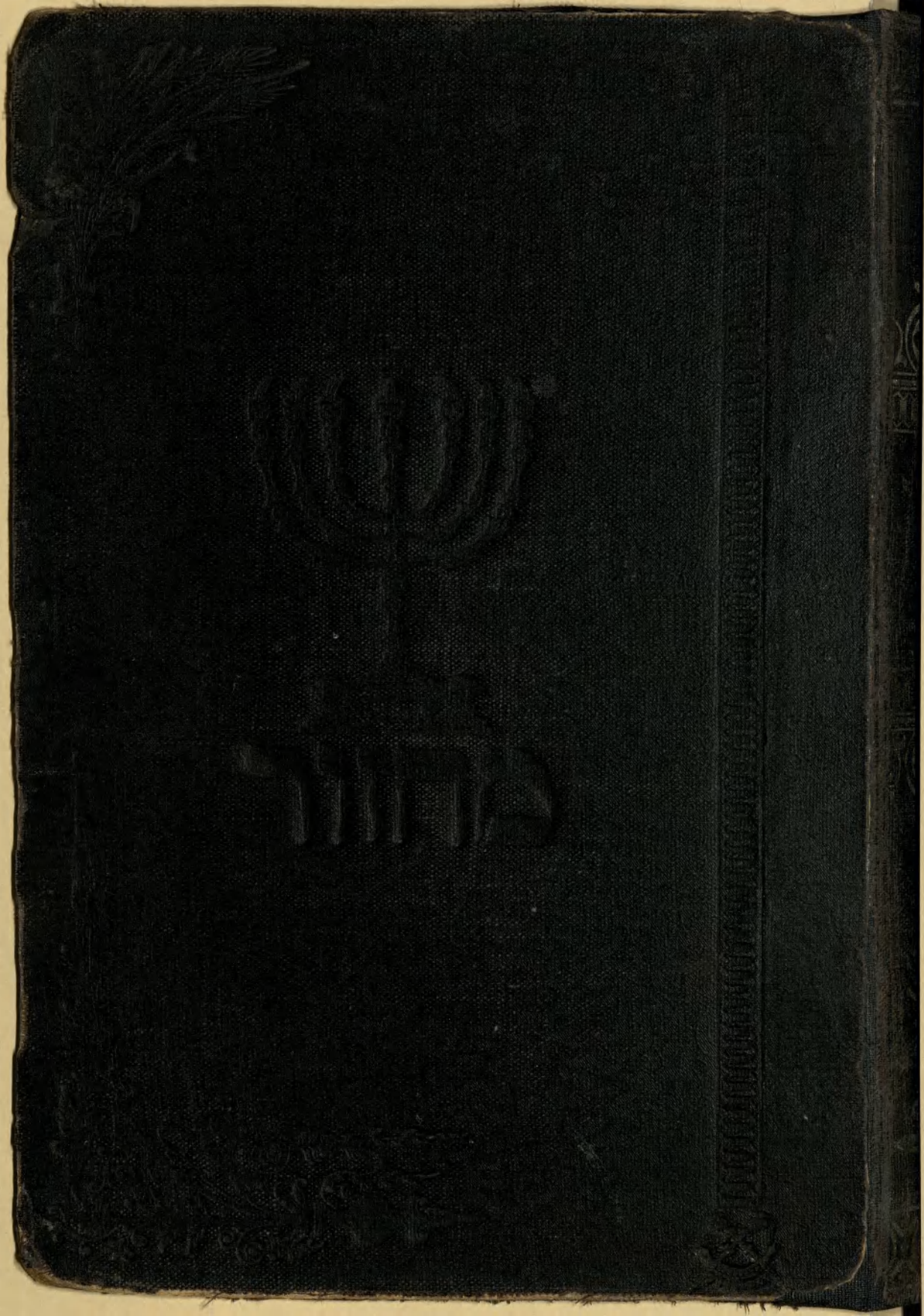

מהיר

סוכות

בזויות גדולות מאד

םצ

כלילת יופי ומשלי חן

מִי שֶׁנֶאֱדָר בְּיַעַן מְשָׁלִים וּמַעֲלֹת

במבואר בלוח המפתחות.

נוסח ספרד

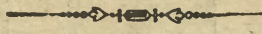
התפללות מסדרות במקומן.

פראדעצא

Printed in Poland.

Druk. „Br. Lewin-Epstein i S-ka“, Warszawa, Pawia 38.

דא מענען אויס געדענקט דיא הונדערט און פונפציג מעלות

- (א) דינים מים מנהגים פאר דעם יום טוב.
- (ב) דברים עירובי תבשילין און דיא דנים נויא זיך נאך צוא זיין.
- (ג) דברים עירובי חצרות מים דנים ומנהגים דער ענין פארן מקוה אויך ווען מען קען נישט געין אין מקוה זיך מובלין לכתוב יום טוב וואס מען זאל זאגן דעם מקוה מקוה (לקיים צדיק).
- (ד) דברים מנהג לכתוב יום טוב ומנהגים.
- (ה) דברים עירובי דנים און מנהגים וואס מענען נאך אים ערב ראש השנה.
- (ו) דברים עירובי דנים און מנהגים לערב יום כפור.
- (ז) דנים ומנהגים לערב סוכות.
- (ח) מנהגים מים דנים פאר שבת ערב פסח.
- (ט) מנהגים מים דנים פאר ערב שבועות.
- (י) דנים פאר מלאכות יום טוב און מנהגים.
- (יא) דנים פאר תפלת יום טוב.
- (יב) דנים ומנהגים דברים עירובי ראש השנה.
- (יג) דנים ומנהגים פאר פסח מוסר פורים ליום כפור.
- (יד) דנים פאר דיא קענדע המספיקת.
- (טו) פורים מים דנים פאר דיא תפלות ריה ויריב.
- (טז) דנים פאר זכרונות מי כמוהו וכתוב. בספר המלך הקדוש.
- (יז) דנים און מנהגים דברים הקיעות שופר.
- (יח) דנים ומנהגים דברים תשליך.
- (יט) דנים לעלות און פארן המלך המלשפט.
- (כ) דנים מים מנהגים פאר כל נדרי.
- (כא) דנים מים מנהגים פאר נעלה מים מוצאי יריב.
- (כב) דנים פאר סוכות.
- (כג) דנים פאר אחרונות וזכר מים בעניןשן אחרונות.
- (כד) דנים פאר לישב בסוכה מים שהחיינו.
- (כה) דנים פאר חול המועד.
- (כו) דנים פאר נעלה וזכר.
- (כז) דנים מים מנהגים לשבת חול המועד.
- (כח) דנים פאר הושענא רבה.
- (כט) דנים פאר שמיני עצרת.
- (ל) דנים פאר גשם.
- (לא) דנים מים מנהגים לשמחת תורה.
- (לב) דנים מים מנהגים פאר דובענען.
- (לג) דנים פאר מוצאי יום טוב.
- (לד) דנים פאר מוצאי יום טוב וואס גימל אים שבת.
- (לה) דנים און מנהגים לכתובת חמץ.
- (לו) דנים מים מעמים. על בדיקת חמץ ויד דעם וואס מען לייגט זיין דעקלעך חמץ צוא דער בדיקה.
- (לז) דנים פאר מביית חמץ אויף גברי פייפט.
- (לח) דנים מים מנהגים פאר פסח.

- (מא) דינים מים מנהגים פאר דיא סדרים.
- (מב) דינים פאר דיא ארבע פוסות.
- (מג) דינים פאר מל בעניןשן.
- (מד) דינים פאר ספירה.
- (מה) דינים און מנהגים לחג השבועות.
- (מו) דינים פאר מערכות.
- (מז) דינים פאר פסוקי דמורה פאר שחרית פאר מוסר.
- (מח) דינים און מנהגים פאר ליכת צינדען בשבת יום טוב מים דיא דברים.
- (מט) פערשידענע נייע תחינות צוא ליכת צינדען אויף יעדן יום טוב דברים עירובי דנים עניןשן פאר דיא פערשידענע מוסר פורים.
- (נ) פערשידענע תפילות וואס יעדער זיך זאל תפלה זיין בשבת ערב קודם אין שעה מים פועל נייע תחנונות : א תחינה מירושלים קודם התפלה.
- (נא) תחינות ובקשות פאר מה טובו.
- (נב) תחינה מאריך הקדושה צום אויס נעמען די ס'ת תחינה שלש עשרה מדרות.
- (נג) פועל תחינות לראש השנה.
- (נד) פועל תחינות צוא שופר בלאוען.
- (נה) פועל תחינות צוא תשליך.
- (נז) פערשידענע תפלות פאר לקוטי צדי פאר דעם בעל התקע פאר דעם חזן און פאר יעדן בעניןשן.
- (נח) פועל תחינות לערב יום כפור.
- (נט) פועל תחינות צוא בעניןשן אויף נענין מים פונקס.
- (ס) פועל תחינות צוא בעניןשן אויף צא האבן בנים צדיקים.
- (סא) פועל תחינות ליום כפור פאר כל נדרי נאך מעריב צוא שחרית צוא מוסר און צוא נעילה.
- (סב) פועל תחינות צוא תפלה נשמות.
- (סג) תחינות לסוכות.
- (סד) תחינות צוא אחרונות בעניןשן :
- (סה) תחינות להושענא רבה.
- (סו) תחינות לשבת דיא המועד.
- (סז) תחינות לשמיני עצרת.
- (סח) תחינות לשמחת תורה.
- (סט) פערשידענע תחינות לתקנות.
- (ע) נאר איינע ליר אויף שמחת תורה נפח על פי א' ב'.
- (עא) פערשידענע תחינות לחג הפסח.
- (עב) פערשידענע תחינות לחג השבועות.
- (עג) דברים התרת נדרים מים מסירת מודעה מים כשלי יעקב.
- (עד) אטעם פאר וואס מען רופט תפלת המנחה.
- (עה) מנהג (ס' אגרת המלך).
- (עו) מוסר פאר דעם דיאניווען פאר חובת התקנות צוא פון נאך פועל מוסר פורים.
- (עז) יסוד התשובה דברים יונת.

נוערות והוספות

ב 3

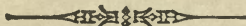
(א) משנחת ספכת רח יומא סוכה ספחים ביצה
 מים ברכמנדה און מים עברי מיישש (לקמי צבי)
 (ב) אויף דא קריאות לראש השנה דעם ספר הישר
 אויף עברי מיישש.
 (ג) תפלה אחות קטנה. קדוש מזמור מים
 אפלה אויף פרנסה און נאך פיער תפלות זא
 זאנען ריה וירב ביא נאכט.
 (ד) תפלה קודם התכלה פהבב הקדוש ר' אלימלך
 זצ"ל בעל נועם אלימלך איבער געגעס אויף
 עברי מיישש.
 (ה) פתח אליהו מים וירד נפש.
 (ו) דא נועמער פאר לשון הקודש וואס געפינען זיך
 אין עברי מיישש זענען אויך מים נקודות.
 (ז) דאס זאנצע דאנוויינען אויך אלע תפלות זענען
 געשעלט פסדר איסליכעס אויף ציון ארם. דאס
 מען ברוד נים צא וועגן און צא מישען דא בלעסליך
 פאר איין ארם צום אנדערען.
 (ח) פהיערע מאמרים פאר עבודת ישראל און פאר
 עבודת הקודש.
 (ט) מוסר פאר תקיעת שופר פאר פער ערבי נחל.
 (י) זענען מעמים מביני סעדר גאון צא תקיעת
 שופר אויך משרים.
 (יא) דעם זוהר הקדוש מים זאנע תפלות פאר
 לקומי צבי פאר תקיעת שופר.
 (יב) אשינעס דרוש פאר פער אור המאיר.
 (יג) סודות מים מעמים פאר דא מצות.
 (יד) מוסר מים התעוררות אויף דעם צווייטען טאג
 ראש השנה.
 (טו) אפטייער קשל פאר ספר החיים פאר וואס דער
 חזן שרייט המלך מים אהרן קול.
 (טז) פסוקים לשמות אנשים ונשים.
 (יז) פיר התקיעות לתפלה בלחש.
 (יח) אלע קריאות מים מעמים ונגינות.
 (יט) פיר תשליך מפר עבודת הקודש.
 (כ) דא פרויער געשיקטע פאר דעם הייליגען ר' אמנון
 וואס האט מתקן געווען דא פהיערע תפלה
 ונתנה העוף.
 (כא) א דרוש פאר ס' ערבי נחל זענען השוכה.
 (כב) אגרת המוסר מהגאון ר' ישראל סאלאנטר.
 (כג) דעם בעסע מים דעם ענין פאר וואס מייסד ביי מנחה
 לערב יום פסח זאנען מען שוין דא ווירוי
 אשמונו מים על המא.
 (כד) ווירוי הקדול מרכינו נסים זצ"ל.
 (כה) תפלה ובה מים נקודות און מים עברי מיישש.
 (כז) דער וזהר. דאס רבי שמעון וואס פאר כל נדרי
 אויך נאך פיער אהר. צו יעדען יום טוב.
 (כח) א דרוש על פי מושל ערלעכערס אטעם פאר וואס
 ערב יום פסח איז אמצעה צא געסען.
 (כט) דעם פיר הברכות על פי מנהג צו בענעמשען דא
 מינדער אים ערב יום פסח וקמי צבי.
 (ל) מוסר על פי דרוש ומושל פאר כל נדרי פאר
 דונערס מניח (זצ"ל).

(א) מוסר מים התעוררות פאר כל נדרי פאר מילין
 בכיר שמעלקי (זצ"ל).
 (ב) א דרוש על פי מושל ערלעכערס דעם בעסע פאר
 וואס מען זאנעס דעם פסוק אור ורוע לצדיק ולירשי
 לב שמחה פאר כל נדרי.
 (ג) דעם פנימיות פאר דעם ענין מים דעם כור פאר
 וואס איז דער עולם קומט אין שוהל צא כל נדרי
 פאלט אויף יעדען אפסד צו פערשמיין על פי מושל.
 (ד) דער גוסער סימן מים דעם ענין פאר בכוות אים
 יום פסח. פאר זוהר הקדוש.
 (ה) אפטייער פירוש אויף מעריב ליום הפסחים.
 (ו) אפירוש פאר שילה הקדוש אויף דא סליחות.
 (ז) אמצעה נחל אויף דעם ענין פאר תהלים זאנען
 (עקב המלך).
 (ח) מוסר מים אמשל פאר דא עבודה ליום הפסחים.
 (ט) דאס פהיערע בעשריבונג אויך דא תהנות פאר
 פתח גדול אים יום פסח דעשת העבודה.
 (י) פיר העבודה אשמונו ופסד.
 (יא) פערשיקטע תפלות למנחה יום הפסחים.
 (יב) פערשיקטע תפלות פאר לקמי צבי פאר נעיה.
 (יג) דברי מוסר על פי מושל פאר נעיה.
 (יד) אלע תפלות פאר ריה וואס קומען נאך אפאר פאר
 אים יום פסח האבען מיר נאך אפאל געשעלט
 ויער עברי מיישש.
 (טו) ביא דא סליחות פאר נעיה האבען מיר געשעלט
 ביא יעדען חזשאל אל מקד וישב דאס מען זאל
 נים דארפן וועגן און מישען דא בלעסליך.
 (טז) מעריב פאר מוצאי יום פסח אויך ונתן דה.
 (טז) פיר קידוש לבנה.
 (כד) שיר תהור מים שיר הפסח מים עים.
 (כה) איז מחזור ליום הפסח האבען מיר געשעלט
 זאנען תהלים.
 (כו) פיר הושענות איבער געגעס אויף עברי מיישש.
 (כז) מנינות שיר השירים רות קהלת מים פהיערע
 וקס משלים.
 (כח) פיר תקפות מים אלע מזמורים.
 (כט) דא ערצערונג פאר דא הייליגע פמירה פאר
 משה רבינו עליו השלום.
 (ל) דער סדר פאר דא עבודה פאר קרבן פסח צי פי
 גופה בגאון ר' יעקב עמרין.
 (לא) דא ערצערונג פאר דעם רוששען פירשען וועגן
 דא פארבעט מים דעם פסח וואס וואר ביא דעם
 קרבן פסח.
 (לב) דעם גיואנג מים דא שמחה וואס וואר ביא
 שמחת בית השואבה.
 (לג) דער סדר פאר שניידען און מקריב ווי דעם עומר
 אויך דא פרשה פון קצירת העומר.
 (לד) פיר היקון ליר שביעי של פסח.
 (לה) פערשיקטע מדרשים און נכרות דעם סד גאנץ
 געווען צו בעשריבונג דא נסים וואס וואר ביא
 קריאת יום סוף.
 (לו) פער גרועת משה עברי מיישש.

מעלות והוספות

קמח) דיא נאכרא פאן מסכתא שכת דאן פאך אמר רבי
 זמריא ויאם בייך וועגן כותן הערה .
 קמז) כ' של יעקב איף אלע פשמים איף אלע קריאות
 והפמירוח מהייערע פשמים על פי משלים פאן
 פערשיידענע ספרים און פאן דעם פייניגן רובנער
 כנוד ובר צדיק לברכה .
 קמח) דברי רבמים נהר נופע און פייניג פשמים
 פאן דיא גרעסע גאונים .
 קמח) תרי"ג מצות איף דיא מצות עשה ולא תעשה
 וואס געפינען וך אין אלע קריאות האבען פיר עס
 בעהמיק גייען פאן פאר מצות השם .
 קמח) תרי"ג מצות איף קריאת שמע .
 קנ) פערשיידענע מעמים מנהגים . דינים . תפלות .
 פאן פיעל גאונים איף פאן תנאין מהריל ספראנ
 ובר צדיק לברכה .

קמח) נשיקות משה עברי פייפס .
 קמח) דעם ענין פים דעם מעם פאר וואס מען זאגט
 מנחת רות דעם אנדעקען פאן שבועות .
 קמח) מעשה מרפקה מ' ישמעאל כהן גדול .
 קמח) סאמרי חויר פאן דיא נכים וואס וואר בשם
 בתן הערה .
 קמח) מסכתא בבורים וואס דען בארף קענען זיין
 שבועות .
 קמח) דאס ערצעהלונג פים דעם שיינקיים פאן דיא
 בבורים גרענען .
 קמח) דאס גרלות פים דיא שבתים פאן דור הכנה ע"ה .
 קמח) פים אפמקע פרייד . האבען וויר דעם ענין עשרת
 הדברות געשייד . דאס זענען דיא זעהן גיבאט .
 פים וועלכע דיא תורה ארום האט .

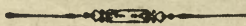
אויסער דיא זאגען והוספות וואס מיר האבען מסיף גייען אין דעם מחזור און זייא
 גירעכונט צווישען דיא הונדערט און פונפציג מעלות האבען מיר נאך מסיף
 גייען דיא פינף פהייערע פירושים וועלכע זייא וועלכען ערקוויקען יעדען מענטש :

דאס זענען דיא פינף פירושים

א) פיעל מאמרים פים רמזים פאן מנלה עטקות :
 ב) דקוטים מהרא"ל בהרמ"א וז"ל :
 הגדה של פסח אויפער דיא פירושים . ספורי
 הפלאות פשם פון דער הגדה . משלי יעקב
 מהמגיד מרובנא . האבען מיר צוא גייען דעם
 פהייערען פירוש ספירי זציאת סצרים איף ע"ה :

א) אבירי נועם אפהייערער נוסע פירוש על פי
 פשט ודרוש איף פסקין דוקרה פים פאן
 פארינס דאס באווייזן מלוקם פון פיעל ספרים בלח"ק :
 ב) משלי יעקב איף איף פארינס דאס באווייזן פים
 איף פסקין דוקרה ויסע משלים צוא פערשפיון
 דעם פשט :

מיר לויבען צוא השם יתברך דאס ער האט אונז מנחם גייען ארום צוא געבין איף דיא וועלכע
 מחזורים אבירי נועם פמבלית השלימות דאס מיר דארפן זייא גאר וויי רוקסען זייא רוקסען
 וך אלזיין דען אנוי אפהייערע בשמים פאן מחזורים און נאך גיט גייען : המרפס

דינים פון ערב יום טוב

(א) ערב יום טוב איז נוהג דיא זעלבע דינים פון ערב שבת. אונג דיא אלע זאכען וואס עס איז אסור אום ערב שבת צוא זאגען צוא אנכרי ער זאל זיי טוען אין שבת. אזו אוף אום ערב יום טוב טאר מען נישט זאגען צום נכרי דאס ער זאל פאר אים טוען די מלאכה אין יום טוב וועלכע ער אליין טאר זיא אום יום טוב נישט טוען. סידען ער גיבט עס צו טוען דעם נכרי באופן דס ער וואלט נאך גקענט מאכן פר שבת אדער פאר יום טוב. נאר דער נכרי אליין הט זיך באהאלטן צו טוען אין שבת ויום טוב דענסט מאהל איז דיא נאך מותר צום נכרי צוא געבען:

(ב) ערב סופות דארף מען געהען ריין מאכען דיא סופה אום הענגען מיט טהייערע זאכען יעדער יוד נאך זיין יכולת אונג באס ער האט מורא פאר אנגיבה איז גלייך מתנה צו זיין בעת דעם אום הענגען דאס ער שייד זיך נישט אפ פון דיא זאכען נאנץ סופות בכדי דאס ער זאל דיא זאכען קענען אראפ געמען אין יום טוב ווען ער וועט וועלען:

(ג) אז עס גיפאלט ערב סופות אין מיטוואך דארף מען מאכען אעירוב תבשילין ווארום אז נישט וועט מען פרייטאג דעם אנדערען טאג יום טוב נישט טארען קאכען אין באקען אום שבת עס איז אוף זייער גלייך דאס אין יעדערע שוהל זאל דר שמש אום רופען צו מאכן אעירוב תבשילין בכדי צו דער מאנען דעם עולם:

(ד) יעדער יוד דארף האבען בזכרון דאס פערצייטיגס ווען דער בית המקדש איז גשטאנען אונג אדע יידען פלעגען אוף פסח. שבועות. סופות. עולי רגל זיין. האט זיך יעדער יוד אין ערב יום טוב מקדש ומטהר גיווען בכדי דאס ער זאל אין יום טוב זיין כיון צו קענין קומען אין בית המקדש צו ווערין גיוועהן פאר דעם פבוד פון דיא תייגנע שכינה. איבער דעם איז

סדר עירוב תבשילין

אם חל י"ט כ"ט מכריזין עירוב תבשילין להזכיר כל מי שלא כחש עדיין:

יום טוב מאד מען נים קאכען און שבת און ווען יום כ"ט גפאלט פרייטאג מאד מען
יום טוב נים ארבייטען און צו גרייטן עסען ווארג און שבת סידן מען זאל מאכען ערב
יום טוב איין עירוב תבשילין דייט מען געמט ערב יום טוב איין שטיק חלה אדער ברום
סער מצוה איז צו געמען איין חלה וואס איז און גרייט און שבת פרייטאג אדער און סעודה
שלישית און דער צו געמט מען איין קנות גקאכטע גלייט אדער פיש אדער איין איי
און מען מאכט דא ברקה:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו על מצות עירוב:**

נאך דעם מוז מען זאגען ברין און ווער עס פר שטייט נים דעם פירוש וואל ער געזען זאגען
דיא מיינט פון ברין:

**ברין יהא שרא לנא לאפוי ולבשולי ולאטמוני
ולאדלוקי שרנא ולתבנא ולמעבד כל צרכנא מיומא
מבא לשבתא לנא ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת:**

פירוש ע"מ

ברין יהא שרא לנא דורך דעם עירוב און צוא צינדען און צוא מאהן אלע
זאל איינז זיין ערלויבט צוא באקען באדערפעניש פון יום טוב און שבת
און צוא באקען און צוא באהאלטען פאר אונז און פאר אלע וואס וואהנען
עסין ווארג אין ווארמקייט און ליכט אין דיעז שטאט:
נאך מער דיעם פון עירוב תבשילין גיפונט מען אין מחזור פון ראש השנה:

סדר עירובי חצירות

והאריזל נהג למשוחו בכל פר"ט אך לא יכרך כ"ז שהעירוב קיים בביכ"ז:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו על מצות עירוב:**

**בהדין עירובא יהא שרא לנא לאפוקי ולעיוולי מבית לבית
ומחצר לחצר. מנג לנג מביתים לחצר. מחצר לבתים. כל מאי
דצריך לן בכל שבתות השנה. וימים טובים. לנו ולכל בני
ישראל הדרים בעיר הזאת:**

פירוש ע"מ

מיט דעם עירוב זאגן מיר מענין שמוב און פון איין חדר צו דעם
אריין צו פריינדען און ארויס צו מראנן אנדערען חדר וואס מיר וועלן בארפן
פון איין שטוב אין דיא אנדערע שטוב און צוא דיא אלע וואס וואהנען אין
פון איין שטוב אין חצר פון חצר אין דעם חצר:

דיא דיעם פון עירובי חצירות גיפונט מען ביי דיא ערשטע מענ פסח:

תפלת מנחה לערב סוכות

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד יִחַלְלוּךָ סֶלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁפָּכַח
 לִי, אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁנִּי אֶלְהִיו: תַּהַלֶּכֶה לְדוֹר, אֲרוֹמָמְךָ אֶלְהֵי הַמִּלָּךְ.
 וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ, וְאַחֲלֶלָה שְׁמֶךָ
 לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמִהֲלָל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר
 יִשְׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וְגִבּוֹרוֹתֶיךָ יִגְדּוּ: הָדָר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: וְעֻזּוֹ נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ, וְגִדְלָתְךָ אִסְפְּרֶנָּה: וְכִר רַב טוֹבָךָ
 יִבְיָעוּ, וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ, אֲדָךְ אִפְּסִים וְגִדְלֵי חֶסֶד: טוֹב
 יְיָ לִפְלֹ, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְחִסִּידֶיךָ
 יִבְרֹכֶכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ, וְגִבּוֹרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְחֹדֵרִיע לְבָנֵי
 הָאָדָם גִּבּוֹרוֹתָיו, וְכְבוֹד הָדָר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים,
 וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנוֹפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל
 הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֻלָּם
 בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ, וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן: צְדִיק יְיָ בְּכָל
 דִּרְכָּיו, וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קְרוֹב יְיָ לְכָל קָרְאוֹ, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
 בְּאַמֶּת: רִצּוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה, וְאַתָּה שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר
 יְיָ אֶת כָּל אֲהַבָּיו, וְאַתָּה כָּל חֲרָשָׁעִים יִשְׁמִיד: תַּהַלֶּכֶת יְיָ יִדְבֵּר פִּי,
 וְיִבְרַךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד: וְאַנְחֵנוּ נִבְרַךְ יְיָ מִעַתָּה
 וָעֶד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

ס"ז חומר ח"ק ואל"כ מתפללין שמים גמל
 פי שם יי אקרא קבו גרף באלהינו
 גרדי שפתי הפתח ופי גיד תהלתך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי
 יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל, הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן.
 גּוֹמֵל חֲסִדִּים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכּוֹל, וְזוֹכֵר חֲסִדֵי אֲבוֹת, וּמִבְּיֵא
 גּוֹאֵל, לְבָנֵי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַחֲהָהּ:

מִלֶּכֶךְ עֻזּוֹר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מִגֵּן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדָנִי, מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְחַיִּים: סוֹרֵד הַסֵּף:
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמַקְיִים אֲמוֹנָתוֹ, לִישְׁנֵי
 עֶפְרַיִם. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גִּבּוֹרוֹת, וּמִי דוֹמָה לָךְ, מִלֶּכֶךְ מִמִּית
 וּמְחַיֶּה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

הסדר הנדור, באמת נשענו. ברוך אתה יי, משען ומבטח לצדיקים :
 ולירושלים. עירך ברחמים תשוב, ותשבון בתוכה באשר
 דברת, ובנה אותה בקרוב בימינו, בגין עולם, וכפא חוד עבדך
 מהרה לתוכה תבין. ברוך אתה יי, בונה ירושלים :
 את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך
 קנינו כל חיים, ומצפים לישועה. ברוך אתה יי, מצמיח קרן ישועה :
 אב תרחמן, שמע קולנו יי אלהינו, חוס ורחם עלינו, וקבל
 ברחמים וברחון את תפלתנו. כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה,
 ומלפניך מלכנו, ריקם אל תשיבנו. חננו ועננו ושמע תפלתנו :
 כי אתה שומע, תפלת כל פה עמוק ישראל ברחמים. ברוך אתה
 יי, שומע תפלה :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל, ולתפלתם שעה, והשב את
 העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם, מהרה באהבה
 תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך :
 ותחנינה ענינו, בשוכך לציון ברחמים. ברוך אתה יי, המחזיר שכינתו לציון :

מודים ורבנן

מודים אנחנו לך, שאאתה הוא יי אלהינו,
 ואדתי אבותינו, אדתי כל בשר, ויצרנו,
 ויצר בראשית, ברכות והודאות לשמך הנדור
 ומקדוש, על שהחיותנו, וקמחנו, בן תחית
 ותחינו, ותאסוף גלותנו למצות קדשך
 לשמור חקיך, ולעשות רצונך, ולעבדך בלבב
 שלם, על שאנו מודים לך. ברוך אל התודות :

מודים אנחנו לך, שאאתה הוא יי
 אלהינו, ואדתי אבותינו, לעולם ועד,
 צורנו צור חינו, מן ישענו, אתה
 הוא דוד ודור, נודה לך, וגספר
 תהלתך, על חנינו המסורים בידך,
 ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל
 נפיה שבכל יום עמנו, ועל גפלאותיך
 ומובותיך, שבכל עת ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא כחו ברחמיך, ובמרחם
 כי לא תמו חסדיך, כי מעולם קנינו לך :

ועל כלם, ותברך ויתרומם ויתגשא שמך מלכנו תמיד לעולם ועד :
 וכל חיים יודוך סלה, ויתללו ויברכו את שמך הנדור
 באמת, לעולם כי טוב, האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל
 הטוב : ברוך אתה יי, הטוב שמך ורך נאה להודות :

שים שלום טובה וברכה, חיים חן וחסד ורחמים, עלינו ועל
 כל ישראל עמך, ברכנו אבינו כלנו באחד (יחד) באור פניך, כי
 באור פניך נתת לנו יי אלהינו, תורת חיים ואהבת חסד, וצדקה
 וברכה ורחמים וחיים ושגור, וכל טוב, וטוב יהיה בעיניך
 לברכנו וקברך את כל עמך ישראל, בכל עת ובכל שעה בשדומך

תפרת מנחה לערב סוכות

ה 9

ברוך עוז ושלום: ברוך אתה יי, המברך את עמו וישראל בשלום:
 אלהי, נצור לשוני מרע, ושלמתי מדבר מרמה, ולמקלזי נפשי תדום, ונפשי כגפר לכל
 תהיה, פתח לפי בתורתך, ואחרי מצותיה תרדוף נפשי, וכל בקמים וכושישבים עלי רעה,
 מהרה דפר עצתם, ונקל ממשכבם. עשה למען שמך, עשה למען וימנה, עשה למען
 קדשך, עשה למען תורתך, למען יחציו וידיקה, הושיעה וימנה וננני: יהי רצון אמרי
 פי, והגיון לבי לפניך, יי צורי וגאלי: עשה שלום במרומו, הוא ועשה שלום עלינו ועל כל
 ישראל, ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו, ואלי אבותינו, שיבנה בית המקדש במהרה בטינו, ותן חלקנו בתורה: ושם
 נזכרה ביראה, כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערכה ליי בנות יהודה וירושלים, כימי עולם וכשנים קדמוניות:
 ותבשר ויתקבש שמיה רבא. בעלמא די ברא ברעותיה וימליך מלכותיה.
 ונצמח פורקניה ויקרב משיחיה. בטייכוו וביומיכוו ובחיי דכל בית ישראל
 בענלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.
 יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשא ויתגדר ויתעלה ויתחיל שמיא
 דקידשא. ברוך הוא בעל העלא בעל ברכתא וישיראא וישבחא ונהמא
 דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

חיו ותקבץ צדקהו ובעותהו וכל בית ישראל קדם אבותיו די בשמיה ואמרו אמן:
 קדי קבל ברהמים וברצון את תפלתנו:

יהא שלמא רבא מן שמיה ותיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

קדי יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

עושה שלום במרומו הוא ועשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

קדי עזרי מעם יי עושה שמם וארץ:

**עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדולה ליוצר בראשית, שלא
 עשנו כגווי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה. שרא שם
 חלקנו בהם, וגורלנו בכל המונם. ואנחנו פורעים ומשתתפים
 ומוזרים, לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא נוטה
 שמים ויוסד ארץ, ומושב יקרו בשמים מפעל, ושכינת עז
 בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלפנו אפס זולתו,
 בכתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל ברכך, פי יי הוא
 האלהים, בשמים מפעל ועל הארץ מתחת, אין עוד:**

ועל פן נקנה לך יי אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזה, להעביר גלולים
 מן הארץ, והאלילים פרות ופרתיו. תתן עולם בממכות שדי, וכל בני בשר יקראו
 בשמך, להפנות אליך כל רשעי ארץ. ופירו וידעו כל יושבי תבל, פי לך תכבד
 כל בך תשבע כל דשון, לפניך יי אלהינו ויכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר ויגו.
 ויקבדו כלם את עז מלכותך, ותמלוק עליהם מהרה לעולם ועד. פי המלכות
 שך היא ולעלמי עד תמסוך בלבד. בכתוב בתורתך יי ימסוך לעולם ועד:
 ונאמר, והיה יי למלך על כל הארץ, ביום תחוא יהיה יי אחד ושמו אחד.
 ובתורתך כתוב לאמר, שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: פי

תחנית פאר ליכט און צינדען

תחנה חדשה רחג הכוכות

גאון חנינע תחנה פון הייליגע ספרים צוא זאגן וואו געט ווען די אשה צינדט און די ליכט אין דיא סוכה נעמערע אשה ווען וועט זאגן די תחנה מיט בכיות און מיט גרויס פונה וועט בודאי געהאלפן ווערען :

סוכה איז מגין איה מיר און איה די ליכט של מצוה אזו איה זאל אונזערע גופים מגין זיין איה אונזערע נפשות מיר זאלין חלילה גיט שטארבן פאר די צייט און אזו וויא דער הייליגער יום טוב ווערט גירופן זמן שמחה אזו זאלסט דוא ערפרייען אונזערע הערמטער צום גוטען דס מיר זאלן האבן א צייט זמן יום טוב אפרייליך יאהר מיר זאלין האבן אשנת חיים וברכה אנומע פונעם מיט הצלחה מיר זאלן שוין ערפרייט ווערן מיט די גאולה שלימה אמן :

רבונו של עולם מיין מצוה וועט איה גי לכבוד יום טוב די ליכט און צינדן זאל אזו און גנומן זיין ווי די מצוה פון דעם ביהוה גדול ווען ער הט די ליכט אין ליבן בית המקדש און גענומן איז זיין מצוה און גענומן געווארן אזו זאל מיין מצוה איה און גענומען ווערן ער גיבט וואו ליכט דאס איז שייטש דייער הייד איז ווי איין ליכט צו מיינע פיס און מיינע קינדער זאלן גיין אין גאטס וועג און די מצוה פון מיינע לעכט וועט איה גיין און צינדן זאל און גענומן ווערן אז מיינע קינדערס אונזן זאלן לייכטן אין דער ליכט הייליגער תורה איה טוא איה דעם ליכטן גאט ב"ה בעמין אז מיין מצוה פון די ליכט זאל שטענדיג לייכטן וויא דאס לעכט פון גר המערבי וואס האט גיברענט פון דעם בוים אייז אין בית המקדש און איז גיט פאר גאשין גווארן בזכות די ליכט פון דעם ליבן יום טוב וועט מיר אהע ווייבן טוהן דער לייכטן מיט דעם פייער פון די ליכט וואס מיר בענמשין אום יום טוב זאל מגין זיין אז אונזער קינדערס לעכט זאל לייכטן אין

רבונו של עולם. הער פון אלע וועלמן. (אשר בידך נפש כל חי). וועט אין דיין האנד איז דס נפש פון אלע לעבעדיגע. דו האסט פשאפן אלע קערפערס יעדענס גוף איז גמאכט ווי אסוכה צו זיין נפש. דען דר גוף ווערט און גירופן אזוי ווי אסוכה אאזאל ערד. אגאעלט איה אפשיממע צייט. דס פל זמן דו ווילסט דס ווערן זאל לעבן. טוהט דער גוף בעשיממן איה דעם נפש אז דאס נפש זאל זיך דר האלטן. מיר געפינען איה דס די נשמה איז געליבן צו אריכט. אזו ווי עס שטייט (גר ה' נשמת אדם). אמצוה ווערט איה געליבן צו אריכט אזו ווי עס שטייט (כי גר מצוה ותורה אור) און ווער עס היט גוט די ליכט פון די מצוה ווערט געהיט זיין ליכט פון די נשמה פונעם נאך ביי אונז נשים וועט מיר האבן גאר דריי מצות דארפן מיר זיין זייער גוהר. גילובט איז דיין הייליגער נאמן וועט דו האסט אונז מצוה געווען צו דער לעבן דעם הייליגן יום טוב חג הסוכות וואנדי האשה (פלוגית בת פלוגית) בין געקומן אין די הייליגע סוכה מקיים זיין מיין מצוה פון ליכט צינדן בעט איה דיע הארצדיגער באשעפער דאס בזכות דיא לייכטיקייט פון דר מצוה וועט איה טוה ער לייכטן מיט מין און צינדן די ליכט לכבוד דעם הייליגן יום טוב זאל ווערן ער לייכט מיין נשמה זיא זאל חלילה גיט פאר לאשן ווערן אזו ווי מיר גפינען ביי אונז מוסר רחל דס זיא וויינט און בעט פאר איה קינדער אזו וויין איה און בעט פאר מיר פאר מיין מאן פאר מיינע קינדער דס מיר זאלן האבן אליכטיקען יום טוב מיט אנום יאר און אזו ווי די

תחנות פאר ליכט און צינדען

דר תורה זייערע מזלות זאלן זייכען || דא מצות פון אונזערע אבות ואמהות
 אין הימל זיי זאלן קענען פרנסה געבן || און די שבתים הקדושים מיר זאלן זיין
 דעם נויב און קינדער בעלן יכה און || אזו ריין ווי איין קינד ווס ווערט איצט
 אונזערע כצית זאלן און גינען ווערן ווי || גיבארין פון זיין מוטער אמן :

ברכות און דינים פון ליכט און צינדען

זייערע בענקען ליכט אין סוכה און פאקען אהרנה למדליק גר שר יום טוב איך שבתנו. ווען עס גפאלט יום
 טוב אום שבת באקן ווי אהרנה למדליק גר שר שבת / שיל יום טוב :

ווען מען בענקט ליכט באקט מען דא ברכה :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו להדליק גר (לשבת שר שבת ו) **שר יום טוב :**
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שחתינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה :

לעבוד גאט לעבוד אונזער גיבאט לעבוד דעם ליגן יום טוב וואס אונזער הער גאט האט
 אונז געגעבן און האט אונז גיבאט דא ליגע מצוה איך זאל זיך רעכט קענען קענען זיין און
 זיך זאל אזו גיוראנען זיין וויא גר פאר'ג מצות אמן בן יהי רצון :

יהי רצון מלפניי יי אלהינו ואנחי אבותינו, שיבנה בית המקדש בטהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך ושם
 נעבדך ביראה, בימי עולם וכשנים קדמוניות : וערכה ליי מנחת יודות וירושלים, בימי עולם וכשנים קדמוניות :

די תחנה ואנש מען די ערשטע טעג סוכות. און שבת חול המועד סוכות. גאד עכטס בענקען מיט גרויס בונות :
קבל נא בראון אמרי פי. והגיון לפי :
 רבנו שר עולם. נעם גון און מיט פרויגונג
 די זאג פון מיין מול. ווס איך קום אצונד צו זאגן
 פר דיר. און די גראנקען פון מינעם הארצן ווס
 איך טו אצונד מראכטן. צו גוטן :

שיחתי יערב לפניה. ותאזין תחנוני :
 מינע רייד זאלן זיין ווס פר דיר לעבעדיג
 גאט. גלייך וויא מיין מול וואלט געווען זיין פון
 אלע אום בייגיקייט. און וואלט פר געמן מינע
 געט. ווס איך קום פון דיר צו בעטן :

עורכה בחמיה המרופים. עלי אתה :
 דר וועק ליכט הארצדיג גאט זייער פיר דר
 בארימקייט. און דיין דיקט מור (כבודית בת
 פלונות) און וואלט אפ טוען דיין גרויס צארן.
 פון אפ מיר :

אל יעזובני חסדיה. וימינה תסעדני :
 זינע גראדן זאלן מיר גיט פר לאזן אלע צייט
 פון מיין לעבן. און דיין רעכטע האנט ווס זיך
 מוט פיר דער בארימקייט. זאל מיר אונזער
 לעבן. אלע צייטן :

באברתה תסד עלי. ותחת פניה אחסה :
 מיט זייער פליגל וואלט פדעקן און מיר צו
 זיין פון אפ מיר :

און וואלט און וואלט דר בארימער גאט
 דיין פאלק. ווס זען געבד פדעקט און אלע
 פיר עקן פון דר וועלט :

ותצילנו משביה וממאסר. על ידי עלילה :
 און וואלט און פדעקט מיר זיין פון אפ מיר
 נים

תחנה לסוכות נאך ליכט צינדען

13 ז

ליכט וואס מיר האבן און געזינדן אין דער סוכה.
לעבן דעם הייליגן יום טוב:

ותאיר את מזבנו. לפרנסה וכלכלה:

אונד אלעס דר לייכטן ליכט נאט אונד מיר
צו אונזער פרנסה. אונד צו שפיט. אונד פרנסה
נאט גיט געמיינע ווערן פון אונד. מיר נאך גיט
דארפן און קומן צו דעם געמיינע פון איין דער וואס
ותאיר את עיני בעלי ובני. בתורתך

הקדושה:

אונד אזוי ווי איר האבן געטאן דר לייכטן די סוכה
מיט דא לעבט וואס איר האבן געגעבן שט. אזוי
נאך אונד נאט דר לייכטן די אונד פון מיין מאן
אונד מיינע קינדער. אזוי דיין הייליגע תורה:

ותסיר את פעסך. מעל ישראל עמך:

אונד נאך אונד אונד ליכט נאט דיין גרים צאנן.
עס נאל גיט געגען אונד דיין ליכט פאלק ישראל.
אונד נאך אונד מיט אונד גומס מאן אלע צייט:

עשה למען באי באש. עד קדושת שמך:

רבונו של עולם אין דעם זכות וואס מיר מאן
און צינדן מיט פייער דא לעבט. לעבן דעם
הייליגען סוכות. נאך אונד אונד געגען דעם זכות
פון די צדיקים וואס זיין פון צייטן פון געגען געטאן
אין פייער. ווערן צו הייליגן דיין נאמן:

עשה. למען אברהם יצחק ויעקב:

טו מיט אונד גומס לעבן נאט. אין דעם זכות
וואס מיר געגעבן די לעבט. אונד מאן דר לייכטן
די הייליגע סוכה מיט פייער. אז עס נאל דר נעקט
ווערן דר זכות פון אברהם אבינו. וואס ער איז
געווארן געווארן אין דעם פלאס פייער פון דעם
גאלדען אונד. אונד דר זכות פון יצחק. וואס ער
איז געווארן געווארן צו דער עקידה אונד האלץ
מיט פייער. אונד דר זכות פון יעקב אבינו וואס
הט זיך געווארן מיט איין מלאך פון פייער.
ווייער זכות נאך אונד מיט געגען. אזוי
פון יחי דיון:

ניס געגען ווערן. אונד מיר נאך אונד זיך קיין
לעבן גיט האבן. וואס דורך דעם נאך מיר ווערן
אין תפיסה. אין דעם זכות וואס מיר טוען מקנים
זיין דיין הייליגע מצוה. צו ווערן אין סוכה:

ואל ישלום בבו עין הרע לעולם:

אונד אין דעם זכות וואס מיר טוען זיך פאר
בארן. אונד דא מיר ווערן אונד אונד דעם
לכך פון דער סוכה. נאך אונד אונד ליכט נאט
היטן עס נאל אין אונד קיין מאל גיט געגען
קיין ביין אונד:

בנה בית כהןך. והשב שכנתך
לירושלים:

רבונו של עולם עס נאל פון דיר אונד גיין דר
זכות וואס זייער ליכט מיר טוען געגען דא
סוכות. אז דא נאך אונד ווי גיך געגען דעם בית
המקדש. אונד נאך אונד אונד געגען דיין שכנה
קיין ירושלים:

ותענה לפניך רצון. ברכתך עד הגלות:

אונד עס נאל אונד גיין פון דיר צו געגען ווערן
דא ברכה. וואס איר האבן געגען אונד די ליכט
געגען און צינדן. לעבן דעם הייליגן יום טוב
אין דער סוכה:

ותשמור את כל בתי ישראל. משפחה
ותבערה:

אונד נאך אונד היטן אלע היטן עס נאל תורה
גיט קומן אונד ווי קיין שרפה. אונד קיין געגען
אין דעם זכות וואס אלע ווייער מאן דר לייכטן
מיט דעם פייער פון די לעבט. אין דא סוכות:
ולא ירבו הגשמים. בכל שבועת ימי תחג:
אונד נאך אונד אונד מנה וויין ליכט נאט. מקנים
צו וויין דיין הייליגע מצוה פון סוכה. עס נאל גיט
גיין קיין דעם אלע ווערן מאג פון סוכות:
ואל יכבו הדוחות את הגלות. אשר
הדלקנו:

אונד עס נאל גיט פון דעם קיין שום ווערן די

דיני תפלות יום טוב (מספר חיי אדם)

(א) ווען יום טוב געפאלט אום מוצאי שבת
דארף מען נאך ווארענען. גאס מען
האט פאר געגען צו זאגען דארף מען
גיט איבער דאוויגן:

(ב) ווען איינער הייבט אן געטות אום יום
טוב אין די שמונה עשרה צו זאגען די

וועלכע

דיני תפלת יום טוב

וְעִדְכֶם בְּרָכָה פֶּן דִּי וואָכענדיגע שמונה
עשרה ער דר מאנט זיך עט איז יום טוב
מוז ער ענדיגן די ברכה און אן הייבן
אתה בחרתנו ווען אפער ער האט זיך
ערשט דר מאנט נאך יהיו לרצון און ער
איז שוין אום גאנגן שמונה עשרה מוז ער
די גאנצע שמונה עשרה איבר באווייזן:
(ג) ווען אפער ער הט גבאוינט במעות אום
יום טוב די וואכענדיגע שמונה עשרה
נאר ער הט גראד גזאנט ועלה ויבא מיט
דעם זמן ווס גהער צו דעם יום טוב איז
ער יוצא דס ער דארף גיט איבר באווייזן
נאר לבתחלה זאל ער אזו גיט מאן דאס
באם ער דער מאנט זיך פר ועלה ויבא
זאל ער אנהייבן אתה בחרתנו:
(ד) ווען ער הט יו"ט אום גלאזט מקדש
השבת און תוך כדי דבור הט ער זיך
פר חאפט און הט גזאנט מקדש ישראל
והזמנים איז ער יוצא:
(ה) ווען ער הט גבאוינט אפילו די גאנצע
תפלה פון יו"ט און ער הט אפער פאר
פעקט סוף ברכה דס ווארט והזמנים איז
ער גיט יוצא:
(ו) ווען עס גפאלט יו"ט אום שבת און ער
האט אין גאנץ תפלה גיט דער מאנט
שבת נאר ער האט אים גלאזט מקדש
וישבת וישראל והזמנים איז ער יוצא ווען
אפער ער הט אפילו אין גאנץ תפלה דער
מאנט שבת נאר גיט אין דער סוף ברכה
דחיינו ער הט אום גלאזט מקדש ישראל
והזמנים און האט גיט גזאנט השבת איז
ער גיט יוצא:
דיני יום טוב
(א) יו"ט ב"י נאכט מאכט מען קידוש
און דר קידוש הט אלע דינים ווי קידוש
פון שבת און מען איז מחויב צו עסין
יו"ט צוויי סעודות יעדן טאג. איין
סעודה בייא טאג און איין סעודה
ב"י נאכט און מען דארף מאכן קידוש

אוף וויין פאר יעדע סעודה און מאכען
המוציא אוף לחם משנה: (ב) אלע מלאכות
ווס מען טאר שבת גיט מאן טאר מען
יו"ט און גיט מאן. אום יו"ט מעג מען
קאכן און בראטן און אלע מלאכות נאר
ווס מען דארף צו עסין? משה קולן בהמות
און עופות אפיער מאכען קאכען און
אנדערע זאכן ווס מען מוז האבן צום עסין
און לעבט אן צינדן: (ג) מען טאר גיט
צו האקען אשייטל האלץ און קליינע
שטיקער אפילו ווען מען דארף עס צוא
קאכן פיש אפער פון אנדערע שטיק וואס
מער קאן זיא גיט גוצן צו קאכן אזו ווי
זיא איז מעג מען אפ שניידן מיט אמעסער
גרסע שטיקער האלץ צו קאכן. אפער צו
אפ האקען מיט אחאק טאר מען גיט:
(ד) מען מעג יו"ט צו גייען אהעלזל ווס
מער פילט עס אן צום עסין נאר פאדים
זאג שמעקן אין נאדיג פון ערב יו"ט און
דר פאדים ווס בלייבט נאך דעם גייען
זאל ער גיט אפ שניידן נאר אפ ברענן:
(ה) יום טוב טאר מען גיט חאפן. היין פיש
פון מייך אפער פון אסוינקע אז ער קאן
זיי זייכט חאפן מיט דר האנט מעג ער
זיי זיא חאפן: (ו) מען טאר גיט יו"ט אן
שארפן אמעסער אן אשארף שמיין:
(ז) מען טאר גיט פשרין אכלי ווס מען הט
גקאנט פשרין ערב יו"ט אפער אז די פלי
איז מריפה גווארן אום יו"ט מעג מען זיא
זיא פשרין: (ח) מען טאר גיט מוכן גייען
כלים אום יו"ט: (ט) מען טאר גיט אפ
שנייזען קיין לעבט אום יו"ט און טאר
מען עס גיט איפער שניידען און צווייזען:
(י) מען טאר גיט פאר לעשין פייער אום
יו"ט און טאר מען גיט שטיקלן אלעכט
לעבן דעם אפינס פענסער ארר לעבן דר
אפינע מיר כדי עס זאג פר לאשן ווערן
אז דר ווינט בלאזט ווארום דס איז אזו
גלייך ווי ער פר קעשט מיט דעם מויל:

הייכט צוויי מזוינע איילן אום דר שטאמ
אקורט ווי שבת: (יט) מען איז מחויב צו
זיין פרייליך אום יו"ט און משמח צו זיין
דעם נוייב און קינד און דעם גאנצע הויז
גינד אומליכען מיט וואס אים פאסט.
קינדער מיט גיס און גיט זיסע שפייזן.
פרוען מיט בנדים און תכשימים נאך זיין
יבולת נאך. און מאנספילן מיט פרייש.
און מען זאל אבר אף געבען עסין און
מדינקן ארימע לייט און אריין שיקן צו
יתומים און אלמנות און אנדערע ארימע
לייט אבר דר ווס עסט און מדינקט נאר
אללין מיט זיין הויז גינד און גיט גיט קיין
ארימע איז דעם גיט קיין שמחה של מצות
נאר איין שמחה פון זיין בוך: (ס) מען זאל
אבר גיט פאר פרענגן איין עסין איין מדינקן
דעם גאנצן מאג פון יום טוב מען דארף
און עומק זיין אינתורה און לערנין דינים
און ענינים ווס זענען גוגע צו דעם יום
טוב. און עומק זיין בעבודת הבורא:

דינים פון מצות סוכה

(א) מצות סוכה איז זייער אנרוסע
מצוה מען דארף גיט זיין דעם עס זאל
זיין גמאכט ווי דר דין איז און דר סכך
מוז זיין גדעקט פשיעור גיט צו שטייער
דעם עס זאל גיט זיין דריי טפחים אן סכך
דען ווען איין מיטן סכך איז דריי טפחים
ליידיג דעם מען זעהט דא דאס איז דא
סוכה פסול און אזוי פאלד עס ליגט דער
סכך זייער גדעקט דעם אפילו איין שטיק
רעגין וועט און גיט דורך רעגענין איז
די סוכה פסול: (ב) מען טאר גיט אונטער
שפארען דעם סכך מיט שטאפלען פון
אויסער אדר מיט אזא דאס איז אפלי און
טאר מען דעם גיט זיין און דעם סכך:
(ג) דר רעכטער קיום פון מצות סוכה דעם
מען זאל עסין און מדינקן און שלאפן איין
סוכה דעם פמעט זיין גאנץ וואהנגע זאל
זיין איין די סוכה נאר אז עס רעגנט אריין

(א) מען טאר גיט יוט שלאפן פייער מיט
אשטאר און אקורט פרי דר שוואם זאל
זיך אן טאפן און טאר מען גיט רייגען
אשטעקעלי ארום צו פרענגן פייער דער
פון. און טאר מען גיט שטעלן אברען
גדאז אנטקענין דר זון פרי עס זאל זיך אן
טאפן: (ב) מען טאר גיט יוט אום רייכער
די שטוב דעם היסט ארום צו לייגן ציגער
אדר בשמים און פרענגעדיגע קולן פרי
עס זאל ארום גיין איין שטעקעדיג ריך
אבר די שטוב: (ג) מען טאר יוט זיך גיט
פארן איין אונארימע וואנע אדר אין פאר
אפילו ווען מען האט גהייצט ערב יוט:
(ד) אייגנמדיק מעג מען יוט מראנען
אפילו ווי עס איז קיין עירוב גיט אבר
פון דעסט וועגן איז רעכט מען זאל גיט
מראנען אזעלכע וואכן גיט מען דארף זיי
גיט און אנרוסע משאוי טאר מען בנדאי
גיט מראנען: (ט) מען טאר יוט גיט טאן
קיין מלאכה פון וועגען איין בהמה:
(טו) מען טאר יוט גיט רייסן פירות פון
דעם בוים און פירות ווס אנכרי האט
גריסן אדר זיי זענען אללין אראפ גפאלן
פון דעם בום טאר מען און גיט עסין
און אפילו גיט אן רייען אום יוט:
(יז) אז אהין האט גלייגט איין איי אום יוט
טאר מען עס גיט עסין און אפילו גיט אן
רייז. אבר אז זיא האט גלייגט דעם איי דעם
ער שטין מאג יוט מעג מען עס עסין דעם
אנדערען מאג יוט. אבר אז זיא האט עס
גלייגט דעם ערשטן מאג ראש השנה.
טאר מען עס דעם אנדערן מאג און גיט
עסין און גיט אן ריין. און אפילו איין איין
אנדערן יוט ווען דר אנדערען מאג גפאלט
אום שבת טאר מען עס און גיט עסין
און גיט אן רייען. און אז דר ערשטער מאג
איז גפאלן אום שבת. טאר מען און גיט
גיגען דעם אנדערען מאג: (יח) מען טאר
יוט גיט נויטער גיין ווי אהיהם שבת. דעם

דינים פון מצות סוכה

סוכות איז מען איז זיך משער דס דער רעגין וועט לאנג דאערין עסט מען אין שטוב נאר פאר דעם בענטשן גייט מען אין סוכה אריין עסן אפונת און אפרקה לישב בסוכה און פשיטא דס אז דער רעגין הערט אויף מוז מען מפסיק זיין און גיין עסן אין די סוכה אפער דיא רעשט טעג פון סוכות איז מען גיט מחויב צו ווארשן אויף גיט מפסיק צו זיין אין מיטען סעודה אפילו ווען עס הערט אויף צו רעגניגען: (ה) די ערשטע נאכט סוכות זאגט מען אין קידוש דיא ברכה לישב בסוכה פאר די שהחיינו אונד אין די צווייטע נאכט סוכות זאגט מען די שהחיינו פון קידוש פאר די ברכה לישב בסוכה: (ט) שבת חול המועד אויף יום"ט ביי נאכט מאכט מען די ברכה לישב בסוכה ביי קידוש און ביי דיא רעשט סעודות מאכט מען לישב בסוכה נאך די ברכת המוציא: (י) אזו באלד מען איז פון די ערשטע סעודה ביז די צווייטע סעודה גיט ארום גינאנגן פון סוכה דארף מען די צווייטע סעודה גיט מאכין לישב בסוכה: (יא) ווען מען גייט אפילו אין מיטן דר סעודה אין צווייטע סוכה עפס עסן מוז מען דארט נאך אמאל מאכין לישב בסוכה און ווען מען פרגעסט צו מאכן לישב בסוכה מאכט מען אין מיטען די סעודה ווען מען דר מאגט זיך: (יב) אויפ פרוכמן משקלים אויף מיני עקניא און די אלע זאכן וואס מען מאכט אפרקה בורא מיני מזונות אויב מען עסט גיט קיין סעודת קבע דאס הייסט מען גייט גיט קובע ויין די גאנצע סעודה אין דעם דס מען זאל זיך אנדער זעמזין עסן צו די זעל ויצא זיין אסעודה דארף מען גיט מאכין לישב בסוכה:

אין די סוכה בעת עס גייט ארעגען און ווען עס וואלט דארט גשטאנן אנקאכט מאכל וואלט עס פון דעם רעגען קאליע גווארן אדר עס איז גראד אשטארקע קעלט דס אפעט מאכל ווערט ביי דעם עסן אין סוכה פרגליווערט איז מען פטור מן הסוכה און מען עסט אין שטוב און האמטשע דר רעגין הט אוהנהערט דארף ער שוין אין מיטן די סעודה גיט מפסיק זיין צוריק אריין צוא גיין אין סוכה: (יג) בעת ווען מען קען גיט זיין אין סוכה מחמת רעגן אדר קעלט ווען ער זיצט יא מאר ער גיט מאכען דיא ברכה לישב בסוכה: (יד) די ערשטע נאכט הט אין זיך אנדערער דין דס מען מוז עסן אין סוכה און ווען עס רעגניגט זאל ער אויפן ווארשן דעם רעגן ווען אפער ער איז זיך משער דס דר רעגן וועט לאנג דאערין זאל ער מאכן קידוש ושהחיינו גיט לישב בסוכה און וואשט זיך און עסט אפונת און גייט אין שטוב אריין בהכנעה משקים זיין די סעודה באופן דס ער זאל ביי דעם וואשן אין זיגען האפן אויף ביי די ברכת המוציא דאס ער וועט משלים זיין דיא סעודה אין שטוב און אזו באלד עס הט אין מיטן עסן אויף גהערט צוא רעגעניגן זאל ער צוריק אריין גיין אין סוכה און מאכט אפרקה לישב בסוכה און עסט אפונת ווען אפער עס האט אויף גהערט נאך דעם בענטשען און ער איז נאך וואקענדיג זאל ער זיך נאך אמאל וואשן אין סוכה און מאכן אפרקה לישב בסוכה און עסן אפונת: (טו) ווען מען הט לעבן זיך אצווייטע סוכה ווס אין יענע מריפט גיט אריין דער רעגין ווייל בעת דעם רעגין איז זיא גווען פארמאכט מיט אדאך זאל ער גיין עסן אין יענע סוכה: (טז) ווען עס רעגניגט די אנדערע נאכט

ווען יום טוב געשאלט אום שבת ואין די ספרדים דאס :

מזמור קדוה, הָבו לִי בְּנֵי אֱלֹהִים, הָבו לִי כְבוֹד וְעוֹז: הָבו לִי כְבוֹד
שְׁמוֹ, הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהַדְרַת קִדְּשׁ: קוֹל יי עַל הַמַּיִם, אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים,
יי עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יי בַּבַּח, קוֹל יי בַּחֲדָר: קוֹל יי שׁוֹבֵר אַרְזִים,
וַיִּשְׁבֵּר יי אֶת אַרְצוֹ הַלְבָּנוֹן: וַיַּרְקִידֶם כָּמוֹ עֵגֶל, לְבָנוֹן וְשָׁרְיוֹן כָּמוֹ בֶּן
רֵאמִים: קוֹל יי חוֹצֵב לַחֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יי יֹחֵד מִדְּבָר, יֹחֵד יי מִדְּבָר
קִדְּשׁ: קוֹל יי יַחְוִיל אֵילָנוֹת, וַיַּחֲשֹׁף יַעְרֹתָ, וַיַּחֲכִיכֵם כָּלֹּ אֹמֶר כְּבוֹד:
יי לַמַּבּוּל יֵשֵׁב, וַיֵּשֶׁב יי מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יי עוֹז לְעַמּוֹ יִתָּן, יי יִבְרַךְ אֶת
עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: אָנָּה כִּכָּה וכו'

לְכָה דוֹרֵי לְקִרְאָת כָּלָה. פְּגִי שַׁבָּת נִקְבְּלָה: לְכָה
שְׁמוֹר וְזָכוֹר בְּרִבּוֹר אֶחָד. הִשְׁמִיעֵנו אֵל תְּמוּיָחֵד, יי אֶחָד וְשְׁמוֹ
אֶחָד. לְשֵׁם וְלֹת פִּאָּרֶת וְלֹת הֶלֶה:
לְקִרְאָת שַׁבָּת לָבוּ וְנִלְכָּה. כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה. מֵרֵאשׁ
מִקֵּדֶם נְסוּכָה. סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחֲשָׁבָה תַּחֲלָה:
מִקֵּדֶשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה. קוּמִי צֵאִי מִתּוֹךְ תְּהַפְכָּה. רַב לָךְ
שַׁבָּת בְּעֶמֶק הַכְּבֹא. וְהוּא יַחֲמוֹר עֲלֶיךָ חֲמָלָה:
תִּתְנַעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי. לִבְשֵׁי בְּגָדֵי תִפְאֶרֶתְךָ עֲמִי. עַל יַד בֶּן
יִשִּׁי בֵּית הַלְחָמִי. קִרְבָּה אֵל נִפְשֵׁי גְּאֻלָּה:
יְמִין וְשְׂמָאל תִּפְרֹצִי. וְאֵת יי תִּעְרִיצִי, עַל יַד אִישׁ בֶּן פְּרָצִי.
וְנִשְׁמַחָה וְנִגִּילָה:
בּוֹאִי בְּשָׁלוֹם עֲמֶתָה בַּעֲלָה. גַּם בְּרָגָה בְּשִׁמְחָה וּבְצִחָלָה. תּוֹךְ
אֲמוּנִי עִם סִגְלָה. בּוֹאִי כָלָה. בּוֹאִי כָלָה. בּוֹאִי כָלָה. שַׁבָּת
מִלְכָּתָא:
מְזֻמּוֹר שִׁיר, לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לִי, וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִיּוֹן:
לְהַגִּיד בְּבוֹקֶר חֲסִדֶּךָ, וְאֶמְנֶתְךָ בְּלִילוֹת: עָלִי עֲשׂוֹר וְעָלִי גְבֹר, עָלִי
הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׁמְחֵתֵנִי יי בְּפִעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרָגֵן: מִה גִּדְּלוֹ
מַעֲשִׂיךָ יי, מֵאֵד עֲמָקוֹ מַחֲשַׁבּוֹתֶיךָ: אִישׁ בָּעַר לֹא יֵדַע, וּכְסִיר לֹא
יָבִין אֶת זֹאת: בְּפִרוֹחַ רִשְׁעִים כָּמוֹ עֵשֶׂב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן,
לְחִשְׁמָדֶם עָרֵי עֵד: וְאֶתָּה מָרוֹם, לְעוֹלָם יי: כִּי חֲנָה אֵיבִיךָ יי, כִּי
חֲנָה אֵיבִיךָ יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן: וְתָרֶם בְּרָאִים קִרְנֵי, בְּדוֹתֵי
בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן: וְתִבְט עֵינֵי בְּשׁוּרֵי, בְּקָמִים עָלִי מְרַעִים, תִּשְׁמַעְנָה אֲזִנִּי:
צִדִּיק כְּתֹמֶר יִפְרַח, כְּאֵרוֹ בְּלָבָנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יי, בְּחִצְרוֹת

סדר קבלת שבת

אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יִנּוּבּוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְכַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְחַנּוּד כִּי יִשָּׁר יי, צוּרֵי וְלֹא עֹלָתָהּ בּוֹ:
 יי מִלֶּךְ גִּּמְלוֹת לְבִשָׁן, לְבִשׁ יי עוֹז הַתְּאֵזֶר, אֵף תִּכּוֹן תִּבְלָה, בַּל תִּמְוֹט: נִכּוֹן כְּסָאָהּ מֵאוֹ, מַעֲוֹלָם אֶתָּה: נִשְׁאוּ נְהָרוֹת יי נִשְׁאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׁאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם: מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבָּרֵי יָם, אֲדִיר בְּמָרוֹם יי: עֲדוּתֶיהָ נֶאֱמָנוּ מְאֹד, לְבִיתָהּ נֶאֱמָה קוֹדֶשׁ, יי לְאוֹרֶהּ יָמִים:

מעריב ליל ראשון של סוכות

חזן בָּרְכוּ אֶת יי הַמְּבֹרָךְ: ^{שְׁשֶׁה שְׁאוֹמֵר הַחֹן בְּרוּךְ}
 סוּחַ בְּרוּךְ יי הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ^{חֲבֵרֶךְ וּשְׁתַּבַּח וְהִתְפָּאֵר וְהִתְרומֵם וְהִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמַּלְכִּים תְּקוּלֵשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרָיו וְיִמְבָּלְעֵדָיו אֵין אֲדוֹמִים. סוּחַ לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת בֵּית שְׁמוֹ וְעֵלָיו דְּפָנָיו, וְשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה. בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מְכֻבָּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ מִשְׁתָּה וְעַד עוֹלָם:}
 בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם, אֲנִשָּׁר בְּדָבְרוֹ מַעְרִיב עֶרְבִים, בְּחֻכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים, וּבִתְבוּנָה מַשְׁנֶה עֵתִים, וּמַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, וּמַסִּיד אֶת הַכּוֹכָבִים, בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרָקוֹעַ בְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ, וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר. וּמַעְבִּיר יוֹם וּמְבִיא לַיְלָה, וּמְבַדֵּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה, יי צְבֹאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:
 אוֹחֲזֵי בְיָדָם אֶרְבָּעָה מִנִּים. בָּאִים לִסְלֶכֶה בְּעוֹנֵב

פִּירוּשׁ ע"ט
 בְּרוּךְ גְּדוֹלָמְךָ בִּימָיו גָּאֵם אֲנִיזָר גָּאֵם קִינִיג פּוֹן דֶּר וְנִעְלַם וּם דּוֹרֶה זִיין וְוֹאָרְט מֵאָכְט עַר פִּינְצֶמֶר דִּיא אָבִינָמֶן. מִיט חֻכְמָה עֲפִינִט עַר דִּי טוֹיעֶרֶן פּוֹן הִימֶל אֲוִן מִיט פֶּר שְׁטאַנְדִּיקִיט פֶּר עֲגִידֶערט עַר דִּי צִיימֶן אֲוִן פֶּאר בִּייט דִּי צִייט אֲוִן גָּאָה זִיין ווִילָן זַעצֶט עַר דִּי שְׁטֶערִין אִין הִימֶל. עַר בִּשְׁאָפֶט דָּעם טָאָג אֲוִן דִּי גָאָכְט. עַר וְעֶלְגֶערט צו דִּי לִיכְט אֲוִן וְעֶרְט פִּינְצֶמֶר. אֲוִן אַז עַר וְעֶלְגֶערט

אָוועק דִּיא פִּינְצֶמֶרֶנְשׁ וְוֶערט לִיכְטִיג אֲוִן פִּירט אָוועק דָּעם טָאָג אֲוִן בְּרַענְגֶט דִּי גָאָכְט. אֲוִן מֵאָכְט אִין צוֹוִישֶׁן שְׂיִיד צוֹוִישֶׁן טָאָג אֲוִן צוֹוִישֶׁן גָאָכְט. זִיין גָאָכְט אִין גָאָם דֶּר הַעֲרָשֶׁאָרן. אִין מִי גָאָם עַר אִין אִין לַעבְדִּיקֶר גָאָם אֲוִן שְׁטאַנְד הַאָפִטיגֶר שְׁטֶעמִיגֶיקֶךְ וְוֶערט עַר קִינִיגֶן אִיבֶער אֲוִן צו אִימֶר אֲוִן אִיבִיגֶן. אוֹחֲזֵי בְיָדָם דִּי וּם אָן גִּרִיפֶן אִין ווִיעֶר הַאָנְד דִּיר פִּיר מִנִּים גָאָם זִי קוֹמֶן דִּיק

מַעֲרִיב לֵיל א שֶׁ סוּכוֹת

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה הַיּוֹם עַל־לְבָבְךָ : וְשִׁנְתָּם לְבִנְיָן וְדָבָר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִבְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְמוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתָּה תִּשְׁמָעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לֹא־הִבֵּה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלַעֲבֹדוֹ כְּכָל־לִבְבְּכֶם וּכְכָל־נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי מִמֶּדֶד־אֶרֶצְכֶם בָּעֵתוֹ יוֹרֶה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דִּגְנוֹ וְתִירֹשֶׁה וּצְהַרְרֶה : וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׁדְךָ לְבִהֲמֹתֶךָ וְאִכְלָתָ וּשְׂבַעְתָּ : הִשְׁמָרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתָּה לְבַבְכֶם וּסְרַתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם : וְחָרָה אִפְּי־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהִאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יִבְרֵיהָ וְאִבְדַּתֶּם מִחֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַשֶּׁבֶת אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם : וְשָׁמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֶפֶה עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשָׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְמוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֵיכֶם : וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת־

פִּירוּשׁ ע"ט

בְּהַמּוֹת אוֹנ דו וועסט עסין אוֹנ וועסט
וְאִם זֵין : הַשְּׁמִי הֵיט אִיךָ מֵאִמֶּר וועסט
אַפּ רִיידן פֿון מִד אִיעֶר הָאָרֶץ אוֹנ וועסט
אַפּ קערען פֿון דֶּר תּוֹרָה אוֹנ אִיד וועסט
דִּינן פֿרעמדע אַפּ געטֶר אוֹנ אִיד וועסט
זיך צו זיי פֿוקין : וְהִי וועסט גאַטס צִאָרן
דֶּר צוּגֶדן ווערן אוֹפּ אִיךָ אוֹנ ער וועסט
אוֹפּ הָאָלֶטֶן דִּיא הִיטל פֿון וואַלֶּקן אוֹנ
וויגמֶן אוֹנ קיין רעגן וועט גִיט זֵין
אוֹנ דִּי ערד וועט גִיט געבן אִיד פֿרוכט
אוֹנ אִיד וועט פֿאַרד פֿר צִאָרן ווִירן פֿון
דעם גומען לֹאנד ווס גאַט גִיט אִיךָ :
וְשָׁמַתֶּם אוֹנ אִיד וְאֶלֶט מֵאָן דִּיא רִייד פֿון
דֶּר תּוֹרָה אוֹיף אִיעֶר הָאָרֶץ אוֹנ אוֹפּ
אִיעֶר לִיב אוֹנ אִיד וְאֶלֶט זֵין אָן קניפֿן
צו אִיין צייכן אוֹפּ אִיעֶרע הענט אוֹנ
זֵין זאַלן זֵין צו תּפִּילין צווישן אִיעֶרע
אָרְנִין וְשָׁמַתֶּם אוֹנ אִיד וְאֶלֶט לערנן אִיעֶרע
קניפֿר דס זֵין זאַלן אַלע צייט רִיידן אִין
דִּיא רִייד פֿון דֶּר תּוֹרָה אַז דו וועסט
זִיצן אִין דִּיין הוּז אוֹנ אַז דו וועסט גִיין
אִין וועג אוֹנ ווען דו לִיגסט זיך אוֹנ

פֿון וועגן לִיב־שֶׁאָפּט מיט דִּיין גאַנצן
הָאָרֶץ אוֹנ מיט דִּיין גאַנצן פֿר מעג :
וְהִי אוֹנ דִּיא ווערטֶר ווס אִיךָ זאג דִּיר
הִיגט זאַלן זֵין אוֹפּ דִּיין הָאָרֶץ אוֹנ דו
וְאֶלֶט זֵין תּמִיד גִידענן וְשִׁנְתָּם אוֹנ דו
וְאֶלֶט זֵין שֶׁאָרף אַרום רִיידן אוֹנ לערנן
צו לִיגן קניפֿר אוֹנ דו וְאֶלֶט תּמִיד
דֶּר פֿון רִיידן אַז דו וועסט אִין דִּיין הוּז
זִיצן אוֹנ אַז דו וועסט אִין וועג גִיין אִין
דִּיין לִיגן זיך אוֹנ דִּיין אוֹפּ שְׁמִיין :
וְשָׁמַתֶּם אוֹנ דו וְאֶלֶט זֵין אָן קניפֿין צו
אִיעֶרע אוֹפּ דִּיין הָאָנֶד אוֹנ זֵין זאַלן זֵין
צו תּפִּילין צווישן לִיגן אָנן : וְשָׁמַתֶּם
אוֹנ דו וְאֶלֶט זֵין אָן שְׁרִיבֶן אוֹפּ דִּיא
בֵּיא שְׁמִידֶלֶען פֿון דִּיין הוּז אוֹנ פֿון
לִיגן מוערין :

וְהִי אוֹנ עס וועט זֵין אַז אִיד וועט
צו הערן לִיגן מִצְוֹת וואס אִיךָ זאג
הִיגט אָן דס אִיד וְאֶלֶט לִיב הָאָפּן גאַט
אִיעֶר גאַט אוֹנ צו דִּינען אִים מיט
אִיעֶרן גאַנצן לעבן : וְהִי אַז וועל אִיךָ
געבן קארען אִין דִּיין פֿעלד צו לִיגן

מלכנו הגואלנו מבפּה כל העריצים, האל הנפּרע לנפּ
מפּרינו, והמשלם גמול לכל אויבי נפּשנו, העושה גדולות
עד אין חקר, נסים ונפלאות עד אין מספר: השם נפּשנו
בחיים, ולא נתן למוט רגלנו, המדריכנו על במוֹת אויבנו,
ויהם קרננו, על כל שונאֵינו: העושה לנו נסים ונפּקמה
בפּרעה, אותות ומופּתים באדמת בני חם: המכה
בעברתו כל בבורי מפּרים, ויוצא את עמו ישראל מתוֹכֶם,
לחרות עוֹלָם: המעביר בְּנוֹ בֵּין גִּירֵי ים סוף, את רוֹדְפֵיהֶם
ואת שונאֵיהֶם, בתּהוֹמוֹת טבע: וראו בְּנוֹ גְבוּרָתוֹ, שִׁבְחוּ
והודו לשמוֹ. ומלכותו בְּרָצוֹן קָבְלוּ עֲלֵיהֶם, מַעֲשֵׂה וּבְגִי
יִשְׂרָאֵל, לָךְ עָנּוּ שִׁירָה:

טועני נטעי צמחות. ישיגו שובע שמחות. פתג הסוכות:
כפס בצל ומינה. למען זכות מאמינה. נתן מסכות: מחננים בלב
בשר. נהלים ביהודי נתיבשר. בעצי הסוכות: סבת תהיה לצל. עבור

פירוש ע"מ

הט איבר געפירט וייגע קינד קווישן
דיא שטיקער פון דעם ים. זייערע נאך
יאנר און זייערע פיינט הט ער איין
געזונקן אין די אפ גרונטן. זיינע קינד
האבן גזעהן זיין שטארקייט און זיין
און דאנקן זיין נאמן: געזעהן און זיין
קינדרייך מיט דעם גומן ווילן האבן זיין
אוף זיך מקבל גווען משה מיט דיא
ישראל מיט גרום פרייד האבן זיין גאנצט
זויב און גאנצט:

טועני נטעי די ווס מראן די גפלאנצטי
שפראצונג (די פיר מינים) שטיי זיין זאָען
באקומן זאמע פריידן אין דעם יום טוב
סוכות ^{סוכות} באדעק זיין מיט דעם שאמין
פון דיין רעכטע האנד ^{לפני} פון וועגן דעם
זכות פון אברהם ווס הט געלייבט אין
דיר און הט צו שמוסן די גנאסענע אפ
געמירט מיט די ווס בעמן דיר בארימליך
מיט איין נויך פלייסג הארץ ^{נתיב}

זאלטו

האט אום גלייזט איין פון הענט דיא
שטארקע. ער איז גאט וואס באצאלט
אדע אויגערע פאליידיגער און באצאלט
פר געלמונג צו אלע וואס האבן פיינט
אויגערע לייב. ער טוט גרוסקייט ביז
אן סוף ער טוט נסים און פר הולענע
זאכן אן צאל. ער טוט אויגערע לייב
אין לעבן און הט אויגערע פיס גיט גלאזט
אום גלייטשן דר הט אויז גמאכט מרעמן
אוף די הוף פון אויגערע פיינט און הט
אוף גהובן אויזר הערשאפט איבר אלע
אויגערע פיינט: השיה דר דא הט גמאן
צו אויז נסים און רעכענונג אן פרעה
און וואנדערליכע צייכן אין לאנד פון
די קינד חם. דר דא הט גשלאגן מיט
זיין גרים צאנען אלע דיא ערשטע
גיבארענע פון מצרים און האט אום
געזונן זיין פאלק ישראל פון צווישן זיין
צו איין אייבנע פריישאפט. דר דא

6

2

ע"מ

הם הטפציל. חנה בסוכות: פלמים בקקד תמתיים. צניף ישע
תמתיים. מנשק לסכות: קדוש פריית תגביר. רוח מומאח תעביר.
פרעות וקבכות: שבור ורוע רשע. שלח לצדק ישע. אומץ וסמכות:
תחזן חוגגי שבעה. תופשי מגדים ארבעה. ושועתם סכות:

ישעי אל סכות שועת עמה. ורעם וענגם בטוב
טעמיה. שגיא בהבנעת ודים בועמה. פאר וזמר נתנו
להנעימה: בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמזכה באלים יי, מי כמזכה גאדר בקודש, נזרא תהלות
עשה פלא: מלכותך ראו בגיד, בוקע ים לפני משה:

היר גומרים כל שמונה. קוראי פרשת קרבנות
בזמנה. טעם והושיבם בארץ שמנה. נצח צור ישענו
להאמנה: זה צור ישענו פצו פה ואמרו:
יי ימלוך לעולם ועד:

פרוש ע"ט

גשכמאק שיי דו מעכטיגער גאט אז דוא
האסט גמאכט אונטער טעניג דיא
מוטוויליגע מצרים מיט דיין צאדין פאר
האבן די ישראל געפוען ריהמונג אונ
גואנג דיר זיס צו לובן גיילי מיט פרייד
אונ גואנג מיט גרום שמחה האבן אלע
גואנג: מי כמזכה גאט ווער איז דיר גלייך
צווישן די שטארקע ווער איז צו דיר
גלייך בשיינט מיט הייליקייט דו ביסט
פארקטג מיט לוב טוסט וואנדר מלכותך
דיינע קינדער האבן גיזעהן דיין קיניגרייך
דו האסט גישפאלטן דעם ים פר משה:
הלל גומרים דיא נוס זאגן גאנץ הלל
אלע אכט טעג משה דיא וואס לייגען
איטליכע פרשה פון קרבנות אין איר
צייט שיי די ואלסטו פלאנגן אונ באזעצן
אין דיא פעטע לאנד געזעס זאל וואר
ווערן דס דו ביסט אונזר אייביגע הילף
יי דר גאט איז דער פערדון פון אונזער
הילף פאר פה האבן זיי געפונען זייער מול
אונ האבן גואנג:

יי ימלוך גאט וועט קיניגען אוף אייביג:

זאלסטו זיי פירן אין זייער לאנד אזו ווי
יצחק דר איינציג וזהן איז צו גואנג
גוארן בשעת דער ווינדר הט זוף פאר
זעפעט אז די פר צווייטע ביימך סוכה
די סוכה זאל אונז זיין צו איין שיעונגם
שאמן פון וועגען דעם זכות פון יעקב
דער תמים וואס האט אום גשיילט דיא
שטעקינגם אונ הט גרועט אין הימען
(ביידלך) פלמים די אנטרינונג פון ישראל
זאלסטו זיי אין דיין שאמן פר בארגין
זיג מיט איין הוב פון הילף זיי קריינין
פנש פון וואפין צו שטיצין: קדוש דוא
הייליגער גאט דיין בונד זאלסטו שטארקן
דעם אומריינגם גייסט זאלסטו מאכען
אנועק פארין מיט דיא אפענע אונ פר
דעקטע זיג דו זאלסט לייט זעליגן
די נוס פייגערן זיבן טעג תשע די נוס גרייפן
אן פיר עררייא פרוכט ושועתם אונ זייער
גשריי זאלסטו פר געמין:

ישעי יי גאט מיין הילף פר געם דס
גשריי פון דיין פאלק ירש אונ פיטור זיי
אונ כאך זיי פרענגיגן מיט דיין גוטען

מַעֲרִיב לֵיל א' ע"ז כּוֹכּוֹת

וְנֹאמַר, כִּי כִּדָּה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וְגִאֲלוֹ מִיַּד חֹזֶק מִמֶּנּוּ.
בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ שׁוֹרְרוּ בְּמִקְדָּשׁוֹ. רוּחַשִׁים שִׁיר וְשִׁבְחָה
לְחֻדָּשׁוֹ. שְׁלֹם תִּשְׁפּוֹת לָהֶם לְהַגְדִּישׁוֹ. מֶלֶךְ צוֹר יִשְׂרָאֵל
וְקוֹדֶשׁוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלוֹ: (נ"א גִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל):

הַשְׁבִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵנוּ לְחַיִּים
טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, וּפְרוּשׁ עֲלֵינוּ, סֶכֶת שְׁלוֹמָךְ, וְתַקֵּנֵנוּ בְּעֵצָה
טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִתְּהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְהַגֵּן בְּעֲדֵנוּ,
וְהַסֵּר מֵעֲלֵינוּ, אוֹיֵב דָּבָר וְחֶרֶב וְרָעַב וְיָגוֹן, וְהַסֵּר שְׁמֹן
מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ
וּמְצִילֵנוּ אַתָּה, כִּי אֵל מֶלֶךְ, חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה, וְשִׁמּוֹר
צִאתָנוּ וּבֹאֵנוּ, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וּפְרוּשׁ
עֲלֵינוּ, סֶכֶת רַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם:

וְהִיךְ חֵדֶשׁ מִבּוֹן אוֹלָמָךְ. אִמְץ אַחֻבִּים כּוֹנֵנֵת בְּצִלְמָךְ.
וּלְבָרְךָ וּלְקֹדֶשׁ שְׁמֶךָ בְּעוֹלָמָךְ. תִּגַּן עֲלֵינוּ בְּבִרְיַת שְׁלוֹמָךְ:

פִּירוּשׁ ע"ט

וְנֹאמַר אוֹן גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
דְּרוּרָה יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא גִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
גְּלִיזְט וְעֵקֶב אוֹן גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
פֶּן אֵיין שְׁמִיטֶרֶק הָאָמֵר:

בְּתַדְרַת קוֹדֶשׁ מִיט בְּאַשְׁמִינוּנוּ פֶּן
הִילִיקִיט הָאָמֵר זֵי גִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
הַמִּקְדָּשׁ וְחַשִׁים זֵי הָאָמֵר גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
אוֹן לֹב צוּ בְּנִיעֵן שְׁמִיט פֶּרִיד וְאַלְסֵטוֹ אֵן
רִיבֵטן צוּ זֵי מִיט פּוֹלֵן מֵאֵם גִּלֵּי דֵר קִינִיג
דֵר פֶּעֲלִזִּין פֶּן יִשְׂרָאֵל אוֹן זֵיין הִילִיקִיג
זֵיין גִּלּוּבֵט בִּיסֵטוֹ גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל דֵר קִינִיג דֵר
פֶּעֲלִזִּין פֶּן יִשְׂרָאֵל אוֹן זֵיין אוֹם לִיזְעֵר:

הַשְׁבִּיבֵנוּ יְיָ לֹאז אוֹן גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל צוּ פֶּרִיד אוֹן לֹאז אוֹן אוֹן
שְׁמִיט צוּ לֵעָבֵן אוֹן שְׁפִרְיִיט אִיבֵר אוֹן
דִּין פֶּרִידִלִיקֶע דֵּק אוֹן שְׁמִיט אוֹן
אֵן אֵיין גִּמֵּן רִאֲם פֶּר דִּיר אוֹן הַעֲלָה
אוֹן אוֹם ווִיזְעֵן דִּין גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
פֶּר אוֹן דִּיר אוֹן מֵאֵם אִיבֵר פֶּן אוֹן אֵיין

וְחִי וְיִסְעֵר גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל פֶּרִידִלִיקֶע דֵּק
פֶּרִידִלִיקֶע פֶּן דִּין פֶּרִידִלִיקֶע דֵּק פֶּרִידִלִיקֶע
דִּי גִלִּיבִיטֶע וְחֵם דִּי הָאָמֵר אֵן גִּבְרִיִיט
מִיט דִּין פֶּרִידִלִיקֶע דֵּק זֵיין לֵעָבֵן אוֹן
הִילִיקֵן דִּין גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
זֵיין גִּמֵּן רִאֲם פֶּר דִּיר אוֹן הַעֲלָה
אוֹן אוֹם ווִיזְעֵן דִּין גִּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל וְגִאֲלֵי יִשְׂרָאֵל
פֶּר אוֹן דִּיר אוֹן מֵאֵם אִיבֵר פֶּן אוֹן אֵיין

ברוך אתה יי, הבורש ספת שלום עלינו ועל כל עמנו ישראל ועל ירושלים:

ישבת ושקרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת כדורותם, ברית עולם: ביני ובין בני ישראל, זאת היא לעולם, כי ששת ימים, עשה יי את השמים ואת הארץ, וביום השביעי, שבת נחפשו:

וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל:

ותגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימלוך מלכותיה. וינצח פורקניה ויקרב משיחיה. בתיכון וביומיון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתגדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא. ברוך הוא לעלא מכל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמא באמרו בעלמא ואמרו אמן:

אדני שפתי תפתח ופי עיר תחלתך:

ברוך אתה יי, אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב. האל, הגדול, הגבור והנורא, אל עזיון. גומל חסדים טובים, וקונה הכל, וזוכר חסדי אבות, ומביא גואל, לבני בניהם למען שמו, באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי, מגן אברהם: אתה גבור לעולם אדני, מתיח מתים אתה, רב להושיע: מוריד נסיד מכלכל חיים בחדר, מתיח מתים ברחמים רבים, סומך

די עלטען און פֿרעגנט איין דר זיין צו זייער קינדס קינד פון זיין נאטע וועגן מיט ליבשאפט:

מלך שיי נאט איז איין קיניג דער דא איז איין דר לייזר און איין העלפער און איין באשיצער זיין גלובט פֿיסט נאט דר דא איז דר בשיצער פון אברהם: אתה גדי דוא נאט פֿיסט איין שטארקער צו אייביג דו פֿיסט דער דא מאכט לעבעדיג דא מוטע און פֿיסט גרוס צו העלפן:

מכלכל מים ער שפייזט די לעבדיגע מיט חסד ער מאכט לעבדיג די מוטע מיט גרוס דר בארימקייט דאס מיינט מען אז תחת המים נועם זיין. ער לעהנט אונטער די דא פאלן און היילט

נאט דר דא שפרייט איין פֿרידליכע דעק אייבך אונז און אייבך גאר זיין פאלק ישראל און אייבך ירושלים:

וידבר און משה המ גרעט דא ימים טובים פון נאט צו די קינד דר ישראל: אדני שפתי נאט מו דאך עפענען מיינע לעפענען און מיינ מוץ נאט זאגן דיין לוב:

ברוך אתה גלובט פֿיסט נאט אונז נאט און דר נאט פון אונזער עלטערן דר נאט פון אברהם דר נאט פון יצחק און דער נאט פון יעקב דער נאכפערטער שטארקער און פארקמינער נאט דער העכסטער נאט דר דא פֿר געלט גוטע דסדים און איז דר באשעפער פון אלץ דינג און געדענקט דאס פֿרוימקייט פון

מעריב ליל א שר סוכות

נופלים, ורופא חולים, ומתיר אסורים, ומקנים אמונתו, לישגי עפר. מי כמוד בעל גבורות, ומי דומה לך, מלך במית ומתיה, ומצמיח ישועה :

ונאמן אתה, להחיות מתים. ברוך אתה יי, מתיח המתים :
אתה קדוש, ושמו קדוש, וקדושים בכל יום יתקדש סלה :
כי אל מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי, האל הקדוש :
אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו,
ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות, וקדשתנו
במצותיך, וקרבתנו מלפני לעבודתך, ושמוך
הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה (לשבת שבתות למנוחה ו)
מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, את יום (השבת הזה
ואת יום) חג הסוכות הזה זמן שמחתנו (באהבה) מקרא
קודש, וזכר ליציאת מצרים :

פירוש ע"ט

אלע פערקער ווס זענין דענסטמאל גווען
אהבת אותנו דו האסט אויגו ליב באקומען.
אונ דו האסט אין אויגו באוויליגט אונ
האסט אויגו דר הויכן פון אלע לשונות
אונ שפראכן ווס מען הט דענסטמאל
גערט. אונ האסט אויגו גהייליגט מיט
דיינע מצות אונ דו גאט אויגו קייניג
האסט אויגו גמאכט גנעהניג צו דיין
דינסט אונ דיין גאכפארטן אונ הייליגען
נאמן האסטו אוף אויגו גרופן :

ותתן לי אונ דוא גאט האסט אויגו
גנעבען מיט ליבשאפט (די שבתים פון
רואונג אונ) די ימים טובים צו פרייען
זיך פיינער טעג אונ צייטן פון לוסט אים
שבת ואנס מען דאס (דעם טאג שבת אונ)
דעם יום טוב פון סוכות דיא צייט פון
אויגו פרייד. דר טאג ווערט אן גרופן
הייליג דר יום טוב איז איין גרעכעניש
צו יציאת מצרים :

די קראנקע דען צו צייטן קומט אוף
איין מענטשן איין שוועליכע קרענק אונ
גאט היילט אים אונ מאכט אים גזונד
אונ ער מאכט לוי די גפאנגענע אונ אזוי
ווי ער איז מקיים זיין הבטחה צו דיא
לעבעדיגע אונ היילט זיי אזוי אויך וועט
ער מקיים זיין זיין הבטחה צו די שווע
ווס זיי שלאפן אין דר ערד : מי ווער איז
דיר גלייך דו קייניג דר דא מאכט שום
אונ לעבעדיג אונ מאכט שפראצן הילף :
ונאמן אונ דו ביסט באגלייבט דיא
שווע לעבעדיג צו מאכן : היי גלויבט
ביסטו גאט דר דא מאכט לעבעדיג די
שווע צו תחתית המתים :

אתה קדוש דו ביסט הייליג אונ דיין
נאמן איז הייליג אונ די הייליגע ישראל
זיין דך אלע טאג אייביג :

אתה פרייט דו גאט האסט אויגו
בשעת יציאת מצרים אום גקליבן פון

מזעריב ליל א שר סוכות

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא ויגוע ויראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון
מנשית בן דוד עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל
עמך בית ישראל, לפניך לפליטה למזבח, לחן ולחסד ולרחמים,
לחיים ולשלום, ביום חג מסופות הזה: זכרנו יי אלהינו בו למזבח,
ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים, ובדבר ישועה
ורחמים, חוס ותננו, ורחם עלינו, והושיענו כי אלהי עינינו, כי
אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו, את ברכת מזעריך, לחיים
ולשלום, לשמחה ולששון, כאשר רצית ואמרת לברכנו.
(לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך, ותן
חלקנו בתורתך, שבענו ממזבחך, ושמח נפשנו בישועתך,
ומחר לבנו לעבדך באמת, והנחילנו יי אלהינו (באתה)

פירוש ע"ט

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא ויגוע ויראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון
מנשית בן דוד עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל
עמך בית ישראל, לפניך לפליטה למזבח, לחן ולחסד ולרחמים,
לחיים ולשלום, ביום חג מסופות הזה: זכרנו יי אלהינו בו למזבח,
ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים, ובדבר ישועה
ורחמים, חוס ותננו, ורחם עלינו, והושיענו כי אלהי עינינו, כי
אל מלך חנון ורחום אתה:
והשיאנו יי אלהינו, את ברכת מזעריך, לחיים
ולשלום, לשמחה ולששון, כאשר רצית ואמרת לברכנו.
(לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך, ותן
חלקנו בתורתך, שבענו ממזבחך, ושמח נפשנו בישועתך,
ומחר לבנו לעבדך באמת, והנחילנו יי אלהינו (באתה)
דיר האפן אינגר אונן דען דו פיסט איין
לייט זעליגער אונג אדער בארמיגער גאט:
והשיאנו יי אונג דא גאט מאך אונג
אוף קאדען די ברכה פון דייןע ימים
טובים אדר (והשיאנו) איז מיינש גיב
אונג די מתנה דס מיר זאלען זוכה זיין
צו קומען קיין ירושלים פדי מיר זאלען
קאנען דארטן ברענגן אינגערע קרפנות
צו לעבן אונג צו פריד צו פרייד אונג צו
לוקסט אזו ווי דיין ווילן איז ווס מיר זאלן
עולה קרנל זיין קיין ירושלים אונג האסט
גזאגט צו בענמשן אונג (אום שבת אונגער
גאט אונג גאט פון אונגערע עלטערען
באווייליג אין אונגער רוקע מאט) גרש
הייליג אונג מיט דייןע מצות אונג גיב
אונגער חלק אין דיין תורה מאך אונג זאט
פון דיין גומס אונג דער פרייא אונג מיט
דיין הייליג אונג רייניג אונגער הארץ צו
דיגן דיר מיט אמת אונג מאך אונג ארפן
דו גאט אונג גאט (מיט ליבשאפט אונג
מיט גומן ווילען) מיט לוקסט מיט פרייד
(דעם שבת אונג) די הייליגע ימים טובים

בערוב ליל א של סוכות

והרצון בשמחה ובששון (שבת ו) מועדי קדשך, וישמחו
בך ישראל מקדשי שמך. ברוך אתה יי, מקדש
(השבת ו) ישראל והומנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל, ולתפלתם שעה, והשב את
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם, מהרה באהבה
תקבל פרצון, ותחי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזנה עינינו, בשוכה לציון ברחמים. ברוך אתה יי, המחזיר שכינתו לציון:
מודים אנחנו לך, שאמתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו,
לעולם ועד, צורנו צור חיינו, מגן ישענו, אתה הוא לדור ודור,
גורד לך ונספר תהלתך, על חיינו המסורים בידך, ועל
נשמותינו הפקודות לך, ועל נפיש שבכל יום עמנו, ועל
נפלאותיך ומובותיך, שבכל עת ערב ובקר וצהרים, המוב פי
לא כלו רחמך, והמרחם פי לא תמו חסדיך, פי מעולם קוינו לך:
ועל כלם, יתברך ויתרומם ויתנשא שמך מלפניו תמיד לעולם ועד:
וכל חמים יודוך סלה, ויתללו ויברכו את שמך הגדול

פירוש ע"ט

אונזערע עלטערין צו אייביג דו ביסט
דר שטארק פון אונזר לעבן דר בשיצור
פון אונזר הילף מיר וועגן דיר דאנקן אונ
וועגן דיין לוב דער צייט פון איין דור
צום אנדערן פון וועגן אונזר לעבן דס
דא איז איבער גענומען אין דיין האנד
אונ פון וועגן אונזערע נשמות ווס ווי
ווערן אלע נאכט אין דיין האנד פהאלטן
אונ פון וועגן דייע נסים ווס דו מוסט
אלע מאג מיט אונז אונ אוף דייע
גומקייט ווס ווי זענען אלע צייט אבינמ
אונ מארגן אונ מיטן מאג דו גומט נאט
דס דייע דער בארימקייט האפן קיין
ענד נישט אונ דו דר בארימער נאט דס
דייע חסדים לאזין זיך קיין מאל נישט
אום פון אייביג האפן מיר צו דיר:
ועל כלם אונ אוף אלע זאכען זאל
גלובט אונ דר הייבט ווערן דיין נאמן
אונזר קיניג תמיד צו אייביג:

וכל חמים אונ די דא לעבן טוען דיר

אייביג

12

אונ די ישראל ווס הייליגן דיין נאמען
זאלן זיך דורך דיר פרייען: זייד גלובט
ביסטו נאט דר דא הייליגט (דעם שבת
אונ) ישראל אונ די ימים טובים:

רצה יי נאט אונזר נאט האב דאך
איין וואל גפעלן אין דיין פאלק ישראל
אונ אין זייער תפלה אונ מאך אום קערן
דיא עבודה צום פאלעש פון דיין בית
מקדש אונ די קרבנות פון די ישראל
אונ זייער תפלה וועסטו דענסטמאל
מקבל זיין מיט גומט וועלן אונ די עבודה
פון דיין פאלק ישראל וועט תמיד זיין
אן גומטן מיט גומט וועלען:

ותחזנה עינינו אונ אונזערע אוגן זאלן
זעהן אז דו וועסט זיך אום קערן קיין
ציון מיט דר בארימקייט: זייד גלובט
ביסטו נאט דער דא קערט אום זיין
שכינה קיין ציון:

מודים אנחנו מיר דאנקן דיר דס דו
ביסט נאט אונזר נאט אונ דר נאט פון

ע"ט

ס

2

בְּאֵמֶת, לְעוֹלָם כִּי טוֹב, הָאֵל יִשְׁוּעַתָּנוּ וְעֲזָרְתָנוּ סֵלָה הָאֵל
הַטוֹב: בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלֵךְ נָאָה לְחֻדוֹת:
שְׁלֹם רַב, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תְּשִׁים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ
אֲדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם, וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ, לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁלְוֵי מָוֶה:
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:

אֲדַהֵי, נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מָרַע, וּשְׁפָתֵי מַדְבַּר מְרֻמָּה, וּלְמַקְלֵי נַפְשֵׁי תְדוֹם,
וְנַפְשֵׁי כְּעָפָר לְכָל תַּהֲיָה, פֶּתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ, וְאַחֲרֵי כִנּוּצֵיךָ תִּרְדּוּף נַפְשִׁי, וְכָל
הַקְּמוּם וְהַחֲשָׁבִים עָלַי לְרַעָה, מִתְּרָה הִפֵּר עֲצָתָם וּקְלָקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן
שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיִנְךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תוֹרָתְךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתְךָ, לְבַעַן יִהְלָצוּ
יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנִי: וְהָיוּ לְרִצּוֹן אֲמָרֵי כִּי, וְהָיוּ לְפָנֶיךָ, יי צוּרֵי
וְנוֹאֲלֵי: עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרְמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהִי רִצּוֹן מְלָכֶיךָ, יי אֱלֹהֵינוּ נֹאדָהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁינְגָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִתְרָה בְּמִינֵי, וְסוֹ

פירוש ע"מ

באלד זייער עצה פר שמערין אונ פאר
דארב זייערע גראנקן מי עס אום ווילין
דיין רעכטי האנד מי עס אום ווילין דיין
הייליגקייט מי עס אום ווילין דיין תורה:
זשן אום ווילין דס דייער גדיבטע זאלין
אום גיצונין ווערין פון זייערע צרות
העלה דאך מיט דיין רעכטע האנד אונ
ענטפער מיר: יהי די הייד פון מיין מול
זאל זיין באוויליגט אונ די גראנקן פון
מיין הארץ צו פאר דיר גאט מיין
שמאךקך אונ מיין דר לייזער דער דא
מאכט פריד אין זיין הימל דר זאל מאכן
פריד און אונז אונ און און און און און
אונ דרוך זאגט אמן:

יהי רצו עס זאל זיין דר ווילין פר דיר
גאט אונזר גאט אונ גאט פון אונזערע
עלמערין דס עס זאל גבוועט ווערען דס
בית המקדש בארד אין אונזערע מעג
אונ גיב אונזר מילל אין דיין תורה אונ
דארטן וועלן מיר דיר דיין מיט פארקט
אזו ווי די מעג פון זאגט אן אז מיר זענען
גנועזין אין בית המקדש אונ אזו וויא
די ערשטע יארן אונ עס וועט גזיסט

אייביג לובן אונ לופען דיין גאט מיט
אמת דו ביסט דר גאט פון אונזר הילף
אייביג: זייד גלופט ביסטו גאט דס דיין
גאמען איז גוט אונ צו דיר איז שיינ
צו לופען:

שלוש די פיל פריד זאלסטו און דיין
פאלק ישראעל טאן צו אייביגקייט דען דו
ביסט איין מלך איין הער איבער אלע
פריד אונ עס איז גוט אין דייער אונז
צו בענטשן דיין פאלק ישראעל אלע
צייט אונ אלע שעה מיט דיין פריד:
זייד גלופט ביסטו גאט דער דא
מאכט דעם פריד:

אדתי יציר מיין גאט איך בעט דיר
היט מיין צונג פון שלעכטס אונ מיינע
לעפצן פון צו ריידן פאלשקייט אונ אז
איינער וועט מיר שעלמן זאל איך אים
שווייגן אונ זאל אים גיט ענטפערן אונ
מיין זייב זאל זיין צו איימליכן מענטשן
גידעב אזו ווי די ערד עפין מיין הארץ
אין דיין תורה אונ נאך דייער מלך
מיין ווילן נאך יאגן אונ אלע דא
ערבאמן און מיר שלעכטס זאלסטו

מעריב ליל א של סוכות

חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה, כימי עולם וקשנים קדמוניות: וערכה לוי מנסת יהודה
ותירושלים, כימי עולם וקשנים קדמוניות:

חזן יום טוב גיפאלם אום שבת ואגם מען דאם:

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום
השביעי, מלאכתו אשר עשה, וישבות ביום השביעי,
מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים, את יום
השביעי, ויקדש אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו, אשר
ברא אלהים לעשות:

חזן ברוך אתה יי, אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק,
ואלהי יעקב, האל הגדול הגבור והנורא אל עליון, קונה שמים וארץ:
הל מן אבות ברכו, מחיה מתים במאמרו, האל הקדוש, שאין כמוהו,
המניח לעמו ביום שבת קדשו, כי גם רצה להניח להם, לפניו נעבוד ביראה
(נפחד, ונודה לשמו בכל יום תמיד מעין תפרכות, אל (ורוב) התודאות, ארון
השלום, מקדש השבת, ומברך שביעי, ומניח בקדושה לעם מדשני עונג, וקר
למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו, רצה נא במנוחתנו, קדשנו
במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, שבענו משובך, ושמח בפשנו
בישועתך, וטהר לפנינו לעבדך באמת, והנהילנו יי אלהינו,
באהבה וברצון, שבת קדשך, (וישמחו בך ישראל אלהי
שמו), וינהו בה כל ישראל מקדשי שמו: ברוך אתה יי,
מקדש השבת:

דער חזן ואגם קדיש שלם

עלינו לשבת לארון הפל, לתת גדולה ליוצר בראשית, שלא
עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה. שלא שם
חלקנו בהם, וגורלנו בכל המזנס. ואנחנו פורעים ומשחתים
ומודים, לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא נוטה
שמים ויוסד ארץ, ומושב יקרו בשמים ממעל, ושכינת עזו
בגבתי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת בלפנו אפס זולתו,
כפתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך, כי יי הוא
האלהים, בשמים ממעל ועל הארץ מסיחת, אין עוד:

פירוש ע"מ

זיין צו גאט דר קרבן מנחה פון יהודה גלייך אזו ווי די טעג פון פארמאגס אום
אגון ירושלים וואס בר וועלן ברענגען גלייך די פארניגע יארען:

ועל כן נקנה לה יי אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזה, להעביר גלולים
מן הארץ, והאלילים ברות וברתון. לתקן עולם במלכות שדי, וכל בגי בשר יקראו
בשמה, להפנות אליה כל רשעי ארץ. יפירו וידעו כל יושבי תבל כי לה תכבד
כל ברה, תשבע כל דשון, לפניה יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמה יקר יתנו.
ויקברו כלם את עז מלכותה, ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות
שלך היא ולעולמי עד תמלוך בבכבוד. כפתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד:
ונאמר, והיה יי למלך על כל הארץ, ביום שהוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

(ובתורתך פתוב לאמר, שמע ישראל יי אלהינו יי אחד): כי

לדוד יי אורי וישעי מפי אירא, יי מעוז חיי מפי אפחד:
בקרוב עלי מרעים, לאכול את בשרי, צרי ואיבי לי, המה בשלו
ונפלו: אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי, אם תקום ערי מלחמה,
בזאת אני בוטח: אחת שאלתי מאת יי, אותה אבקש, שבתני בבית
יי, כל ימי חיי, לחוות בנעם יי, ולבקר בהיכלו: כי יצפני בסככה
ביום רעה, יסתירני בסתר אהליו, בצור ירוממני: ועתה ירום ראשי,
על איבי סביבותי, ואזבחה באהליו זבחי תרועה, אשיחה ואזמרה
לוי: שמע יי קולי אקרא, וחנני וענני: לה אמר לבי, בקשו פני,
את פניה יי אבקש: אל תסתיר פניה ממני, אל תט באף עבדך,
עזרתי היית, אל תפשיני ואל תעזבני אלהי ישעי: כי אבי ואמי
עזבוני, ויי ואמפני: הורני יי דרכך, ונחני בארח מישור, למען
שורי: אל תתני בנפש צרי, כי קמו בי עדי שקר ויפת חמם:
לולא האמנתי, לראות בשוב יי בארץ חיים: קנה אל יי, חוק
ויאמן לך, וקנה אל יי:

תפלה כשנכנסין לסוכה

הו כען קומס מן דער שיהל שפעלס מען יוד ביי דער מידר פון דער סוכה אינגווייניג אונ מען זאגט דאס:
עזרו אושפיון, עזראין קדישין עזרו אבהן, עזראין קדישין למיתב בצלא דמהימנותא
מלאה בצלא דקב"ה לעול אברהם ועמיה וצחק ונעקב יוסף משה אהרן ודוד:
הריני מוכן ומוזמן לקיים מצות סוכה פאשר צוני הבורא ית"ש בסופות משכו שבעת
ימים כל האורח בישראל ישוב בסופות למען ידעו דורותיכם כי בסופות הושבתי את בגי ישראל
בהוציא אותם מארץ מצרים:

תיבנו אושפיון, עזראין קדישין תיבנו, תיבנו אושפיון דמהימנותא תיבנו, בצלא דקב"ה ופאח
חוקקנא, ופאח חוקקיהון דישראל דתיבנו פי חלק יי עמו ונעקב חבל נחלתו לשיי קוב"ה ושכינתו
ליחידא שם י"ה בור"ה ביהודא שלים, על ידי תהוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי נעם וכו'

אונ דער נאך זאגט מען דאס

יהי רצון מלפניה יי אלהי ואלהי אבותי שתשרה שכינתך

תפלה כשנכנסין לסוכה

בִּינֵינוּ וְתַפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׂלוֹמָךְ בְּזִכּוֹת מִצּוֹת סֶכֶת שְׁאֵנֵהֵנוּ
מִקִּימִין לִיְהוָה שְׂמֵא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁבְיָתָהּ בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ
לִיְהוָה שֵׁם (י"ה בו"ה) בְּיְהוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל וְלִהְיוֹת
אוֹתָם מוֹיז בְּבוֹדֶךָ תְּקַדֹּשׁ וְתִשְׁתַּהוֹר נִטְוִי עַל רְאֻשֵׁיהֶם מְלַמְעֵלָה
כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ וּמִשָּׁם יוֹשְׁפֵעַ שְׁפֵעַ חַיִּים לְעַבְדֶּךָ (פכ"פ אַמְתָּךְ)
וּבְזִכּוֹת צִאתִי מִבֵּיתִי תְּחַוֶּצֶה וְדָרְךָ מִצּוֹתֶיךָ אֲרוּצָה יִחְשַׁב לִי זֹאת
כְּאֵלֹה הִרְחַקְתִּי נִדּוּד וְהִרְבַּ בְּכִמְנִי מַעֲוִי וּמַחְמָאֵתִי מִתְּהַרְנִי. וּמֵאוֹשְׁפִיזִין
עִלְאִין אוֹשְׁפִיזִין דְּמַתִּימְנוּתָא תְּהִינָה אֲזִנִּי קִשְׁבוֹת רַב בְּרִכּוֹת
וְלִרְעִיבִים גַּם צִמְאִים תֵּן לַחֲמָם וּמִימָם הִנָּאמְנִים וְתִתֵּן לִי זִכּוֹת
לְשִׁבְתִּי וְלַחֲסוֹת בְּסֶתֶר צֶל כְּנָפֶיךָ בַּעַת פְּטִירְתִּי מִן הַעוֹלָם וְלַחֲסוֹת
מִזֶּרֶם וּמִמְּטָר כִּי תִמְטִיר עַל רְשָׁעִים פָּתִים וְתִהְיֶה חֲשׁוּבָה מִצּוֹת
סֶכֶת זוֹ שְׁאֵנִי מְקִיָּם כְּאֵלֹה קִימְתִּיהָ בְּכָל פְּרֻטִּיהָ וְדְקְדוּקֶיהָ וְתִנָּאִיהָ
וְכָל מִצּוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ. וְתִיטִיב לָנוּ חַתִּימָהּ וְתִזְכֵּנוּ לִישֵׁב יָמִים
רַבִּים עַל הָאֲדָמָה אֲדָמַת קוֹדֶשׁ בַּעֲבוּדְתָךְ וּבִירְאָתָךְ: בְּרוּךְ יְיָ
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

יְעֲדֵם כָּאֵל וְיִזְן קִנּוּ מִיָּם עֲסֵן אִין דְּעַר סוּכָה וְאֵל מִעַן וְאִין דִּי תַפְלָה:

רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים יְהִי רָצוֹן מִקְפְּנֶיךָ שְׁיִהֵא חָשׁוּב לְפָנֶיךָ מִצּוֹת
יְשִׁיבַת סוּכָה זוֹ כְּאֵלֹה קִימְתִּיהָ בְּכָל פְּרֻטִּיהָ וְדְקְדוּקֶיהָ וְתִנָּאִיהָ
מִצּוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ וּכְאֵלֹה כְּנוּנְתִי בְּכָל הַכְּנוּנוֹת שְׁכּוּנוֹ בָּהּ
אֲנִישִׁי בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה:

אִין דְּעַר עֲרֻשְׁמִר נִאֲכָם אִז מִעַן קוּמָם אִין דְּעַר סוּכָה וְאָנֹם מִעַן דָּאִם אִין אֲזִי יַעֲדִין סָאָן:

אֲזִמִּין לְסִיעוּדָתִי אוֹשְׁפִיזִין. עִלְאִין אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:
בְּיוֹם רֵאשִׁון יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה אֲבָרְהָם אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי יִצְחָק יַעֲקֹב
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

בְּיוֹם שְׁנִי יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה יִצְחָק אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי אֲבָרְהָם יַעֲקֹב
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה יַעֲקֹב אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי אֲבָרְהָם יִצְחָק
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

בְּיוֹם רְבִיעִי יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה יוֹסֵף אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי אֲבָרְהָם יִצְחָק
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

בְּיוֹם חֲמִישִׁי יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה מִשָּׁה אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי אֲבָרְהָם יִצְחָק
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

בְּיוֹם שֵׁשִׁי יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה אֶהְרֹן אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי אֲבָרְהָם יִצְחָק
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

בְּיוֹם שְׁבִיעִי יֵאמֶר בְּמִטּוֹ מִנֶּה דָוִד אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי דִּיתְבִּי עֲמִי וְעִמָּךְ כָּל אוֹשְׁפִיזִי. עִלְאִי אֲבָרְהָם יִצְחָק
יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:

או יום טוב נישאלם אם שבת הייבם מען אן יום הששי
ויהי ערב ויהי בקר :

יום הששי : ויכרו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים
ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבות ביום השביעי מכל
מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש
אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו, אשר ברא אלהים לעשות

סברי מרגן ורגמן ורבותי :

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הנפן :
ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר
בחר בנו מכל עם, ורוממנו מכל לשון וקדשנו
במצותיו, ותתן לנו יי אלהינו באהבה (שבת)
מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון,
את יום (השבת הזה ואת יום) חג הסוכות הזה זמן שמחתנו
(לשבת באהבה) מקרא קודש, ובר ליציאת מצרים.
כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים (ושבת)
ומועדי קדשך (באהבה וברצון) בשמחה ובששון
הנחלתנו : ברוך אתה יי, מקדש (השבת)
וישראל והזמנים :

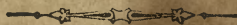
ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו לישב בסוכה :
ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, שתחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה :

ועתה יי, יום טוב נישאלם אם מוצאי שבת ואם מען דאם פאר שהחיינו :

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש :

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קודש לחול, בין אור
לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בין קדושת
שבת לקדושת יום טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת,
הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך : ברוך אתה יי, המבדיל בין
קדש לקדש : שהחיינו

עם איז אסנהג צו לערנען משניות סוכת סוכת

סוכה

1

2

נימל

עם

הַגִּבּוֹן. וְאֵת הַיִּלְבֶּעֶת. וְאֵת הַקִּיסוֹס וְסוֹפֵד עַל גִּבּוֹהַ (גִּיּוֹא לֵאמֹר) פְּסִידָה. וְאֵת
הַיָּה סִבּוֹה הַקָּבָה מִקֵּן. אוֹ שֶׁקָּצִין. כְּשֶׁרָה: וְהַהֲפֵל. כֵּל דִּבֶּר שְׂרֹא מִקְבֵּל
טוֹמָאָה. וְאֵין גִּדְלוֹ מִן הָאֶרֶץ. אֵין מִסְכְּבִין בוֹ. וְכֵל דִּבֶּר שְׂאִינוּ מִקְבֵּל טוֹמָאָה
וְגִדְלוֹ מִן הָאֶרֶץ. מִסְכְּבִין בוֹ: ה' חֲבִילֵי קֶשׁ. וְחֲבִילֵי עֲצִים. וְחֲבִילֵי יוֹדִין.
אֵין מִסְכְּבִין בָּהֶן. וְכֵן שֶׁהֵתִירָן. כְּשֶׁרֹת. וְכֵן כְּשֶׁרֹת צִדְקוֹת: ה' מִסְכְּבִין
בְּנִסְרִים. דְּכִי רַבִּי יְהוֹדָה. וְכִי מֵאִיר אוֹמֵר. גִּמֵּן עֲלֶיהָ נִסֵּר שְׂרֹא רַחֲב
אֲרָקָה מִפְּתִים. כְּשֶׁרָה. וְכֵלֶכֶל שְׂרֹא יוֹשֵׁן פִּתְחוֹ: ה' מִתְקַרָּה שְׂאִין עֲלֶיהָ
מֵעוֹיָה. כִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר. בֵּית שְׂמָאִי אוֹמְרִים מִקְפֵּקֵק נוֹמֵל אֶחָת מִבִּינְתִּים.
בֵּית הַלֵּל: ה' אוֹמְרִים מִקְפֵּקֵק אוֹ נוֹמֵל אֶחָת מִבִּינְתִּים. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. טַמֵּל
אֶחָת

בפסול שאין להאיר לטובה וחתם מחקקם כי אם דמכר לה בקריאה ולא הדר סתם לה אכלה
 וכן. ומציינים כל אחד לבד ומתנו וחזרו ומציינים את חבירו ומצוה: ולא דבר שאינו כו'. לאוקיף כל
 הקבץ כגדולתו מן הארץ בן מסכנין בן הוואל ומקבלין עומאה: ויגדלו מן הארץ כו'. דעתם כו'.
 הקבץ בפסול גרין ויקב הכחוש מדבר כלומר מן הכאחר חסר אספתם בענין הפסול וכן קטין ומחזות
 ידיו. מן קטין ובענין לחם כהנה אוכלתן. וסביונה עומדים להסוס: אין מסכנין. כשסן קשורים.
 וכן. וזה כל וזהכלו פה כפחו ומעלה ומיתה זה גבי סכוס ונמלך וליבס למויף. והתורס.
 פסול. וזה כל טעם אלה לוי'. אלה ליבס והיו עשוי פסול: וטולן. הפסולים שנינו בספר
 נמשע ולא פסות. יסילק סוכות עשהב קרן מוצרין כסלן פסול. כמעט. ואלה אדפנות: ק' מסכנין בנכסין
 כהם ארבעה הבוא ביטור מקום חסון דברי כל פסול. פחות משלשה דברי כל פסול כשרה חסר
 חרשכה. וזה יהיה ספר. יסין דלית ביה שיטור מקום חסון לא גוררין בשתי כותח תחת חסות כסות
 כלה לטוד גוררין עתה יאמר מה לי לסכך בלאו מה לי ליבס תחת חקרת ביתי. והכלה כרבי יסודם
 ויסוכים: מעוזה. הטיט ולא הסיד הרגילין ליתן לה גבי סקודות הנכסין קטין מעוזה: מפסק
 א' כמיטות וחותן כרך כרך במקוטה. וזה יסוד לעשיית המעוזה לסכך הנכסין כרך במקוטה
 עשהב ולא מן פסול: ר"מ חומר. לא חלקו בית שמאי וית הלל בדבר זה סתמן מודים שאלו
 א' מוטייל. ורבי מאיר לעשיית האחר אין מסכנין בנכסין. והכלה כרבי יסודם שאמר משום פה
 כלל

מ' ע' ש' י' י' י'

[illegible]

מסכת סוכה פרק א

אחת מבינתים ואינו מקפץ: ה המקנה סוכתו בשפורין. או בארכות המטה. אם יש רוח בינתו כמותו. בשרה. החושם בנדיש לעשות לו סוכה. אינה סוכה. ג במשולש הפנות ממעלה למטה. אם גבוהה מן הארץ שלשה ספחים. פסולה. מלמטה למעלה. אם גבוהה (מן הארץ) עשרה ספחים. בשרה. כבי יוקי אומר כלשם שמלמטה למעלה עשרה ספחים. פה מלמעלה למטה עשרה ספחים. הרחיק את הסוכה מן הקפנות שלשה ספחים. פסולה: י בית שנפתח וסבך על גביו. אם יש מן הכותל לסוכה ארבע אמות. פסולה. וכן חצר (נ"א בחצר) שהיא מקפת אבסדרה. סוכה גדולה שהקפיתה בדרך שאין מסבקיין בו. אם יש מתחיתו ארבע אמות. פסולה: יא העושה סוכתו כמין

בשעור סוכה והסבך נחלף כפי עומד מאליו. והותרה אמרה תפסה. ולא מן הכסף. והלך אם היה חלל עטף במשך כשעה ועשוי לשם סוכה וחטט בו עד שהגביה את החלל לשיעור גובה שערה (אין) זו היא עשייתו שהרי אינו מתקן אלא הדפנות וכדפנות לא אמרינן תפסה ולא מן הכסף והרי א' יאכנס פחותה מעשרה וחלק בה לסלמיה לעברה: ב' המשלל שוריד. שהחיל לארון הדפנות סמוך לסבך ואוליג וכל כלי: ג' מטה: ד' שלש טפחים פסולה. ה' יטעו שיעור שיעור גבדי בכת אחת ויכנס דלמן. דכסא' גוואל אינה מחילה: כיון שהגשגש 'עברה כשרה. ואפילו אינן מניעות לסבך וזוהלות ממנו הכנס: ז' כי יסי אומר כשם שחלמטה למעלה. דיו בלדינת עשרה. כך מלמטה למטה ואפילו גבוהה מן הארץ הכנס דסכר מחילה תלויה מותרת ואין כלל כרבי יוסי: הרחיק את הסוכה. ללו בגובה קאמר אלא ברוחב שהיה אוליג בין דופן לסבך. בלורח הסוכה. או ברחבה: י' בית שנפתח. ג'ו בלמלמטה והדפנות רחוקות מן הסבך כשר' אם יש מן הכותל לסבך כשר' ד' אמות פסולה. פחות מאלף כשרה. דהכלה למטה מסויר דלמרינן דופן עקומה עד ד' אמות ורואים תקרת הכית כאלו נקטס רחש דופן וכל עד הסבך פסול ולא 'ישן תחתיו: וכן בחדר שיהא מוקפת אכסדרה. וסבך בלוייה כל חדר רחוק מכותלי האכסדרה ואכסדרה אלו מקום מוקף מ' מחילות: סוכה גדולה. כל אלו יטעו הסבך פסול. יבאר כה' ז' טפחים עד ז' טפחים סבך כשר. ו' היא סוכה גדולה: שנקיפה כדלך שאין מסבקיין בו. דוקא מן הדל אמרינן שאין סבך פסולה פסול אלא בלכרע אמות פסול עטמא דדוק

אברעט אונ סבך. אזו וא' ויין די גאנצע סוכה. אונ בית הלל ואנן קפץ ארר ער הייבט און יערר ברעט בויגער אונ לייגט ויא צוריק או נופל אחת מבינתים אדער ער נעמט איין ברעט פון צווישן אונ לייגט דאמט סבך. כבי מאיר נאגט בית שמיאי מיט בית הלל קרייניג נישט אין דר נאר נאר אלע הארשן נופל אחת מבינתים ער נאר ארום נעמען איין ברעט פון צווישן אונ לייגט דאמט סבך בשר ואין קפץ אונ אז ער נעמט אויף הייבן די ברעט אונ נעמט ויין צוריק לייגן דס נעמט נישט העלפען: ח המקנה סוכתו בשפורין אז ער הט גלייגט אוף די סוכה שפיתען איינערנע או באריכות בספה אדער ער הט גלייגט אויף די סוכה די לאנגע ברעטער דיא וייטיגע פון ברעט אם יש רוח בינתם כמותו אוב עס איז דא אבלייג פון איין שפיו צום אנדערן אדער פון איין ברעט צום אנדערן. אזו ברייט ווי די שפיו אדער ווי די ברעט אזו אונ נאך אבלייג ברייטער. אונ אוף דעם בלייגט האט ער גלייגט בשרין סבך בשרין איז די סוכה בשר תחשם בנדיש אז ער הט גלייגט אין אשויגער עס איז גלעגן אוף די פערל ביינמלעך תבואה. הט ער ארום גנוסען די ביינמלעך ווס ביי די ערד לעשות בו סוכה אונ הט גמאכט איינלויניג ווי אסוכת צינה סוכה א' דאס נישט קיין סוכה ווייל דער סבך איז גמאכט גלארן פון ויה אצליין דורה דעם ווס ער הט ארום גנוסן די ביינמלעך פון איינלויניג: ט תקששל דפנות מלמעלה למטה אז ער האט אן גהרבן צו מאכן די נענט פון דר סוכה פון אויבן ביי דעם סבך אונ מאכט ווי אלי מאהל גייריגער צו דער ערד אם ובי אוב די וואנט איז דוה פון די ערד כביי מפתים פסלה איז דיא סוכה פסול מלמטה למעלה אוב ער האט אן גיהרבן צו מאכן דיא וואנט פון איינען פון די ערד פון דיא ערד אונ מאכט ויין אלע מאהל העקר אם י' אוב די נענט וועגן גמאכט פון די ערד הוך צעהן מפתים. אפילו ביז צום סבך איז נאך נויט פון דעם וועגן נאך איז די סוכה בשר. כבי יהודה נאגט כלשם יבר אזו ווי אז ער מאכט די נענט פון ארץ. אזו די וואנט איז נאר הוך צעהן מפתים. אפילו ויא איז ווייט פון סבך. איז אוף בשר כד אזו אז ער מאכט די נענט פון אויבן אראפ. אוב די וואנט האלט צעהן מפתים. אפילו ויא איז ווייט פון די ערד פון דעם וועגן איז וי' בשר הרחיק ובי אוב ער הט אפ גריקט דס סבך פון די נענט נישט אין די הייב נאר אין די ברייט ארר אין די לענג פון דיא סוכה כביי מפתים אונ די כביי מפתים איז נאר ליידיג איז די סוכה פסול: י' בית שנפתח אשטיב ווס דר פולאז מיט דעם דאך איז צו בראכן גוואסן אין מיטן שטיב ווייט פון די וואנט וסבך על גביו אונ אוף דעם צו בראכענס ארמ הט ער גלייגט סבך. איז דער סבך ווייט פון די נענט אם יש מן הכותל לסוכה ארבע אמות אוב פון דר וואנט ביז צום קבך אונ ווייט פיר אילען פסלה איז פסול דס צו ניצן פרא אסוכה. אבך אז עס איז ווייניג ווי פיר

מסכת סוכה פרק א ב

במין צרף. או לשמךה לבתול. רבי אליעזר פוסל. מפני שאין לה גג. ותבכים מכשרין. מחצלת קנים גדולה. עשאה לשכיבה. מקבלת טומאה ואין מסבין בה. לספוך. כסבין בה ואינה מקבלת טומאה. רבי אליעזר אומר. אחת קטנה ואחת גדולה. עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסבין בה. לספוך. מסבין בה ואינה מקבלת טומאה:

פרק ב הלשן תחת המטה בסוכה. לא יצא יד חיבתו. אמר רבי יהודה. נזהני הינו שהינו ישנים תחת המטה בפני הנקנים ולא אמרו לנו דבר. אמר רבי שמעון. מעשה בשרי עבדו של רבן גמליאל. שהיה ישן תחת המטה. ואמר קהן רבן גמליאל לגונים. ראיתם מבי עבדי שהוא תלמיד

אמרוהו חלל בחלש הכוסה פוסל כהרבה טפחים וחזיר אין סכ סכ כלל בין בחלש בין מן הד פוסל בשלש טפחים: יא כמין צרף. שאין לה גג. ורש"י בדפנות נטויות וזו מלמטה גוס. ומתרחבים והולכי ונמשך: או בסמכה וסטה רחבי קנים על הכותל הולכים בשפות למטה לארץ: שפני שאין לה גג. חזרו וזכר פסו גג. ומכו כותל. דאכל ונבטע ללו שמיס חלל.

ואכלה כרבי אליעזר: מחלל על קנים וכו'. במחלל קטנה כולי מלחא לא פליגי יכתחיל לטבחה ואין מסבין בה כי פליגי בגדולה ח"ק סכ כחם גדולה לסיכור ענינה וסמך קנים לטבחה. ורבי קאמר חללה גדולה סתמא לסיכור ואם פירש טעמא לטבחה מקבלת טומאה ואין מסבין בה: ולסיכור מכבדים בה סבי קאמר מחלל קטנה סתמא לטבחה ואם פירש טעמא לסיכור מסבין בה: רבי אליעזר יוצא אחת גדולה. ואחת קטנה. סתמא לטבחה. כלומר טפחות פון מחללן סתמא לטבחה. כללך אף בגדולה מקבלת טומאה. ואין מסבין בה ואם פירש טעמא לסיכור מסבין בה ואין חללה כרבי אליעזר:

א"ב סימן. לא ילא ידי חובתו. וכלכל טעמא המעט גבוש עשרה טפחים. דלא הוה חבובה אוהל. ונמלא אוהל מפסיו כיוו לבין סוכה. ועיקר מלח סוכה. אכילה. ובשמי. ובשמי: נוגשים היינו מו'. דקסבר לא חתי אוהל ערלי ומעלה אוהל קבע ואין

א"ב סימן. לא ילא ידי חובתו. וכלכל טעמא המעט גבוש עשרה טפחים. דלא הוה חבובה אוהל. ונמלא אוהל מפסיו כיוו לבין סוכה. ועיקר מלח סוכה. אכילה. ובשמי. ובשמי: נוגשים היינו מו'. דקסבר לא חתי אוהל ערלי ומעלה אוהל קבע ואין

פירוש פ"ט

אמרין איז כשר ונארום עם איז גלייך וויא דיא ווענט וואלפן גווען פאר קרימט ביו צום סכך. נאר אינער די ברעטער מאר ער נישט שלאפן אונ נישט. עסן וכו' חצי שחי סקפת אפדנה אונ וואו איז דר דין ביי אהוף וואס ארום די ווענט איז דא אנאנעק. אונ ער הט דעם גאנצן הוף ברעקט מיט סכך ביו צום גאנעק. אונ די ווענט פון הוף דס נענין דיא ווענט פון דיא סוכה. איז אונ דער דין. אוב דער גאנץ איז ברייט פיר איילן. איז דאך די וואנט נויט פון סכך פיר איילן. איז דס פסול פיר וסוכה. אונ אויב עם איז נישט נויט פיר איילן איז פשר צו אסוכה סוכה גדולה אגרוקע סוכה שהקפידה דער שאון פסקנה בי ווס קען הט איר ארום גרינגלט ארום דעם סכך מיט אונ אונד ווס קען מאר דס גיט לייגן פיר סכך אם יש פתחי ארבע אמות אויב אינער דעם (דר פסולר סכך) איז ברייט פיר איילן. נענין דאך די ווענט נויט פיר איילן פון סכך כשר פסלה איז ויא פסול: יא העשה סוכת קמין צרף אויב ער האט גמאכט ויין סוכה אזוי וויא אבידל ווס איז אין אגרטן דיא ווענט מיט דעם דאך איז איינס מוס א אונ דעם ער גמאכט פון פשרין סכך או שפיקה לכותל ארץ ער הט אן גשפארט דעם סכך צו אונאנט ביי אגרוקע פילל רבי אליעזר פילל רבי אליעזר וואנט די סוכה איז פסול פני שאין לה גג ווייל ויא האט נישט קיין דאך ותבכים מכשרין אונ די חכמים ואנן דיא סוכה איז פשר כחצלת קנים אפלקאשק פון שפעקאלך גפלקאמן גדולה אגרוקע. מן הסתם איז ויא גמאכט גווארן צו אסוכה. מען קען מיט איר צו דעקן די סוכה עשאה לשכיבה אז ער האט אבר דעם פילקאשק גמאכט צו ליגן דרוף קבלת סוכה קען דר פילקאשק טמא ווערין ואין מסבין בה אונ מען מאר נישט צו דעקן מיט איר. אבר אקלייגן פילקאשק איז מן הסתם גמאכט גווארן צו ליגן דרוף קען דר פילקאשק טמא ווערין ואין מסבין בה אונ מען מאר נישט צו דעקן מיט איר צו דעקן די סוכה מיט דעם פילקאשק: אז ער האט אבר גמאכט דעם פילקאשק לסיכור מען זאל מיט איר צו דעקן דיא סוכה מסבין בה מען קען מיט איר צו דעקן וואינה מקבלת טומאה אונ ויא ווערט נישט טמא רבי אליעזר ואנט אחת פסלה אחת גדולה אונ סיי אקלייגן פילקאשק אונ סיי אגרוקער פילקאשק מן הסתם עשאה לשכיבה אונ גמאכט גווארן צו ליגן דרוף. דרייב פסקלת סוכה קען דר פילקאשק טמא ווערין ויין מסבין בה מאר קען נישט צו דעקן מיט איר. אבר אז ער האט גמאכט דעם פילקאשק לסיכור מען זאל מיט איר צו דעקן אסוכה מסבין בה מען קען מיט איר צו דעקן וואינה מקבלת טומאה אונ ויא ווערט נישט טמא: פרק ב א הלשן תחת המטה בסוכה אז ער שלאפט אין סוכה אינטערן בעט לא יצא יד חיבתו איז ער נישט יוצא מיט דעם שלאפן ויין חוב ווס ער איז מחויב צו שלאפן אין סוכה אויב דאס בעט איז הוף צעהן סתמים אבר ביי יהודה האט רבי יהודה גואנט נהנין הייט מיר האבין זיך גפירט שהינו ישנים תחת המטה מיר פלעגן שלאפן אינטערן בעט (אין סוכה) בפני הנקנים פאר די אשמע לייט ויא אפרי לט דבר אונ ויי האבן אונן נישט גואנט אונ מען מאר נישט אבר רבי שמעון האט רבי שמעון גואנט מעשה בפני עבדי של רבן גמליאל עם הט גמליאל ביי סבי דר קרעקט פון רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה ער איז גשלאפן

אמרין איז כשר ונארום עם איז גלייך וויא דיא ווענט וואלפן גווען פאר קרימט ביו צום סכך. נאר אינער די ברעטער מאר ער נישט שלאפן אונ נישט. עסן וכו' חצי שחי סקפת אפדנה אונ וואו איז דר דין ביי אהוף וואס ארום די ווענט איז דא אנאנעק. אונ ער הט דעם גאנצן הוף ברעקט מיט סכך ביו צום גאנעק. אונ די ווענט פון הוף דס נענין דיא ווענט פון דיא סוכה. איז אונ דער דין. אוב דער גאנץ איז ברייט פיר איילן. איז דאך די וואנט נויט פון סכך פיר איילן. איז דס פסול פיר וסוכה. אונ אויב עם איז נישט נויט פיר איילן איז פשר צו אסוכה סוכה גדולה אגרוקע סוכה שהקפידה דער שאון פסקנה בי ווס קען הט איר ארום גרינגלט ארום דעם סכך מיט אונ אונד ווס קען מאר דס גיט לייגן פיר סכך אם יש פתחי ארבע אמות אויב אינער דעם (דר פסולר סכך) איז ברייט פיר איילן. נענין דאך די ווענט נויט פיר איילן פון סכך כשר פסלה איז ויא פסול: יא העשה סוכת קמין צרף אויב ער האט גמאכט ויין סוכה אזוי וויא אבידל ווס איז אין אגרטן דיא ווענט מיט דעם דאך איז איינס מוס א אונ דעם ער גמאכט פון פשרין סכך או שפיקה לכותל ארץ ער הט אן גשפארט דעם סכך צו אונאנט ביי אגרוקע פילל רבי אליעזר פילל רבי אליעזר וואנט די סוכה איז פסול פני שאין לה גג ווייל ויא האט נישט קיין דאך ותבכים מכשרין אונ די חכמים ואנן דיא סוכה איז פשר כחצלת קנים אפלקאשק פון שפעקאלך גפלקאמן גדולה אגרוקע. מן הסתם איז ויא גמאכט גווארן צו אסוכה. מען קען מיט איר צו דעקן די סוכה עשאה לשכיבה אז ער האט אבר דעם פילקאשק גמאכט צו ליגן דרוף קבלת סוכה קען דר פילקאשק טמא ווערין ואין מסבין בה אונ מען מאר נישט צו דעקן מיט איר. אבר אקלייגן פילקאשק איז מן הסתם גמאכט גווארן צו ליגן דרוף קען דר פילקאשק טמא ווערין ואין מסבין בה אונ מען מאר נישט צו דעקן מיט איר צו דעקן די סוכה מיט דעם פילקאשק: אז ער האט אבר גמאכט דעם פילקאשק לסיכור מען זאל מיט איר צו דעקן דיא סוכה מסבין בה מען קען מיט איר צו דעקן וואינה מקבלת טומאה אונ ויא ווערט נישט טמא רבי אליעזר ואנט אחת פסלה אחת גדולה אונ סיי אקלייגן פילקאשק אונ סיי אגרוקער פילקאשק מן הסתם עשאה לשכיבה אונ גמאכט גווארן צו ליגן דרוף. דרייב פסקלת סוכה קען דר פילקאשק טמא ווערין ויין מסבין בה מאר קען נישט צו דעקן מיט איר. אבר אז ער האט גמאכט דעם פילקאשק לסיכור מען זאל מיט איר צו דעקן אסוכה מסבין בה מען קען מיט איר צו דעקן וואינה מקבלת טומאה אונ ויא ווערט נישט טמא: פרק ב א הלשן תחת המטה בסוכה אז ער שלאפט אין סוכה אינטערן בעט לא יצא יד חיבתו איז ער נישט יוצא מיט דעם שלאפן ויין חוב ווס ער איז מחויב צו שלאפן אין סוכה אויב דאס בעט איז הוף צעהן סתמים אבר ביי יהודה האט רבי יהודה גואנט נהנין הייט מיר האבין זיך גפירט שהינו ישנים תחת המטה מיר פלעגן שלאפן אינטערן בעט (אין סוכה) בפני הנקנים פאר די אשמע לייט ויא אפרי לט דבר אונ ויי האבן אונן נישט גואנט אונ מען מאר נישט אבר רבי שמעון האט רבי שמעון גואנט מעשה בפני עבדי של רבן גמליאל עם הט גמליאל ביי סבי דר קרעקט פון רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה ער איז גשלאפן

כשרה

စာနိဂ္ဂ

אין סופה אינמערן קעט זאמר לעס ברוך נפלא לזקנים הט רבן גמליאל גואגט צו די אלטע לייט ראינען איר געהען ספי עדה מיין קנעקט מבי שהוא פליטת הכס דאס ער איז אלמדין ויודע שעבדים פשוטים פון הסוכת אונ ער ווייסט אז קנעקט (כנענים) זענען פארו פון סופה לפיך יאן הא פחת חספה דרייבר שראקט ער אינמערן קעט ולפי דברנו למדנו אונ בייא אונדז נועע האבן מיר אפ גלעערונט ארין שרשן פחת חספה אז ערן שראקט אין סופה אינמערן קעט לא יצא ובי' איז ער נישט יוצא דעם חוב וואס ער איז מחויב צו שלאפן אין סופה : ב הסוכה סוכתו ובי' אז ער הט אן גישאפט די סופה מיט די פוס פון קעט כשרה איז די סופה פאר . רבי יהודה זאגט אס איה ובי' אוב די סופה קען נישט שמיין אליין אן די פוס פון דעם קעט פסלה איז ניא פסול סוכה המדובלת אסופה וואס דער סכה ליגט נישט גלייך אנדרי שטעקלך זענען העכר אונ אנדרי גינדיק אונ דארייב איז די ווען מער ווי דר שאטן . אונ אז מען וואלט ניי איין גליין גלייך שטיילט ובי' וואלט דר שראב נאען מער ווי די ווען כשרה איז די סופה פאר חספה ובי' אונ דער סכה איז צו געקנט נאכא אונ איינווינג איז וויא אשטוב אף על פירו' אפילו אז מען איז אינווינג זעהט מען נישט קיין שטערן פון דעסט וועגן כשרה איז די סופה כשר : ג העששה ובי' אז ער הט גמאכט ניין סופה אף אונאן : א בראש חסינה אחר אף אשוף כשרה איז דיא סופה פאר געלין ובי' אונ מען מעג אריין גיין אין די סופה אום יום טוב בראש האילן אז ער הט גמאכט אסופה אף אשפיץ פויס . ער האט דארט גמאכט ווענט מיט סכה או על גבי גמל אדר אף אקעמיל הט ער גמאכט ווענט מיט סכה כשרה איז די סופה פאר וואן ער ובי' אונ מען טאר נישט אריין גיין אין איר אום יום טוב . נאר חז' המועד מעג מען שטאן האילן צוויי ווענט פון דיא סופה זענען בייקר ופחת ביה אדס אונ איין וואנט הט אקענטש גמאכט אונ די פאר לאגע פון דיא סופה איז אן גישאפט אן די וואנט או שמש יבי אדר צוויי ווענט הט אקענטש גמאכט ופחת באילן אונ איין וואנט איז אבוס כשרה איז די סופה כשר אף חז' המועד וואן ער ובי' אונ מען טאר נישט אריין גיין אין איר יום טוב שלשה ביה אדס אדר דריי ווענט הט אקענטש גמאכט ופחת באילן אונ איין וואנט איז אבוס כשרה איז דיא סופה פאר וועלן ובי' אונ מען מעג אין איר אריין גיין ניין יום טוב ויה תכל לאס אין דר פלץ כ' שישל האילן אז דר בוס ווערט צו גנובן רחוקה למדו ובי' וועט די סופה קענען שטיין אריין אן דעם בוס נאר דורך איר ווענט ווס דר קענטש הט גמאכט כשרה איז די סופה פאר געלין לה ביום יבי אונ מען מעג אין איר אריין גיין אום יום טוב : ד העששה סוכתו ובי' אז ער האט גמאכט ניין סופה אף ריא ערד צווישען די בייקר והאלעט דפחת לה אונ די בייקר זענען ווענט צו די סופה כשרה איז די סופה כשר . נאר אז דר

מסבת סוכה פרק ב

בשרה: שדחיה מצוה פטורין מן הסוכה. חולין ומשמייהו. פטורין מן הסוכה. אוכלין ושותין עראי חולין לסוכה: ה מצעשה ונביאו לו לרכו יוחנן בן זכאי למעוה התבשר. ולבן גמליאל שני כותבות ורלי של מים. ואמר. העולם בסוכה. ובשנתנו לו לרבי צדוק אבא פחות מלפניה. נמלו במפת ואכלין חולין לסוכה. ולא בכך אחריו: ורבי אלעזר אומר. ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה. אחת ביום ואחת בלילה. והקמים אחרים אין לדבר קצבה. חולין מליכי יום טוב ראשון של חג בלבר. ועוד אמר רבי אלעזר. מי שלא אכל בלילה יום טוב הראשון. בשלים בלילה יום טוב האחרון. והקמים אחרים אין לדבר משלומין. עד זה נאמר מעות לא יוכל לתקון. והסרין לא יוכל להקנות: ו מי שהיה ראשו ורבו בסוכה. ושדחיה בתוך הבית. בית שמאי פוסקין. ובית הלל מקשרין. אמרו קהן בית הלל לבית שמאי. לא כך היה מעשה. שהלכו וקניו בית שמאי וקניו בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורגי. ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורבו בסוכה ושלקהו בתוך

סוכה יכול למחוד ברוח מליכי ארבע מחות: שטוחי מליכי פטורים. הסוכה במלוא שטוח מן המלוא ולא בלכד כשעט פטורין במלוא פטורים אלא אפילו כשעט שאין פטורין בה כגון הולך להקליט פני רבו או לפטורין שטוחי פטורים כל בשעת חיותו: חולין ומשמייהו פטורים. ואפילו בחולין כל דכו. והאין דברי לבטל מלוא עשה של חורס. מפני חולין כל דכו. ולמעט מפני רוח רע. או מפני פשעשים ופרעושים שחור פטור. וכן הולכי דרכים ובומרי גנות ופרדסים דפטרי לכו רכנן מן הסוכה. עממא הוי. משום דהוי כסוכות תכנו

כעין חורין וכל היכל דאית ליה מידי משמייהו אותו דכך הוי יולא מדירתו יכול נמי ללכת בסוכה. אלא הסוכה כותה מתחלה כמקום הראוי להטער באכילה. או כבינה. כגון כמקום שמתירא בו מפני לסטים כבינה. ואין מתירא מפני נגפים. או לסטים באכילה. אפילו באכילה לא ילא יח כחותה כוכה. והואל נאליה ראויה לעשות בו כל לרכו אכילה ושתים ובינה דלא כעין חורין כעין. והא לא הוי כעין דרכה: אובלי וביתים ערלי. דבר מועט להסיר רעונו ודעתו. לטעור לחם כן: ה ואמר. העולם לסוכה. ולא מן הדיון. אלא בהחמירו על פניו ובמטינן מינה שהחמירו על עמלו. שלא לאכול אפי' אכילה ערלי חוץ לסוכה. כיון זה מוכח: אוכל פחות מכבינה נטלו כמזה. משום נטילת דיוס. ומשום כדורו. נטל פחות מכבינה. דלא משום כוכה. אלא חמורין אובלים אכילה ערלי חוץ לסוכה ואפי' יותר מכבינה: ה ארבע עשר סעודות. ב' בכל יום לו' כומיס: אין לדבר קצבה אם ראה לאכול לא יוכל חוץ לסוכה. ראה להטענות יתענה ואין מקוה לו: חוץ מליל י"ט הראשון. דלפניו חמשה עשר חמשה עשר חמשה המלוא. מה אכילה מזה לילה הראשון חובה. מכאן ואילך רשות. אף כוכה כן: ישלים בלילה י"ט האחרון. בלילה שמיני ערלי. ואין סוכה כראי בשתיים: ה כ"ג פובלן. וסלכס כעית שמיני. כין כסוכה גדולה וכו' יושב על פתח כסוכה ובלתא בתוך

פירוש ע"ס

ביימר וענין גראב און דר ווינט קען ניי גיט שאקלן און צווישן די צווייגן האט ער אריין גלייגט שטרו שדחיה מצוה וכו' מענטשן ווס גייגן אין וועג אפצוה צו טאן וועגן פטור פון סוכה חולין קראנקי ומשמייהו און ווייגער בעדינערס פטורים מן הסוכה וועגן פטור פון סוכה אוכלין ושותין וכו' מעג מען עסין אביבא און מרוקען אביבא נישט אין סוכה: ה מצעשה ונביאו וכו' עס האט גמראפן מען האט גבראכט צו רבי יוחנן בן זכאי לטעם ער נאר פר ויבן דאס עסין ולבן גמליאל און צו רבן גמליאל האט מען גבראכט שני צווייגן מייטלן דיל און אקרינערל וואסר וואסר האבן זיין גמראפן מען נאר דאס ארום ברענגן אין סוכה וישלקהו אז מען האט געגעבן צו רבי צדוק אבא עסין ווס איז ווייניג ווי איין איי גרוס נטל האט ער דאס גנומן אין אסיר (אפשייטלע) ער נאר ניד נישט בארפן וואשן נאך און ער האט געגעבן נישט אין סוכה ולא און ער האט נישט געגעבן נאך דעם: ו רבי אלעזר נאגט ארבע עשרה פערקן סעודות חייב מוה אפגעטש עכץ אין סוכה אחת ביום איין סעודה ביים טאג און איין סעודה ביי נאכט והקמים און דא חקמים ואני אין עס איז נישט אוס געעצט נאר נויפל סעודות ער נאר עסין נאר ווען ער עקט מוה ער עסין אין סוכה חייב וכו' נאר דא ערשטע נאכט פון סוכה מען עסין עסין אין סוכה ויער נאך האט רבי אלעזר גמראפן מי שלא ווער עס האט נישט געגעבן דא ערשטע נאכט יום טוב ישלים נאר ער דס בצאלען דא נאכט פון לעצטן טאג יום טוב. דא נאכט פון שמיני עצרת והקמים און די חקמים נאגן אין די נאך האט נישט גיין בצאלען. אז מען פר קעלט איין סעודה נאך מען נא נישט בצאלען ער נאר דעם איז גמראפן גמראפן מען דס איז איין פר קרימקע נאך ווס מען קען נישט פרקעמן והסרין און אפערענגן ווס מען קען נישט צו ציילן: ו וכו' ווען איינער איז געווען נין קאפ און דס פערקטע מייז פון נין גוף אין סוכה וישלקהו און נין מיש איז געווען אין שטיב בית בית שמאי נאגן עס איז פטור ויבת הלל און בית הלל נאגן. עס איז פשר אחריו האבן בית הלל גמראפן צו בית שמאי לא כך איז דען נישט געווען אזוי דא מעשה שהלכו וכו' אז דא אלטע לייט פון בית הלל זענען גענאגען לבקר גמראפן ווס רבי יוחנן בן החורגי מאכט ומצאוהו און ווי האבן אים גמראפן שדחיה וכו' ער איז געווען. דאקאפ און די מערסטע מייז פון גוף איז געווען אין סוכה וישלקהו און דר מיש איז געווען אין שטוב ולא און דא נאגט גמראפן נאר נישט נאגט צו אים ווארום ער שטוב אזוי אסיר האבן בית

נא . אמר רבי עקיבא . צופה הויתי ברכן וגמליאל ורבי יהושע . שפך דמים
היו במענעין את דלדבירן . והן לא גענעו . אלא באנא יי הושיעה נא (בידשמי
נוסף בלבד) . מי שפך בדרה ולא היה בירו דלדב . לטור . לקשפנס לביתו . יטול
עד שדרנו . לא נמר שחרית . יטול בין הערבים . שפך היום בשר דלדב . מי
שחיה עבר או אשה או קמן מקרין אותו . עונה אחכיהו מה לשמן אומרים .
ותני (ג'א ותבא) לו כמארה . אם היה גרוז מקרא אותו עונה אחכיו תלדינה .
וא מקום שנהגו לקפול . יקפול . לפשוט . יפשוט . לקבך (אחרייו) . יקבך
(אחרייו) . הפל כמנהג המדינה . הלוקח דלדב מחברו בשביעית . נותן לו
אתרוג במתנה . לפי שאין ראשי דלדקחו בשביעית . יב בראשונה היה דלדב נמר
במקדש שבעה . ובמדינה יום אחד . שחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן
בן זכאי . שיהא דלדב נטל במדינה שבעה . ובר . במקדש . ושניהו רבן הגאון
כלו

[illegible]

פירוש ע"מ

אמר רבי עקיבא דמי רבי עקיבא גזמט צדקה וכו' אדר האב גזעיהן אוף רבן גמליאל אב רבי יהושע שקלא
וכי' דם נאמלע פאלק האבן גשאקליט וייערע דורבים יום לא נעשו און זיי האבן נישט מער גשאקליט אלא
גאטא ה' הושיעה נא נאר ביי אבא ה' הושיעה נא מי שגבא בדרך ווען איינער איז גקומן אין וועג לא וכו' און
ער האט נישט גהאט קיין דורב צו געבן אים צו בענטשן לשקנאם לביתו אז ער וועט קומן אהיים יסול על
שלתו ואל ער אים געבן אפילו ביי דעם מיש דם הריבט אין מיטן עסקין און ער האט פאר געסן צוא
בענטשן פאר דעם עסקין לא גבל שחרית אז ער האט נישט גנומן דעם אהרונ אין דר פריא יסול ביה העבדים ואל
ער אים געבן פאר נאכט שכל וכו' ווארום אנאמלען מאג מען בענטשן דורב : מי שקה וכו' ווען
איינער קען נישט קיין חלל און אקעכט אפגעני. אדר אשה. אדר אקלייג ויהי ליענעט פאר אים חלל
ענה וכו' ואל ער געמפערן גאד ל ו נאל ער מיט וואגן מיט זיי נים זיי וואגן יתה לו פארהי און עס נאר אוף
אים ניון אפליכונג פאר ווס ער האט נישט גלערנט אס וכו' און אגרוסער מענטש האט גליענט פאר אים חלל
ענה וכו' געפערט ער גאד אים הללויה אוף יעדער פוסק : יא פוסק וכו' אוף דעם ארשט ווס ער מנהג איז
פון אורח ביו סוף חלל נאר מען וואגן יעדן פוסק מאפיל. מוה מען וואגן מאפיל. און ווס ער מנהג איז
לשום מען ואל וואגן גלייך די פוסקים נישט מאפיל יתשם וואגן אלע וואגן די פוסקים גלייך נישט גשאפירט
לכד אחרי און ווי דר מנהג איז מען ואל וואגן אברכה גאד חלל וכו' אחריו מוה אלע וואגן גאד חלל
אברכה חלל מנהג חסדיה ארץ מוה מען מאן ווי דר מנהג איז אין דר מנהג חסדיה וכו' אז איינער קופט
אלוה פון ניון חכר (אעס הארץ) אים שביעית און דר עס הארץ איז חשוד אוער ואל נישט מפקיר ויון
די געלט ווס ער נעמט פאר דעם דורב. גאר דס מעג ער. ווייל דר דורב איז נישט הייליג פון שביעית נאר
נחת לו וכו' דעם אהרונ מוה דר עס הארץ שענקן לפי וכו' ווייט דר למדן מאר נישט קומן דעם אהרונ פון עס
הארץ אום שביעית. ווייט דר אהרונ איז הייליג פון שביעית. דארף ויון דר אהרונ הפקר אדר די געלט
ווס מען נעמט פאר אים דארף ויון הפקר. און דר עס הארץ איז אין חשד אז ער וועט דיא געלט נישט
מפקיר ויון : יב דראשונה היה ללב נילב בפקדו לשהת אין אן חייב פלעגט מען געבן דעם דורב אין בית המקדש
די נאנצע ויבען מעג סופות בדיניה יום אדר און אין גאנץ ארץ ישראל נאר דעם ערשטן מאג סופות
משחרב בית המקדש אז דר ביהמ"ק איז הרוב גווארן תקון וכו' האט רבי יוחנן בן זכאי גמאכט אהבה
שמה ללב וכו' אז מען ואל געבן דעם דורב אין גאנץ ארץ ישראל אויך ווען מאג גר לפקדו איין
אנדענקונג צום ביהמ"ק ושמה יום וכו' און דר מאג ווס מען פלעגט מקריב ניון דעם עומר. דעם
עכצענטן מאג אין ניסן. ואל מען אומאנען מאג נישט מארן עסקין קיין זינע הבואה חוב ווען דר פאר
מקדש איז געווען דר גאד ווי מען האט מקריב געווען דעם עומר האט מען געבויט אין דעם

ברמנה

ברק ד' דליב וצרכה. ששם וצרכה. התלף והשקמה. שבוניה. סוכה ונוסך

מס' 1000

פרק ד א לולב ותרבה דר לולב צו גענטשן מיט אים און די ערבה ארום סובם צו גיין **ששה** וסבבם
אסאל איז עקם מאג און אסאל איז ויבען מאג תלל וסלסחה צו וואגן באנגן ה"ל און צו פרייען ויה מיט
ס'עסין די פרייליש פון שלמים ווען דר בית המקדש איז געווען שבעה איז אכס מאג סובב תיסבך תמים צו
יה איז סובב און צו גיסען וואכר אויף דעם מובם ווען מען איז מקריב דעם הקיור פון דר פרי **שבעה**

צִיָּבָה. כּוֹכָב פֶּרֶק ד'

כרמורה

וְיִבְרַח הַיָּמִים לַשָּׁבָעָה וְהַתְּלָלִית הַבִּישָׁה וְהַשִּׁשָּׁה : ב' לַיָּמִם לַשָּׁבָעָה לַיָּדִי : יוֹם
טוֹב הָרֵאשִׁון שֶׁל חַג שִׁחָה לַחֲיוֹת בַּשָּׂבָת לַעֲרֵב שָׁבָעָה וְיִשָּׂא קֵל הַיָּמִים
שִׁשָּׁה : ג' עֶרְבָה שָׁבָעָה בַּיָּדִי : יוֹם שִׁבְעִי שֶׁל עֶרְבָה שִׁחָה לַחֲיוֹת בַּשָּׂבָת
עֶרְבָה שָׁבָעָה וְיִשָּׂא קֵל הַיָּמִים שִׁשָּׁה : ד' מִצֵּת לַיָּדִי בַּיָּדִי : יוֹם טוֹב הָרֵאשִׁון
שֶׁל חַג שִׁחָה לַחֲיוֹת בַּשָּׂבָת : מוֹלֵדִין אֶת דּוֹלֵבִין לֵבֵר הַבִּית וְהַבְּנִיין מִבְּנֵי
בֵּין וְסִדְרִין אוֹתָן עַל גִּבִּי אֶצְטָבָא : וְהַקָּדִים מַזְחִין אֶת שִׁדְחָן בְּלִשְׁתָּה
וּבְמִסְתִּים אוֹתָם לִזְמַר : קֵל מִי שֶׁמִּגִּיעַ לַיָּדִי לַיָּדִי : חֲבִי הוּא לוֹ בַּתְּתָה : לַעֲרֵב
מִשְׁבִּיָּין וְבִאֵין וְהַבְּנִיין וְהַקָּדִים אֹתָם לַעֲרֵב : וְהֵן מִסְתִּים וְכִסְּוִין אֵישׁ אֶת
כִּבְרִיו : וְכִשְׂרָא בֵּית דִּין שְׂבָא לְבִי סָנָה : הַקָּדִים שִׁחָה אֶת אֶחָד וְהָאֶחָד
נִזְנֵה בַּבֵּית : ה' מִצֵּת עֶרְבָה : קָדִים הֵן לְמַסָּה מִרְשָׁשׁ וְהָאֶחָד
מִבְּנֵי : וְיִרְדּוּ לְשֵׁם וְלִמְקָדִין מִשֵּׁם מִרְכִּיּוֹת שֶׁל עֶרְבָה : וְבִאֵין וְיִשָּׂא אֹתָן לַיָּדִי
מִסָּבָא : וְהַשִּׁחָה מִכְּסִּין עַל גִּבִּי מִסָּבָא : קָדִים וְהַקָּדִים וְהַקָּדִים : קָדִים יוֹם
מִסָּבָא

[illegible]

פירוש ע"ם

[illegible]

מסכת סוכה פרק ד

ברטנורה

סְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אֶחָת . וְאוֹמְרִים . אֲנִי יְיָ הוֹשִׁיעָה נָא . וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מִקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שָׁבַע פַּעֲמִים : בְּשַׁעַת פְּסִירָתוֹן מִה הֵן אוֹמְרִים . וַיְפִי לָךְ כְּזָבָם . וַיִּפֵּי לָךְ מִזְבֵּחַ . רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר . לֵךְ וְלֵךְ מִזְבֵּחַ לֵיךְ וְלֵךְ מִזְבֵּחַ : וְכַמְעַשְׂהוּ בַחֲזוֹל כֹּה מַעֲשֶׂהוּ בְשֶׁבַת . אֲלֵא שְׁהָיוּ מְלַקְטִין אוֹתוֹ מִעֵרֵב שֶׁבַת וּמִנִּיחִים אוֹתוֹ בְּגִיגִית שֶׁל רֹקֵב . כִּדִּי שֶׁלֹא יִכְמוּשׁוּ . רַבִּי יוֹהָנָן בֶּן בְּרֵקָא אוֹמֵר . הֲרִיתָ שֶׁל בָּקָל חַי מִבְּיֵאֵן וְחִבְּטִין אוֹתוֹ בְּמִרְבֵּק בְּצִדִּי הַמִּזְבֵּחַ (נֵא' עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ) . וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם הַבֹּשֶׁת חֲרִית : וְכִי הִתְעַרְפֹּת שׁוּמְרִין אֶת דְּוַלְבֵּיהֶן . וְאוֹקְלִין וְהַרְוִינָהוּ : ה' הִהֲלִל וְהִשְׁמַחְהָ שְׁמוּנָה . פִּיצַד . מִלְּמַד שֶׁחָבֵב אִדָּם בְּהִלְכָּהּ . וְכַשְׁמַחְהָ וּבְכָבוֹד יוֹם סוֹבֵב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג בְּשֶׁאֵר כָּל יָמוֹת הַחַג : סוֹבֵב שֶׁבַעֲהָ . פִּיצַד . גִּמַר מִלְּאֲבוֹל . לֹא יִתֵּיר אֶת סוֹבְתוֹ . אֲבָל מוֹרִיר אֶת הַכִּלְיִים מִן הַבִּנְיָה וְלַמַּעֲלָה מִפְּנֵי כָבוֹד יוֹם סוֹבֵב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג : סִבְקוֹ הַבֹּשֶׁת (שֶׁבַעֲהָ) . פִּיצַד . גְּלוּסִית שֶׁל רֹקֵב מְחַקֶּת לִפְנֵי הַיּוֹם הַיָּהּ מִמַּלְא מִן הַשְּׁלֹחַ . הַיָּהּ שֶׁשֶׁר

ה'ל ספר נהגו משום שמה' . פירש אחר . התנוקות מהליכס לולכיון מידס . ואכלוס אחרונין בשפס' . אכל גדולס חין
 ארילס אחרונין ב' חותו בייס דיון בהרסא נחום למחלל חסד בוקר נכני : ח' לן חסד . אכל חסד (מחלל) דחל ב' סוס
 שפס' : אכל מוריד . אכל מהרס בייס חילס ונחשוס נחום שפסלס ליהוס : שפס' : אכלי' אכלי' לרמחל (מחלל) שפס' שפס'
 ש' חילס : ח' מן סילול . ב' ח' מין הסמך לרירילס : מחוקר' ג' לוגין . (יזו) פחות בשכסס נכישוס חסין לכס' : לשכר חסין .
 אחר שפסיו חוקר' חן על ס' אכל מניסין לחולוס ח' מיד' דחללס חס' : חקטו ורבישו . מוס' סלחמ' חסין ורמחוס חס' נכשו' :
 אכל ככס . שפס' דרמו' ב' מנח' : מוס' למחלו' . שכסס נדכס חס' מערבי' דרמו' ורמחוס חס' למחלו' חס' : חס' : חס' :

מירוש ע"מ

[illegible]

מסכת סוכה פרק ד ה

לשער המים. הקעו והרעו ותקעו. עלה בבבש ופנה לשמאלו. שני פסלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר. של סיד היו. אלא שהיו כשקצין פניהם מכפי בנין. ומקבצין פמין שני הממין דמין. אחד מעבה ואחד דק. כפי שהיו שניהם בלין בבת אחת. מערבי של מים. מורחי של יין. ערה שר מים לרנו של יין. ושך יין לרנו של מים. יצא. רבי יהודה אומר. בלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אוקרים לו הגבם ידיו. שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו. ורגמיהו כל העם בארומיהן. במעשהו בחור פה מעשהו בשבת. אלא שהיה כמלא מערב שבת חבית של ייב שאניה ומקדשת מן השלות. ומניחה בלשפה. נשפכה או נתגלתה. היה כמלא מן הכיור. שתבין והמים המגלין פסולים לגבי מנבחם :

פרק ה הקדלי המשה ולשה. והו הקדלי של בית השואבה. שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב. אמרו. כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה

השואבה של מים דק כדי שיהו כלין בבת אחת. ס"ג מערבי של מים. מורחי של יין. הספלים היו נחומים ללל הקרן כמורכב זה לזה זה לפני זה אחד לזה מערב ואחד לפנים ממנו דכיינו למזרח: רבי יהודה אומר כו'. כבתחי פליג אג' לוגין ואף דקאמר תנא קמא וחלח רבי יהודה למימר. אף כשמני מנסכים. ואין הלכה כרבי יהודה: סגסג את ידך. כדי שיהיה חס תמן מים כספל. לפי שלדוקים אין מודים בנסוך המים: הפעם אחת ניסך. דלוקין אחד את המים על רגליו: י' שאניה מקודשת. שלא תחנכה לעבודת מזבח דלי כיו מיתו במקודשת אפסילו להו בלינס שלבי שרת מקדשים. כדכתבי כל פנוע כסס יקדש וכל הקדוש קדושת הגוף נפסל בלינס: סיס ממלא מן הכיור. ואש"ס שסכיור הוקדש לכלי שרת ומקדש את מימיו לא סו נפסלים בלינס לפי סיו מקדשים אותו מערב ככור כדאמר ביומא פ"ג. אף הוא עשה מוכני לכיור שלא יהיו מימיו נפסלים בלינס: שבעים ורביין סמגולין. ליינו טעמא דתתגלס. ממלא מן הכיור ולא הוה מנסך [מסן שבעים ורביין] סמגולין פסולים לגבי מנבחם: פ"ה החלי. הכרה מיני ומר היו שם ועל שם החלי קולו נשמע יותר מן האחרת' נקראו כולם על שמו: חמשה ושסע. פעמים חמשה פעמים ששה. חל יום טוב ראשון להיות בשבת החליל ששה. חל בשאר ימי החול החליל חמשה. לפי שאינו דוחה לא את השבת. ולא את י"ט: שמחת בית השואבה לפי שכל שמחה זו על שאיבת המים של נסוך. קרוי לה שמחת בית השואבה

נואסר הקני האבן ויי גיב'לאון אהקיעה הרגעה תקיעה עלה. ער אין ארור גנאנגן אור דיא שמינגן פון מנבחם אונ' ער המ ויה ניקערט צו די לינקע וייט פון מנבחם ושני ובר' אונ' צווייא ויל'עקענע בעקנים וענן דאגמ גנווען. רבי יהודה זאגט שם סיד היו די בעקנים וענן גנווען פון וואפענע אלא שהיו ובר' נאר ויי וענן שווארץ גנווארן און אויפן פון ויי ווס מען העם אין ויי גנאסן האבן ויי אום געוען ווי ויל'ער וועקבין ובר' און ויי וענן גנווען גלעקרט און ווי צוויי נאר לעקער דיגע. איין לאה אין דעם בעקין און איין לאה אין דעם בעקין. און אז מען העם גנאסן די וויין און די וואסר אין בעקין. איז די וויין און די וואסר דוקה גנאנגן דוקה די לעקער און דעם מנבחם. און אין מנבחם איז גנווען לעקער ביז צום תהום אגנרגיט איד' בעצה ובר' איין לאה איז גנווען גנאב רבי פון וויין און איין לאה איז גנווען דין די פון וואסר גבי שהיו ובר' פרי גידע די וויין מיט די וואסר. ואע"ן ויה אראפ גיסען מיט איין מאהל מערבי של מים די בעקין ווס איז גנווען אין מערב וייט איז גנווען צו וואסר מרחי של יין די בעקין ווס איז גנווען צו מרח וייט און ער המ ויה טועה גנווען אונ' ערה ובר' ער המ אריין גנאסן די וואסר אין די בעקין ווס מען דארף אריין גיסן וואסר זאג איז ער יצא. רבי יהודה זאגט בלוג ובר' גיט מיט דריי לוגין המ ער גנאסען נאר מיט איין דוג. און גיט נאר ויבן טאג נאר אכט טאג ולמנפה ובר' אונ' צו דעם פהן ווס המ גנאסען דיא וואסר המ קען גנאמט הייב און דייין האנט מען ואל' ועקן ו' דו גיט אין בעקין שפעם אחת ובר' אמהל המ אפהן גנאסן די וואסר און די פיס ורגמיהו ובר' המ דם גנאנזע פאלק אים באווארפן מיט ווייטערס אהרונים: י' במעשהו ובר' אזו ווי מען טוט אום דר וואכן אזו טוט מען שבת אלא ובר' נאר מען המ אן גשעפט ערב שבת אינ'דענע פאס מיט וואסר שאניה מקדשת ווס די פאס איז גיט גהיינגט גווארן. וועט דיא וואסר גיט פסול ווערן ביי נאכט מן השלש די וואסר המ קען גשעפט פון קנואל ובעיתה בלשפה און ער שמעלט די פאס אין אבייגדר שטוב אין די עורה נשפכה אז די וואסר איז אום גנאסן גווארן או נתגלתה אדר' ו' איז און גנעקט גווארן היה ובר' המ ער אן גשעפט פון האנט פאס ווס אין דיא עורה שבת ויפנים ממשלים ווארס וויין און וואסר ווס וענן און גנעקט גווארן פסולים לגבי מנבחם וענן פסול צום מנבחם :

פרק ה החליל המשה ולשה אמהל שפילט מען פינף מען און אמהל וענקס מען והו החליל ובר' דאס סיגט מען דם שפילן ווען מען שעפט די וואסר צו גיסן און דעם מנבחם שאני דוקה לא את השבת ולא את

ברטנורה

לדחותנו שלה ייטש את וקנתיו חלו חסידים ואנשי מעבס ויש שהיו אומרים חזרי וקנותיו ספירה על ידותיו. אלו בעלי תשובה. ואלו ואלו אומרים חזרי מי שלא חטא וניי שחטא ומחלו לו: שפליהם היום עומדים כשיר. בשמחת בית השואבה. אבל דוכן לזיר של קרבן. אלל המזבח הים: תקשו והרשו ותקשו. זה כימן לזיר

יום טוב דם שפילן שטוקט נים אונעק שבת און נים יום טוב. דרייבן אוב דר ערשטער מאג יום טוב
 שבת. שפילט מען זעקס מאג. און אויב דר דריטער מאג יום טוב איז אום דר וואכן. שפילט מען
 נים יום טוב און נים שבת: בלייבט פינף מאג צום שפילען אהרן מען הט גיזאגט כל מי וכו' ווער עס הט
 נים געהן די שמחה פון דעם וואסער שעפין הט נאך קיין מאל נים גיזעהן קיין שמחה ב' במצא יום טוב
 תהאשן של חג ווי דר ערשטער מאג סוכות איז אונעק גיגאנגן. פאלד בייא נאכט דרו לעהת נשים זענן דיא
 פהנים און ליום אראפ גיגאנגן אין די עורה פון ווייבן וסמקנין שם פיקון גדול און וי האבן דארט מתקן
 גוען אהרסע תקנה. מען הט גמאכט אנאנעק ארום די ווענט. אובן זענן גשטאנן ווייבן און הונס
 זכים ובערות של חב' היי שם און גאדלעני מנורות איז דארט גוען וואדעקע פסלים של חב' דראשען און אויפן
 די מנורות איז גוען פיר גאדלעני עקענס וואדעקע סמלות וכו' און פיר דייטשערס איז גוען צו יעדער מנורה
 פאדעקע זכים און פיר קוידר מפתח כהנה פון די ווינגע פהנים זענן ארום גגאנגן אוף די דייטשערס וביהתם
 און איז גייערע הענט האבן וי גהאלטן קרייז אייל של משה וואס אין יעדער קרייז און גוען גייערע אונ
 צוואנגיג קווארט אייל שמו וויס ווי האבן אריין גאסן פאקרייז אייל איז געזען בעקון: א' מכלא פון דיא
 אלטע הונן די פהנים ופהניקען און און גייערע גארטלן פון ווי פלעגט מען צו רייסן ויהן און ווי
 גלעגט מען אן צינדל פון קניטליך גא היה אונעם איז נים גוען קיין הוף אין דרשלים שאה וכו' וום הט
 נים גילוכטין פון די לעכטיגקייט פון בית השואבה. אין גאנץ דרשלים אין אלע הופען איז גוען
 לעכטיג פון די לעכטיגקייט פון בית השואבה: ד חסידים חסידים און פרישע מענטשן היי האבן
 גימאנצט פון ווי פאבוקות מיט פלאמן פייער וום ווי האבן גהאלטן אין די הענט ואפריס און וויא האבן
 גאנט פון ווי דער שירא גאנג און לוב צו גאט ויהקים און די ליום האבן גשפילט בנורות וכו' אוף פנורות
 און נבלים און מצלמים און חוצרות און אנדער פלים פון גאנג נאר אן אצאהרל מ' אויף דיא
 זיפזענן טרעפן היידות וכו' וום גיזעהן פון עזרת ישראל צו יזרות נשים גינג מ' זענן דיא פיפזעה
 שיר המעלות וום אין תהלים שגלה אוף וי אוף די שטיגן לים שטייען די ליום מיט פלים צו שפילן
 וף ווי ואפרים שירא און זאגן שירה וסדר וכו' און צוויי פהנים זענן גשטאנן ביי דעם איינרשטן מענע
 זייד וכו' וום דורך דעם טוער גיזערט מען פון יזרות ישראל אין עזרת נשים זשע און צווייא מרומיים
 זאבן ווי גהאלטן אין די הענט קרא אז די האן הט גיברייטט תקע האבן וויא גבלאזן תקעה תרועה
 תקעה היט און וי זענן גקובן דר פאדעקע טרעפ תקע האבן ווי גבלאזן תקעה תרועה תקעה תקעה
 א ווי זענן גקובן די עורה. ערה הט מען גבלאזן תקעה תרועה תקעה ווי וויא זענן גאנגן און
 גבלאזן עד שמועיה בוי וי זענן גקובן לשיר צו דעם טוער וום מען גייט ארום פון כרח תקע האבן וויא פאר קערט וייער פנים צו
 זענן גקובן צו דעם טוער ווי מען גייט ארום פון כרח תקע האבן וויא פאר קערט וייער פנים צו

תִּקְעוּ וְהִרְעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ לְצֹדֶה. תִּקְעוּ וְהִרְעוּ וְתִקְעוּ. הִיוּ תוֹקְעִין
וְהוֹלְכִין עַד שְׁמִיעוֹת לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְבֵּחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְבֵּחַ.
וַיָּפְכוּ פָנֵיהֶם (מִמִּזְבֵּחַ) לְמַעְבָּר. וְאָמְרוּ. אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה
אֲחֻרֵיהֶם אֶל הַהִיכָל וּפָנֵיהֶם קִדְמָה. וְהָיָה מִשְׁמַחֲתוֹם קִדְמָה לְשִׁמְשׁ. וְאָמְרוּ
לָהּ עֵינֵינוּ. כִּי וְהִדָּה אֹמֵר. הִיוּ שׁוֹנִין וְאֹמְרִין אָנוּ לָהּ וְלָהּ עֵינֵינוּ:
הֵאִין פּוֹחֲתִין מַעֲשָׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת בְּמִקְדָּשׁ. וְאִין מוֹסִיפִין עַל
אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם עֲשָׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת (בְּמִקְדָּשׁ)
שֶׁל לְפָתִיחַת שְׁעָרִים. תִּשַּׁע לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשַּׁע לְתַמִּיד שֶׁל
בֵּין הָעֲרֵבִים לְמוֹסִפִּין הִיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תִּשַּׁע. וּבְעֶרְבַּ שְׁבֹת הָיוּ מוֹסִיפִין
עוֹד שֵׁשׁ. וְשֵׁשׁ לְהַבְטִיל הָעֵם מִמֶּלֶךְכָּהֵן. וְשֵׁשׁ לְתַבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ
לְחֹדֶשׁ. עֶרֶב שְׁבֹת שְׁבֹתָהּ הָיָה הִיוּ שֵׁם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה. וְשֵׁשׁ לְפָתִיחַת
שְׁעָרִים. וְשֵׁשׁ לְשַׁעַר הַעֲלִיּוֹן. וְשֵׁשׁ לְשַׁעַר הַתְּחִתּוֹן. וְשֵׁשׁ לְמַזְוֵי
הַמִּים. שֵׁשׁ עַל גְּבִי מִזְבֵּחַ. תִּשַּׁע לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשַּׁע לְתַמִּיד שֶׁל
בֵּין הָעֲרֵבִים. וְתִשַּׁע לְמוֹסִפִּין שֶׁל לְהַבְטִיל אֶת הָעֵם מִן הַמֶּלֶךְכָּהֵן. וְשֵׁשׁ

ה' ניס כחלקו התריסין ונעלו הנתיבות . הקיפו שלישית סלק פסחל וסמךין המעטין
 יח: ושלם להכדיל בין קדש חול . לאחר הקיפיות הראשונות שוה כדי ללדת גז קטן
 שלם הקיפיות הראונות להודיע שדק רסין : שג פתחת שערס . כ שורס חוקטס כד
 ומכרין לעול . עמד ג' הכיס בעליון . קרה הככר : ודרישו ותקטו : ושלם לשפ
 ודס . תקטו ודרישו ותקטו . ומכרין כסן עד שבישו לשכר התחחון . כדחנן היו חוקטין וכולכין .
 יח: הכי קרן ג' כ שער התחחון : ו' גל מלכר שביד' לא קחשין . תח' שפ' כדכ
 היו חוקטין למעסו עשיות : ותקטו למיני פסין . שלם שפכט וכל רסין לעורס . קרה כדכ
 ו' ג' המוצח . דתן כפ' לולכ וערסר . וקוספ על גבי המוצח . תקטו ודרישו ותקטו . ותח' דיק
 עכר פסח כבצח . הפסחט שחט בשלם כחות . ותקיפוט עוצח וכל הסיס . מוסל דלכ שיחא כול
 ודח' דתן קין ג' מוסופי על ג' ו' דוקא כדכער פסח שחל לריות כבצח . מוסל דמוסיפין כול

פירוש ע"פ

סַעֲרָב וְאִמְרֵי אֹדֶן נִי הָאֶבֶן נִזְאָמַת אֲבוֹתֵינוּ וכו' אֲנִיבְרַע עֲלֵמֶרְךָ וְחָאס וְעֵלְךָ נִרְעֵן אֹפֶר דְּעָם אֲרִיס
 וְעֵלְךָ נִישְׁמָאנֵן מִיט וְיִיעֲרֵר הֶוְקֶשֶׁן צוּם הֵיכָל אֹדֶן מִיט וְיִיעֲרֵר פְּנִים צו מוֹרָח וְחִסָּה וכו' אֹדֶן נִיזְאָ
 הָאֶבֶן יוֹדֵה גְבוּקָט צו מוֹרָח צו די זון וְאִנִּי קִוֵּה עֵינֵינוּ אֹדֶן מִר אֲנִיבְרַעֲרִי אִוְיֵלְךָ וְעֵינֵי צו גָּאָט.
 רְבִי יְהוֹדָה וְאָמַר נִי הָאֶבֶן צִוּוִי מֵאֵל נִזְאָמַת אִנִּי דִּיה מִר לוֹפֶן צו גָּאָט פֶּר די טוֹבוֹת וְחָאס
 עֲרֵר הֵם אִוְיֵן נִישְׁמָאנֵן עֵינֵינוּ אֹדֶן צו גָּאָט הָאֶבֶן אֲנִיבְרַעֲרִי עֲרֵר וְאֵל מִיט אֹדֶן וְיִיעֲרֵר טוֹבוֹת
 סָאָן: ה אִין פּוֹחֲתִין מַעֲשִׂיִם וכו' אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּלֹאֻם מַעַן גִּיט וְיִיעֲרֵר נִי אִיִּין אֹדֶן צִוּוִי אֲנִיבְרַעֲרִי
 תְּקִיעוֹת אֹדֶן מַעַן בְּלֹאֻם גִּיט מַעַר וְיִי אַבְטֵם אֹדֶן פֶּעֶרְצִיג תְּקִיעוֹת בְּכָד יוֹס וכו' וְעֵלְךָ מַעַן הֵם
 מַעַן גִּבְלָאָן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיִּין אֹדֶן צִוּוִי אֲנִיבְרַעֲרִי תְּקִיעוֹת דְּרִי תְּקִיעוֹת וְעוֹן מַעַן הֵם הָאֵם
 עֵפִינִים די טוֹעֲרֵן פֶּר די עֲזָרָה. אֹדֶן גִּיט תְּקִיעוֹת וְעוֹן מַעַן הֵם גִּיט נִישְׁמָאנֵן די וְיִיִּין צוֹם תְּמִיד פֶּר
 פֶּר דֶּר פֶּרִי וְחֵשֶׁע בְּמִיד כּו' אֹדֶן גִּיט תְּקִיעוֹת וְעוֹן מַעַן הֵם גִּיט נִישְׁמָאנֵן די וְיִיִּין צוֹם תְּמִיד פֶּר
 גָּאָט וְכּוּסְפִין אֹדֶן וְעוֹן מַעַן הֵם מַקְרִיב נִרְעֵן אֲחֶרְבֶּן מוֹסֵף הָאֵם מַעַן גִּבְלָאָן נִאָה גִיט
 תְּקִיעוֹת עֲבֵבֶה שְׁבַת אִין פֶּרִיִּיטָאג הֵם מַעַן גִּבְלָאָן נִאָה וְעַקֵּם תְּקִיעוֹת שְׁדֵשׁ דְּכַמֵּל הֵם מַקְרִיבֵת
 דְּרִי תְּקִיעוֹת הֵם מַעַן גִּבְלָאָן דָּם פֶּאֶלֶק וְאֵל אֹפֶר הֶעֱרֵן צו אֲרַבִּיטֵן. בִּי די עֲרִשְׁטֵעַ תְּקִיעָה
 הָאֶבֶן דָּם פֶּאֶלֶק וּסְ אֲרַבִּיטֵן אִין פֶּעֶלֶר אֲנוּעַק גִּלְיִיט וְיִיעֲרֵר אֲרַבִּיטֵן. בִּי די אֲבִדְעֵרִי תְּקִיעָה
 הֵם מַעַן פֶּר מֵאֲכֵר דִּקְרָאָן. בִּי די דְּרִישֵׁעַ תְּקִיעָה הֵם מַעַן צו גִּיטֶשֶׁן אֲעֵלֶּ מַעַן פֶּרִיִּיִּיִּיִּיִּי
 אֹדֶן פֶּר מֵאֲכֵר דָּם מִשְׁאֲלִינֵם אֹדֶן אֲנִיבְרַעֲרִינִי לִיכַם וְיִישֵׁשׁ אֹדֶן נִאָה דְּרִי תְּקִיעוֹת הָאֵם מַעַן
 גִּבְלָאָן עֲבֵבֶדִי בִּין מוֹקֵשׁ דְּחִיר מֵאֶבֶן אֲצִוּוִישֵׁן שִׁידֵר פֶּרִי וְחָאס צו שְׁבַת. עֲבֵבֶה שְׁבַת שְׁבִחוֹד חֲסִיד דֶּר
 עֲרֵב שְׁבַת וְחָאס אִין טוֹבוֹת הֵם מַעַן גִּבְלָאָן אַבְטֵם אֹדֶן פֶּעֶרְצִיג תְּקִיעוֹת. שְׁדֵשׁ דְּתִיבִית מַעֲשִׂיִם
 דְּרִי תְּקִיעוֹת וְעוֹן עֵפִינִים הֵם טוֹעֲרֵן פֶּר די עֲזָרָה שְׁדֵשׁ דְּשִׁיר הֶעֱלִין דְּרִי תְּקִיעוֹת וְעוֹן
 קוֹסֵם צוֹם אֲנִיבְרַעֲרִשְׁטֵן טוֹעֲרֵר וְיִישֵׁשׁ דְּמִידִי בְּסִים אֹדֶן דְּרִי תְּקִיעוֹת וְעוֹן מַעַן שְׁעָפֶם דִּי וְחָאס
 וְיִישֵׁשׁ עַל גִּבִּי מוֹנֵם אֹדֶן דְּרִי תְּקִיעוֹת וְעוֹן מַעַן שְׁמַעְלֵם הֵם עֲרֵבוֹת בִּי דְּעָם מוֹנֵם מַעֲשֵׁעַ דְּמִידִי עַל
 שְׂדֵי גִיט תְּקִיעוֹת וְעוֹן מַעַן גִּיטֵם דְּעָם וְיִיִּין צוֹם תְּמִיד פֶּרִי וְחָאס נִאָמַת וְחֵשֶׁע לְמוֹסְפִין אֹדֶן
 גִיט תְּקִיעוֹת צוֹם קֶרֶב מוֹסֵף שְׁדֵשׁ עֲבֵבֶדִי בּו' דְּרִי תְּקִיעוֹת בְּלֹאֻם מַעַן דָּם פֶּאֶלֶק וְאֵל אֹפֶר

מסבת סוכה פדק ה

ברפנורד

לְהַבְדִּיל בֵּין קִלְשׁ לְחֹדֶשׁ : וְיוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג הָיוּ שָׁם לַיְלִידָה עֶשְׂרֵי פְּרִי־
וְיָלִידִים שָׁנִים וְשָׁעִיהָ אֶחָד . וְנִשְׁמְרוּ שָׁם אַרְבָּעָה עָשָׂר בְּבָשִׂים לְשִׁמּוּרָה
בְּשִׁמְרוֹת . בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שָׁשָׁה מְקַרְבִּינֵי שָׁנִים וְשָׁנִים וְהַשָּׂאָר אֶחָד אֶחָד . בִּשְׁנֵי
הַשָּׁשָׁה מְקַרְבִּינֵי שָׁנִים וְשָׁנִים וְהַשָּׂאָר אֶחָד אֶחָד . בִּשְׁלֹשִׁי אַרְבָּעָה מְקַרְבִּינֵי
שָׁנִים וְשָׁנִים , וְהַשָּׂאָר אֶחָד אֶחָד . בְּקָרְבָּעִי שְׁלֹשָׁה מְקַרְבִּינֵי שָׁנִים וְשָׁנִים וְהַשָּׂאָר
אֶחָד אֶחָד . בַּחֲמִישִׁי שָׁנִים מְקַרְבִּינֵי שָׁנִים וְשָׁנִים וְהַשָּׂאָר אֶחָד אֶחָד . בִּשְׁשִׁי
שֶׁל מְקַרְבֵּי שָׁנִים וְהַשָּׂאָר אֶחָד אֶחָד . בִּבְשִׁיעִי פָּדָו שְׁנֵי . בִּשְׁמִינִי חֹדֶשׁ פָּדָם
בְּיָדֵינוּ . אֲמָרוּ מִי שֶׁהִקְרִיב פְּרִי־חֹמֶם . לֹא יִקְרִיב לְמִסַּח . אֲלָא חֲזִירֵינוּ
וְכֵלָה : וּבִשְׁלֹשָׁה פָּדָם בְּשָׁנָה הָיוּ כָּל הַמִּשְׁמֶרֶת לֵילוֹת . בְּמִסְמְרֵי הָרֵגָלִים
וּבַחֲלוּקִים

[illegible]

פירוש ע"פ

הענין צו ארבייטן געלט להגדיל בין געלט לחול און דריי תקיעות בלדאס קען. כ"ט תשרי מאכן אצונשן שיער
 פון נואה צו שבת: ו' יום טוב האשון של חג דעם ערשטן מאג סובות י"ש שם אלשה ישר פרים הם קען מקריב
 גען דריי צעהן אקסן ואלס שנים און צוויי בראנעס ווער אהר און אלס אהר דעם צעהן קרננות האקס
 אריב געווען געזעהן משמרות ווארס די בהמים זענען צו מילש געווארן אין כור און צוואנציג משמרות
 (י"ח). און אויף יום טוב קיבן אלע משמרות אין בית המקדש מקריב צו ניין די קרננות פון יום טוב
 געווען שם ארבעה עשר כהנים לשמנה משמרות איז וואס גיבלין פערצעהן שעפען מקריב צו ניין. האט
 ער נישט געקען צו די אהט משמרות נישט נאך די שעפען מקריב צו ניין פנים האשון דעם ערשטן מאג סובות
 עשה מקריבן שנים זעקס משמרות (פון די פיר און צוואנציג) האט יעדר משמרה מקריב געווען צוויי
 שעפען ווער אהר אהר און די איבריג אכטצעהן משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען איין קרנ
 נות דעם אנדערן מאג סובות וואס איז געווען איין אקס ווייניגער חמשה מקריבן שנים שנים פניף משמרות
 האט יעדר משמרה מקריב געווען צוויי שעפען ווער אהר אהר און די איבריג ניינצעהן משמרות האט יעדר
 משמרה מקריב געווען איין קרנן בשליש דעם דריטן מאג סובות איז געווען נאך איין אקס ווייניגער ארבעת
 מקריבן שנים שנים פיר משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען צוויי שעפען ווער אהר אהר און די
 איבריג צוואנציג משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען איין קרנן חמשה דעם פערדן מאג סובות
 איז געווען נאך איין אקס ווייניגער שלשה מקריבן שנים שנים דריי משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען
 צוויי קרנן ווער אהר אהר און די איבריג איין און צוואנציג משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען
 איין קרנן חמשה דעם פערטן מאג סובות איז געווען נאך איין אקס ווייניגער שנים מקריבן שנים שנים
 צוויי משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען צוויי שעפען ווער אהר אהר און די איבריג צען און
 צוואנציג משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען איין קרנן בשש דעם זעקסטן מאג סובות אהר אהר
 שנים איין משמרה האט מקריב געווען צוויי שעפען ווער אהר אהר און די איבריג דריי און צוואנציג
 משמרות האט יעדר משמרה מקריב געווען איין קרנן בשש דעם זיבטען מאג סובות באל שני זענען אלע
 משמרות גלייך. זעהט משמרה איז מקריב איין קרנן ויבן משמרות זענען מקריב ויבן אקסן. צווייג
 משמרות זענען מקריב צוויי בראנעס. איין משמרה איז מקריב איין שיער. פערצעהן משמרות זענען
 מקריב פערצעהן שעפען בשש דעם אקסן מאג (שמיני עשרה) חורו לפנים האט מען אויב אנים
 געווארען טורף אויף אלע משמרות כהנים וואו איז אלע יום טוב אהר קען האט מען יום טוב ווער עס
 האט מקריב געווען מיטן אקסן לא וביה האט מען אים נישט צוואנציג מקריב ויין בארנן אקסן אלא פיר נאך די
 משמרות דרייזען ויף ארום. אמאל איז דר משמרה מקריב אקסן און דר שעפען איז אמאל פיר קערט
 געשליסן ובי איז דריי צייטן איין יאר היי ובי זענען געווען אלע משמרות גלייך געשליסן היי די קרננות

כל יחיד ויחיד וזוהי של
שולח רחוק וכל מוסף לבר
הכל שפיר חטאות: וזכרון
לחם הפנים: כשארע שבת
כרגל שבת מסלולין אותו
מסדרין אחר כדרכי כיום
שבת יעריכו: ובעלת
כשארע שבת ויש בו חלק
ממנו של שמי כלום. והלום
לחם הפנים שיהא
אומרי לו: ללכת
בשבתם לו: והלך
אין חולקים קרבן כנגד קרבן. הלא מכל קרבן כל אחד טעל חלק. מדוע לא בני חסד תביא ארץ
לפניך מדיעני אותו שבתם לו חלקו בין כהן. בין כהן: משמר שמונו קטע. לשבת שבת זו כהל הרגל לטות
בהוכס: מקריב תעדין. שדי בין בשביל הרגל: בדיים וזכרות. מדידו וזכרו כל השם וסדיוסם הרגל: וכל קרבנות לבור
לחמיו מן הסלם דבר שלגור. ובעיר עבודה זרה ששגנו בית דין וטעו כדורסא ועשו רוב הקהל על פיהם ואם אירע כן כרגל
משמר שמונו מקריבין אותו: ומקריב את הכל. לחמיו קין המזבח כסוד כל. שבלתם הקרבת התמיד. ואין מביאין
שם דבר. או רכס. לוקחין ממעות שפוחות מבידי בלגס וקטין מכן קרבנות עולות ומקריבין אותו וכן דבת זכור אלא חל
אם קרבן הרגל משמר שמונו קרבן מקריב אותו: בין מלפנים בין מלאתיה. אם חל יום טוב לאחר השבת. אפי' דלא הוה ליה
שבת בתוך חג אפי' הכי הואיל וזריצין לקדים טחולן מעש' כשיגיל יט' שביי בשבת לא יוכלו ללכת חולקים בלחם הפנים. וכן
אם חל שמי' לפני' כדבר שבת. אפי' שאין השבת בתוך חג חולקים הואיל ולא יכלו ללכת: דן חל להיות ביום אחד להפסיק
בכיום. כגון שחל יום טוב ראשון בשבת שהיו יכולים לטא בלחם שבת וכן קדמו וזכו מערב שבת. או שחל יום טוב האחרון
בשמי' שבת שחל יום טוב כדבר שבת וזממנו שם בשבת כל השמירות שנתעבדו שם אין טעלין אלא שמי חלות: משמר שמונו
קרבן וטעל מטר. וחולקין אותו בין משמר הכנס וכן משמר הוצא כדרך כל שבתות חולקים בדיים: כד' שורסא שם ויאלים
סחלטות שבת זו עובדת שמי' וזו עובדת ערבי' כדכנס טעל שבע. וטעלין שמי חלות יתרות בשכר הנפת לזכות שם וטעלין
סחלטות שפוחות כמשמר הוצא בשבת. ואין ללכת כדבר יחיד: כדכנסים חולקין. כדכנסים לחם המצות חלקם כלפון. כדי שיראם
לכל שכן וכנסים בהלפון פיקר שדי קבוע לשמיות קדשי קדשים: והיואלים חולקים בדיים: כדי שיראם שם ויאלים ויאלים
ללכת לפיכך שיו קמון אלל רוח שאינו פיקר: בילגס. שם המשמרה: לעולם חולקין בדיים. ואפילו בשבועה נכנס קבועה הוא
מקבועה: וטענת קבועה. שדיים ארבע טענות היו בעורה במקום המשמרות לפשרים ארבע משמרות כהול' וטענתה כל
משמרות פוחות לך אחד והופכה למעלה ומכנים וזאת הכהנה לחוב וזוהי פתחה למעלה בתוך הרגלם. וטענת של
קבועה קבועה ואינה נספחת ולרבים להפחתה בכל אחרים וגדלי הוא לש: ותלונס סחמות. חלונות היו בלשבת בחליפות שם
זמנין או סכיוסם. ותלון של מזהרת בלגס סית' כחונס דקנסו רבן מאס מעש' שדיים. בלגס חל ממשמרת בלגס
מפרים בת בלגס כמסכתא וזכר לחדיו אחד ממלכי יוסיס וכדכנסו יוסיס להיכל. הלכה וטענה בשביל פ"ג משמרות וחמרה
לוקם. לוקם פירוש ואם לאו יזי' עד מתי' ללגס מכלס מעון של ישראל ואפי' ארס עומד לכן בשבת דומקן וכשפעו מעשים

בלגה

בשבתם לו: והלך
אין חולקים קרבן כנגד קרבן. הלא מכל קרבן כל אחד טעל חלק. מדוע לא בני חסד תביא ארץ
לפניך מדיעני אותו שבתם לו חלקו בין כהן. בין כהן: משמר שמונו קטע. לשבת שבת זו כהל הרגל לטות
בהוכס: מקריב תעדין. שדי בין בשביל הרגל: בדיים וזכרות. מדידו וזכרו כל השם וסדיוסם הרגל: וכל קרבנות לבור
לחמיו מן הסלם דבר שלגור. ובעיר עבודה זרה ששגנו בית דין וטעו כדורסא ועשו רוב הקהל על פיהם ואם אירע כן כרגל
משמר שמונו מקריבין אותו: ומקריב את הכל. לחמיו קין המזבח כסוד כל. שבלתם הקרבת התמיד. ואין מביאין
שם דבר. או רכס. לוקחין ממעות שפוחות מבידי בלגס וקטין מכן קרבנות עולות ומקריבין אותו וכן דבת זכור אלא חל
אם קרבן הרגל משמר שמונו קרבן מקריב אותו: בין מלפנים בין מלאתיה. אם חל יום טוב לאחר השבת. אפי' דלא הוה ליה
שבת בתוך חג אפי' הכי הואיל וזריצין לקדים טחולן מעש' כשיגיל יט' שביי בשבת לא יוכלו ללכת חולקים בלחם הפנים. וכן
אם חל שמי' לפני' כדבר שבת. אפי' שאין השבת בתוך חג חולקים הואיל ולא יכלו ללכת: דן חל להיות ביום אחד להפסיק
בכיום. כגון שחל יום טוב ראשון בשבת שהיו יכולים לטא בלחם שבת וכן קדמו וזכו מערב שבת. או שחל יום טוב האחרון
בשמי' שבת שחל יום טוב כדבר שבת וזממנו שם בשבת כל השמירות שנתעבדו שם אין טעלין אלא שמי חלות: משמר שמונו
קרבן וטעל מטר. וחולקין אותו בין משמר הכנס וכן משמר הוצא כדרך כל שבתות חולקים בדיים: כד' שורסא שם ויאלים
סחלטות שבת זו עובדת שמי' וזו עובדת ערבי' כדכנס טעל שבע. וטעלין שמי חלות יתרות בשכר הנפת לזכות שם וטעלין
סחלטות שפוחות כמשמר הוצא בשבת. ואין ללכת כדבר יחיד: כדכנסים חולקין. כדכנסים לחם המצות חלקם כלפון. כדי שיראם
לכל שכן וכנסים בהלפון פיקר שדי קבוע לשמיות קדשי קדשים: והיואלים חולקים בדיים: כדי שיראם שם ויאלים ויאלים
ללכת לפיכך שיו קמון אלל רוח שאינו פיקר: בילגס. שם המשמרה: לעולם חולקין בדיים. ואפילו בשבועה נכנס קבועה הוא
מקבועה: וטענת קבועה. שדיים ארבע טענות היו בעורה במקום המשמרות לפשרים ארבע משמרות כהול' וטענתה כל
משמרות פוחות לך אחד והופכה למעלה ומכנים וזאת הכהנה לחוב וזוהי פתחה למעלה בתוך הרגלם. וטענת של
קבועה קבועה ואינה נספחת ולרבים להפחתה בכל אחרים וגדלי הוא לש: ותלונס סחמות. חלונות היו בלשבת בחליפות שם
זמנין או סכיוסם. ותלון של מזהרת בלגס סית' כחונס דקנסו רבן מאס מעש' שדיים. בלגס חל ממשמרת בלגס
מפרים בת בלגס כמסכתא וזכר לחדיו אחד ממלכי יוסיס וכדכנסו יוסיס להיכל. הלכה וטענה בשביל פ"ג משמרות וחמרה
לוקם. לוקם פירוש ואם לאו יזי' עד מתי' ללגס מכלס מעון של ישראל ואפי' ארס עומד לכן בשבת דומקן וכשפעו מעשים

בדבר

פירוש ע"פ

קם נענין נאנאם נוואין ביי יום טוב ובהלך ובר' או שבת אין אום יום טוב צו כיי' ויד' אפי' משמרות
גליה מים דעם לחם הפנים גליה שפועות או עם גפאלים אום שבת צו מיי' מין דעם לחם
הפנים אום די צוויי ברויים פון שפועות אומרים לו אנאם מען צו אים. שדי יעקן משמר חלק ובר נארי
מצה פון לחם הפנים. אום נארי חמץ פון שמי לחם הפנים משמר ובר דר משמר וואס זיי' צייט אין אום
נועצט צו מאן די עבודה אין די וואך ווס אין אר' אין גפאל' יום טוב הוא מקריב תמידיו אין גר מקריב
דעם תמיד אום דרים וזכרות ווס מען הט אנדר גאנץ אגאנץ יאר אום קען באצא'ט נייא אום יום טוב
אשר ובר אום אנדערע קרבנות ווס דר צבור אין מקריב. גהער אור' צו דעם משמר ומקריב את הכל אום
אוב דר מוצח אין ליידיג אום מען אין אור' אום מקריב קרבנות פון די גע'לט ווס בלייבט אע' יאר פון
די שקלים אין דר משמר מקריב אע' קרבנות יום טוב ובר' יום טוב ווס אין אנאם צו שבת בין מלפנים קיי
פר שבת. יום טוב אין פריימיג בין מלפנים קיי נאך שבת. יום טוב אין ונגמ' חידיו יעקן גע'ט אע'ע
משמרות גליה אין דעם צו מיי'לינג פון לחם הפנים: ח חל ובר' אויב אין מאג אין מפי'ק צווישן יום
טוב אום שבת. דרייט יום טוב אין גע'ט דאנערשטיג אדר' מאגמ' משמר שמונו קרבן דר משמר ווס יום
צייט אין אום נועצט די וואך דיי טעל גע'ט חל' הט גנומן צע'תן חלות וסחמ' אום דר משמר ווס חל
די אור' גהאלטן אור' שבת דרייט אום דר ערשט' מאג יום טוב אין גע'ט דאנערשטיג. האט דער משמר
גקענט אהיים גיין פריימיג. אדר' דר ערשט' מאג יום טוב אין גע'ט דאנערשטיג. האט דער משמר
גקענט קומען ונגמ'. פר ווס אין ער גקומן אור' שבת. דרייט טעל גע'ט ער נאר צוויי חלות
משמר ימות השנה אום די שבתים פון אגאנץ יאר. וואס ריא משמרות ביי' ויד' אום שבת הנגס דר
משמר ווס גייט אריין צו מאן די עבודה אור' די גי'ע וואך טעל שש גע'ט וועקס חלות פון לחם הפנים
היי' אום דר משמר ווס הט גי'טאן די עבודה די וואך ווס אין גע'ט ונגמ' אום ער גייט אהיים טעל שש גע'ט
היי' וועקס חלות. רבי יהודה ואנאם הנגס טעל שש דר משמר ווס גייט אריין גע'ט ונגמ' חלות היי' צו

צוא

הנהגות קודם התפלה

דער ספר המוסר שרייבט צוויי האַדס לְקדם פֿגִי צורו קודם התפלה
 דער מענטש באַרף מקדים פֿנים צו זיין זיין הייליגען באַשעפֿער מיט מחשבות
 קדושות פאר דעם באַניגען דאָס אַל תִּכַּף וויאָ ער וואַכט אויף פֿאַן זיין
 שלאָף זאל ער שוין אויף זיך מקבל זיין עול מלכות שמים ער זאל בייא זיך
 אין האַרץ קובע זיין אימה ויראה ער זאל ציטערען פאר דעם פֿחד פֿון השם
 יתברך דאָס מיט יעדערע מעשה וואָס ער וויל טוהן זאל ער זיך פֿאַר שטעלן
 שויתי ה' לנגדי תמיד דאָס דער אייבערשטער שטייט אונ זעהט זיינע מעשים
 אונ זאל גידענקען דעם חסד ווס הקדוש ברוך הוא הט מיט אים גטוהן ער האט
 אים צוריק גשענקט זיין חיות אונ צוריק גיגעבען זיין פֿקדון דיא הייליגע
 גשמה איבער דעם בבית אלהים גהלך ברגש דען אימליכער מענטש באַרף
 צו זיין גוואַרניגט ער זאל זיין פֿון דיא ערשטע צעהן וואָס קומען אין שוהל דען
 דיא ערשטע צעהן האַבען אזוי פֿיר שבר אַקעגען אלע וואָס זענן אין שוהל:

תחנת רצון

נאָר זיין שווערע גיט תחינה פֿון ספרים הקדושים וועלכעס יעדערע אַשה זאל זאָגען קודם התפלה:

אל גערץ בסוד קדושים. שדי
 רחום וחנון. באתי לעמוד לפניך בלב
 גשבר. גרוסער אלמעכטיגער גאט רחום
 וחנון איך קום פאר דיר זיך שטעלען
 מתפלל זיין מיט אַצובראַכען האַרץ
 אונ מיט אנדערע גטוהט איך ווייס
 וואָהר מיינע מעשים דאָס איך בין גיט
 ראוי צו שטיין אונ בעטען לפני מלך
 מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא נאָר
 ווייל דוא בייסט דאָך אַרחום וחנון
 ורוצה אַתָּה בתשובה זאָלסטו זיך אַרף
 מיר מרחם זיין זאָלסט אום הערן מין
 תפלה אונ זאָלסט אָן געמען מיין בקשה
 וועלכעס איך בעט דיר מיט דעם
 גאנצען האַרצן. תראה ותספור דמעות
 עיני דוא זאָלסט זעהן אונ ציילען דיא
 טרערן פֿון מיינע אויגן זאָלסט זיך איבער
 מיר דר באַרעטן פֿרחם אָב ער בנים:

בקשה כשבא לבית הכנסת

אמרו חסידים כראשונים היו שוכני מעט וחל"כ מתפללין. ר"ל שכו מתחבין בדעתו רוממות סוף יתברך בעולם
 סאָדס כדי להתפלל חל"כ בחינם וכדל"ס. ע"כ כשבא אדם לכיכ"כ יבט מעט ויחמר וס ספסוק:

אשרי יושבי ביתך עוד יתללוך סלה:

ואחר כך יאמר תפלה זו:

מי אנכי שאַזכֶּה להתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שהוא
 אל גדול ונורא ואנכי איש חומא והבעסתי שמו הגדול במעשי
 הרעים ואנכי בשר ודם עפר ואפר ואיני כדאי וראוי להזכיר שמו
 הגדול הגבור והנורא ומכל שכן להתפלל לפניו ולהזכיר שמו
 הגדול במה פעמינו. אוי לי איך אשא פנים לעמוד לפני מלך גדול

בקשה כשבא לבית הכנסת

ונראה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא עלת כל העלות וספת כל הסבות. אלא מפני רחמיו וחסדיו הגדולים שהוא מרחם על בריותיו ורוצה בתפלה ותחנונים של עבדיו. כמו שנאמר קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומע תפלה עדיך כל בשר יבאו: רבונו של עולם בזכות שרשת אבות אבנא לבית הכנסת להתפלל לפניך ובזכותם תעלה תפילתי תפלת האביון לרחמים ולרצון לפני כסא כבודך ותעלה ותתנשא לכתר על ראשך על ידי מטטרון שר הפנים אמן סלה: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: מעפים שנאתי ותורתך אהבתי: יי אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך: ואני אשתתף ואברכה אברכה לפני יי עושי: ואני תפילתי לך יי עת רצון אלהים קרב חסדך רענני באמת ישעך:

סדר ברכת ציצית

סיידר מען שום און דעם פליט קען און מען האט ויך שוין געוואשן דיא הענד וואו מען פירט צין דיא ציצית. און מען זאגט דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו על מצות ציצית יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי, שתהא חשוכה מצות ציצית לפניך, כאלו קיימתי בכל פרטיה, ודקדוקיה, ובגנותיה, ותרגי מצות תלויים בה, אמן סלה:

וען מען איז בורק די ציצית פון דעם פליט גרוי פאר דער ברכה זאגט מען דאס:

ברכי נפשי את יי, יי אלהי גדלת מאד, הוד והדר לבשת: עומה אור בשלמה, נוטה שמים ביריעה:

סיידר מען שום און דעם פליט זאגט מען דאס:

לשם יתוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ברחילו ורחימו: ליתר שם יי בורא ביהודא שלים בשם כל ישראל, הריני מתעטף גופי בציצת, בן התעטף גשמתי ורמתי איברי ושסיה גירי באור הציצת העולה תרני, וכשם שאני מתבסס בטמית בעולם הזה, כך אופה לחלוקא דרגון, ולטמית גאה בעולם הבא בגן עדן, ועל ידי מצות ציצת, תנצל נפשי רוחי וגשמתי ותפילתי בן המצוה, ותפילתי יפוש בנפיו עליהם, ויצילם בנשך יעיד

קנו על גזוליו ירחק, ונתת חשבה מצות ציצת לפני הקדוש ברוך הוא, באדו קימתיה בכל פרמיה, ודקדוקיה, וכוונתיה, ותרני מצות התלוים בה, אמן סלה:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו להתעטף בציצית:

מן דעם ויד צו דעם קאם סיס דעם פליח את מן ואנן דאם :

מה יקר חסדך אלהים, ובני אדם בצל כנפיה יחסיו: ידיו מרשן ביתה, ונחל עדניה תשקם: כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור: משך חסדך לידעיה, וצדקתך לישרי לב:

תפלה קודם התפלה

מסכת תמיד במסכת אלוס מרס אלימלך ויל :
ימי רצון מלפניה יי אלהינו ואלהינו
אבותינו שומע קול שונות עתירות ומאזין קול
תפלות עמו ישראל ברחמי שמיך לבנו וחבונ
מחשבותינו ותשגור תפלתנו בפינו ותקשיב
אזנה לשמע בקול תפלת עבדיך המשתחווים
אלך בקול שונות ורוח נשברה. ואתה אל
רחום ברחמיך הרבים ובחסדיך הגדולים
תמחול ותסלח ותכפר לנו ולכל עמך בית
ישראל את כל מה שחטאנו והעשינו
והרשענו ופשיענו לפניך. כי גלוי וידוע
לפניה כי לא נמנע ובמעל חלילה וחלילה
מרנו את פיה ודברי חורתך ומצותך
כי אם מרוב היצר הבוער בקרבנו תמיד
לא ינוח ולא ישקום עד אשר מכינס
אל תפלת העולם השקל חנה ואל תכלי
ומבלבל את מחשבותינו תמיד. אפילו בשעת

מן למד ו קודם תפלת מחשבות חורר :

פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת
דא חד ודא בחושבן. אנת הוא עילאה
כל כל עילאין סתמא על כל סתמין.
דית מחשבה תפיסא בה כלל. אנת
הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינו דון
עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתמין
דלא אתגליון ועלמין דאתגליון. ובהון
סתמאית מבני נשא ונתת הוא דקשר
דון ומיחד דון. ובגין דאנת מלנא כל
מאן דאפריש חד מן חברה מאלין
עשר ספירן אתחשוב ליה כאלו אפריש
בה. ואלין עשר ספירן. אינון אזלין
בסדרן. חד אריה וחד קצר וחד בינוני.

שאנחנו עומדים להתפלל לפניך ולבקש על
בתולותינו ואין אנו יכולים לעמוד נגדו כי נתלש שקלנו ומותנו עד מאוד וכשל כח

הסכל

די רצון עם ואל ויין דער ווילען פוי פאר
דיר גאט אונזר גאט און דר גאט פון אונזערע
עלמען וואס הערשט צו געט מיט ויין דער
בארימקייט וואקסט אן כרייטן אונזערע הערער
און אונזערע גידאנקען. און אונזערע געט
וויין מיל. און נאקסט צווא הערען דאס געט
פון היינע קגעט וואס בעטען צווא דיר מיט
סוין צו בראשין גימט דאס ביקם איין גאט

תפלה קודם התפלה

ואנת הוא דאנהיג לון. וזית דאנהיב
 דך לא לעילא ודא לתתא ולא מכל
 סטרא. לבושין תקינת לון דמניתי
 פרחין נשמתיי דבני גשא. וכמה גופין
 תקינת לון דאתקריאו גופא דבני
 לבושין דמכסין עזיחון ואתקריאו
 בתיקונא דא. חסד דרועא ימינא.
 גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא.
 נצח יהוד תרין שוקין. ויסוד סיומא
 דגופא אות ברית קודש. מדכות פה
 תורה שבעל פה קרינן לה. חכמה מוחא
 איהו מחשבה מלנאו. בינה דבא ובה
 הלב מבין. ועל אילין תרין בתיב
 הנסתרות ליהוה אלהינו. פתח עליון
 איהו פתח מדכות. ועליה אתמר מגיד
 מראשית אחרית ואיהו קרקפתא
 דתפילי (נ"א קרקפתא דלא מנח תפילין)
 מלנאו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו

ותהא אמנותה קשורה בלבנו בחד שלא

תמוט

מיר קענין גיט געהקען צו דיין דינקסט אונ
 מיר קענין גיט באהעפטין אונזער הערצער צו
 דיר מיט אמת. ווייא איז צו אונז אוי איז
 צו אונזער לייבער אונזער פאטער פון הימל.
 אונז אונזער בעטן מיר דיר דער וועק באלד
 דיין דער בארימקייט אונ דיין גינאד אויף
 אונז. אונז וואלסט אן שרייען אויף דעם יצה"ר
 ער ואל ויד אפ מאן אונז אונזער גיין פון אונז
 אונז ואל אונז גיט אן ביידיען אז מיר וואלען
 אונזער גיטשטיקן ווערן פון דיין דינקסט חלילה
 ובפרט אין דר צייט ווען מיר שטעלען זיך
 בעטן פאר דיר. אדר ווען מיר לערנן תורה
 אדער ווען מיר זענען עוסק אין בייגע מצות
 ואר ויין מיטען גאנצן הארצן אזו וויא דיין
 גוסר ווילן איז מיט אונז אונז וואלסט דער
 וועקן אונזערע הערצער מיר וואלען דיר דינען
 מיט רעכט פארטיגע דינקסט. וואס ווערט צו
 גנומען פאר דיין פסא כבוד. אונז וואלסט איין

ועצו

הספד מרוב הצרות והתלאות וסרבת ה'מן
 לכן אמתה אל רחום וחנון עשה עמנו כמו
 שהבטחתנו על ידי נאמן ביתך וחנותי את
 אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם ואמרו
 חז"ל אף על פי שאינו הגון ואינו כדאי כי כן
 דרשך להטיב לרעים ולטובים כי גדי וידוע
 לפניה אנקחנינו וצערנו ושיחנו ער אשר אין
 אנו יכולים לקרב עצמנו לעבודתיה ודרבך
 לבנו כך באמת ובתמים אהה ער גפשונו אוי
 עלינו מאוד אבינו שבשמים. ועתה תעורר
 נא רחמיה וחסדך הגדולים והמרוכים עלינו
 לגרש ולבער את יצרנו הרע מקרבנו ותגער
 בו שסור וילך מאתנו ואר יסית אותנו
 להדיחנו מעבודתך חלילה ואל יעלה בלבנו
 שום מחשבה רעה הן בהקצין הן בחלום חלילה
 בפרט בעת שאנחנו עומדים בתפלה לפניה
 או בשעה שאנחנו לומדים תורתך ובשעה
 שאנחנו עוסקים במצותיה תהא מחשבותנו
 זפה צלולה וברורה ונוקה באמת ובכב שלם
 פרוציה הטוב עמנו. ותעורר דבנו ולבב כל
 ישאל עמך לחדך באמת ובאהבה לעבדך
 עבודה השרה המקובלת לפני פסא כבודך
 ותקבע אמנותך בלבנו תמיד כלי חסד.

אין אונז אייביג. ער לאט גיט אפ אונז רועט
 גיט ביי ער ברענגט אונז צו גלוסטען צו דיא
 בארישקייטן. אונז צו מיט אונזער גראנקען
 אפילו ווען מיר שטעלען זיך וואונגען פאר דיר
 טוט ער אונז צו מיטען אונזער גראנקען מיט
 זיינע וואקען אונז מיר קענין גיט בייא שטיין
 קענין אים. איבער דעם בעטען מיר דיר
 דוא ביסט דער גאט דער בארימדיגער אונ
 דער לייט ועליגער טוא מיט אונז אזוי וויא
 דוא האסט אונז צו גינאט דורך משה רבינו
 וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר
 ארחם דם היסט אויך וועל דער בארעקן דעם
 וואס אויך וועל וועלן מיר איבער אים דער
 בארעמין אונז אונזער חכמים האבין גינאט
 אפילו ער איז גיט ראוי אונז גיט ווערט דער
 צו ווארום עס איז גוט אנפאלעקט אונז
 וויסיליך פאר דיר אונזער גיטער גשריאי אונז
 אונזער צער אונז אונז וואלען אויף דעם נוס

ע"ט

תפלה קודם התפלה

ג

תפוס. ותעביר מעלינו כל המסכים המכדילים ביעינו לבינה אֵלֵינוּ שְׁבַשְׁמִים. וְתַצִּיבֵנוּ מִכָּד המַקְשָׁלוֹת וְקַעוֹת אֵל מַעֲבֹנֵנוּ וְאֵל תַּשְׁשֵׁנוּ וְאֵל תַּכְלִימֵנוּ וְהָאֵל עִינֵנו בַּעַת הַמַּפְנֵנוּ וְעַם יְדִינוּ בַּעַת מַעֲבְרֵנוּ וְעַם לִבֵּנוּ בַּעַת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְתוֹכֵנוּ אֵיכָּתוּב שְׁבַשְׁמִים אֵל מְלֵא רַחֲמִים שְׁנִיחַד אֶת לִבֵּנוּ וּמַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְדוֹגְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂינוּ וְכָל תַּנּוּעוֹתֵנוּ וְתַרְגֻּמֵּנוּ הַיְדוּעוֹת לָנוּ וְשֹׁאִינֵנו יְדוּעוֹת לֵט הַנְּגִדוֹת וְהַנְּקִטְרוֹת שֶׁהָאֵל הַכֹּל בְּיָחוּד אֵלֶיךָ בְּאֶמְחָ וּבְרַחֲמִים בְּלִי שׁוּם מַחְשָׁבָה פְּסוּל חֲלִילָה וְסִדְרָה לִבֵּנוּ וְקִרְשֵׁנוּ וְזִרְקוֹ עֲלֵינוּ מִיָּם מְהֻרִים וּמְהֻרָּם בְּאַהֲבָה וּבְחַמְלָה וְתַשַּׁע אַהֲבָה וְיִרְאַתְךָ בְּלִבֵּנוּ מִמִּיד בְּלִי תַּסְקָה בְּכָל עַת וּבְכָל זְמַן וּבְכָל מָקוֹם בְּלִבֵּנוּ וּבְשִׁבְּנוּ וּבְקוֹמֵנוּ וּבְכַעַר מִמִּיד רִיחַ קִדְשֶׁךָ בְּקִרְבֵּנוּ וּנְשַׁעֲנִים מִמִּיד בְּךָ וּבְגִדְלוֹתֶךָ וּבְאַהֲבָתֶךָ וּבְיִרְאַתֶךָ וּבְחֻלְתֶּךָ שֶׁבְּכָתוּב וְשֶׁבַע פַּח הַנְּגִלָה וְהַנְּסִתָּה וּבְמִצְוֹתֶיךָ לִיחַד שֶׁקֶה הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא וְתַשְׁמַכְנוּ מִן הַמְּנִיּוֹת וְהַמְּנִיּוֹת וּמִן הַפֶּעַם וְהַמְּקִדְּנוֹת וְהַעֲצֻבוֹת וְהַרְכִּילוֹת וְשֹׁאֵר מְדוֹת רַעוֹת וּמַכָּל דְּכָר הַמַּפְסִיד עֲבוֹדָתְךָ הַקְדוּשָׁה וְהַמְּהֻרָה הַחֲבִיבָה עֲלֵינוּ וְתַשְׁפִּיעַ רִיחַ קִדְשֶׁךָ עֲלֵינוּ שְׁהֵנִי רַבִּים בְּךָ וְשִׁנְתַּחֲלֹק מִמִּיד אֵלֶיךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

ומסדרנה

יעדער אַרַם וואו מיר וועלען גיין אונז ליגען אונז און שְׁמִיין אונז מיר זאָלען זיך און ערענן אײַביג און דיר אין דיין גרוסקייט אונז אין דיין ליבשאפט אונז אין דיין פארקטיגייט. אונז אין דיין תורה שֶׁבְּכָתוּב אונז אין דיין תורה שֶׁבַעל פֶּה. אונז אין דייע מצות אונז מיר זאָלן נאר אײַנציגען דיין נאמן דעם שְׁמִינִי אונז דעם פֶּה אַרְבָּעִיג. זאָלסט אונז אפ טאן פון שְׁלֵעֲכֶמֶע מַחְשְׁבוֹת אונז פון גִּיאוֹת אונז פון בִּינְיָמִים אונז פון מְרָה שְׁחֹרָה אונז פון רְכִילוֹת אונז פון אַנְדֶּרֶשׁ שְׁלֵעֲכֶמֶע מְדוֹת אונז פון אַלְע זאכִין וואס פאר דאָרְבִּים דיין הִילִיגֶע דִּינֶסֶם וואס איז וְיִיעֵר גְּרִיבֶם און אונז אונז זאָלסט מִשְׁפִּיעַ ויין אויף אונז אַיִר זאָלען זיין באַרְבָּעִיג אין דיר אונז מיר זאָלען אײַביג גְּרִיבֶם נאך מֶעֶר צו דיר מיר זאָלען זוכה זיין צו קוֹמֵן צו די מַעֲלֹת פֿון אונגערע עֲלִשְׁטֶנֶן אַרְבָּעִים יָעֶקֶב יַעֲקֹב וְכֹת זאָל אונז בִּי

מִרְחָ אֲצִילוֹת. וְאִיהוּ שְׁקִי דְאִילָנָא בְּדִרְעוּי וְעִנְטוּי בְּמִיָּא דְאִשְׁקִי דְאִילָנָא וְאִתְרַבִּי בְּהֵוֹנֵי שְׁקִי. הַבּוֹן עֲלֵמִין אֲמִי הוּא עֲלֵת הָעֲלֹת וְסִבַּת הַסִּבּוֹת דְּאִשְׁקִי דְאִילָנָא בְּהֵוֹנֵי נְבִיעוּ. וְהָהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמָתָא גְּנוּפָא דְאִיהוּ חַיִּים גְּנוּפָא וּבְךָ לֵית דְּמִיּוֹן וְלֵית דִּיּוֹקְנָא מִכָּד מַה דְּבָנָא וְלִבְר. וּבְכִרְאֵת שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וְאַפִּיקַת מְהֻרֵּן שְׁמִשָּׁא וְסִתְרָא וְכּוֹכְבִּיא וְכוּלָּהּ וּבְאַרְעָא אִילָנִין וְדִשְׁאִין וְנִגְתָּא דְעֵדֶן וְעִשְׂבִּין וְחִיּוֹן וְעוֹפִין וְנוֹגִין וְכִגִּי וְשָׂא דְאִשְׁתְּמוּדְעָא בְּחֹן עֲלָאִין וְתַתְּאִין וְאִיהּ אִשְׁתְּמוּדְעָאִין מַעֲלָאִי וְתַתְּאִי וְלֵית דִּידַע בְּךָ בְּלָא וְכִר מִנְּךָ לֵית יִחִידָא (מִיָּא יְחֻדָּא) בְּעֲלָאִי וְתַתְּאִי וְאַנְתָּ אִשְׁתְּמוּדְעָא אֲדוֹן עַל כּוֹלָא וְכָל סְפִירִין בְּךָ חַד אֵית לִיה שֵׁם יִדְעָא וּבְחֹן אִתְקִרְיָאוּ מְלָאכְיָא. וְאַנְתָּ לֵית לָךְ שֵׁם

יעדען דיין אַמִּנָּה אין אונגערע הערצער מִמִּיד און אויף הערונג אונז עס זאל זיין דיין אַמִּנָּה און גִּנְיָמֶם אין אונגערע הארץ און וואס איין גִּנְיָמֶם וואס איז אַרְיִין גִּינְיָמֶם עַל רִיבֶם זיך גִּיט אונז זאָלסט אונז בְּשִׁירִמִּין פון אַלְעֶר האַנְדֶּר שְׁמִרִיקִלֹונג אונז מַעֲלֹת זאָלסט אונז גִּיט פאר לֵאנען אונז גִּיט פאר שְׁעִמֶען אונז זאָלסט זיין מִיט אונגער מוֹדֵעַ ווען מיר רִיידִין אונז מִיט אונגערע הענֶד ווען מיר טוֹעֵן אונז מִיט אונגערע הערצער ווען מיר טִרְאָכְטֵן אונז די גִּיט אונז גִּעֵבֶן אונגער פֶּה אֲמִי פון הִימֶל אונגער הארץ אונז גִּדְאָקֶען אונז אַלע אונגערע תַּנּוּעוֹת אַלֶּס זיין נאָר צו דיר גִּינְיָמֶם מִיט חֶמֶת אונז מִיט גִּנְיָמֶם און שׁוּם שְׁלֵעֲכֶמֶע מַחְשְׁבוֹת חֲלִילָה אונז זאָלסט בִּינְיָנֶען אונגערע הערצער אונז הִילִיגִין אונז אונז זאָלסט אַיִין בְּלִאנְצִין דיין לִיבִּשְׁאָפֶם אונז דיין פֶּה אַרְבָּעִיגִים זיין אונגער הארץ אײַביג און אויף הערונג אין

עמית

5

1

ע"ט

תפלה קודם התפלה

ידיעא דאנת' הוא ממלא כל שמחה ואנ' הוא שלימו דכולהו. וכד אנת' תסתלק מנהון אשתארו כולהו שמחה כגופא בלא נשמתא אנת' חכים ולא בחכמה ידיעא אנת' הוא מבין ולא מבניה ידיעא בית לך אחר ידיעא אלא דאשתמודעא תוקפה וחילך דבני נשא ולא חזוהו דין איך אתנהג עלמא דנינא וברחמי דאינון צדק ומשפט בפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק מלכותא דישא מאוני צדק תרין סמכי קשום הון צדק אות ברית. כודא דאחזאית איך אתנהג עלמא. אבל לאו דאית דך צדק ידיעא דאיהו דין ולא משפט ידיעא דאיהו רחמי ולא סכל אצור מדות כדך. ברוך יי לעולם אמן ואמן :

אסדרנה למדרגה פעלינו שנובה לבא דמעלת אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכוותם יעמוד לנו שתשמע בקול תפלתנו שנהיה חסיד נענים בעת שתתפלל אליה עזינו או על שום אחר מעמד ישראל על יחיד או על רבים ותשמח ותתפאר בנו ונעשה פרי למעלה ושורש למטה ואל תזכור לנו חסותינו ובפרט חסאת געורינו כמאמר דוד המלך ע"ה חסאת געורי ופשיע אל תזכור. ותהפוך געונותינו מפשיענו לזכות ותשפיע עלינו מעולם התשובה חסיד תהיה לשוב אליך בלב שלם ויתמן את אשר פגמנו בשמותיך הקדושים והטהורים ומחילנו מקנאת איש מרעהו ולא יעלה קנאת אדם על לבנו ולא קנאתנו על אחרים. אדרבה הן בלבנו שנקאה בך אחר מעלת חבירנו ולא חסיונו ושהנבר בך אחר את חבירו דנדרה הלשך והרצוי לפניך ואר יעלה שום שגאה מאחד על חבירו חליה ויתמוק התקשרותנו באהבה אליה באלוה גדי וידיע לפניך שיתא בכל נחת רוח אליה וזה עיקר פונותנו ואם חיו לנו שכל לבוין את לבנו אליה אמה תלמדנו אשר גרע באמת פונות רצונך המוב ועל כל זאת מתחננים אנהנו לפניך אל מלא רחמים שתקבל את תפלתנו ברחמים וברצון אמן בן יהי רצון :

פאריקטען וואס מיר האבען פאר דאדן אונ ואלקס באשערמין אונ אז מיר זאלען גיט מקנא ויין אייגער ויין סקר אונ עם זאל גיט אונ גיין איין מעגשינס קנאה אויף אונ אונ גיט אונגער קנאה אויף גיין מעגשינס אונ עם זאל גיט אויף גיין אויף אונגער הארץ גיין שום שגאה אייגער אויף דעם אנדערן חליקת אונ זאלקס שטארקען אונ מוט ליבשאפט צו דיר. רבוננו של עולם ביסט פול מיט דר באריקטיין ואלקס פאר געשען אונגער גיבעט מיט דער באריקטיין מיט גוטען ווילען. אמן ואמן :

שמיין אז דוא ואלקס צו הערען אונגער גיבעט מיר זאלען געקוקטען ווערן נען מיר בעטן צו דיר אונ דו ואלקס דיר פרייען מיט אונ אונ ואלקס גיט געגעבן אונגעקע וינד ובפרט די וינד פון אונגער וינגט אזו וויא דוד המלך האט גיבעטין חסאת געוירי ופשיע אל תזכור דאס איז מיינט די וינד פון דער וינגט אונ מיסמייט ואלקס גיט געגעבן אונ ואלקס פאר קענן אונגעקע וינד אונ מיסמייט צו זכותים ואלקס משפיע ויין אויף אונ אייביג פון עולם התשובה געגעבן תשובה צו סאן צו דיר מיט דעם גאנצען הארץ אונ מיר נאלין

ידיד גפש אב הרחמן משוך עברה אל רצונה וריוץ עברה כמו איל, וישתחנה אל מול ודבר יעבר לו וידידותה, מנופת צור וכל מעם :
הדור גאה זיו העולם, גפשי חולת אהבתה, אגא אל גא קא גא לה, בבראות לה נעם וידך. אז תתמוך ותתברא, והיותה לה שמחת עולם :
חתיק יהמו גא רחמיך, וחוסה גא על גן אהובך, כי זה פסה נקמוך ונקספתי לראות בתפארת עז. אלה חסדה לבי וחוסה גא ואל תתעלם :

תפלה קודם התפלה

הנהלה נא ופרוס חביבי עלי את סבת שלומך, תאיר ארץ מקבוקה, נגילה ונשקחה כה. ספר אהוב כי קא מועד ונחנו בימי עולם:

ותפלה כולם תמיד תפלה זו (מס' יסוד יוסף)

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהינו שתצילנו מכל דיבור רע ומדות לשון הרע. רק חן ל' מדות טובות כדי שאוכל ללמוד תורתך ולעשות מצותיך ודינך והכל רצוני שמך הגדול. ותן בלבי שלא לעשות שום חטא ועון ופשע ושום מכשול אל יבוא על ידי ואם חס ושלום אעבור על איזה מצות עשה או ער איזה לא תעשה אל תביא עלי יסורין אלא ברחמיך הרבים תן בלבי לעשות תשובה שלימה לפניך בכל דעתי ובכל נפשי ובכל מאורי. ואתה ברחמיך הרבים כפר לחטאתי וסלח לעוני חנון ורחום אתה ושם תפילתי מה שבקשתי לפניך ברחמיך הרבים כי אתה יודע שלא לכבודי אני רוצה לעשות רצונך אלא לכבודך שאעבוד לשמך הגדול באהבה וחיבה ויראה בכל לבבי ובכל נפשי ובכל מאורי ושאעמוק בתורתך הטהורה והקדושה כעבור שמך הגדול אבי ומלכי נא שתשמע לתפילתי ברחמיך הרבים כי אתה שומע תפילת עמך ישראל ברחמים. ברוך אתה (ה') שומע תפלה:

כתוב בודד נכון לאדם להתפלל ערם כניסחו לביסל תפלה קלה זו.

גדבות פי ראה נא יי ומישפטיך למדיני:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי נא יי אבותי שתתא תפילתי צלולה תזכה וברוכה, מכל ערבוביא הקבאל בנות התפלה:

קודם כל תפלה יאמר זה:

הביני מוקן ומוזמן להתפלל תפלה

לחזרת	למנחה	למערב
שחרית שתיקן אברהם אבינו	מנחה שתיקן יצחק אבינו	ערבית שתיקן יעקב אבינו
עליו השלום בסוד אריה	עליו השלום בסוד שור	עליו השלום בסוד נשר
למנו שרשיה במקום עליון בשם כל ישראל:		

ונאני ברוב חסדך אבא ביה (בזכות אברהם) שנקרא איש החסד. אשתתוה אל היבר קרשה ומכות יצחק) שנקרא על גבי המזבח במקום קדוש. בן יצחק (בזכות יעקב) שאמר מה נורא המקום הזה. רבונו של עולם, בנכות שלשת אבותינו אברהם יצחק ויעקב, אבוא לבית הפגוסת להתפלל לפניך תפילתי, ובזכותם תעלה תפילתי תפלת האביון לרחמים ולרצון לפניך כסא כבודך, בקדש תפלת כל ישראל ותעלה ותגשאל לביתך על ראשך, על ידי ממטרון שר הפגוס: ואחר כך יאמר בבית אלהים נהלה בקדש:

סדר תפלת שחרית

מה טבו אהליך יעקב, משכנותיך ישראל:
ונאני ברוב חסדך אבא ביה, אשתתוה אל היכר

פירוש ע"מ
מה טובו וויא גומ וענן דינע ויצעקמן
ווא מען לערינמ תורה יעקב משכנותיך
דינע וואונג דיא שולען וואס נאמ
מאכט רען זיין שכינה מקבל צו זיין
דיא תפלות פון די ישראל וואס זענען
מתפלל פאר איהם: ואני אונ איך קום דורך דיין גרויס חסד איז דיין הויז

כלילת יופי
מה טוב אהליך יעקב. משכנותיך ישראל. אהל. ויעקב
נערפן אנציעלם, א מין בית וועלכעס עס פראגט ויך
איבער פון איין אדם איין דעם צווייטען. משכן. איז פייקש
רוחני, דאס איז שוין א מין בית וועלכעס עס איז שוין פאר
פעקסינס פאר א מין מנחה. בשם יעקב. ויעקב דיא
אידען גערופן צו דיא ווען איז אקליינע בן יעקב. בשם
ישראל. ויעקב דיא אידען גערופן צו דיא ווען איז בריא

משלי חן

מה טוב. מיר וועלען פערשפיון על פי משר. פון דיא
סייעליקע אנגוירונקסעס האט מען געשיקט צוויי
7 1 ע"מ

קִדְשֶׁךָ בִּירְאָתְךָ: יי אֶהְבְּתִי מַעֲזוֹן בֵּיתְךָ וּמִקְוֶה
 מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ: וְאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרַע, אֶבְרַךְ
 לִפְנֵי יי עֲשֵׂי: וְאֲנִי, תִּפְלְתִי לָךְ יי עֵת רָצוֹן,
 אֱלֹהִים, בְּרַב חֶסֶדְךָ, עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

אֲדוֹן עוֹזֶק אֲשֶׁר מֶלֶךְ, בְּמִרְם כֹּל יִצִּיר נִבְרָא: לָעוֹ,
 גַּעֲשֵׂה בְּחַפְצוֹ כֹּל, אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כִכְלוֹת

פירוש ע"מ

אִיךָ מוֹא מִיךָ בּוֹקֵעַן צוֹ דִּין הִילִינֵעַן
 הִיכֹל מִיט דִּין פֶּאָרְכָּם: יי נֶאֱמַר אִיךָ
 הָאֵב לִיב דִּי וואָנוֹגַנְג פֿון דִּין הִיוֹז אונ
 דָּם אָרַם וואָז דִּין שְׁכִינָה רוֹם: וְאֲנִי אונ
 אִיךָ מוֹא זִיךְ בּוֹקֵעַן אונ גִּינֵעַן אונ
 וועל קִינֵעַן פֶּאָר נֶאֱמַר מִין בִּאֲשַׁעְפֶּעֶר:
 וְאֲנִי אונ אִיךָ מוֹא דִיךְ נֶאֱמַר בְּעַמְשֶׁן
 אונ בִּין מִסְדֶּר מִין תִּפְלָדָה פֶּאָר דִּיר.
 נֶאֱמַר מִיט דִּין פִּיל גִּינֶאֱד בְּעַם אִיךָ
 דִיךְ אִז עַם זֶאֶר זִין אִיין בִּאוּוִילִינֵעַ
 צִיט אונ זֶאֶלְסִט מִיר עֲנִטְפֶּעֶרֶין עַם
 זֶאֶל זִין אִיין וואָרְהאַפִּמִּינֵעַ הִיךְ:

אֲדוֹן הָעֵר פֿון דָּעֵר וועלֶט וואָס עֵר
 הֵט גִּיקוֹינִיגִט אִיידער אַלע בִּשְׁעֶפֶעניש
 עֵנען בִּשְׁאפִין גִּיווארִין אִין דָּעֵר צִיט
 וואָס אִיז אַלץ בִּשְׁאפִין גִּיווארִין מִיט
 זִין ווִילען דַּענִסמאַלֶט אִיז גִּיווארִין
 דָּעם אִז עַם וועט אַלץ פֶּאָר לַענִם

כלילת יופי

אֲדוֹן זִיט גִּעֲשִׂיעַן זִיךְ אִין אַרְיִסֶע פֶּרְרִיגֶה, רַבִּי יוֹחַנָן
 נֶאֱמַר אִין דִּיא נִמְרָא אִז דָּאס דִּאמִינֵעַן אִין דִּיא בְּתִי קִנְסִילִת
 יִכְתִּי מִדְּרָשׁוֹת בְּרַענִים אַרְיִסִית יָמִים, אונ אַרְיִסֶע דִּי תִרְה
 תִּקְדִּישָׁה וְאִנִּים צו אַרְיִסִית יָמִים דִּינָא אִין אַרְץ יִשְׂרָאֵל אֲזִי
 וְיִי דֵּר פִּסִּק פֿון קִרְיַת שְׁמַע אֲנִים, לְמַעַן יִרְבּוּ יָמִים וְיָמִי
 בְּיָדְכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם. קֶאֱן מִשְׁנֵי וְאִנִּים
 שְׁמַע עַל פִּי וְהָרֶה הַקְדוֹשׁ דֵּר זוּרֶה וְאִנִּים אִז אַלע בְּתִי
 קִנְסִילִת וְכִתִּי מִדְּרָשׁוֹת פֿון דִּיא לֶאָרְץ וועלֶט בִּפְנֵי הַמִּשְׁתִּים
 אִיבֵּר גִּיסְרָאנֵעַן ווערען נֶאֱד יִרְשָׁלַיִם, אִיבֵּר דָּעם ווערען
 וְיִי שִׁין פֶּאָרְעִינִים וְיִי וְיִי וואָלֶטֶן גִּיטען אִין אַרְץ יִשְׂרָאֵל
 דָּאס וְיִי גִינֵעַן שִׁין אַרְיִסִית יָמִים אִיבֵּר דָּעם מִיכָּא וְיִי מִשְׁנֵי
 קִסָּם אִין דָּעֵר פֶּרְרִי אִין שְׁהַל דִּאמִינֵעַן אֲנִים מִשְׁנֵי דָּעם פִּסִּק
 פֶּה סוֹבֵי וְיִי גוֹם עֵנֶען, דִּינֵעַ שְׁהַלֶּען דִּינֵעַ בְּתִי מִדְּרָשִׁים
 תִּאמְשֵׁעַ אַהֲלִי וְיִי וְעֵנֶען בְּחִיץ לֶאָרְץ נִיר וְיִי אֲנִיבֵּעֶלֶם אונ
 מִיר וְעֵנֶען דָּאךְ דָּא אִין גִּלוֹת מִכְנֶה בִּשְׁמֵי וְעֵקֶב פֿון דָּעס
 ווערען אִין מִיר וועלֶט וְיִי אִב הִיסֶען מִיט אֲוִנוֹעֵעַ תִּפְלֹת צו
 דִּאמִינֵעַן אִין וְיִי וועלֶט מִיר וְזֶכֶר זִין צו אַרְיִסִית יָמִים וְיִי
 מִשְׁכְּנִיתִיךְ יִשְׂרָאֵל וְיִי וועלֶט נֶאֱד בִּפְנֵי הַמִּשְׁתִּים ווערען אִיבֵּר
 גִּיסְרָאנֵעַן נֶאֱד יִרְשָׁלַיִם דָּאס וְיִי וועלֶט דָּאָרְם הֶאָבֶען
 אַקְבִּישִׁת אַסְקִים מִנְחָה אונ מִיר וועלֶט אִיךְ זִין בְּמִדְּרָגָה
 תַּעֲלִינָה, דָּרוֹם פֶּאָרְפֶּאנֵעַן וְיִי אִין זִיךְ דִּיא בְּרָכָה פֿון
 אַרְיִסִית יָמִים:

אֲדוֹן שִׁלֵּם אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּמִרְם כֹּל יִצִּיר נִבְרָא. לָשֵׁת גַּעֲשֵׂה
 בְּחַפְצוֹ כֹּל אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא. עַם אִי קִשָּׁה דִּיא

גִּירוֹפֶן זִין נֶאמֶעַן קִינִיג וְאַחֲרֵי אונ נֶאֱד

משלי חן

גִּיין דָּעֵר צווייטער עֲנִסְפֶּעֶרֶם אִים דָּאס אַלֶּס שְׁפִירְוִתֶּרֶם
 וְיִי, אִיךָ קִלֹּג אונד זַעֵר דָּעם סוֹף, סוֹף דִּכִּיא וְאַרְךָ מִשְׁנֵי דָּעם
 וְיִי גִיסְרָאנֵעַן צוֹרִיק אִין דִּיא, קִינֵעַרְלִיכֶע שְׁפִירְוִתֶּרֶם, דָּעֵר
 סוֹדֶנֶד פֿון דִּיא פֶּרְאָקֶסע געוויקֶסע האָט מִיט זִיךְ נֶאֱד
 גִיט גִיחָם וואָס מִיט צו גִּעֲשִׂיעַן, בְּנֶפֶל בֶּא, בְּנֶפֶל יִצִּא, נִיר
 דָּעֵר צווייטער האָט גִּיקוֹיִסֶם גִּירִיסֶע בְּלוֹדִמֶען מִשְׁפָּה צִיין
 גִּישְׁעֶלֶם אִין וְיִי דִיא סְהִיעֶעֶר בְּלוֹדִמֶען אַרוֹם גִּישְׁאָפֶען
 מִיט דִּיא עֵר פֿון דָּאָרְף אִין האָט וְיִי גִיבְרָאָם אִין דִּיא
 קִינֵעַרְלִיכֶע שְׁפִירְוִתֶּרֶם צו ווערען עַם אִין אַלע גִּירִיסֶע לִיט גִּיסְעֶלֶן
 וְיִי האָבֶען זִיךְ שְׁפִירְוִתֶּרֶם געווינֶדֶרֶם אִיךְ דָּעם גִּישְׁפִּאָק מִיט
 דִּיא שְׁוִיגִיִּים פֿון דִּיא סְהִיעֶעֶר בְּלוֹדִמֶען, מִשְׁנֵי האָט אִים
 פֶּאָר גִּישְׁעֶלֶם פֶּאָר דָּעם קִיסֶר אונד דָּעֵר, קִיסֶר האָט גִּישְׁעֶלֶן
 גִּיין בִּאפֶּעֶל דָּאס מִשְׁנֵי נֶאֱל דִּיא בְּלוֹדִמֶען צִיין פֶּלֶאנֵעַן מִיט

בִּאפֶּאנֵעַן, דָּאס אִיז אִין חֶכְמָה צו ווערען דִּיא נֶאמֶר פֿון
 אַלע גִּירִיסֶע פֿון אַלע בְּלוֹדִמֶעלֶעך, פֿון פֶּרְשִׁיעֶעֶר געוויקֶסע
 פֿון פֶּרְשִׁיעֶעֶר פֶּרְשִׁיעֶעֶר וְיִי האָבֶען בִּידֵע פֶּרְשִׁיעֶעֶר פֶּלֶאנֵעַן
 שְׁהַלֶּען נֶאמֶר מִיט פֶּרְשִׁיעֶעֶר געוויקֶסע, נֶאֱד אִיבֵּר
 האָט פֶּרְשִׁיעֶעֶר פֶּלֶאנֵעַן מִיט, אונד דָּעֵר צווייטער האָט
 פֶּרְשִׁיעֶעֶר פֶּלֶאנֵעַן ווער סְהִיעֶעֶר שְׁהַלֶּען בְּלוֹדִמֶען מִיט פֶּרְשִׁיעֶעֶר
 וועלֶט וְיִי האָבֶען נֶאֱד גִיט גִּישְׁאָפֶען פֶּאָר דָּעם דָּאָרְף וְיִי
 האָבֶען זִיךְ געדִּיאָפֶען געוויקֶסע אִין קִינֵעַרְלִיכֶע נֶאמֶרֶען, דָּעֵר
 גִּישְׁעֶלֶם פֶּרְשִׁיעֶעֶר בִּיא דָּעם צווייטֶען צו וואָס פֶּרְשִׁיעֶעֶר פֶּלֶאנֵעַן דִּי
 אִין דָּעם דָּאָרְף אֲוִנוֹעֵעַ סְהִיעֶעֶר בְּלוֹדִמֶען וועלֶט דָּעם מִיט בִּיא
 וְיִי שְׁוִיעֶעֶר אֲוִנוֹעֵעַ נֶאֱד דִּכִּיא וְיִי וועלֶט מִיר דָּאךְ צוֹרִיק
 פֶּאָרְעִינִים אִין דִּיא מִינֵעַרְלִיכֶע שְׁפִירְוִתֶּרֶם וואָס וועט זִין פֿון דִּין
 אַרְיִסִית ווער וועט ווערען וְיִי אֲזִי מִיט, דִּיא בְּלוֹדִמֶען אונ צו

שחרית

ה. פ.

הכל, לבדו ימלוך נזרא: והוא הנה, והוא הנה, והוא
יהיה, בתפארה: והוא אחד ואין שני, להמשיך לו.
להתבירה: בלי ראשית, בלי תבליט, ודו העוז והמשנה:
והוא אלי וחי גאלי, וצור חבלי בעת צרה: והוא נסי
ומנוס לי, מנת פוסי ביום אקרא: בידו אפקוד רוחי,
בעת אישן ואעירה: ועם רוחי גנתי, יי לי ולא אירא:

כלית יופי

ויערער וייען אים גלאד ווי זיי וואלן זיך הילף סתור
זיין, צום ערשטן וואס ער האט דער אייבערשטער וואס ער
איז אדון עלים האט געקענט נאך איידער דיא אלס
באשעפעניש נעמען בעשאפען גינארטן, דער נאך וואס ער איז
עס איז אלס בעשאפען גינארטן מיט זיין ווילן איז ער ערשט
דענסטאל גערופען גינארטן ב'שם מלך, נור מען קאן פערשטען
דאס ראי אנדערע ווערסער נעמען מ'פארש די ערשטע ווערסער
דען אייגענליך איז דאך קשה ראי גמרא וואס דאך, אין
מלך בלא עס' וואו אויך קען זיין דאס דער רבנו של עולם
האט געקענט איידער עס וואר נאך באשאפעניש, איבער
דעם האט ער געקענט, ערשטער ער וויסער מיט דאס
ווערסער לעבן געשטעלעט כל, ווארען לאזן מיר נעמן אפאל
בשר דעם מיט וואס און פאר וואס ווערס ער גערופען מלך,
בעדיל וואס ער פערלאנגט איז מען מ'פאל זיין באשעפער מיט
זיין רצון, אבער אז ער האט גיט קיין קענס מיט, קיין געליל
ווער וועט מ'פאל זיין ויין רצון איז ער דאך קיין מלך גיט
אבער חקדוש ברוך הוא אפילו עס וואר נאך קיין שום
באשעפעניש ווען ער האט נאך עפעס געזאגט ארצון איז שוין
פון דעם רצון פון דעם ווילן בעשאפען גינארטן פון נאר
גויסם א באשעפעניש וועלכעס עס האט שוין מ'פאל גינארטן זיין
רצון, איבער דעם קאן מען דעם אייבערשטען אן ווערס מלך
נאך איידער עס איז אלעס בעשאפען גינארטן, ווייל וואס איז
דען ראי בעדייטונג פון דעם וואס מלך דאס מען איז מ'פאל
זיין רצון אנדער פון דעם אייבערשטעם רצון אלליין איז דאך
שוין גינארטן באשאפעניש מ'פאל צו זיין דעם רצון, און
מלך ב'שם כל יציר נקרא, ווייל לעבן געשטעלעט כל, ווייל
מיט זיין רצון איז אלעס בעשאפען גינארטן, נאר פריער איידער
דיא וועלט איז בעשאפען גינארטן איז דעם דער אייבערשטער
האט געקענט זיך ווערסן ב'שם מלך אבער עס איז גיט גינארטן
ווער עס זאל אים אן ווערסן מלך נאר אויך וואו זיין רצון איז
געסעהן גינארטן דאס עס איז שוין גינארטן דאס באשעפעניש
דען, אז מלך שמו נקרא, איז שוין גינארטן ווער עס זאל הקב"ה ווערסן ב'שם מלך:

פירוש ע"ט

ווערן וועט אלליין קינדיגן דר פארמייגן
נאט והוא אונ ער איז גינארטן איין נאט
אונ איז היינט אויך אונ וועט זיין אויך
אייבונ מיט שיינקייט והוא אונ ער איז
איינער אונ עס איז גיט פאר האנדלן
קיין אנדערער צו גלייכען צו אים צו
באשעפערן בלי ער הט גיט קיין אנהייב
אונ קיין ענד אונ צו אים איז דאס
שטארקייט אונ די הערשאפט אונ ער
איז מיין נאט אונ ער דעם תמיד מיין
אויס ליינער אונ מיין שטארק פערזון
וואס ער טוט מ'ך פ'ר היטין פון אלע
צרות והוא אונ ער איז מיין צייכנער
אונ מיין אנמלופונג איז צו אים אונמלן
פיל פון מיין בעקער איז דעם מאג
וואס איך רופ אים אן ביה אין זיין האנד
טוא איך בהאלטין מיין נשמה אין דער
צייט אז אויך שלאף אונ אז איך טוא
וואקען אונ אז מיין גוף איז מיט מיין
נשמה אין איינעם איז נאט מיט מיר
אונ איך האב פ'ר קיינס גיט קיין מורא:

משלי חן

צו קמען מיט פארמיגען סתירה קינס אים ויין ש'כר, אז
אויך ווארען איידען קמען אלע מאג ב'כר ווערסן מ'פאל
זיין ב'ציבור אין דיא בתי ב'סיל ובה' מ'רשלות חקש
ויער ארם איז דאך גיט נאר אין דען לארץ און מיר ווערס
אויך מ'כונה ב'שם עקב מיר ווערס אין שפלות, אז ווערס
ווערסן האפען מיט ב'בות דיא שפלות ווערסן דיא בתי ב'סיל
ובתי מ'רשלות איבער געפראגען ווערסן צום ארם
בית חקש דארם ווערסן שוין ויין מ'שפלות ישראל
מ'סעם נה בארף מען מ'כונ זיין דעם מ'כר אקיען ווערסן

זיין נארשען אונ דעם סתירהס מאכען פאר אויך ווער
אייבער דעם קינעלדיקען נארשען, דער ערשטער ש'כר
גינארטן פאר וואס קינס אים מיין ב'כר פאר מיר גיט מיר
דעם נארשען וועל איך יעצט פריש פערלאנגען דיא אלע
שעהגע ב'לותיין, ראי גרויסע ליים לאפען אבער פון ווינע
דייך וואו זאגן צו אים וואו מ'כונ דאך קלעם ווארשען
דרייט יאדער דיינע ב'לותען ואלען אויך שעה אים ווערסן
אויך ב'ין ח'כס ב'לותען, ער האט גינארטן שלל אונ האט זיך
געסעם אין דאך גאנצע דרייט יאדער געקלעט אפ'לית

יגדל אלהים חי וישתבח. נמצא ואין עת אל מציאותו: אחד ואין יחיד ביהוהו. געלם וגם אין סוף לאחדותו: אין לו דמות גוף ואינו גוף. לא נערך אליו קדשתו: קדמון לכל דבר אשר נברא. ראשון ואין ראשית לראשיתו: הנו אדון עולם לכל נוצר. יורה גדרתו ומלכותו: שפע נבואתו נתנו. אל אנשי כגלתו ותפארתו: לא קם בישראל כמשה עוד. נביא ומביט את תמונתו: תורת אמת נתן לעמו אל. על יד נביאו נאמן ביתו: לא יחליף האל ולא ימיר דתו. לעולמים לזולתו: צופה ויודע סתרינו. מביט לסוף דבר בקדמתו: גומל לאיש חסד כמפעלו. נותן לרשע רע

פירוש ע"ס

משלי חן

יגדל דער לעבדיגער גאט זאל זיין גיאכפערט און גלויבט. השם יתברך לאזט זיך געפינען ווען מען רופט אים מיט דעם נאנצן הארצין און עס איז נישטא קיין צייט צו זיין גיפונג אהר ער איז איינציג און עס איז נישטא קיין איינציקער אזוי וויא זיין איינזיקייט ער איז פאר הולען פון אלע מענטשן און עס איז נישטא קיין ענד צו זיין איינזיקייט ווען גלייך מיר שטעלען אלץ און שרייבן אויף השם יתברך אז ער האט איין גישטאלט פון דעסט וועגן דעם השם יתברך גיט קיין גוף און גיט קיין גישטאלט פון קיין גוף מען קען גיט גלייכען זיין הייליגקייט צו קיין שום ואך קומט גאט איז צום ערשטן גיווען איינער די אלע בשעפניש זענען בשאפן גיווארן גאט איז דער ערשטער גיווען אויף דער וועלט און פאר אים איז קיינער גיט גיווען נון דער דער פון דער וועלט צו אלע בשעפניש שום ער ווייזן זיין גרויסקייט איז זיין מלכה שפע די שפע פון זיין נבואה האט ער גיגעבן זיין געליבט פאלק עס איז גיט גיווען צווישען די ישראל אזוי אין גלייכען וויא משה רבינו ער איז גיווען איין גיט און השם יתברך האט מיט אים גירעט פה אל פה און האט גיזעהן דאס גישטאלט פון הש"י תורת איין ווארהאפטניגע תורה האט גאט ב"ה גיגעבן צו זיין פאלק דורך זיין באגלייבטען נביא משה רבינו לא יחליף האל גאט וועט גיט פאר וועקסלען און וועט גיט פאר בייטען דיא תורה אויף אייביג צופה גאט קוקט און ווייס פון

בוקר לאלף חסד כמפעלו. נותן לרשע רע ברשעטו. מיר העלין פארשטיין דאס פאר ענדערונג פון דעם לשון בייא דעם איש חסד נאמט ער כמפעלו איז פייטש אזוי וויא דיא פשוטה וועלכע עס איז ארויס געקומען פון זיין חסד און בייא דעם רשע נאמט ער נאר ברשעטו בלויז וויא זיין רשעות איז גיווען גיט אזוי וויא דיא פשוטה וואס איז ארויס געקומען דורך זיין רשעות. מיר העלין דיא ווערסער בעסער ערקלערען על פי משל. עס איז גינאנצען איבערען גאט בעסין א נדבה א ארבעט אלמנה וועלכע ווא האט גינאנצען צעהן קליינע יתוסים און האט וויא גיט גינאנצען מיט וואס כפרנס צו זיין ווא האט נער א בכבוד מענטש ווא האט ויך ביז דיא צייט גישעקט ארויס צו זיין בעסין א נדבה. דאס ווא האט ביסלאך ווייס אלעס פון שטוב פארקויפט פאר זעקס נאר זעקס דאס ווא האט שוין גיט געהאט וואס צו פאר קויפען אונ עס איז שוין דער דריטער פאג דאס ווא האט נאך גיט גיגעבן דאס די קינדער זענען פאר האליקייט גיווארן האט ווא ויך גישטאלקט וועק גלייכען דיא בלעה און איז גינאנצען בעסלען. ווא האט בייא ויך בשללאסן דאס באט דעם ערשטען וועלכע ווא וועט פרשען און גאט וועט זיין א איש חסד ווא וועט אים ריידן א נדבה און ער וועט איהר געבן וועט ווא נעמען גלייך קויפן פאר דיא קינדער עסען און גיט צו איהר שטוב כחתייון דיא קינדער און אויף דעם צווייטן פאג וועט ווא ווייטער בעסין א נדבה. באט אבער דר ערשטער וועט זיין אשליכטער מענטש ער וועט איהר גיט געבן און וועט איהר נאך נדבה פאר קוקסן. דען וועט ווא שוין אויף קיין נדבה גיט זיין עס איז איהר גלייכער צו שטארבען מיט דיא קינדער הלילה איידער

כְּרַשְׁעָתוֹ: יִשְׁרָח לִקְחַן חַיִּימִין מְשִׁיחֵנוּ. לְפָדוֹת מִחֲבִי קִין יִשְׁוֹעָתוֹ:
בְּתִים יִתֵּה אֶל בְּרוּב חֲסִדוֹ. בְּרוּךְ עֲדִי עַד שֵׁם תִּהְיֶה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יֵצֵר אֶת הָאָדָם
בְּחֻכְמָה, וַיִּבְרָא בּוֹ נְקָבִים נְקָבִים, חֲלוּלִים חֲלוּלִים, גְּלוּי וִידוּעַ
לִפְנֵי כֶּסֶף כְּבוֹדָךְ, שָׂאם יִפְתַּח אַחֲרֵי מַהֵם, אוֹ יִסְתֵּם אַחֲרֵי מַהֵם,
אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וּלְעֲמוּד לְפָנֶיךָ, אֶפְּלוּ שְׁעָה אַחַת: בְּרוּךְ
אַתָּה יי, רוּפֵא כָּל בָּשָׂר, וּמַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת:

משלי חן

פירוש ע"ט

זו פאר מראגין אזוי אבשה, גראדע דעם גרשטין סאג האט
וואס גיטראפן א איש חסד ער האט איהר גיטעבן מיט
קאפער א גרבה וואס איז דעפטיט גיטראפן וואס האט מיט
גיטראפן גרויס מיט פייא און וואס האט נאך פארמאלישט
קוקער מנה גיטען, אויף צו מאנענס האט וואס גראדע
גיטראפן א איש רשע וואס האט אים גיטען א גרבה האט
ער איהר נאך גוט און געוועלט וואס איז א היים גיטען צו
ווי און שטוב און איז פאר צרות קראנק גיטראפן דאס וואס
אלע זענען גיטראפן פאר היינער ריל, איבער היינערס און
גיטראפן יאדער אז עס קוקט נאך דעם שטארבן פון דעם
איש חסד און מען וועט אויף דא וואס שטאל דא ציירות
מיט דאס מצות פון דעם איש חסד איז אויף דא שטאל פון
דאס מצות ליינס מען גוט גלוי דעם גילדען צדקה וואס ער
האט גיטעבן נאר מען ליינס אויף צו דא אריסע אלטער מיט
דא צעהן יחוסים וואס ער האט פיהר גיטען וועלכעס דאס
איז גיטען דא פועל פון ווין גילדן צדקה און עס וועט
פיל איבער צו דאס מצות דען האט ער דאס ליטשען גו צו
איבער דעם רשע מען וואל חלילה משפטין גוה האפן צו ליינס
אויף דא וואס שטאל דאס אלטער מיט דא צעהן יחוסים
וועלכע זענען גיטראפן ווייל ער האט גוט גיטעבן דעם גילדן
צדקה וואלס ער דאך שוין קיין פאל גוט געהאט אפיקוס
משפט מען אים נאר לויט וויא ווין רשעט מען ליינס צו דא
צירות צו א גילדן פון רשעט וואס ער איז גיטען א רשע מיט
דעם גילדן, גוט דא פועל וואס איז ארויס געקוקט פון
דעם רשעט, בדיי ער וואל קאנען האבען אפיקוס:

אלע אונזערע פאר בארגענש און קוקט
אן אלע וואס וואס וועלן ווין פון
פריער אן גוט ער באצאלט דעם צדיק
נאך ווין צדקות נאך און דעם רשע
וועט ער באצאלן נאך ווין שטעכמקיים
יטל ער וועט שיקען אונז דעם הייליגן
משפט אויס צו גיטען וואס האפן צו
וויין הילף מיט דאס טויטע וועט נאט
לעבעדיג מאכן מיט ווין גרויס דער
בארמקייט. ווין נאמן וואס ווין גילויבט
ביז אייביג:

ביז גילויבט ביטמו נאט אונזער
נאט דער קיניג פון דער וועלט ווס ער
האט אונז גיטעבן מיט וויינע מצות
און האט אונז גיטאמען צו וואס
דא הענד:

ביז גילויבט ביטמו נאט אונזער
נאט דער קיניג פון דער וועלט דר
דא האט באשאפן דעם מענשין מיט קלוגשאפט און האט פשאפן אין אים
פיל געקער דאס מויל דעם נאך דא אויפערין און פיל הילע רעהען. דאס
הארץ. דא גיטערים. אויף אנדערע ווייניגסטע אברים עס איז באקענט
און וויסג פאר דיין כסא הכבוד אז ווען איינס פון דא אברים וואס זענען פאר
מאכט וואלן געפונען ווערין אדר איינס פון די אפינע וואלן פארשטאמט ווערען
וואקט גוט מיטצדאך גיטען צו א לעבן און צו באשטיין פאר דיר נאט: ביז גילויבט
ביטמו נאט דער דא הייבט אדע לייבך און שוט גרויסע וואונדער:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצנינו לעצמך בדברי תורה:

והערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו, ובפי עמך בית ישראל, ונתיה אנחנו וצאצאינו, (וצאצאי צאצאינו), וצאצאי עמך בית ישראל, בלנו יודעי שלך, ולומדי תורתך לשמיה: ברוך אתה יי, המלמד תורה לעמו ישראל:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו את תורתו: ברוך אתה יי, נותן התורה: ויבדל יי את משה לאמר: בבר אל אהרן ואל בניו לאמר, כזה תברכו את בני ישראל, אמור להם:

יברכה יי וישמרה: יאר יי פניו אליך ויחנה: ישא יי פניו אליך, וישם לך שלום:

ושמו את שמי, על בני ישראל, ואני אברכם:

אלו דברים שאין להם שיעור. הפאה, והכפורים, והראיון, וגמילות חסדים, ותלמוד תורה: אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה, ותקנו מנחת לו לעולם הבא. ואלו הן, כבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והשפמת בית המדרש שחרית וערבית, והכנסת אורחים, ובקור תלמים, והכנסת כלה, והלוית הפת, ועיון תפלה, והבאת שלום בין אדם לחברו, ובין איש לאשתו, ותלמוד תורה בנגד פנים:

פירוש ע"ט

מיד גלויבט ביסטו נאט אונזער נאט דער קיניג פון דער וועלט וואס האט אונז געהיליגט מיט זיינע מצות און האט אונז גיבאטען עומק צו זיין אין די בייד פון דער תורה:

והערב און מאך זים דו נאט אונזער נאט דיא רייד פון דיין תורה אין אונזער מויל און אין מויל פין דיין פאלק דאס הווי געווינד ישראל און מיר זאלין זיין און אונזערע קינדער און אונזערע קינדס קינדער פון דיין פאלק ישראל מיר זאלע זאלין וויסען דיין נאמען און לערנן דיין

מיד גלויבט ביסטו נאט אונזער נאט דער קיניג פון דר וועלט דר האט אונז אויס געקליבען פון אלע היידען און האט אונז גיגעבן זיין תורה. גלויבט ביסטו נאט דר דא האט געגעבן די תורה: יברכו נאט זאל דיר בענטשין און זאל דיר היטען יי נאט זאל דיר זייכען צו דיר און זאל דיר ליב האבן יי נאט זאל אויף הייבן זיין

אלהי נשמה שנתת בי מהורה היא. אתה בראתה.
אתה יצרתה, אתה נפתתה בי, ואתה משמרה בקרבי.
ואתה עתיד לפלה ממני, ולהחזירה בי לעתיד לבא.
כל זמן שהנשמה בקרבי, מודה אני לפניך יי אלהי
ואלהי אבותי, רבון כל המעשים ארון כל הנשמות:
ברוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים מתים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר נתן לשכוי
בינה, להבחין בין יום ובין לילה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שלא עשני גוי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שלא עשני עבד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שלא עשני אשה:

ידיד ואני דאם ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שעשני בראוני:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, פוקח עורים:

פירוש ע"ט

שכינה צו דיר אונ זאל דיר מאכן שלום:

אלהי מין גאט. דיא נשמה וואס דו
האסט אין מיר גיגעבן איז זיא היין דו
האסט זיא בשאפין דו האסט גפורמעט
איר נישטאלט דו האסט זיא אין מיר
אריין גיבדאזין אונ דו היסטסט זיא אין
מיר. אונ דו וועסט זיא צו געמען פון
מיר אז מין צייט וועט קומן צו שמארבן
אונ וועסט זיא אין מיר אום קערין
לעתיד לבא אז תחיות המתים וועט זיין.
אלע צייט וואס דיא נשמה איז אין מיר
דאנק איך דיר גאט מין גאט אונ גאט
פון מיינע עלמערין דער דער פון אלע
ווערק דער דער פון אלע נשמות ברוך
גילויבט ביסטו גאט דר דא קערט אום
די נשמות צו די טויטע נופים. אז דער
מענש שלאפט איז ער גלייך וויא טויט.
אונ גאט קערט אים אום אלע פריא זיין
נשמה. איז דאס גלייך וויא ער מאכט
אים ניי געגעדיג אונ דאס ווייזט אויף

תחיית המתים לעתיד לבא:

ברוך גילויבט ביסטו גאט אונזער
גאט דר קניג פון דר וועלט דר דא האט
דעם האן פר שטאנד גגעבן צו פרויבן
אונ צו פארשטיין צווישען מאג אונ
גאט אונ די מענשין שטייען אויף פון
ווייער גילעגער דורך זיין קול. איבער
דעם מאכט מען דיא ברכה: ברוך גלובט
ביסטו גאט דער קניג פון דער וועלט
דר דא האט מיר גיט בשאפין איין הייד:
ברוך גילויבט ביסטו גאט דער קניג פון
דער וועלט דער האט מיר גיט בשאפין
אקגעכט: ברוך גילויבט ביסטו גאט דר
קניג פון דער וועלט דער דא האט מיר
גיט בשאפין איין אשה:

עוויגער ואנין. ברוך גילויבט ביסטו גאט
דער קניג פון דער וועלט דער דא האט
מיר בשאפין נאך זיין ווילען:

ברוך גילויבט ביסטו גאט דער קניג פון

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, מלביש ערמונים:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, מתיר אסורים:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, זוקק בפופים:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, רוקע הארץ על המים:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שעשה לי כל צרכי:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, המבין מצעדי גבר:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אוזר ישראל בגבורה:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, עומד ישראל בתפארה:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, הנותן ליעקב כח:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, המעביר שנה מעיני
 ותנומה מעפעפי:

פירוש ע"מ

דער וועלט דער עפניט דיא אויגן פון
 דיא בלינדע: ברוי גלויבט ביסמו גאט
 דער קיניג פון דער וועלט דער דא
 באקליידט דיא גאקטע: ברוי גלויבט
 ביסמו גאט דער קיניג פון דער וועלט
 דער דא בינדעט אויף דיא געבונדענע:
 ברוי גלויבט ביסמו גאט דער קיניג פון
 דער וועלט דער דא ריכט אויף בוקנדיגע:
 ברוי גלויבט ביסמו גאט דער קיניג פון
 דער וועלט דער דא הט אויס גישפרייט
 דער גלויבט ביסמו גאט דער קיניג פון דער וועלט
 דער דא הט באשאפען אלע מיינע באדערפניש: ברוי גלויבט ביסמו גאט
 דער קיניג פון דער וועלט דער ברייט אן דיא מריט פון דיא מענטשן: ברוי
 גלויבט ביסמו גאט דער קיניג פון דער וועלט דער דא גורט אן די ישראליט מיט
 גבורה. מיר דאנקען גאט דאס ער הט אויפן צוא זיך באהעפט אזוי וויא איין
 גארטיל צו איין מענטשן: ברוי גלויבט ביסמו גאט דער קיניג פון דער וועלט
 דער דא קריינט די ישראליט מיט שיינהייט. אויך דאנקן מיר גאט דס ער הט אויפן
 גיקריינט מיט תורה אונד מצות: ברוי גלויבט ביסמו גאט דער קיניג פון
 דער וועלט דער דא שוט געבן קראפט צו דעם דער דא איז מיד דען אז דער
 מענטש לייגט זיך שלאפן איז ער מיד פון זיינע עסקים אונד גאט ב"ה באנייעט
 זיין כח אלע פריא מארגן דאס זיינע גלידער ווערן גישמארקט: ברוי גלויבט
 ביסמו גאט דער קיניג פון דער וועלט דער דא מאכט איבער פירען דעם שלאף
 פון מיינע אויגן אונד שלומונג פון מיינע ברעמען:

כלילת יופי

סמכין מצדיק גבר. דיא מפרשים זאגן דאס דיא גרדך
 מאכט מען, תייל דר מענטש רירט מיט זיינע אברים
 דער געזאגט אויף זיינע פיס אונד בעוועגט דעם גאנצען קארפער
 זיינעם אונד פארשטייט גיט דיא קנעקט פון דעם חיות מיט דיא
 אינסקרוסענטן וועלכע עס בעוועגט זיינע אברים על פי
 משה דר קונסלער אז ער וועט גיט וויסן דיא פליס מיט
 דעם ניצויג וועלכע מען בארף צו זיין קונסלערייא וועט ער
 זיין וואך גיט קאנען מאכען, אונד דער מענטש רירט מיט
 זיינע אברים בעוועגט זיין קארפער אונד פארשטייט גיט אונד
 זיינעם גיט, דאס ניצויג מיט דיא פליס וועלכע וויא מאכט ער
 וואל קאנען רירען גאר דר רובט של שלם אליו גרייט אים צו
 די אלע נוסעליכע זאכן דאס ער וואל קאנען מאכען זיינע מריט
 פיס זיין בעוועגט:

יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתגילנו בתורתך ודבקנו במצותיך, ואל תביאנו לא לידי חטא, ולא לידי עברה ועון, ולא לידי נסיון, ולא לידי תשלום בנו יצר הרע, ותרתיקנו מאדם רע ומתבר רע, ודבקנו ביצר הטוב ובמעשים טובים, וכוף את יצרנו להשתעבר לך, ותנו חיוס, ובכל יום, לחן ולחסד ולרחמים בפניך, ובעיני כל רואינו, ותגמלנו חסדים טובים: ברוך אתה יי, הגומל חסדים טובים, לעמו ישראל:

יהי רצון מלפניך, יי אלהי ואלהי אבותי, שתגילני חיוס, ובכל יום, מעוזי פנים, ומעוזות פנים, מאדם רע, מיצר רע.

משלי חן

ואל תשלם בנו יצר הרע וכוף את יצרנו להשתעבר לך. גם אין קשה מיר בשמן דאך שון דאם דער יצר הרע ואל אויף אונז נאר קיין שליסה האבין וואס זאגט מען זייער נאך את יצרנו. מיר וועלן געס פארשטיין אל מי משל, מלשנה איי ויד גמאגטן פארדנען צו אגרויסן סתר וועלכער האט גיהאט אין ווין גישעפט פיהל מלשנים אויך אגרויסן מלשנה א אויף ועד אויבער אלע מלשנים, דר אויף ועד וואר ועד אשלעכער מענטש ער שלעס דא מלשנים שטארק צו פיניגן, דער זייער מלשנה זאגט צו דעם סתר איך וויל ויד צו אייד פארדינגן נאר מיט א קליינעם פקח נאר בארן דאס אייער גרויסער מלשנה דער אויף ועד ואל אויב מיר קיין שליסה האבין דען איך האב גיהערט דאס ער איז ווייט א שלעכטער מענטש, דער סתר ערשטער אים דאס קאן אייד דיר גיט צו זאגן דער אויף ועד מוז האבן שליסה אויף דיר אויך נאר איך וועל איהם זאגן דאס ער ואל ויד גיט פיניגן אומזאגט ווין אשלעכטקייט צו דיר ואל ער נאר בעטשטן אלעס מוכר דו זאלסט געוויינד פארשטיין מיין גישעפט אבשר גיט צו אנדערע זאכן וועלכע זענען נאר גיט וועלך דעם גישעפט ואל ער מיט דיר נאר קיין מחזק ווין, אזוי אויך דר יצר הרע איז באשאפטן געווארן אויך צו ליב דעם דאס דער מענטש ואל ויד קאנען אזוי גוט אויסצוינקען אין עבודת ה' דאס ער ואל מיט דעם וועלכין פייער מיט דעם וועלכין פח וועלכעס דער יצר הרע ברענגט אים אריין צו ווידנען חליה ואל דער מענטש אים בעצוינגען אונט מיט דעם וועלכין חשק מיט דעם וועלכין פח סתור דא מלשנה אויבער דעם בשמן מיר זיין דעם רבנו של אולם צום ערשטן דאס דר יצר הרע ואל אין אונז קיין שליסה האבין, דען עס איז ועד ווער שווער ווין פוין, נאר אויב ער נוצט אויך צו דעם עסק פון עבודת ה' זאלסט דו אונז העלפן דעם יצר הרע צו בעצוינגען דאס מיט ווין פייער מיט ווין חלוקה וועלכעס ער חטם אונז פיניגט צו ווידנען ואלין מיר בעצוינגען עס צו דיינע מלות, גיט מוסקע זאכן וועלכע וויל זענען גיט שווער צו עבודת ה'.

פירוש ע"מ

יהי רצון אונז עס זאל ווין דער ווילען פון פאר דיר גאט אונזער גאט אונז גאט פון אונזערע עלטערין דו זאלסט אונז מאכן געווארן אין דיין תורה אונז זאלסט אונז בהעפמן אין דיינע מצות אונז דו זאלסט אונז גיט לאזן קומען צו קיין עבירה אונז צו קיין אום רעכט אונז גיט צו קיין פרובונג אונז גיט צו קיין שאנד אונז דער יצר הרע ואל אין אונז גיט געוועלטיגען אונז דערנווייטער אונז פון אשלעכטן מענטשן אונז פון אשלעכטן חכר אונז בהעפט אונז אין דעם יצר הרע אונז אין מעשים טובים אונז ביינ איין אונזערע גידאנקן צו ווין אונזער מעניג צו דיינען דיר אונז דו זאלסט אונז געבן היינט אונז אלע מאג צו חן אונז חסד אונז רחמים אין דיינע אויגן אונז אין דא אויגן פון אלע מענטשן וואס וועלן אונז זעהן אונז דו זאלסט אונז פאר געלסטען גוטע גיט: בוד גידויבמ ביסטו גאט דער דא פאר געלד גוטע גיט צו ווין פאלק ישראל:

יהי רצון אונז עס זאל ווין דער ווילען פון

צו פאר דיר גאט מיין גאט אונז גאט פון מיינע עלטערין דו זאלסט מיר היינט אונז אלע מאג מציל ווין פון אשלעכע מענטשן וואס זיין זענען עזי פנים אונז דאס איך ואל גיט מעיז פנים ווין קענען אנדערע מענטשן אונז וויל מיר מציר

ומחבר רע, ומשכן רע, ומפגע רע, מעין הרע, מלשון הרע, ממלשינות, מעדות שקר, משנאת הבריות, מעלילה, וממיתה משונה, ומחלאים רעים, ממקרים רעים, ומשטן המלשחית, מדין קשה, ומפעל דין קשה, בין שהוא בן ברית, ובין שאינו בן ברית. ומדינה של גיהנם:

אלהינו ואלהי אבותינו, וזכרנו בזכרון טוב לפניך, ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים, משמי שמי קדם, וזכר לנו יי אלהינו, אהבת הקדמונים, אברהם יצחק וישראל עבדיך, את הברית, ואת החסד, ואת השבועה, שנשבעת לאברהם אבינו, בחר המזריה, ואת העקדה, שעקד את יצחק בנו, על גבי המזבח, בכתוב בתורתך:

(בראשית כב)

ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני: ויאמר קחנא את בנו את יחידך אשר אהבת את יצחק וידך דך אל ארץ המדיה והערתו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך: בשכם אברהם בפקד ויחבש את חמורו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וידך אל המקום אשר אמר לו האלהים: ביום השלישי וישא אברהם את עינו וירא את המקום מרחוק: ויאמר אברהם אל נעריו שבו דכם פה עס החמור ואני והנער נזכה עד כה ונשתחנה ונשובה אליכם: ויקח אברהם את עצי העלה וישם על יצחק בנו ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל אברהם אבי ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנח האש והעצים ואני השנה לעלה: ויאמר אברהם אלהים יראה לו השנה לעלה בני וילכו שניהם יחדו: ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויערף את העצים ויעקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעד לעצים: וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחט את בנו: ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני: ויאמר אל תשחט ידך אל הנער ואם תעש כד מאמרה כי אתה ידעתי כי יראה אלהים אתה ולא חשכת את בנו את יחידך ממני: וישא אברהם את עינו וירא והנה אל אחד נאחו בפסד בקרנו וידך אברהם ויקח את האל והעלה לעלה תחת בנו: ויקרא אברהם שם המקום ההוא יהוה אשר יראה ויאמר היום בחר יהוה יראה: ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן השמים: ויאמר כי נשבעתי נאם יהוה כי יען אשר עשית

פירוש ע"מ

פון אשלעכטן מענטשן און פון אשלעכטן חבד און פון איין שרעכטן שכן און פון ביידע באגעגעניש און פאר דעם שטן מלשחית פון איין שווערן דין און פאר מציל ויוי:

את־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ: כִּי־בָרַךְ אֲבִירְךָ וְחִרְבָּה אֲרָבָה
אֶת־יָרְעֶךָ בְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְחוֹץ אִשׁ עַד־שֶׁפֶת הַיָּם וְיָרֵשׁ יָרְעֶךָ אֶת־שָׁעַר
אֵיכָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְּיָרְעֶךָ כָּל־גִּילוי הָאָרֶץ לְעֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי: וַיֵּשֶׁב אֲבִירְהֶם
אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר יִשְׁבַּע וַיֵּשֶׁב אֲבִירְהֶם בְּבֵאֵר שִׁבְעַ:

רבונו שֵׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אֲבִירְהֶם אֵיכָיו אֶת רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנָה בְּלִבְבִּי שְׁלָם, כֵּן
יִקְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת פַּעֲמֶיךָ מֵעַלֵינוּ, וְיִגְדְּלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מַדּוּתֵנוּ, וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת
הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הַרְחָמִים, וְתִתְּנֵנוּ לָנוּ לְגִנָּים מְשׁוּבֵת הַדִּין, וּבְמִדַּת הַדּוֹל יֵשׁוּב חֵרוֹן אַפֶּיךָ מֵעַמְּךָ
וּמֵעִירֶךָ וּמֵאֲרָצְךָ וּמִנִּמְלֶתְךָ. וְגַם לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מִשֶּׁת
עֲבָדְךָ, כְּאִמּוֹר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אֲבִרְהֶם אֲזַכּוֹר,
וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר:

וְנֹאמַר נֹאחַ גַּם זאת בְּקִיּוּתְךָ בְּאָרֶץ אוֹיְבֵיךָ, לֹא מֵאֲסִתִּים וְלֹא נִעְלָתִים לְכַלּוֹתְךָ לְהַרְבֵּת בְּרִיתִי
אִתָּם כִּי אֲנִי יי אֱלֹהֵיךָ. וְנֹאמַר וְזָכַרְתִּי לָךְם בְּרִית רֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לְעִיר הַגּוֹיִם לְהוֹת לָךְם לְאֵלֵהִים אֲנִי יי. וְנֹאמַר וְשָׁב יי אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ
וְרַחֲמֶיךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל תַּעֲמִים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יי אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה. אִם יִהְיֶה גִרְתָּךְ בְּקֶצֶה הַשָּׁמַיִם
מִשָּׁם וּקְבַצְךָ יי אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ. וְנֹאמַר וְהִבִּיאֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ
וּיְרִשְׁתָּהּ וְיִסְמְכְךָ וְתִרְבֶּךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ. וְנֹאמַר עַל יְדֵי גְבִיאֶךָ יי קִנְנוּ לָךְ קִיּוֹנוֹ הַזֶּה וְרָנֵם
לְבָרָהִם אַף יִשְׁנַעֲמִינוּ גַּעַת צָרָה. וְנֹאמַר גַּעַת צָרָה הִיא לְעֵקֶב וּמִנְּהָ יִישַׁע. וְנֹאמַר בְּכָל
צָרָתְךָ לוֹ צָר וּמִלֶּאֶף קִנְיוֹ הוֹשִׁיעֵם בְּאֶהְבְּתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא יִצְלֵם וְיִגְמָלֵם וְיִגְשָׁאֵם כִּי יִמִּי
עוֹלָם. וְנֹאמַר מִי אֵל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית בְּחֶלְתוֹ לֹא תִחְזִיק לְעַד אִפּוֹ כִּי
חֶפֶץ חֶסֶד הוּא. יֵשׁוּב יִרְחַמְנוּ וּכְבוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וּמִשְׁלִיךְ בְּמַצּוֹת יָם כִּי חֲטָאתָם וְכִי חֲטָאת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר לֹא יִקְרֹוּ וְלֹא יִקְדּוּ וְלֹא יַעֲשׂוּ עַל כֵּן לָךְ עוֹלָם. וְנֹאמַר תִּפְסֹן אֲמַת
לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאֲבִירְהֶם אֲשֶׁר גִּבְעַתָּה לְאֲבוֹתֵינוּ מִיִּי מִיָּם. וְנֹאמַר וְהִבִּיאֹתִים אֵל הַר קָדְשִׁי
וְיִשְׁמַחֲתִים בְּבֵית תַּפְלִית עוֹלָמִיתִים וְזִכְרֵיךָ לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵּיתִי בֵּית תַּפְלָה יִקְרָא
לְךָ תַּעֲמִים:

לְעוֹלָם, יְהֵא אָדָם, יֵרָא שָׁמַיִם, בְּסִתֵּר וּבְגִלּוֹי, וּמִזְרָה
עַל הָאֲמֵת, וְדוֹבֵר אֲמֵת בְּלִבְבוֹ יִשְׁכֵּם וַיֹּאמֶר:
רְבוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ
אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּגֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.
מָה אֲנוּ, מָה חַיֵּינוּ, מָה חֲסִידֵנוּ, מָה צִדְקוֹתֵינוּ, מָה
יִשְׁוּעֵתֵנוּ, מָה פִּחְנוּ, מָה גְבוּרַתֵנוּ, מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ.

פירוש ע"ט

לעולם אייבין זאך דער מענטש זיין איין נאָמס פֿאַרקומט אַפֿילו אין פֿאַר פֿאַרנעמיש אונ מודה זיין אויף דעם אַמֶת אונ זאל אַמֶת ריידן מיט זיין גאַנצין האַרצין און פֿאַרשקייט אונ ער זאל אלע פֿריא דאס זאגן:
אונזער פֿיל גירעכטיקייט טוען מיר וואָרפֿין אונזער גיבעט פֿר דיר גייערס פֿון וועגן דייןע פֿיל דער פֿאַרימקייט דען וואס זענען מיר וואס איז אונזער לעבן וואס איז אונזער גינאד ווס איז אונזער הילף וואס איז אונזער כֹּח ווס איז אונזער גבוהה וואס זאגן מיר זאגן

ט בית ס עט

יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הֲלֹא כָּל הַגְּבוּרִים כָּאִין לְפָנֶיךָ.
וְאֲנָשֵׁי הַשָּׁמַיִם כְּלֹא הָיוּ. וְחֻכְמִים כְּבָדֵי מַדָּע, וְנִבְוִנִים כְּבָלֵי
הַשָּׁבֶל, כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תִּהְיֶה. וַיְמִי תִּיְהִיֶּם הַבֵּל לְפָנֶיךָ.
וּמֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין. כִּי הִפְלָה הָבֶל:

כִּבְדַּר הַנְּשָׁמָה תִּמְהוּרָה, שֶׁהִיא עֲתִידָה לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, לְפָנֶי כִסֵּא כְבוֹדָךָ.
וְכָל הַגּוֹיִם כָּאִין נִגְדָּךְ, שֶׁנֶּאֱמַר הֵן גּוֹיִם כְּכֹדֶי כְּדָלִי, וּבִשְׁחַק מֵאֲנִים נִחְשְׁבוּ. הֵן
אִיִּים בְּדָק יִטּוּל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּנֵי אֲבֹרָהִם אֲתָבָךְ, שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ
לֹא בִּתְרַת הַמִּדְּבָרִית. וְרַע יִצְחָק יִחִידוֹ, שֶׁנֶּעֱקַד עַל גֵּב הַמִּזְבֵּחַ. עֲדַת
יַעֲקֹב בְּנֵיךְ בְּכוֹרָךְ, שֶׁמֵּאֲהַבְתָּךְ שֶׁאֲהַבְתָּ אוֹתוֹ, וּמִשְׁמַחְתָּךְ
שֶׁשְׂמַחְתָּ בּוֹ, מִקְרֹאת אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂרוּן:

לְפִיכָךְ, אֲנַחְנוּ חֲבִיבִים לְתוֹדוֹת לָךְ, וְלִשְׁבַּחְךָ וּלְפָאֲרָךְ, וּלְבָרָךְ.
וּלְקַדְּשׁ, וּלְתַת שִׁבְחָ וְתוֹדָיָה לְשִׁמְךָ: אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב הַלְקֵנוּ.
וּמֵה נָעִים גּוֹרְלֵנוּ, וּמֵה יָפָה יִרְשָׁתֵנוּ, אֲשֶׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מִשְׁפִּימִים
וּמַעֲרִיבִים, בְּבִתֵּי כְּנֻסִּיּוֹת וּבְבִתֵּי מִדְּרָשׁוֹת, וּמִיִּתְדִים שִׁמְךָ בְּכָל
יוֹם תְּמִיד, וְאוֹמְרִים פַּעַמִּים בְּאַהֲבָה:

פירוש ע"ט

צו פאר דיר נאט אויגער נאט אונ נאט
פון אויגערע עלטערין פאר וואר אלע
גבורים זענען ווי נישט צו פאר דיר אונ
די מענשין נוס ווי האבין אנדריסין שם
אוי גלייך ווי ווי וואלמין נאר גיט גווען
אונ דיא חכמים זענען וויא אן וויסען
שאפט אונ דיא פאר שטאנדיגע זענען
ווי אן שכל דען ווייערע מיינסטע מעשים
זענען גיט אונ ווייערע לעב מעג איז
נאר גיט פאר דיר אונ האמשע מען
זעהט דאס איין מענש הט מער מעלות
פון איין בהמה דאס איז גאר גיט דען
אדסדינג וואס דער מענשט טוט אויף
דער וועלט פון ויין הנאה וועגן איז
אלץ נישט:

אבל אבער מיט דעם איז אויגער
מעלה גרויס דאס מיר זענען קינדער
פון עלטערין וואס דו האסט מיט וויא

שְׁמִיעַ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַתְּהָבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְכָּהּ וּבְכָל-נַפְשָׁהּ וּבְכָל-מַאֲדָהּ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֻוֶּה הַיּוֹם עַל-לִבְכָּהּ: וּשְׁנַתֶּם
לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:
וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל-יְדֶיךָ וְהָיוּ לְמִטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּבְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת
בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

אַתָּה הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם, אַתָּה הוּא מְשַׁנְבְּרָא
הָעוֹלָם, אַתָּה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאַתָּה הוּא לְעוֹלָם הַבָּא.
קִבֵּשׁ אֶת שְׁמֶךָ עַל מְקוֹדֵי שְׁמֶךָ, וּקְדֵשׁ אֶת שְׁמֶךָ
בְּעוֹלָמְךָ, וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרִים וְתַגְבִּיהַ קַרְנֵנוּ לְמַעַלָּה,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּקִרְוֹב לְמַעַן שְׁמֶךָ: בְּרוּךְ הַמְּקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים:
אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבְשָׁמַיִם הַשְּׁמַיִם הָעֲלִיוִּנִים.
אַמֵּת אַתָּה הוּא רֹאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, וּמִכְלָעֶיךָ אֵין אֱלֹהִים.
קִבֵּץ גְּפוּזוֹת קִנְיֶה מֵאֲרָבַע בְּגוֹפּוֹת הָאָרֶץ, וּפִירוֹ וְיִדְעוּ כָּל בָּאֵי
עוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדְךָ, עֲדִיּוֹן לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ.
אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֶת הַיָּם, וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם,
וּמִי בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ בְּעֲלִיוִּנִים אוֹ בַתְּחַתּוֹנִים, שִׁיאֲמַר לָהּ מַה

פִּירוֹשׁ ע"ט

תָּבֹא אוֹנ וְיֵא שִׁיין אִיז אונזער ירושה
וְאִז אִיז דָּאס מִיר פֿעדערין זיך אונ
שפּעטיגען זיך אָבִינָם אונ מאַרגִין אונ
מִיר זאגין צווייא מאַהל אַלע טאג
(שְׁמַע יִשְׂרָאֵל):

אַתָּה דו בִּיסְט גאט וואס דו בִּיסְט
גיווען גאך איידער דיא וועלט איז
בשאַפֿין גיווארין דוא בִּיסְט אויף גאט
גאך דעם אז דיא וועלט איז בשאַפֿין
גיווארין. דו בִּיסְט גאט בְּעוֹלָם הַזֶּה
אונ דו בִּיסְט גאט לְעוֹלָם הַבָּא הַיָּדִיד
דיין גאמען אויף די וואס הייליגען דיין
גאמען אונ הייליג דיין גאמען אין דיין
וועלט אונ דורך דיין הידך זאל דער
הייבט ווערין אונזערע הערשאפט: טו

שחרית

תעשה, ומה תפער. אבינו שבשמים חי וקים, עשה עמנו צדקה וחסד, בעבור שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו, וקים לנו יי אלהינו, את הדבר שהבטחתנו, על ידי צפניה חזק, באמר, בעת ההיא אביא אתכם, ובעת קבצי אתכם, כי אתן אתכם, לשם ולתהלה, בכל עמי הארץ, בשובי את שבותיכם לעיניכם. אמר יי:

וידבר יהוה אל משה לאמר: ועשית פיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: ורחצו אתה ובגדי מלכותך ואת ידיהם ואת רגליהם: בבאם אל אהל מועד ורחצו מים ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק עולם צו ולזרעו לדורותם:

פרשת תרומת הדין

וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תהיה העלה הוא העלה על מזבחה על המזבח כל הדינה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ולבש כהן מדי בד ומכנסי בד ולבש על בשרו והדים את תדשן אשר תאכר האש את העלה עד המזבח ושמו אצי המזבח: ופשט את בגדיו

פירוש ע"מ

צווישען אלע דייענע בשעפעניש צווישען דיא אויבערשטע אדער צווישען דיא אונטערשטע ווס ער קען ואנין צו דיר ווס מוסמו. אונזר פאטער דער דא איז אין הימל מו מיט אונז צדקה און חסד פון וועגן דיין גרויסן גאטען דער שטארקער און פארקטצומער וואס ער איז אויף אונז גערופין ויס מיר בעטן דיר גאט אונזער גאט זיי אן אונז ניה מקנים דעם פסוק און דער צייט פון דער גאולה וועל איך אייך איין ואמלן און איך וועל אייך געבן אנומען שם און לויב צווישען אלע אומות פון דער וועלט אז איך וועל אום קערן אייער גיפניגקייט דאס איר וועט ווידער ויצן בשלום אין אייער לאנד און איר וועט דאס מיט אייערע אויגן זעהן אזוי האט גאט גיזאגט:

כלילת יופי
בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם, דא מפרשים ואנין דאס דער אביא אתכם גייט אויף דא עשרת השבטים וועלע וועט פארקריגען געווארן אויף איין ארם דאס סען דאך וויי גאר ברענגן סען דאס לארץ גאר ירושלים, און קבצי אתכם גייט אויף שבת ויהיה ויבטל וועלע וועט פארשטרייט גיטווארן אויף דא גאנצע וועלט דאס סען וועט זייא מותן אויך צו וואסען נעמען בטהרה גייט אמן:

משלי חן

צוריק אין ווייט לאנד צוויי און מיט דעם גרויסן אפראד וועלער וועלע וויי וועט גלייכסאן אויף איין ארם האט סען מיט ווי גאר א ארבייט ארויף צו וועטן אויף דא באטן ארד אויף דעם פארמאד וויי ואלן פארן אין ווייט הייט ארם מיט דא וועלער וועלע וועט צו שפרייט אויף דא דאך מיט דא קליינע שפעטלעך האט סען אראפגעלע ארבייט שפעטעס מו סען וועט צו וואס צו קלונן יעדן וועלער צו וויי ווארף דאך נאך צו וואסען קלונן דא ווארדן צו ווייט ראפע, ווא

בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם, סען וועלן פארשטרייט דאס דאסעלע לשון פון אביא אתכם, קבצי אתכם, על פי מושל דא שטייגער איז בייא חסדי מלכות, וועלעס בייא וואסלעווא אונדער אין א גרויסע שטאט נעבן אומות אפראד מיט וועלער ווי וואלן שפרייט אויף דעם ארם יא קליינע אפראדען וועלער אפאלק ארד אריוועט שטאט דעם פארמאדן אין דא קליינע שפעטלעך אין די דאך, דא וועט דעם קעם אפראדא בעת שלום דאס מיליטער וואל

השני תעשה בין הערבים: ועשירית האיפה כסף למנחה בלולה בשמן רביעת תהין: עלת תמיד העשה בחר סיני לרית גיחח אשה ליהוה: ונסכו רביעת תהין לכבש האחד בקדש הסף נסך שכר ליהוה: ואת הכבש השני תעשה בין הערבים במנחת הבקר ונסכו תעשה אשה רית גיחח ליהוה:

ושחט אותו על ירך המזבח צפה לפני יתה וזרקו גני אהלן הכהנים את דמו על המזבח סביב:

אתה הוא יי אלהינו, שתקמירו אבותינו לפניך, את קמורת הסמים, בזמן שביית המקדש היה קיים. באשר צוית אתם, על ידי משה נביאך, בכתוב בתורתך:

ויאמר יהוה אל משה קח לך סמים נטף וישחלת וחלבה סמים ולבונה וכה בר בכר יהיה: ועשית אותה קמורת רקה מעשות רוקח ממלח טהור קדש: ושחקת ממנה דרך ונתתה ממנה לפני העזרת באהל מועד אשר אנער לך שמה קדש קדשים תהיה לכם: ונאמר, והקמיר עליו אהלן קמורת סמים בבקר בבקר בהיטיבו

כלילת יופי

פירוש ע"מ

אוג איין שאף צווישען די אבינמן אונ אצעהנט חלק פון אכאם ועמיר מעל צו אמנחה געמישט מיט גשמוסענעס אייל אפערטיל פון איין עמער: אזוי ווי דער קרבן עולה ווס מען הט מקריב גווען אוף דעם בארג סיני צו אנחת רוח אקרבן אוף דעם פייגער פר גאט: אונ זיין גיסונג זאל זיין אפערטיל פון אעמער וויין צו אשאף אוף אהייזיג ארש דאס איז דער מזבח זאל מען גיסען דעם שטארקן וויין פאר גאט: אונ די אנדערע שאף זאלסטו און גרייטן צווישען דיא אבינמן אזוי ווי די מנחה אונ דס גיסונג פון איין דער פריא דאס איז אנחת רוח פאר גאט:

הוא אלה מיל ארבעת האם גרויסע איינן אונ דער ביד פון דעם דעם נערס קיין פאל נים ואם ער ווכס נים צו בענענענען ווד סיס דעם וואס ער האם גאר ער ווכס אלס פרישע ואיין נאך סעפלים סיס נאך סעפלים לערנס אונ דא דיא הייליגע מורה סדר דאס לא די דער סעפלים דארף נים צו ווכס סעפלים גאר בענענענען ווד סיס דעם ווס ער האם דארף ער איין דאס וואס ער האם איין נים סיס אפאל אויף גסין ער דארף באהאלטן אויף שפעטער אויף אזוי וויא בייא דעם קרבן ספיד פון יעדען סאג צוויי שפעטער האם דיא מורה געמיסט דאס מען ואל נים ביידע סיס אפאל מקריב זיין גאר איינס אין דר פריא אונ איינס פאר נאכס:

ושחט אותו אונ ער זאל קולין דעם קרבן בייא דעם צפון זייט פון דעם מזבח פאר גאט אונ דיא קנדר פון אהלן זאלן שפריצען זיין בלוט ארום דעם מזבח:

משלי חן

הביא אתכם. אבד סיס אונ שכם דענה ונכנסין מעלכם פרי נעץ ספר שריים אויף דיא נאנצי וועלס וועם זיין נאך אסרחה אונ צו ואמען איין צו ואמליון קבץ אתכם עס יוין בכתרה בסיני אפן:

את הנרות יקטירנה: ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים
יקטירנה קטורת תמיד לפני יי לדרוהיכם:

תנו רבנן פטום הקטורת פיצד. שלש מאות וששים ושמונה
מנים היו בה. שלש מאות וששים וחמשה כמנין ימות תחמה.
מנה לכל יום, פרס בשחרית, ופרס בין הערבים. ושלשה מנים
יתרים, שמהם מכנים כהן גדול מלא חפניו ביום הפפורים, ומחזירין
ומכתשת בערב יום הפפורים, ושוחקן יפה יפה, כדי שתהא דקה
מן הדקה: ואחד עשר סמנים היו בה. ואלו הן, הצרי והצפורן,
החלבנה והלבונה, משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציעה,
שבולת גרד וכרכום, משקל ששה עשר ששה עשר מנה. הקושט
שנים עשר, וקלופה שלשה, וקנמון תשעה, בזרית כרשינה,
תשעה קבין. יין קפריסין, סאין תלתא וקבין תלתא. ואם לא מצא
יין קפריסין, מביא חמר חורין עתיק. מלח סדומית רובע הקב,
מעלה עשן כל שהוא: רבי נתן הבבלי אומר, אף כפת הירדן כל
שהוא, ואם נתן בה דבש פסלה. ואם תפר אחת מכל סמניה
חיב מיתה:

רבן שמעון בן גמליאל אומר, הצרי אינו אלא שרף הנוטף
מעצי הקטף. בזרית כרשינה למה היא באה, כדי ליפות בה
את הצפורן כדי שתהא נאה. יין קפריסין למה הוא בא, כדי
לשרות בו את הצפורן כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה.
אלא שאין מכניסין מי רגלים במקדש מפני הכבוד:

תניא רבי נתן אומר, כשהוא שוחק, אומר הדרק היטב, היטב
הדרק, מפני שהקול יפה לבשרים. פטמה לחצאין כשרה, לשליש
ולרביע לא שמענו: אמר רבי יהודה זה הפלר, אם כמדתה כשרה
לחצאין, ואם תפר אחת מכל סמניה חיב מיתה:

תניא בר קפרא אומר, אחת לששים או לשבעים שנה, היתה
באה של שירים לחצאין: ועוד תני בר קפרא, אלו היה נותן בה
קורטוב של דבש, אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה. ולמה אין
מערבין בה דבש, מפני שהתורה אמרה, כי כל שאר וכל דבש.
לא תקטירו ממנו אשה ליי:

גם יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: גם יי צבאות

אשרי אדם בויטם בך: יי' יי' הושיעה המלך יענגנו ביום קראנו:
אתה סתר לי מצר תצורני רני פלט תסובבני סלה: וערכה ליי
מנחת יהודה וירושלים כימי עולם ובשנים קדמוניות:

אביי הנה מסדר סדר המערכה, משמא דגמרא, ואלבא דאבא
שאול. מערכה גדולה, קודמת למערכה שניה של קטורת.
ומערכה שניה של קטורת, קודמת לסדור שני גזרי עצים. וסדור
שני גזרי עצים, קודם לרשון מזבח הפנימי. ורשון מזבח הפנימי
קודם להטבת חמש גרות. והטבת חמש גרות, קודמת לדם
התמיד. ודם התמיד, קודם להטבת שתי גרות. והטבת שתי
גרות, קודמת לקטורת. וקטורת קודמת לאברים. ואברים למנחה.
ומנחה לחבתין. וחבתין לנסבין. ונסבין למוספין. ומוספין לבזיכין.
ובזיכין קודמין לתמיד של בין הערבים. שנאמר, וערך עליה העולה
והקטיר עליה חלב השלמים. עליה השלם כל הקרבנות בדם:
אנא בלח גרדת ימינה פתיר צרורה: קבל רנת עמך שגבנו
טהרנו נורא: נא גבור דורשי יהודה כבבת שמרים: ברכם מחרם
רחמם צדקתה תמיד גמלים: חסין קדוש ברוב טובה גהל עדתה:
יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדשתה: שועתנו קבל ושמע צעקתנו
ידע תעלמות: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

רבון העולמים, אתה צויתנו לתקריב קרבן תמיד במזעוד. ולהיות
בנים בעבודתם, ולוים בדוכנם, וישראל במעמדם. ועתה בעזונתינו חרב
בית המקדש, ובפל התמיד, ואין לנו לא כהן בעבודתו, ולא לוי בדוכנו, ולא
ישראל במעמדו. ואתה אמת ונשלמה פרים שפתינו. לכן יהי רצון מלפניך.
יי אלהינו ואדני אבותינו, שיהא שים שפתותינו, חשוב ומקבל ומרצה לפניך.
כאלו תקרבנו קרבן תמיד במזעוד, ועמדנו על מעמדו:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים
סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו. עולת שבת בשבתו על עולת
התמיד ונסכה:

א איתוהו מקומן של זבחים, קדשי קדשים שחיתתן
בצפון, פר ושעיר של יום הכפורים שחיתתן בצפון,
וקבול דמן בבלי שרת בצפון, ודמן טעון הזה על בין
הבדים, ועל הפרוכת, ועל מזבח הזהב, מתנה אתה

מהן מעבבת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי
של מזבח החיצון, אם לא נתן לא עבב: ב פרים
הנשרפים, ושעירים הנשרפים, שחיתתן בצפון, וקבול
דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון הזה על הפרוכת,
ועל מזבח הזהב, מתנה אחת מהן מעבבת. שירי הדם
היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, אם לא
נתן לא עבב, אלו ואלו נשרפין בבית הדשן: ג חמאת
הצבור והיחיד, אלו הן חמאת הצבור, שעירי ראשי
חדשים ושאר מועדות, שחיתתן בצפון, וקבול דמן בכלי
שרת בצפון, ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות:
כיצד, עלה בכבש ופנה לסובב, ובא לו לקרן דרומית
מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית
דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי.
ונאכלין לפניו מן הקלעים, לזכרי כהנה, בכל מאכל.
ליום ולילה, עד חצות:

י העולה קודש קדשים, שחיתתה בצפון, וקבול דמה בכלי
שרת בצפון, ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע, וטעונה הפשט
ונתוח וכליל לאשים:

ה זבחי שלמי צבור ואשמות. אלו הן אשמות, אשם גולות,
אשם מעילות, אשם שפחה חרופה, אשם גזיר, אשם מצורע, אשם
תלוי. שחיתתן בצפון, וקבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון
שתי מתנות שהן ארבע, ונאכלין לפניו מן הקלעים, לזכרי כהנה,
בכל מאכל, ליום ולילה, עד חצות:

ו התודה ואיל גזיר קדשים קלים, שחיתתן בכל
מקום בעזרה, ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע.
ונאכלין בכל העיר, לכל אדם בכל מאכל, ליום ולילה.
עד חצות: המזרם מהם פיוצא בהם, אלא שתמזרם
נאכלר לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם:

י שמים קדשים קלים, שחיתתן בכל מקום בעזרה, ודמן

טען שתי מתנות שהן ארבע. ונאכלין בכל העיר. לכל אדם. בכל מאכל. לשני ימים ולילה אחד: המורם מהם פיוצא בהם. אלא שהמורם נאכל לפניהם ולגניהם ולעבדיהם:

ח הבכור והמעשר והפסח קדשים קדים. שחישתן בכל מקום בעזרה. ודמן טעון מתנה אחת. וכלל שיתן כנגד תיסוד: שנה באכילתן. הבכור נאכל לפניהם. והמעשר לכל אדם. ונאכלין בכל העיר. בכל מאכל. לשני ימים ולילה אחד. הפסח אינו נאכל אלא בלילה. ואינו נאכל אלא עד חצות. ואינו נאכל אלא למנויו. ואינו נאכל אלא צרי:

רבי ישמעאל אומר. בשלש עשרה מדות. תתורה נדרשת בתן: מקל וחומר. ומגזרה שוה. מבנין אב מכתוב אחד. ומבנין אב משני כתובים. מכלל ופרט. ומפרט וכלל. כלל ופרט וכלל. אי אתה דן אלא בעין הפרט. מכלל שהוא צריך לפרט. ומפרט שהוא צריך לכלל. כל דבר שהיה בכלל. ויצא מן הכלל ללמד. לא ללמד על עצמו יצא. אלא ללמד על הפרט כפי יצא. כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון מוען אחד שהוא כענינו. יצא להקל ולא להחמיר. כל דבר שהיה בכלל. ויצא לטעון מוען אחר שהוא כענינו. יצא להקל ולהחמיר. כל דבר שהיה בכלל. ויצא לדון בדבר תחדש. אי אתה יכול לתחזירו לכלל. עד שיחזירוהו הכתוב לכלל בפרוש. דבר הלמד מענינו. ודבר הלמד מסופו. וכן שני כתובים המכתישים זה את זה. עד שיבא הכתוב השלישי ויבריע ביניהם:

והי רצון מלפניו. ואלהינו נאמרו. שיהיה בית המקדש במקדש בלמינו. וכן חלקנו בתורתך. ושם נעבדך ביראה. פימי עולם וקשנים קדמוניות: וגרסה לזי מנסת והוכח נירושלים. פימי עולם וקשנים קדמוניות:

קדיש דרבנן

יתגדל ויתקדש שמייה רבא. בעלמא די ברא ברעותיה וימליך מלכותיה. ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. בתיכון וביומיון ובחיי דכל בית ישראל בעלמא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמייה רבא מברך. עלם ולעלמי עלמא. תתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשא ויתחדד ויתעלה ויתהלל שמייה

דְּקוּדָּשָׁא. בְּרִיךְ הוּא דַּעֲלָא דַּעֲלָא מִכָּד בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא תַּשְׁבַּחְתָּא וְנִחְמַתָּא
בְּדַמִּירָן בַּעֲרָמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל יִשְׂרָאֵל גַּעֲרָבָן. וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן. וְעַל
כָּל מֵאן דַּעֲמָקוֹן בְּאַזְרֵייתָא דִּי בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אַתְר וְאַתְר. יֵהֵא לְהוֹן וְלִכְוֹן
שְׁלָמָא רַבָּא חֲנָא וְחֶסֶדָא וְכַחֲמִי וְחֵי אַרְיִי וּמְזוּנָא וְרוּחִי וּפּוֹרְקָנָא מִן קֳדָם
אֲבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יֵהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמִיָּא וְחֵיִים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמֵי וַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

הוֹדוּ לִי קֳרָאוּ בְּשִׁמּוֹ, הוֹדִיעוּ בְּעָמִים עֲלִילוֹתָיו:
שִׁירוּ לוֹ, זָמְרוּ לוֹ, שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם
קֳדָשׁוֹ, יִשְׁמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יי: דְּרִשׁוּ יי וַעֲזוּ, בִּקְשׁוּ פָּנָיו
תָּמִיד: זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מוֹפְתָיו וּמִשְׁפָּטָיו
פִּיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב בַּחֲרִיו: הוּא יי
אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זָכְרוּ לַעֲזֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבָר
צִוָּה לְאַלְפֵי דּוֹר: אֲשֶׁר פָּרַת אֶת אֲבְרָהָם, וּשְׁבַנְעָתוֹ לִיצְחָק:
וַיַּעֲמִידָהּ לַיַּעֲקֹב לְחֹזֶק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לָךְ
אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן, חֶבְל נַחֲלָתְכֶם: בְּהִיוֹתְכֶם מֵתִי מִסְּפָר,
כְּמַעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְּחַלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי, וּמִמַּמְלָכָה אֶל

פירוש ע"ט

כלילת יופי

הוֹדוּ לֵה דְאִנְקִט צו גֵּאט רופֿט אָן
זיין גֵּאטן מאַכט בִּקְאָנִט אונזער דִּי
פֿעלֿקֿער זיינע מעשִׁים: שִׁיר זיינֿט צו
אִים לויבֿט צו אִים רַעט אִין אַלֶּע זיינע וואונדֿער טוט זיך באַרימֿן מיט זיין
הייליגֿן גֵּאטן עס זאל זיך פֿרייגֿען דִּי האַרץ וואס באַגֿערען גֵּאט: דרשׁו טוט
פֿאַרשטען גֵּאט אונ זיין שטאַרקיט טוט באַגֿערען צו זעהן זיין שְׂכִינָה תָּמִיד:
וכו טוט גֿעדענקן זיינע וואונדֿער ווס ער הט גֵּמאַן זיינע צייכען אונ דִּי מִשְׁפָּטִים
וואס ער איז גוֹר מיט זיין מוֹיֶז: ויע איר קינדֿער פון יִשְׂרָאֵל זיין קִנְעֶכֶם
איר קינדֿער פון יַעֲקֹב זיין אוס דער וויילטֿער: הוי ער איז אונזֿער גֵּאט אויף
דעם גאַנצֿן לאַנד זענן זיינע גֵּריכט: וכו גֿעדענקט צו אַייבֿג זיין זיכֿערהייט
דִּי תוֹרָה ווס ער הט גֵּמאַט צו טוֹינֿט דוֹרוֹת: ווס ער הט פֿוֹרַת בְּרִית גִּנוּעִין
מיט אֲבְרָהָם אונ הט גִּשוּוֹאָרֶן צו יצחק. אונ ער הט גִּשְׁמֶעֱלֵט צו יַעֲקֹב
צו אַיין גִּנוּעִן אונ צו יִשְׂרָאֵל אַיין זיכֿערהייט אויף אַייבֿג: לאמֿד לֵד צו דוֹר
נערי אַיך געבֿן דס לאַנד פון כנען דאס טייל פון אַייזער אָרֶב: כּוּחֵיכֶם אִין אִיר

עם אחר: לא הניח לאיש לעשוקם ויזכח עליהם מלכים:
אל תגעו במשיחי, ובגביאי אל תרעו: שירו לוי כל
הארץ, בשורו מיום אל יום ישועתו: ספרו בגוים את
כבודו, בכל העמים נפלאותיו: כי גדול יי ומהדר מאד,
ונורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אלילים.
ויי שמים עשה: הוד והדר לפניו, עוז וחדוה במקומו:
הבו לוי משפחות עמים, הבו לוי כבוד ועוז: הבו לוי
כבוד שמו, שאנו מנחה ובואו לפניו, השתחוו לוי בהדרת
קודש: חילו מלפניו כל הארץ, אף תבון תביל כל
תמוט: ישמחו השמים ותגל הארץ, ויאמרו בגוים יי
מלך: ירעם הים ומלואו, יעלוץ השדה וכל אשר בו:
אז ירגנו עצי היער, מלפני יי כי בא לשפוט את הארץ:
הודו לוי כי טוב, כי לעולם חסדו: ואמרו הושיענו אלהי

פירוש ע"מ

ועם נאך נוענו אקלייגע צאל און
איר הט נוואננט ווי גרים: ויתחלבו און
די אבות זענן גגאנגן פון איין פאלק
צום אנדערן פון איין קיניגרייך צום
אנדערן: לא ער הט נים גלאזט קיין
מענטשן צו בארובן ויי און ער הט
גשטראפט איבער וייא קיניגרייך דס
מיננט מען פרעה און אבימלך: אל
איר זאלט נים אן ריבן אן מיין משיח
און צו מינע נביאים זאלט איר קיין
שדעכץ נים מאן: שירו זינגט צו גאט
איר גאנצע לאנד מוט אן זאגן פון
מאן צו מאן זיין הילף: ספרו מוט דר
צייטן צווישן פעלקר זיין כבוד און
צווישן אלע אומות וינע וואונדער: כי
דען גאכפערט איז גאט און גלובט
איז ער וייער און איין פארקמיגער איז
ער איבער אלע געמיר: דען אלע געמיר
פון די עוברי גדולים זענען ניקט. אפר
גאט הט די הימל בשאפן: שיינהייט

און צירונג איז פר אים שטארקייט
און פרייד איז אין זיין ארט: הבו בריום
זיך אן צו גאט איר משפחות פון דיא
פעלקר. בריום אן צו גאט עהרע און
שטארקייט: הבו בריום אן צו גאט דס
עהרע פון זיין גאמן טראגט איין
גשאנק און קומט פר אייב מוט זיך
בוקן צו גאט מיט שיינע הייליגקייט:
הילו פארקמט זיך פר אים די גאנצע
לאנד פעקט שטייט דורך אים די
וועלט און מוט נים אום גליצן: ישמחו
ויי וועלן זיך פרייען די הימלן און די
ערד און ויי וועלן זאגן צווישן די
פעלקר גאט הט גקינגט: ירעם
וועט שטורעמן דר ים און דס וואס
אין אים איז עס וועט זיך פרייען דס
פעלד און אלץ ווס דרינג וואקסט:
דענסטמאל וועלן זיך פרייען די בומר
פון וואלד פר גאט אז ער קומט צו
משפטן דס לאנד: תהי לובט צו גאט

ישענו, וקבצנו והצילנו מן הגוים, להודות לשם קדשך, להשתבח בטהלתך: ברוך יי אלהי ישראל מן העולם ועד העולם, ויאמרו כל העם אמן והלל ליי: רוממו יי אלהינו, והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו, והשתחוו לחר קדשו, כי קדוש יי אלהינו: והוא רחום יבפר עון ולא ישחית, והרבה להשיב אפן, ולא יעיר כל חמתו: אתה יי לא תכלא רחמיה ממני, חסדיך ואמתך תמיד יצרוני: וכוז רחמיה יי, וחסדיך כי מעולם הבה: תנו עוז לאלהים, על ישראל גאותו, ועוז בשחקים: נורא אלהים ממקדשיך, אל ישראל הוא נותן עוז ותעצומות לעם, ברוך אלהים: אל נקמות יי, אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ, השב גמול על נאים: ליי תישועה, על עמך ברכתך סלה: יי צבאות

פירוש ע"מ

דיין גאד און דיין ווארהייט זאל מיך
אייג הימן: וכוז גרענק גאט דיין
רחמנות און דיין גאד דען פון אייג
וענען זיי: תו גיט און זאגט אז דס
שטארקייט איז צו גאט וועגן ישראל
הט ער גמאכט אן זעהן זיין שטארקייט
אין הימל: נורא גאטס פארקט קומט
אוף די מענשן פון זיין פבוד וואס רוהט
אין בית המקדש ווארום דארטן הט
מען גזעהן וואונדער ער איז דאס
שטארקייט פון דיא ישראל ער גיט
תמיד שטארקייט צו זיין פאלק גלובט
איז גאט: אל איין שטארק רעכענער
איז גאט מאך שיינן: הנשא ווער דר
הוכן דו ריכטר פון דר וועלט מאך
וויידר קערן דיין באצאלונג אוף דיא
האפערדיגע: ליי צו גאט איז די הילף
אוף דיין פאלק איז דיין בענטשונג
אייג: יי גאט פון דיא הערשארן וואל
דעם מענשן דר וואס זיין זיכערונג

דען ער איז גוט דען צו אייג איז זיין
גאד: ואמרו און זאגט העלף אונז גאט
אונז העלפר און זאמל אונז איין קיין
ארץ ישראל פרי צו דובן דיין הייליגן
נאמן און צו בארימן זיך מיט דיין טוב:
כוד גלובט איז גאט דער גאט פון
ישראל פון אייג ביו אייג און זיין
טוען זאגן גאר דס פאלק אמן און דובן
צו גאט: רוממו דר הייבט גאט אונז
גאט און בוקט זיך צום שעמיל זיינע
פיוס דען ער איז הייליג: רוממו דער
הייבט גאט אונז גאט און בוקט זיך
צו זיין הייליגן בארג דס איז דר בית
המקדש דען אונז גאט איז הייליג:
והוא און גאט טוט זיך דר בארמן ער
וועט פר געבן זינד און ער טוט גיט
פר בארמן און ער מערם וויידר צו קערן
זיין גרים צארן און ער טוט גיט דער
מעקן זיין צארן: אתה דו גאט זאגסט
גיט פר מידן דיין רחמנות פון מיר

עֲמֵנוּ, מִשְׁגָּב לָנוּ, אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סָלָה: יי צְבָאוֹת, אֲשֶׁר־
אָדָם, בּוֹטַח בְּךָ: יי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ, בְּיוֹם קִרְאָנוּ:
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ, וּבְרַךְ אֶת נַחֲתֶךָ, וְרַעַם וּנְשֹׂאִים עַד
הָעוֹלָם: נִפְשָׁנוּ חֲבַתָּה לִי, עֲזָרְנוּ וּמִגִּנָּנוּ הוּא: כִּי בּוֹ
יִשְׁמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּמִתְּנוּ: יְהִי חֲסִדְךָ יי עֲלֵינוּ.
בְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: תִּרְאֵנוּ יי חֲסִדְךָ, וַיִּשְׁעָה תִּתֵּן לָנוּ:
קוֹמָה עֲזָרְתָה לָנוּ, וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסִדְךָ: אָנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ
הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַרְחֵב פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ: אֲשֶׁר־הָעַם
שָׁכְבָה לוֹ, אֲשֶׁר־הָעַם שָׁיִי אֱלֹהָיו: וְאֲנִי בְּחֲסִדְךָ בְּמִתְּתִי,
יְגַל לְבִי בִישׁוּעַתְךָ, אֲשִׁירָה לִי כִי גָמַל עָלַי:

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבֵּית לְדָוִד: אֲרוֹמְמָךְ יי כִּי דִלִּיתָנִי, וְלֹא
שִׁמַּתָּ אִיבִי לִי: יי אֱלֹהֵי, שׁוּעַתִּי אֵלֶיךָ וּתְרַפְּאֵנִי: יי הַעֲלִיתָ מִן

פִּירוֹשׁ ע"ט

אִיז אִין דִּיר: " גַּאט הַעֲלָה אוֹיְנוּ דִּר
קִינָה זֶאל אוֹיְנוּ עֲנִימָפֿרן אִין דַּעַם מֵאָב
ווען מִיר רופֿן צו אִים: הוֹשִׁיעָה הַעֲלָה
דִּין פֿאַלק אונד קענש דִּין אַרְבֿונג אונד
ווייד זייא אונד דִּר הייב זיי בִּין אִייבג:
נפֿשנוּ אונזרע זיילין שווען האַפֿין צוא
גַאט אונזר הַעֲלָפֿר אונזר האַרץ פֿרייט
זיך אִין זיין הייליגן גַאמֿן מיט פֿר
זיכערונג: יי עס זאל זיין דִּין גַאד
אוף אוֹיְנוּ ווי מִיר האַפֿן צו דִּר: הִראט
ווייז אוֹיְנוּ גַאט דִּין גַאד אונד דִּין הִלָּה
גִּיב צו אוֹיְנוּ: קומה שְׁמִי אוף הַעֲלָה
אוֹיְנוּ אונד לִיז אוֹיְנוּ אוֹיִם פֿון וועגן דִּין
גַאד: אַנכי אִיךָ בִּין גַאט דִּין גַאט דִּר
דָא הַט דִּיך אוף גִיבֿראכֿט פֿון דִּר לאַנד
מִצְרַיִם, דִּר בִּרְיִיטֿר דִּין מוֹלֵד אונד קעט
אונד אִיךָ ווער עס דִּר פֿילן: אֲשֶׁר־וואַל
אִיז צו דַּעַם פֿאַלק וואַס הַט אַזוּ פֿיל
גוֹטִם, אונד וואַל צוא דַּעַם פֿאַלק וואַס
גַאט אִיז זיין גַאט: וואַי אונד אִיךָ הָאָב מִיין פֿאר זיכערֿהייט אִין דִּין גַאד
עס טוט זיך פֿרייען מִין האַרץ מיט דִּין הִלָּה אִיךָ ווער זינגען צו גַאט
דַּעַן ער הָאָט מִיר גוֹטִם גִּימָאן:

משלי חן

אֲרוֹמְסָה ה' כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׁמַּתָּ אִיבִי לִי. דער אֲלֹשִׁיך
הַקְדוֹשׁ שִׁיטֶשֶׁם דִּלִּיתָנִי לִשׁוֹן אֲרַעמִקִּים אַנ
שְׁוֹאֲבִיקִים דָאס דִּר הִילִיג צִדִּיק דוד הַמֶּלֶךְ הָאָם גִּעוֹיִזען
פֿוֹרֶד דָאס אַ אִיד וְאֵל חִלָּה גִיט מִתְרַעֵם זיין אִיף דִּיט
אִיבֿעִרִשִׁין ווען עס קומט אִיף אִים חִלָּה יִסְדִּים מִיט
שְׁוֹאֲבִיקִים ער דאַרף וויסן אַז דָאס אִיז אִים לִמְכֹּר דָאס גִּעוֹיִם
אִין עס אַפֿרָה אִיף וַיִּנֶּע שְׁלֶקֶט פֿעשִׁים אַנ דָס אִין אַ אֲהֶרָה
ער וְאֵל זיך ווען צו ראַפֿעווען ער דאַרף שְׁרִיטען אַנ קעסין
דָעם רִבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם ער וְאֵל אִים מִחֵל זיין דַּעַן וועט ער
דאַפֿלען גִּיהִלֶּם ווערן רִפּוּאֵת הַקֶּשֶׁשׁ וְהַמִּצֵּאת הַתּוֹפֵא. עַל פֿי
מִשְׁלֵל אֲנִירֶשֶׁת עַר דָאס גִּיהִלֶּם צווישען זיכע קנעכט אִין
עֶבֶר וועלכער וואַר אַגְרוֹיִסֶסֶר גִּבּוֹר אַנ אַגְרוֹיִסֶסֶר רַעוּבִיקֶאָם
דָאס ער פֿלעגט זיך אִין שְׁטעלן אִין דִּין גִּרֶעסֶס סִכְנָה אונד
דָאס זיך אֵלס סִכְסֵך גִּיעוֹען אִיף זיין גִּבּוֹרָה פֿעט אַחַת
פֿיין סִכְלֵה הָאָם דִּר עַר גִּיעוֹעִס דָאס עס הָאָם זיך אִיף זיין
קנעכט דָעם גִּבּוֹר גִּעוֹיִסֶסֶר וועט אַנאָנֶע מִסַּח מִיט שְׁנִינִים
וועלכע ער וועט זייא גִּעוֹיִם גִּיט קאַנן טִּבֵּר זיין זייא וועלן אִים
פֿעֶרֶנְעוֹיִם דער האַרְגֶּנְעֶען דָאס עס וועט פֿון אִים גִיט בִּלְיִין
בִּין שְׁרִיד וְפִלִּים. דער עַר הָאָם בִּיאוּ זיך גִּיבֿעֶרֶס וואַס ער
וְאֵל מִתֵּן וויא אִיז דָעם עֶבֶר צו ראַפֿעווען וְאֵל ער מִיט אִים
מִיט שְׁקֵטן וַיִּנֶּע פֿיל קנעכט וַיִּיא וְאֵלֶטן אִים בִּיאוּ הִלָּפִי
זיין ער אִין דָאך אַבֶּסֶר אַגְרוֹיִסֶסֶר רַעוּבִיקֶאָם ער וועט זיך סִכְסֵך
בִּין אִיף זיין גִּבּוֹרָה ער וועט וַיִּיא לִאזין שְׁמִיין אִין אֲנִיִּים אַנ
ער דַּעַם אֲלִיין לִאזין אִין גִּרֶעסִין פֿיער דַּעַן וועט דָאך פֿון
פֿיין דִּין אֲפִיף אִין דָעם עַר אִין גִּיפֿאַלֶטן אַ עֲצָה ער וְאֵל דָעם
עֶבֶר דָעם גִּבּוֹר פֿינִינֶען אַרְבֵּיא פֿיר פֿעט מִיט קֶשֶׁט, דָאס
ער וְאֵל שְׁמִיטֶק אַם גִּישׁוּבֶאָם ווערן דַּעַן וועט ער אִים שְׁרִיטֶשׁ

בְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ: מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ, וּתְקוּפָתוֹ עַל
קְצוֹתָם, וְאֵין נִסְתָּר מִחֶמְתּוֹ: תּוֹרַת יי תְּמִימָה, מְשִׁיבַת
נֶפֶשׁ, עֲדוּת יי נֶאֱמָנָה, מַחְבִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יי יִשְׁרִים,
מְשַׁמְחֵי לֵב, מַצּוֹת יי בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יי
מְהוֹרָה, עֲזֻמַּת לֵעַד, מְשַׁפְּמֵי יי אֶמֶת, צִדְקוֹ יִתְדּוֹ:
הַנִּחְמָדִים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב, וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת
צוּפִים: גַּם עֲבֹדָה נִזְהָר בָּהֶם, בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב:
שְׁגִיאוֹת מִי יִבִּין, מִנִּסְתָּרוֹת נִקְנִי: גַּם מִזֵּדִים חֶשֶׁךְ
עֲבֹדָה, אֵל יִמְשְׁלוּ בִי, אִזּוֹ אֵיתָם, וְנִקִּיתִי מִפֶּשַׁע רַב:
יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֱמָרֵי פִי, וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יי צוּרִי וְגֹאֲלִי:
רַנְנֵה צְדִיקִים בִּי, לְיִשְׂרָאֵל נְאֻה תְּהִלָּה: הוֹדוּ לִי בְּגִבּוֹר בְּנִבְל
עֲשׂוֹר וּמָרָו לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חֲדָשׁ, הֵיטִיבוּ נֶגֶן בְּתִרְעָה: כִּי יִשָּׂר
דְּבַר יי, וְכָל מַעֲשָׂתוֹ בְּאִמּוֹנָה: אֲהַב צִדְקָה וּמִשְׁפָּט, חֶסֶד יי מְלָאָה

פירוש ע"ט

זון גייט ווי אהתן גייט זייער לוסטיג
פון זיין חופה גר טוט זיך פרייען צוא
לויפן אין וועג וויא איין גבור: מקצה
פון עק הימל גייט ארום די זון אונג זיא
רינגילט ארום אלע עקין פון דר וועלט
מען קאן זיך נישט בהאטן פון זיין היץ:
תורה נאמט תורה איז גאנץ זיא דער
קוויקט די נשמה: עזה דיא תורה איז
ביי נאט איין בעגלובטר עדות ווער
עס הט זיא גלערינט די תורה מאכט
קלוג איין גאר: משה די באפל פון נאט
איז רעכט פארטג טוט דר פרייען דס
הארץ די מצות פון נאט איז קלאר
דס מאכט לייכטן די אונגן: יראת דיא
יראה פון נאט איז ריין זיא שמיים
אוף אייבג די משפטים פון נאט איז
ווארהאפטניג זענן גרעכט אלע משפטים:
הנחמדים עס איז גרוסטיג פון גאלד
אונג פון גין גאלד דיא תורה איז ויסר
פון האניק: גס אזו איה ביי קנעכט
איז נזהר צו היטן ביי תורה אונג מצות

רינו לובט צדיקים צו נאט צו דיא
רעכט פארטיגע איז שייין איין לוב:
יחד לובט נאט מיט איין הארץ מיט
אפידעל פון צעהן סטרוגעס לובט צו
אים: שיה לובט צו אים איין גייע לוב
מאכט שייין צו שפילן מיט אים נשריאי
פון שופר: י ווארום רעכט פארטיג איז
נאמט רייד אונג גאר זיין ווערק איז מיט
ווארהאפטניקייט: איה ער האט ליב
צדקה ומשפט דער חסד פון נאט איז

הָאָרֶץ: בְּדִבְרֵי יי שָׁמַיִם נִעְשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּיּוֹ, כָּל צְבָאָם: כּוֹנֵם כְּנֹד
 מִי הֵימָּן, נוֹתֵן בְּאוֹצְרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירָאוּ מִי כָּל הָאָרֶץ, מִסֵּנוּ יְגוּרוֹ
 כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא צִוָּה וַיַּעֲבֹד: יי הַפִּיר
 עֲצַת גּוֹיִם, הִנֵּה מִחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יי לַעֲוֹלָם תַּעֲמֹד, מִחֲשָׁבוֹת
 לָבוֹ, לָדוֹר וָדוֹר: אֲשֶׁר־הִגִּיד אֲשֶׁר יי אֶל־הָיוּ, הָעַם בָּחַר לִנְחֻלָּה לּוֹ:
 מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יי, רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמֶּכּוֹן שְׁכֵתּוֹ, הַשְׁנוּיָה
 אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הִיִּצֵּר יִחַד לָבָם הַמִּבִּין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם:
 אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשֵׁעַ בְּרָב חֵיל, גִּבּוֹר לֹא יִנְצַל בְּרָב כֹּחַ: שָׁקֵר הַסּוֹס
 וְתִשׁוּעָה, וּבְרוֹב חֵילוֹ, לֹא יִמָּלֵט: הִנֵּה עֵין יי אֶל יִרְאָיו, לְמִיחֻלִּים
 לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם, וּלְחַיּוֹתָם בְּרָעֵב: נַפְשֵׁנוּ חֲבָתָה לִי.
 עֲזָרְנוּ וּמִגִּנָּנוּ הוּא: כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם קֹדְשׁוֹ כְּטַחְנוּ:
 יְהִי חֲסִדֶּךָ יי עֲלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יִחְלֹנוּ לָךְ:
 לָדוֹד בְּשָׁנוֹתָ אֶת טַעֲמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ, וַיִּגְרַשְׁהוּ וַיִּלָּךְ:

פירוש ע"ט

אֲרַם וְאִם עַד הָאֵם אֵן גִּיגְרִים עַד זֶל
 דְּאֶרְמִין וַיִּצְעַן מוֹט עַד קִנְקֵן צוֹ אֶלֶךְ
 דִּי וַיִּיעַר פֿון דֶּער עֶרֶד: הַיִּיעַר דֶּר וּס
 הֵם בְּאִשְׁאֲפִין אֶלֶךְ הַעֲרָצֶר פֿרִשְׁמִיִּים
 עַד בְּדֹאֵי אֶלֶךְ וַיִּיעַרַע וְעֶרֶךְ: יִי דֶר
 מֶלֶךְ וְעֶרֶם גִּים גִּיהֶאֱלִפִין דִּדְרָה וַיִּין פִּיל
 חִיד דֶּר שְׁמֶאֱרֶקְסֶמֶר וְעֶרֶם גִּים גִּיִּצוֹל
 אֵין דֶּער מֶלֶחֶמָה הָאֲמִשָּׁע עַד הֵם פִּיל
 כֹּחַ נָאֵר מִיט נָאֵם בִּיה אֵין וַיִּין הִילָף:
 שִׁי עֵם אֵין פֶּאֶלֶשׁ דָּאֵם שְׁמֶאֱרֶקִים פֿון
 אֶפְעֶרֶד זֶל הַעֲלִפִין מִיט וַיִּין פִּיל חִיד
 וְעֶרֶם עַד גִּים אֶנְטֶרֶנְעֵן אֵין דֶּער
 מֶלֶחֶמָה: הֵנָּה נָאֵם גִּים אֶכְמוֹנֵג וַיִּינֵץ
 פֶּאֶרְכְּמִיָּע צוֹ דִּיא וְאִם הָאֶפֶן צוֹ וַיִּין
 גִּינָאֵד: לַהֲצִיל צוֹ מִצִּיל וַיִּין פֿון דֶּעם
 מוֹט וַיִּיעַר לִיב אֵין דֶּער גֶּעֶרִין וַיִּיא
 הָאֲמִשָּׁע עֵם אֵין אֶהוּנְגֶּער: נִשְׁנוּ אֶהוּנְגֶּער
 לִיבֶער מוֹעַן הָאֶפֶן צוֹ נָאֵם אֶהוּנְגֶּער
 הַעֲרָצֶר אֵין אֶהוּנְגֶּער בְּאִשְׁצִיר אֵין עַד:
 כִּי וְאִרוֹם מִיט אֵים מוֹט זִידֶּה פֶּרִיִּיִן
 אֶהוּנְגֶּער הָאָרֶץ אֵין וַיִּין הִיִּלְגֵּנֵן נָאֵמֵן
 פֿר זִכְעֶרִין מִידֶּה זִידֶּה: יי עֵם זֶל וַיִּין

פֿור דִּיא וְעֵלֵם: בִּדְבֵר מִיט נָאֵמֵם רִיד
 וַעֲנֵנֵן גִּוֹאֲרִין דִּיאֲהִימָעֵל אֵין מִיט דֶּעם
 אֲמוֹם פֿון וַיִּין מוֹט נָאֵר דִּי הַעֲרָשָׁאֲפִם
 פֿון הִימָעֵל: כּוֹנֵם עַד וְאִמָּלֵט אֵין וַיִּיא
 אֲמוֹנֶער דִּיא וְאִמָּעֶר פֿון דֶּעם ים עַד
 גִּים אֵין דִּי בְּהַעֲלִמְעֵנֶשׁ דִּי אֶפֶן גִּוֹנֵד:
 יִירָאוּ זֶלֶן פֶּאֶרְכְּמֵן פֶּאֶר נָאֵם אֶלֶךְ לִיִּים
 פֿון דֶּר וְעֵלֵם פֿר אֵים זֶלֶן מוֹרָא הָאֶפֶן
 אֶלֶךְ דִּי זִיִּצֵּר אֶפֶן דֶּר וְעֵלֵם: כִּי וְאִרוֹם
 וְאִם עַד זֶאֱמֵר אֵין אֶזוֹ וְאִם עַד שְׁאֲפִם
 בְּלִיבִים שְׁמִיִּין: יִינָאֵם הֵם פֶּרִשְׁמֶעֶרֶם
 מֶרֶאֱכְמוֹנֵג פֿון דִּי הִיִּידֵן עַד הֵם פֿר מִיט
 דֶּם מֶרֶאֱכְמוֹנֵג פֿון שְׁלֶעֲכֶמֶע פֶּעֲלֶקֶר: עֲצָה
 נָאֵמֵם עֲצָה בְּלִיבִים שְׁמִיִּין אֶפֶן אֵיִיבִיג
 דִּי כִּחֲשָׁבָה אֵין וַיִּין הָאֶרְצִין בְּלִיבִים פֿון
 אֵין דֶּר צוֹם אֶנְדֶּערֶן דֶּר: אֲשֶׁר וְאִיר
 דֶּעם פֶּאֶלֶק וְאִם דֶּער רֶעֶכְמֶער אֵין
 וְאִרְהֶאֱפִיִּיגֶר נָאֵם אֵין וַיִּין נָאֵם וְאִיר
 דֶּעם פֶּאֶלֶק וְאִם עַד הָאֵם נָאֵם אֵים
 גֶּעֲקִלְכֵּן פֿר אֵין אֶרְבּוֹנֵג צוֹ אֵים: מִשְׁמִים
 פֿון דֶּעם הִימָל לִיבִים נָאֵם עַד עֶהֱמֵ דִי
 צֶעֶק קִנְדֶּער פֿון אֶדָם: כִּמְכוּן פֿון דֶּער

יז 1 2 3 ע"ט ס נִימל

פירוש ע"מ

תייערע

שחרית

לערב ימולד ויבש: כי כליו באפה, ובהמתה נבהלנו:
 שמה צונומינו דגנדה, עלמנו למאור פניה: כי כל ימינו
 פנו בעברתה, כליו שנינו כמו הגה: ימי שנותינו בהם
 שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, ורהבם עמל
 ואון, כי נז חיש ונעפה: מי יודע עוז אפה, וכיראתה
 עברתה: למנות ימינו כן חודע, ונביא לבב חכמה:
 שובה יי עד מתי, והנחם על עבריה: שבענו בבוקר

פירוש ע"מ

כלילת חם

מעצמן: בבוקר נאר אין דר פריא דאס
 הייסט אין די יונגע יארן מוט ער זיך
 באנייען מיט פלח אזו ווי איין נראז
 בנייעט זיך מיט שפראצונג: לערנ אוף
 דר נאכט דס הייסט אוף דער ערשטער
 ווערט ער פאר שנימן אונ פאר דארט:
 כי מיר זענען גווארן פאר דענט מחמת
 דיין צארן אונ מחמת דיין גרים צארע
 זענן מיר גווארן דר שראקן: שמה אונזערע
 עבירות וואס מיר האבן גטאן במזיד
 האסטו גטאן קעגען דייער אונן אפילו
 אונזערע פאר הולענע עבירות דס הייסט
 וואס מיר האבן גטאן בשונג מוסמו זייא
 אוף טאן פאר דר ליכט פון דיין פנים צו
 בצארען אונ פאר זיי: כי אדע אונזערע
 מעג זענען אונעק גנאנגן נאר מיט דיין
 צארען אונזערע יארן זענען פאר לענט
 גווארען אזו וויא מען רעט אוס איין
 ווארט: יי די מעג פון אונזערע יארען
 זענען אין זייער צאל ויבעציג יאר אונ
 אז דר מענטש איז שטארק פמבע לעבט
 ער אכציג יאר אונ דר גרעסטער מייל
 פון די יארן איז נאר מידקייט אונ אונ
 רעכט ווארום זיי ווערען גיך פאר שנימן
 אונ פליהען אונעק פון דר וועלט: יי ווער קאן וויסן וואס דו ביסט שטארק
 אין פערס אזו זיין דיין פארקט איז פאר הולען פון אונ אזו איז פאר הולען פון
 אונ דיין צארן: למנות נאך דר צאל נאך פון אונזערע מעג זאלסטו אונן אין אונזער
 מירן מעהרען חכמה: שובה קער אפ פון דיין צארען ביז וויא זאנג וועסטו

דערשט נעמאל איז געקומען אויף דעם אדם ש' האט איבער
 גענומען דאס קאמאנדע דאס חל איז נאר דערקויפט געווארן
 דעם גענעראל איז געווען געפירט דעם סלד בלל לב תפיל דאס
 ש' האט זיך איין געשטעלט זיין לעבן איז געקומען געמאכט
 דאס זיך קערן און געווען פאצט צו זיין דעם שטא, דער
 ש' געווען פארשט גענעראל דעם דאס נים געקענט צו קענען
 דעם איז געווארן אכעראלשער שטא דעם פרישען גענעראל
 אונ האט אלס גענומען פלעגן מיט צנות וויא איז דעם פרישען
 גענעראל בוסת צו זיין, דר פרישען גענעראל האט און געווען
 דר קאמאנדע צו שפירען, ער האט זיך נים פיל מיטשט געווען נאר
 ש' האט, און גלייך געפירטן שפירען איין קויפטן אונ פאר
 געמאכט דעם מען דעם פאלשען גענעראל אונעק געפירט איין
 דא רעווענען שטאט אונ איז געברענגט צום סלד, דר סלד
 האט ש' נאר נים געוואלט זען זיין צוהר פאר וואס זענט
 געווען סען און דאס זינגען תווערע ווארען פאלש אונ ער איז
 פליסט אפאכער שטאט דאס סען דאך איז פאר שפירען צום
 ש' דאס וואס דער פסק תמורת זעם שטאט שפירען
 רשע דעם רשע רעה, זיין איינציג שלעכטע דאס ש' האט
 געשען נאר וויא דער רשע דאס קאן פאלש וואסן פאלשע
 תווערע דאס באמת האט ש' ליב צו הקב"ה נאר ער איז
 געגאנגען איינציג פלעג, אונ ער האט דעם שפארקן שטא
 דעם ציר הוד נים געקאנט גיבן זיין, תווערע סען איז מיט
 דעם ציר דאס דאס ער איז דעם ציר אשטא איז דאך
 געקומען דאס ער איז אפאכער רשע תווערע אונ ש' האלט ליב
 וואס צו הקב"ה וואס ער דאך דעם ציר געווארען ליב
 געווען דאס דער ציר, קאן גיבן זיין דעם שטא דעם ציר
 דעם ש' האט געווארען דעם ציר האט ש' האלטען אונ
 דעם דעם האט ער איז אשטא דעם ציר זעקס סען און זיין
 רשע דאס ער איז אשטא ביינאלי להקב"ה דאס עס קומט
 ש' אויף איז זיין גיבן דין, איז דער פלש סען פסק דין איז
 שפירען רשע רעה, און וואס ציר דאס סען זעקס לא רי
 ש' איז אשטא ער נאך אשטא דעם ציר דעם אשטא
 זענען זיין דא רשע פארשלינגען דאס וויא געקומען
 זייער פסק אונ דר ציר ווערען געווען

חֲסִדָּהּ, וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שְׂמֵחֵנוּ כִּימוֹת עֲנִיתֵנוּ, שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה: יִרְאָה אֶל עֲבָדֶיהָ פְּעִלָּהּ, וְהִדְרָה עַל בְּנֵיהֶם:

וַיְהִי נֹעֵם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

יֵשֶׁב בְּסֹתֵר עֲלִיוֹן, בְּצֵל שְׁדֵי יִתְלֹנּוּ: אִמֵּר לִי מַחְסֵי וּמַצֻּדֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתָם בּוֹ: כִּי הוּא יִצִּילָהּ מִפֶּחַ יָקוֹשׁ, מִדְּבַר מְדוּת: בְּאַבְרָתוֹ יִסָּךְ לָהּ, וְתַתַּת בְּנָפְיוֹ תִּתְחַסֶּה, צָנָה וְסוֹתָרָה אֲמָתוֹ: לֹא תִירָא מִפֶּחַד לֵילָהּ, מִחֵץ יְעוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְלֵ יִתְלֹךְ, מִקָּמֶט יִשׁוּד צָחָרִים: יִפּוֹל מַצֻּדָּה אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינָהּ, אֶלֶיָּהּ לֹא יָבֹשׁ: רַק בְּעֵינֶיהָ תִּבְיֹט, וְשִׁלְמַת רָשָׁעִים תִּרְאָה: כִּי אַתָּה יי מַחְסֵי, עֲלִיוֹן שְׂמֵת מְעוֹנָה: לֹא תֵאָנֶה אֶלֶיָּהּ רָעָה, וְנִגַּע

פירוש ע"ט

פון איין שמואל'דיגדיגע געץ אונ פון מארד ווס צו פרעכט: באברחו אונמאר זיין פליגל וועסטו דיה באשיצען זיין ווארהאפטונג העמחה וועט צו דיר זיין אזו ווי איין פאנצער: לא דו וועסט קיין מורא גיט האפען פר דעם פחד פון די שדים ווס זענען שולט ביי נאכט אונ פון איין שד ווס פליהט ביי טאג וויא אפיי: מדבר פון פעסט ווס גייט אין דר פינצער פון קראנקייט ווס מייטן אין מיטען טאג: יפול האמטשע לעפען דיין דינקע האנד וועלען גהרגת ווערן טויזנט מענשן אונ צעהן טויזנט מענשן לעפען דיין רעכטער האנד אפר צו דיר וועט דער מזיק גיט געהענען: יא מיט דינגע אונגען וועסטו נאר זעהן ווי דיא רשעים ווערן גהרגת אפר דו וועסט גיט האפן קיין בייז: י וועסטו זאגן אז נאט איז מיין באשיצונג און דעם אובערשטען נאט וועסטו טאן דיין בשחון: לא וועט זיך צו דיר גיט טרעפען קיין בייז אונ איין פלאג וועט גיט געהענען אין דיין גצעלט: י ווארום ער וועט זיינע מלאכים

ציערגין מראכט איין גומע מחשבה און דינגע קנעכט: שבענו אלע אין דר פרי זאלסטו אונז מאכן וואט מיט דיין גנאד וועלען מיר זינגן אונ וועלן זיך פרייען אדע אונזרע מעג: שמתנו דו זאלסט אונז אזו פיל צייטן דר פרייען וויפעט מעג דו האסט אונז גפייגנט וויפעט יאר מיר האבן געהן בייז: דיא דינגע ווערן זאלן געהן ווערן צו דינגע קנעכט ישראל אונ און זייערע קינדער זאלן געהן ווערן דיין שיינקייט: יי וועט זאל דיין און אונז זיסקייט פון אונז נאט אונ די ווערן פון אונזרע הענד זאלסטו אן ברייטן אז עס זאל זיך אונז גיט מרעפן קיין שאדן: יי שם משה רבינו הט גזאנט דו ווס דו זיצט אין דעם פר בארגענעם פון דעם אובערשטן נאט אונ לערינט זיין תורה אונ אין דעם שאמען פון אלמעכט'יגן נאט שום ער געכמינן: אימר זאג איך דיר פון נאטס וועגען ווס איז ביין באשיצד אונ מיין פעסטונג אונ איין נאט וואס איך פאר זיכר זיך איין אים: י אז ער וועט דיה מציל זיין

לא יקרב באהבה: כ כולאכיו יצוה לה, לשמרה בבר דרכה
על פנים ישאונה, פן תגוף באכן רגלה: על שהל ופתן תדרוה.
תרמוס בפיר ותנין: כי בי חשק ואפלהו, אשונהו כי ידע
שמי: יקראני ואענהו, עמו אנכי בצרה, אחלהו ואכפדהו:
אך ימים אשביעהו, ואראהו בישועתי: אורד וגו'

מזמור שירו דיי שיר חדש, כי נפלאות עשה, הושעה לו ימינו וזרע
קדשו: הודיע יי וישועתו, לעיני הגוים גלה צדקתו: זכר חסדו ואמנותו לבית
ישראל, ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו: הריעו ליי כל הארץ, בצחו ורגנו
ותמרו: וזרו ליי בכבוד, בכבוד וקוד זמרה: ברחצרות וקול שופר, הריעו לפני
המלך יי: ורעם תים ומלאו, תבל ויושבי בה: נהרות ימלאו קח, יחד הרים
ידנו: לפני יי כי בא לשפוט הארץ, ישפוט תבל בצדק ועמים במישורים:

שיר למעלות, אשא עיני אל ההרים, מאין יבא עזרי: עזרי מעם יי עזרת
שמים וארץ: אל יתן למוט רגלה, אל יגום שומרה: הנה לא יגום ולא יישן, שומר
ישראל: יי שמרה, יי צלה על יד ימינה: יומם השמש לא יפלה, וירח בלילה: יי
ישמרה מכל רע, ישמור את נפשה: יי ישמר צאתה ובואה, מעתה ועד עולם:
שיר המעלות לדוד, שמחתו באומרים לי בית יי גלה: עומדות היו רגלנו,
בשעריך ירושלים: ירושלים הבנויה, בעיר שחופרה לה יתרו: ששם עלה
שבטים, שבטי יה, עדות דישראל, להודות לשם יי: כי שמה ישבו בסאות
דמשפט, בסאות לבית דוד: שאלו שלום ירושלים, וישליו אוהביה: יהי שלום
בחינה, שלום בארמנותיה: למען אחי ורעי, אבברה נא שלום בה: למען בית
יי אלהינו, אבקשה טוב לה:

שיר המעלות, אליה נשאתי את עיני, תישבי בשמים: הנה בעיני עבדים
אל יד אדוניהם, בעיני שפחה אל יד גברתה, בן עינינו אל יי אלהינו עד שיחננו:
תגש יי חננו, כי רב שבענו בו: רפת שבעה לה נפשנו, הלעג השאננים, הבוזה
לנאי ימים:

שיר המעלות לדוד, לולי יי שהיה לנו, יאמר נא ישראל: לולי יי שהיה
לנו, בקום עלינו אדם: אזי חיים בלענו, בחרות אפס בנו: אזי חיים שטפנו.

פירוש ע"ט

באפעלן פון דיינעם וועגן אז זיי זאלען
דך הימן אין אלע דיינע וועגן: על אוף
זייערע הענד וועגן זיי דך מראגן מאמר
ועם זיך אן שראגן דיינע פים אין איין
שטיין: על אוף זייערע אונ איין שראג
ועקסטו מערעמן מיט דיינע פים אונ דוא
וועקסט מיט ניווק ווערין: יי איך וועל
אין מאכן אנמרגן נייט ער הט נגדוסט
אין מיר איך וועל אים שטארקן וייל
ער קאן מיין נאמן: יראני אז ער וועט
מיד רופין וועל איך אים ענטפערן איך
וועל איהם אום ציהען פון דער צדק
אונ וועל איהם ערליך האלטן: אור
מים מיט לאנגע מעג וועל איך איהם
מאכען נאט אונ איך וועל אים נייט
מיין היף:

עֲהָרִית

נִחַלָה עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ: אִזִּי עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ, חַמּוֹס הַיּוֹדוּנִים: בְּרוּךְ יי, שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ, מִרְקָה לְשֹׁנֵיהֶם: נַפְשֵׁנוּ בְּצַפּוֹר נִמְלְמָה, מִפֶּחַ יוֹקֵשִׁים, הַפֶּחַ נִשְׁבֵּר וְנִאֲחַנּוּ נִמְלְמָנוּ: עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם יי, עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֶת שֵׁם יי, הִלְלוּ עֲבָדֵי יי: שְׁעוּמָדִים בְּבֵית יי, בְּחִצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יי, וְזָמְרוּ לְשִׁמּוֹ, כִּי נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גִדּוֹר יי, וְאֶדְוִינּוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יי עֲשֵׂה, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיּוֹמִים וְכָל הַחֲזוֹמוֹת: מַעֲלָה נִשְׁאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ, בְּרָקִים לְמַטֵּר עֲשֵׂה, מוֹצֵא רוּחַ מֵאֲצוּרֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, מֵאֲדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם, בְּפָרְעָה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גִזִּים רַבִּים, וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמּוֹרִי, וּלְעֹזַג מֶלֶךְ הַכְּנָעִי, וְלִכְלָד מֶלֶךְ מִמְּלָכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אֶרֶצָם נַחֲלָה, נִחַלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יי שִׁמְךָ לְעוֹלָם, יי זְכָרְךָ לְדוֹר וָדוֹר: כִּי יִדִּין יי עַמּוֹ, וְעַל עֲבָדָיו יִתְּנָהֶם: עֲצָבֵי הַגִּזִּים כְּסָף וָזָהָב, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה

פִּירוּשׁ ע"ט

אֲדָר: שֶׁהִכָּה נָאֵם הָאֵם גִּשְׁלָאֲנִין אֶלֶּם בְּכוֹרִים פֿון מִצְרַיִם פֿון מַעֲנִישֵׁן בִּיז דִּיא בְּהֵמָה: שֶׁלֹּא נָאֵם הָאֵם גִּשְׁלָאֲנִין זִינְע צִיבִיגִין אֹנֶג זִינְע וואוּנְדֶער אִין מִצְרַיִם אִין פֿרַעָה אֹנֶג אִין זִינְע קֶנַעֲכֶם: שֶׁהִכָּה עַר הָט גִּשְׁלָאֲנִין פֿיר פֿעֲלֶקֶר אֹנֶג הָאֵם גִּהֲרָגָת דִּי שְׁמֵאֲרָקִי מְלָכִים: לְסִיחּוֹן מִיחּוֹן דָּעם מֶלֶךְ פֿון אֱמּוֹרִי אֹנֶג עִיג דִּר מֶלֶךְ כְּנָעַן אֹנֶג אֶלֶם מְלָכִים פֿון כְּנָעַן: וְיִחִי אֹנֶג הָט גִּנְעֵבִין זִינְעֶר לֵאמֹד פֿר אִין אֶרֶב צו זִיין פֿאַלֶק יִשְׂרָאֵל: יי דִּינִין נָאֵמִין נָאֵם אִזִּי אֹרֶף אִיִּיבִיגִין אֹנֶג דִּינִין נָאֵמִין נָאֵם ווערֶט דִּר מֵאֲנֵם אֹרֶף אִיִּיבִיגִין: כִּי אִזִּי נָאֵם וועט מִשְׁפָּטִין דָּעם מִשְׁפָּט פֿון זִיין פֿאַלֶק אִזִּי עַר זֵאל זִינְע גִּטֶּם מֵאִין: עַבְדִּי דִּי בִּידְדֶר נֹס דִּי הַיִּידִין הָאֲבִין גִּדִּינֶם מִינֶם זִינְע זִינְע מֵאֲבִין פֿון נֶאֱלָד אֹנֶג פֿון זִילְכֶר מַעֲנִישֵׁן

הַלְלוּיָהּ לִזְכָּר דָּעם נָאֵמִין פֿון נָאֵם אִזִּי נָאֵם קֶנַעֲכֶם לִזְכָּר צו אִים וואָס זִינְע שְׁמֵינֶם אִין נָאֵם בֵּית הַמִּדְרָשׁ אִין דָּעם הוּרָ פֿון אֹנֶגֶר נָאֵם הוּרָ: הַלְלוּיָהּ לִזְכָּר נָאֵם וואָרֶם עַר מוֹט גִּטֶּם אֹנֶג זִינְע צו זִיין נָאֵמִין וואָרֶם עַר אִזִּי זִים: כִּי וואָרֶם נָאֵם הָט אִים דִּר ווייִלֶט יַעֲקֹב אֲבִינוּ צו זִיךְ אֹנֶג דִּי יִשְׂרָאֵל הָאֵם נָאֵם אִזִּי דִּר ווייִלֶט צו זִיין גִּלְדִּסְטִיגִין אֲדָר: כִּי וואָרֶם אִזִּי ווייִס אִזִּי נָאֵם אִזִּי גִרֹם אֹנֶג אֹנֶגֶר הָאֵר אִזִּי גִרֶעסֶער פֿון אֶלֶם מִלְּאָכִים: כִּי אֶלֶץ וואָס נָאֵם בֵּאֲנֶערֶט מוֹט עַר אֹרֶף דָּעם הִימֶל אֹנֶג אֹרֶף דִּער עַרֶד אִין דִּי יָמִים אֹנֶג אֶלֶם אֶפֶס גִּרֹנְמִין: מַעֲלָה עַר בְּרַעֲנֵגֶם אֹרֶף דִּי וואָלְקֶן פֿון עַק ווערֶט אִזִּי דִּר רַעֲנִין גִּיט מֵאֲבִין נָאֵם בְּדִיצִין עַר צִיִּהֶם אִים דָּעם ווייִט פֿון זִיין

שחרית

לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ. עֵינֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אֲזֵנֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ. אֶף אֵין יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹתֵהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיתֵהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בּוֹטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יי, בֵּית אֲחֵרֵן בָּרְכוּ אֶת יי: בֵּית הַלְוִי בָרְכוּ אֶת יי, יִרְאִי יי בָּרְכוּ אֶת יי: בְּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַיִם הַקְּלוּנָה:

אדריאל	הודו ליי כי טוב	כי לעולם חסדו :
ברכאל	הודו לאלהי האלהים	כי לעולם חסדו :
נבריא	הודו לאדוני האדונים	כי לעולם חסדו :
דורשיא	לעשה נפלאות גדולות לבדו	כי לעולם חסדו :
הדריאל	לעשה השמים בתבונה	כי לעולם חסדו :
ועדיאל	לרוקע הארץ על המים	כי לעולם חסדו :
עבדיאל	לעשה אורים גדולים	כי לעולם חסדו :
חניאל	את השמש לממשלת ביום	כי לעולם חסדו :
טהוריא	את הירח וכוכבים לממשלות בלילה	כי לעולם חסדו :
ידיריאל	למכה מצרים בכבוריהם	כי לעולם חסדו :
כרוביאל	ניצא ישראל מתוכם	כי לעולם חסדו :

כ דוש ע"ס

האבין זיי גמאכט: פה האמשי זיי האבין
אין מול קאנין זיי גיט ריידן זיי האבין
אונזין אונ קאנין גיט זעהן: אונזין זייא
האבין אויערין אונ הערין גיט עס איז
אפילו קיין אטום גיט דא אין זייער
מויל: כמורה הלואי אז די בעלי מלאכות
ווס האבין גימאכט די ביידער זאלין אויף
זיין אזוי ווי זיי אונ אלע ווס האבין איין
בטחון אויף זיי זאלין אויף אזוי זיין: בית
איר הוז גייד בון ישקאל לויבט גאט
דס הוז גייד פון אהרן לויבט גאט: בית
דס הוז גייד פון דא לויבט גאט גאט
אונ איר גאט פארקמיג לויבט אויף
גאט: בית לויבט גאט מיט דעם לשון
גלובט איז דר גאט פון ציון ווס רוקט
אין ירושלים לויבט גאט:
הוז לויבט צו גאט ווארום ער טוט
נומם דען אויף אייבג איז זיין גאט:

כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :
 כי לעולם חסדו :

להטיא **בִּיד הַזֶּקֶה וּבְזִרְעַ נְטוּיָה**
 שהגביאל **לְגִזֹּר יָם סוֹף לַגִּזְרִים**
 גוריא **וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכּוֹ**
 עוצצא **וְנָעַר פְּרָעָה וַחֲלִילוּ בָּיָם סוֹף**
 גוריא **לְמוֹלִיד עַמּוֹ בְּמִדְבָּר**
 סרעאל **לְמַכָּה מַלְכִּים גְּדוֹלִים**
 עשא **וַיַּהֲרֹג מַלְכִּים אֲדִירִים**
 שקריאל **לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי**
 צרופיא **וְלָעֹג מֶלֶךְ הַכְּשֵׁן**
 קרשיאל **וְנָתַן אֶרְצָם לְנַחֲלָה**
 דוסמא **נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ**
 שסמריאל **שֶׁבְשַׁפְּלָנוּ זָכַר לָנוּ**
 שסריאל **וַיַּפְרֹקֵנוּ מִצָּרֵינוּ**
 תומכאל **נוֹתַן לֶחֶם לְכָל בֶּשֶׂר**
 תרפיאל **הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם**

לְחֵי עוֹלָמִים :	הַחֹד וְהַחֹד	הַאֲבֵרֶת וְהָאֲמִנָּה	לְחֵי עוֹלָמִים :
לְחֵי עוֹלָמִים :	תַּנְצֵד וְתַנְתִּיקוֹת	תְּבִינָה וְתִבְרָכָה	לְחֵי עוֹלָמִים :
לְחֵי עוֹלָמִים :	תִּזְק וְהוֹדֵר	הַנְּאֻה וְהַגְדֻלָּה	לְחֵי עוֹלָמִים :
לְחֵי עוֹלָמִים :	תַּחֲסִיד וְתַחֲסֹן	תִּבְעָה וְתִדְבִּיר	לְחֵי עוֹלָמִים :

פירוש ע"ס

זיין גנאד : ויוצא דאבט צו דעם גאט ווס
 ער האט ארום גצונן די יודין פון מצרים
 דען אוף אייביג איז זיין גנאד : ביד מיט
 דער שטארקער האנד אונ מיט דעם
 אום גשטרעקטן ארום : לגזור לזבט צו
 דעם וואס הט צו שנימען דעם ים סוף
 אוף שטיקער אונ אימליכער שטט איז
 גינאנגן פאזונדער דען אוף אייביג איז
 זיין גנאד : והעביר אונ ער האט איבער
 געפירט די יודין איבער דעם ים : ויער
 אונ האט אום גישטארצט פרעה מיט
 זיין חיל אין ים : לשולד אונ הט געפירט
 זיין פאלק אין דער מדבר : למכא אונ
 דעם גשלאנגן די גרוסע מלכים : ויהרג אונ
 דאט גרונת דיא שטארקע מלכים
 פון כנען : לסיח סיחון דעם מלך פון
 אמורי : ולעוג אונ עוג דעם מלך פון כשן :
 ונתן אונ האט גיגעבין ויער לאנד פאר
 איין ארץ צו די יודין דען אוף אייביג
 איז זיין גנאד : שבשפלנו דאבט צו דעם
 וואס האט אונ גדענקט אז מיר זענען
 גווען מבוזה אין מצרים דען אוף אייביג
 איז זיין גנאד : ויפרקנו אונ האט אונ
 אום גילייזט פון אנגערע פליידיגער דען
 אוף אייביג איז זיין גנאד : ונתן אונ גיט
 ברזא אונ שפייז צו אלע ברואים דען
 אוף אייביג איז זיין גנאד : הודו לאל השמים
 לזיבט צוא גאט וואס ער רועט אין
 דעם הימל ווארום אוף אייביג איז זיין
 גנאד :

הַפָּסֶקֶם וְהַמִּזְמֹר	לְחִי עוֹלָמִים :	הָעוֹז וְהַעֲנוּה	לְחִי עוֹלָמִים :
הַיְחוד וְהַיְרָאָה	לְחִי עוֹלָמִים :	הַפְּדוּת וְהַפָּאָר	לְחִי עוֹלָמִים :
הַתְּתָר וְהַכְּבוֹד	לְחִי עוֹלָמִים :	הַצָּבִי וְהַצֶּדֶק	לְחִי עוֹלָמִים :
הַלֶּקֶח וְהַלְבּוֹב	לְחִי עוֹלָמִים :	הַקְּרִיאָה וְהַקְּדוּשָׁה	לְחִי עוֹלָמִים :
הַמְּלוּכָה וְהַמְּמִשְׁלָה	לְחִי עוֹלָמִים :	הָרוֹן וְהַרומָמוֹת	לְחִי עוֹלָמִים :
הַנּוֹי וְהַנְּצִחַ	לְחִי עוֹלָמִים :	הַיִּשִּׁיר וְהַשְּׁבַח	לְחִי עוֹלָמִים :
הַסְּנוֹי וְהַסְּנוֹב	לְחִי עוֹלָמִים :	הַתְּהַלָּה וְהַתְּפָאֶרֶת	לְחִי עוֹלָמִים :

דיני פסוקי דזמרה

(א) פון ברוך שאמר ביו נאך שמונה עשרה טאר מען נישט אום רעדן, אפילו בלשון הקודש, מען זאל נישט מפסיק זיין צוא זאגען ברוך הוא וברוך שמו, אונג באס עס קומט אויס מען דארף גקיות, זאל מען אין מיטען פסוקי דזמרה נישט זאגען אפשר יצר נאר ווען ער וועט האלטען נאך וישתבח איידער ער הייבט אן דיא ברכה יוצר אור אדר ער וועט האלטען נאך שמונה עשרה זאל ער זאגען אפשר יצר:

(ב) אמן. קדושה. אונג ברכו. אדר אז דער ציבור זאגט שמע ישראל מען מען מפסיק זיין מיט צוא זאגן אין

(ג) פסוקי דזמרה דארף מען זאגן לאנגזאם מלה במלה, פון נברך דוד ביו נאך אז ישיר דארף מען זאגן בעמידה:

(ד) ביא דעם גאנצען דאכטן זאל מען גיווארענט זיין נישט אן צוא ריכען און זיין לייב דיא אלע צוא גרעקטע ערטער מיט דיא ברוסע הענד אונג ווען ער האט אן גרויס מוז ער תיפף וואשען דיא הענד:

הריני מומן את פי, להודות ולהלל ולשבח את בוראי, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתו, על ידי שהוא מסיר ונעלם בשם כל ישראל:

ברוך שאמר והיה העולם, ברוך הוא, ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקים, ברוך עושה בראשית, ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם

כלילת יופי
הריני מומן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי, דיא תפלה זאגט מען פאר דיא פסוקי דזמרה, בכדי כפסל
ס זיין אלע מקשרים ויזא ואלין נישט קענען שפערין אונזערע
מחלות ויזא ואלין גלייך אויף זיין צום כסא הכבוד, דר פסל
כבוד
גלובט איז דר ווס זאגט איין זאך אונג מוט עס באלד: גלובט איז דער וואס
מ"ט 3 ד ע"ט

על הבריות, ברוך מְשַׁלֵּם שְׂכָר טוֹב לִירְאָיו
 בְּרוּךְ חַי לְעַד וְקִיָּם לְנֶצַח, בְּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל
 בְּרוּךְ שְׁמוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
 הָאֵל הָאֵב הַדַּחֲמָן, הַמְהַלֵּל בְּפֶה עַמּוֹ, מְשַׁבַּח
 וּמְפָאֵר בְּלִשׁוֹן חֲסִידָיו וְעַבְדָּיו, וּבְשִׁירֵי דָוִד
 עַבְדְּךָ, נְהַלֵּלְךָ יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחוֹת וּבְזִמְרוֹת,
 וּנְגִידָלְךָ וּנְשַׁבַּחְךָ וּנְפָאֵרְךָ וְנַמְלִיכְךָ וְנִזְכִּיר שִׁמְךָ
 מִלְכֵנוּ אֱלֹהֵינוּ, יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשַׁבַּח
 וּמְפָאֵר עָדִי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל: בְּרוּךְ אַתָּה יי, מֶלֶךְ
 מְהַלֵּל בְּתִשְׁבְּחוֹת:

מְזִמּוֹר שִׁיר, לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לַחֲזוֹרוֹת לִי, וּלְזִמּוֹר

פירוש ע"ט

כלילת יופי

כבוד יו"ט נאָמס אוף דעם אמשל אסתר קען ער פארש
 פון איין שטאם צו דיא אנדערע מיט סתירה על פי רוב קאן
 ער פארקאלשן ווערין מיט ניין סתירה פון דיא פאליצייא
 בעאטסע, ווי פרעגין אים, ווער ער איז פון וואנען ער איז, ווי
 האט ער גענוגן די סתירה, צו האט ער אפאקפארט וועלכעס
 נאל עדות נאגין אוף זיין ערליכקייט אבער דער וואס פארש
 בשליחות המלך אים וועט קיינער נישט זאגן שפעטן ער איז פריי
 פון אלעם, אזוי אויף נאָמס מען פאר פסוקי דוסרה דאס מיר
 גייען בשליחות המלך צו לויבן דעם הייליגן באשפער בך
 מען זאי אנדערע תפלות פרייא אדורך לאנגן צום רבנו
 של עולם:

איז גוֹר איין זאך אונד ער האלט אונד ער
 איז מקיים: גלובט איז דער וואס דער
 בארימט זיך איבער דעם לאנד גלובט
 איז דער וואס דערפארמט זיך איבער
 דיא באשעפעניש: גלובט איז דער וואס
 בצאלט איין גוטען לון צו דיא וואס
 פארמט זיך פר אים: גלובט איז דר
 וואס לעבט אייג אונד גוועלט אייביג:

גלובט איז דר וואס טוט אום לייזן אונד איז מציל אימליכען מענטשין פון איין
 צרה גלובט איז זיין נאמען: גלובט ביסטו גאט אונזער גאט קיינ פון דער
 וועלט גאט דר בארימטהערציגער פאטער דער וואס איז גלובט אין מול פון זיין
 פאדק ער איז גלובט אונד בשיינט אין שפראך פון זיינע פרומע אונד זיינע
 קנעכט אונד מיט גיזאנג פון דיין קנעכט דוד המלך ע"ה וועלן מיר דיה לובען
 גאט אונזער גאט מיט לובונג אונד מיט גיזאנג וועלן מיר דיה גרויס מאכין אונד
 לובן אונד באשיינען אונד מיר וועלן דער מאנען דיין נאמן אונד מאכען דיה קיינען
 אוף אונד אונזער קייניג אונד אונזער גאט יידי דער איינציגער דאס לעבונג פון דער
 גאנצער וועלט דער קיינ דר ווס איז גלובט אונד באשיינט אוף אימער אונד
 אייבן איז זיין גרוסער נאמען אקאנט: ביד גלובט ביסטו גאט דער קייניג וואס
 איז גלובט מיט לובונג:

מזמור דר מזמור איז גמאכט גיוראן אז די פתלים זאלן אים זינגען אים שבת צו

לְשִׁמְךָ עֲלֵיוֹן : לְהַגִּיד בְּבוֹקֶר חֲסִדְךָ, וְאִמּוֹנֶתְךָ בְּלִילוֹת :
עֲלֵי עֲשׂוֹר וְעֲלֵי נָבֵל, עֲלֵי הַגִּזּוֹן בְּכִנּוֹר : כִּי שִׁמְחַתְנִי יי
בְּפִעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרִנֵּן : מִה נִגְדְּלוּ מַעֲשֶׂיךָ יי, מֵאֵד
עַמְקוֹ מִחֲשֻׁבוֹתֶיךָ : אִישׁ בָּעַר לֹא יֵדַע, וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת
זֹאת : בְּפָרוֹחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֶשֶׂב, וַיִּצְצוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֱוֹן,
לְהַשְׁמָדָם עַד : וְאַתָּה מְרוֹם, לְעוֹלָם יי : כִּי הִנֵּה
אֵיכָּיֶךָ יי, כִּי הִנֵּה אֵיכָּיֶךָ יֹאבְדוּ, וְיִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֱוֹן :
וְתִרְם בְּרָאִים קֶרְנִי, בְּלוֹתִי בְּשִׁמְן רַעְנָן : וְתַבְסַּע עֵינֵי בְּשׂוֹרֵי
בִּקְמִים עֲלֵי מְרָעִים, תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי : צִדִּיק בְּתִמְרֵי יִפְרָח,
כְּאֵרֹז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה : שְׁתּוּלִים בְּבֵית יי, בְּתַחֲרוֹת
אֶלְהִינוּ יִפְרִיחוּ : עוֹד יִנּוּכּוֹן בְּשִׁיכָה, דְּשֻׁנִּים וְרַעֲנָנִים
יִהְיוּ : לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר יי, צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָה בּוֹ :

פירוש
הוֹדֵא אוֹף אֵיכָּבֶג : כִּי הִנֵּה דִינֶנּוּ פִּינְד נֹס
הַאֲבֵן דִּיךְ גָּאט פִּינְד וועלן פֿר לֶאֱרִין
ווערן אונ אלע דיא וואס ווערן אונ
רעכט וועלן זייערע פֿינְדער צו שְׁפִרִיט
ווערן : וְתִרְם אָבְדֵר מִיִּין הַעֲרֻשָׁאָפֶט
וועט דערהוּבִין ווערן אַזו הוֹדֵא נוי דיא
הַעֲרֻשָׁאָפֶט פֿון אַחֲרָה נֹס ווערט אָן גְּרוֹפֵן
רֶאֶם. מִיִּין קֶאָפֶ וועט גַעמִישֶׁט ווערן
מִיט פֿעטִין אֵייל : וְתַבְסַּע אונ מִיִּין אונ
וועט זעהן שְׁעַעכְטִם אוֹף מִינְע שְׁאֲנָאִים
אַז דיא רִשְׁעִים שְׁטִינְען אוֹף מִיר צו
מֶאָהן בִּיז וועלן מִינְע אַוּשְׁרִין הַעֲרִין
זייער מִפְּלֶה : צִדִּיק אָבְדֵר דֵּר צִדִּיק וועט
בְּלִיעֵן וויא אַמִּיטֶעל בּוֹם אַזו וויא
אַמִּעֲנֶען בּוֹם וֹס מוֹט וואַקסִין אֵין וואַלד
אונ מוֹט זיך שְׁמֶאֲרֶקן : שְׁתּוּלִים די דוּמְדִים
וועלן זיין נִיפְלֶאנְצֶט אֵין גָּאטִס הוּז אֵין
דֵּעס הוֹף פֿון אונְזער גָּאט וועלן זייא
בְּלִיעֵן : עֵד זייא וועלן גָּאט מַעְהָר
שְׁפֶאֲרֶאצֶען אוֹף דֵּער עֲלִמְטֶער. פֿעט אונ
צווייג האַפְטִיג וועלן זיין זיין : לְהַגִּיד עֵס
וועט נִיזֶאָגֶט ווערן צו אֵיטֶלֶכֶען אֵין

י מלך גאות לבש, לבש יי עזי התאזר, אף תבון תבל,
כל תמוט: נכון בסאף מאז, מעולם אפה: גשאו נהרות
י, גשאו נהרות קולם, ישאו נהרות דכים: מקולות מים
רבים אדירים משגרי ים, אדיר בפרזם יי: עדותיה נאמנו
מאד, לביתה נאזה קודש, יי לארץ ימים:
יהי כבוד יי לעולם, ישמח יי במעשיו: יהי שם יי
מבורך, מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבואו,
מהלל שם יי: רם על כל גוים יי, על השמים כבודו: יי
שמה לעולם, יי זכרה לדור ודור: יי בשמים הכין כסאו,
ומלכותו בכל משלה: ישמחו השמים ותגל הארץ,
ויאמרו בגוים, יי מלך: יי מלך: יי מלך: יי ימלך לעולם

פירוש ע"מ

וואס וועט נבוא ווערן וועט זיין און
לאנגע טעג און וועט זיין הרוב
ווערען:
יי עם זאל זיין דער כבוד פון נאם
און אייביגער זאל זיך פרייען נאם מיט
אלע זיינע מעשים: יי עם זאל זיין דר
נאמען פון נאם גיבענשט פון אצור
ביז אייבג: מפורד פון און נאנג די ווערן
ביז אונטער נאנג איז גלובט נאמט
נאמען: רם נאם איז דערהופן און אלע
פעלקר. און דעם הימל איז זיין כבוד:
" נאם זיין נאמען איז און אייבג: יי
נאם זיין גידעכעניש איז פון איין דור
ביז דעם אנדערן: " נאם הם אין
הימל און גבריית זיין שטול פון דעס
וועגן גיוועלטיגט זיין קיניגרייך אין
אלע ערטער: ישמחו עם וועלן זיך
פרייען די הימל און עם וועט לוסטיג
זיין די ערד און מען וועט זאגן צווישן
די פעלקער נאם אלזיין הם געקניגט:
" נאם קניגט און ער האט געקניגט
און נאם וועט און קניגן און אייבג:
" נאם איז איין קניג און אייבג. זיין

ועיט

אונזר שטארק נאם איז רעכט פארטיג
און עם איז גיטא אין אים קיין עולה:
" אז משיח וועט קומען וועט מען
נאגן נאם האט גיקניגט און האט אן
געקניגט גרוסקייט. נאם האט זיך אן
געקניגט מיט שטארקייט און האט
זיך ארום גענארמלט מיט כח און
דענסטמאח וועלן אלע וויסען אז נאם
האט דיא וועלט און אן גבריית אז זיא
זאל זיך גיט אום גריצען: נכו דיין שטול
איז אן גבריית פון צייט דו האסט דיא
וועלט בשאפן. איידער דו האסט
בשאפן דיא וועלט ביסטו און גיווען:
נכו די שייכן האבן און גהופן זייער
קול און דיא שייכן האבן און גהופן
זייערע איידען: מקולות אפער מעהר פון
דעם קול פון די שטארקע וואסערן און
פון די אייגן פון זיין וועט זיך שטארקן
דאס קול פון דעם וואס וועט אין הימל:
עחיד דייענע גביאים וואס האבן עדות
גיאנט און דער גאולה וועגן זייער
באגלובט און צו זיין הוזה וועט זיין
אשין הייליקייט: " נאם דר ביהמק

13

8

8

ע"מ

וְעַד: יי מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד, אָבְדוּ גוֹיִם מֵאֶרֶץ: יי הַפִּיר
עֵצַת גּוֹיִם, הִנִּיא מִחֲשָׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת בְּלֹב
אִישׁ, וְעֵצַת יי הִיא תְּקוּם: עֵצַת יי לְעוֹלָם תַּעֲמוֹד,
מִחֲשָׁבוֹת לְבָבוֹ לְדוֹר וָדוֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא צִוָּה
וַיַּעֲמֹד: כִּי בָחַר יי בְּצִיּוֹן אֹתָהּ לְמוֹשָׁב לֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר
לֹ: יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יי עַמּוֹ, וְנִחַלְתּוֹ לֹא
יַעֲזוֹב: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהַשְׁיב
אִפּוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ: יי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם קָרְאֵנוּ:

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד יִתְלַלֹּךְ סִלָּה: אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה
לֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁנֵי אֲלֹהָיו: תִּהְיֶה לְדוֹר, אֲרוֹמָמָה אֲלֹהֵי הַמֶּלֶךְ,
וְאֶבְרָכָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם וְעַד: בְּכָל יוֹם אֶבְרָכְךָ, וְאֶחָלָלָה שְׁמָךְ
לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל יי וּמַהֲלֵל מְאֹד, וְלִגְדָלְתוֹ אֵין תִּקַּר: דוֹר לְדוֹר
יִשְׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: תִּהְיֶה כְבוֹד הַדָּךְ, וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ

פירוש ע"ם

וַיַּעֲנֵנוּ פֶר לֵאמֹר גּוֹאֲרֵן דִּי עוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים
פֹּהן זִיין לֵאמֹר: רַבּוֹת פִּיל גִּירָאֲנֵקֵן אִיז
אִיז הַאֲרָצָן פֹּהן אֲמַעַנְשֵׁין עִם הָאֵם אֶבְר
קִיין קִיִּים גִּיט. אֶבְעֵר דִּי עֲצָה פֹּהן גָּאֵם
הָאֵם יוֹא אֶקִּיִּים: עֵצַת דִּי עֲצָה פֹּהן גָּאֵם
בְּלִיבֵט אִיִּיבֵג שְׁמִיין דִּי גִירָאֲנֵקֵן פֹּהן זִיין
הַאֲרָצָן אִיז פֹּהן אִיִּין דוֹר צוּם אַנְדֵּרֵרִין:
י אֶלֶץ וּם גֵּר הָאֵם גִּירָאֲנֵם אִיז גִּירָאֲרֵן
אִיִּין בִּאֲשַׁמָּאֲנֵד דְּעֵר צוּ: יי דָּעֵן גָּאֵם
הָם אִם לְרוֹוִיִּילֵט אֵן דִּי שְׁמָאֵם צִיִּין זָאל
זִיין צוּ אִים אִיִּיבֵג: יי דָּעֵן יַעֲקֹב הָם
גָּאֵם גִּמָּאֵהן אִם דְּעֵר וַיִּיִּקְעֵן דִּי יִשְׂרָאֵל
פֶּר אֲנֵלִיבֵט פֶּאֶלֶק: יי דָּעֵן גָּאֵם זִיין
פֶּאֶלֶק אִם זִיין אֶרֶב וּועט עֵר גִּיט פֶּאֶר
לֵאמֹר: וְהוּא עֵר אִיז אֲדַעַרְבִּאֲרָמִינֵעֵר עֵר
טִיט פֶּאֶר גֵּעֲבֵן דִּי זִינֵד אִם וּועט גִּיט
פֶּר דִּאֲרָבֵן אִם מַעֲרֵט וַיִּדְּעֵר צוּ קַעֲבֵן
אִם מוֹט גִּיט דְּעֵר וּועקִין זִיין גִּירִים צִאֲרֵן:

אשיתח: ועוזו נוראותיה יאמרו, וגדלתה אספרנה: זכר רב טובה
יביעו, וצדקתה ירגנו: חנון ורחום יי, ארך אפים וגדל חסד: טוב
יי לכל, ורחמיו על כל מעשיו: יודוה יי כל מעשיה, וחסידיה
יברוכה: כבוד מלכותה יאמרו, וגבורתה ידברו: להודיע לבני
האדם גבורותיו, וכבוד הדר מלכותו: מלכותה מלכות כל עולמים,
וממשלתה בכל דור ודור: סומך יי לכל הנפלים, וזקק לכל
הכפופים: עיני כל אליה ישגרו, ואתה נותן להם את אכלם
בעתו: פותח את ידה, ומשביע לכל חי רצון: צדיק יי בכל
דרכיו, וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קראיו, לכל אשר יקראתו
באמת: רצון יראיו יעשה, ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר
יי את כל אהביו, ואת כל תרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי.

פירוש ע"ט

כלילת יופי

צדיק זה בכל דרכיו, חסיד בכל מעשיו. רמז ספר
הקדושים פייסשען דעם פסוק הזה האופן צדיק דע
אמת צדיק איז הי' בכל דרכיו אין אלע זינע זרבים האפ
ער אין זינען דעם איינערשטען, דאס ער איז זיין פאשע
פונם אין הקב"ה, וחסיד איז דר חסיד איז זיין פונם פונם
צום רבנו של עולם בכל מעשיו מים אלע זינע מעשים.

דוב פון דיין שיינעם כבוד און די רייד
פון ביינע וואונדער וועל איך דר ציילן:
עוזו און ביינע שטארקע פארבטיגע
ווערק וועלן די יודן זאגן און דיין
גדולה וועל איך דר ציילן: יי זיין טוען

ריידן און טוען דער מאגן דיין פיד נוסם וואס דוא מוסם און זינגן דיין
גרעכטיקייט: ה"ו נאם איז איין דער פארמינער און דער לענגערט זיין צארין
און מוט גרוסע חסדים: מיד נאם איז נוס צו אלע און אף אלע זינע ווערק
איז זיין רחמנות: ייחד פון אלע ביינע ווערק קומט צוא דיר איין לוב און ביינע
חסידים לובין דך: כבוד דעם כבוד פון דיין מלוכה טוען זיין זאגן און ביינע
גבורות טוען זיין ריידן: להודיע און זייער מעם איז צוא מפרסם זיין נאמם
גבורות צו דיא מענטשן און דעם שיינעם כבוד פון זיין מלוכה: מלכות דיין מלוכה
איז אף אלע וועלטען און דיין גוועלטיקייט איז אף אלע דורות: מוסר
נאם דערהנט אונטער אלע וואס פאלן און אלע ווס זעגן איין גבולין מאכט זיין
נאם אף שמעלן: עיני דיא אונגן פון אלע פאשעפניש טוען צוא דיר האפן
און דו גיסט זייער עסין ווארג אין דער צייט: פותח דו עפונסט דיין האנד און
דו מאכסט אן זעמין איטליכין ווס הט אין זיך חיות נאך זיין רצון נאך: צדיק
יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו נאם איז איין צדיק אין אלע זינע וועגן און איז
אחסיד אין אלע זינע ווערק: מיד נאם איז נאהינט צוא אלע זינע רופער
צו אלע וואס רופן אים מיט אמת דאס הייסט מיט דעם נאנצין הארצין: ויח
דעם רצון פון זינע פארבטיגע מוט נאם און זייער גשרייה הערש ער צוא
און העלפט זיי: שומר נאם היט אלע זינע ליב האפער. און אלע רשעים
פאר מילינט ער: תהלת מיין מוט ריידן נאמם דוב און אלע מענטשן
טוען אף לובין זיין הייליגין נאמין אף אייביג: ואנחנו אפער מיר וועלן

ויברך כל בשר שם קדשו, לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה
ועד עולם הללויה:

הללויה, הללי נפשי את יי: אהללה יי בחיי.
אומרה לאלהי בעודי: אל תבטחו בנדיבים,
בבן אדם, שאין לו תשועה: תצא רוחו ישב
לאדמתו, ביום ההוא, אבדו עשתונותיו:
אשרי שאל יעקב בעזרו, שברו על יי אלהיו:
עשה שמים וארץ, את הים ואת כל אשר בם,
השמר אמת לעולם: עושה משפט לעשוקים,
נותן לחם לרעבים, יי מתיר אסורים: יי פוקח
עורים, יי זוקק כפופים, יי אוהב צדיקים: יי
שומר את גרים, יתום ואלמנה יעודד, ודרך
רשעים יעוה: ימלוך יי לעולם, אלהיך ציון.
לדור ודור הללויה:

פירוש ע"ס

בענשין נאם פון היינט ביז אייביג: ער הט בשאפין הימל אונגערד דעם ים
הללויה איר אלע לופט נאם אונג דוא
מין לייב לוב אוף נאם: אהללה כל זמן
אויך וועל לעפין אונג אויך וועל זיין אוף
דר וועלט וועל אויך נאם לופט: אל איר
ואלט קיין בטחון נישט האבן אויף די
הערין אונג אוף איין מענטש ווארום ער
הט נישט קיין מאכט צו העלפן: תצא אז
עס גייט ארום זיין לעבדיגער אטום
קערט ער זיך אום צו זיין ערד אונג אין
דעם דאזיגן טאג ווערין פר לארין אלע
זייע מחשבות: אשי וואל דעם מענשטן
הט נאם פון יעקב אבינו איז אין זיין
הילף אונג זיין בטחון איז אוף נאם: עושה

ער הט בשאפין הימל אונגערד דעם ים
אונג אלץ ווס גפינט זיך אין זיי ווס ער
היט זיין ווארהאפטונגע הבטחה אוף
אייביג: עושה ער טוט איין משפט צו די
ווס זענען גרופט גווארן. ער גיט גרוס
צו די הונגעריגע נאם גינט אוף די ווס
זענען געבונדן: "נאם עפנט די בלינדע
נאם שטעלט אוף די ווס זענען איין
גיבונגין נאם היט די צדיקים: " נאם
היט די גרים דעם יתום מיט די אלמנה
טוט נאם שטארקן אונג דעם וועג
פון די רשעים פר קריקט ער: יחיד
דיין נאם ווס רוהט אין ציון וועט
קיניגין אוף אייביג דרום לופט נאם

הַלְלוּהָ, כִּי טוֹב, וּמִרָה אֱלֹהֵינוּ, כִּי נָעִים, נֶאֱוָה תְהִלָּה :
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יי, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָם : הָרוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב,
 וּמַחְבֵּשׁ לְעֵצְבוֹתָם : מוֹנֶה מִסְפָּר לַפּוֹכְבִּים, לְכֹלֶם שְׁמוֹת יִקְרָא :
 גִּדּוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח, לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר : מְעוֹדֵד עֲנוּיִם יי,
 מַשְׁפִּיל רָשָׁעִים עַדִּי אֶרֶץ : עֲנֵנו לִי בְּתוֹדָה, וּמְרוּ לֵאלֹהֵינוּ
 בְּכִנּוּר : הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים, הַמְכִּין לָאָרֶץ מָטָר, הַמְצַמִּיחַ
 תְּרִים חֲצִיר : נוֹתֵן לְבַהֲמָה לַחֲמָה, לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ : לֹא
 בְּגִבּוֹרֵת הַסּוֹם יַחֲפִץ, לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה : רוֹצֶה יי אֶת
 יִרְאִיו, אֶת הַמִּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ : שֹׁבְחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יי, תְּהִלֵּי אֱלֹהֶיךָ
 צִיּוֹן : כִּי חֹזֶק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ, בִּרְךְּ בְּגִיד בְּקַרְבֶּךָ : הַשֵּׁם גְּבוּלֶךָ
 שְׁלוֹם, חֶלֶב חַמִּים יִשְׁבִּיעֶךָ : הַשְׁלַח אִמְרָתוֹ אֶרֶץ, עַד מִהֲרָה
 יִרוּץ דְּבָרוֹ : הַנּוֹתֵן שְׁלֹג בְּצִמָּר, כְּפֹר כְּאַפֵּר יִפּוֹר : מִשְׁלִיךְ קִרְחוֹ

פירוש ע"ט

צו די בְּהִמּוֹת אונ צו די קִינָדֶר פון דיא
 ראבין וואס רופן אונ שְׁבִינָען צו נאמ
 מַחְכֵּת הוֹנֵגֶר גִּיט ער זיי עָסִין : לא נאמ
 באַנְעֶרֶט גִּיט אֵין דָּעם מַעֲנִמָּשִׁין וּס
 הָט אֵיין בְּטָחוֹן אַז די גְּבוּרָה פון דָּעם
 פֻּעַרד זאָל אִים הַעֲלִפִין אֵין דֶּר מַדְחָמָה
 אוֹף גִּיט אֵין דָּעם וּס הָט אַבְטָחוֹן אוֹף
 זײַנע שְׁמֵאֲרַקֶּע פִּים : רוצה נאמ באַנְעֶרֶט
 נֶאֶר פֶּאָרְכֻמִּיגֶע דיא וּס האָפִין צו זײַן
 גִּנָּאד : שְׁבַחֵי אִיר זײַצֶר פון יְרוּשָׁלַיִם לִזְבֵּם
 נאמ אונ אִיר זײַצֶר פון צִיּוֹן לִזְבֵּם אײַער
 נאמ : כִּי וואָרֶט ער הָט גְּשֻׁמְאָרְקֶט די
 רִיגְלִין פון בײַנע טוֹעֲרִין אונ הָט דִּיך
 גִּבְעֵנְשֵׁם אַז דוא זאָלְסֶט האָפִין פִּיל
 קִינָדֶר : הַשֵּׁם אונ אֵין דִּין גְּבוּל הָט ער
 גִּבְעֵבִין שְׁלוֹם אונ מִיט דֶּר בְּעֶסְטֶר וײַץ
 הָט ער דִּיך גְּמַאכְט זאָט : הַשּׁוֹלַח דָּעֶר
 רַעֲנִין וואָס ער קומט דוֹרֶךְ נאָמֶס זאָג
 שִׁיקֶט ער אוֹף דָּעֶר עֶרֶד דֶּר רַעֲנִין לִזְבֵּם
 צו טאָן גאָמֶס שְׁלִיחוֹת : הַנּוֹתֵן ער גִּיט
 שְׁנֵי אוֹף דֶּר וועלְט ווייס וויא וואָל ער
 טוט פֶּר שְׁפִירָטֶן אִים אַז וויא אִישׁ :
 מִשְׁלִיךְ נאמ וואָרְפֶט זײַן אִיין נוי שְׁשִׁיגֶד

הַלְלוּהָ לִזְבֵּם צו נאָט וואָרֶט ער אִיז
 גוט לִזְבֵּם צו אונזֶר נאָט ווייל ער אִיז
 זײַס צו אִים אִיז שײַן אֵיין לִזְבֵּם : בּוֹנֵה
 לַעֲתִיד לְבֹא וועט נאָט בוֹעֵן די שְׁמֵאֲמָה
 יְרוּשָׁלַיִם אונ דיא יוֹדִין וּס זַעֲנִין פֶּאָר
 שְׁטוֹסִין בִּיז עַק וועלְט וועט ער זיי אֵיין
 זאָמֶרִין קִיין יְרוּשָׁלַיִם : הָרוּפָא צו די וּס
 האָפִין אֵיין צו בְּרֵאבִין האָרֶץ הִילֵט זיי
 נאָט אונ הִילֵט וויא מִיט אַפִּלאָסְטֶער
 זײַער זאָרג : מוֹנֶה ער צײַקֶט מִיט צאָל די
 שְׁמֵעֲרִין אונ נִיז אַלע רופֶט ער מִיטִין
 נאָמִין : גוֹל אונזֶר הָעֶר נאָט אִיז גאָכְפֶּרֶט
 אונ האָט אֵיין גְּרוֹסִין בַּח אונ צו דיא
 פֶּאָרשְׁטַענְדִיגֶע זאָכִין וּס גִּפִּינִן זִיך בִּי
 נאָט אִיז גִּיט דאָ קִיין צאָל : מְעוֹדֵד נאָט
 שְׁמֵאֲרַקֶּט די צִדִּיקִים. אונ דיא רָשָׁעִים
 אִיז ער מַשְׁפִּיל בִּיז דֶּר עֶרֶד : עֲנֵי הִיבֶט
 אוֹף אײַער קוֹל מִיט לִזְבֵּם צו נאָט אונ
 לִזְבֵּם צו אונזֶר נאָט מִיט אַהֲאָרֶף :
 חֲסִמָּה ער באַדְעֶקֶט די הִימֶל מִיט וואָלְקֶן
 אונ בְּרִיט אָן צו דֶּר עֶרֶד רַעֲנִין אונ
 מִאָכְט שְׁפִירָצִין אוֹף די בְּעֶרֶג גִּרָאז :
 הַנּוֹתֵן דִּי גִרָאז פון די בְּעֶרֶג גִּיט ער עָסִין

כפתים, לפני קרתו מי יעמד: ישלח דברו וימסם, ישב רוחו יזלו מים: מגיד דבריו ליעקב, תקיו ומשפטיו לישראל: לא עשה כן לכל גוי, ומשפטים כל ידעום הללויה:

הללויה, הללו את יי מן השמים, הללוהו בפרומים: הללוהו כל מלאכיו, הללוהו כל צבאיו: הללוהו שמש וירח, הללוהו כל בוכי אור: הללוהו שמי השמים, והמים אשר מעל השמים: יהללו את שם יי, כי הוא צוה ונבראו: ויעמידם לעד לעולם, חק נתן ולא יעבור: הללו את יי מן הארץ, תנינים וכל תהומות: אש וברד שלג וקיטור, רוח סערה עשה דברו: ההרים וכל גבעות, עין פרי וכל ארזים: התיה וכל בהמה, רמש וצפור כנף: מלכי ארץ וכל ראמים, שרים וכל שופטי ארץ: בחורים וגם בתולות, זקנים עם נערים: יהללו את שם יי, כי

פירוש ע"ט

נוער ואלט גקאנט באשטיין פאר זיין קעלט: יסלח אז ער שיקט זיין היץ צוא גייען זיי ער מאכט ווונגען מיט זיין ווינט מוט פון דעם אייז רינגן וואסער: מגיד לובט גאט ווארום ער הט גזאנט זיין תורה צו דיא קינדער פון יעקב זיינע גזיצין און זיינע משפטים הט ער גזאנט צו די ישראל: לא אזו הט ער נישט גמאן צו קיין שום פאלק צוא געבין זיין דיא תורה און קיין משפטים האט ער זיין גמאכט וויסען דרום לובט גאט:

הללויה לובט גאט אז מלאכים פון הימל זאלן הערין דס קוד: הללויה אלע ויינע מלאכים דס וענין די גלגלים מיט די כוזות די זון מיט דר לבנה גהערט איר צו לובין גאט: הללויה און איר שטערין ווס איר לייכט אופ דר וועלט איר איבערשטע הימלן און וואסר ווס איז אופ דעם הימל, זאלט איר אלע לובין גאט ווארום ער האט גבאטין אז

נִשְׁלַח שְׁמוֹ לְכָבוֹד. הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: וַיֵּרָם קֶרֶן בְּעַמּוֹ.
תְּהַלֵּה לְכָל חֲסִידָיו, לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבוֹ, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ. שִׁירוּ לִי שִׁיר תָּדֵשׁ. תְּהַלֵּתוּ בְּקַהֲל חֲסִידִים:
יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשָׂיו. בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָּם: יִהְלְלוּ שְׁמוֹ
בְּמַחֲוֹל, בְּתוֹף וּבְגוֹר וַיִּזְמְרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יִי בְּעַמּוֹ, יִפְאַר עַנּוּיִם
בִּישׁוּעָה: יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת
אֵל בְּגִירוֹנָם, וְתִרְבַּ פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם, תּוֹכַחֲוֹת
בְּלֹאמִים: לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם בְּזֻקִים, וּנְכַבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוֹל: לַעֲשׂוֹת
בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב, הֵדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ

פירוש עים

וַיֵּרָם נִאֲמִין אֱלִיין אִיו שְׁמֵאֲרָק וַיֵּין
שִׁינְקִיִּים וְעַרְם גִּזְעָה אִוָּף דַּעַם הַיִּסְדִּי
אִוָּף אִוָּף דַּעַר עֶרֶד: יִדֵּם אִוָּף עַר דַּעַר
הַיִּבְּמ גִּזְעָה לְמִיִּקִּיִּים צו וַיֵּין פֶּאֶדֶק אִוָּף
עַר מַעֲרֵם אִדֹּב צו אִלַּע וַיִּזְעַע חֲסִידִים
פִּזֵּן דִּיא יִשְׂרָאֵל וְנָאם וַיִּיא וְעַנּוּ וַיֵּין
נִאֲהַעֲנִימַע פֶּאֶדֶק דְּרוֹם לִבְמָ גִּאֵם:

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ וַיִּנְגְּמַ צוֹא נִאֲמִין אִיין נִיִּיעַ
גִּזְאֲנֵג וַיֵּין לֹב זֶאֶל דַּר צִיִּילֵם וְעַרְדִּין אִיין
דַּעַם אִיין וְנִאֲמִיִּינֵג פִּזֵּן דִּי חֲסִידִים: יִשְׁמַח
יִדִּדִן וְאִלִּין וַיִּיד פֶּרִיִיעֵן מִיט וַיִּיעַר
פֶּאֶשְׁעַר אִוָּף דִּי קִינְדֵּר פִּזֵּן צִיּוֹן וְאִדִּין
וַיִּיד פֶּרִיִיעֵן מִיט וַיִּיעַר מַלְכוּת לִבְמָ וַיֵּין
נִאֲמִין מִיט מִאֲנִיצִין מִיט אִיין פֹּק אִוָּף
מִיט אִיין פִּידִיד וְאִלַּם אִיד אִים דֹּבִין:
כִּי אִז נִאֲמִיט הֵם בִּאוּלִּיִּיִם אִין וַיֵּין פֶּאֶדֶק
אִת הֵם בִּשְׁיִינֵם דִּי גִזְמַע מִיט הִילָה:

כְּלִילַת יוֹפִי
הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַח שִׁיר תָּדֵשׁ תְּהַלֵּתוּ בְּקַהֲל חֲסִידִים, דַּעַר
אִלְשִׁיךְ הַקְדוּשׁ פִּיִּישְׁשֵׁם הַלְלוּיָהּ לִבְמָ דַעַם
הַאֲלִבִּין שֵׁם יי' וַיִּיֵּל דַּעַם הַאֲלִבִּין שֵׁם הָאֵם הַקְּבִיָּה אִוָּף
נִיִּיעֵין פֶּאֶר אִשְׁשִׁיבֵן אִוָּף פִּזֵּן וְאִלִּין וַיֵּין בְּסוֹחַ דִּיא מִיר וְעַלִּין
נִיִּיעֵין וְעַר דַּעַר בְּשֵׁת מַלְחֵמַת עֲמָלִק שְׁמִיִּים, כִּי יִיד עַל כֵּם
יִי דִיא הַקְּבִיָּה וְנָאם גִּזְעָה וְנִיִּיעֵין וַיֵּין שֵׁם דַּעַם גִּיט וַיֵּין שֵׁלֵם
כִּי עֲמָלִק וְעַם הַאֲלִבִּין דִּיא מַלְחָה, אִוָּף דַּעַר פֶּשֶׁם אִוָּף אִידֵן
אִידֵן לִיִּבְמָ צו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ וְנִיִּיעֵין עַר וְנָאם אִוָּף אִידֵן
נִיִּיעֵין מִיִּיעֵין אִוָּף אִשְׁשִׁיבֵן מִיִּיעֵין וַיֵּין הַאֲלִבִּין שֵׁם יי' וְעַלִּין
מִיט דַּעַם מִיִּיעֵין וְעַם אִידֵן בְּסוֹחַ אִוָּף אִידֵן וְעַם וְיִיבֵן וַיֵּין
צו שִׁירוּ לַח שִׁיר תָּדֵשׁ דִּיא אִידֵן וְעַם וַיִּנְגְּמַ לְעִידִי לְבִמָּ
וְעַם דִּיא גִזְאֲנֵג וְעַם וַיֵּין וְעַם אִידֵן וַיִּנְגְּמַ צוֹם שְׁיִיבְעִישְׁשִׁין
אִוָּף גִּזְאֲנֵג נִאֲר בִּיאֵם אִידֵן וְעַם פֶּרִיִיעֵן פֶּאֶר וְנָאם לִאִים
הַקְּבִיָּה אִוָּף לִאִיִּי כִּי אִוָּף לִיִּיעֵן וַיֵּין הִילָה מִיִּיעֵין אִוָּף מִיִּיעֵין
אִוָּף גִּיט אִוָּף, אִוָּף דַּעַר תִּירוֹץ תְּהַלֵּת, וַיֵּין לִיִּבִי מִיִּיעֵין מִיט
דִּי נִיִּיעֵין לִיִּבִי דַּר פֶּרִיִיעֵר גִּזְאֲנֵג פִּזֵּן דִּיא יִשׁוּעָה וְעַר דַּר אִין
אִוָּף אִידֵן אֱלִיין, בְּקַהֲל חֲסִידִים אִין דַּעַם קַהֲל פִּזֵּן חֲסִידִים
דִּיא מִיר וְאִלִּין תְּשֻׁבָּה מִיִּיעֵין דִּיא גִזְאֲנֵג פִּזֵּן וַיֵּין אִוָּף
דִּיא גִמְרָא הַקְדוּשָׁה פִּיִּישְׁשֵׁם בְּעַתָּה אִוָּף אִוָּף אִוָּף
אִידֵן וְעַלִּין וְיִיבֵן וַיֵּין וְעַם וַיֵּין אִוָּף אִוָּף, בִּיאֵם הִילָה גִיט
וְעַלִּין וַיִּיא מִיִּיעֵין אִוָּף וְנִיִּיעֵין דִּי צִיִּים, דַּר אִוָּף מִיִּיעֵין וְנִיִּיעֵין
פֶּאֶרִיִיעֵין אִוָּף אִוָּף אִוָּף צוֹם נִיִּיעֵין דִּיא מִיר וְעַר דַּר אִין
תְּשֻׁבָּה מִיט דַּעַם גִּזְאֲנֵג הַאֲשִׁךְ דַּעַם וְעַם, דִּיא גִזְאֲנֵג וַיֵּין
בְּתִירוֹץ בְּמִיִּיעֵין אִוָּף:

וַיֵּין דִּיא חֲסִידִים וְעַלִּין וַיִּיד פֶּרִיִיעֵן מִיט דַּעַם כְּבוֹד וְעַם וַיֵּין וְעַלִּין הַאֲלִי וְעַלִּין
וַיִּיא וְעַלִּין וַיִּנְגְּמַ אִז וַיִּיא וְעַלִּין וַיֵּין בְּרוּחָם: רוֹמְמוֹת מִיט וַיִּיעַר הַאֲלִי וְעַלִּין
וַיִּיא דַּעַר צִיִּילִין גִּאֲמֵם גִּזְעָה לְמִיִּקִּיִּים אִוָּף דוּרְךָ דַּעַם וְעַרְדִּין וַיִּיד שְׁמֵאֲרָק אִוָּף
צִיִּיעֵין פִּינְד גִּלִּיד וַיֵּין וַיִּיא וְעַלִּין גִּזְעָה לְמִיִּקִּיִּים אִין וַיִּיעַר הַעֲנֵד שְׁנוֹעֲרִין וְנָאם וַיִּיעֵין
נִשְׁאָרְפֵם פִּזֵּן צוֹוִי וַיִּיעֵין: לַעֲשׂוֹת צוֹא מִאֵן אִין דִּי פִינְד דַּעַם מִשְׁפָּט וְנָאם שְׁמִיִּים
פִּזֵּן פֶּסוּק דִּיא וְעַם וַיֵּין שִׁיין צו אִלַּע וַיִּיעֵין חֲסִידִים דְּרוֹם לִבְמָ גִּאֵם:

הַלְלוּיָהּ לִבְמָ גִּאֵם אִוָּף וַיֵּין הִילָה אִוָּף לִבְמָ אִים אִוָּף וַיֵּין שְׁמֵאֲרָק

עֲזוּ : הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרוֹתָיו, הִלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלּוֹ :
 הִלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר, הִלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּכְנֹר :
 הִלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמַחֹל, הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֹבָב :
 הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע, הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
 תְּרוּעָה : כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּתְהַלֵּל יְהִי הַלְלוּיָהּ. כֹּל
 הַנְּשָׁמָה תִּתְהַלֵּל יְהִי הַלְלוּיָהּ :

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן : בְּרוּךְ
 יְיָ מִצִּיּוֹן, שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ : בְּרוּךְ
 יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
 לְבָרְךָ. וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וַיִּמְלֹא
 כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן :

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ, לְעֵינָיו כָּל הַקָּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִיד.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינִי, מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם.

פירוש ע"מ

הַיִּמְלָל : הַלְלוּהוּ לִזְבֹּחַ אִים מִיט וַיִּין גְּבוּרָה
 אָזוּ וַיִּין גְּדוּלָּה אִין גְּרוֹם : מִיט אִין
 קוֹל פֹּון אִין שׁוֹפָר מִיט אִין פִּידִיל אִין
 מִיט אִין הָאָרֶץ : מִיט אִין פּוֹק אִין מִיט
 מִאֲנָצִין מִיט פִּיל מִיט פִּלִּי זָמֵר אִין מִיט
 אֲרָגִין אִין מִיט פִּלִּים וּם קְלִינִין מִיט
 מְרוֹמִיטִין : כֹּל לִזְבֹּחַ נָאֵם אִין זָאֵם אִין
 אִיטְדִיכֵר וּם הָאֵם אִין זִיד אִין נְשָׁמָה
 וְאֵל זִיבֵן נָאֵם :

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ, לְעֵינָיו כָּל הַקָּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִיד.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינִי, מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם.

לָךְ יי הַגְדֵּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְפָּאֶרֶת וְהַנְצַח וְהַחַיָּה, כִּי
כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, לָךְ יי הַמְמַלְכָּה וְהַמְתַּנְשָׂא, לְכָל
לְרֹאשׁ: וְהַעֲוֹשֶׁר וְהַכְּבוֹד וְהַקְּדוּשָׁה, וְאַתָּה מוֹשֵׁל
בְּכָל, וּבִיָּדְךָ כָּח וְגִבּוּרָה, וּבִיָּדְךָ לְגִדֵּל וּלְחַזֵּק לְכָל:
וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, וּמְהֻלָּלִים לְשֵׁם
תְּפָאֶרְתְּךָ: וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה
וְתַהֲלָה: אַתָּה הוּא יי לְבִדְךָ, אַתָּה עֹשֶׂית אֵת הַשָּׁמַיִם,
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צָבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, תַּיִמִּים
וְכָל אֲשֶׁר בֵּהֶם, וְאַתָּה מְחִיָּה אֵת כָּלָם, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם
לָךְ מִשְׁתַּחֲוִיִּים: אַתָּה הוּא יי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחֶרֶת
בְּאַבְרָם, וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים, וְשִׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם:
וּמִצֵּאתָ אֵת לָבָבוֹ, נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ:

וְכָרוֹת עַמּוֹ הַבְּרִית, לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי,
הַחֲתִי, הָאֱמֹרִי, וְהַפְּרִזִּי, וְהַיְבוֹסִי, וְהַגְּרָגִשִׁי,
לָתֵת לְזֶרְעוֹ, וְתָקַם אֵת דְּבָרֶיךָ, כִּי צִדִּיק

פירוש ע"ס

אֲנִיזָר פֶּאטֶר פֿון אײַביג אָן אונג ביז
אײַביג: צו דיר גאט איז אַלע גרוסקײט
אונג שטאַרקײט די אײַביקײט אונג די
שײַנדיגײט איז צו דיר. צו דיר גאט איז
אַלץ וואס אױף דעם הימל אונג אױף דער
עֶרֶד: צו דיר גאט איז דא קיניגרייך
אײַבֶר אַלע מלכים אונג דו ביסט דער
הויפּן אײַבֶר אַלע עֶלְצִמֶע: אונג אַלע
רייכקײט אונג אַלע כְּבוֹד פֿון מענטשן
און אַלץ פֿון דיר גאט אונג דא מוסט
גנועלעגן אײַבֶר אַלץ אונג אין דיין האַנד
איז שטאַרקײט אונג קראַפֿט אונג אין
דיין האַנד איז צוויי גרײַסען אונג צו
שטאַרקען וועמען דא ווירטסט: אונג
אונגד אונגער גאט מוֹשֵׁן מִיר צוויי דיר
דאָנאָן אונג מִיר מוֹשֵׁן דאָנאָן צו דיין שײַנעם
קאָמען: דו ביסט גאט אַלײן די האַסט

וכרות אונג האַסט מיט אום פֿורת
ברית גנוען צו געבן צו וײַנע קינדֶר דס
לאַנד פֿון כְּנַעֲנִי אונג חֲתִי אונג אֱמֹרִי
אונג פְּרִזִּי אונג יְבוֹסִי אונג גְּרָגִשִׁי אונג

אֶתָּה: וַתֵּרָא אֶת עֲנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, וְאֶת
זַעֲקָתָם, שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אוֹתוֹת
וּמוֹפְתִים בְּפָרְעֹה, וּבְכָל עַבְדָּיו, וּבְכָל עַם
אֶרֶצוֹ, כִּי יֵדַעְתָּ, כִּי הוֹיְדוּ עֲלֵיהֶם, וַתַּעַשׂ לָךְ
שֵׁם, כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהֵיכָן בִּקְעַת לִפְנֵיהֶם,
וַיַּעֲבְרוּ בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבָשָׁה, וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם
הִשְׁלַכְתָּ בְּמִצּוֹלוֹת, כְּמוֹ אֶבֶן, בְּמַיִם עֲזִימִם:

וַיֹּשַׁע יי בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד
מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל
שֹׁפֶת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יי בְּמִצְרַיִם וַיֵּרְאוּ הָעָם אֶת
יי נִאֲמִינוּ בַּיּוֹם וּבְמִשָּׁה עָבְדוּ:

פירוש ע"מ

דו האסט מקיים גווען דייער רייד דען
דו ביסט איין גרעכער גאט: ויהי און
דו האסט גזעהן דיא פון נוס אונזערע
עלמערין האבן גהאט אין מצרים און
ווייער גשרייא וואס ביי דעם ים סוף
האסטו גהערט: ויתן און דוא האסט
גיגעבן צייכנס און וואונדער און פרעה
און און אלע זיינע קנעכט און און
נאר זיין פאלק פון זיין לאנד ווארום דו
ווייסט אז דיא מצרים האבן און זיין
גמוטווייליגט און דו האסט דיר גמאכט
אין גרוסען גאסען וויא מען קען דיר
הינטזען טאג: און דוא האסט דעם
עם גשפאלטען פאר וויא און וויא זענען

דורך גנאנגן דעם ים אין דר טריקעניש
און זייערע נאך יאגר האסט דוא אריין
גווארפן אין טיפעניש פון ים ויהי איין
שטיין אין שטארקן וואסר פון ים:
ויושע און ער הט גהאלפן גאט אין
דעם זעלביגן טאג דיא ישראל פון דער
האנד פון די מצרים און די ישראל האבן
גזעהן דיא מצרים טוט און דעם
בארטן פון ים און דיא ישראל האבען
גזעהן די גרוסע גבולה וואס נאכ האט
גטאן אין די מצרים האבן דאס פאלק
ישראל זיך גפארעכטן ער האט האבן זיין
גלייבט אין גאט און איין די גבולות
פון משה זיין קנעכט:

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת
 ליהוה ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס
 ורכבו רמה בים: עזי וזמרת יה יהי לי לישועה זה אלי
 ואניוהו אלהי אבי וארוםמנהו: יהוה איש מלחמה
 יהוה שמו: מרובת פרעה וחילו יוה בים ומבחר
 שרשיו טבעו בים סוף: תהמת יבסומו ירדו
 במצולת כמו אבן: ימינה יהוה נאדרי בפת ימינה
 יהוה תרעין אויב: וברב גאונה תהרס קמיה
 תשלח חרנה יאכלמו פקש: וברוח אפיה נערמו

משלי חן

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת. מיד נענינו
 על פי דקדוק דאס זה איז אלשון זכר אגז ואת איז אלשון
 נקבה דר מדרש ואגם אלע שירות וס אידען האבין גינאנס
 איז אלס גינאנס גינארין כלשון נקבה וייל אזו ווי אאשח חרס
 מעבדת איז ויא האם שפחה ויא וועס האבין אקער
 איהר שפחה איז דר וייל גיס בשלימות דען ויא חיים ויא
 וועס האבין וסורים חבלי לידה נאר ווען קאן ויא ויד משפח ויין
 דען ויא קופס שוין איבער ריא וסורים אגז ויא האם בשלם
 דס קינד איז ויא איז נעוודר אגז דס קינד איז געוודר דען קאן
 וי ויד גרשם משפח ויין. אבער די שפחה פון דס זכר וועלכער
 ער וועס דאך גיס ליידיען קיין וסורים איז ארעקשע שפחה איז
 אויך דא אלס שפחות פון ריא נסים וואס בקדוש ברוך דא
 האם נעסוהן צוא ישראל אגז ויא האבין געווענען שירה איז די
 שירה מיט ריא שפחה גיס גינען אזוי בשלימות נאר כלשון
 נקבה וייל ויי האבין געוועסן דאס ויי וועלן נאך ליידין ווייזער
 פיל וסורים איז דא בישעכע גלותען אבער לעהר לבוא ווען
 דער גואל צדק וועס קומען שטייט שויר לת שויר חרש שטייט
 גיס שירה חרשה אזוי ויא בען ואגם שירה חרשה שבוט
 גאולים לשבד על שפת הים כלשון נקבה נאר גס שטייט
 שויר חרש לשון זכר וייל אינזער שפחה וועס דענקמאל ויין
 בשלימות גס וועס שוין נאך דעם קיין וסורים ויין פיר וועלן
 שוין גיס וויסן פון א גלות די שונה וועס היסן קשיית שלמים:

פירוש ע"מ

א דענסממאל אז משה המ גזעהן
 דעם גס וועס גאט המ גמאן צו די ישראל
 איז אים אוף גנאנגן אוף ויין הארץ אז
 ער זאל זינגן מיט די ישראל די דאזיגע
 שירה צו גאט אגז ויא האפען גנאנס
 דאמיר זינגען צו גאט ווארום ער האט
 גהערשט איבר אלע הערשאפטן. דא
 פערד מיט זיינע רייטער המ ער גווארפן
 אין ים: ויי דאס שטארקייט פון גאט
 דס הייסט וועס גאט איז זיך נאקם אין
 די שונאים דאס דאזיגע איז צו מיר צו
 אהילף דר דאזיגער איז מיין גאט אגז
 איך וועל פאשיינען אים דער גאט
 ער איז דר גאט פון מיינע עלטערין אגז
 איך וועל דר הייבן אים: ויא גאט איז איין
 האר איז דר מלחמה גאט איז ויין גאמן
 אפילו בשעת ער איז זיך נאקם פון זיינע פיינט איז פארט ויין גאמן ה' האט ער
 רחמנות אוף זיינע פאשעפניש אגז שפיינט ויי: מרכות דא רייט ווענען פון
 פרעה אגז ויין חיל האט ער גווארפן אין ים אגז דא אס דער וויילטע פון זיינע
 עלצמע ווען פר וונקען גווארין אין ים סוף: תחומות די אפ גרונטן האבן באדעקט די
 מצרים ויי האבן גנידערט אין דר טיפעניש אזו ווי איין שטיין: ימינו דיין רעכמע
 האנד גאט טוט זיך שטארקן מיט קראפט. דיין רעכמע האנד גאט די זעלבדיגע טוט
 צוא ברעכען דעם פיינד: וברב אגז מיט דיין פיד הערשאפט טוט צוא פירען
 דייןע שטייענדיגע פיינד דיין גרים צארן טוט ויי פר ברענגן אזו ווי שטרוי:
 וברוח אגז מיט דעם ווינט פון דייןע גאז לעכר זענען די גאסער גווארן הויפן ויי

אפילו בשעת ער איז זיך נאקם פון זיינע פיינט איז פארט ויין גאמן ה' האט ער
 רחמנות אוף זיינע פאשעפניש אגז שפיינט ויי: מרכות דא רייט ווענען פון
 פרעה אגז ויין חיל האט ער גווארפן אין ים אגז דא אס דער וויילטע פון זיינע
 עלצמע ווען פר וונקען גווארין אין ים סוף: תחומות די אפ גרונטן האבן באדעקט די
 מצרים ויי האבן גנידערט אין דר טיפעניש אזו ווי איין שטיין: ימינו דיין רעכמע
 האנד גאט טוט זיך שטארקן מיט קראפט. דיין רעכמע האנד גאט די זעלבדיגע טוט
 צוא ברעכען דעם פיינד: וברב אגז מיט דיין פיד הערשאפט טוט צוא פירען
 דייןע שטייענדיגע פיינד דיין גרים צארן טוט ויי פר ברענגן אזו ווי שטרוי:
 וברוח אגז מיט דעם ווינט פון דייןע גאז לעכר זענען די גאסער גווארן הויפן ויי

מיום נצבו כמו נזלים קפאו תהמת בלב ים:
אמר אויב אדרף אשיג אחלק שלל תמלאמו
נפשי אריק חרבי תורישמו ידי: נשפת ברוחה
בסמו ים צללו בעופרת במים אדירים: מי כמכה
באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נזרא תהלת
עשה פלא: נשית ימינה תבלעמו ארץ: נחית
בחסדך עם זו נאלת נהלת בעזה אל גוה קדשה:
שמעו עמים ירגזון חיל אחו יטבי פלשת: אז
נבהרו ארופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמנו
כל יטבי כנען: תפל עליהם איממה ופחד בגדל
ורועה ידמו כאבן עד יעבר עמה יהוה עד יעבר

פירוש ע"ס

וענעו נגדכון שמיין אזו ווי אמרער די
ריגעדיגע וואסער זענען געווארען פאר
גלייכערט דיא אפ גרויסען אין דעם
ים: אמר אויב פרעה הט גזאנט איך וועל
זיי נאך יאגן איך וועל זיי גרייכן דעם
ואק רויב ווס איך וועל ביי דיא ישראל
אונזעק נעמען וועל איך מיד צו טיילען
מיט מינע קנעכט עם וועט דער פילט
ווערין פון זיי מיין ווילען איך וועל אים
ציהען מיין שווערד עם וועט פד אריינ
ווי מיין האנד: נשפת אבר הוא גאט האסט
גרויסע מיט דיין ווינט הט צו געקט
זיי דר ים זיי זענען געווארן איין גוונגען
אזו ווי בליי אין שטארקע וואסערין: מי
ווער איז אזו ווי די גאט אין די שטארקע
ווער איז אזו וויא דיא ביסט גשטארקט
מיט הייליגקייט אפארקטונג מען זאל
זאגן דיין טוב ווארום מיט וואס מען
וועט דיר לובין איז אלץ אין דיר מער
ער האדען ער שוט וואונדערליכע זאכן:

נשית דו האסט גגינים דיין רעכטע האנד
הט איין גשלונגין זיי די ערד: נחית דו
האסט גפירט מיט דיין חסד די ישראל
דו האסט זיי גפירט מיט דיין שטארקייט
צו דיין הייליגן וואונג: שמו די פעלקר
האבן דס גהערט זענען זיי דר שראקין
געווארן. איין ציטערנש הט אן גחאפט
דיא וואס וואנען אין לאנד פלשתיים: מי
דענסטמאל זענען דער שראקין געווארן
די הארין פון אדום און די הארין פון
מואב הט זיי אן גחאפט איין ציטערנש
זיי זענען צו גאנגן געווארן אלע וואנער
פון כנען: תפל עם זאל פאלין אוף זיין
איין פארקט און אנגסטען דורך דיין
גרוסע שטארקייט זאלען זיי שוואגן אזו
ווי איין שמיין: עי ביו עם וועט איבר
פארען דיין פאלק גאט דעם טייד ארנון
מיט דעם ירדן דס פאלק האסטו גליבט
אזו ווי עם איז גליבט ביי איין מענטש
איין נאך ווס ער קופט דאס פאר פיל

עם זו קניית: תבאמו ותטעמו בחר נחלתך מכו
 לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני בוננו ידך: יהוה
 ימלך לעלם ועד: יהוה ימלך לעלם ועד: יהוה
 מלכותה קאם לעלם ולעלמי עלמא: כי בא סוס
 פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יהוה עדהם את
 מי הים ובני ישראל הלכו בנפשה בתוך הים: כי
 ליהוה המלוכה ומושל בגוים: ועלו מושיעים בחר
 ציון לשפט את הר עשו והיתה ליהוה המלוכה:
 והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהוה
 יהוה אחד ושמו אחד:

ובתורתך כתוב לאמר, שמע ישראל, יי אלהינו, יי אחד:

נשמת כל חי, תברך את שמך יי אלהינו. ורוח
 כל בשר, תפאר ותרוםם זכרך מלכנו תמיד, מן העולם
 ועד העולם, אתה אל. ומבלעדך אין לנו מלך גואל
 ומושיע, פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם, בכל עת

פירוש ע"ט

עם וועגן אוף גיין העלפרס אוף דעם
 בארג ציון צו משפטן דעם בארג עשו
 אונ עם וועט זיין צו גאט די קיניברייך:
 והיה אונ גאט וועט זיין איין מלך אוף
 דר גאנצער וועלט אין דר צייט וועט ער
 זיין איין גאט אוף דער גאנצער וועלט:
 נשמת די נשמה פון איסליכען וואס
 לעבט שוים לויפן דיין גאמן גאט אונז
 גאט אונ דר אטום פון ארץ בשעפניש
 שוים באשייגן אונ שוים דר הייבן דיין
 געדעניש אונזר מלך אייבג: מופון אייבג
 ביז אייבג ביסמו גאט אונ זונדר דר
 האבן מיר קיין גאט איין דר לייזר אונ
 איין העלפר: מודה דר דא לייזט אוס אונ

געלד: תביאמו דו וועסט ברענגן זיי אונ
 דו וועסט פלאנצן זייא אוף דעם בארג
 דיין ארץ דס ארט ווס איז אן גברייט
 צו דיין זיצונג וואס דוא גאט האסט
 גווערקט דס הייליקייט גאט ווס דינע
 הענד האפען אן גברייט: " גאט וועט
 קיניגען אייביג: " י אז עם איז גקומן די
 פערד פון פרעה מיט זיין בייט וואנען
 אונ מיט זיינע בייט אין ים הט גאט
 אוף זיי ווידר גקערט די וואסר פון ים
 אונ די קינדר פון ישראל וענין גאנצן
 מרוקען אין מיטען דעם ים: " דען צו
 גאט איז דיא קיניברייך אונ ער שוים
 גוועלטיגן אייבג אומות: ועלו אונ

צָרָה וְצוּקָה, אֵין לָנוּ מִלֶּךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֵלָּא אֶתָּה:
 אֱלֹהֵי תְּרַאשׁוּנִים וְהֶאֱחָרוּנִים, אֵלֹהֶּ כָּל בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן
 כָּל תּוֹלְדוֹת, הַמְּהַלֵּל בְּרוּב הַתִּשְׁבָּחוֹת, הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ
 בְּחֶסֶד, וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיִּי עַר, הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא
 יִישָׁן, הַמְּעוֹזֵר יִשְׁנִים וְהַמְּקִיץ גִּרְדָּמִים, (מְחִיָּה מֵתִים
 וְרוֹפֵא חוֹלִים פּוֹקֵחַ עוֹרִים וְזוֹקֵף כְּפוּפִים) וְהַמְּשִׁיחַ
 אֱלֹמִים, וְהַמְּתִיר אֲסוּרִים, וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְהַזּוֹקֵף
 כְּפוּפִים, וְהַמְּפַעֵנֵה נַעֲלָמִים, וְלֶךְ לְבָדֶךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.
 אֲלוֹ פִינוּ מְלֵא שִׁירָה בָּיִם, וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה בְּהַמּוֹן גִּלְיוֹ,
 וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֹׁבַח כְּמִרְחֵבִי רִקִּיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
 כְּשֶׁמֶשׁ וְכִיֶּרֶחַ, וַיְדִינוּ פְּרוּשׁוֹת בְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ
 קָדוֹת כְּאַיִלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מִסְּפִיקִים, לְהוֹדוֹת לָךְ יי
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וְלִבְרֹךְ אֶת שְׁמֶךְ מְלָכְנוּ.
 עַל אַחַת מֵאֵלֶּף אֵלֶּף אֱלֹפִי אֱלֹפִים וְרַבִּי רַבּוֹת

פירוש ע"ט

בינט און די גפאנגענע און ער לעהנט
 אונזער דיא פאלענדיגע אונזער ריכט
 און די איין גפונדיגע צו דיר נאט אלליין
 דאנקן מיר אלו ווען אפילו אונזער מור
 וואלט פול גווען מיט גאנג ווי דר ים
 אונזערע לעפצן זאל ויין פור מיט
 לוב ווי דיא ברייט פון דעם הימל אונז
 אונזערע אונז זאלן לייכטן אזו ווי די זון
 אינ די לבנה אונז אונזערע הענד זאלען
 ויין פר שפרייט ווי די אדלעך ווס פליהן
 אונזערן הימל אונז אונזערע פיס זאלן ויין
 גרינג ווי דיא אינדן וואלטן מיר גיט
 גקאנט מספיק ויין צוא לופן דיר נאט
 אונז נאט אונז נאט פון אונזערע עלטערן
 אונז צו לופן דיין נאכן און איינעם פון
 טויזנט מאט טויזנט אונז צעהן טויזנט
 מאט צעהן טויזנט און דיא טובות ווס

איז מצוי אונז שפייזט אונז דר בארימט
 זיך אלע צייט ווען און אונז קומט איין
 צרה אונז איין שלעכטע צייט האבן מיר
 קיין אנדערע נאט נאר דיר אונז מיר
 האבן נאר צוא דיר דוא זאלסט אינז
 העלפן: אלו דו ביסט דר נאט פון דיא
 ערשטע דורות אונז פון די לעצטע דר
 נאט פון אלע בשעפניש דער הער פון
 אלע גבארינע דער דא ווערט גלופט
 מיט פיר לוב דר דא פירט ויין וועלט
 מיט הסד אונז וינע פאשעפניש מיט דר
 בארימקייט: ווי לא ינום ולא יישן. נאט
 דרימלעט גיט אונז שלאפט גיט נאר ער
 איז משגיח און דר וועלט דר דא דר
 וועקט די שלאפענדיגע אונז ער מאכט
 וואכענדיג דיא וואס דרימלען. אונז דר
 דא באקט ריידן דיא שטימקע אונז ער

פַּעַמִּים, הַטּוֹבוֹת נָפִים וְנִפְלְאוֹת שְׁעֵשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ
וְעַכְשָׁנוּ, מִלְּפָנִים מִמְּצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית
עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ, בִּרְעֵב וְנָתָנוּ, וּבְשֹׁבַע בִּלְבָלְתָּנוּ,
מִתָּרֵב הִצַּלְתָּנוּ, וּמִדְּבַר מִלְּטָתָנוּ, וּמִמְּחִדִּים רָעִים
וְרָבִים וְנֶאֱמָנִים הִלִּיתָנוּ: עַד הִנֵּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא
עָזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְאֵל תַּפְשֵׁנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
לְנִצָּחַ. עַל כֵּן אֲבָרִים שְׁפִלְגָתָ בָּנוּ, וְרוּחַ וְנִשְׁמָה
שֶׁנִּפְתַּח בְּאַפֵּינוּ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ. הֵן הֵם
יִזְדּוּ וְיִכָּרְכוּ וְיִשְׁבְּחוּ וְיִפְאָרוּ וְיִרְזָמוּ וְיִעֲרִיצוּ וְיִקְדִּישׁוּ
וְיִמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מִלְּפָנֶיךָ תָּמִיד: כִּי כָּל פֶּה לָךְ
יִזְדָּה, וְכָל לִשׁוֹן לָךְ תִּשָּׁבַע, וְכָל עֵין לָךְ תִּצְפֶּה,
וְכָל בֶּרֶךְ לָךְ תִּבְרַע, וְכָל קוֹמָה דַּפְּנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה,
וְכָל הַקְּבוֹצוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל קָרֵב וּבְלִיֹּת יִזְכְּרוּ לְשִׁמְךָ.
כִּדְבַר שְׁכֵתוֹב, כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרָנָה יי מִי כְמוֹךָ.
מִצִּיל עֵינִי מִחֶזֶק מִכֹּחַ, וְעֵינִי וְאַהֲבִיּוֹן מִגּוֹזְלוֹ, שׁוֹעֵת

פירוש ע"מ

אין אוֹנֵרֶע נאָז לַעֲבָר אֵיז דִּי צוֹנֵג וּס
דו האַסְט גִּמָּא: רִיט אוֹנֵרֶע עֲלִמְרִין אֵיז
מִיט אֵוִנָּה: מִמְּצָרִים אִים מִצָּרִים אֵיז פֿון
דַּעַם הַזֶּה וְאִים מִיר זַעגִין גִּוֹעֵן קִנְיָנְךָ
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה אִים גִּלְיָוִט אֵין הוֹנְגֶער
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה גִּשְׁפִּיזִט פֿון שׁוֹעֶרֶד
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה בְּאַשְׁרָמֶעט אֵיז פֿון מֶאֶרֶד
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה גִּמָּאכְט אֲנִמְרִינֶען אֵיז פֿון
פִּיר בִּינֶע וְוֶאֶרְהֶאָפִטִיגֶע קֶרֶאָנְקֶהִיט
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה דִּיר הוֹיבֿן: עִי בִּיז אַהֶער
הָאָפֶען אֵוִנָּה בִּינֶע דַּעַר בְּאַרִימְקִיט
גִּהֶאָלֶפֿן אֵיז בִּינֶע חֲסָדִים הָאָפֿן אֵוִנָּה
גִּיט פֶּאָר קֶאָט גֶאָט אֲוִנְגֶער גֶאָט צִיג
אֵיבִיג: עַל כֵּן דְּרוֹם דִּי גִלְדֶער וּס דו
הָאָסְט אֵין אֵוִנָּה צו מִיִּלֶט אֵיז דַּעַם אִים
אֵיז דִּי גִשְׁמָה וּס דוּא הָאָסְט גִּבְלֶאָנֶען

אין אוֹנֵרֶע נאָז לַעֲבָר אֵיז דִּי צוֹנֵג וּס
דו האַסְט גִּמָּא: רִיט אוֹנֵרֶע עֲלִמְרִין אֵיז
מִיט אֵוִנָּה: מִמְּצָרִים אִים מִצָּרִים אֵיז פֿון
דַּעַם הַזֶּה וְאִים מִיר זַעגִין גִּוֹעֵן קִנְיָנְךָ
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה אִים גִּלְיָוִט אֵין הוֹנְגֶער
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה גִּשְׁפִּיזִט פֿון שׁוֹעֶרֶד
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה בְּאַשְׁרָמֶעט אֵיז פֿון מֶאֶרֶד
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה גִּמָּאכְט אֲנִמְרִינֶען אֵיז פֿון
פִּיר בִּינֶע וְוֶאֶרְהֶאָפִטִיגֶע קֶרֶאָנְקֶהִיט
הָאָסְטוּ אֵוִנָּה דִּיר הוֹיבֿן: עִי בִּיז אַהֶער
הָאָפֶען אֵוִנָּה בִּינֶע דַּעַר בְּאַרִימְקִיט
גִּהֶאָלֶפֿן אֵיז בִּינֶע חֲסָדִים הָאָפֿן אֵוִנָּה
גִּיט פֶּאָר קֶאָט גֶאָט אֲוִנְגֶער גֶאָט צִיג
אֵיבִיג: עַל כֵּן דְּרוֹם דִּי גִלְדֶער וּס דו
הָאָסְט אֵין אֵוִנָּה צו מִיִּלֶט אֵיז דַּעַם אִים
אֵיז דִּי גִשְׁמָה וּס דוּא הָאָסְט גִּבְלֶאָנֶען

עֲנִיִּים אַתָּה תִּשְׁמָע, צַעֲקַת תְּדַר תִּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ:
 מִי יִדְמָה לָךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָךְ וּמִי יַעֲרֶךְ לָךְ: הָאֵל
 הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם
 וָאָרֶץ: נְהַלֵּלְךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִבְרַךְ אֶת שֵׁם
 קְדֻשָּׁךְ. בְּאִמּוֹר, לָדוֹד, בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי, וְכָל
 בְּרַכִּי אֶת שֵׁם קְדֻשָּׁךְ:

פירוש ע"מ

אִיזו שְׂמֵאלֶךָ פֶּה אִים אִים דָּעִם עֲנִי אִים
 דָּעִם אֲבִיּוֹן פֶּה זִיז גִּזְזוֹן: מִי וְעַר קֵאן
 זִיךְ צו דִּיר גְּלִיכִין אִים וְעַר קֵאן זִיךְ צו
 דִּיר שְׂאֲצִין: הָאֵל דֵּר גְּאָכְפֶּרֶמֶר אִים
 דָּעִר שְׂמֵאלֶךָ אִים דָּעִר שְׂרַעְקִיכֶר
 גָּאט דֵּר אוֹפֶערֶשְׂמֶר גָּאט דֵּר דָּא הָט
 בְּאִשְׁפֶּן תִּימָל אִים עֶרֶד מִיר וְעַל דִּיךְ
 דוֹבֵן אִים וְעַל דִּיךְ בְּאִרְמֵן אִים וְעַל
 דִּיךְ בְּאִשְׁיִינֵן אִים וְעַל דוֹבֵן בִּיזִין הִיִּדְיִנֵן
 גָּאט: כְּאִמּוֹר אִזוֹ ווי אִין פֶּסוּק שְׂמִיִּים
 דֵּר הַמֶּלֶךְ הָאֵם גְּזִאגֶשׁ בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ד
 מִיין נַפְשִׁי לֹב גָּאט אִיךְ מִינֶע
 אִינְעוֹוִינִיגְמֶט זְאָלֶען דוֹבֶען זִין
 הִיִּדְיִנֶע גָּאט:

האל

בתעצומות עזך הגדול בכבוד שמך . הגבור לנצח והנורא בנוראותיה :

המלך היושב על כסא רם ונשא :

שוכן עד מרום וקדוש שמו וכתוב רגנו צדיקים פי' לישירים נאווה תחלה :

בפי ו שרים תתרום :

ובשפתי צי דיקים תתברך :

ובלשון ח סידים תתקדש :

ובקרב ק רושים תתקדש :

ובמקלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלפניו בבר דוד ודוד שכן חובת כל היצורים : לפניך יי אלהינו נאחזי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לזמם לתהדר לברך לעזת ולקדם על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחה :

דבריו חכמים

דס ווס דר 'תון הייבס אוס יוס טוב אן האל בתעצומות גים שוכן עד נועלן מיר צרקלערין מים פהיעקע באמרים אונ מים אשיינעם בישל :

דיא מקובלים זאנען דיא דרייא גמים טובים . פסח . שבועות . סוכות . אויפ' ווערע געוויסע פסמים פון די תורה . זענען זיי אויך ארומקליינען דיא זכותים פון די דריי זכות פסח צאיינן אברהם אבינו ווארען דעםפאל בעת די ישראל זענן ארום פון מצרים איי נתגלה גווארען אקט חסדים . אונ אויפער חופם איי די מכה פון חסד גינען בייא אברהם אבינו . אויך גיפנען מיר רש"י בקדוש זאנען פון ווענען דעם מדרש אגדה אויף דעם פסוק ויחזק עליהם ליילה . דס ווען אברהם אבינו האט מלקחה גמאלטן מיט דיא מלקים . איז גווארן די נאכס צוא פהיעקע . דיא ערשטע האלבע נאכס דעם אברהם אבינו גימאט דעם גס פון די מלקים אונ די אנדערע האלבע נאכס איז אויפער גיבלענע זיין זכות אויף דעם גס פון נציאת מצרים . דער יום טוב שבועות ווס

פירוש ע"ט

האל בתעצומות דוא ביסט דער גאט וואס זיין שטארקייט איז באפעסטיגט הגדול דער דא איז גיאכפעקט דורך דעם כבוד פון זיין נאמען הגבור דר דא איז שטארק צוא אויבג דער דא איז פארקמיג מיט זיין פארקטיגייט תכלה דער מלך הקדוש ברוך הוא דער דא ויצט אויף איין הוכער אונ איין דער הוכענער שטור :

שוכן עד דר דא רעט צו אייבג זיין נאמן איז דער הוכען אונ הייליג . אויף שטייט גישריבן איר צדיקים זינגט פון ווענן נאמס הילף צו דיא רעכט פארטיגע איז שייין ויאי נאלן לוכן ווארום ויאי פאר שטייען וואס גאט איז ביי דורך דעם מול פון דיא רעכט פארטיגע ווערסטו גלובט ויגדב אונ דורך די רייד פון די צדיקים ווערסטו גיריכט ויגלשון אונ

דורך דעם צינג פון די חסידים ווערסטו דר הוכן ויגדב אונ צווישען הייליגע ווערסטו גיחידקט : ובמקלות רבבות רבבות אונ צווישן איין זאמלונג פיל מווינט זיין פאלק ישראל ווערט זיין נאמן אונג קניג גירובט איין איינליכן דור שכן דען דס איז דס שולדגייט פון אלע באשעפניש צוא זאנען פאר דיר גאט אונג גאט אונ גאט פון אונזער ערטרען צו לופען צו באשיינן צו דער הייכן צוא פשיינען צוא לוכן צו הוך לוכין אונ צו בארימן נאך מער אז די רייד פון גואנג אונ לוב פון זיין גינאדעקען קנעכט דוד המלך ווס ער איז גווען דר פון ישי :

שהרית ליום א של סוכות

ובכן ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש
 בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה
 תלל וזמרה עוז וממשלה נצה גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה
 ומלכות. ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש ומעוזם ועד עולם
 אתה אל: ברוך אתה יי אל מלך גדול ומהלל בתשפחות אל
 ההודאות אדון הנפלאות בורא כל הנשמות רבון כל המעשים
 תבותר בשירי זמרה מלך יסיד יאזר חי העולמים:

ונתת יגדל נא כח אדני באשר דברת לאמר: וכו' בחמדי יי ותפודי כי מעולם הקדש:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה.
 ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. בחייוכו וביומיוכו ובחיי דכר בית ישראל בענא
 ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא. ויתברך
 וישתבח ויתפאר ויתרוםם ויתנשא ויתגדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא.
 לעילא מן כל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתיא דאמין בעלמא ואמרו אמן:

פירוש ע"ט

דברי חכמים

לשתבח עם זאז ונערען גילובם אוף אייביג דיין
 הייליגער נאמן אונזער מלך דו שטארקער נאם און
 דער הייליגער מלך אופן הימל און אוף דער ערד
 ווייל צו דיר איז שיינ נאם ווס דוא ביסט אונזער
 נאם און דר נאם פון אונזערע עלטערן און צוא
 דיר איז שיינ מיר נאמן צו דיר וינגען און לובן מיט
 דוב און מיט גואנג דען אין דיר איז די שטארקייט
 גוט געוועלטיקייט ווס צוא דיר איז אייביקייט און
 אלע גרוסקייט און אלע שטארקייט פון דר וועלט
 און בארימונג און אלי שיינטייט און אלי הייליגייט
 און אלע קינגרייך איז צו דיר נאם אלי בענמשונג
 און אלע דאנקונג פון אינגער ביז אומער און אייביג
 איז אלץ צו דיר נאם: קוד גילובם ביסטו נאם דו
 שטארקער נאם און גרוסר מלך וואס רוא ביסט
 גילובם מיט פיל שבתים רוא שטארקער נאם וואס
 אלע מענטשן דאנקן צוא דיר דו ביסט דר האר
 ווס אלע מענטשן דר ציילן בינע וואונדער ווס רוא
 האסט אום ניקליפען דיא ישראל ויז נאמען צוא
 דיר וינגען און לובען רוא שטארקער מלך וואס
 דו לעבסט אייביג און אייביג:

היינען קבלת התורה איז צאק אבינו דר קס
 מים גישטרעקט ויין מאלד ויד מקריב צוא ויין פאר הקדוש
 בריך דאס. און די תורה הקדושה נאנס. זאת התורה
 אדם פי ימות באהל. שייטשן אונזער הייליגע תכמים
 (פיין התורה מתקנים אלא כמי שממית עצמו עליו) דיא תורה
 קען גיט האבן אקום פירן קען איז גרייס ויד מקריב צוא ויין
 צוא ליב דיא תורה. דער יום טוב סוכות איז צאקען
 יעקב אבינו צוא וי מיר גיטשן אין פסוק צאקס זייעקב
 נסע סוכתה. נאך דעם ויזא ער האם ויד פורש געווען פון
 ששו. דער זוהר הקדוש נאנס אז דס איז דר ענין סוכות ווס
 קען מאכט נאך ראש השנה ויום כיפור דאס מען האט חזון
 בתשובה וינגען דאך קען האבן שטיק. סוכות איז שייטש
 באשטיגן קען דאך ויד בששן איז גאנצען מיט דיא מצוה.
 די מקשרנים ואלען גיט קען האבן קיין שליסט און דר נכות
 נאל אוף אונז גיט ויין מיר נאמן האבן שטיק די דרעקטיגע
 נאליה. אויף דעם איז בפרט די הייליגע ווערש וואס דער חזון
 הייבט אום יום טוב אן "האל" בתעצומות עוף. הגדול
 ככבוד שמך. דאס איז צאקען פסח פיס צאקען אגריס
 אבינו דען דער שם האל איז קוד אגריס אבינו דס גיהאם
 דיא מדה פון חסד. ער קס נאמנט גרוס דעם אייבערשטענס
 מאכט אונז אום פסח איז ווס אונז גיטשן גרוסע
 חסדים הגבור לנצח צאקען וינגען ער קס נעמאס די מדה
 פון גבורה. צוא וי דער פסח נאנס אונז גבור תבואש את
 יצור דיא רעקסע גבורה איז צוא באצווינגן דיא פאנה דעם
 צור דעם. און יצחק אבינו האט מיט ויין עקדוה באצווינגען

דעם יצור דעם ער קס שון צוא אום קיין שליסט געהאט. דאס וועלכע בעדיים דר (שבעות) קבלת התורה דען דיא תורה
 דקדושה באצווינגט דעם יצור דעם צור דעם וי דר גיטשן נאנס (אם פגע דך קנור נח משכיתו לבית המקדש) דאס הייסט כח
 תורה לעקען קען קען דעם יצור דעם באצווינגען און דאס איז דיא רעקסע גבורה והנורא כנוראותיה איז צאקען יעקב
 מבינו ער האט גיהאם גרוס קדא צוא ויז עס שטייט ורא יעקב נאנס מורא גיהאם מאכער איז ער תלילה ויגדני
 דאס ער תלפל געווען צום אייבערשטען ער נאל אום מציל ויין און ער נאל אום אב חסען. דס איז און דר ענין שטיק פון
 סוכות פון דאך ויד הייסט פון ווייטש צו וינגען דען דר עלטשט פאן סוכות הייסט ראשון לחשבון עונות:
 נאך אמעם קענען מיר נאמען דאס דער שלילה צבור מיט נין אן הייבן דיא הייליגע ווערשער (האל בתעצומות
 צור) פארקנפערט אונז דר קשא דאס מיר נאלן גיט וואן תלילה נאך נוס גיטשן אונז וויינגען דיא. ימים טובים איז מיר גיטשן גיט
 טילה רגל ויין. אויף ווען מיר דאך היינט גיט קיין גיט דר מירוש איז מיר גיטשן אין פס דס די אנשלי כנסת הגדולה
 קענען צוויי גיטשן ווען הגבור והנורא ויז די היינטיגע גבורות מיט דיא טראכט ווען נאך גיטשן ויזא קריער דאס

אזורים הקהל יתברך

כשם האומר המון ברכו

היו ברכו את יי המבורך : ומלכי המלכים הקדוש ברוך הוא . שהוא ראשון והוא אחרון
יהי ברוך יי המבורך לעולם ועד : ומבליעיו אין אלהים . סולו לרוב ברכות ביה שמו ועלו ללזה

ושמו מרומם על כל ברכה ותהלה . ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם :
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך . עושה שלום ובורא
את חבל :

אבריר זר תהלה . לנורא עליה . במי זאת עולה :

באדר רננים אעלסה . בנה רננים געלסה . למלך רם

ונשא : גרתי ארבע . למספר רובע . לחן על ארבע :

אסלר בשבח ותודה . בתוך קהל ועדה . בלקחי

לולב ואגודה . קרוש :

דרוש במו צדק . לשפטים צדק . רינם דחוציא לצדק : חלל בם

אפצה . ומליצי ירצה . וכזהב אצא : ורובץ בפתח יבולש . וחטא בצור

דברי חכמים

פירוש ע"מ

אידן האבן ברוך שם אקים . דר דובר מנדר וזכרנו
לברכה ואנא דארוף אמוש . אנכיר הם אף אבלימקס
צייט גילשקס ויון ויהו לערנען אין אפערענדע שטאם ער האט
זיך משה גווען מיט אבעל הבית פון יענע שטאם דס ער זאל
ויון ויהו די באצט צייט געבען געסן אונ סרינקען מיט כל
הצטרפות ווס ער נועם נאר דארפן דער פאר נועם ער קרינען
מוזינגס רענדליך . דר ווייל אין דער צייט הם זיך גמאכט דאס
דעם גבירס ויהו איז אין די פרעמדע שטאם קראנק גווארן עס
הם אים גיט גשטעקט קיין געסן קיין סרינקען ער האט זיך
ערנערט מיט רפואות וואס דר נאכט הייזער הם אים געבען .
עס איז געקוקן דאס באשטימטע צייט דער גביר איז געקוקט צו
פארן מיט גרוס פראכט נאך דעם ויהו ער בארעכטען זיך מיט
דעם בעל הבית וויל ער אים גאר געבן סיף הייזערס רענדליך
דר גביר ואנא איה בין מושה גווארן מווינגס רענדליך צו געבן
ווען מין ויהו וועט גוט געסן אונ גוט סרינקען אפער אז ער איז
גיווערן גלאפער אז האט אז אלעאנע צייט גיט געקוקט דאך
איה גיט אז פיעל צו צאהלן דר בעל הבית לאכט זיך אום
אונ ואנא איהר כיום ויון ארום שוועט מיר קוקט גיט קיין
מווינגס רענדליך גאר צוויי מווינגס זיינע רפואות האבן מיר
מער גקאפט ווי ציערן מאל געסן אונ סרינקען ווי פערשטעקט
איהר אייער ויהו וואלט געקענט געבן נאך אזו אשלאפאקייט
אלעאנע צייט גיט געסן נאר איה האב געניצט כל מיני רפואות
אונ געקוקט אלע מיטל ער זאל זיך קענען דער העלפן . אונ
דס הם מיר זייער פיל גקאפט מין וויא צעהן מאל גיט געסן .

ברוך גילוקט ביסט דו נאט אונזער שטארקער
נאט דער קניג פון דער באצער וועלט וואס ער
האט בשאפען דיא ליקט פון מאג אז ער האט
באשאפען דיא פינצטערנש פון דער נאכט ער
מאכט שלום צווישן די מלאכים זיינען פון פייער
מיט דיא מלאכים וואס זענן פון וואסער אונ דוא
ביסט דר באשעפער פון אלס וואס אף דר וועלט
איז : אור עולם דאס אייביגע ליקט איז באהאקטען
אין דעם אויז פון דאס אייביגע לעבן אורות מאפל
דאס עס זאל ווערן ליקט פון דער פינצטערניש
האט נאט גלאנזט אונ עס איז גיווארען :

אבריר זר תהלה איה וועל מיט מין תפלה מאבן
אקרון צו נאט ווס ער מוט שרעקדיקע מעשים צו
די ישראל ווס אף זיי גייט דר פסוק ופי זאת עולה
מן הכרד : באר מיט מין שטארקע תפלה וועל
איה מיה פרייען אזו וויא דיא מלאכים רוכין נאט
מיט ויער פליגל אזו פרייען מיר זיך צוא לובין
נאט ווס ער איז הוך אונ דר הויכן גדי איה האב
צו נוח גיבונדין די פיר מינים פון דולב אנהאקענין
דער צאד פון דיא ישראל ווס זיי זענן גיווערן פיר
דגלים אין דער מוכרר דיא פיר מינים האב איה גינעקען פון נאכט וועגען וואס ער וועט אף פיר
חיות הקודש : אפלי איה וועל לופען מיט רוב אונ דאנקן צווישן אלע ישראל אז איה מוא געקן דעם
לובב מיט דיא מינים ווס זענן צו אים צו גיבונדין צוא מאן דעם ווילן פון דעם הייליגן נאט :

דרוש כמו אין דעם נכות זאל נאט פארשטיין דאס גרעכמקייט פון דיא ישראל ער זאל זיין
משפטן צו גרעכמקייט זייער משפט זאל ער אום ציהען צו גרעכמקייט חלל איה מוא עפניען
מין מול צוא ואנן חלל מיט דיא פיר מינים אונ מיינע מליצים זאל ער באוויינין אונ אזו ריין וויא
גאלד זאל איה ארום זיין פון מין משפט ויובן אונ דער יצר דעם ווס אף אים ואנא דר פסוק (לפני

שחרית ליום א של סוכות

הכבדו. קראתיה אל אביוש: זכר סכוד דורות. קהם להורות. לפסח.
ולקרות: חסות בצל סוכה. בחוק נסוכה. שבועה להסתוככה: מלול
עננים אברה. בכל דור ודור אברה. לתסרי דור זכרה: יקם סוכתו.
ותפון מלכותו ותרב גדולתו: כימי עולם. ומלכותו עד העולם. לדור
ולדור עד עולם: לדור ודור תמלוד. והוא עדי עד ימלוד. מקד
ממלך מלוד: מהרה להצמיח ורעו. עד עם משועז לעבור על פשעו:
גדולה בעוד. בשוכך לגן אגוד. ועין בעין נחוד: סכתך עליהם תמתח.
ובצל לקוחיך ימתח ולא יבם מרתח: עצים בנמלם ארבעה דמונות
רבועה. דזכר ברית ושבועה: פרי עץ הדר אקח לנאדר. פי כבוד
הוד והדר. צמח תומר אשא להאמר. כבודו אומר: קיחת ענף

פירוש עט

חטאת רובץ) ואל-פר שעמט ווערין און די וינר ואל
ער צוא טוף נעמין און ואל אין ים אריין ווארען
איה רוק דיה לאו מיה גיט פר שעמט ווערן יפר צו
אנדערקניש צו די דורות פון די פיר ווארען ווע
גאט הט ארום גרינגלעט די ישראל אין דר מדר
דרום הט ער די דורות גלערינט צו צו דעקן און
צו בערן די סוכה חסות צו באשצן ויך אין שאאן
פון דר סוכה ווערט גמאכט אזוי ווי דר דין פון דר
תורה צו וינן וינן מען אין סוכה דעם שאאן און
דס בארעקונג ווס גאט האט באדעקט די ישראל
מיט וואלקן אין דר מדר מוא איה גרענקן דעם
גם מאד איה גרענקן אין אייגלן דור בכות זה
ואל גאט גרענקן דעם חסד ווס ער האט צו גאנצט
צו טאן צו דור גאט ער ואל אויף ריכטען ויין בית
המקדש און עם ואל גרויס ווערען ויין גדולה פון
מישכן בן דור בי היא דען ער איז פון אייביג און

דברי חכמים

דען די קאפסן פון רפואות איז אבליגעד ואך אבר עם קאס
גיל. דר נמשל איז אז מיר זענען גווען אין ארץ ישראל און
דאס בית המקדש איז געשטאנן זענן מיר גווען זענן גיל. און
שטאנן און די נסים זענן געווען ספרים דען מען האט וויא
גקענט פאר פראגן אבר היינט בעזונותינו הרבים זענען מיר
שלאף אונז שטעקט נוס. קיין שום ואך אונז ראכט ויך דאס
חס ותליל דער איינרשטער הט חלילה די השגחה אפ געווען
פון אונז אבר באמת שותט ער מיט אונז היינט גרענדע נסים
מיר זענען שטארק שלאף מיר דארפן גרענדע רפואות און
דיא רפואות איז אבליגעד ואך מיר געהן נוס די נסים מיט די
אונז אבער מיר דארפן פערשטיין מיט רעם שכל אז דיא
היינטיגע נסים זענן גרענדע דאס מיט אזוי אשלאפיקט האבן
מיר נאך אקים אנד די היינטיגע נסים מוכים וואס אין ווי איז
משפיע גיווארן פיל חסדים צוא ישראל און זענען אבר אויף
פיל נסים דארפן מיר אין גלות און האלטן דען די השגחה
מיט די נסים מיט די גבורות מיט די נאראות זענן היינט נאך
גרענדע נא- וויא זענען פארגאנגען מיר וואלטן זוכה ויין צוא
קריגען אפמאח שלימה דאס מיר וואלטן זוכה ויין צוא געהן
דיא נסים מיט דיא אונזן בדרה ביינו און:

וין מוכה איז צו אייביג דו גאט וואלט דס טאן ווס בייין מלוקה איז פון איין דור צום אנדערן און
ער גלייבט צו אייביג פיל דו גאט וואלט דס קינגען די מלכים בעשן מיר דיה וואלט איה ריכטען דיא
מלוקה פון דור באך צו מאכען שפראצען דעם נאמן פון דור ער ואל קינגען איהר די ישראל ווס
ווי שרייבן צו אים ער ואל ווי מוכה ויין ווייער וינר גילה מיר ואל וינר וינר צוא זענן בייין שכינה אז
דו וועסט דיה אום קענען צו די ישראל ווס זענען גלייכען צו אנים נאמן אזוי ווי אנים חושש ער
איז פון אים ווייניג איין גשמיט אבר אינווייניג אינער דאך ויין אזי איהר ואל וינר אפילו ווען ווי
זענען אים בייין חס ושלום פון גבורות אבר וייער הארץ קענט ויך דאך צו גאט השגחה צו טאן אז
מיט אקלארער שוין ווערען מיר דעמאכט בייין שכינה זענן מוכה בייין סוכה וואלט איהר וויא
אום שפרייטן און בייין שאאן ואל געווען ויין איהר די ישראל ווס קענען בייין תורה און די היין ואל
ווי גיט שטארען זיי פון ווערן דאס וויא געשן פיר ערלייא מינים צו לוכן דיה אין שוהל אזוי ווי מען
הט דיה גלוקט אין בית המקדש ווס דארטען איז דיא מיר גמאכט גוועזן פון פיר שרייבן דאס צו
גאט ווס ער גרענקט דעם פר בוקר און די שבועה ווס ער הט גשווארן צו די אבות דר דעם אחרונ
ווס ער איז דיא שענקטע פרי נעם איה פון גאט ווערען וואס ער איז גישטאקט מיט לוב דען ויין
כבוד איז לוב און שיהיית צמח נאס. שפראצונג פון מייטל בום דס איז דר לולב היב איה אויף דר
מיט צו לוכן גאט צוא גאט וואס אלע באשעפעניש גיבן אים כבוד מיט דס נעמיג פון דעם הקדש מוא
איה בוקר צו די צווייטן פון דעם לולב פון גאנצט ווערען ווס ווערט דעם ברית פון די אבות געזען דיא

עין עבות. אאסור בעבות. למפיט ברית אבות: רענני ערבה בצמחי
 רבבה. לדגור מרבבה: שתולים בחצרות. גם יופדי מצרות. בבובר
 תצוצרות: חון תכוננים לכפרה. לסוררה כפרה. בלי צאת
 חפורה. מפני קדוש:

כשחל בשבת
 הכר ידודך והכר ישבחהך והכל יאמרו אין קדוש כיי:
 הכר ירוממוך סלה יוצר הכר: האל תפוח בכל יום דלתות
 שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע מוציא חמה ממקומה ולבנה
 ממכון שבתה ומאיר לעולם פולז וליושביו שפרא במדת
 הרחמים: המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו
 טחדש בכר יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי
 כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניה: המקדח המרומם
 לבדו מאז המשפחה והמפאר והמתנשא מימות עולם: איהי
 עולם ברחמיה הרבים רחם עלינו. אדון עוזנו צור משגבנו מן
 ישענו משגב בעדנו: אין ערוך לך ואין וולתך. אפס בלתך
 ומי דומה לך: אין ערוך לך יי אלהינו בעולם הזה. ואין וולתך
 מקבנו לחיי העולם תבא. אפס בלתך גואלנו לימות המשיח.
 ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים:
 אל. אדון על כל המעשים. ברנה ומבורך בפי כל

כשחל בחול
 המאיר לארץ
 ולדרים עליה
 ברחמים. ובטובו
 מחדש בכל יום
 תמיד מעשה
 בראשית: מה
 רבו מעשיך יי.
 כלם בחכמה
 עשית. מלאה
 הארץ קניניה:
 המקדח המרומם
 לבדו מאז
 המשפחה והמפאר

פירוש ע"מ
 וועלט אונ צו וויינע וואונערס ווס ער המ באשאפן
 מיט דר מרה פון רחמים: הפאיר דר דא לייכט צו
 דר ערד אונ צו דיא ווס וואונען און איר מיט דר
 בארימקייט אונ מיט ויין גומקייט בנייעט ער אלע
 מאן תמיד דיא ווערק פון ששת ימי בראשית
 בעל דר מקד דער דא איז אלצין דר הויפט פון
 פריער דר דא איז גלויבט אונ דר דא איז באשיינט
 אונ דר דא איז דר הויפט פון אייביגע מעג אלע נאט
 פון דר וועלט דר פארעם דיר מיט דיין גרום דר
 בארימקייט איבער אונ דוא ביסט דער האר פון
 אונער שטארקייט צור משגב אונער שטארקער
 פעלדון דר באשיער פון אונער הייליג איין שטארק
 פר אונ דר היסקט אונ אפ פון אלעם פיינן צו עס
 קאן וידקייט נישט שאפן צו דיר אונ חוץ דיר איז
 נישט פר האנדלן קיין נאט וינדר דיר איז אלץ נישט
 אונ ווער איז צו דיר גלייך צו קיינער קאן ויד נישט
 שאפען צו דיר נאט און דר וועלט אונ עס איז
 קיינער נישט פר האנדלן ווי דו אינער קיינע אין דעם
 אייביגן לעבן פון עולם הלא אפס אלץ איז נישט
 וינדר דיר אונער דר ליינר אין מעגן משיח אונ
 עס איז צו דיר קיינער נישט גלייך אונער העלפר ווען
 דוא וועסט לעבעדיג מאכן דיא מתים:
 אל אדון נאט איז אין הער איבער אלע ווערס

פירוש ע"מ
 צווייג האפטיגע ערבות ווס די ישראל נעמן וואס
 און וי איז גואלט דר פסוק (ברבב קצמח השדה נחמד)
 צו דובן נאט ווס ער איז גיבנירט מיט פיל מוינט
 מלאכים שחלים די ווס וענין גפלאנעט אין די הויפט
 פון נאט דס וענין די שוועקן אונ בפי מדרשים ואלן
 וי דר ליינר ווערן פון אלע צרות אין וכות פון די
 פיר מינים אין ואלן גראכט ווערן צו גומן פר נאט
 אונ וי וי וענין גראכט גווארן אז וי האבן גבלאזן
 מיט די מרומייטען בייא די קרבנות הטהורים דיא פיר
 מינים וענין אן גבריט ככפר צו ויין און די ישראל
 ווס וי האבן אפ גיקערט פון דעם גומן וועג וויא
 אקא ווס גייט אראפ פון וועג ווען מען אקערט
 מיט איר וויא ואלען נישט ארום גיין פאר שעקט
 פון פאר דען הייליגען נאט:
 הכר ידודך אלע ראנקען דיר אונ אלע דובון
 דיר אין אלע זאגן עס איז קיין הייליג נישט פאר
 האנדל ווי נאט הלא אלע דר הייבין דיר אייבג דו
 ביסט דר באשעפער פון אלע דו ביסט דר נאט
 דר דא עפניט אימליכין מאג די מידון די מערן
 פון מורח אונ שפאלט די פענסטער פון היסק ווס
 פון דארטן גייט ארום די לייכט און דר וועלט ער
 ציהט אום דיא וון פון איר ארמ אונ די לבנה פון
 איר פעסמען ויעזגן אונ ער לייכט צו די גאנצע

שחרית ליום א של סוכות

שבת

רחוק

והמתנשא מימות
עולם: אלהי עולם
ברחמיה הרבים
רחם עלינו ארון
עונו. צור משגבנו
מן ישענו משגב
בעדנו: אל ברוך
גדול דעה. הכין
ופעל זהרי חמה
טוב יצר כבוד
לשמו. מאורות
נתן סביבות עזו.
פנות צבאי
קדושים רוממי
שדי. תמיד
מספרים כבוד אל

וקדושתו

הנשמה. גדלו וטובו מלא עולם. דעת ותבונה סוככים הודו:
המתנאה על חיות הקודש וההדר בכבוד על המרפבה זכות
ומישור לפני כסאו. חסד ורחמים מלא כבודו: טובים מאורות
שברא אלהינו יצאם בדת בבינה ובהשכל. פח וגבורה נתן
בהם להיות מושלים בקרב תבל: מלאים זיו ומפיקים נוגה
נאה ויום בכל העולם. שמחים בציאתם ויששים בבוואם עושים
באימה רצון קונם: פאר וכבוד נותנים לשמו. צהלה ורנה
לזכר מלכותו. קרא לשמש ויורה אור ראה והתקין צורת
הלבנה: שבה נותנים לו כל צבא מרום. תפארת וגדולה
שורפים וחיות ואופני הקודש:

לא אשר שבת מפר המעשים ביום השביעי נתעלה
וישב על כסא כבודו תפארת עטה ליום המנוחה ענג קרא
ליום השבת: זה שיר שבת של יום השביעי. שבו שבת אל מפר
מלאכתו ויום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת
טוב להודות ליי. לפיכך יפאדו ויברכו לאל כל יצוריו: שבת יקר
וגדלה וכבוד יתנו לאל מלך יוצר כל. המנחיל מנוחה לעמו וישרא

בקדושתו

פירוש ע"מ

וי ענין צוויי די זון אונד די לבנה וועלן זיי זיך גיט
מועה זיין צוא מאכן דיא זון פאר עבודה זרה און
שרייבט דער ירושלמי שבה איין לוב גיגען זיי צו
אים אלע הערשאפט פון דעם הימל שיינקייט און
אכפערקייט דיא מלאכים וואס הייסען שרפים און
אופנים און די מלאכים ווס הייסן הייליגע חיות.
לא אשר שבת די שבתים גיבן זיי צו נאט ווס
ער האט גירונט דעם זיבעטן טאג פון אלע זייער
ווערק ער איז ווארן הוף גילובט און הט זיך געזעט
אוף זיין כסא הכבוד דעם רגעליכן טאג האט ער
איין גיהילט מיט שיינהייט ער הט אום גרופן דעם
טאג צוא זענענפטיגן דאס איז דער לוב פון דעם
זיבעטן טאג דאס נאט האט אין אים גירונט פון
אלע זייער ווערק ווס אונד דער זיבעטן טאג אלץ
לובט און זאגט איין זאגט אף דעם טאג שבת
עס איז גוט צוא רובען פאר נאט לשכך איבר דעם
גהעקן אלע באשעפעניש באשיינען און זאגן צו
נאט זיאי דאןפען געבין לוב און ווערדקייט און
אכפערקייט צוא נאט דעם מלך דר דיא הט אלץ
בשאפן דר דיא הט גימאכט ארביין איין רואנג צו
זיין פאלק ישראל אין דעם הייליגן טאג שבת זיין
נאמן נאט אונזער נאט ווערש גיהיליגט און זיין
גידעכעניש אונזער קניג ווערט באשיינט און
אין הימל און אונטן אף דער ערד תהבד דאן
נאקסט זיין גילובט אונזער העלפר פון וועלן דיא
גיליכטע ווערק פון זייער הענט און פון וועלן דיא

ליכטע

ער איז גלובט און ווערש גלובט דורך דעם מויל
פון אלע נשמות גלו זיין גרומקייט און זיין גוטס
איז פול די גאנצע וועלט וויסען שאפט און פאר
שטאנדקייט זענען ארום אים מתנאה דער דיא
הערשט איבר די מלאכים ווס הייסן חיות הקודש
און איז באשיינט מיט כבוד אויף זיין כסא הכבוד
לוערעקייט און רעכט פארמקייט איז פאר זיין
שטייט גינאד און דר באריקקייט איז פון זיין כבוד
טובים די לויט ווס אונזער נאט הט בשאפן זענען
גוט ער הט זיי גפרעכט מיט וויסענשאפט און
פר שטאנד און מיט קלוגהייט ער האט אין זיאי
אריין געגעבן כל און גבורה זיי זאלן גוועלטיגן אין
דר וועלט מלאים זיי זענען פול מיט לוערעקייט און
ציהן אויס אין גלאנג זייער לוערעקייט איז זיין
אין דיא גאנצע וועלט זיי זענען פרייליך ווען זיאי
גייען אויס צוא שיינען אף דער וועלט און זענען
רוקסמיג ווען זיי גייען אונקט זיאי טוען מיט גרום
פארקט דעם ווילן פון זייער באשעפער פאר זיאי
גיבן צו זיין נאמן שיינהייט און כבוד צהלה נשריי
און לויב צו גידעכניש פון זיין קניגרייך ער רופט
צו דר זון און ער שיינט די לויט דען די זון גייט
גוט ארום צוא שייגן אף דער וועלט בוי מען גיט
איר רשות דא נאט הט געהן אז מענטשן וועלן
זיך מועה זיין און וועלן דיין צו דר זון אז זיאי וועט
נאר אלץ זיין איבר דעם האט ער אן גיברייט די
צורה פון דער לבנה און אז די לייט וועלן זעהן אז

ע"מ

וקדשתו: התברך | בקדשתו ביום שבת קדש: שמך יי אלהינו יתקדש. וזכר מלכנו
 יי אלהינו על | יתפאר. בשמים ממעל ועד הארץ מתחת: תתברך מושיענו על
 כל שבה מעשה ידך ועד מאורי אור שעשית שיצרת המה יפארוך סלה:
 תתברך לנצח צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ושתבח שמך לעד מלכנו:
 יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד
 בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברויים כלם גבורים
 כלם קדושים וכלם עושים באימה וביראה רצון קוניהם וכלם פותחים את
 פיהם בקדושה ובטהרה בשיירה ובזמרה ומברכין ומשבחים ומפארים ומעריצין
 ומקדישין וממליכין:

את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם עול
 מלכות שמים זה מזה וגותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליצורם בנחת רוח
 בשפה ברויה ובנעימה קדושה כלם פאחד עונים באימה ואומרים ביראה:
 קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:

אמיר אותך סלה. בהוד והדר ותהלה. גואל הצמים גאולה.
 דרוש איומתך לשם ולתהלה: הצנים בשמחה. ובלוביהם אותך
 לשמחה. זועקים לפניך שיהיה. חמול עליהם הושיעה והצליחה:
 טוב ברחמיך הרבים. יקר עדת אהובים. פורעים ומשתתחים ומודים
 באהבים. הביאם לשער בת רבים: מחמדם תן להם. נא שמח
 עמם. שא נא חמאתיהם עבור על פשעיהם: פוצחים הלל ותודות.

פירוש ע"מ

אז דער עלצער מוט געבן רשות צום קלענסטען
 צו הייליגן וייער באשעפפ מיט אענעפטיגן גימית
 מיט אקלארן לשון און מיט ויסקייט און אלע מיט
 אנאנדער שרייען מיט אמאך קדושה און זאגן מיט
 פארבט קדוש דער נאט פון אלי הערשאפטען איז
 הייליג דיא גאנצע ערד איז פול ויין כבוד:
 אמיר איה וועל דיה נאט אייבער לובען מיט
 שיינהייט און דאנק און לוב. דא דר לייזר מאך
 שפראצן אהרלייוונג פון דיא ענוות פארשט דיין
 פארבטיגע פאקט. ישראד ניי זאלן האבן אגוש שם
 און זאלען ויין גלובט העגים דיא דא שטייען מיט
 פרייד צוא דער פרייען דיה מיט וייער לוב נייא
 שרייען פר דיר מיט תפלה דר בארים דיה אייבר
 נייא און זאלסט נייא העלפין און ניי באגליקן טוב
 דו גוטער נאט פון וועגן דיין פיר דר באריקייט
 מאך חשוב איה דער וועלט דיא גלובטע ישראל
 דיא דא קניען און בקוין ויה צוא דיר און זענען ויה
 מתנה איה וייער עבירות מיט ליבשאפט ברענג
 ניי קיין ירושלים ווס אין איר זענען פול לייט געווען
 מחפזים גיב ניי וייער לובט איה בעט דיה פריי דיה
 מיט ניי. ניי נייא מוחל וייערע עבירות פאר אייבר
 איה וייערע פשעים פוצחים נייא עפענן וייער מול

ליבטיגע ליבט וואס דוא האבט באשאפען איה
 דעם גיהער מען דיה באשיינען אייביג:
 תתברך דוא זאלסט ויין גלובט אונזער שטארקער
 נאט אונזער מלך און אונזער דר לייזר ער באשאפט
 דיא הייליגע מלאכים אונזער מלך דיין נאמען זאל
 גלובט ויין צו אייביג דר דא באשאפט בארייך דם
 זענען די מלאכים ווס וי ווערן אלע טאג נייא בשאפן
 און די מלאכים ווס וי ווערן פון אייביג אן בשאפן
 זאגן און שטייען אלע אין דר הוף פון דר וועלט
 און לאזן הערין מיט פארבט מיט אנאנדער איין
 שטארקען קול דיא רייד פון דעם לעבדיגען נאט
 און דעם מלך פון דער וועלט גלם וייא זענען אלע
 גליבט ניי זענען אלע דיין אום דער וויינקטע נייא
 זענען אלע שטארק און אלע טוען מיט פארבט
 און מיט שרעקן דעם ווייזן פון וייער באשעפער
 נאט און אלע עפענן וייער מול מיט הייליגייט און
 מיט ריינקייט מיט לוב און מיט גיטאנג און נייא
 לובין און בארימען און באשיינען און הייליגין און
 מאכן קניען: את שם נאטס נאמן ווס ער איז איין
 גרוסער און איין שטארקער און איין שרעקליכער
 קניג. ער איז הייליג וכלם און אלע זענען איה ויה
 מקבל דעם יאה פון מלכות דר דא איז אין הימל

צור הידע עתידות. קול להשמיע אותם לחדות. רחמים בנשאים
אגודות: חן שוקדים ואותה מקדישים. שבתה בפייהם רוחשים.
תוקפים ברוח ודוחשים. תומכם באירי תרשישים:

והאופנים וחיות הקודש. כבש גדול מתנשאים לעומת שרפים לעומתם
משבחים ואומרים:

ברוך כבוד יי מקומו:

לא ברור נעמיות יתנו למלך אל חי וקים ומירות יאמרו ותשפחות ישמיעו
פי הוא לבדו מרום וקדוש. פועל גבורות עושה חדשות. בעל מלחמות וירע
צדקות מצמים ישועות בורא רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות המחדש
במוכו בכל יום תמיד מעשה בראשית באמור לעושה אורים גדולים כי לעולם
חסדו: והתקין מאורות משמח עולמו אשר ברא: אור חדש על ציון תאיר ונזכה
כלנו במהרה לאורו: ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו. אבינו
מלפנו בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חקי חיים
לעשות רצונה בכלב שלם פן תחננו ותלמדנו: אבינו אב תרחמן מרחם רחם
נא עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע וללמוד ולשמור
ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו בתורתך

פירוש ע"ט

צוא ואנען הלא אנו לויב פאר נאם ער איז דער
באשעפער און ווייס וואס דער נאך נעמט זיך טאן
ואקסט לאזן הערן אקל. ווי ואקל דר פרייט ווערן
דר בארעם זיי פון וועגן ווס זיי הייבן אפ די פיגד
פון דעם לויב שיקים זיי איינן און הייליגן דיה זיי
ביירין דיין לוב מיט ווער מול וויא שטארקען
זיך צוא ואנען מיט אשטארקען קול קריאת שמע
דר נאך נאך זיי שטילערהייט ברוך שם כבוד מלכותו
לעולם ועד לעהען זיי אונטער און וויא דא מלאכים
וואס נעמען און גרוס וויא דער ים תרשיש:

ותחזת און די מלאכים די ווס הייסן חיות דא
ווינען. און דא מלאכים וואס הייסן כרובים דא
ריהמן. און דא מלאכים וואס הייסן שרפים דא
ווינן. און דא מלאכים וואס הייסן אראלים דא
טוען לובן און דאם גויקט פון איטליקס מלאך דר
דא הייסט חיה אדר אפן אדר פרום איז קענין דא
מלאכים ווס הייסן שרפים קענין ווי טוען ווי לובן און
נאמען גלובט איז דער כבוד פון נאם פון וויין אקט:
לאל צו דעם גלובטן נאם גיבן זיי ליבליכע לוב
צוא דעם מלך וואס ער איז אלעבדיג נאם און
אשטארק נאם ואנען ווי לוב גיאנא און לאזן הערן
לוב דען ער אליין טוט שטארקייט דורך דער וון
און בשאפט גייע ואכן דאם דא כבנה ווערט אלי
חוקש באנייט ער איז איין בעל מלחמה ער וועט

גרעטמקייט ער מאכט שפראצן הילף און בשאפט
רפואות ער איז פארקטיג פון לויב איין הער פון
וואונדער דער דא באנייט מיט וויין נומס אלע
טאג תמיד דא ווערקען פון ששית ימי בראשית
איר מיר בעשען דך נאם אז דוא ואקסט לייכטען
איין גייע ליכט איכר ציון און מיר נאמען אלי
באלד נזכה וויין צוא וויין ליכט. ברוך גלובט ביסמו
נאם דער דא בשאפט דא ליכט:

אהבה איין גרוסע ליבשאפט האסמו און ליב
גיהאט נאם אונד נאם איין גרוסע איבריגע דער
בארימקייט האקמו זיך איכר און דער בארימט
אבינו אונד פאטער אונדער קיניג פון וועגן אונדערע
עלעמן ווס ווי האבן זיך אין דיר פר ויכערט און די
האפט וויא גלערינט די חוקים פון דער תורה וואס
דורך דעם קומט קען צום אייביגן לעבן און
ואקסטמו און און ליב האקען און ואלקטמו און און
לערנן אונד פאטער דך בארמיר פאטער דך
דא דער בארימט זיך דך בארימט ריך איבער און
און גיב און אין אונדער הערצד צו פר שמיין און
צו קליגן צו הערן אליין צו לערנן און מיט אנדרי
צו לערנען צו היטן און צו טאן און מקיים צו וויין
אלע די בייד פון תורה שבתב און תורה שבעל
פה מיט ליבשאפט. והאר און דער לייכט אונדער
און אין דיין תורה און באהעפט אונד הארץ אין

והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאחזה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם : ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירוש ויצהרה : ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת : השמרו לכם פני יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים השתחוויתם להם : וחרה אפי יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יתנה נתן לכם : ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו למופת בן עיניכם : ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובכלכתך בדרך ובשכבך ובקומך : וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם בימי השמים על הארץ :

ויאמר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת : והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם : למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם : אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם :

אמת ויציב ונכון וקם וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד : אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן ישענו . לדור ודור הוא קים וישמו קים ונקסאו נכון ומלכותו ונאמנותו לעד קיימת : ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים . על אבותינו ועלינו על בננו ועל דורותינו ועל כל דורות ורע ישראל עבדיך :

דברי חכמים

ווייז גאס דאס ווער ליב די ישראל קאס ער ווי גהייסן בוען איין משקן אוף דעם פלאן וויא עס איז אין היכל כדי ער זאל קאנן ריגן מיט דיא ישראל און דעסס גלייכן זענן דיא תפילין אוף אזוי . און אזוי ווי אין משקן קאס גאס גהייסן פאקן אוף דעם ארון איין פויגל פון דער ווייס און איין פויגל פון דר אנדער ווייס און אוף ווי קאס דיא שכינה גרועס . אזוי איז דאס הארשן מיט דעם מוח פון דעם וויס גלייכן תפילין איין רואנג צו דר שכינה אין אלע פיר פרשיות :

פירוש ע"מ

אמת ויציב ונכון וקם וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד : אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן ישענו . לדור ודור הוא קים וישמו קים ונקסאו נכון ומלכותו ונאמנותו לעד קיימת : ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים . על אבותינו ועלינו על בננו ועל דורותינו ועל כל דורות ורע ישראל עבדיך :

תרי"ג מצות

באברהם און צו האלסן ויך ביא דיא אמונה בוי יציאת נשמת דס תייקס עול מלכות שמים וס מען איז מתייב ככל גע- וקבע פייר זקרים פייר נקבות :

אויף די אמונה איז ער גרייט ויך מוסר נפש צו זיין אפילו מען זאל אים און מוהן כל גנובים שבעולם צוואל יקנען הלילה אין דיא אמונה איז ער גרייט אוף אלע יסורים מקבל צוויי ויין

על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקם לעולם ועד. אמת ואמונה חזק ולא יעבור. אמת שאמה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מלך אבותינו גואלנו גואל אבותינו יוצרנו צור ישיעתנו פורנו ומצילנו מעולם הוא שמך ואין לנו עוד אלהים זולתך מלה:

אנא הושיעה נא בני עפר מי מנה. גואל הצליחה נא. דורשיך בכל עונה: הקם סופת דוד הנזכרת. וכל תהי עוד משפלת. זכור איומה הנקמה. חופפה ובצלך נאחזת: טוב הצמיח שמחתם. יה כפר אשמתם. פלה עתה אנחותם. למענה חיש פדותם: מלא משאלות לבם. נואקים אליך בכל לבבם. סמכם וריב ריבם. עתה תשפון בקרבם. פנה תפנה לפארם. צור אמור לעוזרים. קומם בית הדרם. ראותם פתאום שברם: שלם מהרה תפנה. עזמיך בכן תענה. חיש מהרה אותנו תענה. ונקראך ותענה:

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מנו ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור: ברום עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ. אמת אשרי איש שישמע למצותיך ותורתך ודברך ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון לעמך ומלך גבור לריב ריבם לאבות ובנים: אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון וממלכתך אין לנו מלך גואל ומושיע. אמת ממצרים גאלתנו יי אלהינו ומבית עבדים פדיתנו: בר כבוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלת וים סוף להם בקעת

פירוש ע"מ

אמר איין דער ליוונג גיב זיין אלץ וואס זיין באנעקווי שרייען צי דיר מיטן נאנצן הארצן לעהן זיין אונטער אונ קריג ויער קריג קעגן דעם יצור הרע דוא ואלקס איצנד רעגן צווישן זיין פנה דוא ואלקס דיר קעגן צו באשיינען זי דוא באשעפר זאג צו הערפן זיין ריכט אויף ויער בית המדרש זיין נאמן פרוצלונג זעהן ויער האפנונג שטאט שטאט ירושלים ואלקסו באלד בווען דא ישראל וואס נעגן נאנץ אין ביין דינסט ואלקסו, ענטפערן וועלן מיר דיר רופן אונ דוא נעקט אונז ענטפערן: עזרת אבותינו דא היילך פון אונזערע עלטערן ביסטו גאט פון אייבג אן. איין באשיינער אונ איין העלפר ביסטו צו ויערע קינד נוס וועלן זיין נאך זיין אין אלע דורות ברום האמטשע ביין ויצונג אין אין דר היילך פון דר נעקט ביסטו דאך משגיח אויף דער נעקט אונ ביין משפט אונ ביין צדקה אין בוי אין די עקן פון דר ערד אשרי וואו דעם קענטשן דער דא הערש צו דייער מצות אונ מוט אויף זיין הארצין ביין תורה שבכתב אונ דין תורה שבעל פה אמת עס איז אמת דס דו ביסט איין האר צו ביין פאלק אונ ביסט איין שטארקער קיניג צו קריגן פון זי ויער קריג דס איז אמת דס דו גאט ביסט דער ערשטער אונ דר הינטערשטער אונ חוץ דיר האבען

מיד

על הראשונים און דיא ערשטע דורות אונ און די לעצטע אמר אונ אייבג בלייבן די רייד פון גאט איין חוק ניט פר ביי צו גיין אמת עס איז אמת דס דו ביסט גאט אונזר גאט אונ דר גאט פון אונזערע עלטערן אמר אונ אייבג אמת הוא דוא ביסט עס אונזר קיניג. דר קיניג פון אונזערע עלטערן ביסטו לשון שמך פון דיין גאמן וועגן איין אונז אונ צווא זייוון אזו ווי דו האסט אונ גלייט אונזערע עלטערן אמת מעולם אמת דס פון אייבג אן איין דיין גרוסער גאמן גירופן גווארן אויף אונז מיט ליבשאפט עס איז גיטא קיין גאט ווערער דיר:

אני איה בעט דיר גאט העלף דא קינד פון יעקב ווס אויף זיין איז גוואנט דער פסוק מי מנה פיר נקמה טאל דער ליוונג איה בעט דיר ואלקס באגליקן דא וואס פארשטען דיר אלע צייט הקם ריכט אויף די סוכה פון דוד וואס זיין איז גפאלען דאס איז דאס בית המדרש עס זאל שון גיט זיין מער שפע געדעק דאס פארבמיינע פאלק ישראל דא וואס וועגן דא איין גוואלטיג שוועב איבער זיין אונ זיין נאמן וועגן ביין שאמען וואס אונזר אנגעלעט מוט דוואגטער גאט מאך שפראכען ויער פרייר דוא גאט פאר גיב ויער שולד פאר לענד ויערע ופעלן פון וועגען ביין היידלן גאמן

ע"מ

וזהם מבעת . וידידים העברת עברו ים ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותרו
 עד זאת שבהו אהובים ורוכמו לא ונתנו ידיים ומירות שירות ותשפחות ברכות
 והודאות לכלה אף חי וקים : רם ונשא גדול ונרא משפיל גאים עדי ארץ ומגידת
 שפלים עדי מרום מוציא אמורים ופודה עניים ועוזר כלים העונה לעמו ישראל
 בעת שועם אפיו : תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך שמו .
 משה וכל ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם :

**מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש
 נורא תהלות עושה פלא :**

שירה חדשה שבהו גאולים לשמך תגדול על שפת הים
 יחד כלם הודו ותמליכו ואמרו : יי ימלוך לעולם ועד :
 צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאמה יהודה וישראל ונאמר
 נאלצנו יי צבאות שמו קדוש ישראל : ברוך אתה יי גאל ישראל :

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך :
 ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
 האל הגדול הגבור והנורא אף עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
 אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו כההבה :

**מלך עוזר ומושיע ומגן . ברוך אתה יי מגן אברהם :
 אתה גבור לעולם אדני מלכה מתים אתה רב להושיע :** מוריד הקל :

פירוש עיט

שרייען צו אים מיט תפלה תהלת דא לוב איז שוין
 צו דעם אוברשטין נאכט גלובט איז ער און ווערט
 גלובט . משה און די קינדער ישראל האבען מיט
 אהוד קוד גונגן מיט גרוס פרייד און האבען אלע
 גואנט : מי נאמט ווער איז דיר גלייך צווישען דא
 שטארקער ווער איז דיר גלייך באשיינט מיט
 הייליגייט דער דא איז פארקטונט מיט לויב דער
 דא טוט וואונדער :

שירה חדשה איין זייע גואנט האבן דא דער
 זייווע . ישראל גלובט צוא דיין נאמען אויף דעם
 בארעטען פון דעם ים אלעזמיט אנאנדער האבען
 גראנקט און האבן גמאכט קינגן און האבן גואנט
 נאמט נאך קינגען אין דער אייבניקייט :

צור ישראל דער שטארקער נאמט פון ישראל
 שטייט אויף פון וועגן די הילף ישראל און דר זיין
 יהודה און ישראל אזוי ווי דא האסט גואנט דורך
 זייע נביאים געלט אנדער דר זיין נאמט פון אלע
 מלאכים און פון אלע בשעפעניש איז זיין נאמן דר
 הייליגער נאמט פון ישראל גלובט ביסטו נאמט דער
 דא האט דער זייווע דא ישראל :

מיד גיט קיין נאמט קיין וועקט קינג דער דא און
 דר זייווע און העלפט מלכים נאמט אנדער נאמט דא
 האסט און פון מלכים דר זייווע און פון דעם הוי
 ווס דיי וועגן וועט קענעם האסט און אים גלייט
 כל אלע זייערע כבודים האסט דר שלאגן און די
 ישראל וואס דו האסט גרופען בני כבודי ישראל
 האסטו דער זייווע און דעם ים סוף האסטו
 גשפאלטן און די מלכים האסטו גמאכט פון זינקן
 און די גלייכע ישראל האסטו גמאכט איבער פארן
 דעם ים און דא וואסער האבען בארעקט זייערע
 שונאים דס איינער פון זיי איז גיט איבער גלייכען
 על דרוף האבן די גלייכע ישראל נאמט גלובט און
 האבען דער הייבט נאמט און דא גלובט ישראל
 האבען געעפען לויב גואנט : גואנט און פארמוגן
 בענטשונג און באנקונג צו דעם מלך ווס דר איז
 אלעברדיגער און אשטאנד האפטיגער נאמט . דס ער
 איז חוד און דר הויב גרוס און פארקטונט ער מאכט
 גרעג די האפענדיגע און דר הייבט די נידריגע
 ער צוהט אום דר געאנענע און ער דר זייווע דא
 דעמאניגע און ער העלפט דא ארימע און ער
 ענטפערט צוא זיין פאלק אין דער צייט וועו וויא

דאס מיינט פון (שמונה עשרה) גיפנים מען בויא (מערס) 3
 מכלב

מכלל חיים בחד מניה מתים ברחמים רבים סמך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר : מי כמות בעל גבורות ומי דומה לה מלך ממית ומחיה ומצמים ישועה :

ונאמן אתה להחיות מתים . ברוך אתה יי מניה המתים :

אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום יתללו סלה :

כי אל מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל תקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלפני לעבודתך . ושמו הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה (לשבת שבתות קמנוחה G

מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון . את יום השבת

הזה ואת יום חג הסוכות הזה : זמן שמחתנו (פאהבה) מקרא

קודש וזכר ליציאת מצרים :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרנו ופקדונו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך . וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפניך לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום חג הסוכות הזה : זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדונו בו לברכה והושיענו בו לחיים טובים : ובדבר ישועה ורחמים חוס ותנו ורתם ענינו והושיענו כי אליך ענינו כי אל מלך חנון ורחום אתה :

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום

לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו (לשבת אלהינו ואחי

אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך

שבחנו בטובה . ושמח נפשנו בישועתך . ומהר לבנו

לעבדך באמת והנחיתנו יי אלהינו (פאהבה וברצון) לשמחה

ובששון (שבת G) מועדי קדשך . וישמחו בך ישראל מקדשי

שמוך . ברוך אתה יי מקדש (השבת G) ישראל והזמנים :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה

דדביר ביתך ואשי ישראל . ותפלתם מהרה באתכה תקבל ברוצון :

ותתי לרוצון תמיד עבודת ישראל עמך :

ותחזינה ענינו בשוכה לציון ברחמים : ברוך אתה יי המחיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואליהי אבותינו לעולם ועד צורנו

עֲהָרִית לַיּוֹם אַ שֵׁל סוֹכוֹת

בַּיּוֹם הַזֶּה מִגֵּן יִשְׁעוּ אֶתָּה הוּא דָּדוֹר דָּדוֹר . נִדְרָה דָּהּ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתָהּ עַל חַיֵּינוּ
הַמְסוּרִים בְּיָדָהּ וְעַל גִּשְׁמוֹתֵינוּ הַמְקוּדָּשׁוֹת לָהּ וְעַל נִסֵּיהָ שֶׁבָּכַל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל
נִפְלְאוֹתֶיהָ וְמוֹבִילֶיהָ שֶׁבָּכַל עֵת עָרֵב וְבוֹקֵר וְצַהֲרַיִם הַמּוֹבֵל בִּי לֹא כִדּוֹ רַחֲמֶיהָ
וְהַמְרָחֵם בִּי לֹא תָמוּ חֲסִדֶיהָ בִּי מַעֲלָם קוֹיֵנוּ לָהּ :

וְעַל כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא (תְּמִיד) שְׁמָהּ מַלְכֵנוּ תְּמִיד דַּעֲזֵלֵם וְעַד :
וְכֵל הַחַיִּים יוֹדוּהָ מְלַח וְיִתְלָדוּ וְיִבְרְכוּ אֶת שְׁמָהּ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת לַעֲזֵלֵם בִּי מוֹב הַגָּאֵל
יִשְׁעֵתֵינוּ וְעֲזָרָתֵנוּ מְלַח הַגָּאֵל הַמּוֹב : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמּוֹב שְׁמָהּ וְלָהּ נִאֶת הַחֲדוּדוֹת :
שִׁים שְׁלֹם טוֹבָה וְיִבְרָכָה חַיִּים חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עִמָּהּ בְּרַכְנוּ
אֲבִינוּ בְּלֵנוּ בְּאֶחָד יוֹם בְּאוֹר פְּנִיָּה בִּי בְּאוֹר פְּנִיָּה נִתַּת לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים
וְאַהֲבַת חֶסֶד וְצִדִּיקָה וְרַחֲמִים וּבְרָכָה רַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלֹם וְמוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיהָ לְבָרְכָנוּ
לְבָרְכָה אֶת כָּל עַמָּה יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה בְּשִׁלּוֹמָהּ בְּרוּב עוֹז וְשְׁלֹם :
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרַךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹם :

לְהִי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְשִׁפְתֵי מַדְבַּר מַרְמָה וְלִמְקַלְלֵי בְּפִשִּׁי תְדוּם וּנְפִשִׁי כַּעֲפָר
לְכָל תְּהִיָּה פֶתַח לְבִי בְּתוֹרָתָהּ . וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיהָ תִּתְּנֵנִי נְפִשִׁי . וְכֵל הַקְּמוּסִים וְהַחֲשׁוּשִׁים עָלֵי
לְרַעַה מִהֲרָה הֲפָר עֲצָתָם וְקַקְל מַחֲשַׁבְתָּם : עֲשֵׂה לָמַעַן שְׁמָהּ עֲשֵׂה לָמַעַן יִמְנֶה עֲשֵׂה
לָמַעַן תוֹרָתָהּ עֲשֵׂה לָמַעַן קְדוּשָׁתָהּ . לָמַעַן יִתְלָצוּ וְיִדְרִיקוּ הוֹשִׁיעָה יִמְנֶה וְעַנִּי : יִהְיֶה
לְרָצוֹן אִמְרֵי בִּי וְהַגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיהָ יי צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמִרְמוֹתֵינוּ הוּא יַעֲשֵׂה
שְׁלֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

וְהִי רָצוֹן לְכָלֵהּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִלְהִי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּכָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָהֳרָה בְּיָמֵינוּ וְחַן וְחֶסֶד בְּתוֹרָתָהּ : וְשֵׁם
נִסְתָּרָה בְּרָאָה בְּיָמֵי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קְדָמוֹנוֹת : וְעָרְכָה לִּי מִנְחַת וְהִדְרָה וִירוּשָׁלַיִם בְּיָמֵי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קְדָמוֹנוֹת :

תַּפְרָה לְשִׁלִּיחַ צַבּוֹר בַּקּוֹל

אֲדֹנֵי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתָהּ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
הַגָּאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסִדִּים מוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסִדֵי
אֲבוֹת וּמִבְרָא גּוֹאֲלֵי לְבָנֵי בְּנֵיהֶם לָמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :
מְלַךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן :

מְכוֹר חֲקִמִים וְגִבּוֹרִים . וּמַקְסֵד בַּעַת מְבִינִים . אֲפָתָהּ בִּי בְּשִׁיר וְרַנִּים . קְחוּרוֹת וְהַלְלֵה
בְּנֵי שׁוֹבֵן מְעוֹנִים :

אֲזַדְרַע עֲרִשְׁתֶּךָ קָאָן סוֹכוֹת נִפְלֵאִם אִם שְׁכַת פֶּאָר בְּיָמֵם מִעַן דַּעַם סָר אִם מִעַן זָאָם דַּעַם פִּיּוֹם מִן עֲרִשְׁתֶּךָ קָאָן
דַּעַם אֲנִתְרֵקֵן קָאָן . אִם דַּעַם פִּיּוֹם מִן אֲנִתְרֵקֵן קָאָן . דַּעַם עֲרִשְׁתֶּךָ קָאָן :

מִיּוֹסֵר ע"פ א"ב עד ימולך ה' דַּעֲזֵלֵם :

**אִימָתִי בְּחִיל כְּפוֹר . בְּעֻזָּתָהּ בְּחֻשְׁבוֹן הַסְּפּוֹר . גִּלְתִּי
בְּהוֹצֵרְךָ פּוֹר . רוֹלֵק בְּנִמְצָא חָפּוֹר : הִדְרָאוּ מִתִּי הוֹלְלִים .**

פִּירוּשׁ ע"מ

מִשְׁלִי יַעֲקֹב

אִימָתִי בְּחִיל כְּפוֹר וּגו' . בְּהוֹצֵרְךָ מִן . דַּעַר
פִּיּוֹם לְרִנָּתִי אִזְנוֹ דַּעַם וְאִם מִקְדָּה אִזְנוֹ צוֹ בְּרָאָן
מִיּוֹסֵר דַּר שְׁרַעֲקֵנִי אִזְנוֹ צוֹסֶרְקֵנִי אִזְנוֹ יוֹם כְּפוֹר . מִקְדָּה בְּרָאָן
וְדַר דַּעַר אִזְנוֹ צוֹ פִּרְיֵתִי אִזְנוֹ יוֹם טוֹב סוֹכוֹת בְּנוֹן שְׁמִתְנוּ .
אִזְנוֹ מִיּוֹסֵר גּוֹרֵל אִזְנוֹ גִּפְאֵל צוֹ גִּתְקֵמֵם מִאֲכָן מִיּוֹסֵר דַּר נֶאֱדָר יִתְנֵן דַּר נֶאֱדָר דַּר נֶאֱדָר אִזְנוֹ אִזְנוֹ אִזְנוֹ
נִגְאֵלֵן בְּרַעֲקֵם מִן פֶּר נֶאֱדָר דַּר פִּיּוֹן קִשְׁרוֹן הַמִּגֵּשׁ גִּתְאֵלֵן . תְּהִיָּה דִּיא רַעֲשִׁים וְעִנִּין פֶּאָר שְׁעָמֵם

יצומתו דרגב חללים. וקים ביצאו מהללים. חלים ושרים
בחוללים: מיעת עצי עשב. ישאו היום מזבח להםב
חון בתשר יפלסו במסב. להרצות בשור וכשב:
בך אגילה ואשמחה. ברנה ושמחה: חון באם הפנים שמחה.
נוגננו בפרדות צמחה: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד המי:
מכלכל חיים בחד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר: מי כסוד בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה: ונאמן אתה להחיות מתים:

מאלמי מגדים ארבעה. משמרי סבה שבעה. נוסכי

משלי יערכ

אזו ויהי מיר נעשין אין תתלים דר הייליגער דוד המלך
עליו השלום ואנס (לב נשבר ונזכח אלהים לא תבוט).
דאס א צובראכן הארץ אין אפילו דער סבת דרין כעת ווען עס
זאגט דין ונפשים אוף גים סבות. עס ווערט פארקערט פאן
דין אוף רחמים. אונ דער מענטש האט גודאי געהאט אנפאט
קליחה. לעמדי לבוא וועט אוף אזו ויין דס דער וועט
האבען מין גיטווערעס אוף הרצון וירשלים. דער וועט זיך
דר נאך מעהר פרייען אזו ווי דר פאק ואנס (ותפכת אכלם).
אך וועל פארקערן וייער אייגענע שווער (ולשון) צו פרייד.
כלומר לויט ויין שווערען אזו וועט דר נאך ויין דר פרייד וייער.
מיר וועלען דאס זאך פערשפייט מים אמאל איינר אזו וועט
גיפארען אין אנוויסען וועט. איז ארום א קול אז דער מענטש
איז גיטרגיט גיטרגיט. עס האבען נאך אים געפארעט ויין
ווייב אונ קינדער. וייער קרובים. אויך וייער נוסע פריינד.
עס פארשטעהט זיך דס שווער פאן דר אלע איז גים גיטען
גלייך. געוויילד האבען וייער קרובים מעהר גיטען ווי דאס
נושע פריינד. אונ גאר צום מיטשען האבען גיטען דס ווייב
אונ קינדער. (ולמים) איז גאר דער מענטש גיטען צו פאקן.
דען דס קול איז גיטען אלענע. איז גיטען (שלאן ושמחה) די
אלע לייט וועט האבען געשווערס האבן זיך פארשטען פרייט.
גאר דאס פריינד פאן אלע איז אויך גים גיטען אלע
פארשטעהט זיך דאס דאס גרעסע פריינד איז גיטען ביי דעם

פירוש ע"ט

גווארן איז געווען פאר שניטן גווארן וייער גער דין
איז אונ גמאנען ווי זאלן גיטען אין דאס שטימק
ערד פון דעם קבר אבר די וועלכע ווי געווען ארום
גמאנען גרעכט פון פראט לובן ווי אים. לובן ווי
גאט מים גוואנע אונ מים פיפלאך מיעת דאס
פלאנצונג די פיר מינים (ולב אחרון דרם ערבה)
געבן ווי היינט ארום צוויי רינגען דעם מוצח כחש
איר ארום רינגען זאל גווארן ווערן פראט גלייך
ווי ווי וואלטן איין מתנה גבראכט עס זאל פראט
ניין לרצון גלייך ווי ווי וואלטן מקריב געווען קרבנות:
בך אגילה מים דין ווי הילף וועל איך מיר פרייען
מים גוואנע אונ פריינד אין וירשלים בימי משיח
זיא וועט זיין גלייך אזו וויא איין מוטר וואס זיא
ווערט דר פריינד מים איך קינדער פאשין אונ
מים דער נאולה אז דאס מלכות בית דוד זאל
שפראצן משיח זאל קומן אונ זאל אונ דר גיטען:
מאממי מגדים די יידן די דא גיטען צווא נאך

ווייב מים דאס קינדער. אונ קשם (אזו וואהל) ווי דאס שווער איז ביי ווי גיטען גרעסער אזו אוף איז דר נאך די פריינד וייער
גיטען גרעסער וויא אלע פריינד. מיר וואלטן וזכה ויין צוויי פריינד זיך אונ ווערן גרעסער ויין וירשלים אפן (מהמה):
בך אגילה וואלטן דער פריינד לעיגנס אונ דאס אויגער גרעסער שפחה אין דעם הייליגען יום טוב
סוכות דארף ויין מים דעם וואס מיר זענן גווארן מקריב צום אייבערשטען אונ חוץ דעם וואס מיר דארפען זיך פרייען מים
די סוכות וחקדים וועט דער אייבערשטער דעם מים אונ געמדיק דארפען מיר זיך נאך מין פרייען מים דעם חשיבות וקבוד
דאס דער אייבערשטער אלליין וואס ער איז מלך מלך המלכים אונ וואס איז מלא כל הארץ כבודו) געבורד ובעצמו האט
מים אונ געמדיק די סוכות וחקדים. אזו וויא דר פסוק ואנס (שלוש אשיש בח' וגו') כי הלבשני בגדי ישיע). כלומר איז איך
פריי אונ גרום מים דאס געדיק פאן הילף וועט גער האט מיר אן גליידיס גאר איך פריי מיר מים דעם אייבערשטען אלליין
דס איך האב געהאט די וזכה ער זאל מיר אן גליידיס. למשל אפראסער מענטש גיבט אייגענע א מתנה פרייט דר גיטען
זיך גאר גלויב מים דאס מתנה אבער גים מים דעם וואס דער פראסער מענטש האט דאס אים געגעבן דען ער קען זיך דאך
מים אים גים רומען אונ וואס פאר אבדור וועט אים צו קומען אז ער וועט זיך רומען דר פראסער מענטש. האט אים געגעבן
אמתנה ווען אבער איינער האט גושא חן גיטען ביי דעם מלך דאס דער מלך האט אים געגעבן א שיינע מתנה דען וועט דאס
גרעסע ווערט אונ חשיבות ביי אים ויין דס וועט דעם האט וזכה גיטען גושא חן צוויי בייא דעם מלך דאס דער מלך זאל וואס
באשענקען מים אזו אמתנה אונ דער פאר וייער איז מין ווערט וויא דאס מתנה מלך שוין נאך אז דר אייבערשטען וואס
איז א מלך מלך המלכים גיבט אמתנה דארף מען בודאי זיך מער פרייען מים דאס וזכה אייך מים דאס מתנה אלליין. (מהמה):
מאממי מגדים ארבעה. משמרי סבה שבעה. נוסכי גול שבעה. דעם שכיחות וויא דאס סוכה מים דאס

שהרית ליום א של סוכות

גזל שבעה. נהלם נעימות שבעה: שיהים בדרך מטעתם.
 סודלים סכות שועתם. עלי קרים נטיעתם. עלות במו
 מטביעתם: פאורים לשם יום. פאר בם לאיום:
 חן צווי קחתם (בזה) היום. צהנות בזה ראשון יום:
 בך אגילה ואשמחה. בגילה ובשמחה: חן באם הבנים שמחה.
 מרגלים בתהיה אל: צמחה: פרוץ אפה יי מניה המתים:

קישט שעינת עץ. לעומסי פריעץ. זכר נא דהועץ. ותשיעה ברוב
 יועץ: רבבה סע סכותה. בלוד זקנים הסביתה בנשק לראשם סכותה.
 ומאנה להקם השבתה: שבעה ענני משי סבכתם. בענינת פרים סבכתם.

פירוש ע"מ

משלי יעקב

די פיר מינים און היסין די מנזה פון סוכה ויפן
 מענ און ניסין דיא רינענדינע וואסר אויף דעם
 מנזם אין די ויפן מענ פון סוכות פיר זיי מיט
 זיכטיקט פון דיין שכינה זיי זאלן זיין פון דיא ויפן
 פחות ווס זיי זענן ווכה צו זעהן די שכינה שיהם
 מיט די פיר מינים רופן זיי אזו וויא זייער גוויקס
 איז די ישראל ווס לוכן דיה פר נעם זייער גישריי
 די פיר מינים וואקסן ביי די קנאלן וואסר בכות
 די פיר מינים וואקסן פון די זינד די פיר מינים זענן
 דעם פר זינקונג פון די זינד די פיר מינים זענן
 באשיינט פון דעם מאג זענן צו באשיינט דר מיט
 נאט ווס ער איז פארקטג זיי נאט הט גנאפן צו
 זענן זיי אין דעם טאג צו ליישענן זיי פון זייערע
 עבירות אין דעם טאג וואס ער איז דער ערשטער
 צום חשבון עונות פון דעם זייעם יאהר:

פחות פון דיא פיר מינים פון לולב מיט שמחת בית השואבה
 די מנזה פון ניסין וואסר אום סוכות אוף דעם מנזם וועלן
 פיר עס פערשפין דורך אפאר מאסרים פון דיא ספרשים און
 מיט אפלייגט מיטל. דער מדרש זאגט מערע בום מיט
 יעדעס גראנזעק האט א שר אין היטל וואס איז געזעס דערף
 ער זאל זעהן עס זאל וואקסן נאר דיא פיר מינים פון לולב
 האבען נים קיין שום שר זיי האבען דיא השקפה פון הקב"ה
 בעצמו דער ענין סוכה איז אויך דאס מען באשעצט זיך אונטער
 השקפה הבורא. אויך זאגן די ספרשים דס דר ענין סוכה וועלכ
 איז אויך וויא א סליח ופליין די סוכה איז דער סליח און
 די פיר מינים פון לולב זענען אפריינט די פיר פרשיות פון דיא
 תפילין. און אזוי ווי די תפילין ווירטן אוף אהבה מיט גדלות
 דען דער אייבערשטער אמיין לייגט דאך אויך תפילין אינד
 אין זיינע תפילין ווערען פיר גערוהקט וומי כעסד ישראל גוי
 אחר הארץ אזוי אויך ווירטן דיא פיר מינים פאן לולב אויף
 ליבשאפט מיט גדלות דאס גייען דאס וואסער זאגט הגאון
 ר' יעקב עמדין אז דאס איז אויך מרוב אויף אהבה דאס די
 ליבשאפט וועט בלייבען אנצחיות אזו וויא עס שטייט אין שיר
 השירים (פס בים לא יכזי ככות את האהבה) פיל וואסר
 וועלען דיא ליבשאפט נים קענען פאר לעשן. צו דעם אלעם האבען
 מיר זוכה געווען דורך די פליחה מיט דעם התקבחות ווס מיר
 האבן ניהאט אים יום כפור. פון דעסס וועגען ביא דעם גרוסן
 ליבשאפט און ביא דעם גרוסען גדלות און ביא דיא גרוסע
 שמחה האט מען אונז געגעבן פקנים צוא זיין דיא מנזה
 סוכה אפריינט וואס דאס בעדיים אויף התקנה מיט
 שפלות בקרי די מיר זאלן פערשפין אז די נאנצע סביבה מיט
 דיא ספרים איז נאר געווען ווייל דר אייבערשטער האט אויף אונז
 דחפנות געהאט דס ער הט געווען אונז צו גראנזעק האבן
 מיט איינער פערשים האבן מיר דס גוט פערדינט און די גאנצע
 ליבשאפט איז אלעס רחמימות און רחמימות האט מען נאר אויף
 דעם ווס איז ויך ספדיע און ויך ששל גוט אויף דעם וואס
 מאכט זיך גרוס מיר וועלן דס ערקלערן מיט אמשל אפגען איז
 גאנצן פון איין שטאט און דר אנדערע שטאט מקבל צוא זיין

בך אגילה מיט דיין הילף ווער איה מיד
 פרייען מיט פרייר און מיט שמחה אין ירושלים
 וואס זיא וועט זיין גיגליכין בימי הקשים צוא איין
 מוטר וואס ווערט דער פרייר מיט איהרע קינדן
 פלולים מאך פאלן אויף די וושע דאס שווא פון
 תחתית המתים וועלן זיי שפראצן און ארום גיין פון
 דר ערר אזו ווי דס שפראצונג פון דעם פעלד
 קישט שעינת עץ דיא ווארהאפטטיקט פון
 אברקם אבינו ווס ער הט גדייסן די מלאכים זיי
 זאלן זיך אונטער לעהן אונטער די עין
 דעם זכות געענק צו דיא ישראל ווס זיא גראנץ
 דעם אחרונ ויך געענק ואלקטם זיי נאטע עצות געען
 און זאלן האבן פון דיר די הילף וואס בייא דיר

זענן פיל עצות רבות די קינדער פון יעקב ווס זיי האבען געזען פון בעסס קיין סוכות אין מצרים
 האסטו זייער נשריי פר נוסן און האסט בארעקט אויף זייער וואפניקונג און פון דעם צאנען ווס רוא
 האסט אויף די מצרים גצארינט האסטו זייער איין ואמלונג פר מיטן שבעה מיט זיפן וואקען האסטו
 זי בארעקט ווס זיי זענן געווען וויא אויבן קלייד מיט איין אום גשפרייטן וואלקען האסטו זיי ארום

העו כהדק ממסכותם. ובכן וישפה סבתם: תולדות כנען תאביר.
גביר לבלתי להעביר: חו תאפדנו פאז רביר. בקוממך סבת דור:
ימלוד יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

חזק אנוכך בפה ורשון. הדר ביום ראשון. דתעריץ לאל אחרון וראשון. קדוש:
חזק שגיא כח לא נמצאת. דתעדיק עם זו פתפפת. בכן בארה נרצית. קדוש:
אקחה פרי עץ הדר. בכל שנה בתדר. מקום שהוא מותר.
להלך בו בהדר. לעט חוד וחדר. עלי שבעה דר. עוזו בקודש
נאדר. ומכל יציר מאוהר. וחפץ זו להדר: אנוכך זמן תומר בך. אקחה
היום בכה. בם לצור אפה: רחצתי בנקיון כפות. עמוס במו כפות.
אף ואנף לכפות: ברוכב שוד חמסים. איך אפרוט מעשים. פני

מירוש ע"ט
גירנגילט נאר נוייז ויי האבן זיך טועה גוועזן אונ
האבן גמאכט דס עגל געט ויי זענין פרא אירט גווארן
נאך דעם עגל ויי זענין גילדן גוועזן צו ארארען
ווס ער שטעקט אין צום דרום איז ווייזער סוכה פאר
ברענט גווארן דס די וואקען זענין פון ויי אפ גאטן
גווארן וולדות די קנדר פון עמק האקטו גמאכט
פר לירן תאפטי זאלקט אונז צירן אזוי ווי דו האסט
אונז פון לאנג אן געצירט אז דו וועסט אויף ריכטן די
סוכה פון דור דס איז דס בית המקדש:
ימלוד: גאט וועט קניינען אייבך ביין גאט
ציון אויף דורי דורות תלליה לובט גאט:
ואתה קדוש דו הייליגער גאט ויצט אין הימל
צו פר געזן די לויב פון די ישראל נין ליכר גאט:
אנוכך דעה איך וועל ריינען מיט מיין מול אונ
מיט מיין צונג צו זאגן הלל אין דעם ערשטן טאג
צו שטארקן גאט ווס ער איז דר ערשטער אונ דער
הינטער שטער ער איז הייליג:
שגיא כח דו האסט דיר גיט גלאזט גיפין מיט גרום כח אז גאט
הט געקריבט ער געווען פאר די פון די בהמות ווס ויי זענין
בייא דעם מענטשן אין ויין רשות אונ
הט גיט מפרים גווען אויף די מענטשן ויא זאלען ברענגן
פון די בהמות ווס ויא זענין אין וואלד אונ
זענין גיט אין ויין רשות דר פון זעהט מען דס ער
הט גיט גוואלט ווייזן ויין ממשלה ווייז דו האסט
גוואלט ווייזן מערשן גרעכט מאכין פרי ויי זאלן
האבן אנטאן שבר דרום איז דיר געזען אז מען זאל
געזן די פיר מינים די הייליגער גאט:
אקחה פרי עץ איה מוא געמיט דעם אחרון ווס ער איז
ווייזער אשינען קמיד אלע איהר אין
שוהל ווי די שכינה וועט קמיד צו לובן דער מיט גאט
וואס ער איז אין גיהנום מיט שיינהייט אונ
ווצט אין זיבען הימלען דר שטארקער גאט ער איז
גשטארקט אונ גשטארקט מיט הייליגייט אונ
שטארקט גלובט פון אלע באשעפעניש אונ איז געווען
צו באשיינן די ישראל מיט מצות וסן ווייז דאס
אן גרייטן פון דעם לובט וואס ער ווערט גרופען
פחות חמרים וועל איך היינט געזען אין מיין האנט
מיט ויי מוא איה מיה בקנע אונ מכניע ויין צו גאט
איה האב מינע הענט מיט רייניגייט גוואשן דעם
לובט האב איה פאר מיין אייגען געלט גקופט
אונ גיט פון גלד אן צו געזען מיט די הענט דעם לובט
ווס ער איז גבוה: מיט אנדערע מינים צו שטייען
נאכטן זאלען דאן מיט אלוך ווס ער איז פון גלד

מירוש ע"ט
גירנגילט נאר נוייז ויי האבן זיך טועה גוועזן אונ
האבן גמאכט דס עגל געט ויי זענין פרא אירט גווארן
נאך דעם עגל ויי זענין גילדן גוועזן צו ארארען
ווס ער שטעקט אין צום דרום איז ווייזער סוכה פאר
ברענט גווארן דס די וואקען זענין פון ויי אפ גאטן
גווארן וולדות די קנדר פון עמק האקטו גמאכט
פר לירן תאפטי זאלקט אונז צירן אזוי ווי דו האסט
אונז פון לאנג אן געצירט אז דו וועסט אויף ריכטן די
סוכה פון דור דס איז דס בית המקדש:
ימלוד: גאט וועט קניינען אייבך ביין גאט
ציון אויף דורי דורות תלליה לובט גאט:
ואתה קדוש דו הייליגער גאט ויצט אין הימל
צו פר געזן די לויב פון די ישראל נין ליכר גאט:
אנוכך דעה איך וועל ריינען מיט מיין מול אונ
מיט מיין צונג צו זאגן הלל אין דעם ערשטן טאג
צו שטארקן גאט ווס ער איז דר ערשטער אונ דער
הינטער שטער ער איז הייליג:
שגיא כח דו האסט דיר גיט גלאזט גיפין מיט גרום כח אז גאט
הט געקריבט ער געווען פאר די פון די בהמות ווס ויי זענין
בייא דעם מענטשן אין ויין רשות אונ
הט גיט מפרים גווען אויף די מענטשן ויא זאלען ברענגן
פון די בהמות ווס ויא זענין אין וואלד אונ
זענין גיט אין ויין רשות דר פון זעהט מען דס ער
הט גיט גוואלט ווייזן ויין ממשלה ווייז דו האסט
גוואלט ווייזן מערשן גרעכט מאכין פרי ויי זאלן
האבן אנטאן שבר דרום איז דיר געזען אז מען זאל
געזן די פיר מינים די הייליגער גאט:
אקחה פרי עץ איה מוא געמיט דעם אחרון ווס ער איז
ווייזער אשינען קמיד אלע איהר אין
שוהל ווי די שכינה וועט קמיד צו לובן דער מיט גאט
וואס ער איז אין גיהנום מיט שיינהייט אונ
ווצט אין זיבען הימלען דר שטארקער גאט ער איז
גשטארקט אונ גשטארקט מיט הייליגייט אונ
שטארקט גלובט פון אלע באשעפעניש אונ איז געווען
צו באשיינן די ישראל מיט מצות וסן ווייז דאס
אן גרייטן פון דעם לובט וואס ער ווערט גרופען
פחות חמרים וועל איך היינט געזען אין מיין האנט
מיט ויי מוא איה מיה בקנע אונ מכניע ויין צו גאט
איה האב מינע הענט מיט רייניגייט גוואשן דעם
לובט האב איה פאר מיין אייגען געלט גקופט
אונ גיט פון גלד אן צו געזען מיט די הענט דעם לובט
ווס ער איז גבוה: מיט אנדערע מינים צו שטייען
נאכטן זאלען דאן מיט אלוך ווס ער איז פון גלד

זיין זיבען נאכטן דאס עס זאל שון זיין די גאולה שלימה:

זיין זיבען נאכטן דאס עס זאל שון זיין די גאולה שלימה:

עֲהָרִית רוֹם א שֶׁר סוֹכוֹת

מִקְרִית הַמִּסִּים. שְׁנֵי יוֹפֵי שְׁרוּשׁ הַדָּסִים. בְּהוֹר מַעַם אֲשִׁים. לָצֵג בֵּין
הַדָּסִים: רַעוּלִים וְגַם מִתּוֹקִים. אֲשֶׁה כְּחֹק מִצּוּקִים. דְּחָפוּ מִמֶּתְקִים:
בְּעֻנְפֵי עֵץ עֲבוֹת. שְׁעוּרִים לְבֵית אֲבוֹת. אֲאִסוֹר חָג בְּעֲבוֹת: אֲנוֹכִי
יִשְׁרָאֵל פֶּאֶר עֲרֻבוֹת. בְּמֹו עוֹז לְחֻרְבוֹת. לְרוֹכֵב בְּעֲרֻבוֹת: קְצוּבוֹת בְּרֵי
שֵׁתִים. בְּמֹו עֲפִיפוֹת שֵׁתִים. וּמִצְעוֹת בְּנֵתִים: יַעוּרוֹת בְּאִבֵּי הַנַּחֲל.
דִּהְעָרִיב בָּם מַחֲל. לִיעֲרֵי רִתּוּמֵי גַחֲל: שְׁנֵי לְכָל עֵץ תִּיעֵב. וּבְאֲרֻפֶּת
אֶלֶה תֵּאֵב. דִּהֲלֹלוּ בָּם בָּאֵב: יַחַד בְּמֹו לְהִלֵּל. שְׁבַעַה בְּבֵית הַלֵּל.
בְּיוֹם וְלֹא בְּלִיל: חוֹן רוֹנְנִים מִלֵּיץ בְּעֵדְנוּ. דִּהֲחִיל נָא יִסְעֵדְנוּ.
עֲתָה לְקִרִית מוֹעֵדְנוּ:

בְּשֵׁם סִמֶן תַּמְרֵד מְכוּלָר שֶׁזֶן לומר אֵל נָא בְּיוֹם א' דְּסוֹכוֹת:

אֵל נָא לַעֲלוֹם תוֹעֲרֵן וְלַעֲלוֹם תוֹקֵדֵשׁ. וְלַעֲלוֹמֵי עוֹלָמִים תַּמְסוֹדֵה וְתַתְנִישָׁא.
הָאֵל מְקֵד נוֹרָא מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. כִּי אֵתָה הוּא מְלֵךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים. מְכֻכּוֹתוֹ
נִצָּח. נוֹרְאוֹתָיו שִׁיחוּ. סִפְרוּ עוֹזוֹ. פֶּאֶרְהוּ צִבְאָיו. קִדְשׁוֹתוֹ רוֹמְמוֹהוּ.
רוֹן שִׁיר וְשִׁבְחָה. תוֹקֶה תִּהְלֹוֹת תַּפְאֲרָתוֹ:
וּבְכֹן וְיֵהִי בְּשֵׁלֶם סָבוּ:

אָז הִיתָה חֲנִית סָבוּ. בְּתַלְתְּלֵי תוֹקֶה. בְּשֵׁנֵי אֵי

עִירוש פִּירוּשׁ
וְיִי קָאז אִיך אַרום רִיידן מִייענע מעשים פֿון פֿאַר נאַם
וּם ער אַז נִיגלִיבן צו פֿייער וואָס ער פֿאַר בְּרַענֵם
אז צו שְׁמַעֲלֵצֵם אַלע וואָס יוֹפִי שִׁישׁ אִיך שׁייענע
דְּרִיא שְׁמַעֲקֵלֶה דִּס גַּעס אִיך ווִירִי ווִיא הַאָבֵען
אֲשִׁיעֵנֶם רִיח גַּעס אִיך ווִיא אִיך מִיט דַּעס דוֹלֵב
פֿון נאַמס וועגן דער דא אַז גִּשְׁמָאָן צווישן דִּיא
הַדָּסִים אַז ער הַט גִּרַעַם מִיט וְכֻרְהָ תִּנְכִּיא אֲמִייד
מִינִים וְעֵנִין בִּישָׁר דִּהִינֵן דִּי עֲרֻבָה און דִּי בְּלַעֲטֶער
פֿון דִּס און אֲמִייד וְעֵנִין וּם דָּאס אַז דער אַתְרוֹג
און דִּר דוֹלֵב ווִי הַאָבֵן אַנְשׁוֹן רִיח דִּיא אַלע מִינִים
גַּעס אִיך אַלע גְּלִיף צו דוֹלֵב דִּר מִיט נַאם וּם ווִין
גִּרְמֵן אַז וּם און הַט אונז ווִסַע מִצוֹת גִּנְעֵבן גִּנְמִי
מִיט דִּי גִפְלֶאקְשֶׁנֶע צווייגן דָּס אַז דִּר דִּס דער
שִׁיעוֹר אַז דְּרִי הַדָּסִים קֵעֵנִין דִּיא דְּרִיא אֲבוֹת אִין
וִייער וְכוֹת וְאֵל אִיך וּזְכָה ווִין צו בִּינֵן דִּי קִרְבּוֹת
מִיט דִּקֶּע שְׁמִירִק יִשְׂרָאֵל פֶּאֶר דִּיא רַעֲבָקֶע שׁייענע
עֲרֻבוֹת מִיט ווִי צוּא מַעֲרֵן שְׁמֵאֲרֶקֶע לֹוב צוּא נַאם
דִּר דָּא בִּיט אִין הַיִּסְל עֲרֻבוֹת דִּיא עֲרֻבוֹת הַאָבֵען
אֲצָאֵל מַעֲרֵן וְאֵל גַּעֲשֵׁן צווייא שְׁמַעֲקֵלֶךְ און גִּיט
וִינִינֶר קֵעֵנִין דִּי צוויי פֿלִיגֶל וּם דִּי מַלְאָכִים פֿלִיגֶן
מִיט ווִי און ווִיא דִּאָרְפֵן ווִין צווישן דַּעס דִּס און
דוֹלֵב אַז דִּר דוֹלֵב מִיט דִּי צוויי עֲרֻבוֹת דְּרִיא און
דִּי הַדָּסִים וְעֵנִין אִיך דְּרִי דָּס אַז וְעַקֵּם קֵעֵנֶן דִּיא
פֿלִאָכִים וּם הַאָבֵן וְעַקֵּם פֿלִיגֶל דִּי עֲרֻבוֹת ווִיאָקֵן
בִּי דַּעס מִייד צו מַכִּינֵן ווִסַען דוֹרֵךְ ווִיא אִיין פֿאַר

עִירוש פִּירוּשׁ
גִּעֲבוּנָה צו דִּי רַשָּׁעִים וּם בְּרַענֵן אִין נִיהָם ווִי דָּס
הָאֵל פֿון וואָלד לָלֵג אַלע הַעֲלָצֵר הַאֵם נַאם פֿאַר
און ווערדִיגט און אִין דִּי פִיר הַט ער נִיגְלוֹסֵם מַעֲרֵן
וְאֵל אִים מִיט ווִי דוֹלֵב בָּאֵב אַז ווִי ער הַט נִיגְלוֹסֵם
בְּרַקָּא מִיט פִיר מִינִים אִין אִיעֵנֶם וְאֵל מַעֲרֵן אִים
דוֹלֵב ווִין מַעֲרֵן אִין דִּי שְׁלֵן אַז ווִי בֵּית הַלֵּל וְאֵל
צו דוֹלֵב בִּי מַאָן און גִּיט בִּי נַאמְס הַנִּינִים ווִי קֵעֵשֶׁן
דִּי פִיר מִינִים וְאֵלֶען פֿאַר אונז מַמְלִיץ ווִין ער וְאֵל
אִיעֵן צו אונֶסר לְעֵהֲנֵן אונז און וְאֵל אונז בְּרַענֵן
בִּין ירוּשָׁלַם וואָס מִיר פֿלַעֲנֶען ווִי דִּיאָרְשֶׁען אִיעֵן
וואָסֶען אִין דִּיא שְׁלֵשׁ וְנָלִים:
אֵל נָא דוּא נַאם דוּא ווערֶס אִיעֵבִי שְׁמֵאֲרֶק
גִּירִהֶמֶם און אִיעֵבִי גִהִילִיגֶם און אִין דִּי אִיעֵבִיגִיט
פֿון אַלע וועלֶשֶׁן ווערֶסֶן קִינִינֵן און דִּר הִיבֵן ווִין.
הַלֵּל מְקֵד דִּר נַאם דִּר קִינִי אַז פֶּאֶרְבִּקִּי. הוֹר און
הִילִיגֶן דִּר דוּ בִּיטֵם אִיעֵן קִינִי אִיעֵר אַלע קִינִינֵן
ווִין מְכוּכָה אִין אִיעֵבִי. גִּדְּאָתִי שִׁיחֵה דַּעַם פֿון ווִין
פֶּאֶרְבִּקִּיגִי דער צִיילֶם ווִין שְׁמֵאֲרֶקִיט רִיחֶמֶם
אִים אִיר ווִינֶע הַרְשָׁאֵרִין קִדְשׁוֹתוֹ הִילִיגֶם אִים דער
הִיבֶם אִים מִיט גִּזְאָנֵן מִיט שִׁירִים און מִיט דוֹלֵב
דִּר צִיילֶם דִּי שְׁמֵאֲרֶקֶע לֹוב פֿון ווִין הַעֲרִלֶבִקִיט:
וּבְכֹן בְּחִי בְּשֵׁם סָבוּ און דָּאן וועט ווִין אִין
ירושָׁלַם ווִין הַיִּסְע:
אֵז הִתְקַדַּשׁ דִּיאָרְשֶׁען אִיעֵבִי דָּאס מַשְׁכֵּן אִין
גִּדְּאָרֵן אִין נַאמְס רואנֵן גִּנְעֵן צווישן דִּיא הוֹקֶע

אחד. לוי אחד ושמו אחד: בערבות שמים. באמהות שמים. וכמעופפות שמים: בעבות שלשה. באבות שלשה. במקרישי שלשה: באגדות ארבע. בנבעות ארבע. בחיות ארבע. ובנפים ארבע: בשמחות עובע. פלמי שבע: בחגיגת שמונה. במצות שמונה: בהדר. לחור וחדור וקנה: בכפות. להזכיר למחים נקנה: בעבות. להזכיר תם חיי עד קנה: בערבה. להזכיר אח לעבד הוקנה: בהדר. לחשוב בלוי עונה: בכפות. לחשוב משולת שושנה: בעבות. לחשוב יחומת דינה: בערבה. לחשוב באחות מקנא: בהדר. להמשיך מפליא ענוה: בכפות. להמשיך אגן סגולה: בעבות. להמשיך שורת דגולה: בערבה. להמשיך מחוקקי טיגיה: בהדר. לכפר סרעפי לב: בכפות. לכפר שורה מול לב: בעבות. לכפר סקור עין ולב: בערבה. לכפר גבולופה עם לב: בהדר. לכנות

פירוש ע"ט

נאם ווס עד איז איינציג און זיין נאמן איז איינציג בעבות די ערבות זענען צוויי צווייגליך קענען דחל מיט לאה אונזערע מוסעס אונקען דיא מלאכים ווס פליהען מיט צוויי פליגליך בעבות דיא הדסים זענען דריי קענען די דריי אבות אונקען די דריי קדושות ווס די מלאכים זאגן דיי אלע פיר מינים זענען קענען די פיר אמות אונקענען דיא פיר מיות סקודש ווס זיי זענען ארום פסא הכבוד אונ אימליקע דנה האט פיר פליגל אונ דעם יום טוב זענען מיר פקדים זיפען מצות דולב אתרוג הדס ערבה סופה אונ קרבן חגיגה אונ שמחה קענען די זיבן טעג פון סוכות בחגיגת אונ צו ברענגען קרבנות לכבוד יום טוב זייע אטם טעג מיט שמיני עצרת קענען דער מצנה פון מילה וואס זיא איז צוא אכט טעג:

מינים נאם דר פירטן איין אנדר פסם און די פיר מינים: בהדר להגיד צוא לובן נאם מיט דעם אתרוג נאם זאל נדענקן דעם זכות פון אברהם ווס נאם דס אים באשיינט מיט עלטער. מיט דעם דולב נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יצחק וואס ער איז אן ננאמען גווארען פר נאם גלייה וויא איינער קויפט פעטע שאף צוא קרבנות מיט הדסים נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יעקב וואס ער האט ויה נקופט עולם הבא דרך זיין תורה לערנען אונ אז ווי אהרם הא פיר בלעסר אונ האט געבן גיהאט פיר קינדר בענה מיט די ערבות נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יוסף ווס ער איז צו אנגעכט פאר קופט גווארן אונ אז ווי ערבות ווערן פריער פר דארט פר די דריי מינים אונ איז יוסף גשטארבען פריער פאר זיינע ברידער:

נאם דר פירטן איין אנדר פסם און די פיר מינים: בהדר להגיד צוא לובן נאם מיט דעם אתרוג נאם זאל נדענקען דעם זכות פון אברהם ווס נאם דס אים באשיינט מיט עלטער. מיט דעם דולב נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יצחק וואס ער איז אן ננאמען גווארען פר נאם גלייה וויא איינער קויפט פעטע שאף צוא קרבנות מיט הדסים נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יעקב וואס ער האט ויה נקופט עולם הבא דרך זיין תורה לערנען אונ אז ווי אהרם הא פיר בלעסר אונ האט געבן גיהאט פיר קינדר בענה מיט די ערבות נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יוסף ווס ער איז צו אנגעכט פאר קופט גווארן אונ אז ווי ערבות ווערן פריער פר דארט פר די דריי מינים אונ איז יוסף גשטארבען פריער פאר זיינע ברידער:

נאם דר פירטן איין אנדר פסם און די פיר מינים: בהדר להגיד צוא לובן נאם מיט דעם אתרוג נאם זאל נדענקען דעם זכות פון אברהם ווס נאם דס אים באשיינט מיט עלטער. מיט דעם דולב נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יצחק וואס ער איז אן ננאמען גווארען פר נאם גלייה וויא איינער קויפט פעטע שאף צוא קרבנות מיט הדסים נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יעקב וואס ער האט ויה נקופט עולם הבא דרך זיין תורה לערנען אונ אז ווי אהרם הא פיר בלעסר אונ האט געבן גיהאט פיר קינדר בענה מיט די ערבות נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יוסף ווס ער איז צו אנגעכט פאר קופט גווארן אונ אז ווי ערבות ווערן פריער פר דארט פר די דריי מינים אונ איז יוסף גשטארבען פריער פאר זיינע ברידער:

נאם דר פירטן איין אנדר פסם און די פיר מינים: בהדר להגיד צוא לובן נאם מיט דעם אתרוג נאם זאל נדענקען דעם זכות פון אברהם ווס נאם דס אים באשיינט מיט עלטער. מיט דעם דולב נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יצחק וואס ער איז אן ננאמען גווארען פר נאם גלייה וויא איינער קויפט פעטע שאף צוא קרבנות מיט הדסים נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יעקב וואס ער האט ויה נקופט עולם הבא דרך זיין תורה לערנען אונ אז ווי אהרם הא פיר בלעסר אונ האט געבן גיהאט פיר קינדר בענה מיט די ערבות נאם זאל נדענקען דעם זכות פון יוסף ווס ער איז צו אנגעכט פאר קופט גווארן אונ אז ווי ערבות ווערן פריער פר דארט פר די דריי מינים אונ איז יוסף גשטארבען פריער פאר זיינע ברידער:

שחרית ליום א של סוכות

בְּקִדּוּשֵׁת עוֹפָפִים. בְּרִנָּשׁ מְעוֹפָפִים. בְּרִנָּשׁ מְתוֹפָפִים. כִּשְׁנוֹן צְפוּפִים. כְּהִנָּח
מִצְפָּצָפִים. בְּרַעַשׁ סָפִים. כְּמַעֲמַד שְׂרָפִים: כְּמַחְנוֹת קְדוּשִׁים. לְקָדוֹשׁ
מְקַדְשִׁים. וְקְדוּשָׁה מִשְׁרָשִׁים:

וְקִדְשָׁךְ וְנִגְדִּיֶיךָ כְּנוֹעַם שִׁית סוּד שְׂרָפֵי קוֹדֶשׁ הַמְשַׁלְשִׁי לְךָ קְדוּשָׁה
כְּפָתוּב עַל יַד נְבִיאֶיךָ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יי
צְבָאוֹת מְלֵא כֹחַ הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: אִזּוּ בְּקוֹד רַעַשׁ גְּדוֹל אֲדִיר וְחוֹק מִשְׁמִיעִים
קוֹל מְתַנַּשְׂאִים לְעוֹפֹת שְׂרָפִים לְעוֹמָתָם מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים:

בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְקוֹמוֹ: מִמְקוֹמְךָ כְּלָכְנוּ תוֹפִיעַ וְתַמְלִיד עָלֵינוּ כִּי מַחֲכִים
אֵנָּה לְךָ: מִתִּי תַמְלִיד בְּצִיּוֹן בְּקִרְבִּי בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וְעַד תִּשְׁכַּח: תַּתְּנֵה
וְתַתְּקֵשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וְלִנְצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתְךָ
כְּדָבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי עוֹזָךְ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁים צִדְקָךְ:

קַהֵּל יִמְלִיךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר תִּפְסֹדָה:

אַתָּה קְדוּשׁ וְשִׁמְךָ קְדוּשׁ וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יִתְלַלֶּךְ סֻלָּה:

כִּי אֵל מְלֶכֶךְ גְּדוֹל וְקְדוּשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּהִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרַחֲמֵינוּ
מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבְדֶּיךָ.
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאָתָ:

וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת) שְׁבֻחוֹת קְמוֹנָה
מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן. אֵת יוֹם עֲשֻׁבֹת
מִזֶּה וְעַתָּה יוֹם) חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה: זִמְנֵנוּ שְׁמִיחָתָנוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא
קְדוֹשׁ זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע
וְיַפְקֵד וְיִזְכָּר וְיִזְכְּרֵנוּ וְיַפְקִדֵנוּ וְיִזְכְּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְיִזְכְּרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
עֲבֹדָה וְיִזְכְּרוֹן יְרוּשָׁלַם עִיר קְדֻשָּׁה. וְיִזְכְּרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל

פִּירוּשׁ ע"ט

אֲנִינְשָׁאֲפִי פִר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אִזּוּ כֹיִב פִּיר
דִּי מְלָאכִים וּסֵם הָאֶבֶן אִיין קוֹד פִּיר פִּירִינָן אוֹו וּוִיא
דִּי קְדוּשָׁה וּסֵם דִּיא מְלָאכִים הָאֶבֶן גִּיאֲנִי אִין בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ דִּס דִּי שְׁוֹעֵלֵן הָאֶבֶן גִּישְׁמִיחָתָם אִזּוּ דִּיא
דוֹב פִּיר דִּי מְלָאכִים וּסֵם הַיִּיטִין שְׂרָפִים כְּפִתּוּת אוֹו
וּוִי דִי הַיִּלְיָנִעַ מִחְנוֹת פִּיר דִּי מְלָאכִים הַיִּלְיָנִי צו
נָאֵם אִין וְאִנְעֵן דִּרְיִיא מֵאֵל קְדוֹשׁ:
כְּכָתוּב אוֹו וּוִי עֵם שְׁמִיט גִּישְׁרִיבֵן דִּירָה דִּירָנִעַ
גְּבִיאִים וְקָאֵם אִין עַר רֹבֵם אִיין מְלָאךְ צוֹם אֲנִיבֵן
מְלָאךְ אִין וְאִנְט קְדוּשׁ הַיִּלְיָנִי הַיִּלְיָנִי הַיִּלְיָנִי נָאֵם דִּר
הַעַר עֵם אִין פִּיר נָאֵר דִּיא עַרְדִּי נָאֵם עֲהָרֵעַ אִין
דְּעִנְסִימָאֵר מִיט אִיין קוֹד אִין אִין גְּרוֹסֵר שְׁמִיט
אִיין שְׁמִיטָר מֵאֶבֶן וּוִי הַעַר אִין קוֹד וּוִי דִּר הוֹבֵן

אֲנִינְשָׁאֲפִי דִיא בְּרַעַנְדִּינִעַ מְלָאכִים אֲנִינְשָׁאֲפִי
וְאִנְט וּוִי בִירָה גְּלֹבֵם אִין דִּר כְּבוֹד פִּיר נָאֵם פִּיר וּוִין
אֲרֵם. מִשְׁמִיחָה פִּיר דִּיין אֲרֵם אֲנִינְט קִינִיג מֵאֵה שְׁיִינָן
אִין קִינִיג אִיבֵר אִין וּוִיאֵר אִין מִיר הָאֲפֵקֵן צו דִּיר
מִיט וּוִין וּוִין קִינִינִעַ אִין שְׁמֵאֵם צִיּוֹן אִין גִּיבֵעַ
צִיּוֹן וְאֲלֵסֵט אִין שְׁקֵעַן מְשִׁיחַ אִין וְאֲלֵסֵט רִעֵן
צוּיִשֵׁן אִין תְּהַבֵּל דוּ וְאֲלֵסֵט וּוִין גִּישְׁמִיחָתָם אִין
יְרוּשָׁלַם דִּיין הַיִּלְיָנִעַ שְׁמֵאֵם צוֹם גִּיבִירֵם אִין
גִּיבִירֵם גִּיבִירֵם אִין אֲנִינְט אִין וְאִנְט נָאֵם וְאִנְט דִּיין
קִינִינִיג אוֹו וּוִי עֵם אִין נָאֵם גִּיאֲנִי גִּיאֲנִי אִין תְּהַבֵּלִים
דִּירָה דוּר הַמְלָכָה דִּיין גִּיאֲנִימָכֵר וְאִנְט עַר וּוִין
קִינִינִעַ נָאֵם צוֹם אִיבֵן דִּיין נָאֵם צִיּוֹן צוֹם גִּיבִירֵם
אִין גִּיבִירֵם דוֹבֵם נָאֵם:

פניך לפליטה למנוח לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום
תג הספות הזה: וכינו יי אלהינו בו למנוח ופרכנו בו לברכה והושיענו
בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו
והושיענו כי אליה עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
לשמוחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו לשבת ^{(אלהינו ואלי}
^{אבותינו רצה נא במנוחתינו)} קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך
שבענו משובך. ושמח נפשנו בישועתך. וטהר לבנו
לעבודך באמת והנחילנו יי אלהינו ^(באהבה ובחן) בשמוחה
ובששון ^(שבת) מועדי קדשך. וישמחו בך ישראל מקדשי
שמך. ברוך אתה יי מקדש השבת ^(ישראל והזמנים):

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה וחסב את העבודה
דדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברוך:
ותהי לרצון תמיד עבודה ישראל עמך:

ותחזיקה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכנינו לציון:
מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו

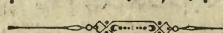
^{מודים אנחנו לך שאתה הוא יי}
אלהינו ואלי אבותינו אשרי כל בשר
יוצנו יוצר בראשית ברכות והוראות
לשמה תגדל ותקדש על ששתיתנו
וקננתנו בן חסידו ותקננתו ותאמרו
גדלותו חסידות קדשך לשמור חקך
ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על
שאתו מודים לך ברוך אל הוראות:

צורנו צור חיינו מן
ישענו אתה הוא גדור ודור נודה קד ונספר
תהלתך על חיינו המסורים בך ועל נשמותינו
הפקודות לך ועל נסיה שבכל יום עמנו ועל
גפלאותיך ומזכותיך שבכל עת ערב ובוקר
וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיה ותמכתם כי לא
תמו חסדיך כי מעולם קנינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמך מלפני תמיד לעולם ועד:
וכל חיים יודוך מלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל
ישועתינו ועזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ודך נאה גדודות:

אלהינו ואלי אבותינו ברכנו בברכה המשיגה ^{(בתורה התוכה על ידי משה עבדך}
^{האמורה מפי אהרן ובניו. פתגם. עם קדושיה באמור:}

ברכה יי ושמך. יאר יי פניו אליה ויחנה. ישא יי פניו אליה. וישם לך שם
שם שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
אבינו בלנו באחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום טוב יהיה בעיניך לברכנו
ולבקר את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

א) אום שבת גענישט מען נישט קיין אתרוג דרום ווען דר גרשער מאן סופות גיפאלט אום שבת מאכט מען דא שעהיינו איבער דעם לולב ואתרוג דעם צווייטן טאג יום טוב און ביי נאכט בענמשט מען נישט קיין אתרוג :

ב) דא גענוגים שאקלט מען עטוואס דרייט מאל אהין און צוריק נאך מורח וייט דער נאך דרום וייט דר נאך מעריב וייט דר נאך צפון וייט דר נאך ארץ אין דר נאך אראפ ביי הכל שאקלט דער חזן ביי הורו און ביי יאמר נא ישראל דאס ציבור שאקלט ביי יעדעס מאל הורו און שאקלט מען ביא אגא'ה' הושיעה נא ביידע מאל אין בעת ווען מען זאגט דעם שם שאקלט מען נישט דרום ביא הורו ווייל עס איז דא זעקס וועדער אחוץ דעם שם קומט אום דאס ביא יעדעס ווארט שאקלט מען און אהדערע וייט און ביא אגא'ה' איז אן דעם שם דריי וועדער שאקלט מען ביא יעדעס ווארט און צוויי ווייטען :

ג) מען מעג יום טוב דעם לולב אריין שטעלן אין דעם וואסער ווס ער איז פריער גשטאנן מען מעג און צו גיטוואסער אבר איבער שטעלן אין אפריש וואסער מאר מען נישט. דעם אתרוג מאר מען און נישט אום יום טוב איבער ליגן אין פרישען בייגויל אום שבת מאר מען דעם לולב אין גאנצן נישט ריין :

ד) מען מאר נישט עסן פאר אתרוג בענמשט נאר אז דס האלמץ איז שטארק אונעק מעג מען עפס מועס ויין דער וואס וואקנט אין דאך און וואקט און דעם אתרוג איז ער מחויב צו וואקען און דעם עסען פון צוועלף מיטאן אבר לענגר פאסטן מאר ער נישט :

א) עס שטייט אין דער תורה וולקחתם לכם פרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל) פון דעם פסוק לענגען ארום אונזערע חכמים זכרונם לברכה דס מען בארף האבן א אתרוג מיט זעלבן אין דאס דער לולב זאל ויין צוא זאמען געבינדען מיט דריי אשטענגלעך חכמים און צוויי ריטלעך הושענות :

ב) דער לולב בארף ויין גרין און שוין און דער אתרוג בארף האבען אמראה אתרוג און דער וואס איז נישט קיין מבין זאל ווייטען צוא אפלימיר דעם אוב עס איז אלץ בפשרות :

ג) דא חרסים קומען אין דא רעכטע וייט פון לולב דא ערבות אין דא לינקע וייט וויא טארען נישט ויין איבער געברייט דאס דא אפ געשניטען וייט זאל נישט ויין פון אובען :

ד) צוא אתרוג בענמשט און בעת דא גענוגים און הושענות האלט מען דעם לולב אין דא רעכטע האנד באופן דס די שדרה פון לולב זאל קומן צום גוף און די ערבות זאלן אום קומן געבן אתרוג דעם אתרוג צו נעמן אין דא לינקע האנד מען האלט ביידע הענד איינס געבין דס אנדערע דס אלע פיר מינים זאלן אום קומען ביי זאמן נאר בעת ווען מען גייט בענמשט אתרוג קודם ברכה זאל מען האלטן דעם אתרוג מיט די שושנא דס מיינט מען ווי דס בלימעלע איז גווען אראפ און נאך דא ברכה ער גיטלעך לולב זאל מען איבער רביינען מיט דא שושנא ארוף :

ה) דא ברכה ער גיטלעך לולב און שעהיינו פון דעם גרשטען טאג סופות מוז מען מאכען פאר דא גענוגים :

תפלה קודם נטילת לולב

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל אותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים ביהי ולידע איה שמך נקרא עלי וייראו מגשת אלי. ובגנוגיו אותם תשפיע שפע ברכות מדעת עזיזי לנהו אפריון למכון בית אלהינו. ויהא חשוב לפניך מצות

פירוש ע"מ

ווס איה דעם באנאד די פיר מינים היינט זאקסטו צו זאמן נעמן די אותיות פון דיין גאנציקלן נאמן דאס מיינט מען דער שם הוייה זאל זיך באנאד און זאל שוין נישט ויין צו מיינט און די פיר אותיות זאלן ויין גאנציקלן ביא מיר און איה זאל וויסען אז דיין נאמן איז גרוסן און מיר און דא מויקס און קליפות זאלען זיך פארקלען מיר צוא טאן שטעקסן אום מיט מין שאקלן מיט די פיר מינים

תפלה קודם נטילת לולב

מינים אלו בארץ קנמתיה בכך פרמיתיה ושרשיה ותרין מצות התלוים בה כי כונתה ליחוד שמה דקדושא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחודא שם יה ביה ביחודא שלים בלשם כל ישראל אמן. ברוך יי לעולם אמן ואמן:

און מען זאגט דעם לולב מיט דעם אחרון און מען זאגט דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב:

מען זאגט נישט שהחיינו נאר דעם ערשטן מאן. אז דר ערשטער מאן איז שבת. זאגט מען דעם אנדערן מאן שהחיינו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

פירוש ע"מ

הקדוש ברוך הוא מיט דר שכינה אז עס זאל ניין איינס און צווא דנען גאט מיט פארקט און מיט ליבשאפט צו בהעפטן דעם שם יה מיט דעם שם יה אז ער זאל ניין איינס מיט דעם באהעפטן וואס אזע צדיקים בהעפטן דעם שם יה מיט דעם שם יה. ברוך גאט זאל ניין גלובט איינעם זאל ניין וואר:

זחנה פון אחרון בענטשני

דיא חתנה זאגט מען אום סוכות נאך אחרון בענטשן:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי עס זאל ניין דר ווילן פון דיר גאט און דר האר איבער אלע הארץ אז עס זאל אן גינמין ווערען די מצוה צום איה האב היינט גמאן מיט דעם אחרון בענטשן דלייה אז איה האב מכון גינען דאס כוונות וואס מען גהער צווא מכון ניין און דר מצוה זאל מאן לייכטען אין אלע הוכע הימלען:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי עס זאל ניין דר ווילן פון דיר גאט מיין גאט דר גאט פון מינע עלטערן אז אין דעם זכות ווס איה האב גינמין אין מיין האנט דעם אחרון וואס ער ווערט אן גירופען פאר עץ הדור דאס איז איין שיינע פרוכט פון איין בום ואלטמיר מיר גרענגען דעם זכות פון אונזער פאטער אברהם און אונזר כוונת שורה ווס דר האנט זיי בשיינע מיט אלמקיות ווי אין פסקין איז גשריבן וואכרעם ושרה זקנים באים בלימים:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי עס זאל ניין דר ווילן פון דיר גאט דר גאט פון מינע עלטערן דו זאלסט מיר פאר געבען אף אלע מינע בינע גראנקן פון מיין הארץ אין דעם זכות ווס איה האב גינמין אין מיין האנט דעם אחרון וואס ער איז גינלוקען צו דעם הארץ פון דעם בענטשען:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי עס זאל ניין דר ווילן פון דיר גאט דר גאט מיין גאט דר גאט פון מ:

תחנה פון אחרונ בענטשן

מינע עבירות ווס איך האב גמאן מיט די הייד פון
 מיין מול אין דעם זכות וואס איך האב היינט
 גנוסן די ערקה ווס אינעם בלעטליך זענן גמארבט
 אונ זענען גלייך צו דעם מול פון דעם מענטשען :
 רבונ של שלטן דר בארימדיגן גמאן ווס דו ביקש
 איין דר בארימדיגן אונ איין לייט זעלענער צוא אלע
 מענטשן געקען צו דיין ליב פאלק ישראל ווס ווי
 האקטן דיין גמאן אונ לובן דין מיט די פיר מינים
 אחרונ אונ לובב אונ דעם אונ ערקה אז דו זאלסט
 וויין אין אונזער הייף צו היטען אונ פון אלע פיר
 ווייט אונ בוכות ווס האבן קיין הנאה גיט פון דעם
 אחרונ אלע זיבן גמאן פון יום טוב אזו ווי דו האסט
 צו אונ גמאטן זאלסט אפ מעקן די ווייז פון אדם
 אונ חנה ווס ווי האבן געסען פון עץ הדעת איינער
 דו האסט ווי פתח גינען צו עסען אונ ווי האבען
 גיבראכט דעם מוט אויף דער וועלט פערנטש אונ
 לייב גמאן צום גייעס יאר מיט אונט קוויטל מיר
 זאקען אן יחלומות ווערן צוא זאגען יאריאונ אונט
 לעבען אונ משיח זאל קוכן בקהרה גמאט אפא :

עלטרין אז דו זאלסט מיר פאר געבען מינע אלע
 וינר ווס איך האב גמאטן מיט מינע אויגן אין דעם
 זכות וואס איך האב היינט גנוסן אין מיין האנט
 דעם דעם וואס ער איז גילדיקען צוא ריא אונזען
 פון דעם מענטשען :
 יהי רצון מלפניך יי אלתי נאלי אבותי עם זאל ניין
 דר ווילן פיר דיר גמאט מיין גמא אונ דר פון מינע
 עלטרין אז אין דעם זכות וואס איך האב גנוסן אין
 מיין האנט ריא ערקה וואס ויא ווערט פרוויאלט
 פריער איינער די אנדערע מינים זאל פאר דיר דער
 וועקט ווערן דר זכות פון יוסף הצדיק ווס ער איז
 גילדיקען צוא דער ערקה דען ער איז אונ פריער
 נישטארבען איינער וינע ברודר אונ דער זכות פון
 אונז מוסר רחל ווס ויא איז אונ גילדיקען צו דר
 ערקה דען ויא איז נישטארבען פריער איינער
 איר שוועסטער לאה :

יהי רצון מלפניך יי אלתי נאלי אבותי עם זאל ניין
 דר ווילן פיר דיר גמאט מיין גמא אונ דר פון מינע
 מינע עלטרין אז דו זאלסט מיר פאר געבען אונ אלע

סדר הלל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר
 קדשנו במצותיו וצונו לקרא את ההלל :

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי : יהי שם יי
 מבורך מעתה ועד עולם : ממזרח שמש עד מבואו
 מהלל שם יי : רם על כל גוים יי על השמים כבודו : מו
 ביי אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים
 ובארץ : מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון :
 להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו : מושיבי עקרת
 הבית אם תבנים שלמחה הללויה :

פירוש ע"ט

הובין אוף אלע פערקער דס רואנג פון וויין שבינה
 איז אוף דעם הימל פי ווער איז אזו איין זענו ויא
 אונז גמא האמטשע ער האט זיך דר הובן צו וינע
 אוף דעם הימלעל שפילי איז ער פאקט משפיל
 וינע אונז צו קוקען וואס ווערט גמאן אוף דעם
 הימלעל אונ אויף דער ערד גמאט מיט ויין השגחה
 מאקט ער אוף שפעלן דעם ארומאן פון דר ערד
 פון דעם סיסט הייבט ער אויף דעם אביון להשיב
 אונ מאקט וי וינע מיט וי בעסטע הארן פון דר

דיה גלובט ביקטו גמא אונז גמא דר קיינ
 פון דר וועלט דר ווס קט אונז גמאליקט מיט וינע
 סעות אונ קט אונז גמאטן צו לייגען דעם הלל :
 הללויה הללו איר וידען וואס ער ווייט גמאט
 קנעכט לובט אים אונ לובט גמאט גמאט : יהי אונ
 איר זאלט איר אים לובען גמאט גמאט זאל ניין
 גמאט פון היינט בוי אייביג מלכות פון מלכות ויט
 קט וי וון גמא אוף בוי מערב ויט ווס די וון גמא
 אונזער איז גמאט גמאט גלובט דס גמא איז דער

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז :
 היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו : הים ראה ויננס
 תורדן יסוב לאחור : הדרים רקדו כאילים גבעות כבני
 צאן : מה לה הים כי תנוס תורדן תסוב לאחור : הדרים
 תרקדו כאילים גבעות כבני צאן : מלפני ארון חולי
 ארץ מלפני אלה יעקב : תהופכי תצור אגם מים
 תלמיש למעיני מים :

לא לנו יי לא לנו כי לשמה תן כבוד על חסדה על אמתה : למה יאמרו
 תנוים אתה נא אלהיהם : ואדחינו בשמים כל אשר חפץ עשה : עצביהם כסף וזהב
 כעשה ידי אדם : פה להם ולא ידברו . עינים להם ולא יראו : אזנים להם ולא
 ישמעו אף להם ולא יריחו : ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יתנו בנרונם :
 ככוחם יהיו עוליהם כל אשר בומח בהם : ישראל פטח ביי עורם ומגנם הוא : בית
 אהרן בטחו ביי עורם ומגנם הוא : יראי יי בטחו ביי עורם ומגנם הוא :

פירוש ע"מ

אין און דעם הארץן שמיין הם עד פאר קערם
 אז עס זאל זיין קוואלען וואסער :
 לא לט נים פון וועגען אונזער גרעכטקייט
 נאכטמו גאט מאן מיט אונז חסד נאר גיב כבוד צו
 דיין נאמן אז ער זאל געקומען ווערען סתת דיין
 חסד מיט דיין אמת למה פר וואס זאלען די פעלקער
 עובדי גוילים זאגען ווי איז ווייזער גאט תלמי
 אונזער גאט ויזם אין היסער דרום שום ער וואס
 ער באגערט עצבים אין ווייזער בילדער אין קינ
 ממשות נים דא ווייל זיי זענען גמאכט גווארען פון
 גאלד און וילדער און מענטשן האבן זיי גמאכט
 האמטשע ויזא האבן אמול קאנן ויזא פארט נים
 ביידן האמטשע ויזא האבן אונז קאנן ויזא נים
 אונז ויזא האבן אונזער אונ קאנן נים הערן ויזא האבן
 אונז אונ קאנן נים שמען ויזא האבן האמטשע ויזא
 האבן הענט קאנן ויזא נים מאפין גיין שום ואך ויזא
 האבן פים אונ קענן נים גיין ויזא האבן קיין קול נים
 אין ווייזער האלד כחם די וואס האבן גמאכט דא
 בילדער זאגן אונ אז ווי ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא
 ביידן אונ אז ואלדן זיין אלע ווס האבן אין בטהן
 אונ ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא
 גאט ווייל ער איז ווייזער העלפר אונ ויזא באשיצער
 בית דם הוא גוינער פון אהרן פר ויזא ויזא ויזא ויזא
 ווייל ער איז ווייזער באשיצער אונ ויזא העלפר דא
 אונ די גאטס פארקמטער פר ויזא ויזא ויזא ויזא
 ווייל ער איז ווייזער העלפר אונ ויזא באשיצער

פאלק משיח ער מאכט וויין די ווס איז גווען אין
 עקרה אין שטוב דאס ווייזער אז ווא זאל האבען
 קינער וועלן די מויער מיט דאס קינער פרייליך
 זיין אונ דרום לוקט גאט :

בצאת ישראל אז די ישראל זענען ארום גאנגן
 פון מצרים אז דאס הוא גוינער פון יעקב איז ארום
 גאנגן פון דעם פאלק לווען דאס איז מצרים היתה
 אין דר צייט איז גווארן זאגט יהודה זיין הייליגע
 פאלק אונ אקע ישראל זענען גווארען אין פאלק
 נים ער גוועלטיגט אונ ויזא נים דר נים דר נים דר
 די יידן זענען גקומן אין אים אריין איז ער אנפלעגן
 גווארן אונ עס איז גווארען מרגון אין דר צייט אז
 יהושע איז גאנגן מיט די יידן צום יידן האט ער
 זיך אונזער גקערט אהינטער הרים כשעת מלח
 הורה האבן די בערג גשפרונגן אז ווי די ויידער
 מחמת ציטקעגיש אונ דאס הווען בערג האבען
 גשפרונגן אז ווא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא
 פרענט דעם נים ווס איז דיר גווען וואס דאס ביסט
 אנפלעגן גווארן דו יידן ווס האסטו זיך אונ גקערט
 אהינטער הרים איר בערג ווס דאס איר גשפרונגן
 אז ווי די ויידער אונ איר הווען בערג ווס דאס איר
 גשפרונגן אז ווי די ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא ויזא
 גשפרונגן מיר זענען אנפלעגן גווארן אונ מיר האבן
 גשפרונגן פר דעם האר ווס דאס באשאפן די ערד
 פר דעם גאט פון יעקב הווען וואס דאס פרקערט
 דעם שמיין ויזא איז אונ וואס וואסער וואקלט ויזא

יִזְכְּרוּ יִזְכְּרוּ יִזְכְּרוּ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יִזְכְּרוּ אֶת בֵּית
 אֶהְרֹן יִזְכְּרוּ יִרְאֵי יְיָ הַקְטָנִים עִם הַגְּדֹלִים יוֹסֵף יִ
 עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם בְּרוּכִים אַתֶּם לֵי עוֹשֵׁת
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵי וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם
 לֹא הַמֵּתִים יִדְּלוּ יָהּ וְלֹא כָּד יוֹרְדֵי דוֹמָה וְאֶנְחָנוּ נִזְכְּרוּ
 יָהּ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

אֲהַבְתִּי כִי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵי תַחֲנוּנֵי כִי הִסָּח אֲזָנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא אֶפְפוּנֵי
 הַבָּלִי מוֹת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוֹנִי צָרָה וְגוֹן אֶמְצָא וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ מַלְּמַת
 נַפְשִׁי הֵנוּן יְיָ וְצָדִיק וְאֶדְוֶנוּ מִרָחֶם שִׁמְרֵת פְּתָאִים יְיָ דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ שׁוּבִי
 נַפְשִׁי לִבְנוֹתֶיכִי כִי יְיָ נָסַח עֲלֵיכִי כִי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינֵי מִן דְּמַעַת
 אֶת רַגְלִי מִכְדֵּי אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים הַאֲמַנְתִּי כִי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי
 כָּאֵל אֲנִי אֲמַרְתִּי כַּחֲפוֹי כָּל הָאָדָם כַּזֹּב :

מָה אָשִׁיב לֵי כָּל הַגְּמוּלוֹהֵי עָלִי כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא

פירוש ע"מ

שְׁכַל נִים צו הִישָׁן אִז אִיך פֿין גִּווען אַרום האָט ער
 מיר גִּהאַלפֿען שׂיִי הַאָב אִיך דענסטמאַל סְחַמַּח
 גְּרוֹם בְּמִחוּן גִּוֹאנֵם צו מִיין לֵיב קער זיך אום צווא
 מִיין רואונג וואָרום נאָט האָט אױף דיר גוֹמֵל חֶסֶד
 גִּווען פֿון לֵאבֵן און הֵינֵם אִז אִיך וִיץ סְחַמַּח
 גִּהַמְבֵּל גוואָרען בִּי וואָרֵך פֿון אֵיבִיג האָסמוֹ אִז
 גִּווען מִיין לֵיב פֿון דעם טוט מִיין און האָסמוֹ פֿר
 סִיסָן פֿון שְׂרַעֲרוֹן מִינַע פֿיס האָסמוֹ פֿר מִיין וִי
 וְאֵלֶן נִים פֿאַר שְׂמִיטֵן וְעֵרֶן פֿון אֵיין אָרֶם אױף אֵיין
 אַנְדער אָרֶם אַתְּמֵך דרום בִּין אִיך הֵינֵם אױך בְּמוֹת
 אִז אִיך וְעַל גִּיין פֿר נאָט אִין אָרֶץ יִשְׂרָאֵל און וְעַל
 וִיין צווישן דִי לְעַבְרִיגֵע נִים אִז וִי פֿריגער וִוס אִיך
 בִּין גִּווען פֿר מִרְבֵּן פֿון אָרֶץ יִשְׂרָאֵל און מִען האָט
 מִיך גִּוואָלֶט האַרְגֵּנֶך וִי פֿיל מִאֵל הַאֲמַת עִם אִיז
 גִּווען אִין מִיין הַאָרֶץ גִּרוֹם אָמוּנָה אִז אִיך הַאָב
 גִּרַעַם בְּשַׁעַת אִז אִיך בִּין גִּווען וִיגֵר גִּפְיִינֵם
 אִז בְּשַׁעַת אִז אִיך הַאָב גִּאֵיִלֶט צו אַבְסוּלֵן פֿאַר
 שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ און בִּין גִּווען אִין אִיין גְּרוֹסֶע סְבִיבָה
 הַאָב אִיך דענסטמאַל פֿאַרם גִּוֹאנֵם אִז אִיזִיקֵר
 מַעֲמָשׁ וואָס אָמַט אִז אִיך וְעַל קִיין מַלְכוּת נִים
 וִיין וואָס עַר לִינֵען :

מָה אָשִׁיב וִוס פֿר אַמְתָּה וְעַד אִיך אום קערן
 צו נאָט פֿר אֵלֶע טוֹבוֹת וואָס עַר האָט מיר גִּוֹאנֵן
 מִס אַבְעֶקער פֿול מִס נְסִיכִים וְעַל אִיך מִרְבֵּן אִין
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ פֿון וְעֵנִין דִי יְשׁוּעוֹת וואָס דִי הַאָבִים
 מיר גִּוֹאנֵן און גִּוֹאנֵם נאָכֵן וְעַל אִיך דענסטמאַל אִין
 אִין רִיבֵן יִבִּי דִי גְּדִידִים וִוס אִיך הַאָב קִנְדֵר וְעַד

וְזָכְרֵנוּ נָאם וִוס גִּידֶענֶם אונז פֿון אֵיבִיג וְאֵל
 עַד דֶּעמַשְׁשֵׁן דָּאס הוּ גִידֵנֵך פֿון יִשְׂרָאֵל עַר וְאֵל
 דֶּעמַשְׁשֵׁן דָּאס הוּ גִידֵנֵך פֿון אֶהְרֹן וְעַד עַר וְאֵל
 דֶּעמַשְׁשֵׁן דִי וִוס הַאָבִן מִיך פֿר נאָט פֿון קִלְיִין בִּין
 גְּרוֹם יִיפֵך נאָט וְאֵל מַעֲרַען אִיך אִיך און אִיך
 אִיזִיקֵר קִנְדֵרֵך בְּרָכָה בְּרִיכִים אִיך וְאֵלֶם וִיין
 גִּבְעֵינִים צו נאָט וִוס הֵם בְּשִׁאפֵן הִימֵל און עַר
 מַשְׁמֵם הַאֲמַשְׁשֵׁן דֶּעַר הִימֵל אִז מִיִּוְחֵר צווא נאָט
 רואונג אִז עַר פֿאַרמֵט מַשְׁנִים אױף דֶּעַר עַר וְעַם
 עַר אִיך בְּוִדֵאִי דֶּעמַשְׁשֵׁן אִז דִיא מַטֵּע וְעַלֵן נאָט
 צִיט לִיבֵן אױף דִר טוֹכָה וִוס וְעַם קוֹסֵן און אֵלֶע וִוס
 גִידֶענֵן אִין מִכֵּר וְעַלֵן אִיך נאָט וְעַם לִיבֵן
 מַעֲמֵם אַבְעֶר מִיר וְעַלֵן לִיבֵן נאָט פֿון הֵינֵם בִּין
 אֵיבִיג דרום לִיבֵן נאָט אֵלֶע צִיבֵען :

אֲהַבְתִּי . דוֹד בְּכִלָּה הַאָט גִּוֹאנֵם יְיָ הַאָב
 לֵיב נאָט וואָרום עַר הֶעֱרַם צווא מִיין קוֹל און מִיין
 בְּכֵעַם בִּי וואָרום עַר הַאָט גִּבְיִינֵם וִיין אַנְדֵר צו מִיר
 און אֵלֶע מִינַע מַעַן וִוס אִיך טוֹא רִיפִין הֶעֱרַם עַר
 מִיך צו אֲמַתִּי אִז עִם הֵם אַרום גִּרִיגִילֵם מִיך דִיא
 מִיִּסְטָאנֵן פֿון דֶּעַם טוֹיט און דִי צָרוֹת פֿון דֶּעַם גִּרִיב
 הֵם מִיך גִּבְיִינֵם און עִם הֵם מִיך גִּבְיִינֵם צָרוֹת
 און מִרְעַבְרִיט יִבֵּשׁ אִז אִיך הַאָב דענסטמאַל אִין
 גְּרוֹפֵן נאָטס נאָטען און אִיך הַאָב גִּוֹאנֵם אִיך כֵּעַם
 דִיך נאָט מִאֵך אַבְסוּלֵן מִיין לֵיב פֿון צָרוֹת . מִיין
 וואָרום דִר בִּיסֵם נאָט אֵיין חֲנוּן און אֵיין צָדִיק און
 דִר אונדֵר נאָט בִּיסֵם אֵיין דֶּעַר בְּאַרְמִינֵי שׁוּמֵר און
 מִיין נאָט הִימֵם דִי נאָכֵן וואָס הַאָבִן וִיך אֵלֵיין קִיין

סדר הדלי

ובשם יי אקרא: נדררי ליי אשלים נגדה נא לכל עמו: יקר
בעיני יי המותה לחסידיו: אנה יי כי אני עבדך יי
עבדך בן אמתה פתחת למוסרי: לה אובח ובח תעלה
ובשם יי אקרא: נדררי ליי אשלים נגדה נא לכל עמו:
בהצרות בית יי בתובכי ירושלים הללויה:

הללו את יי כל גוים שבחורו כל האומים:
כי נבר עלינו חסדו ונאמת יי לעולם הודיה:

הודו ליי כי טוב
יאמר נא ישראל
יאמרו נא בית אהרן
יאמרו נא יראי יי
כי לעולם חסדו:
כי לעולם חסדו:
כי לעולם חסדו:
כי לעולם חסדו:

מן המצר קראתי יי עניי במרחב יי: יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם:
כי בעיני יי ואני אראה בשווא: טוב לחסות ביי מבטוח באדם: טוב לחסות
ביי מבטוח בנדיבים: כל גוים סבבוני בשם יי כי אמילם: סבבני גם סבבוני בשם
יי כי אמילם: סבבני כדבורים דושכו באש קוצים בשם יי כי אמילם: רחם

פירוש ע"מ

נאם וועל איך זיין באצאלען אנמקענען נאר ניין
פאלק מפרסם ניין דעם גס דער איך האב געהן אז
עס איז שווער אין נאמס און צו ברענגן אויף נייע
חסידים איין אום צייטלעך מוט דרום דעם ער פיל
גסים נבאן אנה איך טאר דיר לוקען נאם אויף דעם
חסד וואס דוא האבט מיר גטאן גוט מחמת מיניע
מעשים נאר ווייל איך בין דיין קנעכט אינ
אונזער טעניג אנקענען דיר אזו ווי איין קינד פון
איין רינקס אונ דרום האבטו געפנט מיניע בונדן
לך צוא דיר וועל איך שעכטן איין קרבן הודה אונ
וועל און רופען נאמס נאמן נדר גדרים וואס
איך האב גענוען צו נאם וועל איך באצאלען
אנמקענען נאר ויין פאלק במחית איר אלע וואס איר
שטייט אין הוף פון נאמס הון אין ירושלים לובט
נאם אויף דעם גס וואס ער האט מיר גטאן:
הללו את איר אלע פעלקר לובט נאם יי ווארום
ניין חסד האט זיך געשטארקט אויף אונז אונז ער איז
אויף מיין איין נאם וואס ער מאכט ווארטהאפט
ניין הבטחה דרום לובט נאם:

הודו לה לובט צוא נאם ווארום ער מוט נאמס
דען יי שכל חסדו אויף אייבג איז ניין גיטאד יאמר גו
ד נאליה וועט קובן וועלן די ישראל וואו יי לעלם
מקו יאמר דעם הון גיטאד פון אהרן וועלן און וואו

יִתְנַדֵּר וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא בְּרֻעוּתִיהּ וּיְמִלִּיהּ מַלְכוּתִיהּ. וְיִצְמַח פּוֹרְקָנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ. בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחֵלֵי דְכָר בֵּית יִשְׂרָאֵל פְּעֻקָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ דְּעָלְמָא וְדְעָלְמִי עֲלֻמָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַקֵּל שְׁמִיהּ דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא הַוְשִׁבְחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: מִן תִּתְקַבֵּל צְלוֹתָהוֹן וּבְעוֹתָהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְשִׁמְיָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קב"ל ברחמים וברצון את תפלתנו:

יְהֵא שְׁבָכָא רַבָּא מִן שְׁמִיָּא וְחַיִּים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יי"ש יי מבורך בעתה וגד עולם:

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִדְרֻמֵּי הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עזרי מעם יי עושה שמות וקרי:

איידיע קען נעמס אויס דיא ספר תורה נאנט קען דאס:

אין במוך באלהים אדני ואין כמעשה: מלכותך מלכות כל
עולמים וממשלתך בכל דור ודור: יי מלך יי מלך יי ימלךך לעולם
ועד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:
אב הרחמים היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים:
כי כך לבד במהגו מלך יאך רם ונשא אדלו עולמים:

סדר הוצאת ספר תורה

בשעת קען נעמס אויס דאס ספר תורה נאנט קען דאס:

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ופוצו איביך
וינוסו משנאיך מפניה: כי מציון תצא תורה ודבר יי
בירושלים: ברוך שנתן התורה לעמו ישראל בקדושתו:

פירוש ע"ט

ביקסו איין מעקטיגער נאט בירך גלוקט ביסטו נאט
דער קניג וואס איז גיריהטט מיט לוב:

אב רחמים דר בארמיור פארר באנימיט מיט

דיין וויקן די שטאט ציון דו נאקט בלען די מערן

פון ירושלים כי כך לבר דען נאר אין דיר אליון פר

ויבערן מיר ויה דו מעקטיגער נאט קניג דר הוכר

אונ דר הוכער דר הער פון אלע וועלטן:

ויהי בנסע אונ עם וואר דאס דער ארץ ציהם

נאנט משה ערצייג דיה נאט אונ לאעזן ויה פאר

שפרייטען דינע פיינד אונ לאעזן ויה פליהן פר

דיר די דיה האקין דען פון ציון ווערט אונ ציון

דיא לערנענא אונ די נבואה נאמס אויס ירושלים

בירך גלוקט יי דר דא האט גינעבן די תורה

וין פאלק ישראעל מיט וייר מיליטאריט:

איידיע קען נעמס אוס די ספר תורה נאנט קען דאס:

אין כבוד עם איז נים דא אלס ווי רוא נאט

איינער די שטארקע אונ נים דא קיין ווערק אלס

ווי דינע ווערק פליטה דיין קניגרייך איז אין

אייביגע קניגרייך אונ דיין גינעטיגונג איז אין

אלע גיביר יי קלד נאט איז איין קניג א"י רינער

צייט יי קלד נאט הא גינעטיג פר באשעפעניש די

וועלט אונ שון קיין פאלק איז גינעזן די אים קניג

האבן גירושין יי קלד לעלס גינע נאט וועט קניגן

אייביג אונ אימר יי נאט האט דא שטארקע תורה

וין פאלק ישראעל גינעבזן נאט מוט בעקטשין

ע"ט

6

זו עס גיפאלט אום שבת זאגט מען ניש י"ג מדות . רבש"ע . אונד תחינות . אין אפיל זאגטן יוא :

**י י אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת
נוצר חסד לאפלים נושא עון ופושע וחסאה ונקה :** ג"פ

רבונו של עולם מלא משאלות לפי טובה ותפק רצוני ותן שאלתי וזכה לי עבדך פ"פ אמתך ואשתי ובני ובנותי וכל בני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם . וימלטנו מן יצר הרע ותן חלקנו בתורתך וזכנו פרי שתשרה שכנתך עלינו והופע עלינו רוח חכמה ובינה . ויתקיים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח יי רוח חכמה ובינה רוח עציה וגבורה רוח דעת ויראת יי . ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו וארחי אבותינו שנופה לעשות מעשים טובים בעיניה וללכת בדרך יי ישרים לפניה וקדשנו בקדשתך פרי שנופה לחיים טובים וארוכים לחיי עולם הבא ותשמרנו ממעשים רעים ומפשעות רעות המתרגשות לבא לעולם ותבואים ביי חסד יסובגנהו אמן :

ע"ט

אוף אויז איין גיט פון קלוגהייט און פרי שטאנד און עס נאר קוקט ווערן אן אויז דר פסוק ונחה און עס וועט אוף אים רוען איין גיט פון גאט איין גיט פון חכמה און פרי שטאנד פון נוסע עצות און שניארקייט און שער און גאטס פארקט און אזוי נאר ווי דר ווערן פרי דיר גאט אונזר גאט און גאט פון אויגער עקטערן דס איד נאר וזכה וויין צו מאן מעשים טובים אין ביינע און און צו גיין אין רעכט פארשטייט ווערן פאר דיר און הייליג אויז מיט הייליגקייט פרי מיר זאלן וזכה וויין גוט לעבן און לאנג לעבן און צו דעם לעבן פון עולם הבא און זאלסט אונז היטן פון ביינע מעשים און שעות שלעכטע ווס שטערן צו קוקן אוף דר וועלט און דער וואס אוף גאט פאר ווערן ויה סוט אים חסד פון גאט ארום רינגלן און לאזן קיין ביי צוא אים גיט קוקטן אמן :

פירוש

י י גאט דר בארמיר און צייט זעליגר און דר ציינערט וויין צארן גיט בארד צו שטראפן און אזי פיל מיט חסד און אמת ער היט דעם חסד פון דעם מענטש צו באצאלן צו וויינע קינד און אין פיל מווענט דורות ארום ער פרי מראט און אזי מוחל צוא מונווירלעך וזך און להקעסירע זינד און אום גערענע זינד און מאכט ביי :

רבונו של עולם הער פון דר וועלט דער ופיל דס בער פון מיין הארץ צו גושן און ציא אום מיין רצון און גיב מיין געט און מאך מיר וזכה וויין (פכ"פ) מיט מיין מאן און ווהן און מעכער און גאר מיין הו גינד צו מאן בייין רצון מיט דעם באצן הארצן און וויי מציל פון דעם יצר הרע און גיב אונז חלק אין דיין תורה און מאך אונז לושר פרי בייין שכינה זאל אוף אונז רוען און מאך צייגן

תחנה שלש עשרה מדות בשעת הוצאת ספר תורה

דיא (תחנה) זאגט מען ווען מען נעמט אום דיא (ספר תורה) צו ציינען : און פירער זאל מען זאגן דריי מאל (י) : און ווער יום טוב גיפאלט אום שבת זאגט מען דאס ניש :

גיט אן מיר און גיט אן מיינע תפלות ביינערט ווי די תפלה גיט אום מיין מול זאל שטיין איין מליץ יושר איימלע גוטס און זאל גרעכט און גוטע עדות זאגן און זאל אונז גרענקן צו גושן . לויז הער גאט בשעקם כיה . מיין מאן . איג מיינע קינד פרי איין מוס רע . פרי איין בייז בעגענעניש . פרי איין יצר הרע . פאר איין תרהור . פאר איין מחשבה רעה . פרי דאכניש . פרי ביינע מענטשן קינד . פרי נעקע צייט ווס נאר בייין מיט דעם מול און מיט דעם הארצן מיינען זיי אנדרש פאר אום וונסמע און פרי אום רעכטע פיינט שאפט

פאר

רבונו של עולם . הער פון דר וועלט . אזוי ווי מען זאגט בייס עפיין דס ארון הקדש דיא שלש עשרה מדות . ווערע ווערן איימל דר בארימקייט . און איצט איז איין עת רצון צוא בעשן פאר דיר בעט איד (פכ"פ) אום בייין דער בארימקייט . און גנאדע . אז מיין תפלה ווס איד בעט היינט און אין אלע צייט אבינט און קארן . ווען איד בעט זאל מיין תפלה גיין מיט גויעס ביינע תפלות פון די צדיקים און צדקניות ווס ווינעקע תפלות קוקן דיר גוים אן . און עס זאל פרי אונזרע תפלות קיין ביינער אונזרערער . קיין פנע רע . גיט גויעמייגן .

ג

כ"ט

תהנה בשעת הוצאת ספר תורה

כס פון דיין איינציגן נאמן וועגן . דס איינציגן אים
 ווס דס איז גויסן גווארן דורך דא גביאס דייע
 קנעכט . איינציג מיין הארץ און מייע קינדערס
 הארץ אז מיר זאלן וויסן צוא פארשטן פאר דיין
 איינציגען הייליגען נאמען אז מיר זאלן שון נישט
 קעהר ווערנען צוא דיר :
 רבנו של עולם יהי רצון מלפניך ששעשה לבען
 שמה תחיד והמיוחד . איך בעט דיך לייך נאם
 מוא דס פון דיין איינציגן נאמן וועגן ווס ער איז
 גאיינציג גווארען דורך אונזערע אבות הקדושים
 און דורך אונזער גביאס דייע קנעכט . איינציג
 מיין הארץ און מייע קינדערס הארץ מיר זאלען
 וויסען צו פאר שטיין דיין איינציגן נאמן הקדוש
 והטהור דס מיר זאלן שון נישט ווערנען צוא דיר :
 וְכִאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֹזְן הוּא דו הָאֵמַם גִּתְעַרְמָה דאס
 גשרי און גוויין פון איינער עלמר פאטער יעקב און
 האמס אים אפ געהייסן פון עשו וילן . און געבען
 פרנסה בין דיין האנד לזם לזליל יבנר ללבוש . און
 די ישראל האמס גשפויט און געבען פל מוב איז
 דיא וויסען מדבר . אזו בעט איך דיך לייך נאם
 ענטפער מיר אף מיין נעט און פאר נעט מיין גוויין
 מיט מייע טערעין . (פוסת את ידיך) . צו שפויין
 מיר מיט מיין מאן און קינד מיט מיין נאמן הו
 גיידר . און אונז באהערפניש איינער הארץ זאל
 גיט זיין פאר זאמער מיר זאלען דיך קענען דיין מיט
 דעם גאנצן הארצן . און דו זאלסט היין מיר מיט
 מיין מאן און קינד היינטיגן מאן אף אעל מיג
 פון ברעכעניש פון בייע באהערעניש פון ארום
 רעה פון גללים פון חיות רעות פון גנבים פון
 אויפמקע שונאים היט און אפ פון זכרים פון
 בייע קראנקהייט פון עין הרע פון אעלעליא
 ווייטאג רחמנא לעלן און ווען הלילה עס איז
 אויטאג זאלסטו היילן מיט דער בארימקייט דען
 דו ביסט דאך ארופא חולים ארופא הנם ארופא
 נאמן דער הייך מיין נאמען מיין מאנס נאמען און
 מייע קינדערס נאמן און לייט ועדיג און דו ביסט
 דאך דר נאם ווס דוא דר הערסט דאס נעט פון
 אעל ווס בעטן דיך מיט אצוראכין הארץ זאלסט
 אף מיין נעט דר הערן און באווערן צוא אלעס
 גושען היינט און אעל צייט אמן פון יהי רצון :

פאר בייע גיורו פאר בייע בשורות פאר בייע
 בעשום און בייע שעות פאר אעל הארעט בייע
 גיורו ווס קומט הלילה אף דר וועלט :
 שר אעלמאמיקר נאם איך בעט דיך דו זאלסט
 כאפן פאר דיר אקלון פון אונזער הפלות . דען נאר
 אן דיר נאם איז מיין באשיצונג . דרום בעט איך
 דיך לייך נאם איך זאל גיט פאר שעקט ווערען
 אייביג הן בעולם הזה והן בעולם הבא :
 יהי רצון עס זאל זיין דר ווילן פאר דיר נאם
 און נאם פון מייע עלטערן . אז דו זאלסט מיר .
 מיין מאן . מייע קינד . און מייע קינדס קינד
 געבן לאנג לעבן . גיור . סן וחסד . דער
 בארימקייט . פרייך און הרחקה . און באגלוק און
 איין אעל אונזער שטען . צו האפן הן וחסד איין
 דייע אנגען . שגן איין לייטנס אונזער וואס אף
 אונז ווען . און אעל די אונזער ווס פון אונז הערן .
 גיב אונז שכל און פאר שטארקייט צו דיין דינסט .
 אז דס וועלדדיגע וואסר ווס שטארקט זיך איין די
 קוואל ברין . אז זאל מיין הארץ און מיין קינדערס
 הארץ זיך שטארקן צו דיין הייליגער דינסט . און
 דו זאלסט מיר דר לייכטן מייע און און מייע
 קינד און זיי זאלן לערנען דיין הייליגע תורה . און
 זיי זאלן גיין איין וועג פון דיין תורה . און ווס זיי
 וועלן לערנען פון דיין תורה . זאלן זיי גיט פאר נעטן .
 און גיב מייע קינד און קינדס קינד הן וחסד
 און שיינע רייד . און אלץ וואס איך בעט דיך און
 ווס מיר וועלן בעטן . זאלן מיר גיט פאר שעקט
 ווערן פאר אעל אונז האפניג . ווס מיר האפן זאל
 ערפיהלעט ווערן . און מיר זאלן גיט פאר בארבען
 פערן . אונזר האפונג זאל הלילה גיט גיין צוא
 סאיימיט און צוא צער . און אונז ארבעט זאל
 אלץ זיין לברכה והצלחה . און די צייט און אעל
 צייט דען איצט איז איין צייט פון דר בארימקייט . און
 איין צייט מיין בער זאל דער הערן ווערען . און
 אייגער מיין בקשה צוא ענטפערן מיט דר בארימקייט
 און גיגאר . און זאלסט פאר נעטן מיין גיבעט און
 זאלסט לזן צו מיין נעט מיט דער בארימקייט
 און גיגאר . און מיר זאלען דער צייט ווערען
 בפהרה בלייבן אמן :

אָמאָ הוּמאָ איך בעט דיך ערפארמיקר נאם מוא
 גיט זאגן תפילתי לך יי עת רצון אלהים בך חסדך עניני
 בראות ישעיה :

פריד עמייה דמרא עלמא פריד בתך ואתך יהא רעותך עס
 פירוש ע"מ
 פריד שפי גלובט איז דער נאמען פון דעם
 הארען פון דער וועלט . און גלובט איז דיין הארץ
 און

סדר הוצאת ספר תורה

עַבְדְּךָ יִשְׂרָאֵל לַעֲלֹם. וּפְדִינִי מִיַּד אֲחֵי לַעֲמֹךְ בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ. וְלֹא מִשְׁמִי
 לֵבָא מִטּוֹב נְחֻרָךְ. וְלִקְבֹּר צְלוֹתֵנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעֲוֹא קְדָמְךָ דְּתוֹרָךְ
 לֵן חִיין בְּמִיבֻתָא וְדִהוּי אֲנָא פְקִידָא בְּגוּ צְדִיקָא לְמַרְחֵם עָלֵי וְלִמְנַטֵּר
 יְהִי וְיִתְּ כֹד דִּי לִי וְדִי לַעֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל. אֲנִתְּ הוּא זֶן לְכוּלָא וּמְפָרְנֵם לְכוּלָא
 אֲנִתְּ הוּא שְׁלִיט עַל כּוּלָא אֲנִתְּ הוּא דְשְׁלִיט עַל מַלְכִּיָא וּמַלְכוּתָא דִּיקָךְ
 הִיא. אֲנָא עֲבֵדָא דְקִדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא. דְּסִגִּידָנָא קְמִיָּה וּמְקַמִּיָּה דִּיקָךְ
 אֲוִרִיתָהּ בְּכָל עֵדָן וְעֵדָן לֹא עַל אֲנִשׁ רַחֲמֵינָא וְלֹא עַל בֶּר אֲדִהִין סְמִיכָנָא
 אֲלֵא בְּאַהֲרָא דְשִׁמְיָא דְהוּא אֲדִהָא קְשׁוּמָא. וְאֲוִרִיתָהּ קְשׁוּמָא. וּבִיָּאֻהִי
 קְשׁוּמָא. וּמִסְנָא לְמַעַבְדַּ מִבּוֹן וּקְשׁוּמָא. בִּיה אֲנָא רַחֲמִין. וְלִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא
 יְקִירָא אֲנָא אִימֵר תְּשַׁבְּחֵן יְהֵא רַעֲוֹא קְדָמְךָ דְּתַפְתַּח לְבָאֵי בְּאוֹרִיתָא.
 (וְתִתֵּיב לִי בְּנִין דְּכָרִין דְּעֵבְדוּן רַעֲוֹתְךָ) וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלְבָאֵי וְלְבָא
 דְּכָר עֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב וְלַחֲמִין וְלִשְׁלָמָא:

פְּמוֹלָא סִיט וְסִיט כֹד יִמִּין וְסִיט מְקַבְּלֵי כֹכ' יִדִּין וּמְחֻזֵּר לִימִין וְעוֹמֵד לְפָנֵי סִיכִיל וְאוֹמֵר כּוּל דָּם

הו"ק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אַחַד הוּא אֱלֹהֵינוּ גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ שְׁמוֹ:

חַי גְּדוֹל דְּלֵי אֱתֵי וּנְרוּמָא שְׁמוֹ יְהוָה:

כַּסְחֵחוּ אוֹמֵר בְּרִידֵן יִמְחֹר סִקְלָא זֶס:

קָדֵי הַנְּדִיבָה וְהַנְּבוֹרָה וְהַתְּפִלָּה וְהַתְּנִצָּח וְהַיְּהוּד פִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי: קָדֵי הַתְּמַלְכָּה
 וְהַתְּהַנְּשָׁא לְכָל לְרָאשׁ: רוֹקְמוֹ וְיִי אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמַחֵנוּ לְהַרּוֹם כְּלָדֵינוּ קְדוֹשׁ הוּא: רוֹקְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְהַשְׁמַחֵנוּ לְחַר קָדְשׁוֹ פִּי קְדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

פְּמוֹלָא כָל אֶחָד לְחַכֵּי וּלְנַסֵּק סִיטָא כְּסִיטָא מְכֻרָתָא לְשִׁמּוֹ. וְלֹס יוֹדֵנָא לֹא רֹק וְלֹס יִשְׁק וְלֹס אֶחָד:

עַל הַכֹּהֵן יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל

פִּירוּשׁ ע"ט

אֲנִי דִיין אֶרֶם וְיִי רִיא שְׁבִינָה רַעֲשָׁא. יְהֵא עִם וְאֵל
 דִּיין וְיִין וְיִין מִיט דִּיין פִּאֲדָא יִשְׂרָאֵל צוֹ אִיבָג דָּם
 מִיִּינָם מִיט וְאֶרֶם וְיִי מִיט יִשְׂרָאֵל שְׁבִינָה בְּנִין
 כִּיִּם מִיט הַרְחֵמִים אֲנִי דִיא אִים לִיִּינָג פִּון דִּיין
 דְּעִקְשָׁא הַאֲנִי וְאֶרֶם וְיִינָעֵן צוֹא דִיין פִּאֲדָא אִין
 דִּיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דָּאִם מִיִּינָם מִעַן וְאִם אִין פִּסּוּק
 שְׁמִיִּים (הַשִּׁיב עֲדוֹר יִמִּינִי) דְּרוֹם בְּעִטְשֵׁן מִיר עַר וְאֵל
 וְיִינָעֵן וְיִין רַעֲשָׁא הַאֲנִי מִיט בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
 אֲנִי צוֹ מִאֲבָקֵן אֲנִי גְדִיִּין פִּון גּוֹמְקִישׁ דִּיין לִיקָם
 אֲנִי וְאֶרֶם צוֹ גְּעֵמֵן אֲנִי גִיבְעָם מִיט דָּעִם מִרְתָּ
 דְּבִרְחִמִּים עִם וְאֵל וְיִין דְּעַר וְיִין פִּון פִּאֲר דִּיר דִּיא
 וְאֶרֶם דְּרִי עֲנִינָעֵן אֲנִי לְעֵבֵן אִין גּוֹמְקִישׁ. אֲנִי
 אִין וְאֵל וְיִין גְּדִיִּין צוֹ גְּעֵמֵן צוֹיִשְׁעֵן דִּיא
 צְדִיקִים מִעַן וְאֵל וְיִין אִיבְעֵר מִיר בְּרַחֲמִים וְיִין אֲנִי
 מִעַן וְאֵל מִיר הִיטָן אִין אֶלְעֵן וְיִין צוֹ מִיר אֲנִי אֶלְעֵן
 מִיט צוֹ דִּיין פִּאֲדָא יִשְׂרָאֵל. אֲנִי דִיא בִּיקָם דְּרִי גִאֲמִ
 מִיט דִּיא שְׁמִיִּים אֶלְעֵם אֲנִי גִיבְעָם דִּיא בְּאֶדְרַעֲשֵׁנִי
 פִּרְדֵּן. אֲמֵן:

סדר הניצאת ספר תורה

מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא . בְּעוֹלָמוֹת שֶׁבְּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא . בְּרִצּוֹנוֹ וּבְרִצּוֹנוֹ יִרְאִיו וּבְרִצּוֹנוֹ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל . צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלֹהֵי כָּל הַנִּפְשוֹת . הַיּוֹשֵׁב בְּמִרְכְּבֵי מְרוֹם הַשָּׁדָן בְּשֵׁמִי שְׁמִי קָדֵם : קְדוּשָׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וְקְדוּשָׁתוֹ עַל כָּסֵא הַכְּבוֹד . וּכְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר הַדָּשׁ בְּכַתוּב : שִׁירוּ לַאֲלֹהִים זִמְרוֹ שִׁמּוֹ סוּלוֹ לְרוֹכֵב בְּעֲרֻבוֹת שִׁיָּה שִׁמּוֹ וְעֲלוֹ לְפָנָיו . וְנִרְאֶהוּ עֵין בְּעֵין בְּשׂוֹבֵא אֶל נוֹהוֹ בְּכַתוּב : כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׂוֹבֵא יְיָ צִיּוֹן . וְנֹאמַר וְנִגְלֶה כְּבוֹד יְיָ וְרֹאוּ כָּל בָּשָׂר יִתְדוּ כִּי פִי יְיָ דִּבֶּר :

אָב הַרְחִמִים הוּא וְיִרְחַם עִם עַמּוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֵיתָנִים וְיִצְחָר גַּפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשְּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְשֹׁר כְּצֵד הָרַע מִן הַנִּשְׁוֹאִים וְיִחַן עֲלֵינוּ לְפָלִיטָה עוֹלָמִים וְיִסְלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּקֶדֶשׁ טוֹבָה יְשׁוּעָה וְנִתְחַיֶּיבֵם כְּשֵׁנִיעַ הַכֶּזֶז עַל הַסִּמָּה מִנִּית הַסֵּת עַל הַשְׁלֹחַ וְאֹמַר :

חַן וְיִשְׁעֵי לִבְךָ הַחוּסִים בּוֹ וְנֹאמַר אָמֵן : הַכֵּל הַבּוֹ נִדְרֵךְ לֹאֲהֵינוּ וְחַנוּ כְּבוֹד לְהִתְרַחֵץ (לְכֹהן קָדֵם יִעָלֶה) (פְּסֻכָּה) בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן הַיָּדָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשָׁתוֹ . תוֹרַת יְיָ הַמִּיָּקָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ . עֲרֹחַ יְיָ נֹאמְנָה מִחֲפִצֹּת פָּרִי . פְּקוּדֵי יְיָ יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֵי לֵב . מִצְוֹת יְיָ בְּרָה מְאִירַת עֵינִים . יְיָ עוֹן לְעַמּוֹ וְיִחַן אֶת עַמּוֹ בְּשִׁלּוֹם . הָאֵל הַמִּים רָדַף אֶמְרַת יְיָ צְרוּפָה מִזֵּן הוּא לִבְךָ הַחוּסִים בּוֹ וְאֶחָד יֵאמַר הַקֵּל וְאֶתֶם הַיָּבֵקִים בִּי אֱלֹהִיכֶם חַיִּים בְּלִבְכֶם הַיּוֹם :

כַּעֲשֶׂה לְתוֹרַת יִשְׂרָאֵל כַּמִּי יִדְּיוּ בִּירְשׁוֹת הַתּוֹרָה עַ"י מַסֵּה כָּל סֵת . וְקוֹדֵם כְּכֹדֶה פוֹתַח הַסֵּפֶר וְרוֹחֵה הַסֵּפֶר שֶׁנֶּרְחַן לְהַתְחַלֵּץ ט וְיִשְׁעַן הַסֵּת וְיִמְלֵךְ כֹּלָם עֵץ חַיִּים הוּא לְמַהוּקִים בָּה . וְהוֹסֵף פָּנָיו לִלְד מַעַל וּפְתֹכֶךָ כָּל :

הַעוֹלָה בְּרַכּוֹ אֵת יְיָ הַמְבַרְכֶּה יְיָ :

קָה וְאֶחָד הַעוֹלָה בְּרוּךְ יְיָ הַמְבַרְכֶּה לְעוֹלָם וָעֶד :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה :

וּכְשֶׁתִּחַל סְקוּלָה לְקוֹדֶם כְּתוֹרַת יִסִּיר יִדוֹ שֶׁמִּלֵּיל מַסֵּת וְיִשְׁאֵל יְיָ יִמְיוֹ לְכֹדֶם אִיחוֹת כִּסֵּת כָּל זֶמַן סְקִירָא . וְכֵס סוֹלֵף יִקְרָא כֹלָם עַם סְקוּלָה מֵלֶס כֹּלָם . וְאֶחָד סְקִירָא גּוֹלָל וּמַכְדִּךְ :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת וְחַיִּי עוֹלָם וָעֶד :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה :

כְּכֵן כֶּזֶק דְּנִשְׁתָּ . וְעוֹתֵי ס' וְכָל . וְסֵת מִמֵּית סֵת כְּשֶׁהוּא פְתוּחָה וְיוֹלָא . אֲכַל כֵּן גִּבְרָה לְנִכְלָה מוֹתֵר לֵאלֹהִי מ"ו הַתֵּקֶן וְלֹאֵם . אֲכַל כֵּלָּה סְכִי אֵין לֵאלֹהִי :

מִי שֶׁבֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יִבְרַךְ . (פְּסֻכָּה) בְּעֶבֶר שְׁעָלָה לְכַבּוֹד הַסִּמּוֹס לְכַבּוֹד הַתּוֹרָה וְלְכַבּוֹד הָרִגֵל וּבִשְׁכַר זֶה הַקִּבְלָה יִשְׁמְרֶהוּ וְיַעֲזִלֶהוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה וְיִשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה כָּל מַעֲשֵׂה יָדָיו וְיִזְכְּהוּ לַעֲלוֹת לְרִגֵל דֵּשׁ כָּל יִשְׂרָאֵל אֲחִינוּ וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שֶׁבֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יִבְרַךְ אֶת הָאִשָּׁה הַיּוֹלֶדֶת (פְּסֻכָּה) וְאֶת בְּנָה הַנּוֹלֵד (יֵאֵת כְּתָה הַנִּגְלָה) לֵה כְּמוֹל טוֹב (וְיִקְרָא שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל פְּסֻכָּה) בְּעֶבֶר שְׁבַעֲלָה גִרָה לְצִדְקָה כְּשֶׁכֵּר זֶה יִזְכְּהוּ לְגִדְלוֹ (לְנִדְלָה) לְתוֹרָה וְלַחֲסֵה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שֶׁבֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִשָּׁה וְנֹאחֵן דָּוִד וְיִשְׁלַמָּה הוּא יִרְמָא אֶת הַחֻלָּה (נִקְבָּה הַחֻלָּתִית) (פְּסֻכָּה) בְּעֶבֶר (שְׁפֻכָּה) נִדְר מִתְנָה כְּעֶבְרִי (בְּעִבְרָה) בִּשְׁכַר זֶה הַקִּבְלָה יִסְלֵא רַחֲמִים עָלָיו לְהַחֲלִיטוֹ וּלְרַחֲמוֹתוֹ וְלַחֲזוּקוֹ וְלַחֲזוּקָתוֹ (עֲלִיה לְהַחֲלִיטוֹ וּלְרַחֲמוֹתָהּ וְלַחֲזוּקָהּ) וְיִשְׁלַח לוֹ (לָהּ) מַהֲרָה רַחוּמָה שְׁלֵמָה כֵּן הַשְּׂמִים לְרַמָּה אִיבְרִיו (אִיבְרִיה) וְשִׁסָּה נִדְרִיו (גִּידִיה) בְּתוֹךְ שָׁר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל רַחוּמָה הַנִּסְפֵּן וְרַחוּמָה דְּגוּף . (לְכֹת שְׁבַת הוּא מְרֻעוֹק יִרְמוּהָ קְרוֹבָה לְכוּ) הַשְׁתָּא כְּעִגְלָא וְכוּסָן קְרִיב וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שֶׁבֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יִבְרַךְ אֶת הָאִשָּׁה הַיּוֹלֶדֶת (פְּסֻכָּה) וְאֶת בְּנָה הַנּוֹלֵד (יֵאֵת כְּתָה הַנִּגְלָה) לֵה כְּמוֹל טוֹב (וְיִקְרָא שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל פְּסֻכָּה) בְּעֶבֶר שְׁבַעֲלָה גִרָה לְצִדְקָה כְּשֶׁכֵּר זֶה יִזְכְּהוּ לְגִדְלוֹ (לְנִדְלָה) לְתוֹרָה וְלַחֲסֵה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שֶׁבֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יִבְרַךְ אֶת הָאִשָּׁה הַיּוֹלֶדֶת (פְּסֻכָּה) וְאֶת בְּנָה הַנּוֹלֵד (יֵאֵת כְּתָה הַנִּגְלָה) לֵה כְּמוֹל טוֹב (וְיִקְרָא שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל פְּסֻכָּה) בְּעֶבֶר שְׁבַעֲלָה גִרָה לְצִדְקָה כְּשֶׁכֵּר זֶה יִזְכְּהוּ לְגִדְלוֹ (לְנִדְלָה) לְתוֹרָה וְלַחֲסֵה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְנֹאמַר אָמֵן :

מִי שֶׁבֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יִבְרַךְ אֶת הָאִשָּׁה הַיּוֹלֶדֶת (פְּסֻכָּה) וְאֶת בְּנָה הַנּוֹלֵד (יֵאֵת כְּתָה הַנִּגְלָה) לֵה כְּמוֹל טוֹב (וְיִקְרָא שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל פְּסֻכָּה) בְּעֶבֶר שְׁבַעֲלָה גִרָה לְצִדְקָה כְּשֶׁכֵּר זֶה יִזְכְּהוּ לְגִדְלוֹ (לְנִדְלָה) לְתוֹרָה וְלַחֲסֵה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְנֹאמַר אָמֵן :

לָכֵן כִּלְמִלְכֶּת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ : וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה שְׁבַעַת יָמִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֹא־קֹדֶשׁ כִּלְמִלְכֶּת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ : פ' בשבת ד' ודברך, הִלָּה אֶל־מִשְׁהָ לְאָמֹר : דְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַרְתֶּם אֲלֵהֶם כִּי־הָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת־קְצִירָהּ וְהִבְאֵתֶם אֶת־עֹמֶר בְּאִשִּׁית קְצִירְכֶם אֶל־הַכֹּהֵן : וְהִנִּיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לְרִצְוֹנְכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבָת יוֹפְנוּ הַכֹּהֵן : וְעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְתָּם אֶת־הָעֹמֶר כִּכָּשׁ תִּמְסֹ בַדִּשְׁנֹתוֹ לַעֲלֹה לַיהוָה : וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרִים כֶּלֶת בְּדִלְהָה בַּשָּׂמֶן אִשָּׁה לַיהוָה רִיחַ נִיחָם וְנִסְכָּהּ וְנִסְכֵּי רִיחֵהּ רַבִּיעִית הֵבִיזוּ : וְלָחֶם וּקְדִי וְכֹמֶל לֹא תִאֲכֹלוּ עַד־עֵצָם כִּיֹּם הַזֶּה עַד הַבֵּיאוֹם אֶת־קִרְבָּן אֱלֹהֵיכֶם חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֵיכֶם : ס יִשְׂרָאֵל וּבִשְׁבַת ה' וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבָת מִיֹּם הַבֵּיאוֹם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה שְׁבַע שָׁבָתוֹת מִלְּמַחֲרַת הַיְּהוּדָה : עַד מִמַּחֲרַת הַשָּׁבָת הַשְּׁבִיעִלַת מִסְפְּרוֹ מִשְׁמִיִּים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחַת חֲדָשָׁה לַיהוָה : מוֹשְׁבֵיכֶם הִבְיָאוּ לָחֶם הַתְּנוּפָה שְׁתֵּים עָשָׂר עֶשְׂרִים כֶּלֶת הַתְּרִיבָה חֲמֵץ תֹּאפִינָה בְּפָנִים לַיהוָה : וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הָלֶחֶם שְׁבַעַת כִּכָּשִׁים תִּמְסֹם עַל שְׁנֵה וּפַר בְּקָרָם אֶחָד לַחֲסֹאת שְׁנֵים כִּכָּשִׁים לַיהוָה וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשָּׁה חֲמִשָּׁה נִיחָה לַיהוָה : וְעֲשִׂיתֶם שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲסֹאת שְׁנֵים כִּכָּשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה לֹבֶחַ שְׁלָמִים : וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹהֶם עַל לָחֶם הַכְּפֹרִים הַתְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁנֵי כִכָּשִׁים קֹדֶשׁ

דברי חכמים

אָקערן תּוֹרֵה, דער וואָס איז נאָכאָן אײַן אַזשױף אױף דעם ס. אױף דר וואָס איז נאָגאָן אײַן אַמאָדער. אױב דער וואָס איז אױס גײַי פון אַתּאָפּסאָ, אױב דר וואָס איז קראַנאָן נױען אױב אױס גײַי פון וואַגנער. פון דעם קרן תּוֹרֵה זאָל מען זיך נאָכאָס אױב לאָזן בױ אױב דר פּרײַ. דר ישׁמח מוֹשֶׁה שׂרײַבט דר מענשט וואָס גײַבט אױן גאָס און ער שׂפּײַט אַלע באַשעפּעניש דער וואָס גײַט אױס מאַרענדערקען מאָג זײַנען אַזאָל פּר האָט דײַנס וואָס צוואַס עסט;

וּסְפָרָתָם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת . פֶּן רָעַם אֶת־הָעָם

[illegible]

פֿעִיגסטער טאג פון דאמאָס וואָלט איר ציילן דס הייסט
מקריב ווין וייע תבואה א תבואה צו גאט (במשלוחתים)
ר ברענגן ברוט פון תרומה עס האָט אויף גרובען וערן
געבטיט פֿייער פֿערל וואָס ווין ווין (תקן תאספיה) עס האָט
ר ברענגען פון גאטס ווערען (תקן תאספיה) און איר וואָלט
אינגע רינד און צוויי ווינדער וואָס ווין ווין א תבואה
לִטְסוּן ברענגן אַראָפֿד אַפֿפֿער צום ליבליכען גרוד
האָט איר צוויי פֿאָר פון איר אלס צו אַרמאָנג פֿאר
ה הייבן מיט דעם ברוט פון בכורים ר גאט מיט ד צוויי

הר"ג מצות

שבעין פון אים די אַטמונה וואָר ער זיך לאָזן אָן שבען אלע אַרבעט
מיתות נים עובר צוא ייִן חלילה, און וואָר עס האָבען געטון

المسألة

פירוש ע"מ

צו איינעם היינציג גרופען וערלויבן שום מלאכה פון ארבעט
זאלט איר גיט טאן (הויבן ארבעט) און איר זאלט ברענגן אין
בראנק אפער צו יעדן טעג דעם נייכטן טאג פון פסח
זאל הייליג ווערן געבן שום מלאכה פון ארבעט זאלט
איר גיט טאן (נדרב) און גאט האט געטן משה אזו צו
זאגן (דבר) וועט דאס זיך קינדער שאל אים זאגן וואס
ווי ער וועט קומען אין דר לאנד וואס איז גיב צו איינע
און איר וועט שטיינען איר שטיט פון אינעם תבואה זאלט
איר ברענגען (את עומר) איין בארד פון דאס ערשטע פון
אינעם שטיט צום פלן (הקניף את העומר) דאס פלן זאל
איר היינצן דעם עומר פון גאט פרי איינע צו פויליגען איר
בארגן דאס ערשטע פון וואס וועט זאל אים דער פלן
אזוי הייבען (עשייתם) און איר זאלט מאכען אין דעם
טאג וואס איז דער הייבען דעם עומר זאלט איר נוסח
קוין עטער אין יאר אדאם פון איין ערד צו גאט (מקנתו)
ווי אין קרבן מנחה זאל ווין צווייטע צענטל פינעף מעס
גרייכט מיט אייר איין באנד אפער צו גאט צום ליבליכן
קרבן און ווין גיסונג זאל ווין וויין אפערמיל עטער (דקתם)
און ברוש פון גיסעם ערשטע און מעס פון מערקעלעכע
זאגן און גריכען זאגן זאלט איר גיט עטן פרי דעם
טאג בלאזט פרי דעם אנדערען טאג פסח פרי איר וועט
ברענגן דעם קרבן פון אינעם מאסדעס איין דאס עומר (חוקת)
(עולם) דאס איז אייביגע זענען איינערע ורות (א)
אלע איינערע ויצוג (וספרתם לכם) און איר זאלט ציילען
צווא איינע פון דעם אנדערן טאג וואס טאג פון איר
וועט ברענגן דעם עומר וואס ווערט איר האלדן וויין וואס
מאכט וואס זאל ווין וועט מנחת השבת השביעית

ב'יו מאה דעם בארענע פון דער נויכערס נואך דם איר דער
 גיין אונס פערציג טעג אונז אין פופציגסטן טאג ואָלט איר
 גאר פון איינער צווינגט דאס איר אַרץ ישראָל (תביא) ואָלט איר
 גאר פאָנס וועגען צווייטא דרוט וואָלט איר ברענגן צוויי
 גאָסעס ווערן פון גוי'ערשטע טייג פון יינע תביא'ה ואָלט איר
 בקרוב ייזן מיט דעם דרוט ייפֿען שאַף פון איינער אַלס איר
 גאט גאט (והנהגה) אונז יאָר ובהנהגה אונז יינער צו געבן
 גאט (עצירתם) אונז איר וואָלט מאַכן אייגענע פֿר אַרץ
 אַרבעטן שלמים (והנהגה כהנהגה) אונז איר דעם וואָלט איר

נפֿש איז מיט אונזער גאנץ פארמעגן כּפּרָסס צו ווירדעס הייליגן
גאטן פון אייבערשטן דאס אז איינער וועט אים ניימען אפ צווא

ומנחה נחם ונסכים דבריו ביום: מלכך שבת יהיה ומלכך מתהלכם ויחידך כל-דבר ויחידך
 ומלכך כל-דבר ויחידך אשר יהיה: אך בחמשה עשר יום חדש השבוע באספכם את-דריאת
 הארץ ותחננו את-ה' יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתו וביום השמיני שבתו: ולקחתם לכם
 ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ-עבת וערבי-נחל ושמתםם לפני יהוה
 אלהיכם שבעת ימים: ותחננו אתו חג יהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדלתכם בחדש
 השביעי תחננו אתו: בספת תשבו שבעת ימים כל-האזרח בישראל יושבו בספת: למען ירעו
 דלתכם כי בספות הושבתו את-בני ישראל כהוציא אותם מארץ מצרים: כי יתנה אלהיכם:
 ויבדך משה את-מועדי יהוה אל-בני ישראל:

ונוטל החנו ספר תורה שניה וקורא בו המפטיר כפרשת פינחס

ובחמשה עשר יום חדש השבועי מקראתך יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו ותחננו חג
 יהוה שבעת ימים: והקרבנם עליה אשה בים יחם ליהוה פרים בגדקך שלשה עשר
 אילים שנים ככשים בגי-שנה ארבעה עשר תמימים יהיו: ומנחתם סלת בקורה בשמן שלשה
 עשרים לפר האחד לשלשה עשר פרים שני עשרים לאחד לשני האילים: ועשרון עשרון
 לבש האחד לארבעה עשר ככשים: ושעיר-עזים אחד חמאת מלכך עלת בתמיד מנחתה ונסכה:

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר פחר בגביאים טובים
 ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי תבואת בתורת ובמשה
 עבדו ובישראל עמו ובגביאי האמת וצדק:

דברי חכמים

שלוש אנן אחרות ווי פריש. אי די בעקטע עצה אז די פאסר
 זאל מאכן אנדאסע קענדע אונ זאל די קינדע רופען און די
 קענדע. אונ נאך דער קענדע וועט ער מיט ווי קאנען שמועסן
 וועגן דעם מנהגות ווס עס איז צווישן ווי. אונ קאנען שמועסן
 מיט בייד אזוי אונ אפאקט שמועסן ווי ווען. אונ דאך דעם
 דעם וויכר דר פאסר כח איז ווי אריין צו ברענגען די ערשטע
 ליכשאפט אונ אונ דעם אחרת אזוי ווי פריער. אונ דעם אלץ איז נאך
 דאך דר קענדע ווייל ווי וועגן געסען בייד דר קענדע אלץ און
 איינעם בייד וויינער פאסערס מיט. אונ אזוי איז בייד נאם
 ברך דא ווס ער איז איין מלך איינע אלע קלבים מיט וויינע
 קינדע דעם נעגן די ווישאל. אונ נאם ברך דא וואס ער ווייט
 האלט אייך און מיט מיר נאך איין טאג. אונ דער עיכוב
 זאל ווייזן נאך כדי עס זאל וויין צווישן אייך אחרת אונ
 ליכשאפט ווארעם עס איז ביי מיר שווער איינער צו שווער
 וואס איז נעגט ברען איינער מיט דעם אנדערן:

פירוש ע"מ

פון ארבעט נאמט איר גוט טאן (אלע מועדי וי) דעם נעגן די
 ימים טובים פון גאט ווס איר נאמט ווי רופן איין הייליגע
 רופונג מקריב צו וויין אבראם אפפער צו גאט איין
 עולה מיט אמנה שמועסן מיט נסכים נעבן טאג וויא
 עס איז פון דעם טאג בעשמיט (מלכך שבתו וי) אונס
 די קרבנות פון אלע שבת אונס אונסער איינער געשענעקע
 פון קרבנות אונס אונס אלע קרבנות ווס איר קום מיט אנדער
 פון שפראכען צו ברענגען אונס אונס איינער פריי וויינע פון
 שפראכען קרבנות ווס איר וועט געבען צו גאט (אלע
 בחמשה עשר יום) נאך איין פופענדיגען טאג פון וועגען
 חדש בשעת איר וואר ט איר יתבונה אונס וויינער נאמט
 איר פייערן נאמט פייערן טאג וועגן דעם ערשטן טאג
 איין וועקע אונ דעם כמען טאג איין וועקע (ולקחתם לכם)
 אונ איר נאמט אייך נעמן דעם ערשטן טאג פון פרקט פון
 שבוס אשיינע דעם איז איין אחרת (כפות תמרים) איין צווייג
 פון אשיינער בוס דעם איז אלעב (ענף עץ עבות) אונ
 אצווייג פון אשיינער נאמט בוס דעם איז איין תרם (וערבי נחל) אונ דיא ערבות ווס וואסען ביי דעם טיף אונ איר
 נאמט ויך פריער פון איינער גאט וועגן טעג איר נאך (וחגותם) אונ איר נאמט ווי פייערן נאמט פייער (שבעת ימים
 בשנה) וועגן טעג איר נאך דעם איז איין אונס אונס אייב צו איינער דורות איין דעם וועגען חדש נאמט איר
 פייערען דעם יום טוב (בסוכות תשבו) איין סוכות נאמט איר וויין וועגן טעג אלע איין וואנער צווישן די וישראל נאמן
 וועגן איין סוכות (למען ירעו) כדי עס זאל וויין וועגען וועגען דורות דעם איך האב גימאכט וועגען די קינדער וישראל איין
 סוכות בשעת איך האב וויי ארום פריט פון אלע קינדע דאמאס האב איך וויי גימאכט סוכות פון ענף כבוד איך
 ביי גאט איינער גאט (וידבר משה) אונ משה קום אונס דעם נאמט די נסכים פון גאט צו די קינדער וישראל:
 (ובחמשה עשר יום) אונ איין פופענדיגען טאג פון וועגען חדש זאל וויין איין הייליגע רופונג צו אייך קיין
 מלאכה פון ארבעט נאמט איר גוט טאן אונ איר זאלט האלטען יום טוב איין פייער טאג צו גאט וועגן טעג דעם איז
 סוכות (ולקחתם) אונ איר נאמט אפפערן איין עולה איין פייער צום אפפערן צום ליכליכען ברך פון גאט וועגן דעם
 דרייצן אונ צוויי וויכר שאף פון איין נאך אלע פערען גאנץ און אפערלען וועגען וויין (ומנחתם) אונ וויינער שפיו
 אפפער נאך וויין וועקער מעהל גמישט מיט איל כדי צעהנמל כאס פיר נעמן רינד צו אלע דרייצן וויכר צוויי
 צעהנמל צו נעמן וויכר צו פירער וויכר (ועשרון עשרון) אונ צו איין צעהנמל כאס פיר וועגן שאף צו אלע פערען שאף
 טשעיר צום) אונ איין צווייג באק אשיינע פיר איינער נאמט אונס די ערבה ווס קען איז מקריב שמועסן אלע טאג
 מיט איר שפיו אפפער אונ מיט אירע נסכים:

(כתרי עשר בזכריה סימן י"ד)

הנה יום בא ליי וחלק שאלך בקרבך: ואצפתי את כל הנזים אל ירושלים למצחמה ונפדה העיר ונשמו הבתים והנשים תשפכנה תשגלה כתוב ויצא חצי העיר בגולה ויתר העם לא יפרת מן העיר: ויצא יי ונלחם בגוים ההם ביום הלחמו ביום קרב: ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים אשר על פני ירושלים מקדם ונבקע הר הזיתים מחציו מזרחה וימה גיא גדולה מאד ומש חצי ההר צפונה וחציו נגבה: ונסתם גיא הרבי כי יגע גי הרים אל אצל ונסתם באשר נסתם מפני הרעש בימי עזיה מלך יהודה ובא יי אלהי כל קדשים עמך: והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון יפאון כ: והיה יום אחד הוא יבדע ליי לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור: והיה ביום ההוא יצאו מיס חיים מירושלם חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון בקיץ ובחורף יהיה: והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ימוב כל הארץ פערבה מנבע לרמון נגב ירושלים וראמה וישבה תחתיה למשער בגימן עד מקום שער הראשון עד שער הפנים ומגדל חננאל עד יקבי תמלך: וישבו בה וחרם לא יהיה עוד וישיבה ירושלים לבטח: וזאת תהיה המגפה אשר יגוף יי את כל העמים אשר צבאו על ירושלים המק בשורו והוא עומד על רגליו וגיניו תמקנה בחוריתו ולשונו תסק פירוש ע"מ

הנה יום בא לה' נון קומם אן איין מאג פון גאט און דיין גומם נוס מען הט דיה ישראל בערפוט נועט דיר אונזע געגען ווערען און עס וועט צוא מייזש ווערען צווישן דיר וואספתי און איה גאט וועט איין וואקלן אלע היידען איה ירושלים צו האלפען מלחמה און די שטאט וועט פארווינגן ווערן און די מיינער וועלן בארומט ווערן און די מיינער וועלן גלייכע ווערן מיט גוואלט וועט חצי העיר און איין האלבע שטאט וועט ארום גיין אין גלות און דס איבעריגע פאלק וועט גיט פר שטיין ווערן פון די שטאט ווי וועלן בלייבען אין איר ויצא ה' און גאט וועט ארום גיין און ער וועט מלחמה האלפען מיט די דאזיגע היידן אזוי ווי אין דעם טאג מיט פרעה און דעם ים סוף וועמדו בליליו און גאטס פיס וועלען שטיין אין דעם דאזיגן טאג און דעם הר הזיתים נוס איי פאר ירושלים פון מזרח וייט ווערן פון וויין העלפט צו מזרח וייט און צו מערב וייט ויער און איין גרוסן טאג און עס וועט ווערען אפ גטאן איין האלבע בארג פון ויין ארם צו צפון וייט און די אנדערע העלפט צו דרום וייט וועט גיא הרים און איר וועט אנשליסן דורך דעם טאל פון די בערג דען עס וועט גרייכן דיר טאג פון די בערג ביז קיין אצל ונסתם באשר און איר וועט אנשליסן אזוי ווי איין וועט אנשליסן גווארן פון פר דעם שטיין פון געד ציטערקיש נוס איין גווען אין דיא טעג פון עזיה מלך יהודה בשעת עזיה איז אריין גיגאנגן אין היכל מקדש קמורת צווי ויין ונא ה' אלהי און גאט מיין האר וועט קומן און אלע הייליגע אלקים מיט דיר גאט אונז צו העלפן והיה ביום ההוא און עס וועט זיין אין דעם דאזיגן טאג וועט גיט ויין איין רעכטע ליכט ווערעט איין מונקעלע און פאר איין גלייכע ליכט פארמך די ישראל וועלען גיט וויסן קלאר אזוי ווי וועלן פאר לארן ווערן אדר געהאלטן ווערען והיה חם אחד און עס וועט זיין איין טאג נוס ער וועט זיין באקאנט צו גאטס וואונדער ער וועט זיין גיט טאג און גיט נאכט פארמך מען וועט גיט

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא תִּהְיֶה מְרוּמָתָא יִי רַבָּה בְּהֶם וְהַחֲזִיקוּ אִישׁ יָד רֵעֵהוּ וְעָלְתָה יָדוֹ עַל יָד רֵעֵהוּ: וְגַם יִהְיֶה תִּלְחֵם בִּירוּשָׁלַם וְאַסְף חֵיל כָּל מַגִּימִים סָבִיב וְחָב וְכִסָּף וְבַגְדִים כְּרֹב מְאֹד: וְכֵן תִּהְיֶה מִגַּפַּת הַסּוּם הַפָּרֵד הַגָּמֵל וְהַחֲמוּר וְכָל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּמִּחְנוֹת הַהֵמָּה כַּמִּגַּפָּה הַזֹּאת: וְהָיָה כָּל הַחוֹתֵר מִכָּל הַגִּימִים תְּפָאִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעָלוּ מְדֵי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יִי צְבָאוֹת וְלַחוּג אֶת חַג הַסּוּפוֹת: וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפַּחַת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יִי צְבָאוֹת וְלֹא עֲלֵיהֶם יִהְיֶה הַנֶּשֶׁם: וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עֲלֵיהֶם תִּהְיֶה הַמִּגַּפָּה אֲשֶׁר יִנּוֹף יִי אֶת הַגִּימִים אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לַחוּג אֶת חַג הַסּוּפוֹת: וְזֹאת תִּהְיֶה חֲמַאת מִצְרַיִם וְחֲמַאת כָּל הַגִּימִים אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לַחוּג אֶת חַג הַסּוּפוֹת: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל מִצְלוֹת הַסּוּם קֹדֶשׁ לַיִי וְהָיָה הַסִּירוֹת בְּבֵית יִי בְּמִזְבְּחֵי קִדְּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ: וְהָיָה כָּל סִיר בִּירוּשָׁלַם וּבִיהוּדָה קֹדֶשׁ יִי צְבָאוֹת וּבָאוּ כָּל הַחוֹבְתִים וְלָקְחוּ מֵהֶם וּבָשָׂרוּ בָהֶם וְלֹא יִהְיֶה כְּנַעֲנִי עוֹד בְּבֵית יִי צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא:

המפטיר אומר הברכות

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צְדִיק כָּל הַחַדוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאֱמִיר וְעוֹשֶׂה הַמִּדְבָּר וּמְקַיֵּם שְׁפָל דְּבָרָיו אֲמֵת וְצֶדֶק: נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יִי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲזִיר לֹא יִשׁוּב רִיקָם כִּי אִם מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְנֶחֱמָן אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יִי הָאֵל הַנֶּאֱמָן כָּל דְּבָרָיו: רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבָת נָפֶשׁ תּוֹשָׁע בְּמַחֲרָה בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יִי מְשַׁמֵּחַ צִיּוֹן בְּבִנְיָה:

שְׁמַחְנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְהֵינוּ הַנִּבְיָא עֲבָדְךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בְּמַחֲרָה

פירוש ע"ט

גִּיּוֹן (וְהָיָה הַמִּגַּפָּה) דָּם נִוְעַם יִינִי דִּי מִגַּפָּה פִּון הַיִּנְיָר וְגַם גָּאָט נִוְעַם שְׁפָאָנֶען דִּי הַיִּידִן וְנָאָם וְנִוְעַלן גִּיט אוֹף גִּיּוֹן צו פִּיעֵכֶן דָּעם יוֹם מוֹב פִּון סוֹכוֹת (וְזֹאת הַתִּהְיֶה) דִּי שְׁפָאָרָף נִוְעַם יִינִי פִּר דִּי יִנְיָר פִּון מִצְרַיִם אוֹן פִּר דִּי יִנְיָר פִּון אֲלֵע הַיִּידִן וְגַם נִוְעַלן גִּיט אוֹף גִּיּוֹן צו פִּיעֵכֶן דָּעם חַג הַסּוּפוֹת (בַּיּוֹם הַהוּא) אִין דָּעם דְּאִוִּיגֶען סָאָן נִוְעַם יִינִי אוֹף דָּעם קְלִיגֶען פִּון דָּעם פִּערֵר דָּם נִוְעַלן דִּי גִלְעָדִיָּה וְגַם נִוְעַלן גִּיט אוֹף אִין פִּערֵר פִּון שְׁיִינְקִיט נִוְעַלן דָּאָם נִוְעַם יִינִי הַיִּידִן צו גָּאָט צו מַאָכֶען דָּער פִּון שְׁפָאָרָגֶען גִּעֲמִין צו קֶרְבָּנוֹת (וְהָיָה הַסִּירוֹת בְּבֵית דָּוִד) אוֹן דִּי קֶעפֿ נָאָם אִין גָּאָטס הוּא נִוְעַם יִינִי מִקֵּץ מִקֵּץ פִּון יוֹאִי אִין דָּעם נִשׁ פִּון מִקֵּץ דִּיא נִוְעַלן יִינִי פִון גָּאָדֵר אוֹן יוֹלָדֵר אִין יוֹי דִּי שְׁפָאָרָגֶען גִּעֲמִין דָּעם נִוְעַלן פִּר דָּעם מִקֵּץ (וְהָיָה כָּל סִיר) אוֹן גַּם נִוְעַם יִינִי אִין מִקֵּץ סָאָם אִין יְרוּשָׁלַם אוֹן אִין הַיִּידִן מִיִּלְעֶנֶץ צו גָּאָט דָּעם הַעֲרִשְׁאָרֵן נִוְיִל מִקֵּץ נִוְעַם קֶאָכֶען אִין יוֹאִי דִּיא פִּיר קֶרְבָּנוֹת (וּבָאוּ כָּל הַחוֹבְתִים) אוֹן יוֹי נִוְעַלן מִקֵּץ אֲכֵר דִּי וְנָאָם נִוְעַלן מִקֵּץ שְׁלָמִים אוֹן נִוְעַלן גִּעֲמִין פִּון דִּי שְׁלָמִים אוֹן נִוְעַלן קֶאָכֶען אִין יוֹי (וְלֹא יִהְיֶה כְּנַעֲנִי עוֹד) אוֹן גַּם נִוְעַם יִינִי מִקֵּץ גִּיט גִּלְיָגֶען גִּיּוֹן הַיִּידִן אִין דִּי הוּא פִּון גָּאָט דָּער הַעֲרִשְׁאָרֵן אִין דָּעם דְּאִוִּיגֶען סָאָן דָּעם אֲלֵע נִוְעַלן דִּינֶען צו גָּאָט בֵּית אִין דָּעם הוּא פִּון גָּאָט דָּעם הָאָר אֲכֵר אֲכֵר חֲטִילוֹת אִין דָּער דְּאִוִּיגֶען צִיט וְנִוְעַלן מִקֵּץ נִוְעַם גִּיט דִּיאָרְפֶען צו קִיין סוֹחֶרֶת אֲדָעֵר (וְלֹא יִהְיֶה כְּנַעֲנִי עוֹד) מַאָכֵט (וְלֹא יִהְיֶה כָּאן עֲנִי) דָּם אִין שְׁמִישָׁף גִּיט נִוְעַם יִינִי נָאָךְ דִּיא אִין יְרוּשָׁלַם יִינִי אֲרִיבָא:

ברכת הפטרה ליום **שבת** סוכות

יבא ויגד לבנו על פסאז לא ישוב זר ולא ינחלו עוד אחרים את פבורו: כי בשם
קדשך נשבעת דו שלא יכבה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מלך דוד:
על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום (לשבת השבת סוכה) ועל יום חג
הסוכות הזה שנתת לנו יי אלהינו (לקדושה ולמנוחה) שישלון ולשמחה לבבך ויתפארת:
על הכל יי אלהינו אנהנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמוך כפי כל
מי פמיד לעולם ועד: ברוך אתה יי מקדש (לשבת השבת) וישראל ותומנים:

פאר אשרי ואנס דער חזן דאס:

יה אלהי וגואלי אתיצבה לקראתך. היה ויהיה.
היה והזה. כל גוי אדמתך: ותודה. ולעולה. ולמנוחה.
ולחטאת. ולאשם. ולשלמים. ולמלוואים כל קרבנה:
זכור גלאת אשר נשאה והשיבה לאדמתך. סלה אלהיך
באשרי יושבי ביתך: דק על דק. עד אין נברק
ולתבונתו אין חקר: האר גורא. באחת סקירה בין טוב
לרע יבקר: ותודה ולעולה זכור גלאת ארון צבאות. ברוב
פלאות חבר כל אהלו. בנתיבות לב ללב. הצור
תמים פערלו: ותודה ולעולה זכור גלאת: אלהי וט'

אז עס גיפאלט אום שבת ואנס מען יקים פורקן:

יקים פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי
וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא ורעא חיא וקמא ורעא
די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא למרגן ורבנן חבורתא
קדישתא די בארעא דישראל ודי בבבל לרישי כלה ולרישי גלותא
ולרישי מתיבתא ולדיני דבבא לכל תלמידיהון וכל תלמידי תלמידיהון
ולכל מאן דעסקין באורייתא מלפא דעלמא יברך יתהון יפיש חייהון
ויסגי וימיהון ויתן ארפא לשניהון ויתפרקון וישתובון מן כד עקא ומן כל
מרעין בישון מרגן די בשמיא יהא בסעריהון כל זמן ועדן ונאמר אמן:

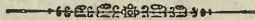
פירוש ע"ט

יקים פורקן עס זאל אף שמיין איין דר לייזונג
פון גאט ווס ויצט אין הימל לייט ועלמיים אונ
און גאד אונ דר בארמקייט אונ לאנג לעבן אונ
גינג פרנסה אונ איין הילף פון גאט ווס אין הימל
אונ שטארק לייב אונ איין לייבט ויגט לעבעדיגע
קינדער אונ זאלן גוונד ויין אנלעכע קינדער ליי זאלן
ניט אף העבן אונ זאלן ניט פר שמעון פון דיא
רייד פון דר תורה לעבן צו די דומדים אונ רבנים
די הייליגע חברים ווס זענען אין ארץ ישראל אונ
די נוס זענען אין כלל צו די עלצטע דרשים אונ

יקום פורקן מן שמיא הנא וחסדא ורחמי וחמי אריכי ומזוני תיחיי וסגתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא ורעא חייא וקמא ורעא די לא יפסוק ודי לא יבמוד מפתגמי אורייתא: קבל קהלא קדישא הדין רב רביא עם זעריא מפלא ונשיא: מדבא דעלמא יברך יתכן פיש חייכון וסגא יומיכון ויתן ארפא דשניכון. ותתפרקון ותשתזבון מן כל עקא ומן כל מרעין בישין: מרן די בשמיא יהא כפעדכון כל זמן ועדן ונאמר אמן:

מי שבנה אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את כל הקהל הקודש הזה עם כל קהלות הקודש. הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. ומי שמחירים במי בנסיות לתפלה ומי שבאים בתוכם לתהפלה. ומי שנותנים נר למאור וזין לקדוש וקהבילה. ופת לאורחים וצדקה לעניים. וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה. הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם. ויסיר מהם כל מחלה וירפא לכל גופם ויכלח לכל עונם וישלח ברכה ויחצלה בכל מעשה ידיהם. עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את כל הקהל הקודש הזה עם כל קהלות הקודש וישושים וסביבות של כל עיר ועיר הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. כל מי שיתן נדבת לבו הן איש הן אשה ללומדי תורה ולעניי ירושלים עיר הקודש. בשכר זה הקב"ה יוכחו לראות בבנינה ולשמוח בתיקונה וישמרתו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה. ויוכלו לביאת משיחנו ולהביא נדבתו לבניו בית הקדוש בטהרה בימינו בעגלא ובזמן קריב. וישלח ברכה והצלה בכל מעשה ידיו עם כל ישראל אחיו נאמר אמן:

פירוש ע"מ

דעמ אין הימל נאל זיין אין ויער אומער לעהנונג
אין אלע צייטן ואל ער גייט מצידי זיין פון אלעם
בייזען דרוף זאגען מיר אמן:
מי שברך דר וס המ געגענטש אונזערע עקמען
ער נאל גענטשן דעם דאזיגן הייליגן איין ואמלונג
מיט אלע תיקנים איין ואמלונג ס זיי אונ ויערע
נויער אונ קינד אונ אלץ וס צו זיי גיהער אונ די
ווס שמעקן אפ שולן אין זיי מתפלל צו זיין אונ דיא
ווס קומן אין זיי מתפלל צו זיין אונ די וואס גיבן
מוען מיט כל ישראל ויערע בריכער:

שחרית ליום א של סוכות

אשרי יושבי ביתך עוד יהללה סכה :
אשרי העם שפכה לו אשרי העם שני אלהיו :

קמה תחלה לדור ארוממה אחי המלך ואברכה שמך לעולם ועד : בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד : גדול יי וגדלל מאד וגדלתו אין חקר : דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיה יגידו : תדר כבוד חורף ודברי נפלאותיה אשיח : וגעו נוראותיה יאמרו וגדלתה אספרנה : ובר רב טובה יגיעו וצדקתה יבגנו : חנון ורחום יי ארך אפים וגדל חסד : טוב יי לכל ורחמו על כל מעשיו : ידוע יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכה : כבוד מלכותה יאמרו וגבורתה ידברו : להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו : מלכותה מלכות כל עולמים וממשלתה בכל דור ודור : כוונת יי לכל תנופלים וזוהר לכל תפופים : עיני כל אליה ישברו ואתה נתת להם את אכלם בעתו : פותח את ידיו ומשפיע לכל מי רצון : צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת : רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע וישועם : שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד : תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד : ונאחזנו בברך יה מעתה ועד עולם חלמייה :

סדר הכנסת ספר תורה

חזן יהללו את שם יי כי נשוב שמו לברו :

קהל הודו על ארך ושמונים ותרס קמן לעמו מהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו הלהיה :

אום שבת ואום פסח דאם :

אום דער וואקען ואום פסח דאם :
קדור מומור לוי הארץ ומלואה חבל ויושבי בה : כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכולנה : מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו : נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו ולא נשבע מרמה : ושא ברכה מצא יי וצדקה מאהי ישעו : זה דור ורשיו מבקשי פניו יעקב סכה : שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי זה מלך הכבוד יי עזו וגבור יי גבור מלחמה : שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי הוא זה מלך הכבוד יי צהאות הוא מלך הכבוד סכה :

קומור קדור הבו לוי בני אלים הבו לוי כבוד ועזו : הבו לוי כבוד שמו השתחוו לוי בהדרת קדש : קול יי על המים אל הכבוד העלים יי על מים רבים : קול יי בפח קול יי בחר : קול יי שבר ארום וישבר יי את ארזי העבנו : ונרקודם כמו עזר לבנו ושריון כמו בן ראמים : קול יי חוצב להבות אש : קול יי יחיד מדבר יחיד יי מדבר קדש : קול יי יחולל אילות ויחושף יעדות ובהיכלו בלו אומר כבוד : יי למבול ישב וישב יי מלך לעולם : יי עזו לעמו וימן יי יברך את עמו בשלום :

ועזן פסח דאם ספר תורה אין היכל ששעלם ואום פסח דאם :

ובנחה יאמר שובה יי הכבות אפפי ישראל : קומה יי למנוחתה אמה וארון עזו : בנהיה ילקשו צדק וחסידיה יבגנו : בעבור דור עבדה אר השב פני משיחה : כי לקח טוב נתתי לכם :

פירוש ע"ט

ובנחה יאמר שבעת דר ארון פלענט רוען פלענט משיח ואמן קעחר ויידר ביין רועה צווישן דא צענדלינט טונענדע אירן : קמה שמיא אף גאט צו דיין רועה דוא מיט דעם ארון פון ביין שמארקע תורה פה צו דייע כהנים טענן ויה קליידן מיט גרעכמייט און דייע פרומע טענן וייען ביין לוב בגבור פון ווענין דור דיין קענקט :

ואלסטו

תורתו אל מעוזבו: עץ חיים היא למחיותם בזה ותומכיה מאושר. ודרכה ברכי נועם ובר
נתיבותיה שלום: השיבנו יי אלהיך ונשובה חרש ימינו כקדם:

דער חון ואנס חצי קריש:

יתגדר ויתקדש שמייה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה.
ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. בתיכון ובימיכון ובחיי דכל בית ישראל בענדא
ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא. יתברך
וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשאל ויתחדר ויתעלה ויתחלל שמייה דקודשא בריך הוא.
לעילא מן כל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחממתא באמירן בעלמא ואמרו אמן:

תפלת מוסף ליום א של סוכות

כי שם יי אקרא הבו גודל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי נגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואדני אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד השל:

מכלכל חיים בחד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומהיר אסורים ומקיים אמונתו ליושני עפר: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך מסית ומחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי מחיה המתים:

בחזרת סוף הספלה ואמרו קדוש:

בחר יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה.
יחד כלם קדשה לך יישישו פדךר האמור עד יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר:
קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: פבורו מלא עולם משרתיו
שואלים זה לזה איה מקום כבודו להעריצו לעמתם משפחים ואומרים: קהל ברוך
כבוד יי במקומו: ממקומו הוא יפן ברחמי לעמו ויהון עם תמידיים שמו ערב ובוקר

פירוש ע"ט

ואלקטו נים אב זאען דעם פאר לאנג פון זיין
גיואלקטן בלח סוב וייל איה האב איין גיואלקט
לעהרע גיגעבען ואלט איר דרום מיין תורה גיט
פר לאנג חיים יא איז איין בום פון לעבן פיר די
וואס האלטן זיך אן איר אונ די נוס שמיצן איר זענן
גליקליך דעק אייהרע וועגן נעגן ליבליכע וועגן
אונ אלע איהרע שמעין נעגען פריד השיבנו
קער אונן אום דוא גאט צוא דיר וועלען מיר ניה
ווייער קערען חרש נישט בענייע אוועקע מעג
וויא פאר צייטן

בערציד ויידיש מיר וועגן שטארקן דיר אונ
מיר וועגן הייליגן דיר אורי מלאכים וואס גייטען

בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים : שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :
הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושענו. והוא יושענו ויגאלנו שנית
וישמענו ברחמינו שנית לעני כל חי לאמר. הן נאלתי אתכם אחרית בראשית
להיות לכם לאלהים. אני יי אלהיכם : חן אדיר אדירנו יי אדונינו מה אדיר
שמו בכל הארץ. והיה יי מלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו
אחד : ובדברי קדש פתוב לאמר : ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור תללויה :
חן לדור ודור נגיד גדלך ונצח נצחים קדושתך נקדש. ושכחך אלהינו מפנינו לא ימוש לעולם
נא. כי אל מלך גדול נקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום ותקדש סלה :
כי אל מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :
אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך.
ושמו הגדול והקדוש עלינו קראת :
ותתן לנו יי אלהינו באהבה (לשבת) שבתות קמוחה ו
מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון. את יום השבת
הזה ואת יום חג הסוכות הזה : זמן שמחתנו (באהבה) מקרא
קודש וזכר ליציאת מצרים :

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעד אדמתינו
ואין אנהנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך.
ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש
שנקרא שמו עלינו מפני היר שנשתלח במקדש :
יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן

פירוש ע"ש

דאס פיינש ביי ומפני חטאינו גלינו מפני חטאינו גלינו :
ומפני חטאינו גלינו : חטאינו גלינו : חטאינו גלינו :
מיר גווארן פון מירקען פון אונזער לאנד אונז מיר
גענין גווארן פון מירקען פון אונזער לאנד אונז מיר
מיר קענין גיט און צו גיין אונז צו ווערן געזען אונז
בוקן זיך צו פון דיר גאט געזען אונז צו מאן אונז
שווערדיק אונז דיין אונז דר וויילען הווא אין דעם
נאכפערען אונז הייליגן הווא וויילען אונז דאס
גירופען פון דעם פיינעם האנט וואס נא איז
גשטרעקט גווארן אין דיין בית המקדש אונז האט
קרום גימאכט יי מיר בעסן דיר גאט אונז גאט
דיין גאט פון אונזער עלטערן דעם דיין וויילען וואס וון
די דר באקעמער קניג וואלסט זיך אונז מעכט

ווי שמע הער צוה ישראל גאט אונזער גאט ער איז
אייניג ער איז אונז גאט ער איז אונזער פאטער
ער איז אונזער העלפער אונז ער גאל מאכען אונז
הערען מיט זיין דער בארומקייט דאס אנדערע
מאל פון די אונז אונז וואס עס לעבט צוויי צוה
איה איין גאט איה בין איינער גאט :
אדיר אדיר ער איז מעכטיג אונז מעכטיג
גאט אונז הער ווי שטארק איז דיין גאט אין גאר
די וועלט. אונז גאט וועט זיין אונז און גאר דר
וועלט אין יענעם טאג וועט זיין גאט אונז זיין
נאמען איינס וידבוי אונז דיין הייליגע הייד איז
אונז גשירבן גאט וועט קניג און אייבן דיין גאט
ציון און דורי דורות לזכר גאט :

שְׁתֵּי שָׁבוּ וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיעִי
וּתְבַנְּהוּ מִהֲרָה וְהַגְדֵּל כְּבוֹדוֹ: אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ גִּלְה
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מִהֲרָה. וְהוֹפֵעַ וְהַנִּשָּׂא עָלֵינוּ
לְעֵינֵי כָל חַי. וְקָרַב פְּזִירָנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפֻצוֹתֵינוּ בֵּינָם
מִירְכַּתִּי אֶרֶץ: וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה וְלִירוּשָׁלַיִם
בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ
אֶת מְרִבְּנוֹת חֻבוֹתֵינוּ תְּמִידִים בְּסֻדְרָם וּמוֹסָפִים
בְּהִלָּכָתָם: וְאֵת מוֹסֵף (לשבת מוספי יום השבת הזה ו) יוֹם
חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה: נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה בְּמִצּוֹת
רְצוֹנָה. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה
עֲבֹדָה מִפִּי כְבוֹדְךָ בְּאִמּוֹר:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשורים סוכת מנחה גדולה בשמן
ונסכו: ועלת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה: (וה קרבן שבת וקרבן יום באמור):
ובחמשה עשר יום לחודש השביעי מקרא קודש יהיה לכם. כל מלאכת עבודה
לא תעשו וחסותם חג לוי שבעת ימים: והקרבתם עולה אשה ריח ניחוח ל' פרים

פירוש ע"ט

אֲנִי וְאַלְכֶם דָּךְ אִיבָעַר אִינִי מִרְחֵם וְיִין אֲנִי אִיבָעַר
דִּיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִיט בִּיין פִּיר דְּעַר בְּאִירִיקִיט
אֲנִי וְאַלְכֶם אִים גִּיד בְּנֵעַן אֲנִי וְאַלְכֶם גְּרוֹם טִאכִין
יִין כְּבוֹד אֲנִי דִּי הַאֲסֵם אֲנִי מִכְּמִים גִּנֵּעַן דִּוְרָה
דִּינֵעַ נְבִיאִים דֶּס דֶּר כְּבוֹד פֿון דֶּס בֵּית הַאֲחֵרִין
וְנֵעַם נִקְרַעַר וְיִין פֿון דֶּס עֲרִישְׁתִּין אֲבִינוּ אֲנִי וְאַלְכֶם
אֲנִי קִינִי מִיר בְּעֵמֶן. דִּי וְאַלְכֶם מִגְּלָה וְיִין דֶּס
כְּבוֹד פֿון דִּין מְרוּכָה אִיבָר אֲנִי וְהוֹפֵעַ אֲנִי דֶּר הוֹב
דִּיךְ אֲנִי וְיִין גְּרוֹסִיקִיט אִיבָעַר אֲנִי דֶּס אֲלֵעַ
וְאַלְכֶם דֶּס וְעֵהן אֲנִי דֶּר בִּיקֵם אֲנִי גֵאָם נִקְרַב אֲנִי
מִאֶרְ נִאֲרִיקֵם אֲנִי גֵעַם צוֹנָף אֲנִי וְנִקְרַעַר פֿר שְׁפִירִיקֵם
פֿון צוֹוִישִׁין דִּי פֿעֲקֵקֵר וְנִקְרַעַר אֲנִי אֲנִי וְנִקְרַעַר פֿר
שְׁפִירִיקֵם וְאֲמִיל אֲנִי פֿון דִּין גֵּעַנֶן פֿון דֶּר וְנִקְרַעַר
וְנִקְרַעַר אֲנִי כְּעֵנֶן אֲנִי אֲנִי בִּין שְׁאָמֵם צִיִּין מִיט
נִינִאֲגֵם אֲנִי אֲנִי יְרוּשָׁלַיִם וְיִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲנִי
מִיט דֶּר שְׁמִיחָה וּסִי מִיר הִאָבֶן פֿון פֿרִיעַר גִּיהִאֵם
אֲנִי מִיר וְעֵהן אֲרִיס גִּנִּאָנֶן פֿון מִצְרִים אֲנִי דִי שְׂכִינָה
מִיט אֲנִי גִנֵּעַן דִּיא שְׂמִיחָה וְאַלְכֶם מִיר וְיִידֵר הִאָבֶן
נִשָּׂא אֲנִי דֶּס אֲנִי יְרוּשָׁלַיִם וְעֵהן מִיר מִקְרִיב וְיִין
פֿר דִּיר מְרִבְּנוֹת וּסִי מִיר וְעֵהן שְׁלִדִּי צוֹ כְּרֵעֵנֶן
מִמִּידִי דִּי מְרִבְּנוֹת וּסִי מִיר הִיט תְּמִיד מִקְרִיב גִּנֵּעַן
בְּסֻדְרָם אֲנִי וְיִין שְׁמִינֵן אֲנִי דֶּר תוֹרָה אֲנִי גִישְׁרִיקֵן
וּמוֹסָפִים אֲנִי קֶן כְּבוֹד פֿון מוֹסֵף וְיִין דֶּר אֲנִי וְיִין אֲנִי

מוסף ליום א של סוכות

בני בקר שלעיה עשר אילים שנים פכשים בני שנה ארבעה עשר תמימים יהיו :
וכנחתם ונספיהם כמדבר שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאל ועשרון
לכבש וזין כנספו ושני שעירים לכפר ושני תמרים כהלכתם :

לשבת ישמחו במלכותה שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענו
מטובה ובשביעי רציה בו וקדשה חקנת ימים אותו קראת. וקר למעשה בראשית :

אלהינו ואלהינו אבותינו (כשבת רצה במנוחתינו) מקד רחמן רחם עלינו
טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה. בגלל אבות
שעשו רצונך. בני ביתך בבתחלה ובזמן מקדשך עד מכונו. וחראנו
בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פתנים לעבודתם ודנים לשירם
ולזמרים. והשב ישראל לגויהם. ושם נעלה ונראה ונשתחוו לפניך
בשירש פעמי רגלינו. בפתח בתורתך שירש פעמים בשנה יראה כל
זכורך את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר בחד המצות ובחד
השבועות ובחד הסוכות ולא יראה את פני יי ריקם. איש במתנת ידו
בברכת יי אלהיך אשר נתן לך :

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו (לשבת) אלהינו ואלהינו

פרוש ע"י

ויקדער צוויי וויקדער שאף פון איין יאר אַלט
פערצעהן גאנץ און אפעהער נאָר ווײַן :
ומנחתם און ויער מעל אפסער און ויער וויין
צום גיסונג אז ווײַא גינאט ביי אלע קרבות דריי
צעקנאלי מעל פיר יעדע רינד און צוויי צעקנאלי
פיר איין וויקדער און איין צעקנאלי פיר איין שאף
און וויין ווײַא דער שיעור פון וויין גיסונג און איין
באק צום פאר געבונג און צוויי קרבות וואס
מען איז שטענדיג במריב אלע מאס ווײַא
שטיינער איז :
ישיחיו עם טעגן ויה פרייט מיט דיין מלוכה
די ווס הימן שבת און די ווס רופן אים איין מאס
פון פרעגלין צו דס פאלק ווס הייליגן דעם ויעקען
מאס מיט קידוש אלע וועלען ויה וועינען און
נענעפטלין פון דיין גוסס לעולם הָא אוף האַפּען
ווי הענג פון דעם ויעקען מאס וואס ער איז דיר
געלען און האַקט אים גהייליקט דו האַקט אים
גרופן דר גרוסקיט מאס פון אלע מעג און ווי אין
פסוק שטייט גאט הָא גלוסט אין דעם ויעקען מאס
און שרייבט דר פרגוס וינתן פון דעם מאס שבת
דער מאנט ויה אין מעשה בראשית ווי גאט האט
באשאפּען דא וועלט אין וועקס מעג און קאן
ער אויך געבען געזען שבר צו דא וואס הייט
ניקט מצות

דאס פייש פון ויהשיאנו און רצה
ובכדים געפנט מען ביא מעריב :

מבחר

אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתה
שבענו מטובה. ושמח נפשנו בישועתה. ומהר לפנינו
לעבדה באמת ותנהיגנו יי אלהינו (באהבה ובכבוד) בשמחה
ובששון (שבת) מועדי קדשה. וישמחו בך ישראל מקדשי
שמה. ברוך אתה יי מקדש (השבת) ישראל והומנים:
(*) רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה
לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברחון:
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחווה עינינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:
מזמור דרבנן
מזמור אנתנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר
בראשית ברכות והנאות לשכך הנהל ומקדש
על
ונספר

די תהנה ואנש טען וטען די פהנים דיכטן אז דר חן תיבט אן צו ואנקן רבה:

(*) אלהינו ואלהי אבותינו:
פריד אונ שרחה אונ שטיקייט עם זאך חליקת
גיש קומטן מיין איבער שרעק אין אונגור האו:

אונגור נאט דר נאט פון אונזער עקטורן אברהם
יצחק ויעקב הנה בגי אהרן פהנים נון דיא קינדר
פון אהרן דייעב פהנים וועלן אונגור און. תייבן די
הענט צוא בענטשען דיין פאלק ישראל מיט גאר
זייער הארץ און וועלן ואנן די ברכה ווס דו האסט
זיי גבאטן דס מיט דר ברכה ואנן זיי בענטשן דיין
פאלק ישראל ווען זיי שפעלן זיך צום דוכן רבונן
שך עולם פר נעם דאס גביט פון די פהנים וואס
בענטשען דיין פאלק ישראל און מיר זאלען
גבענטשט ווערען אלע יודען באנאנד און און איה
מיט מיין מאן און מיינע קינדר צווישן זיי צו גיין
לעבן און גוטע פרנסה פון דיין פילער גבענטשער
האנט מיר ואנן גיט בארפן אן קומן צו איין בשר
ודם און דס מיר זאלן זוכה זיין צו האבן קינדר און
קינדס קינדר גוטע און פרומע נאטס דאנערס און
נאטס בארעכטיגט. און ואקסט אונז היטן פון אלעם
ביינען מיין שווא און אונז גיט בענטשן מאן מיין
שלעכטן און ואקסט דר רייכטן דיין פניט צו אונז
מיר ואנן קענן דר באדאטן דיי היינדיגע הורה מיר
זאלן גיט ווידער שפעטיגן אקעגן דיד און ואקסט
אונז לייט וועלען מיט אלעם גושן מיט אונט לעבן.
לעבן פון גוהר. לעבן פון פרנסה. לעבן פון שפיו
לעבן פון דר גערויג. לעבן פון בייקייט. לעבן פון
אונט מול און ואקסט אונז נושא פנים זיין ווען דו
קוקסט צוא שפעטן און אין דעם זכות פון אהרן
הכהן מיט זיינע קינדער און ואקסט טוען צוא אונז

אתה חזל תפריס כל ברכה ותהנה נאט ווס די
ביסט דער הויבן אוף אלע בענטשונג און לוב עם
אין אפגעקן פר ויר דס איבער אונזער וינד און דר
בית המקדש חרוב גווארען און עם אין צוא גנומען
גווארען די לוכט פון אונזער אונן און ווען דר בית
המקדש אין גשטאטן פלעגן די ישראל פקייביוין
קרבנות צוא פאר גיבען אוף וויערע וינד און דיא
פהנים ווען גשטאטן אוף וויער דוכען און די לויס
מיט וויער גוואנן איה היינט האבן מיר דס אלץ אן
גווארן נאר דס איז אונז געליבן דס די פהנים קומן
צו בענטשן דיין פאלק ישראל מיט דר ברכה ווס דו
האסט זיי גבאטן דרום פעט דך רבשע פר נעם די
ברכות פון די פהנים ווס בענטשן אונן און עם זאל
פאר דיר ווס זיין אונזער געט גלייך אז איין קרבן
איה פעט דך דער בארעכטיגט פאטער ואקסט מיט
דיין גרום דר בארעכטיגט דר בארעכטן אוף אונז און
ואקסט בעזן דיין בית המקדש פון איימעל פייגער
און מייסט די שטאט ורושלים דס דו ואקסט אום
קען איה קינדר צו איר. קער אום דיין שכינה
מיין ציון און דעם פיר פון קרבנות מיין ורושלים
און דארט וועלן מיר דך דינען מיט פארקט אז
ווי די מעג פון אייביג און אזו וויא די פערטנע
יארן היינא זאלן זיין צו באווייזונג דיא זאג פון
מיין מויל און דס מראקטן פון מיין הארץ פר דיר
נאט מיין בשעפער און מיין אויס ליינר אמן:

וְנִסְפָּר תַּחֲתָהּ עַל חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיַדָּהּ וְעַל
נִשְׁמוֹתֵינוּ הַבְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסְיָה שֶׁבָּכָר יוֹם
עֲמָנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיהָ וּמִבּוֹהֲלוֹתֶיהָ שֶׁבָּכָר עַתָּה
עֲרֵב וְבוֹקֵר וְצִדִּיקִים הַטּוֹב כִּי יֵאָדָר בְּחַמֶּיהָ וְהַמְרַחֵם כִּי יֵאָדָר תַּחֲתָהּ
כִּי מַעֲלָם קוֹנֵנוּ לָךְ :

וְעַל כָּלֵם יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרַחֵם וְיִתְנַשֵּׂא (הַמִּיד) שְׂמֵהּ מַלְכֵנוּ תָמִיד לְעוֹלָם וָעֶד :
וְכֵל חַיִּים יוֹדוּ סֶלֶה וְיִהְיֶה לָךְ שְׂמֵהּ חֲנוּנִי בְּאֵמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב הָאֵל
יִשְׁוּעֵתֵנוּ וְעִזְרָתֵנוּ סֶלֶה הָאֵל הַטּוֹב : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׂמֵהּ וְלָךְ נֶאֱחָד לְחֻדוֹת :
שֵׁם שְׁלֹם טוֹבָה וְבִרְכָּה חַיִּים חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עֲמָהּ בְּרַכְנוּ
אֲבֵינוּ בְּכָנוּ כְּאֶחָד יֶחֶד בְּאֹר פְּנִיָּה כִּי בְּאֹר פְּנִיָּה נִתַּתְּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים
וְאֶהְבֵת חֶסֶד וְצִדִּיקָה וְרַחֲמִים וְבִרְכָּה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלֹם וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיהָ לְבִרְכָּנוּ
וְלִבְרָךְ אֶת כָּל עַמָּה יִשְׂרָאֵל בְּכָל עַתָּה וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁמְךָ בְּרוּךְ עוֹן וְשְׁלֹם :
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹם :

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ וְיִשְׁפָּתִי מִדְּבַר מַרְמֶה וּלְמַקְלִי נַפְשִׁי תְדוּם וְנַפְשִׁי כְּעַפְר
לִכְלֵ תִהְיֶה פֶתַח לְכִי בְּתוֹרָתָהּ. וְאַחֲרֵי מִצּוֹתֶיהָ תִּרְדּוּ נַפְשִׁי וְכָל הַקָּמִים וְהַחַיִּים שְׂבִים עָלַי
דְּרֹעַ מִתְּהַר הַפֶּר עֲצָתָם וְקִקְל מַחֲשַׁבְתָּם : עֲשֵׂה לָמַעַן שְׂמֵהּ עֲשֵׂה לָמַעַן יִמְנֶה עֲשֵׂה
לָמַעַן תוֹרָתָהּ עֲשֵׂה לָמַעַן קְדוּשָׁתָהּ. לָמַעַן יִהְיֶה לִי יִדְּיָהּ הוֹשִׁיעָה יִמְנֶה וְעֲנֵנִי יִהְיֶה
לְרַצוֹן אֲמַרִי כִּי וְהַיּוֹן לְכִי לְפָנֶיהָ יי צוּרִי וְגוֹאֲלִי : עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמִרְמִיו הוּא יַעֲשֵׂה
שְׁלֹם עֲרֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרו אָמֵן :

וְהִי רַצוֹן כִּלְפָנֶיהָ יי אֱלֹהֵינוּ נֹאמְרֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִּקְרָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִתְהַר בְּיָמֵינוּ וְכָל הַלְכָנוּ בְּתוֹרָתָהּ : וְשֵׁם
עֲבָדָה בִּירָאָה כִּימֵי עוֹלָם וְכָשֵׁנִים קְדֻמוֹת : וְעֲרָבָה לִי מִנְחָה וְיִהְיֶה וִירוּשָׁלַם בְּיָמֵי עוֹלָם וְכָשֵׁנִים קְדֻמוֹת :

סדר ברכת כהנים

אוֹ דַּעַר חֵן הָאֵלִים וְתַחֲנוּנָה וְאֵם קֹהֵל דָּאָם :

וְתַעֲרֵב לְפָנֶיהָ עֲתִירָתֵנוּ בְּעוֹלָה וּבִקְרָבָן. אֲנָה רַחוּם בְּרַחֲמֶיהָ הַרְבֵּים הַשֵּׁב
שְׂכִינָתָהּ לְצִוּוֹן עִירָהּ וּסְדֵר הַעֲבוּדָה לִירוּשָׁלַם : וְתַחֲנוּנָה עֲרֵינוּ בְּשׁוּבָה לְצִוּוֹן
בְּרַחֲמִים וְשֵׁם נְעִבְדָּה בִּירָאָה כִּימֵי עוֹלָם וְכָשֵׁנִים קְדֻמוֹת : ע"כ וְהַשֵּׁם מְסִים בְּרוּךְ
אַתָּה יי שְׂאוֹתָהּ לְבָרָה בִּירָאָה נְעִבּוֹד :

דַּעַם וְהִי רַצוֹן וְאֵנֶן דִּיא כְּהֵנִים אֵין קֹהֵל פֶּאָר דַּעַם דִּיקְעֵנֶן :

וְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיהָ יי אֱלֹהֵינוּ נֹאמְרֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׂתַתָּה וְתִבְרָכָה הוֹאֵר
לְכַהֲנִים

שְׂעוֹתֵינוּ לְבָרָה אֶת עַמָּה יִשְׂרָאֵל

בְּרָכָה שְׁלִימָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִכְשׁוֹל וְעוֹן כִּלְפָּן מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם :

אֱלֹהֵינוּ וְאַחֲרֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַכְנוּ בְּרַחֲמֶיהָ הַמְשׁוֹלֶשֶׁת בְּתוֹרָה הַתְּבוּכָה עַל יְדֵי מוֹשֶׁה עֲבָדָה
הַמְּבֹרָה כַּפִּי אֲהֵרֵן וְכֵנִי. כִּי כֹהֵל בְּרַחֲמִים. וְסִקֵּל שׁוֹנֵן עִם קְדוּשָׁה כְּאֲמֹר :

פִּירוּשׁ ע"ס

וְתַעֲרֵב לְפָנֶיהָ שְׂכִינָתָהּ אֲנִי עִם וְלֹא יוֹם יוֹן פֶּאָר
דִּיר גָּאָם וְאֵנֶן נִבְעֵם אֲנִי אֵין עוֹלָה אֲנִי אֵין
קְרָבָן אֲנִי אֵין בְּעֵם דִּיר גָּאָם וְנִי דִּיר וְנִי עֲרֵקֶם גְּרוּפָן
רַחוּם מִיט דִּיקָה בִּירָאָה אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין
דַּעַר בִּירָאָה אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין
רַחוּם אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין
וְעוֹלָם מִיט דִּיקָה דִּיקָה מִיט פֶּאָרְכָם אֲנִי אֵין אֵין
מַעַן פֶּאָר אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין אֲנִי אֵין
כִּימֵי עוֹלָם וְכָשֵׁנִים קְדֻמוֹת :

בְּנוֹת

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּקִדּוּשְׁתּוֹ שֶׁ אַתָּה וְצוּנו
 לְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: אמן
 יְבָרְכֶךָ. יי מַצִּיּוֹן עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ
 בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יי וְכֵן בְּרָכִי אֶת שֵׁם קִדְּשׁוֹ:
 יי אֲדוֹנֵינוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ
 יי בָּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי בָּקָר אֲעֲרֹךְ לָךְ וְאַצְפָּה:
 וַיִּשְׁמְרֶךָ. שְׁמִרְתִּי אֵל כִּי חֲסִיתִי בְּךָ
 שְׁמִרְתִּי כְּאִשּׁוֹן בֵּית עֵינַי בְּצֵד בְּנִפְיָה תִּסְתַּיְרֵנִי:

רְבוּנוּ שֶׁ עוֹלָם אָנִי שְׁלָךְ וְחַלּוּמוֹתַי שְׁלָךְ חֲלוֹם חֲלֵמְתִי וְאִנִּי יוֹרֵעַ מֶה הוּא יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי
 אֱלֹהֵי נַאֲלֹתִי אֲבוֹתַי שְׁתִּיבּוּ כֹל חַלּוּמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה. בֵּין שְׁחֲלֵמְתִי עַל עֲצָמִי וּבֵין
 שְׁחֲלֵמְתִי עַל אַחֲרִים וּבֵין שְׁחֲלֵמְתִי אֲחֵרִים עָלַי. אִם מוֹכִיבִים הֵם חֲלוֹם וְאִם צֶדֶק וְיִתְקַנְיָמוּ כִּי וּבִהְיוֹת
 מִחַלּוּמוֹתָיו שֶׁ יוֹסֵף הַצִּדִּיק וְאִם צִרְיָכִים רְפוּאָה לְפָאֵם כְּחֻמְהוֹ מֶלֶךְ וְהוֹדָה מִחֲלוּ וּבְמִרְיָם תִּנְבִּיאָה
 מִצִּדְקָתָהּ וּבְנִצְחָן מִצִּדְקָתָהּ וּבְמִי מֶרֶה עַל יְדֵי מוֹשֶׁה רַבֵּינוּ וְכַמִּי וְיִיחִי עַל יְדֵי אֱלֹהֵשׁ וְכַשֵּׁם שֶׁהַפֶּתַח
 אֶת קִלְעֵן בְּלָעָם הִרְשַׁע מִקְלָה לְבָרְכָהּ בֵּן תִּהְיוּ כֹל חַלּוּמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה
 וְתִשְׁמְכֵנִי וְתִחַנְנֵנִי וְתִרְצֵנִי אָמֵן:

יְאֹר. אֱלֹהִים יַחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְאֹר פָּנָיו אֶתֵּנוּ סֶלָה
 הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל עַבְדְּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְּחִסְדְּךָ:
 יי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאַמֶּת
 יי אֵל בְּאֶפֶס הוֹכִיחֵנִי וְאֵל בְּחִסְדְּךָ תִּקְרָנִי:
 פָּנָיו. אֱלֹהִים יַחַנְנֵנִי כִּי יָחִיד וְעֵנִי אָנִי
 פָּנָה אֵל תִּפְלֹת הַעֲרֹר:
 אֶלֶיךָ. יי נִפְשִׁי אֲשֵׁא
 אֶלֶיךָ יי שׁוּעָתִי וּבִבְקָר תִּפְלֹתִי תִקְרָנִי:
 וַיַּחַנְךָ. הִנֵּה כְּעֵינִי עֹבְדִים אֵל יְד אֲדוֹנֵיהֶם. בְּעֵינִי שִׁפְחָה אֵל יְד גְּבֻרָתָהּ
 בֵּן עֵינֵינוּ אֵל יי אֱלֹהֵינוּ עַד שִׁיחַנְנוּ:
 חַנְנֵי אֱלֹהִים כְּחִסְדְּךָ כְּרֹב בְּחִסְדְּךָ מֶה פֶּשַׁע: רַב־שׁ
 יִשָּׂא בְּרָכָה מֵאֵת יי וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמֵצֵא חֵן וְשֹׁלֵךְ טוֹב בְּעֵינֵי
 אֱלֹהִים וְאָדָם: נִשָּׂא לְבָבֵנו אֵל פָּתִים אֵל אֵל בְּשָׂמִים:
 יי חַנּוּן לָךְ קוִינֵנוּ הִנֵּה וְרוּעֵם לְבָקָרִים אֵף יִשְׁוּעֵתֵנוּ בְּעֵת צָרָה
 יי אֱלֹהִים צָבָאוֹת שְׁמֶעָה תִּפְלֹתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב כְּדָה:
 פִּירוּשׁ ע"ט

רְבוּנוּ שֶׁ שֵׁם הָעֵר פֶּן דָּר וְעֵלְמָת אֵיךְ בֵּין דִּין
 אִם מִיִּנֵּעַ חַלּוּמוֹת וְעַל דִּין אִין חֲלוֹם הָאֵם מִיךְ
 גְּחֵלְמָת אִם אֵיךְ וְיִיִּם נִשְׁמַע וְיִיִּם עַר בְּאִשְׁמִיט יְהִי עֵם
 וְאֵל יִין דָּר וְיִין לָר דִּיר גָּאֵם מִיִּין גָּאֵם אִם גָּאֵם
 פֶּן מִיִּנֵּעַ עֲלִשְׁרָן דָּם אֶלֶם מִיִּנֵּעַ חַלּוּמוֹת וְאֵל יִין
 אִף מִיר אִם אִף כָּל יִשְׂרָאֵל צוּ גִטָּן בֵּין סִי מִיִּנֵּעַ
 חַלּוּמוֹת וְעַל מִיר וְעֵלְבָרְט סִי מִיִּנֵּעַ חַלּוּמוֹת
 בְּמִיִּטָּן אִף אֲנִדְרַע לִיִּם סִי אֲנִדְרַע לִיִּם הָאֵם
 גְּחֵלְמָת אִיךְ מִיר אִם אִם דִּי חַלּוּמוֹת בְּמִיִּטָּן אִף
 גִּטָּן שְׁמֵאֲרָק יִי אִם קִרְעָמִיט יִי אִם אֲנִלָּן מִקִּיִּם
 וְעַל אִין מִיר אִם אִין יִי אִם דִּי חַלּוּמוֹת. פֶּן יוֹסֵף
 הַצִּדִּיק וְאִם אִם וְעַל דִּין רְפוּאָה מִיִּל יִי

תקמור הורתה וסורותיה ותצילני משגיאות והמחר בעיני ולבי לעבודתה. ותאריני ימי ימי אשמי יקני וקנתי (בהור אומר וימי אבי ואמי) כמוב ובנשימות כרוב עוז ושלום אמן סלה:
נאך דעם דוקענען זאגט מען דאס:

הי"ט אדיר בכרום שוין בגבורה אתה שלום ושמו יחי רצון שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל חיים וברכה להשמתה שלום:

נאך דעם דוקענען זאגט מען דאס:
רבונו של עולם עשינו מה שגזרת עלינו ואף אתה עשה עמנו כמה שהבטתנו. השקפה כמען קדשה מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לם באשר גשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש:

פירוש ע"ש
אין דער הורה יתפר אונ זאגטס פארגען בין מיין הארץ פאר שפאנר צו פאר שמיין אונ צוא קלען אונ מקים צו זיין די רייד פון ביין הורה מיט אירע קודות אונ זאגטס מיה מציץ זיין פון אונ גען איה נאל מיה סם ושלום גיט מלעה זיין מיט פירל שפאנקייט אונ פריד אמן סלה:

סדר הושענות

הושע נא

למענה אלהינו הושע נא : למענה בוראנו הושע נא :
למענה גואלנו הושע נא : למענה דורשנו הושע נא :

אז עס גפאלט דר ערשטער קאג סוכות אום שבת זאגט מען (אום נצורה . כהושעת אדם יצור) :
למען אמתה . למען בריחה . למען גרלה ותפארתה . למען דתה . למען הורה . למען ועודה . למען זכרה . למען חסדה . למען טובה . למען יחודה .

פירוש ע"ש
(הושענא) מיר בעטען פאר גאט העלף אויג (למענה אלהינו הושענא) גיט פוסת אויגערע פנשים טובים נאר פון וועגן ווס די בוסט אויגער גאט , בעטן מיר דיר די זאגטס אויג העלפן (למענה בוראנו) אונ פון וועגן ווס די בוסט אויגער באשעפער זאגטס אויג העלפן (למענה גואלנו) אונ פון וועגן ווס די בוסט אויגער אום ליער זאגטס אויג העלפן (למענה דורשנו) אונ פון וועגן ווס די בוסט אויגער פארשטער זאגטס אויג העלפן :
אז דר ערשטער קאג סוכות גפאלט אום שבת זאגט מען (אום נצורה) :

(למען אמתה) פון וועגן ביין נוארהאפטונג בעהמה ווס די האסט מקמים געווען צו אדם הראשון אז זיינע קינדער וועלן תשובה קאן וועקט זיי דן זיין מיט רחמנות זאגטס אויג העלפן אונ פון וועגן דעם ווס די האסט גבורה בריה געווען אז מיר זאלן גיט פר לענט ווערן אויף דר וועלט זאגטס אויג העלפן אונ פון וועגן די צדיקים ווס דירק זיי ווערט ביין נאמן גאכפערט זאגטס אויג העלפן אונ פון וועגן דיין תורה ווס מיר לערנן זיא פון וועגן דיין שיינקייט ווס מיר באשיינן דיר פון וועגן דעם ווס די באשעמיקט זיך דארפן פון וועגן ווס מיר דר מאנען דיר אונ זאגן שפע ושראל

ל ש ב ת

אום נצורה פבכת . בוננת בדת נפש משיבת . גומרת הלכות שבת . דורשת משאת שבת . הקובעת אלהים תחום שבת . ומשיבת רגל משיבת . זכור ושמור מקיימת בשבת . חשה למחר ביאת שבת . מורחת כל משישה לשבת

פירוש ע"ש
(אום נצורה פבכת) די אומה יעדן ווערענדיגט אז ווי דעם שונארץ אפיל פון דעם אונ זיא פר יסמיט אונ לערנט די תורה ווס זיא דר קוויקט די לייבר זיא לערנט די דינים פון שבת זיי דרשנן פון דעם פסוק אז מען מיר גיט פראגן אום שבת אין איין רשות הרבים זיי האבן זיך קלעב ווען אמתחם שבת אום שבת אום צו גיין נאר קווי מוידען איילן אונ זיא קערט ווייך די מוס ארויסר פון צו גיין אום שבת מער פון אמתחם אלע דרשות ווס אינגערע חכמים האבן גברשקענען זיי מקמים אום שבת זיא איילט אריין צו קוקן אין דעם שבת פריא זיא איי זיך מפרים אן צו גרייטן אלץ אויף

סדר הושענות ליום א של סוכות

למען כבודך. למען למודך. למען מלכותך. למען נצחך. למען סודך. למען
עונך. למען פאריך. למען צדקתך. למען קדושתך. למען בחינת הברכים.
למען שכינתך. הושע נא. למען תהלתך. הושע נא:
אני והו הושיעה נא :

בהושעת אלים בלוד עמך. בצאתך לישע עמך. בן הושע נא : בהושעת גוי נא להים. ברושים
לישע אלהים. בן הושע נא : בהושעת המון צבאות. ועם מלאכי צבאות. בן הושע נא : בהושעת
זבים מבית עברים. חנו בידם מעבדים. בן הושע נא : בהושעת מבעים בצול גורים. יקרה עם
מעבדים. בן הושע נא : בהושעת פנה מפורת ויושע. לנוחה מצות ויושע. בן הושע נא : בהושעת

פירוש ע"ט

ה' וכו' גיט מחמת אונד גרעכטיקייט נאר פון וועגן דיין תפס פון וועגן דיין גופקייט פון וועגן ווס מיר זאגן צוויי מאל
אין מאג אז דו ביסט איין גאט און דר וועלט פון וועגן דיין כבוד פון וועגן דיין לערננג וואקסט אונד העלפן פון וועגן
דיין מרובה פון וועגן דיין נאמן ווס קט אקיום און אייבג פון וועגן די גאטס פארקטיגע ווס דו ביסט ווי גנלה דיין סוד
פון וועגן דיין שטארקייט פון וועגן דעם ווס אין תפילין שטייט ווס ווי ווערן אן גרופן פאר פון וועגן דיין גרעכטיקייט
פון וועגן דיין מילקייט פון וועגן דיין פיל רחמנות און פון וועגן דיין שכינת וואר דארטן וועגן און פון וועגן דעם ווס
דו מוסט צו הערן די לוב ווס די יידן לובן דוה בעטן מיר דוה אז דו וואקסט אונד העלפן : בהושעת וכו'
(בהושעת אלים) אז ווי דו גאט האסט גהאלפן די יידן אין כלות פון מצרים און דו האסט גטאן ארום גיין צו דר
היף פון דיין מאלק אז וואקסט און העלפן (בהושעת גוי) אז ווי דו האסט גהאלפן צו די יידן די רא פארשטן תינט
און צו דר היף פון גאט אז וואקסט אונד און העלפן (בהושעת המון) אז ווי דו האסט גהאלפן צו דעם הערשארן פון
די יידן ווס ווי קומן ארום פון אברהם און מיט ווי זעגן גהאלפן גינאדן די מלאכים ווס פיר די קענישע וועגן ווי אין צער
(בהושעת זבים) אז ווי דו האסט גהאלפן צו די ריינע און לושערע יידן פון דעם הויז פון פרעה דו גאט ווס דו ביסט איין
דר בארמייג האסט גהאלפן צו ווי אין דר צייט אז די מצרים האבן ווי גמאקט ארבעטן (בהושעת מבעים) אז ווי דו
האסט גהאלפן צו די יידן ווס ווי האבן גוואקען אין דעם מיפענש פון דעם ווס די אליון מיט דיין כבוד כבכול ביסט
איבג גטארן מיט די יידען איבג דעם ווס (בהושעת כנה) אז ווי דו האסט גהאלפן צו די יידן ווס זעגן גרופן גינאדן

ל ש ב ת

יזשבת וממחנת עד כלות שבת. כבוד ועונג קוראה לשבת. רבוש וכסות
מחלת בשבת. מאכל ומשתה מכינה לשבת. נועם מגדים מניח לשבת.
סעודות שלש מקימת בשבת. על שתי כפרות בוצעת בשבת. פורטת ארבע
רשויות בשבת. צווי הדקת גר מדקת בשבת. קדוש היום מקדשת
בשבת. רגן שבע מפלגת בשבת. שבעה בדת קוראה בשבת הושע נא :
תנחילה ליום שפלו שבת. הושע נא :

אני והו הושיעה נא :

בהושעת אדם יציר פסיה לגוננה. בשבת קודש המצאתו פופר וחנינה. בן הושע נא :
בהושעת גוי מצין מקום חופש. דעה פנו לבור שביעי לנופש. בן הושע נא : בהושעת העם נהנת
בצאן להנחות. וחוק שמות מורה צו מי מנוחות. בן הושע נא : בהושעת ובוריה במדבר סין במחנה.

פירוש ע"ט

שבת די ועם טעם פון דר תהי ד ויצט און וואקט פון צו טאן אמאלאך ביי שפעט אין דר נאכט אז שבת גיט אונדעק
כבוד מיט עונג רופט ויא צום שבת לכבוד שבת פר ביטן ווי אן צו טאן אנדערע קליידר. עסין און מרינקן גרייט ויא אז
און שבת ופיקייט און גוטע פירות מאכט ויא ווס און שבת דריי סעודות איז ויא מקיים אום שבת און צוויי חלות
מאכט ויא המוציא אום שבת אונדער חמשים האבן מפורש גווען אז עס איז פר האבן פיר ערליי דינים פון רשויות
אום שבת מען וואר צינדן ליכט לכבוד שבת זעגן ווי דס מקיים דעם טאג שבת זעגן ווי מקבל מיט דעם ווס ווי מאכן
קידוש און וויין אין דער שמונה עשרה זעגן ווי מתפלל אום שבת נאר וויקען ברכות וויקען מנישען רופט מען און
שבת צו דער תורה בזכות זה ווס די יידן זעגן מקיים שבת אז וואר עקט איז וואקסט ווי מאכען ארבעט צו דעם
טאג ווס ער איז אין גאנצין שבת דס איז עולם הבא :

(בהושעת אדם) אז ווי דו האסט גהאלפן צו אדם הראשון מציצ צו וויין אים פון דעם מוט ווייל ער קט גנעסן
פון דעם עין תבעת מחמת ווייל דר שבת קודש קט מתפלל גווען אדם הראשון וואר צווייגן לעבן האסט אים גמאכט
גרייכן איין אום לייוונג פון דעם מוט אז וואקסט אונד און העלפן (בהושעת גוי) אז ווי דו האסט גהאלפן צו די יידן
אין מצרים און האבען גהאפט ארום צו גיין פריי פון פרעה אלע יידן האבן דיין בעה מבין גווען אין מצרים אום צו
מלאכין ויד דעם וויבעטן טאג פון דר וואה פון איין רואונג וועגן אז וואקסט אונד און העלפן (בהושעת העם) ויא דו
האסט גהאלפן צו דעם פאלק יידן אז ווי זעגן ארום גמאכט פון מצרים און איין מקצת גנעסן פון דר תורה האסט

**מאמר והוצאתי אתכם . נקוב והוצאתי אתכם . בן הושע נא : בהושעת סוככי מופת . עומסי ערכת
בקהלך מופת . בן הושע נא : בהושעת פלאי ארון בהופשע . ציגור פגשית בחרון אף ונושע . בן
הושע נא : בהושעת קהלות כבלה שלחת . כחום למענם שחת . בן הושע נא : בהושעת שכות**

פירוש ע"מ

[illegible]

ל ש ב ת

חֲכָמוֹ וְקָטְנוֹ בְּשֵׁשֶׁת לָחֶם מִשְׁנֶה. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת מְפוֹלָה הוֹרֵה הִנֵּה בְּמַדְעָם. יִשְׂרָאֵל פִּתְחָם וְהוֹדָה לְמֹר הָרָעָם. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת כְּפֻלָּו בְּעוֹנֵג מִן הַמִּשְׁמֵר. לֹא הָפֵךְ עֵינָיו וְרִיחוֹ לֹא נָמַר. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת מִשְׁפָּחִי מִשְׁאֵת שְׂכָת נִמְרוֹ. נָחַ וּשְׂכָתוֹ לְשׁוֹת וּתְחִיבֵיהֶם לְשִׁמְרוֹ. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת סִינֵי הַשְׁמָעוֹ בְּדַבָּר רְבִיעִי. עֲנִין וְכוֹר וְשִׁמּוֹר לְקַדֵּשׁ לְבָבִי בֶן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת פְּקָרוֹ וְרִיחוֹ שֶׁבַע לְחֶקֶף. צִירוֹ עַד רִדְהָ בְּשֶׁבֶת לְתַקַּף בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת קִהְלָה וְעָמוֹ בְּבֵית עוֹלָמִים. רִצְוָה בְּחֻגֵּם שֶׁבַע וְשֶׁבַע יָמִים: בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת שְׂבִים עוֹלֵי גוֹלָה לְפִדְיוֹם. הוֹרְתָה בְּקָרָאִם בְּחֶגֶךָ יוֹם יוֹם. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת מִשְׁמַחֲהָ בְּכֻנֵּן יוֹם הַכִּחָדָשׁ. נִמְלִין לְזֶכֶד כֹּל שֶׁבַע בְּמִקְרָאֵשׁ: בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת חֲבוּתָה עֶרְכָּה שְׂבֵת מִדָּחִים שְׂבֵת מִדָּחִים מִצֹּאֵל לִיסוֹד מִזֶּמֶן מִיָּחִים. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת בְּרֹבֹת וְאִוְרוֹת וְנִבְוָהוֹת מַעֲלִים. בְּמִיֻּרְתָּן יוֹפִי לֵךְ מִזֶּמֶן בְּקָלִים בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת מִבּוֹדִים וּמִיָּחִים וְלֹא מִשְׁנִים: בְּלֵנוֹ וְנוֹ לֵה וְעֵינָיו לֵה שׁוֹנִים. בֶּן הוֹשֵׁעַ נָא: כְּהוֹשַׁעַת קֶבֶד כִּחְצִיקָה סוֹבְבִים בְּרַעֲנָה. רוֹנֵנִים אֲנִי הוּא הוֹשִׁיעָה נָא: כְּהוֹשַׁעַת חֵיל וְרִיזִים מִשְׁרָתִים בְּמִנוּחָה. קֶרֶבֶךָ שְׂבִים

פִּירוּשׁ ע"מ

נ"י גמאן אין קרנה ב"י די גאנץ שטילע וואסערן אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט ובערן) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן ווס זענען דיין חלק אין דעם מדרב סין אין דער כחנה ווי האבן גקלפן דעם ועקסטוין מיט סאפל דעם כ' אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט שפוליר) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן ווס בעפעסן יעדן יום ווס ייט מיט יויר שכל דליון פר שטאטן אויף גלערינט אזו מען דארף אן צו גלערינט פון דעם גלערינט פאג אוף שבת אויף ייגר. וויידר דעם איז משה רבינו הט ווי מודה געווען אז גאט הט אים גאנטס אז אום שבת וועט ער גיט גיין נאר ער הט פר געט צו זאגן ווי אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט כפרו) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן ווס זענען גישיפייט געווארן קעגן דעם געטויגן פון עס ער איז גייט אויף פאשאן געווארן פון ששט ימי בראשית ר"ה געשטאט פון דעם פון איז גיט פאר קערט געווארן אויף ער איז מודה גלאר געווען ר"ה אויף דער פסע פון פון איז אום גענועט געווארן פון אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט משפטי) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן ווס האבן גלערינט אויף קעניס געווען די דיינים פון מראגן אויף שבת די דיינים פון די פיר רשויות פון שבת אויף פון תחומים האבן ווי גלערינט אויף קעניס געווען אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט סיני) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן אין ר"ה צייט אויף ווי האבן געעט די געשרה תהדרות אויף דעם ענין פון גרייכע אויף צו הייט צו הייליגן געבעטן האבן ווי געקעט אויף דעם מערפן געווען פון עששת תהדרות ווי האבן אויף העלפן (הוושעט פקדו) ווי די האסט גהאלפן צו ירושע ווס די האסט אים גאנטס אזו ער נאל וירח ויבן מאל ארום רינגלן אין דעם גלעסן פאג אויף דער וואך אויף האבן ווי פארקעערט פון ווי האבן ווי איין גמאן אזו ווי האבן גאט געווען עס וועסטעט מאל ארום רינגלען אויף שבת אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט תהלה) ווי די האבן גהאלפן צו שלמה המלך אזו צו וויין פאלק אן דעם בית המקדש איז געבט געווארן ווי האבן ד"ה פוילינט אזו ווי האבן כסחה געווען דעם בית המקדש אויף האבן יום טוב גמאכט ויבן מעג אויף ויבן מעג דעם איז פערזעהן מעג אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט שבים) ווי די האסט גהאלפן אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט שבים) ווי די האסט קיין ירושלים אויף האבן גלענט אין דער תורה אזו יום טוב אלע מעג אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט שבת) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן האבן ד"ה ר"ה פרייט אין דעם אהרן געוויזן אזו פון בית המקדש ווי זענען אויף גמאכט פון גלות כפר אויף העלפן (הוושעט שבים) ווי די האסט גהאלפן אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט שבת) ווי די האסט גמאכט ויבן מעג אלע ויבן מעג אפילו אום שבת אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט תהלה) ווי די האסט גהאלפן אין דער צייט אזו דאס בית המקדש איז געשטאן אויף די ערבה הט אפילו דושה שבת געווען גוט אזו ווי היינט אזו די צווייטע פון געבאט ווי די האבן גקלפן פון דעם ארץ מוצר ווס איז געווען אונזער ירושלים האבן געלייגט אן די ייטן פון דעם מוכס אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט פרבות) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן מיט ווייניקע אום ראנגע אום הויכע ערכות האבן ווי גלובט אזו ווי זענען אונזע גמאכט האבן ווי גמאן ויבן אויף האבן אומט שוין צו דיר מוכס אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט מורים) ווי די האסט גהאלפן צו די יודן האבן גלובט אזו האבט צו דיר גאט אויף האבן גיט משנה געווען פון קאסט מכות אויף האבן גיט יאט גאנטס מיר אלע ויבן צו גאט אזו אונזערע אויבן האבן צו גאט אזו וואלטט אויף העלפן (הוושעט יקב) ווי די האסט גהאלפן צו די פון שני ווס האבן

אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו : אתה הוא שוקטנו אבותינו לפניך את קמורת הסמים :

פסוק הקמורת הצרי והצפון והלכונה. משקל שבעים שבעים מנה : מר וקציעה
שכבת גרד וכרפוס משקל : ששה עשר ששה עשר מנה : הקושץ שנים עשר וקלופה שלשה וקמון
תשעה. בורית פרשינה תשעה קבין ויו קפרסין סאין תלתא. וקבין תלתא. ואם אין לו ויו קפרסין
מביא חמר חורון עתיק. מלח סודמת רובע חקב מעלה עשן כל שהוא. כבי נתן אומר אף כפת
חורבן כל שהוא ואם נתן בה רבש פסלה ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה :

כפן שמעון בן קמליאל אומר : הצרי אינו אלא שרף הנוסף מעצי הקמף בורית פרשינה שלשין
בה את הצפון כפי שתקא נאה : ויו קפרסין ששורין בו את הצפון כפי שתקא ענה ויהא מי רגלים
יפין לה אלא שאין מבניסין מי רגלים בעורה מפני הקבוד :

השיר שהלזים היו אומרים בבית המקדש : ביום הראשון היו אומרים לוי הארץ ומלואה תבד
ושבי בה : בשני היו אומרים גדול יי ומהלך מאוד בעיר אלהינו הר קדשו : בשלישי היו אומרים
אלהים נצב בערת אל בקרב אלהים ישפט : ברביעי היו אומרים אל נקמות יי אל נקמות הופיע :
בחמישי היו אומרים תרגינו לאלהים ענו הרעו לאלהי יעקב : בששי היו אומרים יי מלך גאות רבש
רבש יי עזו התאזר אף תפון תבל כל תמוט : בשבת היו אומרים מןמור שיר ליום השבת מןמור שיר
לעמוד לבא ליום שפכו שבת ומנוחה לחיי העולמים :

תנא דבי אלהי כל השנה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן
עולם תבא שנהאמר תליכות עולם לו אל תקרי תליכות אלא תלכות :

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם. שנהאמר וכל בניה
למורי יי רב שלום בניה : אל תקרי בניה אלא בונה. שלום רב לאוהבי תורתך ואין כמו סכשול :
יהי שלום בחילך שלום בארמנותך : למען אחי ורעי ארברה נא שלום בך : למען בית יי אלהינו
אבקשה טוב לך : יי עזו לעמו יפון יי יכרך את עמו בשלום : קריש דרבנן

לומדים ויגדלו ויתקדשו עד דאמרו בעלמא ואמרו אמן ולחמי לומדים זס.

על ישראל ועד רבנן. ועד תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועד כל
מאן דעסקין באורייתא די בארתא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא דחון ולחון
שלמא רבא תנא וחסדא ורחמי לחיי אריכי ומזונא רויחי ופריקנא מן קדם אבוהון
די בשמיא וארעא ואמרו אמן : יהא שלמא רבא וכו' :

עלינו לשבח לאדון הכל רתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו
בגויי הארצות וכל שמנו במשפחות הארמה שלא שלם חלקנו בהם
וגורלנו בכל המזנס : ונאנחנו בורעים ומשתתחים ומזדים לפני מלך מלכי
המלכים הקדוש ברוך הוא : שהוא נוטה בשמים ויוסד ארץ ומושב יקרו
בשמים ממער ושכינת עזו בנבחי מרומים : הוא אלהינו אין עוד. אמת
מלכנו אפס זולתו בפתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי
הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד :

ועד בן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזה להעביר גלזים מן
הארץ והאלילים פרות יפרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו
בשמה להפנות אליה כל רשעי ארץ. יפירו וידעו כל יושבי תבל כי לה תכרע
כל ברה תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמה יקר
יתנו. ויקבצו כלם את עול מלכותך ותמלוד עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות

פירוש ע"מ

קרינו דר וועלט (אתה הוא מושיענו) דו ביקס אויגער העלפער (אתה) דוא ביקס דער ועלבינער גאט וואס אויגער
למען עיניו קאנן זיך זעהן דער געזעצט דו קמורת מן געוועזן :

זוֹסֶה לַיּוֹם אֵל שֶׁל סוֹבוֹת

שָׁרָה הָיָה וְלַעֲדָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד. כִּפְתּוֹב בְּתוֹרָתָהּ יִי יִמְלֹךְ לַעֲוִלָם וְעַד :
וְנֹאמַר וְהָיָה יִי לְמַלְכָּה עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַחַיִּים הַזֶּה יִי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד :
וּבְתוֹרָתָהּ כְּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד : כִּי
יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהָ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיהָ וְיִי מַלְכוּתִיהָ.
וְיִצְמַח פּוֹרְקָנִיהָ וְיִקְרַב מַשִּׁיתִיהָ. בְּתִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵנְיָא
וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמִיהָ רַבָּא מְבָרַךְ לַעֲלִים וְלַעֲדָמִי עַלמִיָּא. יִתְבָּרַךְ
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמִיהָ דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.
לְעֵילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא הַנּוֹשֶׁבֶתָּהּ וְנִחְמָתָא דְאִמְרוּ בְּעֵלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :
יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁכִינָא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

שִׁיר שֶׁל יוֹם

הַיּוֹם יוֹם שְׁנֵי בִשְׁבַת שָׁבוּ הָיוּ הַלְלוֹם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ :

לַיּוֹם שְׁנֵי

שִׁיר מְזֻמָּר לִבְנֵי קָרֵחַ : גִּדּוֹל יִי וּמַחֲלֵל מֵאֵד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קִדְשׁוֹ : יָפָה נִזְף מִשׁוֹשׁ כָּל
הָאָרֶץ הֵר צִיּוֹן וְרַבְמִי צִפּוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רַב : אֱלֹהִים בְּאֶרְמוֹנֵיהָ נִזְדַּע לְמִשְׁנֵב : כִּי הִנֵּה הַמִּקְדָּשׁ
נִזְעַדוּ עֲבָדָיו וְחָדָר : הֵמָּה רָאוּ כִּן תִּמְהוֹ נִגְהָלוּ נִחְפּוּ : רָעָה אֲחֻזָּתָם שֵׁם חֵד פּוֹלְדָה : בְּרוּחַ קָדִים
הַשֹּׁבֵר אֲנִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ : כֹּאשֶׁר שְׁמַעְנוּ בִּן רֵאִינוּ בְּעִיר יִי צִבְאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יוֹכֵנֶה עַד
עוֹלָם סֵלָה : דְּמִינוּ אֱלֹהִים סִכְנָה בְּקֶרֶב הִיכָלָה : בְּשִׁמְיָה אֱלֹהִים בִּן תִּתְרַתֵּךְ עַל קִצְצֵי אֶרֶץ צִדְקָה
מְלָאָה וְיִמְנָה : וְשִׁמַּח הֵר צִיּוֹן תִּגְלָהּ בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן כִּשְׁפִימָה : סוֹבוּ צִיּוֹן וְתִקְוֹפוּ סִכְרָה
מְגִדְלִיהָ : שִׁיתוּ לְבָבָם לְחֵידָה פִּסְגָּה אֶרְמוֹנֵיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן : כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
עוֹלָם וְעַד הוּא יִתְגַּדֵּל עַל מוֹת :

הַיּוֹם יוֹם שְׁנֵי בִשְׁבַת שָׁבוּ הָיוּ הַלְלוֹם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ :

לַיּוֹם שְׁלִישִׁי

מְזֻמָּר לְאֶפְרַיִם אֱלֹהִים נֶעֱבַר בְּעֵדֶת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט : עַד מָתִי תִשְׁפּוֹטוּ עוֹד וּפְנֵי רְשָׁעִים
תִּשְׁלֹא סֵלָה : שְׁמַעוּ דָּל וְתוֹתִים עֲנִי וְרָשׁ הַצְדִּיקוּ : פִּלְמוּ דָּל וְאֶבְיוֹן מִדַּר רְשָׁעִים הַצִּילוּ : לֹא יִדְעוּ וְלֹא
יָבִינוּ בְּחִשְׁבָּה וְתִתְלַכּוּ יָמוּמוֹ כֹּל מוֹסְרֵי אֶרֶץ : אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אֲתֵם וּבְנֵי עֲלִיוֹן בְּלָבָם : אָבִן בְּאֶרֶס
תַּמְתוֹתֵי וּבְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ : קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִּחַלֵּל בְּכָל הַגּוֹיִם :

הַיּוֹם יוֹם הַמִּישֵׁי בִשְׁבַת שָׁבוּ הָיוּ הַלְלוֹם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ :

לַיּוֹם חֲמִישִׁי

לְמַנְעֵם עַד הַנְּתִית לְאֶפְרַיִם הַרְגִּינוּ לֹאֲלֹהִים עוֹנוֹנוּ הִרְעוּ לֹאֲלֹהֵי יַעֲקֹב : שְׂאוּ וּמְרָה וְהִנֵּנוּ תוֹף
בְּנוֹר גָּעִים עִם נֶגֶד : תַּקְעוּ בַחוּדֶשׁ שׁוֹפָר בְּפִסְחָה לַיּוֹם הַזֶּה : כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֹאֲלֹהֵי
יַעֲקֹב : עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ בְּצִאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁפְתָּ לֹא יִרְעִמִי אֲשַׁמֵּעַ : הַסִּירוּתִי מִסִּכְרָה
שָׁכַמוּ פִּפּוֹ מְרוֹד תַּעֲבֹרֶנָּה : בְּצִרָה קִרְאָתִי וְאֶחֱלָצֶךָ אֶעֱנֶה בְּבִתְרִי רַעַם אֲבַחֶנְךָ עַל מִי מְרִיבָה סֵלָה :
שְׁמַע עֲמִי וְאֶעֱדֶךָ דָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי : לֹא יִהְיֶה קוֹ אֵל יָךְ וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֶכֶר : אֲנִכִּי
יִי אֱלֹהִיהָ תִּשְׁמַע מִצְרַיִם מִצְרַיִם הִתְקַבַּל פִּיךָ וְאֶמְלֶאכֶּהוּ : וְלֹא שְׁמַע עֲמִי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי :
וְאֶשְׁלַחְהוּ בְּשִׁרְיֹת לָבָם יִלָּכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם : לֹא עֲמִי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדִרְבִּי יִלָּכוּ : בְּמַעֲשֵׂי
אוֹיְבֵיהֶם אֲנִינֵעַ וְעַד צָרִיהֶם אֲשִׁיב יָדִי : מִשְׁנֵאִי יִי יִכְשׁוּ לוֹ וְיִתֵּי עֵתָם לְעוֹלָם : וְיִאֲכִילֵהוּ מִחֶלֶב
תִּמָּה וּמִצֹּר דְּבִשׁ אֲשִׁבֶּנְהָ :

הַיּוֹם יוֹם שְׁבַת קוֹדֶשׁ שָׁבוּ הָיוּ הַלְלוֹם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ :

לַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

מְזֻמָּר שִׁיר לַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּס גְּמִינָם מִעַן בְּיָמֵי שְׁבַת בְּרַכְתּוֹ :

לְדוֹד יִי אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יִי מַעוֹ חַי מִמִּי אֶפְרָח : בְּקָרוֹב עָלִי מְרַעִים לְאֶבְדֹת אֶת בְּשׂוֹרִי
צָרִי וְאִיבִי לִי הֵמָּה בְּשָׁלוֹם וְנִפְלְאוּ : אִם תַּחֲנֶה עָלִי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקְוֶה עָלִי מִלְחָמָה בְּאוֹתִי
אֲנִי בּוֹטֵם : אַחַת שְׁאֲלֵמִי מַצֵּת יִי אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שְׁכֵמִי בְּבֵית יִי כֹל יְמֵי חַיִּי לַחַוֹת בְּנוֹעַם יִי
וְלִבְקֹר בְּהִיכָלִי : כִּי יִצְבְּנִי בְּסִפּוֹ בְּיוֹם רָעָה יִסְתַּיְרֵנִי בְּסִמָּה אֲחִיזוּ בְּצִוֹר יְרוּמָמִי : וְעַתָּה יְרוּסָה
רֵאשִׁי עַל אִיבֵי סְבִיבוֹתִי וְאִזְכֹּרָהּ בְּאֶחָלִי וּבְחֵי תְרוּעָה אֲשִׁירָה וְאֶמְרָה לִי : שְׁמַע יִי קוֹלִי אֶקְרָא
וְנִחְנִי וְנִעֲנֵי : לֵךְ אֶפְרָח לְבִי בְּקִשׁוֹ פָּנִי אֶת פָּנֶיךָ יִי אֲבַקֵּשׁ : אֵל תִּסְתַּמֵּר פָּנֶיךָ מִקִּבְּלִי אֵל תֵּם בְּאֶפְרָח

עבדך עזריה יהיה אל המלשני ואל תענני אלהי ישעי : כי אבי ואמי עזבוני ויז יאכפני :
הורני וי ברכה ונתני בארח מישור למען שררי : אל תתנני בנפש צרי כי כמו כי עדי שקר
יעיפם חסם : לנא האמנתי לראות בטוב וי בארץ חיים : מנה אל וי חנק ונאמץ לדרך ומה אל וי :

קודם פתיחת הארון ראנעים ומירות

בשעת מנן ענינם דאס ארון הקודש צו אנשים ומירות ואנש מנן דאס :

אבינו מלכנו פתח שערי שמים לתפלתנו שערי רחמים שערי תפלה שערי
תחנונים שערי עת רצון שערי עת בקשה שערי רפואה שלמה שערי קדושה שערי
תורה שערי חיים טובים שערי גאולה ושועה שערי גדולה שערי בנים ובני בנים
שערים של צדיקים ותלמידי חכמים ואריכות ימים ושנים ועוסקים בתורה ובמצות
לשמה שערי שמועות טובות שערי בשורות טובות אבות תקדושים אברהם
יצחק יעקב משה אהרן דוד שלמה אליהו אלישע ובזכות אמהות הצדקניות שרה
רבקה רחל לאה בלהה ולפנה חנה אביגיל ובזכות מרדכי ואסתר בשושן הבירה :
רבנו של עולם ויאל דא האט ויך געפינט דר ארון הקודש אז ואל ויך ענינו דר חסון ברקע
שערי עת רצון שערי עת בקשה שערי תפלה שערי רחמים אז מיין תפלה ואל אז גנומען ווערען
צווישן די אלע תפלות וואס ווערן פר גוים אז גנומען אז מיין תפלה ואל ויין איין קרוין אוף דיין
קאפ אז איך ואל גיהאפן ווערן מיט מיין נאנצע הויז גיזנד אז מיט מיינע ליבע פריינד אז מיין
תפלה ואל ויס ויין גליה ויאל איך וואלט איין קרוב פאריב גיווען אין בית המקדש :
ליבער הער נאט עפען מיר דאס טוערען פון תפלות ותחנונים אז פאר נעם מיין נגעט ויאל דס
געט פון אברהם יצחק יעקב משה ואהרן דוד ושלמה אז עפען מיר דאס טוערען פון הימער אז פון גן עדן
אז עס ואל אז אונז נים גוועלטיגען דער גער הער . אז דער הייליגער שבת ארדער יום טוב ואל
מיין פיר שפערעכער ויין פאר מיר אז פאר מיין מאן אז קינד און פל ישוראל צו אלעם גוטן אמן .
יבחרמך בגדולים נא חסד וחסד נפשי און מיט דיין גרום דער בארמונג שטארק אז באשרעם מיין
לייב פון גיהנם וחיובט הקבר ותכלי משיח . אז גיב מיר אלעם גוטס אז ואלסט מיר מננה ויין מיינע
קינדער צו דער צידה לתורה ולחופה ולמעשים טובים אמן :

שיר הכבוד

פתיחת הארון

חיו אנעים ומירות ושירים אארוג .

פי אלה נפשי תערוג :

קהל נפשי חמה בצר ידיך .

לרעת כל רז סודך :

חיו מדי דברי בכבודך .

הומה לבי אל דודיך :

קהל על פן אדבר בך נגבדות .

ושמה אבד בשיני ידירות :

חיו אספרה כבודך ולא ראיתיך .

אדמה אבנה ולא ידעתיך :

קהל בנר נביאך בסוד עבדיך .

דמית חבר כבוד הודך :

חיו גדולתך וגבורתך .

כנו לתוקף פעולתך :

פירוש ע"ט

אנעים ומירות איך וועל זיכע לוב גואנג מאכין
אז וועל לוב ליבער צו אנאנדער וועבין דען מיין
ויל שרייבט צו דיר : נפשי מיין ויל מוט גלוקמען
צו ויין איין שאמן פון דיין מאכט אז צו וויסן אלע
זיינע גהיימנישע דאס : מדי אלע בואל דאס איך
בייד פון דיין הערליכקייט ברקט מיר מיין הארץ
אז וועל ווינע פריינדשאפט : גלן דרום וועל איך
פון דיר ביידן הערליכקייט אז וועל גרען דיין

שטארקייט

ג' ע

מוזיקה ליום א' שבת סוכות

נ

חזן ברכתי תעלה לראש משפיר.
מחולל ומוליד צדיק כפיר:
קהל וברכתי תענע לי ראש.
ואתה קח לך בנשמים ראש:
חזן יערב נא שיחי עדיך.
בי נפשי תערוג אליך: סוגרין הארון

קהל שית חזון שירי נא עדיך.
ורנתי תקרב אליך:
חזן תהלתי תהי נא לראשך עמרת.
ותהלתי תבון קמורת:
קהל תיקר שירת רש בעיניך.
בשיר יושר על קרבניך:

לך וי תגדלה ותגבורה ותהארת ותנצח ותהוד פי כל בשמים ובארץ: לך וי הממלכה
ותהתנשא כלל לראש: מי ימלא גבורות וי ישמיע כל תהלתו: קי

תחנה ובקשה

די תחנה ואנס טען ציידר טען גיט ארום פון דר שולל:

רכוננו של עולם דער פון דער גאנצער וועלט
ואנסט אן נעמען אלע אנדערע תפלות ובקשות
וואס מיר האבען דיר גיטאן בעמען אין דער
היינטיגער שעה און מיר זאלען חס ושלום גיט פר
שעמט ווערען דען מיר טוען שוין אצונד אוועק
גיין פון דיין הייליגער שווער און מיר טוען ניד
פרייען דער מיט וואס מיר זענען נא אין שווער גווען
און מיר האבען גיטאן קישען דיין ליבע היינטיגע
הורה וואס וואו נוערס אן גרופען תורת משה און
אין דעם נכות פון משה רבינו עליו השלום

ואנסט און שטארקן אונזערע הערצער אז מיר
זאלען חס ושלום גיין מאד גיט אונזען נייגען פון
דעם וואס דיא הייליגע הורה האט אונז גשאפט
נאר מיר זאלען קענען קומען גיין אלע מצות וואס
אין דער הייליגער הורה שטייט. און בכות אלע
צדיקים און אלע פרומע לייט זאלען מיר זוכה
גיין צווא האבען נוסע קינד און וואלן ויד מיטען
אין דער הורה מאג און נאכט און מיר זאלען
זוכה גיין איבער אונז אין דער היינטיגער שעה
וידער צווא גיין אמן סלה:

סדר תפלת מנחה

אומרים קרבנות תנאל לעיל בתפלה שחרית ואח"כ מתחילין כאן:

אשרי יושבי ביתך עוד יתלודך סכה:
אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אליהו:

קמה תהלה לדוד ארוממה אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל
יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד: גדול וי ומהלל מאד וגדלתו אין חקר:
דור לדור ישבח מעשיה וגבורותיה גידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיה
אשיחה: ויעזו נוראותיה יאמרו וגדלתה אספרנה: וזכר רב טובך יביעו וצדקותה
יבגנו: חנו ורחום יי ארך אפים וגדל חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו:
יודוה יי כל מעשיה וחסדיה יברכונה: כבוד מלכותה יאמרו וגבורתה ידברו:
יהודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותה מלכות כל עולמים

פירוש עיט

פרייליך גאנצט ואל בייד דיר גינעהענט ויין: תהלתי
מיין דובונג ואל דאך ויין איין קרין צו דיין הופט
און מיין גבעט ואל ויין אן גברייט אלס וואו דאס
קמורת: תמר לא דאך דאס גיטאנג פון ארעמאן
וויכריג ויין אין דייע אונגן גלייך אלס דאס גאנצ
דאס תאר גוונגען איבער דייע אפפערס: גרמתי מיין
לוב ואל אוף גיין אוף דאס הופט דר דא מאכט די

וממשלתה בכל דור ודור: כוונתו יי' לכל הנופלים וזוהי לכל הפופים: עיני כל
אלהי ישראל ואתה נתת להם את אכלם בעתו: פותח את ידיו ומשפיע לכל
מי רצון: צדיק יי' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי' לכל קוראיו לכל
אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שונתם ישמע וישמעם: שומר יי' את
כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי' ידבר פי ויברך כל בשר שם
קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם תהיה:

ובא לציון גואל וישבי פשע ביעקב נאם יי' ואני זאת בריתי אתם אמר יי'
רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימוש מפיה ומפי זרעך וזרעך זרע
זרעך אמר יי' מעתה ועד עולם: ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: וקרא זה אל זה
ואמר קדוש קדוש קדוש יי' צבאות מלא כל הארץ כבודו: ומקבלין דין מן דין
ואמרין קדוש בשמי מרומא עלאה בית שכינתה קדיש על ארעא עובד נבורתה
קדיש לעלם ולעלמי עלמא: יי' צבאות מלא כל ארעא ויו יקרה: ותשאני רוח
ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד יי' מקדמו. ונמלטני רוחא ושמעית בתרי
קל ויע סגיא דמשבחין ואמרין בריך יקרא דיי מאתר בית שכינתה. יי' ימלוך
בעולם ועד: יי' מלכותה קאים לעלם ולעלמי עלמא: יי' אלהי אברהם יצחק
וישראל אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך וזכו לבכם אליה:
והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: כי אתה
אדני מלך וסלח ורב חסד לכל קוראיך: צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת: תתן
אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: ברוך אדני יום
יום יעמם לנו האר ישועתנו סלה: יי' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה:
יי' צבאות אשרי אדם בומח בך: יי' הושיעה המלך יעגנו ביום קראנו: ברוך
(הוא) אלהינו שבראנו קבדו והבדילנו מן המועים ונתן לנו תורת אמת וחי
עולם נמנע בתוכנו הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות
רצונו ויעבדו בלבב שלם למען לא נינע דריק ולא גלד לפהלה: יהי רצון
מלפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שנגמור חקיה בעולם הזה ונזכה ונחיה ונראה
ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחי העולם הבא למען יומרה כבוד
ולא ידום יי' אלהי לעולם אודך: ברוך הגבר אשר יבטח ביי' והיה יי' מבטחו:
בטחו ביי' עדי עד כי ביה יי' צור עולמים: ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת
דורשיך יי': יי' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

יי' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ: חזק ויאמץ לבבכם כל המיחלים יי':
דער חזון זאגט חצי קדיש.

כשתל בשבת אומרים ואני תפילתי וקורין כסדר וזאת הברכה והסוף אומר ח"ק ואח"כ תתפללין שמו"ט

ואני תפילתי קה' יי' עת רצון אלהים ברכ חסדך ענני באמת ישעך:

וזאת הברכה אשר ברח משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו: ויאמר והנה מסיני בא ונחת
משעיר למן הופיע מתר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אש דת למו: אף חלב עמים כל
קדשיו ברה והם תבו לרננה ישא מברכתה: תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב: ויהי
בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל: יחי ראובן ואלי ימח ויהי מתו מספר: ס וזאת
להודה ויאמר שמע יהוה קול יהודה ואעמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה: פ מי וצלה
אמר תמוה ואורכה לאיש חסידה אשר נסיתו במסה תריבתו עלימי מריבה: האמר לאביו ולאמו
לא קאיתיו ואת אחיו לא הפיר ואת רבנו לא ידע כל שמרו אמרתך ובריתך יצורנו: וירו משפחה

יַעֲקֹב וְהָרְחֵק לְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמוּ קְבוּרָה בְּאַפֵּךְ וּבְלֵלִיד עַד־מִוֶּבֶחַ: בָּרַךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפְעָלָיו יִרְוֵי הַרְצָתָם
מִחַץ סִתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאֵיו מִן־יִקְוָמוֹן: ס' לְבִנְיָמִן אָמֵר יְהוָה יִשְׁכֵּן לְבָשָׁח עָלָיו חֶפֶץ עָלָיו כָּל־
יְיוֹם וּבֵין כְּתִפָּיו שָׁכֵן: ס' יִשְׂרָאֵל וְלִיוֹסֵף אָמֵר מִבְּרַכְתָּ יְהוָה אֶרְצוֹ מִמֶּנֶד שְׁמִים מְאֹד וּמִתְהוֹם
רַבְּצָתָה תַּחַת: וּמִמֶּנֶד תְּבוּאוֹת שְׁמֶשׁ וּמִמֶּנֶד גֶּשֶׁם יִרְחֹם: וּמִרָאשׁ הַרְבֵּי־קָקֶם וּמִמֶּנֶד גְּבֻעִית עוֹלָם:
וּמִמֶּנֶד אֶרֶץ וּמִלְּאָה וְרָצוֹן שׁוֹכֵנִי כִנָּה תְּבוּאָתָה לְרָאשׁ יוֹסֵף וּלְקִדְקָה נֹזֵחַ אַחֲיוֹ: בְּכוֹר שׁוּרוֹ הֲדָר לוֹ
וְגִרְנֵה רֹאשׁ קִרְוֵי בָהֶם עָמִים וְגִנַּח יְהוָה אֶפְסִי־אֶרֶץ וְהֵם רַבְבוֹת אֶפְסִים וְהֵם אֶלְפֵי מִנְשָׁה: ס'

פי שם יי אקרא הבו גורל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסִדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֶּף וְזוֹכֵר חֲסִדֵי
אֲבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֹּן אֲבֹרָהֶם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנֵי מַחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַסֵּף:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אַמּוּנָתוֹ לִישִׁינֵי עָפָר: מִי כַמוֹךְ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה
לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמַחִיָּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה:

וְנִאֲמֹן אַתָּה לְהַחְיוֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחִיָּה הַמֵּתִים:

במחור כסין כהפלה לומר קדוש

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה:

בִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרִמַּמְתָּנוּ

מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת וּקְדַשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּמִקְרַבְתָּנוּ מִלִּבְנוֹ לַעֲבוּרֶיךָ.

וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ:

וְתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת) שְׁבֻחוֹת לְמִנוּחָה (א)

מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְיוֹמֵינִים לְשִׁשּׁוֹן. אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת

הַזֶּה וְאֵת יוֹם הַחֲסִפּוֹת הַזֶּה: וְזִמן שְׂמִיחָתָנוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא

קוֹדֶשׁ וְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיִבְאֵ וְיִגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע

וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּרֵנוּ וּפְקֻדֵּנוּ וְיִזְכְּרֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְיִזְכְּרֵנוּ מִשִּׁית בֶּן דָּוִד

עַבְדְּךָ וְיִזְכְּרֵנוּ יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה. וְיִזְכְּרֵנוּ כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל

לְפָנֶיךָ לְפִלִּימָה לְמוֹצָה לַחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה: וְזָכְרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְמוֹצָה וּפְקֻדָּה בּוֹ לְבִרְכָּה וְהוֹשִׁיעֵנוּ

נְקֻדִּישׁ וְנַעֲרִיצָה בְּנוֹעַם שִׁית סוֹד שְׁרָפֵי קוֹדֶשׁ הַמְּשַׁלְשִׁים לָךְ קְדוּשָׁה. כְּתוּב עַל יַד נְבִיאָה וְקָרָא

וְהָ אֵל וְהָ וְאָמֵר: קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי יִצְחָאֵת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ. לְעִמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאֹמְרִים:

בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ: וּבְרַבְרֵי קְדֻשָּׁה כְּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר תִּלְדִּיתָ:

תפלת מנחה ליום א של סוכות

בו רחמים מליבים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו
והשיענו כי אליך ענינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום

לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו לשבת (אלינו יאמר)

אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשנו במוצותיך ותן חלקנו בתורתך

שבענו מטובה. ושלום נפשונו בישועתך. וטוהר לבנו

לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו (באהבה וברצון) בשמחה

ובששון (שבת ו) מועדי קדשך. וישמחו בך ישראל מקדשי

שמה. ברוך אתה יי מקדש (השבת ו) ישראל והומנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה

דדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברוצון:

ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזיקה ענינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המהיר שכינתו לציון:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צורנו

צו חיינו מגן ישענו אתה הוא דוד ודוד. נודה לך ונספר תהלתך עד חיינו

המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועד נסיה שכל יום עמנו ועד

נפלאותיך ומובותיך שכל עת ערב ובקר וצהרים טוב כי לא כלו בתיאיה

והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועד כלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמה מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכל החיים לדוד סלה ויהללו ויברכו את שמה הגדול באמת לעולם כי טוב האל

ישועתינו ועזרתנו סלה האל המזב: ברוך אתה יי המזב שמה ולך נאה תהודות:

שים ששום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועד כל ישראל עמך ברכנו

אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חייך

ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים וששום ומזב יהיה בעיניך לברכנו

ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בששום ברוך עוז וששום:

ברוך אתה יי המברך את עמי ישראל בשלום:

אחרי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ודמקלני נפשי תדום ונפשי כעפר

לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל הקמים ותחושבים עלי

דעיה מהרה חפר עצתם וקלל מחשבתם: עשה למען שמה עשה למען ימינה עשה

למען תורתך עשה למען קדושתך. למען ותצונו ידיך הושיעה ימינה וענני: יהי

לרצון אמרי פי ותגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה ששום ברחמינו הוא יעשה

שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה ביימינו ומן המקדש בתורתך: וישם

בעבדו ביראה ימי עולם ובשנים שרמוניות: וערכה לוי מנחת ויהיה וירושלים בימי עולם ובשנים שרמוניות

עֲרִינוּ לְשִׁבְחַת דָּאָדוֹן הַכֹּל כְּתַת גְּדוּלָה לְיוֹצֵר בְּרָאשִׁית שְׁלֹא עֲשֵׂנוּ
כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה שְׁלֹא שָׁם חִקְנוּ בָדָם
וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל הַגִּיְתִים : וְאַנְחָנוּ בּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לְפָנֶי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא : שֶׁהוּא נֹמֵחַ שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יָקָר
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינָת עֹז בְּנִבְחֵי מְרוֹמִים : הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד . אִמֵּת
מִדְּכֵנוּ אָפֶם וּזְלָתוֹ בְּפֶתוֹב בְּתוֹרָתוֹ וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְׁבוֹת אֵל לְבָבָהּ כִּי יֵי
הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַד הָאֲרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד :

וְעַד כֵּן נִקְחָה לָךְ יֵי אֱלֹהֵינוּ לְרֵאשִׁית מַהֲרָה בְּתַפְאֵרְתָּ עוֹן לְהַעֲבִיר גְּלוּתֵנוּ מִן
הָאֲרֶץ וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִפְרֹתוֹן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שִׁדְי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרָאוּ
בְּשִׁמְךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אֲרֶץ . יִפְּרוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תִבֵּר כִּי לָךְ תִּכְרַע
כָּל בְּרָךְ תִּשְׁבַּע כָּל לֶשׁוֹן . לְפָנֶיךָ יֵי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפּוּלוּ וּלְכָבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר
יִתְנוּ . וַיִּקְבְּרוּ כָּלם אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מַהֲרָה לְעוֹלָם וָעֶד . כִּי הַמַּלְכוּת
שִׁיךָ הִיא וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד . בְּפֶתוֹב בְּתוֹרָתְךָ יֵי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְנֹאמַר וְהִיא יֵי לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאֲרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יֵי אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד :
וּבְתוֹרָתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יֵי אֱלֹהֵינוּ יֵי אֶחָד : יי

רֵא תַהֲתֵה מִן לְעֻמָּת בְּעִנְיָנוּשָׁעֵן אִנִּי דָם מִיִּישָׁשׁ מִן מַעֲרִיב גִּיפּוֹתִים מִעַן בִּיֵּא דַעַר עֲרִשְׁשֶׁר נִאֲכַם סוֹכוֹת :

מעריב ליל שני של סוכות

לומדים סקל יתברך

כשם שלומד סוכות ברכו

חֲזוֹן בָּרְכוּ אֶת יֵי הַמְּבוֹרָךְ :
כִּי־הַ בְּרוּךְ יֵי הַמְּבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְשִׁמּוֹ מְרוֹמִים עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה . בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד . יְהִי שֵׁם יֵי מְבוֹרָךְ מִשְׁתַּחֲוִים וְעַד עוֹלָם :
בְּרוּךְ אַתָּה יֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מַעֲרִיב עַרְבִים
בְּחֻכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים וּמַחֲלִיף אֶת הַיּוֹמִים
וּמַסִּיד אֶת הַפּוֹכְבִּים בְּמִשְׁמַרְוֵיהֶם בְּרָקִיעַ כְּרֻצָּנוֹ . בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה
גּוֹלֵד אֹרֶךְ מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹרֶךְ . וּמַעֲבִיר יוֹם וּמִבִּיא לַיְלָה
וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יֵי צְבָאוֹת לְאֵמוֹ . אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלֹךְ
עֲרִינוּ לְעוֹלָם וָעֶד :

יִשְׁמְחוּ בְּחֻגֵיהֶם . יְדִידִים וְנַעֲרִימִים . תְּסוֹת בְּצֵל סוֹכָה .
שְׁבַעַת יָמִים . יִתְעַנְּגוּ בָּהּ . בְּמִינֵי מִטְעָמִים . אֲהוּבִים .
מִצּוֹתֶיהָ מְקִיִּימִים לַיְלֹת וַיָּמִים : בְּרוּךְ אַתָּה יֵי הַמַּעֲרִיב עַרְבִים :

פירוש ע"ש
יִשְׁמְחוּ בְּחֻגֵיהֶם יֵי בְרִיעוֹן וִיךְ אֵין וַיַּעַר יוֹם מוֹכ
רֵא גְלִיבְמַע אִנִּי וְיִסַּע יִשְׂרָאֵל וִיךְ צוֹ בְּאִישׁוֹן אֵין
שִׁאֲמֵן מִן סוֹכָה וִיכֵן מַעַן יִתְעַנְּגוּ בָּהּ וַיֵּא מִאֲכֹן וִיךְ
פְּרִנְיָנוֹן אִנִּי מִיט אֶלְעֲרִי נִישָׁע שְׁפִיטוֹן דִּי גְלִיבְמַע
בְּרוּךְ גְּלִיבְמַע בִּיסְמוֹנָא וְסִי מִאֲן מִ דְּוִנְקֵל דִּי אֲבִינְטוֹ
ברנע
7
ע"ט

מעריב ריד ב שר סוכות

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. תורה ומצוות חקים ומשפטים
אזנתו למדת על פן יי אלהינו בשכבנו ובקומנו גשית בחקיה. ונשמח
בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד. כי הם חיינו וארך ימינו
ובתם נהנה יומם ולילה. ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.
ברנן וחלל. וחרוה רבה. יצאלו כל שבועה. בדת
הבתובה. חגיגותיהם ושלמיהם. ופריהם לקרבה.
קרבתיהם ועולותיהם. ירצו באהבה.
ברוך אתה יי אלהי עמו ישראל :

יחיד אומר אל מלך נאמן :

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה ואחד

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך : והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוה חיים על לבבך : ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובדרכך ובשכבך ובקומך : וקשרתם לאות על ידך
והיו למזכרת בין עיניך : וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :
ויהי אם שמעו תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם חיים לאהבה את
יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם : ונתתי מטר ארצכם בעת יורה
ומקוש ואספת דגנה ותירוש ויצחק : ונתתי עשב בשדה לבחמתך ואכלת
ושבעת : השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים ושתחיותם
לכם : וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן
את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ המלה אשר יהוה נתן לכם : ושמתם את
דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו למזכרת
בין עיניכם : ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובדרכך
ובשכבך ובקומך : וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם
לתת להם כימי השמים ער הארץ :

ויאמר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם
ועשו להם ציצת על בגדיהם בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל
תכלת : והיה לכם לציצת וראיתם אתם וזכרתם את כל מצוות יהוה
ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
זנים אחריהם : למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים

פירוש ע"ט

ברנן מיט גואנג און רוב און גרום פרייד פרייען
זיי זיך באנצע זיבן טעג אזוי ווי עס איז גשריבן אין
דער תורה חגיגותיהם וייערע פייגער אפער און וייערע
שלמים און וייער ריגור מקריב צוויי וייער אפער
און פייגער אפער זאלן ווערן באוילדיגט מיט
ליבשאפט : ברוך גילויט ביקטו נאט דער נא
ליבט זיין פאלק ישראל :

אלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם

אמת ואמונה פל זאת וקם עלינו כי הוא יי אלהינו ואין זולתי ונאנחנו ישראל עמו הפודנו מיד מלכים מלכנו הנאלנו ככף פל הערצים תאז הנפרע לנו מצרינו והמשלם נמוד כלל אויבי נפשנו: העשה גדולות עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין מספר: השם נפשנו בתיים ולא נתן למוט רגלנו המדריכנו על במות אויבינו ורם קרננו על פל שונאינו: העשה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת בני חם: המכה בעברתו פל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם לתת עולם: המעביר בנו בין גורי ים סוף את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טבע: וראו בנו גבורתו שבהו וחדדו לשמו ומלכותו ברצון קבלו עליהם משה ובני ישראל כל ענו שירה:

אנו במצות ואדרו (נ"א אדרו). תשובו בעין תדרו. בחג הסוכות: בראשון תקחו ארבעת מינים. לרצות ער מי עננים. ב"ה: גם בשני רמו לגסוף חמים לערה. תהום אל תהום קורא. ב"ה: דרך יום רבעי להעלות בשירות. לעמר שוקי ירושלים בפירות. ב"ה: המונים עלו לציון ברגה. בחג האסיף תקופת השנה. ב"ה: ושם חוגגים בשמחת רבה. שמחת בית השואבה. ב"ה: זמירות ונגינות להעליל. בכלי שיר ובחליל. ב"ה: הודים פולם בנגינה. עם ילדים פרחי כהונה. ב"ה: טוענים ומקפצים לדלוג. ובידיהם פדי שמן שר ששים לוג. ב"ה: יודעי דת וחכמי עדה. מראים לפניהם קדה. ב"ה: פתנים ולוים מצדצלים ומודים. החסידים ואנשי מעשה מרקרים. ב"ה: לאנשים מן הגוים

פירוש ע"ש

אז איך נאלט באשיינן אונ אונ ציין די מצות וכלומר איר נאלט מאכין אשיינע סוכה אשיינעם (דוכ) אונדס גלייכן איר נאלט ויצן אין סוכה גלייך וויא איר וואנט צו הוזה בנת תמט אין דעם יום טוב פון סוכות בראש אין ערשטן מאג סוכות נאלט איר נעמען פיר ען ליא מינים (דוכ) דעם ערבה אונ אחרונ פרי צו ציהען באוילינגען פון נאט און די רעגן נאכער ווס קושן פון וואלקן גס און און דעם אונדן מאג סוכות איז דא ציין וואונק אין די הורה דס מען זאל נישט און און די קרבלות פרי בוכות דעם זאל רופן ציין אפ גרונד צום אונדן דס נאכער הערנס צוא נעמען דער ציין מאג ריוו פון וירשלים פלעגן זיי די פירות פון דס פערטע יאר נאך דער פלאנצונג און ברענגן מיט גאנג צו באקליינן די מערק פון וירשלים מיט פרוקט אום יום טוב פון סוכות מיט פיל פאלק פלעגן און ציין קיין ציין מיט גאנג אין דעם יום טוב פון סוכות ווס ער איז ציין צייט ווען מען נאמלט אין די תבואה סוף

מערב ריד ב שר סוכות

להפרישם. מתקנים תקון גדול שם. בח"ה: מרבים היו בשמחה ובצלצולים. מה יפו פעמיה בנעלים. בח"ה: גומלים לולב שבעה בהוללים. וכן למקדש לעשות בגבולים. בח"ה: סוכה לעשות בכל מושבותיכם. למען ידעו דורותיכם. בח"ה: עדונים להיות שבע בצר רעננים. סימן לשבעה עננים. בח"ה: פחים קהצן להבה ושרב. וסוכה תהיה לצל יומם מחורב. בח"ה: צלתה קהצן מלהט ולספוט. כל האזרח בישראל ישוב בסוכות. בח"ה: תקמים ינתקו מוסדות ליראתה. ושמחת אתה וביתך. בח"ה: רזנים נוסדו יחד מרוב אנהה. וכל ישראל ישישו בהלל ובשמחה. בח"ה: שם הנכבד שבעה להדר. בלולב ובפרי עץ הדר. בח"ה: חן תשפחות לו למלך. ולגמור בו את ההלל. בחג הסוכות:

יקר הסדרה ברנה בבוקר למלך. אמונתך לספר
בדילות מעין כל געלם. חזק ואמיץ נפאר שמך לעולם:
בגידה ברנה בשמחה רבה ואמר כולם:

מי כמזכה באלים יי מי כמזכה נאדר בקודש נורא תהלות עשה פלא:
מלכותך ראו בניך בלשע ים לפני משה:

יפי ענניה ספכת על גאולים. חופת בבורה פרשת
עליהם להיות סרולים. יחדנה ופארוה פעזכרי גלים.

פירוש ע"ט

סוכה ושמחה און דוא ואלסט ניה פרייען מיט דער
מזנה דוא און דיין הווינדיג אין דעם יום טוב פון
סוכות וזנים די הארן וועלן זיך פנאנד פראטן מיט
פיל ויפצין ווי אזוי נצור צו ווערן פון דעם שטראף
לעיתיד לבוא און אלע ישראל וועלען זיך פרייען
מיט לובונג און מיט שמחה אין דעם יום טוב פון
סוכות שם דעם געהערטן נאמן פון נאם צו בשייגן
ויבען מען מיט לולב און מיט אשיינע פרוקט פון
בום איין אחרונ אין דעם יום טוב פון סוכות תשחות
לובונג צו זיידן צו אים און צו נאמן נאמן הלל אין
אים אין דעם יום טוב פון סוכות: יי די שיינקייט
פון דיין נאנד וועט מען דעם מארגניש פלאמר לעתיד
לבוא מיט גיטאנג ריידען. דיין שיינקייט ואל מען
דר ציילן ביי נאכט פלאמר אין גלות דו נאם ווס דו
ביסט פאר הולען פון אליקענס און וואס דו ביסט
שטארק און מעכטיג דיין נאמן וועלן מיר ריהמן
אייביג מיט פרייר מיט גיטאנג מיט גרום שמחה און
אלע וועלן נאמן מי כמכה: יי מיט די שיינקייט פון
דיינע וואלקין האקטו בדעקט אף די אום גלייטשע
ישראל איין צו דעקונג פון דיין פכוד האקטו פון
שפרייט אף יי פרי צו מאכן מיט די וואלקן איין
גיטאנגע וועט פאר יי נחיד ניה האקין גלובט דיין

פלעגן זיין דיינע מרים אין די שיה די ישראל או
דו פלעגסט עולה לרגל זיין אין חג הסוכות נוסלים
זיי פלעגן נעמן אין בית המקדש דעם לולב ויבן
מען מיט לובונג און צו מאכן איין זכר צום בית
המקדש דארף מען און אזוי מאן אין אנדערע פלעצער
אין יום טוב פון סוכות סוכה איין סוכה דארף מען
מאכן אין אלע ערטער וואו איר וועט וואנען פרי
איינערע שפעטליגע דורות נאמן וויסן דעם איה האב
געזעט די ישראל אין סוכות בשעת יציאת מצרים
גדונים זיי נאמן זיך מאכן פערענדיגן צו זיין ויבן מען
אין דעם שאטן פון צווייגן דעם איין סימן אף די
זיבן וואלקען ווס האבן בדעקט די ישראל אין דער
מדרב פחים דיא מצות סוכה וועט קיהלען דיא
פלאמענדיגע היץ וואס וועט זיין לעתיד לבוא צוא
שטראפן די רשעים און די סוכה וועט זיין צו איין
שאטן ביי מאן פון די היטץ צלחה איר שאטן וועט
בשייטן פון פלאם און וועט פון דעקן אימליכן איין
וואנער אונזר ישראל ווס וועלן ויבן אין סוכות אין
דעם יום טוב פון סוכות קמים די וואס שטייען אף
קענען נאם וועלען לעתיד לבוא צוא רייסען דיא
פערבירונג פון די מצות וואס וויא ברגענען צוא
פארקען פון דיר און וועלן נים מקנים זיין מצות

אז לשמך שבהו בני אלים : זה צור ישענו פצו פה ואמרו :

י ימלוד לעולם ועד :

ונאמר כי פדה י את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו :

בנה סכתה והקם הנפולה . יסודותיה לשבת ולבנותה על תלה . צאנה לרעות על משכנותיה להנחיתה . חפזין במקדש זבחי צדק ועודה :

ברוך אתה יי מלך צור ישראל וגואלו : (גס) גאל ישראל :

השכיבנו יי אלהינו לשלום והעמידנו מלכנו לחיים ופרוש עלינו סכת שלומך ותקננו בעצה מובה מלפניך וחלשיענו למען שמך והגן בעדנו והסר מעלינו אייב דבר וחרב ורעב ויגזן . והסר שטן מלפנינו ומאחרינו ובצל כנפיה תסתירנו כי אל שומרנו ומצילנו אתה . כי אל מלך חנון ורחום אתה . ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם : ופרוש עלינו סכת רחמים וחיים ושלום :

קורא מקרא קודש ומשמרו . יקבל ליום הבא שחרו . גאות אפיקי מגינים סגורו . דוד למלאות לו בסכת עזרו : ברוך אתה יי הפורש סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים :

וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל : ח"ק

אדני שלפתי הפתח ופי גיד תהלתה :

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הפל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :

מלך עוזר ומושיע ומגן . ברוך אתה יי מגן אברהם :

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע : מוריד המט :

מכלכל חיים בחדר מחיה מתים ברחמים רבים סומך גופלים ורופא חולים

פירוש ע"מ

איינציקליסט און האבן דיר גריקט בשעת זיי זענען אריבער דורך די אייגן פון ים דענסטמאל האבן זיי גלובט צו דיין נאמן די קינדער פון דיא שטארקע אבות נאך דא איז דאס דר שטארקער שיער פון אונזער הילף פצו פה זיי האבן געפיקט די מול און האבן גיזאנט ה' ימלוד :

בנה סכתה בועי דיין סוכה דעם בית המקדש און שמעל אף די אנדער גיפאליגע אירע גרונטן צוא גרונד פעקטיגן און איר אף צוא בוען אף איר הייבקיט צאנך דייענע שאף צו פיסרן לעבין דייענע ניצעלטיג און איר צו מאכין דיין ארכ ארכין

ע"מ ז ס ומתיר

מערב ליר ב שר סוכות

ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר : מי במוך בעל נכורות ומי חסד
 קד מך סמית ומתיה ומצמים ישועה :

ונאמן אתה להחיות מתים . ברוך אתה יי מתי המתים :

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהלוד סלה : כי אל
 מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אתה באת אוֹתנו ורצית בנו ורוממתנו

מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקברתנו מדפנו לעבודתך .

ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת :

ויען עם גיפאלס יום טוב אום מוצאי שבת זאנס קען דאס

ותודיענו יי אלהינו את משפטי צדקה ותלמדנו לעשות בהם חוקי רצונך ותתן

לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורת אמת חקים ומצות טובים ותנחילנו זמני

ששון ומועדי קדש וחגי נדבה ותורישנו קדשת שבת וכבוד מועד וחגיגת הרגל

ותבדל יי אלהינו בין קדש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי

לששת ימי המעשה . בין קדשת שבת לקדשת יום טוב תבדלת ואת יום השביעי

מששת ימי המעשה קדשת . תבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את

יום תג הסבות הזה . זמן שמחתנו מקרא קדש זכר ליציאת מצרים :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע

ויפקד ויזכר ויכריזנו ויפקדוננו ויכרוז אבותינו ויכרוז משיח בן דוד

עבדך ויכרוז ירושלים עיר קדשך . ויכרוז כל עמך בית ישראל

דפניך דפליטה למנוחה לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום

תג הסבות הזה : זכרנו יי אלהינו בו למנוחה ופקדנו בו לברכה והושיענו

בו לחיים טובים : ובדבר ישועה ורחמים חיים ותנונו ורחם עלינו

הושיענו כי אליך ענינו כי אל מלך חנון ורחום אתה :

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים

ולשלום לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו

קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך . שבענו משובך

ושמח נפשונו בישועתך . וטחר לבנו לעבדך באמת .

והנחילנו יי אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשך .

וישמחו בך ישראל מקדשי שמך : ברוך אתה יי

מקדש ישראל והזמנים :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה וחשב את העבודת

דדבר ביתך ואשי ישראל . ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברחון :

ותתי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך :

ותחזיקה עינינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שבינתו לציון: מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואליהי אבותינו לעולם ועד צורנו צור חיינו מן ישענו אתה הוא צדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המכורים בך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיה שפכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שפכל עת ערב ובוקר וצהרים המוב כי לא כלו רחמיה ורחמם כי לא תבו הסדרה כי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד: וכי החיים יודוך מלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל יעזרתנו ועזרתנו סלה האל המוב: ברוך אתה יי המוב שמך וך נאה תהודות: שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון כל השלום ומוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקל נפשי תדום ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ואחרי מלכותך תרדוף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי דרעה מחרה הפר עצתם וקלל כחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחצון ידיך השיעה ימינה וענני יהיו רצון אמרי פי ותניון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום במרומוי הוא יעשה שלום עינינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שפנה בית המקדש בבהרה בימינו ומו חלקנו בתורה: וישם בעדך בראת בימי עולם וכשנים קדמויות: ולרבה לוי מנחת והודה וירושלם בימי עולם וכשנים קדמויות:

עלינו רשע לאדון הכל רתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שומנו כמשפחות הארמה שלא שם חקנו בהם וגורלנו בכל המונם: ואנחנו בורעים ומשתתחים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוסח שמים ויוסד ארץ ומושב יקר בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מרכנו אפס זולתו ככתוב בתורתו ובעת היום והשבות אל לבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

ועל כן נקנה לך יי אלהינו לראות מחרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים פרות יפרתו לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יפירו וידעו כל יושבי תבר בי לך תברע בך בך תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יברעו ויפלו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוק עליהם מחרה לעולם ועד. כי מלכות שך היא ולעולמי עד תמלוק בכלבד. כפתוב בתורתך יי ימלך לעולם ועד: ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: קי

קדור יי אורי וישעי ממי אירא יי מעו ממי מ: אפס: בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי ואיבי לי המה כשרו ונפלו: אם תחנה עלי מנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה נאזוז אני בוטח: אחת שאתי פאת יי אותה אבקש שבתי בבית יי כל ימי חיי לחוות בנעם יי ולבקר בחיבתי: כי יצפני בספו ביום רעה נסתירני בסתר אהבו בצור יוסמני: ועתה ירום

מעריב ליר ב של סוכות

ראשי על איבי סביבותי ואזכרה באהלי ובזי הרועה אשירה ואזכרה לוי: ששע וי קולי אקרא וחנני נענני: לה אשר לפי בקשו פני את פניה וי אבקש: אל תסתר פניה מפני אל תס: באף עברה עזרתי היות אל תשני ואל תעזבני אלהי וישעי: פי אבי ואמי ועזבוני ווי נאספני: הורני וי דרקה ונחני בארח מישור למען שררי: אל תתנני בנפש צרי פי קמו בי ערי שגור ויפת תחס: לרמי האמיתי לראות בטוב וי בארץ מים: קנה אל וי חס ונאמץ לךד נאנה אל וי:

קי אדון עולם: סדר האושפיון. וקידוש. ומסכת סוכה תמצא לעיל מן וויטע 24 :

סדר שמחת בית השואבה

גמא רעצה הלוג מן שמחת בית השואבה

הנאון ר יעקב עמרין ברענגס מן ר"מ דם תאשפע גם
אז אפילו א מנה וך משמש צו וין אין אלע ימים
סובים. אבער סוכות איז מין מצה. דען אום סוכות פלעגט
ניין וין בית המקדש אנהרסע שטחה. אז ווי די תורה זאגט
וושפחהם לפני וי אלהיכם בשבת ומים. די גרעסע שטחה
איז גווען בריא די וואסר גיסען אוף דעם מנבה. אז וויא עס
שטעהט (וואס דעם מים בשלשן). אין די תורה דעם גהיטן אין
די ויכן מעג סוכות זאל מען גיסען וואסער. אוף דעם מנבה.
אלע סאג אז דר פריא ווען מען האט מקריב גווען דעם קרבן
תמיד. דער מדר פון דס וואסר גיסן. אום ווען שפען דס וואסר
איז אז גווען. אין עזרת נשים (אשמים אין דיא עזרה וויא דיא
ווייבר זענען גשפאנען ווען זיי זענען גווען אין בית המקדש)
זענען גווען צוויי אונקס ארום די וועגס איינע העכער פון
די אנדערע. אוף דעם אויבערשטען גאנצע זענען גשפאנען
ווייכער. אוף דעם אונטערשטען גאנצע זענען גשפאנען מאנס
ליים. עס זאל נישט אום נאכיש ווערן מאנען מים ווייכער דעת
די שטחה. וויא דעם וך אהן גווען די אנדערע נאכט סוכות דס
איז אין ארץ ישראל די ערשטע נאכט חול המועד. ווייל די
שטחה פון דעם שפעל אום פאנגען איז נישט דוהה שבת וויא
סוב. אנדער אין ארץ ישראל איז נאר איין סאג יום טוב. דעם
מען צו זאמען גנוגען אלע פלי ופר. דאס פלי נפר חלי האט
צולאפען. אום מען האט גשפאלען מים פלעזין. אום מים
גשפאלען. די מענטשען וואס האבען געקענט שפעלן מים דעם
פירט. אום מים דעם ציפיל אום מים דעם חלי האבען וויא
גשפאלען. ווער עס דעם געקענט זענען מים דעם מול האט ער
גווענען. מען דעם פאנגעס אום גשפונגען נעדר וויא ער האט
געקענט. מען דעם גלובס דעם מים די לובג פון דוד המלך.
דראסעט מענטשן האבען וך נישט גענישט צו די שטחה. נאר
די גרעסע חכמים. אום די ראשי ושיבות. סנהדרין חסידים
זאגט אזשי משה. וויא האבען זיך גפריי גשפאלען גווענען
גפאנעס אין בית המקדש. נאר אלע ידען מאנען אום ווייבר זענען
גווען ווערן די שטחה. אום ווער עס דעם נישט גווערן די שטחה
דעם ביא וויא לעבן גווען שטחה נישט גווערן. דאס איז גווען
האבענע ליכט. פיי נעדרן ליכטער איז גו נישט פיר גאנצענע
בעקנים. אום ביא יעדען בעקין איז גווען אשכר. פיר יונגע
בלנים זענען ארום גפאנגען אוף די פיר לייכטער. זיך פון ווי דעם
קראקס בוימאלי צו נאמען די פיר קרוב איז גווען הונדערט
מים צומאנען קווארס בוימאלי. דיא בוימאלי דעם מען ארין
גפאנען אין די בעקנים. אום פון די אלטע ווערן פון דיא בלנים
אום פון די אלטע גארפאלגער. האט מען גריסן שטיקער אום
פען פון זיי אריין גלייבט אין די בעקנים. דעם זענען גווען דיא
קרייזלעך צום ברענגען. אלע חדרים ווס אין וויא זענען
זענען ליכט פון די ליכטער. חסידים אום אנדערע פרומע
ידען האבען גפאנגען מים פלאמען פייגער אין די הענט אום האבען

הנאון ר יעקב עמרין ברענגס מן ר"מ דם תאשפע גם
אז אפילו א מנה וך משמש צו וין אין אלע ימים
סובים. אבער סוכות איז מין מצה. דען אום סוכות פלעגט
ניין וין בית המקדש אנהרסע שטחה. אז ווי די תורה זאגט
וושפחהם לפני וי אלהיכם בשבת ומים. די גרעסע שטחה
איז גווען בריא די וואסר גיסען אוף דעם מנבה. אז וויא עס
שטעהט (וואס דעם מים בשלשן). אין די תורה דעם גהיטן אין
די ויכן מעג סוכות זאל מען גיסען וואסער. אוף דעם מנבה.
אלע סאג אז דר פריא ווען מען האט מקריב גווען דעם קרבן
תמיד. דער מדר פון דס וואסר גיסן. אום ווען שפען דס וואסר
איז אז גווען. אין עזרת נשים (אשמים אין דיא עזרה וויא דיא
ווייבר זענען גשפאנען ווען זיי זענען גווען אין בית המקדש)
זענען גווען צוויי אונקס ארום די וועגס איינע העכער פון
די אנדערע. אוף דעם אויבערשטען גאנצע זענען גשפאנען
ווייכער. אוף דעם אונטערשטען גאנצע זענען גשפאנען מאנס
ליים. עס זאל נישט אום נאכיש ווערן מאנען מים ווייכער דעת
די שטחה. וויא דעם וך אהן גווען די אנדערע נאכט סוכות דס
איז אין ארץ ישראל די ערשטע נאכט חול המועד. ווייל די
שטחה פון דעם שפעל אום פאנגען איז נישט דוהה שבת וויא
סוב. אנדער אין ארץ ישראל איז נאר איין סאג יום טוב. דעם
מען צו זאמען גנוגען אלע פלי ופר. דאס פלי נפר חלי האט
צולאפען. אום מען האט גשפאלען מים פלעזין. אום מים
גשפאלען. די מענטשען וואס האבען געקענט שפעלן מים דעם
פירט. אום מים דעם ציפיל אום מים דעם חלי האבען וויא
גשפאלען. ווער עס דעם געקענט זענען מים דעם מול האט ער
גווענען. מען דעם פאנגעס אום גשפונגען נעדר וויא ער האט
געקענט. מען דעם גלובס דעם מים די לובג פון דוד המלך.
דראסעט מענטשן האבען וך נישט גענישט צו די שטחה. נאר
די גרעסע חכמים. אום די ראשי ושיבות. סנהדרין חסידים
זאגט אזשי משה. וויא האבען זיך גפריי גשפאלען גווענען
גפאנעס אין בית המקדש. נאר אלע ידען מאנען אום ווייבר זענען
גווען ווערן די שטחה. אום ווער עס דעם נישט גווערן די שטחה
דעם ביא וויא לעבן גווען שטחה נישט גווערן. דאס איז גווען
האבענע ליכט. פיי נעדרן ליכטער איז גו נישט פיר גאנצענע
בעקנים. אום ביא יעדען בעקין איז גווען אשכר. פיר יונגע
בלנים זענען ארום גפאנגען אוף די פיר לייכטער. זיך פון ווי דעם
קראקס בוימאלי צו נאמען די פיר קרוב איז גווען הונדערט
מים צומאנען קווארס בוימאלי. דיא בוימאלי דעם מען ארין
גפאנען אין די בעקנים. אום פון די אלטע ווערן פון דיא בלנים
אום פון די אלטע גארפאלגער. האט מען גריסן שטיקער אום
פען פון זיי אריין גלייבט אין די בעקנים. דעם זענען גווען דיא
קרייזלעך צום ברענגען. אלע חדרים ווס אין וויא זענען
זענען ליכט פון די ליכטער. חסידים אום אנדערע פרומע
ידען האבען גפאנגען מים פלאמען פייגער אין די הענט אום האבען

האל

בְּתַעֲצוּמוֹת עֵינֶךָ הַגָּדוֹל בְּכָבוֹד שְׁמֶךָ. הַגָּבוֹר לְנֶצַח
וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ :

הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא :

שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקֹדֶשׁ שְׁמוֹ וְכָתוּב רַנְנוּ צְדִיקִים בְּיְיָ לִישָׁרִים נֶאֱמָה תִּהְלַח :

בְּפִי 9 שָׁרִים תִּתְרַוּמָם :

וּבְשִׁפְתֵי 10 דִּיקִים תִּתְכַּבֵּר :

וּבְלִשׁוֹן 11 סִידִים תִּתְקַדֵּשׁ :

וּבְקֶרֶב 12 רוֹשִׁים תִּתְהַלֵּל :

וְדָרֵךְ לַהֲפָסִיק בֵּין תִּכְתֹּב הַיּוֹרִים לְתִכְתֹּב לַפִּיךָ שֶׁלֹּא יִתְרִיב הַעוֹלָם 13 :

וּבְמִקְהָלוֹת רַבּוֹת עָמְךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי
בְּכָד דָּוָר וְדוֹר שְׁכֵן חֹבֶת כָּל הַיְצוּרִים : לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת כְּהִלָּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לַעֲזֹר
וּלְקַדֵּם עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת דָּוָר בֶּן יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶךָ מְשִׁיחֶךָ :

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלִּפְנֵי הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקֹּדֶשׁ
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לֹה נָאָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה
חֵלֶל וְזִמְרָה עוֹז וּמִמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וְגִבּוֹרָה תִּהְלַח וְתִפְאֶרֶת קִדְשָׁה
וּמַלְכוּת. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקֹּדֶשׁ וּמַעֲזוֹם וְעֶז עוֹלָם
אֲתָה אֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמַהֲלֵל בְּתַשְׁבְּחוֹת אֵל
הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְאָרוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנִּשְׁמוֹת רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים
הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי וְזִמְרָה מֶלֶךְ יַחֲדֵי אֵל חַי הַעוֹרָמִים :

אֵין לַמֶּלֶךְ וְעַתָּה יִגְדַּל וְנִי כְּעַתָּה שְׂאִימֵר הַחַן יִתְגַּדֵּל אֵךְ יֵשׁ לְשִׁמּוֹעַ נִלְכוּן וּלְשִׁמּוֹעַ אֲמַנֵּם יֵשׁ לְאוֹמְרוֹ קוֹדֵם שְׁמַחֲמִיל הַתָּעַן .
בְּרִיעַ אֵלִית סִימֵן כִּי סוֹף סֶעֱף י :

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כָח אֱלֹהֵי בָּאֶשֶׁר דְּבָרָתָּ לְאִמֹר : וְכוּר כְּחִמְיֶךָ יְיָ וְתִפְקִידֶיךָ כִּי מַעֲזוֹלֵם הַחַם

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּא . בְּעֶזְרָא דִּי בְּרָא כְּרֻעִיתֶיהָ וְיִמְלִיד מַלְכוּתֶיהָ .
וְיִצְחָק פּוֹרְקָנִיהָ וְיִקְרַב מְשִׁיחֶיהָ . בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִי דְכָר בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶזְרָא
וּבְזִמְנֵן קָרִיב וְאַמְרוּ אָמֵן . יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרֵךְ לְעוֹלָם וּלְעָלְמֵי עוֹלָמֵי . יִתְבָּרַךְ
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמִיָּה דְּקוֹדֶשׁ בְּרִיעַ הוּא .
לְעִילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא תּוֹשְׁבַתְתָּא וְנִחְמָתָא דְּאַמְרֵן בְּעֶזְרָא וְאַמְרוּ אָמֵן :

גשע שלומר כחון ברכ

לומים הקל יתברך

חון ברכנו את יי המבורך:

יה ברוך יי המבורך לעולם ועד:

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשא שמו של מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא ראשון והוא אחרון
ויבליעיו אין גלמים. סוף לחובב בערכות ברה שמו ונלוו לנצח
ושמו מרומם על כל ברכה ויתלה. ברוך שם קבד מלכותו לעולם ועד. יהי שם יי מבורך מפניו ונר עולם:

ברוך אתה יי אליהנו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך. עושה שלום ובורא
את הפל: אור עולם באוצר חיים אורות מאופל צמר ונהי:

מיוסד ע"פ א"ב בראשי התורות ובסוף חתום שמו של המהביר שלמה

אממין לגורא ואיום. בהסתופפי לפניו אממא פדיום.
אך בחמשה עשר יום: בלקחי בף תומר. ושלשת מיני
קבועי. בם אהלל לאורי וישעי. בחודש השביעי: גאות
אלביש. לדר במרומים. להללו במורביזת שלמים. ודא
קטומים. תחוננו את חג יי שבעת ימים:

אהלל בפה ונשון. לשומע קול לחשון. פנס ולקחתם לכם ביום הראשון. קדוש:
דגור מקודות מים נאדר. אאפדנו חוד והדר. בפרי עץ הדר:
המרומם בקהל עם נצורים. בהלול ופאר אותו מבתרים. בכפות
תמרים: ויריק רוב ברכות מארבות. לאז מהללו מסרעם ומקרבות
ובענף עץ עבות: זכיות יכרעו ועון ימחר. מזהבפות בשלהבת רשפי
נחל. תומכי ערבי נחל: חדות רב תמצאו בלהקתכם: חסונים בצווי
דת מלככם. ושלמתם לפני יי אלהיכם: מרחכם יפיק נוחג ילדות
וימים. גאון נוגשיכם יגדע וידמים. לבל תענשו בהניגת שבעת ימים:

פירוש ע"מ

אממין לטרא איך וועל שטארקן לוב צו גאט
דער דא איז פארקמיט אונ שרעקליך מיט דעם
איך טרעט איינר די שטערל פון דר שוקל וועל איך
גפנין איין אום ליוונג אום פופצטן טאג אין חודש
תשרי נגדו אין מיין טאן נעמן דעם דולב מיט די
דריי מינים ווס גאט הא גיהיטן נעמן מיט זיי טוא
איך לובן גאט ווס ער איז מיין דר זיכער אונ מיין
העלפר אין דעם ויבעמן חודש גאט גרוקמיט וועל
אז איך קליידען צו גאט דער דא וואלט אין הימל
ליל צוא לובן אים מיט צווייגן נאנצע אונ וענין
גאט אפ גפליקט אובען דען אדוקב אז ער איז אובן
אפ גפליקט איז ער פכדו איר ואלט פון גאטס וועגן
פאכין ודין טעג יום טוב: אהלל איך וועל לובן מיט
מיין מול אונ מיט מיין צונג צו גאט דר דא הערמ
דאס קול פון תפלה וויא ער הא גאנאט איר ואלט
נעמן צו אייך אין דעם ערשטן טאג פון סוכות די
פיר מינים קדוש דער הייליגער גאט:

דער קטלות גאט דר דא איז גבאניקט פון פיר
פירם ע"מ

סבית אל פרוג ויאוין הגיוני. ויקבל פקדון רחש עניני. ותנותם
אותו חג כיי: פשרון בתי יחליף לשושנה. חוגגת ועוצרת וסוככת
ברננה. שבעת ימים בשנה: לעת יסיר סבל מעל שכמיכם. תרוננו
ותחוגו בקרית מועדיכם. הקת עולם דורותיכם: משנית מתוך
תהדרו בא ומים. מנעמים קול ולא דומים. בספות תשבו שבעת
ימים: נדיבי עמים סודרי ערכות. באברתו לעד יהו סוכות. כל
האזרח בישראל ישבו בסוכות: סודו בחרוג לשוכן בניכם. ותגורו
בהשקט כל ימיכם. למען ידעו דורותיכם: עדין הודיע פלאיו על
ידי גואל. עמוסיו סבך בענינים כהואל. כי בסוכות תושבתי את בני
ישראל: פקדתי עמי לחון שירים. משפטים להוציא כאזר וכצחרים:
בהוציא אותם מארץ מצרים: צקון צעקתכם הסבתי באוני. ופרות
שכתתי לכל המוני. וידבר משה את מועדי יי: קורא דורות חי
עולמים. ציה לעם שמו מנעמים. חג הסוכות תעשה קה שבעת
ימים: רם ממעוניך הסך מקהלותיך. דרחם ולחושיע כל להקותיך.
ושמחת בהגיו. אתה ובגד ובתך: שוחר עוד קבל ובהלקה. קתת

פירוש ע"ס

נאט הט גלאט וויסן זיינע וואונדער דורך משה ווס
ער איז געווען דר אוס ליינר פון די ישראל די ישראל
הט ער בייט וואלקן באדעקט אזו ווי ער הט גלאט
מיט ווייט הקס מאן אזו וויא אין פסוק שמיט אין
סוכות האב איך גמאכט וויץ די ישראל פקתי איך
האב דר מאנט מיין פאלק צוא דער בארימן דאס
איךר בלייבונג אוס צו ציין ווייט משפט אז דאס
ליכט איז קלאר און אזו וויא ריא וון שיינט אין
מיטען כאנג אז איך האב ווי אוס געזען פון מצרים
צו דאס קול פון איינר גשריט וואס איך האט אין
מצרים גשריען האב איך פון נומן מיט מינע אנערן
און האב גשיקט איין אוס לייבונג צו מיין פרומונג
כון אפרין וועגין אוף דר גאלה פון מצרים האט
משה געזעט דיא ימים טובים צוא די ישראל קבא
נאט דער דא לעבט אייבן ער ווייס אלע דורות
נאך איינר דס דור ווערט באשאפן הט ער גלאט
צוא דיא ישראל וואס לובן ויין נאמן מיט ויסקייט
דר ואלקס דר מאכן ויבן טעג סוכות דס דו הוכר
נאט פון דייענע הימלען ואלקסו מיין ויין אוף דיא
ישראל צו דער בארימן און צו העלפן אלע דיין
איין ואמלונג ווס וויא נעמן מקיים דוא ואלקס דר
פרייען אין דייענע ימים טובים דו וואג דיין וון און
דיין מאכער שידר דר גער הרע וא דרדן מער ניש
דר שרעקן און ואלקס געבן אהאפענונג צוא דיא
ישראל ווס גלופטן צו דיין הילף און נעמן מקיים

פירט די וועלט מאן און נאכט פון וועגן דעם וכות
פון די ויבן טעג יום טוב וועט איר נישט גשטראפט
ווערן סבית נאט ואל פון נעמן מיין הפלה און ואל
פאר געמען מינע גלאטן ער ואל מקבל ויין דיא
הפלה וואס איר טוט אוף איינער ענינים אזו וויא
מאכרן ווס נאט הט גלאטען מען ואל אוס פיינערן
פאר אוס נאט ואל פון בייטן מיט רעכט פארמיקייט
דעם כל פון די ישראל ווס ווערין אן גרופן שושנה
ווס ווי געזען קרבנות און האלפען ויה אוף פון
מלאכה און וינען מיט פרייד און גלאנג אין דער
סוכה ויבן טעג אין נאךר לעט צו דער צייט אז ער
וועט אפ מאן דיא משה דעם גער הרע פון איינער
אוקסיר וועט איר לובן נאט און געזען קרבנות אין
ירושלים די שמואט פון איינער איין ואמלונג איין
איינער געזען צו איינער דורות משנית נאט ווס ער
איז משנית דורך די פגענער פון דעם הימל ואלקס
איר לובין מיט פארקט איר ואלקס אוס ממיד לובן
ביים אויסען קול און נישט שווייגן אין סוכות ואלקס
איר וינען ויבן טעג נדיבי ויה האבן ויה באווייליגט
צו ויין דינקט ווס ווי ווען מסדר די אן ריכמונג פון
די מצות וויא נאמען אייבן באדעקט ויין מיט וינע
פליגיר אין דעם וכות וואס אעק אלט געטענע פון
דיא ישראל וינען אין סוכה סוד לובט נאט דער דא
דעקט צווישען אייך וועט איר רוען שמיט אעק
איינער טעג פרי איינער דורות ואלקס וויסען גליו

תקנה לפזרי כמזידה. שבעת ימים תחוג ליי אלהיה: תוקה המור קרית חנה. באים להראות פניו בחנינה. שלש פעמים בשנה: תאיבי יעזו כחות כבודו. להתשירו משלו והפל בידו. איש במתנת ידו: תומכי סנסני דשאים. משמן וממשתית יהו חבואים. לחזות וקהספות בכשורות טובות. לכן תנה ימים באים:

אחלה בפה ולשון. לשומע קול דחשון. פנים ולקחתם לכם ביום הראשון. קדוש: הכאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי. כלם בחכמה עשית. מלאה הארץ כנינה: תמך המרום לבדו מאז המשבח והמפאר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו. אדון עזנו. צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אל ברוך גדול דעה. הכין ופעל זהרי חמה טוב יצר כבוד לשמו. מאורות נתן סביבות עזו. פנות צבאיו קדושים ורוממי שדי תמיד מספרים כבוד אל וקדושתו. תתברך יי אלהינו עד כל שבת מעשה ידיך. ועל מאורי אור שעשית שיצרת חמה יפארוה מלה: תתברך לנצח צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמה לעד מלכנו: יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברוחים כלם גבורים כלם קדושים וכלם עושים באימה וביראה רצון קוניהם וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכין ומשבחים ומקצרים ומעריצין ומקדישין וממליכין:

את שם האל המלך הגדול הנבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם עול

פירוש ע"מ

ווערן דו האסט ויי אלע מיט חכמה באשאפן די גאנצע וועלט איז פול ביינע באשעפניש הסלך דר דא איז אללין איין מלך פון דעסקמאלט אן אונ איז דר היזן דר דא איז גלובט אונ דר דא איז באשיינט אונ דר דא איז דער הובען פון אייביגע צייטן אללי אייביגר גאט דר בארעם דיה איבער אונ מיט דיין פיל דר בארימקייט אונד שטארקער דער אונד שטארקער פערדין באשיינער אונד היקר אונ ביסט איין שטארקייט ארום אונד אל דער גלובטער גאט דר דא איז גרום מיט וויסען שאפט ער גאט אן גיברייט אונ גאט באשאפן די לומקייט פון דר זון גאט דר דא איז גוט ער גאט באשאפן אלע ברואים פון זיין כבוד וועגען ליכט האט ער גגעבן ארום זיין פסא תכבוד די העבן דס זענען די היידיגע מלאכים די דא דר הייפן דעם שטארקן גאט ויא דער ציילען תמיד גאטס כבוד אונ זיין היידיקייט: תהבך דו גאט אונד גאט ווערסט גלובט פון וועגן די גלובטי ווערן פון דיינע הענט אונ פון וועגן די ליכטיקייט פון דס ליכט וואס רוא האסט באשאפן דרום ואל מען דיה אייגנ בשיינן: תתברך ובר

זיכן טעג צו ברענגן קרבנות פון גאטס וועגן תורה דס שטארקע ברומונג פון ישראל איז גוועזן אין ירושלים ווא דוד המלך הא גירונט או זיי פלעגן קומן צו וועגן געזעהן פון גאט מיט גבעט דריי מאל אין יאר האבן די ישראל ווס גלוקסען צו זיין היקר צו זעהן זיין שכינה צו ברענגן אים מהנות פון דס זייניגע אונ אלדינג איז אין גאטס האנט אימליכר נאך זיין פון מעגן חסדי דיא דא געבן אין זייערע הענט צווייגן פון בוכר דס זעגן די פיר מינים אין דעם זכות ואלן זיי פון בארן ווערן פון דעם שטן המשחת ויי ואלן וזכה זיין צו זעהן אונ פון געבן די גוטע כשורות פון דיא נביאים וואס וייא האבן גאנט די טעג פון דער גאולה וועלן קומן:

הכאיר לארץ דר דא ליכט מיט דער זון און דר ערר כבי די תבואה ואל בעסער וואקסען אונ צו די ווס וואונן און דר ערר כבי זיי ואלען זעהן זיי צו גיין מיט דער בארימקייט מיט זיין גוטקייט באנייט ער שטענדיג אלע טאג דיא מעשים פון די זעקס טעג בשעת ער האט דיא וועלט באשאפן היינט ער האט גמאכט טאג אונ נאכט אזו איז דאס היינט אטע טאג מה גאט ויי נאך פיל זענען דינינע

מלכות שמים זה מזה ונותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה כלם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה:

קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:

אמיר אותך סלה. ברוך וחדר ותהלה. גואל הצמים גאולה. דרוש אומתך לשם ולתהלה: הצנים בשמחה. ובדולביהם אותך לשמחה. זועקים לפניה שיחה. חמול עליהם הושיעה והצליחה: מוב ברחמיך הרבים. יקר עדת אהובים. בורעים ומשתתנים ומזדים באהבים. הביאים לשער בת רבים: מחמדם תן להם. נא שמה עמהם. שא נא חמאניהם. עבור על פשיעהם: פוצחים הלל ותודות. צור היודע עתידות. קול להשמיע אותם להדות. רחמם בנשואם אגודות: חן שוקדים ואותך מקדישים. שבחך בפיהם רוחשים. תוקפים ברוך ולוחשים. תומכם כאילי תרשישים:

והאופנים וחיות הקודש. גבעש גדול מתנשאים לעומת שרפים לעומתם משבחים ואומרים:

ברוך כבוד יי מקומו:

לא ברך נעמות יתנו למלך אל חי נקים ומירות יאמרו ותשפחות ישמיעו כי הוא לבדו מרום וקדוש. פועל גבורות עושה חדשות. פועל מלחמות וזרע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות נורא תהלות ארון הנפלאות המחדש במובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו: והתקין מאורות משלח עולמו אשר ברא: אור חדש על ציון תאיר וננפה בלנו במהרה לאורו: ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו. אבינו מלכנו בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שפסחו בך ותמדם חקי חיים לעשות רצונך בלבב שלם בן תחנונו ותלמדנו: אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע דלמוד וללמד לשמור וקצשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיה וחדר לבנו לאהבה וליראה את שמך דמען לא גבוש ולא זכרם ולא נפשל לעולם ועד. כי בשם קדשך הגדול הגבור והנורא פסחנו ונגידה ונשחקה בישועתך: ורחמך יי אלהינו וחסדיך הרבים אל יעזובנו נצח סלה ועד: מהר והבא עלינו ברכה ושלום מהרה מארבע כנפות הארץ. ושובור עול חגונים מעל צנארינו ותולדינו מהרה קוממויות דארצנו: כי אל פועל ישועות אתה וכוונת בחרת ככל עם ולשון וקרבנות מלכנו לשמך הגדול סלה באמת ובאהבה להודות לך ולתודה באהבה ואהבה את שמך: ברוך אתה יי הבורר בעמו ישראל באהבה:

שחרית ליום ב של סוכות

יחיד אומר אל מלך נאמן:

שְׁמִי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

וְאָהֳבָתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לֵבְכָהּ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם עַל־לֵבְכָהּ: וְשָׁנִיתָם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּם בָּם
בִּשְׁבָּתְךָ בְּבִיתְךָ וּבְדֶרֶךְ וּבְשִׁעְבְּךָ וּבְקִיּוּמְךָ: וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל־יְדֶיךָ
וְהָיוּ לְמִטְפֶּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתָּה שְׁמִיעוּ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם הַיּוֹם לֹאֲהַבָה אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־לֵבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנִתְּתִי מִמֶּנּוּ אֲרֻכָּכָם בְּעוֹלָם יוֹרֵה
וּבְקִלְקוּשׁ וְאִסְפַּת דִּגְנוֹ וְהִירוּשָׁה וְיִצְהָרָה: וְנִתְּתִי עִשָׁב בְּשִׂדְךָ לְבִהְמֶתְךָ וּבְאִלְתֵּי
וְהַיָּעָה: הַשְׁמִירוֹ לָכֶם בְּנִי יִתְּנָה לְבַבְכֶם וּסְרָתָם וְעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהַשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם: וְהָיָה אִתְּיָהוּה בָכֶם וְעֶצֶר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹאֲיִהוּה מִמֶּנּוּ וְהִאֲדָמָה לֹא תִהְיֶה
לְיִבּוּלָהּ וְאֲבַדְתֶּם מִתּוֹרָה כִּשְׁלֵל הָאָרֶץ הַטְּבָחָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתָּם אֶת־
דִּן רִי אֱלֹהִי עַל־לֵבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרָתָם אֲתֶם לְאוֹת עַל־יְדֶיכֶם וְהָיוּ לְמִטְפֶּת
בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדַתְּם אֲתֶם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְדֶרֶךְ וּבְשַׁעְרֶיךָ
וּבְקִיּוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם:

וְנִתְּתָה לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־בְּגָדֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנִתְּנָה עַל־צִיצִית הַכֹּנֶף פְּתִיל
תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
וְעָשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֲתֶם
וְנִסִּים אֲחֵרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתֵי וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים
לְאֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֲתֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם קְדוֹת
לָכֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

אִמֶת וְצִיב וְנָכוֹן וְקִים וְיִשָּׁר וְנָאֵמָן וְאֲחָב וְחָבִיב וְנִחְמָד וְנִעִים וְנִרְאָ וְנִדְרִי
וְנִתְּתָן וְנִמְקוּבָל וְנִטוֹב וְנִפְחָה הַדְּבָר הַזֶּה עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אִמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מְבֻטָּן
צוֹר יַעֲקֹב כֶּגֶן יִשְׁעָנוּ. לְדוֹר וָדוֹר הוּא קִים וְשִׁמוֹ קִים וְכִסּוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וְנִאֲמָנוּתוֹ
לְעַד מְנִיחָה: וּדְבָרָיו חַיִּים וְקִנְיָנִים נִאֲמָנִים וְנִחְמָדִים לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל
נִאֲמָנוּתוֹ נִעֲלֵנוּ עַל בְּגָנוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת לְעַד יִשְׂרָאֵל עֲבָדְךָ:

דברי חכמים

אל מלך נאמן. דבר דעת וקנים שרייבך דעם ששם קום
אחיד ואנס דא דביא ונערךר אל מלך נאמן פאר
קריאת שפע) און בציבור קום ששם ואנס נים, דס ואנס וייסר
גר תון דביא ונערךר צום סוף קריאה שפע). דא אלקיכם
אמנות. וייל מים די דביא ונערךר איי דא אין קריאת שפע)
צוויי הונדערט און אכס אין פערציג ונערךר. אקעגן די צוויי
הונדערט אכס אין פערציג אברים. קום ונערךר דא אין מעגלש.
די צוויי ונערךר אכס און דא מיינס. די צוויי הונדערט אכס

על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקום לעולם ועד. אמת ואמונה חזק ולא יעבור. אמת שאפה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מלך אבותינו גאלנו גואל אבותינו יוצרנו צור ישועתנו פורנו ומצילנו מעולם מלך הוא שמו ואין לנו עוד אלהים וולתך מלך:

אנא תרב עליצותיך. לקוי ישועתיך: באים לאמן תהלתך. בועד בית דגיתך. גדרם לבית בחירתך. ישע לראשם בתתך. דלם מבושך תגרתך. ותסובבם בגין אברתך: הושב על משפטו ארמון. אשר שתה ילי ישימון. וכנס גרתי המון. ורע תם. פצל לה דון וערמון. ודי רשע עקר ארמון. יבואם שכול ואלמון. הנניך הוגי אמן. תמעים בהר חרמון: מועני עוקד על גבם. יה השרה שכנתך בקרבם. יערו לחוג לבית נום. בהפוגן עיר מושבם. כח ולא תשגבם. צור עוזם ומשגבם. לא נצח תריבנו. פי עליך משליכים יהבם: מקדשך השמים. כימי עולם תרומם. נצח לבר ישתומם. תת שקוץ שומם. סוכת דוד קומם. ופוצי גדרה השמים. עורה פגורי הדומם. ונימיו עוד לבל תנמם: פנת מגדל עדר. עופלה פשחורי קדר. צפה להדרה בקדר. היות סבה וגדר. קנן צאן דיר. אשר נורה להעדר. רעה להשמן ולהפדר. בבקרת רועת עדר: שער בת רבים. מקום תמורת וכוהבים. תחטבו בחרובים. במסגרות ובשלבים. תחדש שירים

פירוש ע"מ

ויצונג וועט אן גיברייט ווערען ואלקטו ויאי מיט שטארקייט און קראפט שטארקן דו שטארקער גאט דו ביסט וייער פערסטונג ואלקט מיט וי גיט קריגן אייביג דען וויא ווארפן וייער משא אופ דיר פקדשך דיין בית המקדש נום ער איז וויסט ואלקטו אים אופ הייבן אזו וויא ער א פרער געווען נצח און ער ואל שון אייביג גיט פד וויסט ווערן סוכת די סוכה פון דוד דם איז דר בית המקדש ואלקטו אופ ריכטן און דיא רשעים נום האבן צו בקאכן איר צום ואלקטו וי פד וויסטן עיה דר וועק מיין פידל דער דא שווייגט שטיל און ויגע קסרונם ואלקטו מער גיט מאכין שלאפן פנת דר עק שטיין דאס איז ירושלים וואס ווערט אן גרופן מכלל ער איז וויסט און שווארץ אזו וויא דאס שווארצקייט פון אטאפ צפה ועה צוא פאשייגן ויא מיט שנינהייט צו ויין אהוט און אצום קנן דר ישראל ווס ווען גילדיכן צו דיא שאף וואס ויא איז אפ גשיידט צוא מינערונג ואלקטו וי פאשן אופ אנגן ארט וי ואלן ויידער פעט ווערען און דיא געץ ואל ויין דיק און פעט אזו וי דער פאסטונג פארשט ויגע שאף צוא פאשווי אופ אנגן ארט אזו ואלקטו און פארשטן צו גושן שער דאס בית המקדש וואס ער איז געווען

אנא מנן איה פעט דיד גאט ואלקט מערען דייער פרייר צו די ישראל ווס האפן צו דיין היקר באים ויאי קומן צוא שטארקן דיין לוב אין דוד פון דעם איין וואמלונג דם איז די שול גרם שקעפ וי און ברענג ויאי אין דיין בית המקדש אריין מיט דיין געבן היקר אופ וייער קאפ דלם דר הייב ויאי פון שטארקלונג דיין קריג און ואלקט וי פאדעקן מיט בשיצונג דייער פליגיל השב קער אום דאס בית המקדש צוא ויין ערשטין גראד ווס דר האקט אים וויסט גמאקט און וואמל איין די פד שמוכנע ברומונג פון ישראל די קיגד פון יעקב וואס ער האט אפ גשיילט דיא שטעקן פון גרין האלץ און האוין האלץ און פערקין האלץ דם ער האט ויאי גישטעלט פד די שאף וי דיא רשעים ואלקטו אום דיין עס ואל אופ וי קומן פד ווארפונג וי ואלן שטארקן דאס וייער ווייב ואלען בלייבן אלמנות הניגד דייער גילפסט ווס געקן די תורה ואלקטו וי פלאנצן אין בארג סקרטון דם איז ארץ ישראל מועי דא מאכן סראנען דיין יאף אויף ויך גאט מאה רוען דיין שכינה צו שן וי שול דם וי ואלן און גיין ברענגן קרבנות אין הול פון ואלן וואונג דם איז דם בית המקדש איז דיא שטאט פון וייער

עֲרֵבִים . בִּפְנֵי מַשְׁפִּימִים וּמַעֲרִיבִים . תִּפְדְּנוּ בְּאוֹמֶן וּשְׁנוּבִים . כָּאֵשׁ
פְּדִיתָהּ גִּזְי רַהֲבִים :

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֶתְּהָה הוּא מַעֲוֹלָם מִגֹּו וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וּלְבָנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל
דּוֹר וָדוֹר : בְּרוֹם עוֹלָם מוֹשִׁבֶךָ וּמַשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקַתְּךָ עַד אֲפָסֵי אֶרֶץ . אֲמַת אֲשֶׁרִי אִישׁ
שִׁישְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יִשִּׁים עָלָי לְבוֹ : אֲמַת אֶתְּהָה הוּא אֲדוֹן לַעֲמָךְ וּמֶלֶךְ
גִּבּוֹר לְרִיב רִיבֶם לְאֲבוֹת וּבָנִים : אֲמַת אֶתְּהָה הוּא רֹאשׁוֹן וְאֶתְּהָה הוּא אַחֲרוֹן
וּמִפְּלִעְדִּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ . אֲמַת מִמַּצְרַיִם גִּאֲלָתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית
עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ : כֹּל בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגָתָּ וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גִּאֲלָתָּ וְגַם סוֹף לָהֶם בְּמַעֲתָ
וְזוֹדִים טִבְעָתָ . וְיִדְיִדִים הִעֲבַרְתָּ עֲבָרֵי יָם וַיִּכְסּוּ מֵיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נִתַּר :
עַל זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוֹבִים וְרוֹמְמוֹ לֹאֵל וְנִתְּנוּ יְדֵי־דִים וּמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחֲתָ בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם : רֵם וְנִשָּׂא גְדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיר גְּאִים עַד־י אֶרֶץ וּמִגְבִּיהַ
שְׁפָלִים עַד־י מְרוֹם מוֹצִיא אֲסוּרִים וּפּוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר לְלִים הַעֲוִנָה לַעֲמֹי יִשְׂרָאֵל
בְּעַת שְׁעָם אֲדִיו : תַּהֲלֹת לֹאֵל עֲלִיוֹן גּוֹאֲלָם בְּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ .
מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָלֶם :

**מִי כְמוֹכָה בְּאֱלִים יְיָ מִי כְמוֹכָה גֹּאֲלָר בְּקוֹדֶשׁ
נוֹרָא תַּהֲלֹת עוֹשֶׂה פֶּלֶא :**

שִׁירָה תְּדַשָּׁה שִׁבְחוּ גְאֻלִּים לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל עַל שְׁפַת הַיָּם
יַחַד כָּלֶם הוֹדוּ וְתַמְלִיכוּ וְאָמְרוּ : יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד :

צוּר יִשְׂרָאֵל קוֹמָה בְּעֹזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֶה כְּנַאמָּה יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר
גִּאֲלָנוּ יְיָ צִבְאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל :

אֲדִי שְׁפָתִי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תַּהֲלָתְךָ :

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגְּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן גּוֹמֵל חֲסִדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסִדֵי אֲבוֹת
וּמִבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :**

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן . בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַגֵּן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדִי מַחִיהַ מַתִּים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ : מוֹרִיד הַטֶּה :

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחִיהַ מַתִּים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ גּוֹפִלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמֻנָתוֹ לִישׁוּנֵי עָפָר : מִי כְמוֹךָ בַּעַל גִּבּוֹרוֹת וּמִי דוֹמָה
לָךְ מֶלֶךְ מַמִּית וּמַחִיהַ וּמַצְמִיחַ יִשׁוּעָה :

וְנֹאמֶן אַתָּה לְחַיִּוֹת מַתִּים . בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחִיהַ הַמַּתִּים :

פִּירוּשׁ עִי

אֲמוּעַר פֹּן פִּיר לִיִּם דֶּאֶרְטֵן וְעֵינֵן גִּימְאֶלְט גִּיוֹעֵן
מִיִּמֶל בּוֹיִמֶר אֹנֶן פִּיִּיגֶלן תִּסְחִיבֵנוּ וְאֶלְטֵנוּ אִים בּוֹעֵן
פֹּן גִּיהֶאקֶטֶשׁ שְׁמִיִּיגֶר מִיִּם שְׁלַעֲסֶר אֹנֶן מִיִּם מֶרְעַפ
חֲתִישׁ לַעֲנִימְאֶלְט נִועֶשׁ בְּנִיגֶשׁ וְנִעֲרֵעֵן זִסְעֵן נִואִיגֶ
מִיִּם דַּעֶם מוֹל נִועֵקֵן סִיר וְיִנְגֵן אֶבִּיגֶשׁ אֹנֶן מֶאֶרְטֵן

אתה קדוש ושמה קדוש וקדושים בכל יום יתלדוך סלה: כי אל
מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:
אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מזבחנו לעבודתך.
ושמה הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את
יום חג הסוכות הזה. זמן שמחתנו מקרא קדוש וזר זיציאת מצרים:
אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד
עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשה. וזכרון כל עמך בית ישראל
דפניך דפליטה למזבח לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום
חג הסוכות הזה: וזכרנו יי אלהינו בו למזבח ופקדנו בו לברכה וחושיענו
בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו
וחושיענו כי אליה עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים
ולשלום לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו
קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך
ושמח נפשנו בישועתך. וטחר לבנו לעבדך באמת.
והנחילנו יי אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשה.
וישמחו בך ישראל מקדשי שמה: ברוך אתה יי
מקדש ישראל והזמנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה
דדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון:
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזנה עינינו בשוכה דציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:
מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צורנו
צור חיינו מנו ^{שעני} אתה הוא דוד נדור. נודה לך ונספר תהלתך על חיינו
המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועד נסיה שפכל יום עמנו ועד
נפלאותיך ומובותיך שפכל עת ערב ובקר וצהרים טוב כי לא כלו ברחמיך
והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועד פסם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמה מזבחנו תמיד לעולם ועד:
ובכל חיים וידוך סלה ויתלדו ויברכו את שמה הגדול באמת לעולם כי טוב האל
ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמה ודך נאה דהודות:

שחרית ליום ב של סוכות

ט שְׁלֹם מוֹכֵחַ וּבִרְכַּת הַיּוֹם הֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ פָּרְכֵנוּ
אֲבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד יֶחֶד כְּאֹר פְּנִיָּה כִּי כְּאֹר פְּנִיָּה נִתַּתְּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים
וְאֶהְיֶה חֶסֶד וְיִדְרָקָה וְרַחֲמִים וּבִרְכַּת וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלֹם וּמוֹכֵחַ יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ
וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמָךְ בְּרֹב עוֹז וְשְׁלֹם:
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹם:

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מָרֵעַ וּשְׁפָתֵי מַדְבֵּר מִרְמָה וּלְמַקְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם וּנְפָשֵׁי כְּעַפְר
לְכָל תַּהֲלִיחַ פֶּתַח לְבָי בְּתוֹרָתְךָ. וְאַחֲרֵי מוֹצָאוֹתֶיךָ תִּרְדּוּ וְנִפְשֵׁי. וְכָל חֲקָמִים וְהַחֲשׁוּבִים עָלֵי
דְרָעָה מִהֲרָה חֲפָר עֲצָתָם וְקִלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לָמַעַן שְׁמֹךְ עֲשֵׂה לָמַעַן יִמְנֶךָ עֲשֵׂה
לָמַעַן תוֹרָתְךָ גִּישָׁה לָמַעַן קְדוּשַׁתְךָ. לָמַעַן יִחַלְצוּן יִדְיֶיךָ הוֹשִׁיעָה יִמְנֶךָ וְעַנֵּי: יִהְיוּ
לְרִצּוֹן אֲמִרֵי כִּי וְהִלְיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְנוֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמִרְוָיו הוּא יַעֲשֵׂה
שְׁלֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן:

וְהִי רִצּוֹן כְּלָפֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ נוֹאֲלֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁכֵנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִתְרָה קִיּוּנוֹ וְחוֹן חֲלָקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ: וְשֵׁם
נִסְתַּבֵּר בְּרָאָה בִּימֵי עוֹלָם וּכְשֻׁנִּים בְּרַמְבוֹנוֹת: וְעֲרָכָה לִי מִנְחָת יְהוָה וִירוּשָׁלַם בִּימֵי עוֹלָם וּכְשֻׁנִּים בְּרַמְבוֹנוֹת:

תפירה לשליח צבור בקול

אֲדֹנֵי שְׁפָתֵי תִפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַחֲרֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֵם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַחֲרֵי יַעֲקֹב
הַאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן גּוֹמֵל חֲסִדִּים מוֹכִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסִדֵי
אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לָמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:
מִלָּדָה עוֹדֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגֹן:

מְסוֹר חֲקָמִים וְגִבּוֹרִים. וּמְקַדֵּר דַּעַת מְבִנִּים. אֲפַתְחָה כִּי בְשִׁיר וּרְנָנִים. לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל
יְיָ שׁוֹבֵן מְעוֹנוֹ:

כִּשְׁחָל יוֹם רִאשׁוֹן בִּשְׁבַת אוֹמְרִים זֶה כּוּיֹם רִאשׁוֹן. וּבִשְׁנֵי אוֹמְרִים אִמְתִּי
מִיּוֹסֵד ע"פ א"ב

אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן בְּפֹת. בְּדִי חֶסֶם בַּחַת סִנְסוֹן בְּפֹת.
נְמוֹנֵי פִז לְאֵגוֹד וּלְכַפֹּת. דְּשָׂאֵי אֲשֵׁרִים בָּם אֵף לְכַפֹּת:
הֵן מְבַעֲשׂוֹר חֲקָמֵי לְחַיִּים. וְהוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים. וְעַם
מֵאֵז תִּרְשִׁישׁ וְאִיִּים. חָרָה אַפּוֹ בָם מַהֲיוֹת חַיִּים: מִרְחִי
נִשָּׂא וְשֵׁת לִי סְלִיחָה. יִצְתָה בַת קוֹל לֵךְ אֲבוֹל בִּישְׁמִיחָה.

פירוש ע"מ

אֲרַחֵץ וְנִקְיוֹן אֵיךְ וְעַל נוֹאֲשֵׁן מִיֵּנֶע הַעֲנֵם מִיֵּם
דִּי־נִקְיוֹמִים פִּון גִּלְד אֵן רֹב צו גַּעֲמֵן דִּיא צִינִיגִין פִּון
מִי־יִסְלַם בִּימֵךְ אֵיךְ קוֹף אֲדוֹלָב פִּאר מִיִּין אֵיִיגֵן גַּעֲלֵר
אוֹן גִּיט פִּון גִּיל מִיט גִּילְדֵנֶע פֻּעֲדִים צו בִּינְדֵן דָּעם
לֹוֹלֵב אֵיךְ דָּעם דִּי פִיר מִינִים אֵז וְיִי וְעַנֵּן נֶאֱךָ פִּרִּישׁ
אוֹן פִּאכֶם וְיִי גִרְיוֹן גִּרְאוֹ אֵיִין צו בִּיגִיגִין אוֹן בִּרְעָקֵן
מִיט וְיִיא דָּעם צִאָרֵן פִּון גִּאט הוּ כִּכְשֵׁשׁ פִּין צִעֲקֵן
מֵאֵן אֵין חוֹדֶשׁ תִּשְׁרִי אֵז יוֹם כְּפֹר תֵּאֵם מִיךְ גִּאט
אֵן גִּשְׁרִיבֵן צוֹם לָעֵבֶן אוֹן הֵם מִיךְ גִּלְאֵט וְיִיכְעֵן
דִּי מִצּוֹת כּוֹכָה אוֹן לֹוֹבֵב וּסִי אֵיִיא וְעַנֵּן אֲנִיעֵן צוֹם
לָעֵבֶן כּוֹן יוֹם כְּפֹר הֵם עֵר פִּר גִּאטִּין וְיִין צִאָרֵן אֵיךְ

בארבעת יום שת גבול שיחה. לכל לערב שמיחה
בשמיחה: מועד ראית חגיגת אוסף. נתמך בחלשי
לחוגי בכוסף. סוכה ופור גיל דתעדיף לי בתוסף. ענני
קחו מוכרי ואל כסף: פרחים פנטעים אעמסה לאיום.
צחות לצחצח מצוא במ פדיום: חזן קיחתם בדרמים
יכשרו לשם איום. ראויים להנמל בזה ראשון יום:
שמה משה בשמינו. שקדת מכפור מחות אשמינו. תמככנו
ואל תאשימונו. תנונו ותרוכמונו עד מרום שמינו:

ברוך אתה יי מנן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד המט:
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נפלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך מלכות ומחיה ומבטח ישועה: ונאמן אתה להחיות מתים:
תשורת שי אלפים שבעים. שדמתי בזה רגל עמי אום שבעים:
רציתי שיים שמונה ותשעים. קלנע בם תבחויות שמונה ותשעים:
צרפתי אלה באלה באסף. פדות וגילה לי כתוסף. עזו וישועה לי
תוסיה. כבוד נשק ורע להחשיף: גוצרי בדת ימי חגיגתו. מרוך

פירוש עט

כפור מים דער עלמחה פון סוכות מועד סוכות איז
אין יום טוב אזייט וואס מען פלעגט אין אים
אין ואמלן דיא תבואה אין ארץ ישראל און אדע
נוס ווערען געווען פאר גאט אין בית המקדש האבן
גיבראקט קרבנות וואס האבן גיהייסן קרבן חגיגה
און מיין גורד איז אונזער גילעקנט גינארקן איה
ואל דעם יום טוב פייגערן מיט דוקט און דר מצינה
פון קרבנות וואס מיר האבן מקריב גווען האט ער
אונז נאך מוסק גווען די מצוה פון סוכה און דעם
יום טוב פון שמיני עצרת וואס מען האט אן דעם
כאנ באוונדער גורד גינארקן און קרבנות און מען
ואל אין דעם מאג מתפלל ויין גאט ואל מיר געבן
פיר רענן גאט הט מיר גענוסערט נעמט אן מיינע
מצות וינא ואלין ביי איה חשוב ויין אג גיט דאס
געלט פרחים די פיר מינים אזו ווי וינא וואקסן אזו
קראג איה ווי צו רופן דעם פארקמטן גאט מיט
לוחמקייט געט איה וינא צו רופן גאט ווס ער איז
דוסר איה ואל דורך וי גפנין אין דר זיוונג קדשה
נאר די וואס איה האב גקופט פיר געלט די ווערן
פיר גאט און געוין ראוי צו געבן אן דעם ערשטען
כאנ אבער גיט גור:

שקד גיין נאמין איז באקעמט אין אונזער נאמן

שחרית ליום ב של סוכות

סוכת עזר תהא השגתו. קקשור קנית צדצל דגתו. בגבורי כח חיות
אפיקי גאותו: יושב בסוכה תמוז גוה אהלו. מלוד עצי ערן יאהילו.
חום יום הפא פבוא להבהילו. זכותו תליץ בסוכה דנהלו: ושזבע
שמהות מדישנה. הלא בעדה שזבע משאננה: חון דגול להנזיר
שבעה שושנה. גזר להנגה שבעה בשנה:

המזבח בכפות ובערבות. באתי לסוכתו בשיתות
ערבות: חון אני והו הושיעה נא בנב להרבות. אורות
מל להחיות יוני ארובות: ברך אפה יי משה מתים.

אווי סבת דוד הנזפת. תקים דבל תהי עוד מושפדת. במדותיה
נוסבת ומכופדת. שלשים ושישה כמו שהיתה מתכפדת: גורן שהיתה
באורך חמש מאות. רחבה על חמש מאות: דוד ינמה קו שלשת אלפי
אמות. קצובה על שלשת אלפי אמות: הסכוכים בענן צל יומם.
צלליה מסוככים כליל צל יומם: ועם אשר עתה סוכה מקימים. פרוח
יפרחו בה בסוכים: זרים יאתיו לשמה בחוסף. עשות חגיגה להשתתות

פירוש ע"ט

מויא זאל ער לעבדיג מאכן די מתים די דא נועקן
קוסן קיין ירושלים גיך אזו ווי אמוב דא דא פליט
צוא איר. פענצמר אונ צוא איר נעסט ברך גילוקט
ביקטו נאט דר דא מאכט קעכעריג דיא מויע:
אווי סבת דם גלוקטקייט פון דעם בית המקדש
ווס ער ווערט היינט אן גרופן סוכת דוד הנזפת
זאלקטו נאט דם און ריכטן. ער זאל שון מער נים
וויין שפל מיט איר מאס ווס זיא קט גיהאט נועט
זיא לעתיד לבא אום רינגן אונ מאפיר זיין דאס
בית המקדש ווס עס וועט נבוס ווערן נועט נעקס
אונ דרייסיג מאל אזו גרוס ויין ווי דא בית המקדש
ווס עס איז פריער גווען גיך דם בית המקדש ווס
איז גווען איר לענג פינף הונדערט איילן אונ ברייט
פינף הונדערט איילן אונ לעתיד לבא וועט מיין
פריינד הקב"ה דיא מאס מעקטן מיט אשנור זיא
נועט לאנג זיין דריי טויזנט איילן אונ אין דר ברייט
און אזו לאנג דאס איז נעקס אונ דרייסיג חלקים
דאס איז דרייסיג חלק איז לאנג פינף הונדערט איילן
אונ ברייט און אזו די ישראל ווס ויין זענן ברעקט
גינען אין דער מדבר צוא זיין אשאטן בייא מאג
זאלה די ווס זיצן אין שאטן פון דער סוכה וועלען
זיין ברעקט ווערן לעתיד לבא פון דעם הייטן מאג
ווס נועט זיין ביי מאג וועלן זיין האבן אשאטן ווי
ביי נאכט און דם פאלק וואס זיין זענן אצינדערט
מקנים מציא פון סוכה וועלן זיין לעתיד לבוא
דליקען פון וועלן איר זכות זייס די ברעקטע פעלקער

נענין מקנים די מצוה פון דעם יום טוב אזו ווי עס
גער צו זיין וועלן זיין ווכה זיין צו זיצן אין דר
סוכה ווס נאט נעט מאקען פון דער הויט פון דעם
קויהן ער וועט זיין אן קניין פראשטען פון דעם
גיש דעם קויהן זיין וועלען זעהן נאכט שטארקייט
אזו וויא די מלאכים וואס זיין זענן שטארק מיט
קראפט וישב דר ווס זיצט אין דר סוכה פראשטען
דס וואונגן פון זיין געזעלט וואס ער וואנט אנגיין
יאהר ער ווארפט אונעק דיא שטוב אונ זיצט אין
סוכה דר פאר נועט ער ווכה זיין וועלן די ביימר
פון דעם זיין ערן איבער אים מאקען אשאטען אונ
אניגעלט אז דר הייטער מאג נועט קוסן לעתיד לבא
צו דר שרעקן די ווס האבן נים מקנים גווען דיא
מצוה פון סוכה נועט די מצוה פון סוכה אויף אים
מקליין זיין אונ נועט אים פירען אין דר סוכה פון
דעם קויהן וואס אונ בוכות וואס זיין זענן מקנים
אן סוכות ויבין מצות וועלן זיין נעט מיט אל
דס נוסס בוכות דר מצוה וועלן זיין געמינט ווערן
מיט נוסס אונ שלום דעם נאט דר דא איז גפאניקט
מיט פיל טויזנט מלאכים ער האט גזר גווען אפ
צו שיינן אונ פון אונזע הייט ויבין מעג די ויבן
פעג אן יאר צוא מאקען יום טוב:

המזבח נבואת איר בין קוסן ארום צו רינגן
דעם באקער מיט לולב אונ ערקה דורך זיין זאלן
מיר גוים ויין פראט אונ צו מערן מיט מייגע רייד
גיבעט פראט ער זאל אונז העלפן מיט רעגן אונ

בכוסף. חרבוני קיץ ילחמם לשסף. סגורים במסגר על חמשים כסף:
מסים ועפים בקצוות יקריה. נסככים בשבע קרא מקראיה: חן ויגדו
ממרחק כל קראיה. פתורים למכון הר ציון ועל מקראיה:
ימרוך יי לעולם אלהיך ציון דוד ודוד הללויה.
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

כל תהי מצות סוכה בעיניך ללה. כי כנגד כל מצות דת חוקותיה
שקרה. המעוזקה והמסוקה. סול מסכה. בסלסוליה מסוקה. פי
לכר שוכריו לא יאדע תקלה. וכל בוגדיה לעתיד לבא לוקח מהם
קללה. בלחם חיים הבא קלונם מקלה: וחוסית לצדק מבריעה. ובם
מתרועעה. לסככם מרעה. אותם להרעה: בסופת ירעה. קהיות
דועה. שאתה במויב מרעה. אתננה לפורעה:
בסופת חי וקיים נורא ומרום וקדוש:

אלים ביהשעין אב פתח עין סוכה. ונצב להאריחם בנפש חשוכה. לבדיו שמי
מירוש ע"ט

ועל לעתיד לבא קיפן פון דר סוכה ווענען מיט
אונטערקעקט פנים אבער צו די צדיקים וועט נאט
בשאפין פליגיל און זיי וועלן פליגן קיין ירושלים
וואס זיא וועט אזו חשוב זיין אזו ווי איין עק שמיין
אזי חשוב זיי וועלן ברעקט ווערן מיט זיבן חופות
אלע די צדיקים און אלע חשוכע כוים יאגור דיא
נס וועגן אן גברייט צו קומין קיין ירושלים וועלען
איין גואמילט ווערן פון אלע ווייטע עקטר די זיבן
חופות וועלען זיין אים נרינגילט ארום בארג ציין
אונ אוף אלע צדיקים ווס וועלן אהין גרופן ווערן:
ימלוק זי נאט וועט קניגען אייביג ביין נאט
ציין אויף דורי דורות לובט נאט: וואס קדוש דוא
הייליגר נאט ויצא אין הימל צו פאר נעמין דיא לוב
פון דיא ישראל נון ליבער נאט:

כל תהי דיא מצוה פון סוכה ואל נים גרינג
גשעצט זיין אין ביינע אויגען דען ווא איז גיוואנען
קענן אלע מצות זיס אין דער תורה שטייען די דא
אזי רעכט ארום גרינגילט מיט ווענט און אזי אום
גישמינט דס מיינט מען דס סגן ברענגט נישט אריין
אין דער סוכה קיין מיואסע פלים דר וועג פון דער
סוכה איז גאנץ ביין אום גראמט מיט אירע הלכות
אזי ווא ווייגער ביין דען צו די אלע וואס הייטן דיא
מצוה מרעפט זיה נישט קיין שטורכלונג און אלע
די ווס פערשן אן איר און האלמין נישט די מצוה אזו
זיי עס גהער צוא זיין וועט פון וויא גנומען ווערען
אמלעה אזי אייגר דעם אנדערן וועט שילמן וועט ער

אלים גהשעין דיא מלאכים אז אגדהם האט
גיסאמט אונטער לעהקן זיי ענן גיעסין אונטער דעם
בוים ווי אונטער אסוכה און אזי ביי זיי גישטאנן
צו שפייען זיי מיט איין דר בארעמדיג לייב צוא
ווינע קינדער האט נאט גיהיט זיין זכות אין מצרים
ער הט זיי בצאלט מדה כנגד מדה ווייל ער האט
גיהייסן נעבן די מלאכים וואסר הט זיי נאט דר
פר גינעבן אברונים וואסר און ער אזי אוף גישטאנן
און הט גישוועבט און הט איגר גהופט איגר דיא
ישראל אין מצרים צו בשיען זיי ווייל אברכים הט

שחרית ליום ב של סוכה

ב יוד קו בקו למשכה. ועמד ונזופסח בעדס לסוכה. על פי תועים למד תיעוב
 מסכה. ומאס רהי גויה. ונעממה לו יסכה. וכה בלן גזעו שלודת נסוכה. ברוח
 תקודש סכות כמו הודס סכה: רגל גביר אחים וסע פלמיה סבותה. ומאכמי
 ושעיר בעדו סבותה. בלן הנמיסעו ראשית סבותה. ושבעת חזיוו משי עלימו
 סככתה: ודאו חורבה. עדים מקישרים. ענגים סבוכים. פעל בנפי נשרים. רגש
 שנאנים חזו מאושרים. שבע מחיצות סוכות ודחם מחשרים: במלול ענניו הרפיקן
 בין סכה לסכה. וניתצבו תחתיו סכתותיה סכה. ודעס תבנית משכן איה יהי
 מסוכה. וכתבניתו לבלן מוכן לסכה. קצב בין קודש קודש תת בודל ממסך.
 מחיצות לסכה בפירות המסך: לכרובי סככים בפורת סוככים. משם רוח סכים.
 וצור עמם מסכים: יקרו שמה סכות. שלש פעמים בסוכות. רמז לשלש סכך
 סוכות. דפנות מסוכות: רצוי נת השואכה שאבו. חקוק בה חשבו. כמו
 גסין חשבו. בסוכות תשבו:

אז נא לעולם תוערץ ולעולם תוקדש. ולעולמי עולמים תמלוד ותתנשא.
 האל מקד נורא מרום וקדוש. כי אתה הוא מלך מלכי המלכים. מלכותו
 נצח. נוראותיו שיהו. ספרו עזו. פארתו צבאו. בקדשותו רוממותו.
 יין שיר ושבח. תוקף תהלות תפארתו:

פירוש ע"ט

ויפטר ארבע ליים גירעניט ניי ואלן ממאס ניון
 ריא עכורת פוכבים אונ האט ממאס גנוען דיא
 האפערדיני לייבר דס ער האט מורא נים נהאמ
 סר ניי אונ שרה אזי צו אים בהעפט גווארן דאס
 יא האט מנמר גנוען ווייבר ווי ער האט מנמר גנוען
 האבן דרום האבן ויינע קינדער ווכה גנוען צו רופן
 די תורה פון די מלאכים ווס ניי האבן נים גוואלט
 לידן דס מען ואל ענדן די תורה צו משה רבינו
 אונ האבען ווכה גנוען צוא קוקן מיט דעם רוח
 הקודש אזי ווי וישר פאטר אברהם האט אלץ גנוען
 ברוח הקודש ואל ויעקב אבינו וואס דר פאטר האט
 אים געענטשט ער ואל ויין איין האר צו ויין ברודר
 האט ער גמוט גיין צו פוס אונ האט צוויי מאל גצוין
 קיין סוכות אונ רוא האסט אים באשיצט אונ אפ
 דעם פון אונ הארמי אונ פון עשו דרום געגען
 ויינע קינדער דר לייט גווארן פון מצרים אונ האבן
 צום ערשטן גצוין פון העמסס קיין סוכות אונ מיט
 ויבן וואלקן ווס ויי געגן גנוען ווי זייד האסטו אף
 ווי דעקט דא ווי האבן גשונעפט אזי ווי אף די
 פליגל פון דיא אדער קיין חורב אונ געגן גנוען
 מיט אערגלייא צירונג פקניפט דא געגען דעקט
 גנוען מיט די ענני הסבד אונ געגן גפראגן גווארן
 ווי אף די פליגל פון די אדלער דס איין וואלונג
 פון די מלאכים האבן ויאל ישראל התאסף ויאל
 האבן געזען די ישראל געגן מער גדושת פון דיא
 אימות ווי געגן דעקט גנוען מיט ויבן וואלקן אונ
 ברוח האט צו ויי גירעניט פון דעם הימל גמאל

צווישן שאטן פון ויינע וואלקן האט ער ווי גמאכט
 רייטן אז ווי צווישען צווייא דעבר אזו געגען ויאל
 גשטאטן צווישן די ענגים ויי געגן פון שאטן אונטר
 דעם וואלקן אז ויאל אונטר סכה פון אסופה ער
 האט ווי גלאזט וויסן דס גשטאלט פון דעם משכן
 איד ווי אז ער ואל ויין דעקט מיט דיא וריעות
 אונ אין ויין גשטאלט ואל דאס בית המקדש פון
 שלמה אף ויין פאדעקט גאט האט גמאכט איין
 קצבה אונ איין ממאס אונ האט גהייסן מאכן אפירות
 צוא מאכען אצווישן שייך צווישן דעם קודש אונ
 קדשי הקדשים מיט דעם פירות צוא מאכען
 אצווישן שייך לריב דעם פירות פון קדשי הקדשים
 טוען די פרוקים מיט ויינערע פליגל צו דעקן פון
 דעם פירות האט מען גנוען רוח הקודש אונ
 גבוה פון געגען די ישראל מיט ער מאכן רוען ויין
 שכינה אין בית המקדש דריי ווייל דיא ישראל
 געגן בייא גאט מייער האט ער גהייסן ויי ואלן ויף
 ווייזן אין בית המקדש דריי מאל אין יאר אין דר
 תורה שמיט דריי מאל בסוכות אזי דס מרמז אז
 אסופה איז פשר אז ויאל איז דעקט מיט סכה אף
 דריי וועגט גאנצע אונ די פערטע נאר אטפת דריי
 דס באוויילונג פון ניוסיה המים ווס מען האט מנסך
 גנוען אף דעם מנחת אום סוכות ויי האבן ארום
 גנומקט ארמו פון דער תורה אזי דאס בייא ויאל
 גלייך ווי ויאל האבן גהערט אף דעם בארג סיני
 איר ואלט וועגן אין סוכה:

חזן וקהל לסוכבי למסכי. לנסכי בנסכי. בנסבת קדוש :

מלך לחדשי ראשון. במראשון. לנגזרי באישון. אהלל בפה ולשון. למרום וקדוש:
אמנם מצוה גוררת מצוה: בזאת אשר באיפה תורות קצובות.
גזרות חוברו לה לצוות: דורש יום זה ליחסו ראשון. הוא המשה אשר
והונקב ראשון. וכדי לבשרנו כי מחל ראשון: זכרון סוף שנה. והוא
תחלת שנה. תג האסוף תקופת השנה. טוב ידן בו גולי שנה: יקחו
לשמו ארבעת מינים. פסלים פתורים ומזמנים. דהלל בם כבעונם
ובמנים: מהוד הדר המהדר. נאדר ונהדר בהדרו להדר. סוד אדר
יקר בכתם פו לאדר: ענף עץ עבות חפזת מבחון. פונות לבון לב
מבית ומחון. צפוי לכפר בעד לב שחון: קיחת לולב וערבי נחלים.
רגילים ענות בם שיר הלולים. שקולים ושונים בבמהול חלילים
תפישת שלשה הדסים ושתי ערבות. שיר להסליל בם רוכב
בערבות. אתרוג וקב תומר יחידים מלהמעט ומלהרבות: לחרשי
ובכן וקב תעלה קדושה כי אהל קדוש וישראל ומושיע:

כי אקה מועד. לבא לקי וזמנעד. במאז לכפר מאהל מועד. לישב בחר

פירוש ע"ט

לסוכבי לקיב איה בעט דיק גאט אז דו זאלסט
אוף מיר מגין ויין אונ דו זאלסט מיר נעבן מרינקן
פון דעם ויין המשומר צו דר הייבין מיה מיט דעם
מלך המשיח מיט דער הערשאפט פון הקב"ה:
לחדשי גאט ואל מיה באנייען וואס ער ווערט אן
גרופען ראשון אזו ווי ער הט צום ערשטן מיה אום
גלייט פון גלות מצרים דו וישראל וואס וויא זענן
בייא גאט אשונאק צפוי פון איין אונ גאט איה
ווייל לזען מיט לישן הקודש צוא גאט וואס ער
איז דער הובען אונ הייליג:

אמנם מצוה דער וואס איז מקנים מצות סוכה
וועט ער מקנים ויין נאך פיל מצות אין דר מצוה
פון סוכה ווס שמיים בפירוש אין דר תורה הענין
פיל מצות גאט האט גמאכט איין גזען אז דיא
מצות פיר מינים פון דולב אונ תנייה זאל בעקסט
וין צומצות סוכה וירש דר ערשטראטאן פון סוכות
ווערט אן גרופען ראשון האמשע ער איז דער
פופצינער טאט אין תודש אונ ער ווערט אן גרופען
דר ערשטער. גאט הט אונז מבשר גווען אז ער הט
מוחל גווען די ערשטע עבירות. ויין אין דר תורה
ווערט אן גרופען סוכות אמאט סוף יאר אונ תשרי
איז דר אן הייב יאר נאר פון דעסט וועגן רופט ער
אן סוכות אן הייב יאר גאט טוט משפטען דיא
קוואלן פון וואסר פון אנאנץ יאר קחו וויא נעמען
פון גאסט וועגן די פיר מינים פון דולב וויא זענן
גריינט אונ אן גרייט ווי טוען ויך פרייען מיט

דעם אחרונ גשעת וויא זאגן דער אז וויא צייט
פרייען ויך אז מען שפילט אוף דיא פלי זמר מהוד
פון דעם שענקען דולב איז ער גשטרקט אונ
בשיינט אין ויין לוב גלייך ווי מען הט דיק גלובט
אין בית המקדש צו דולב גאט מיט דר תורה ווס
ויא איז מיינער פון גין נאך גוף ווי ברעקן פון
אוסן ווייניג דעם הדס מיט דעם דולב וערכה ווי
זאלן ויך קערן צו גאט מיט דעם גאנצן הארצן
דר אחרונ איז מכפר אוף דיא האפענדיגע צייט
קחת דס נעמונג פון דולב אונ ערבות צו זאגן מיט
ווי הלל ווי זענן גלייך ווי די גוים ווס האבן גוונגן
דעם שיר אין בית המקדש אוף פלי זמר תפישת
וואס מיר נעמן דריי הדסים אונ צוויי ערבות צוא
לזכן גאט ווס ויצט אין הימל ווס הייבט ערבות דר
אתרוג אונ דולב מאר גיט ויין ווייניגער אונ גיט
מער פון איינס:

ובכן אונ גין וועט אף גיין צו דיר די הייליגקייט
דען דו ביסט דר הייליג פון וישראל אונ דר העקפה:
כי אקה ווייל די צייט פון וואונדערן ויך אף די מיר
מינים ווס מיר זעמן סוכות זאגט גאט אז איה וועל
זעמן די צייט פון דר נאולה צו ברענגן צו דר צייט
וואס איה האב אפגעזעט לעתיד לבא וועל איה
דעמאלט מפורש ויין די מעמים פון דר מצוה אזו
וויא איה האב פריער גירעט מיט משה רבינו פון
דעם אוהל מועד צוא ויצען מיט דיא וישראל אין
ירושלים ווס וויא פלעגן ויך אהין איין ואקלין אין

וה

פ

שירת

ע"ט

המועד. בירכתי צפון בקרית מועד. קדושים בתוכם למועד. למועד מועדים נחצי מועד. להתהלך בתוכם ולהועד. להושיבם באתליהם כימי מועד. ונענית השירה הזאת לפני לועד. וספה תהיה לצד יומם לעד. כמליץ מגיד ישר טוב תעד. על כל שקים מצות ספה להעד. וכל שומריה יבא וועד. ואנכי הוועד ועד: כי עמי קימו מצותיה. במדותיה ובקצבותיה. באמנותיה ובמחיצותיה. ברפנותיה ובמצבותיה. בסוכותיה ובצללותיה. בביתותיה ובציאותיה. בגדרותיה ובפרצותיה. בחנינותיה ובעליצותיה. וזר לא יהיה במוצאותיה. ונכר לא יעבור בתוצאותיה. ועל לא ישפך במחיצותיה. ועובד אלה לא ירמוס בחצרותיה. ולאום לא יערב בחוצותיה. כי אם עמוסיו נוצרי מצותיה. וגם לא יפרו מועצותיה. בלב שלם ישבו לקצותיה. ובנפש טובה יבואו חצרותיה. עתה יבאו עמי לקצותיה. במו הם לבדם דגלו משפחותיה. בן בדר ישפנו ברבצותיה. לתת למו שבר מרצותיה. בקץ סבת אל לרצותיה. לעת חילוק ארצותיה. בארץ מפאת קדים לקצותיה. ועד ים אוקינוס למצותיה. ברוחב שבועים וחמשה מיל חריצותיה. בשורות הכרם לחברם לתוצאותיה. גבול כל שבט ושבט כד יעלו בנפוצותיה: ואז בת קול תצא בארץ הזאת. על הר גבוה לבשר בשורה זאת. כל שקים מצנה זאת. יבא בנועם צורו בתות. לשקוד דלתות ולשמור מוונות. להביט וגשור גם על זאת. ישועות

פירוש ע"ט

סוכה מיט וייער נאנצן הארצן וועלן זיי קוקן צוא איר גרענץ אונ מיט אנום גמיט וועלן זיי קוקן אין איר הוף גאט וועט זאגן איצט לא מיין פאלק קוקן צום עק פון דעם פון דר סוכה כמו אזו וויא זייא ארצין האבן דר הייבט אונ גצירט די מצנה אזו וועלן זייא ארצין רנען אין דער סוכה פון דעם לוחן צו געבן זיי וייער שבר ווס זיי דופן צו דער מצנה לעהיד קבא וועט זייא גאט בויליגן מיט זיין סוכה צו דר צייט אז ער וועט צו מיילן ארץ ישראל אזו ווי די שורות פון דעם וויין גארטן צו בעפעסן זיי צו איר אום נאנג אין דר לענג פון מרחב זייט צו אירע עקין אונ ביו דעם אוקינוס צוא איר גבאט אין דער ברייט וועט זיין פינף אונ ויפעציג תחום שבת וועט זיין דעם חלק פון אינליכן שבט באוונדר בך אזו וועלן זיי ארץ גיין אז גאט וועט צו מיילן דעם לאנד ארץ ישראל לעהיד קבא ווי דעמאלט וועט איין בת קול אום גיין ארץ דר דאזיגער ערד ארץ איין הויבן בארג מבשר צו זיין דיא בשורה ווער עס הט מקנים גייען די דאזיג מצנה פון סוכה דר זאל קוקן צו ווערן די שכינה פון גאט ער וועט תמיד זיין ארץ מיין מיר אונ וועט ווערן די גנים ווס ארץ וועל מאן צו די ישראל צו דעם כבוד ווס אימלדקיר צריק וועט האבן וועט אים גאט מאכן איין חופה. איין חופה וועט זיין אן דר אנדער חופה אן נגוזן מיט גזירן זיי וועלן גרייכן ביו דעם ספה תבואה אונ וועלן ווערן גאט ווס ער וועט ארץ דער שטח מיט זיין שיינקייט מיט ארבעטעך שיין מיט זיין

די שש רגלים צו זיין אין בית המקדש ביי צפון זייט פון ירושלים צו איין ואקלן אין בית המקדש אכיון די ישראל וואס ווערן אן גרופן קדושים צו דר צייט פון דער נאווה וואס דניאל האט קרמו גנוען אין זיין ספר גאט וועט צווישן זיי גיין אונ וועט תמיד לאגן רנען זיין שכינה צווישן זייא צוא מאכן וועלן זיי אין וייער געזעלען אזו ווי פריער די הברה ארצין וועט עדות זאגן ארץ די ישראל דאס זיי האבן זיא מקנים גנוען אונ דיא סוכה וואס גאט וועט מאכן צו דיא צריקים לעהיד קבא וועט דיא סוכה זיין צו איין עדות אז זיי האבן מקנים גנוען דיא מצנה פון סוכה אזו ווי אנוסר מליץ וועט זיא אויף זייא ממליץ זיין אונ עדות זאנען. עדות צו זאגן ארץ די ארץ וואס האבן מקנים גנוען דיא מצנה פון סוכה אונ ארץ ארץ ווס האבן גהיט דיא מצנה וועט גאט קוקן אונ וועט עדות זאנען ער וועט זאגן ארץ ווייט אונ בין ארצין דר עדות כי דעם מיין פאלק ישראל האבען מקנים גנוען דיא מצנה פון סוכה מיט דר מאס וויז אז אום געזעט מיט אירי איינן אונ מיט אירע מחיצות מיט אירע ווענט אונ מיט אירע באשטאנד מיט איר סכה אונ מיט איר שטאפן ווי אזו מען זאל אין איר ארצין גיין אונ ארום גיין מיט איר צום אונ מיט איר בראך מיט אירע קרבנות אונ מיט אירע פריד אונ קיין פרעמדער פאלק זאל קיין חלק נישט האבן אין דער מצנה נאר די גליקע ישראל וואס זייא היטן אירע מצות גם איר זאגן נישט פר שטערט וועלן די נשים פון דר

עליונות. על כל כבוד חפזות מונוות. חפזות בחפזות בחפזות אחרות. עד כסא כבוד
כאחרות. ויושב על כסא בפיא לחוות. במהות המצוהצחות בתשע מחוות. וכל
אשר תדיר לעשות זאת. יזכה להאמר לו כזאת. אשרי אנוש יעשה זאת. יחשב
לו כשמו כל התורה הזאת. ומי שמע כזאת. ומאת יי היתה זאת. ואחשבה
לדעת זאת. והיא נפלאות בעיני זאת. עד אבא ליושבי פרוות. ואשאלה לזקני
מי זאת. מה אתנן עם שומרי מצות סכה זאת. והם ישיבוני תשובות עזות.
ויראוני מצפונות גנוות. רב טוב הצפון בבית גנוות. לבעלי סכה יהו גבוות:
ימחיל אל היל יצערו. ומסכה לסכה יערו. ומאהל לאהל יערו. בסכה אשר
יצמדו. בסכת שלם יוצמדו. בסכת עמקים יומדו. בסכת צלצל יעדו. בסכת
מבינו יחדו. בסכת מלכס יתעדו. בסכת צפנו יאחדו. בסכת נאות דשא
יכדו. בסכת מי מנוחות יכבדו. בסכת עץ חיים יתיסדו. בסכת שתחתיו יסעדו.
בסכת צללותיו בחיל יסלדו. במעלותיו אל ייחדו. במערכותיו יר יאפדו. ברחובותיו
יתרפדו. ולשעור תפישותיו ימדדו: חמש מאות שנה תליכותיו עליות. עובי עקרו
בזה קו להעלות. אבל מגין ענפיו אין במדה להעלות. ועל יבב שרשיו פעולות.
וכר מי בראשית מנו בפעלות. ופלגים נפלגים לכר תעלות. ושבע פתי קודש
המעולות. תחת סוכת נופו מתעלות. ומתחתיהם שרשים מעולות. מסתופפים

פירוש ע"ט

דעם ליתן וועלן זיי גשמאקמ ווערען זיי וועלען
מאכן אגרוסע שמחה אין דר סוכה ווס ארום נאמ
וועט זיין. אין דר סוכה פון זייער מלה וועלען זיי
זיך איין נאמלן אין זיין פון בארגענע סוכה וועלען
זיי גאיינציגמ ווערען אין אסוכה ווס ווא איז גבומ
ביי זיין גראו וועלען זיי אליין ויצן אין דר סוכה
ווס ווא איז ביי דעם וואכר וועלען זיי געהערט ווערען
אין דער סוכה ווס ווא וועט זיין אונטער דעם עץ
המים וועלען זיי גרונד פערסט ווערען אונטערן סוכה
פון דר סוכה ווס זיי וועלען גשפייט ווערען אין דעם
שאמן ווס די מלאכים וועלען מאכען אין דר סוכה
וועלען זיי גרויבט ווערען און זייע שטאפלען וועלען
זיי איינציגן נאמ און דעם פלאץ נאמ ארום דעם
עץ חיים וועלען זיי אן גרמין אקרו צו גאמ אין
זייע גאסן וועלען זיי ליגן און אנצייגטע געט אונ
דעם שיעור פון זיין אן פאנג וועלען זיי מעססן חמש
דר ארום גאנג פון דעם עץ חיים איז פיגה הונדערט
יאר גאנג אונ די גרעב פון זיין ווארצל איז אונ
גרעכניט די מאס אפער די צאל פון זייע צווייגן
קען מען אין זיין מאס גיט אריין ברענגן אונ בייא
אשטראם וואכר ענען זייע צווייגן גפלאנצמ אונ
פון דעם וואכר גייען ארום אלע וואסערן ווס ענען
בשאפן גווארן פון ששט ומי בראשית אונ מייקען
ווערען צו מייקט צו אלע גראבען אונ די ויגן פחות
פון די חשוכי דייקים וועלען לובן גאמ און וועלען
זיך פרייען אונטער דעם שאמן פון זייע צווייגן אונ
פון אונטער זיי וועלען זיין דרייסיג שטאפלן צו דיא

ערדיי שיינן ווס איינע איז דוסטר פון דר אנדער
וול אונ דר ווס ער האלט תמיד די מצוה וועט ער
זוכה זיין דאס צוא אים וועט גאנגט ווערען וואל איז
דעם מענטשן ווס ער האלט תמיד דיא מצוה עס
ווערט אים גרעכניט גלייך ווי ער וואלט גהיט די
גאנצע תורה ומי אונ ווער דעם אונטערן גהערט דעם
די מצוה ואל אונ איין גרוסן שער האבן אונ דאס
איז נאר פון גאמ אונ און פראכט דעם צו וויסן פון
ווס די מצוה דעם און אגרוסן שער אפער עס איז פון
סיר פרחולן ביא און וועל קומן צווי מלמדי חכמים
דעם וועלען זיין אין ירושלים ווס ווא וועט זייער גרום
זיין ווא איין אפגענע שטאמ אן אמוער וועל איך
פרעגן צו די זקנים פון די ישראל ווס ווערען אן גרופן
מי זאת ווס איז דיא נאב פון דיא ווס זיי היטן דיא
מצוה פון סוכה דעם אונ זיי וועלען מיר ענטפערען
שטאמקע אונ גרוסע ואכן אונ זיי וועלען מיר ווייזן
דאס פיל גומס ווס איז בהאלטן אין דיא אוצרות
פון גאמ דיא אוצרות וועלען צוא מייקט ווערען
צוא דיא וואס האבן מקנים געווען דיא מצוה פון
סוכה יפתל אונ פון איין מחנה צו דר אנדער מחנה
וועלען זיי מרעטן אונ פון איין סוכה צו דר אנדער
סוכה וועלען זיי זיך איין נאמלן אונ פון איין גצעלט
צו דעם אנדערן וועלען זיי איין גנאמלעט ווערען אין
די סוכות ווס זיי וועלען זיך בהעפמען ווא וועלען
בהעפט ווערען אין ירושלים אימליכער וועט האבן
אום גמאסן און דעם פערל אסוכה נאך זיין כבוד
נאך אין דר סוכה ווס ווא וועט גמאכט ווערען פון

בצלם בשיר המעלות. ועל גבם ששים מעלות. זו למעלה מזו עולות. ועד כבוד הכבוד מסות ועולות. בשיח נעימות שיר המעלות: וכל אחד ואחד לפי כבודו. וכבוד והדר יתן הודו. בזיו שכניה ייחדו. במראה פנים יכבדו. בעשרות לבושים לאפדו. ברקמה ועתיק לרפדו. במראה הקשת לחסדו. במראה הנגות לגנדו. כצאת השמש בעודו. אשר בו צדקו יעידו. לפי הרשום בכתב ידו. ולפי מעשיו ומעבדו. ישלם לבו פעלם במעבדו: יש ממאה אמה קומתם. כרביית היכל דקמתם. יש ממאתים ושלש מאות תקומתם. בן ועד תשע מאות הקמתם. ולפי שיעור תקומתם. בן תהא בארץ מהלכתם. יש מהם מלא העולם מהלכתם. ומסוף העולם ועד סופו הליכתם. יש משה עשר עולמות מלכותם. ויש משלש מאות ועשרה ממשלתם. ויש משלש מאות ושלשים וששה שליחותם. ושלום גדול יש בינותם. ושלמה אין במחנותם. ותחרות אין במחיצתם. ואיבה אין בהליכתם. ופלגות אין בחופתם. וקנאה אין במשכנותם. ושינה אין ברפדתם. ותנומה אין כרביצתם. ואסון אין במגורתם. ודמעה אין בעפעפותם. וצרה אין במחשבותם. וצוקה אין במהותם. ויצר רע אין בלבבותם. ורע עין אין בדריתם. ומיתה אין במדורתם. ומחלה אין בגוויתם. ששים כל אחד ואחד בנחתם. שמחים במפעלותם. גלים בירושתם. רוננים כפור חלקתם. עולצים באורחותם.

פירוש עיט

מלאכים בצלם וי וועלן דך באשיצן אין שאמון פון די צדיקים צו לובין גאט און דא שטאפלען מיט אנזאנג און איבער דא צדיקים וועלן ויין זעכציג שטאפלן איין שטאפל העקר פון דעם אנדערן און די מלאכים וועלן שוועבען פון איין שטאפל צום אנדערען בוי אין דעם כבוד און מיט שיינע בייך און גאנגן וועלן וי וינגן און די שטאפלן וול און אימליכער צדיק נאך וינע מעשים טובים נאך וועט אים גאט שיינע כבוד אפ זעבן ער וועט ויין גאיינדיגט און ייגריינט מיט לופטקייט פון דער שכינה ער וועט אים מכבד ויין מיט דער שיינ פון דר שכינה און גאט וועט אים אן צירן מיט צעהן קליידר מיט גוועכטע און מיערע קליידר וועט ער אים צירען פון גאטס חסד וועט וייער גשטאלט גלייך ויין צום גשטאלט פון דעם רעגין בלעזן און וועלן וי לייכט ווי דר שטערן ווס ער היינט נאך און אזוי וויא דא וון אזוי וויא שיינט און אימליכער מענטש ווס ויין גרעכטיקייט וועט און אים עדות זאגן אזוי ווי עס איז אן גאיינדיגט און אן גשריבען מיט ויין האנט און נאך וינע מעשים נאך ער וועט וי צאלן נאך וייערע מעשים נאך יש אז משיח וועט קומן וועלן וי אמייל צדיקים הויך הונדערט איילן אזוי הויך ווי דאס היכל איז גווען און וועלען גיין אין שיינע גזירטע קליידער און אמייל וועלען ויין פון צווייג הונדערט און דריי הונדערט איילן וייער באשטאנד און אמייל וועלן בוי גיין הונדערט איילען גרום ויין

הדים את אל בחדותם. והוא יתהלך בתוכם. עמו לסוכו למשכנם. בעזרתו
 אהבה להמשיכם. באברתו לסוככם. תחת כנפיו למככם. בסתר אהלו למסכם.
 בינו לבין משרתיו לתוכם: ויניח רוכב ערבות. וימן בתוך מעלות ערבות. בצדק
 קינת שתי ערבות. ואהה מרכבות קדש אלפי רכבות. לעמוד בין הדסי עבות.
 בצדק שלשת אבות: וירום כסא מיוחד. וישב עם זקני גוי אחד. אוגדי כולב
 אחד. ומעמיתים כס אתרוג אחד: ויאתיו בני אבות שלשה. היוחסים אום
 משולשה. יותר מקוראי קדוש שלשה: ויערב לו שיה אמונים. המהללים
 בארבעת מינים. מארבע חיות מרפעי פנים: ויחפזין במחוללי חמשת וישת.
 החונים חמשת ועורכים ששת. מהלולי חתולי פנפי ששת: ויעזר אהבת איתנים.
 וכיהו פאר חתונים. היות למעלה מהם נהונים. ומחיצתם תהא מבפנים.
 ומשתעשים ביקדה מפנינים. בצל שדי לפני ולפנים. ואותם ישאלו שנאנים.
 בסבת נוח שאננים. מה פעל נוצר אמונים. ומה הורה במעונים. ומה גלה סוד
 לנאמנים. ומה חשף ממפוננים. והם יבארו כמו הך צפונים. קול רנה וישועה
 אשר כס מזנים. כי הם היו ראשונים. חרב פיפיות שנונים. חלל במשנה שונים.
 חדשים וגם ישנים. שירות ותשבחות משגנים. ואחרכו זע חיות נותנים. בקול

פירוש ע"ט

פריען גזמט מיט ויערע געטע מעשים ויאי וועלן
 דער פריען גזמט מיט ויער פריד והוא און גזמט
 נועט ויה שפאצירן מיט די צדיקים אריין גיין מיט
 זיין אין דער סוכה פון דעם נן ערן מיט גרום
 קיבשאפט אין דער סוכה וי אריין ציילן צו בשיען
 און צו בעקען וי מיט דיא פליגל פון דר שכינה
 אין ויין פר בארגענס געזעלט נועט ער ויין בעקען
 וי וועלן גיין צווישן גזמט און צווישן דיא מלאכים
 וי וועלן העכר ויצן פון די מלאכים ויגס גזמט נועט
 דאן דעם הימל וואס הייסט ערבות און ניעט רוען
 צווישן די ישראל ווס וי האבן אין ויה וסע מעלות
 אין דעם זכות וואס ויין נעמען צווי ערבות גזמט
 נועט קומן מיט אלע הייליגע מלאכים צו שמיין
 צווישן די ישראל ווס ויין ווערן אן גרופן הדסים
 און נענין קמנים די מצוה פון דעם אין דעם זכות
 און דיא דריי אבות ויגס גזמט נועט ויה אוף
 הייבען פון ויין איינציגען שמואל פון דעם פסא
 דבבור און נועט ויה נעצן צווישן די ישראל וואס
 זענן איין פאלק אוף דר וועלט ויין בינדען איין
 לויב און וי בעקעפן צו די דריי מינים איין אתרוג
 וואס און וי וועלן קומן די ישראל וואס וי נענין
 די קינד פון די דריי אבות די ישראל ווס נענין
 גידירט מיט פנים קוים ישראלים איין ויער
 יחוס בעסער אז דער יחוס פון דיא מלאכים וואס
 יאגין דריי מאל קדוש שבת און עס איין וסער פאר
 גזמט די רייד פון ישראל ווס וי גלופן אין גזמט אף
 דר גאולה ווס וי לובן גזמט מיט די פיר מינים פון
 לוב וועט גזמט וואס הערן דיא תפלה פון ישראל

שחרית ליום ב של סוכות

רעש מנגנים. קדוש וברוך עונים. ושרפי מער עם כנף רננים. עומדים ממערב ורננים. פה אחד עונים. וזה אל זה מבונים. וזה אל זה מצונים. וזה אל זה מתבוננים. וזה אל זה נבונים. ושלוש קדושה קדוש נותנים:

בקרשה וגעריצה פנועם שית סוד שרפי קדוש המשלשים לה קדושות כפתוב על יד נביאה וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: או בקוד רעש גדול אדיר וחזק משמיעים קול מתנשאים לעומת שרפים לעומתם משבחים ואומרים:

ברוך כבוד יי מקומו: ממקומה מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לה: מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשבון: תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור וקצת נצחים: ועינינו תראינה מלכותך בדרך האמור בשירי עונה על ידי דוד משיח צדקך

הל ימלוך יי לעולם אלהיך ציון דודר הללויה:

אתה קדוש ושמה קדוש וקדושים בכל יום ויחלוקה סלה: כי אל מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מקרבנו לעבודתך. ושמה הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג הסוכות הזה. וזמן שמחתנו מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרנו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשה. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה למנוחה לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום חג הסוכות הזה: וזכרנו יי אלהינו בו למנוחה ופקדנו בו לברכה וחשיענו בו לחיים טובים: ובדרך ישועת ורחמים חסד וחנינו ורחם עלינו וחשיענו כי אליה עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שפענו מנוחה ושמחה נפשינו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת.

פירוש ע"ט

זיכרון מים אגרום קול טוען וי וי וי ענפן נאך דא ישראל קדוש וברוך ושרפי אונ דא ברענעדינע מלאכים וואס לובין גאט מיט ויערע פליגט וואס ויירא שמיען אונ לובען העקער פון אנדערע סלאבים טוען זיירא מיט איין מיר ענפן וזה איינער צום אנדערען טוען זיך ככון ויך איינער צום אנדערען טוען וייערען איינער צום אנדערען טוען פאר שטיין געבען איינער צום אנדערען איז אן גיגרייט אונ זאנען דרייא מאס קדוש צו דעם הייליגען גאט:

והנחילנו יי אלהינו בשמחה ובששון מזעדי קדשך.
וישמחו בך ישראל מקדשי שמך: ברוך אתה יי
מקדש ישראל והזמנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה
לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם בזה באתה תקבל ברוך:
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשוכה רצון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שבינתו לרצון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר
בראשית ברכות והודאות לשוכה חנודה ותקדוש
על שהחיינתנו וקיימתנו בן תמינו ותקומתנו
ותאמרה גליחתנו למצות קדשך לשמור חקך
ולעשות רצונך ולעבדך בכל ששם על שאת
מודים לך. ברוך אל הודאות:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו
מן ישענו אתה הוא צדור ודור נודה לך
ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל
גשמותינו הפקודות לך ועל נסיה שביד יום
עכנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבידך עת
ערכ ובוקר וצהרים תשוב כי לא כלו בחקיה ותמכתם כי לא תמו חסדיה
כי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלפני תמיד לעולם ועד:
וכל חיים יודוך מלח ויהללו ויברכו את שמך חנודה באמת לעולם כי טוב האל
ישועתינו ועזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה לתודות:
אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשובשת במונה הנהיגה על ידי משה עבדך
האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קרשך כאמור:

יברכה יי וישמרה. ואר יי פניו אליה ויחנה. וישא יי פניו אליה. וישם דף שמים:
שים שמים טובה וברכה הים הן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
אבינו בלנו כאחד יחד באור פניו כי באור פניו נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה בעיניך לברכנו
ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלום ברוך עוז ושלום:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

תפלה קודם נטילת לולב

יהי רצון מלפניך יי אלהי אבותי בפריעץ הדר וכפזת תמרים וענף
עץ עבות וערבי נחל אלוניות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים
בדי ולידע איה שמך נקרא עלי ויראו מגשת אלי. ובגענועי אותם השפיע שפע
ברכות מבעת עזרון לנוה אפריון למכון בית אלהינו. ויהא חשוב לפניך מצות
ד' מינים אלו כאילו קיימתיה בכל פרמיותיה ושרשיה ותריוג מצות התלויים בה כי
בנותי לחדא שמא דקודשא בריך הוא ושביתיה ברחילו ורחימו ליחדא שם
יה בורה כהודא שלים בשם כל ישראל אמן. ברוך יי לעולם אמן ואמן:

אמן מען נעמט דעם לולב מים דעם אחרונא אמן מען נאמט דאם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו על נטילת לולב

מען זאגט נישט שווערענדיג נאר דעם ערשטן טאג . אז דר ערשטער טאג איז שבת . זאגט מען דעם אנדערן טאג שווערענדיג

פרוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה

תחנה פון אחרונ בענטשן

דיא תחנה זאגט מען אום מוכות נאך אחרונ בענטשן :

מינע עלטערן אז אין דעם זכות ווס איך האב גנוסן אין מיין האנט די דרייא צווייגן פון איין הדס זאל דער וועקט ווערען אויף מיר דער זכות פון עקב אבינו ווס ער איז דר דורש פון די הייליגע אבות ווס ער איז געליבט צו איין הדס זאל ווי איין הדס איז פיל מיט געלעדיק אזוי איז געקב געווען פיל מיט קינדער :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט מיין גאט דר גאט פון מינע עלטערן אז דו זאלסט מיר פאר געקען מינע אלע זינד ווס איך האב גטאן מיט מינע אויגן אין דעם זכות וואס איך האב היינט גנוסן אין מיין האנט דעם הדס וואס ער איז געליבט צו דא דא אונזער פון דעם בענטשען :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט מיין גאט דר גאט פון מינע עלטערן אז אין דעם זכות וואס איך האב גנוסן אין מיין האנט דא ערקה וואס זיא ווערט פרוויאט פריער איינער די אנדערע מינס זאל פאר דיר דער וועקט ווערן דר זכות פון יוסף הצדיק ווס ער איז געליבט צו דא דער ערקה דען ער איז אויף פריער גישטארבען איינער ווייניג ברויך אונז דער זכות פון אונזער מוסר רחל ווס זיא איז אויף געליבט צו דר ערקה דען זיא איז גישטארבען פריער איינער איר שוועסטער דא :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט מיין גאט דר גאט פון מינע עלטערן אז דו זאלסט מיר פאר געקען מיין אלע מיין מול אין דעם זכות וואס איך האב היינט גנוסן די ערקה ווס איך געלעדיק זענען געארבעט אונז זענען געליבט צו דעם מוס פון דעם בענטשען : רבנו של עולם דר בארימדיג גאט ווס דו בוסט איין דר בארימדיג אונז איין זייט ועלענער צו אלע בענטשן געקען צו דיין ליב פאלק ישראל ווס זיא האלטן דיין גאט אונז לובן דיר מיט די פיר מינס אחרונ אונז לוב אונז הדס אונז ערקה אז דו זאלסט זיין אין אונזער הילף צו היטען אונז פון אלע פיר זיינע אונז בוכות ווס האבן מיין הנאה נישט פון דעם

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט אונז דר האר איבער אלע האבן אז עם זאל אן גיטען ווערען די מצוה ווס איך האב היינט גטאן מיט דעם אחרונ בענטשן גלייך אז איך האב מכוון געווען אלע פונות וואס מען גהער צו מכוון זיין אונז דא מצוה זאל טאן לייקטען אין אלע הוצע היטען :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט מיין גאט דר גאט פון מינע עלטערן אז אין דעם זכות ווס איך האב גנוסן אין מיין האנט דעם אחרונ וואס ער ווערט אן גירופען דר עץ הדד דאס איז איין שיינע פרוכט פון איין בוס זאלסט מיר געדענקען דעם זכות פון אונזער פאטער אברהם אונזער מוסר ערקה ווס דו האסט זי בשיינט מיט אלטמייט ווי אין פסוק איז געשריבן (ואברהם וישרה וקנים באים במים) :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט דר גאט פון מינע עלטערן דו זאלסט מיר פאר געקען אויף אלע מינע מינע גראנקן פון מיין הארץ אין דעם זכות ווס איך האב גנוסן אין מיין האנט דעם אחרונ וואס ער איז געליבט צו דעם הארץ פון דעם בענטשען :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט דר גאט פון מינע עלטערן אז אין דעם זכות וואס איך האב גנוסן אין מיין האנט דעם גבוהענעם לוב זאל דר וועקט ווערן אויף מיר דר זכות פון אונזער פאטער יצחק ווס ער איז געווען אויף דר ערקה אונז דר זכות פון אונזער מוסר רחל ווס זיא איז געליבט צו דעם לוב אז וויא איין איין לוב איז פאר האנדן פירות אונז דערנאך אזוי פון רבקה ארום געקומען עקב אונזער :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פאר דיר גאט פון מינע עלטערן אז דו זאלסט מיר פאר געקען אלע מינע מינע ווס איך האב גטאן מיט מינע רוקען אונז דעם זכות וואס איך האב גנוסן אין מיין האנט דעם לוב וואס ער איז געליבט צו דעם רוקען פון דעם בענטשען :

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלי אבותי עם זאל ווי דר ווילן פון דיר גאט מיין גאט אונז דר גאט פון

אחרונ אלע זיבן מאנ פון יום טוב אוו ווי דו האסט
צו אונו גקאמן ואלסטו אפ מעקין די וינד פון אדם
אונ תודה ווס ויי האבן גגעסן פון עץ הדעת איידר
דו האסט ויי במיר גינען צו עסען אונ ויי האבען
גיבראקט דעם מוט אויף דער וועלט בענטש אונ
ליכר גאט צום גינעם יאר מיט אונט קוויטיל סיר
זאלען אן גיחמקת ווערן צווא לאנגע יאר אונ אונט
לעבען אונ משיח זאל קומן בקהרה בימינו אמן:

סדר הלל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר
קדשנו במצותיו וצונו לקרא את ההלל:

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי: יהי שם יי
מבורך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבוא
מהלל שם יי: רם על כל גוים יי על השמים כבודו: מי
כיי אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים
ובארץ: מקימי מעפר דל מאשפות ידים אביון:
להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו: מושיבי עקרת
הבית אם הבנים שמחה הללויה:

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לויעז:
היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה ויגוס
הירדן יסוב לאחור: ההרים רקדו כאילים גבעות כבני
צאן: מה לה הים כי תגוס הירדן תסוב לאחור: ההרים
תרקדו כאילים גבעות כבני צאן: מלפני ארון חולי
ארץ מלפני אלוה יעקב: החופכי הצור אגם מים
חלמיש למעינו מים:

לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך: למה יאמרו
הגוים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם כסף וזהב
מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו. עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא
ישמעו אף להם ולא יריחונו: ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יחכו לא יתנו בגרונם:
כמותם יהיו עושיהם כל אשר בויטח בהם: ישראל במח ביי עזרם ומגנם הוא: בית
אחרן במחוי ביי עזרם ומגנם הוא: יראי יי במחוי ביי עזרם ומגנם הוא:

יי זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית
אחרן: יברך יראי יי הקטנים עם הגדולים: יוסף יי
עליכם עליכם ועל בניהם: ברוכים אתם ליי עושה
שמים וארץ: השמים שמים ליי והארץ נתן לבני אדם:

לא המיתים יהללו יה ולא כל יורדי רומה : ואנחנו נברך
יה מעתה ועד עולם הללויה :

אחבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני : כי המה אנו יי ובימי אקרא : אפפוני
חבלי מות ומצרי שאול מצאני צרה ויגון אמצא : ובשם יי אקרא אנה יי מלטה
נפשי : חנון יי וצדיק ואהינו מרחם : שמר פתאים יי דלותי ולי יהושע : שובי
נפשי למנוחתי כי יי גמר עליכי : כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה
את רגלי מדחי : את הלך לפני יי בארצות החיים : האמנתי כי אדבר אני עניתי
מאד : אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב :

מה אשוב ליי כל תגמולוהי עלי : כוס ישועות אשא
ובעים יי אקרא : נדרי ליי אשלם נגדה נא לכל עמו : יקר
בעיני יי המותה לחסידיו : אנה יי כי אני עבדה אני
עבדה בן אמתה פתחת למוסרי : דה אופח ובה תודה
ובשם יי אקרא : נדרי ליי אשלם נגדה נא לכל עמו :
בתצרות בית יי בתוככי ירושלים הללויה :

הללו את יי כל גוים שבחוהו כל האומים :
כי גבר עלינו חסדו ואמת יי לעולם הללויה :

הודו ליי כי טוב
יאמר נא ישראל
יאמרו נא בית אהרן
יאמרו נא יראי יי
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :
כי לעולם חסדו :

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה : יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם :
יי לי בעוזי ואני אראה בשונאי : טוב לחסות ביי מבטוח באדם : טוב לחסות
ביי מבטוח בגדיבים : כל גוים סבבני בשם יי כי אמילם : סבבני גם סבבני בשם
יי כי אמילם : סבבני כדבורים דועכו פאש קוצים בשם יי כי אמילם : דחה
דחיתני לנפול ויי עזרני : עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה : קול רנה וישועה
באהלי צדיקים : ימין יי עשה חיל : ימין יי רוממה ימין יי עשה חיל : לא אמות
כי אחיה ואספר מעשי יה : יסור יסרני יה ולמות לא נתנני : פתחו לי שערי
צדק אבא בם אודה יה : זה השער ליי צדיקים יבאו בו : אודה כי עניתני ותחי
לי לישועה : אודר אבן מאסו תבונים תיתה לראש פנה : אינו מאת יי תיתה זאת
היא נפלאות בעינינו : מאת זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו : זה

אנא יי הושיעה נא : אנא יי הושיעה נא :
אנא יי הצליחה נא : אנא יי הצליחה נא :

ברוך תפא בשם יי ברכנוכם מבית יי : ביום אל יי ויאר לנו אפרו חג

בעבורים עד קרנות המזבח: אל אלי אתה ואורך אצתי ארוממך: אלי הודר
 זי כי טוב כי לעולם חסדו: הודו
 יהללוך יי אלהינו (על) כל מעשיך וחסדיך צדיקים עושי רצונך וכל עמך
 בית ישראל בנה ידו ויברכו וישבחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויגדו
 ומליכו את שמך מלפנו תמיד: כי לך טוב להודות ולשמוך נאה לומר כי מעולם
 ועד עולם אתה אל: ברוך אתה יי מלך מהולל בתשבחות:

דער חון זאגט קדיש שרם

דיא ספרדים זאגן דא דעם (שיר של יום) גיפונם מען נאך (תפלתו מופך):

איירער מען נעמט אים דיא ספר תורה זאגט מען דאס:

(אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו):

אין פמוך באלהים אדני ואין כמעשיך: מלכותך מלכות כל
 עולמים וממשלתך בכל דור ודור: יי מלך יי מלך יי ימלך לעולם
 ועד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:
 אב הרחמים היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים:
 כי בך לבד במחנה מלך את רם ונשא ארון עולמים:

סדר הוצאת ספר תורה

בשעת מען נעמט אים דאס ספר תורה זאגט מען דאס:

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ויפוצו איביך
 וינוסו משנאיך מפניך: כי מציון תצא תורה ודבר יי
 מירושלים: ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו:
 יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת
 נוצר חסד לאלפים נושא צון ופושע וחטאה ונקמה: ג"פ

רבנו של עולם מלא משאאות כפי למובח והפק רצוני ותן שאצתי ופכה
 לי עבדך כפ"פ אמתך ואשתי ובני ובנותי וכל בני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם.
 ומלפניו מן יצר הרע ותן חלקנו ברוחך ופנו כלי שתשרה שכינתך עלינו והופע
 עלינו רוח חכמה ובינה. ויתקיים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח יי רוח חכמה
 ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי. ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואדני
 אבותינו שנופה לעשות מעשים טובים בעיניך וללכת בדרכי ישרים לפניך וקדשנו
 בקדשתך כפי שנופה לחיים טובים וארוכים לחיי עולם הבא ותשמרנו ממעשים
 רעים ומשעות רעות המתרגשות לבא לעולם והבטיח ביי חסד וסובבנהו אמן:
 ג"פ ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים בך חסדך ענגי
 באמת ישעך:

תחנה פון י"ג מדות בשעת הוצאת סת

דיא (תהנה) זאגט מיין ווען מען נעמט אים דא (ספר הורה) צו ליינען : און פריער זאל מען זאגען דרייא מאל (וי י) : אונזער יום טוב נפאלט אום שבת זאגט מען דאס נישט :

ווי זאגן גיין אין וועג פון דיין הורה. און ווס וויא וועלן לערנען פון דיין הורה. זאגן ווי נישט פר נעסן. און נישט מינע קינדער און קינדס קינדער חן וחסד און שיינע רייד. און אלץ וואס איך בעט דיה און ווס מיר וועלן בעטן. זאלן מיר נישט פאר שעקט ווערן פראלע אונזער האפונג. ווס מיר האפן זאל ערפיהלט ווערן. און מיר זאגן נישט פאר דאנען ווערן. אונזר האפונג זאל חלילה נישט גיין צוא מוריקים און צוא צער. און אונזער ארבעט זאל אלץ גיין דאנען און צו צער. און די צייט און אלע צייט צווישן איין צייט און צווישן צווישן פון דר בארימקייט. איין צייט מיין בער זאל דער העכט ווערן. און איינער מיין בקשה צוא ענטפערן מיט דר בארימקייט און גינאד. און זאלסט פראנען מיין גינעט און זאלסט דאן צו מיין געט מיט דער בארימקייט און גינאד. און מיר זאלען דער ליינט ווערען במהרה במיני אמן :

אנא רחם איך בעט דיה ערבאמיקער נאט טוא דס פון דיין איינציגן נאמן וועגן. דס איינציג איז ווס דס איז גויעסן גווארן דורך דא גביאים דייער קענט. איינציג מיין הארץ און מינע מנדערס הארץ אז מיר זאלן וויסן צוא פארשטיין פאר דיין איינציגען הייליגען נאמען אז מיר זאלן שון נישט מעהניגנדיגען צוא דיר :

רבנו של מלך : ויהי רצון מלפניך שתעשה למען שמך תחיד ויחידות. איך בעט דיה ליכר נאט טוא דס פון דיין איינציגן נאמן וועגן ווס ער איז גאיינציגט גווארען דורך אונזערע אבות הקדושים און דורך אונזערע גביאים דייער קענט. איינציג מיין הארץ און מינע קינדערס הארץ מיר זאלען וויסען צו פאר שטיין דיין איינציגן נאמן הקדוש והטהור דס מיר זאלן שון נישט זינדענען צוא דיר : ובאשר שבעת אז ויהי דו האסט גיהערט דאס גשרי און גויען פון אונזער עלטר פאטר זעלב און האסט אים אפ געהויבן פון עשי וילן. און געגעבן פרינסה פון דיין האנד לטם לאכל ויגד ללבוש. און די ישראל האסט גשפייט און געגעבן דס טוב אין דא וויסעט מלכך. אזו בעט איך דיה ליכר נאט ענטפערן מיר און מיין בעט און פראנען מיין גויען מיט מינע טרערין. (פוחם את ידיה). צו שפייזן מיר מיט מיין מאן און מיר מיט מיין נאנץ הו גיניד. אדע אונזער פאדערפניש אונזער הארץ זאל גיט וויין פראנעט מיר זאלען דיה קענין דין מיט דעם גאנצן הארצן. און דו זאלסט היטן מיר מיט

רבנו של מלך. הער פון דר וועלט. אזו ווי מען זאגט ביים עפין דס ארון הקדוש דא שדש עשרה מדות. ווערעט זענן איינע דר בארימקייט. און איינע איז איין עת רצון צוא בעטן פאר דיר. בעט איך (פכ"פ) אום דיין דער בארימקייט. און גנאדע. אז מיין תפלה ווס איך בעט היינט און איין אלע צייט אבינט און מארנען. ווען איך בעט זאל מיין תפלה גיין מיט גויעסן דייער תפלות פון די צירקס און ערמנות ווס וויינע תפלות קומן דיר גויעסן. און עס זאל פראנען תפלות קומן בייער אונזערער. גיין פגע רע. נישט גוועלטיגן. נישט און מיר און נישט און מינע תפלות גייער ווי די תפלה גיט אום מיין מול זאל שטיין איין מליץ יושר איינעל גויעסן און זאל גרעכט און גויעסן ערות זאגן און זאל אונז גרעכטן צו גויעסן. ליכר הער נאט בשעקס מיר. מיין מאן. איך מינע קינדער פראנען מוס רע. פראנען בייער בענעגעניש. פראנען יצור הער. פראנען הרהור. פראנען מחשבה רעה. פראנען גויעסן. פראנען מענטשן קינדער. פראנען לייט ווס נאר היידן מיט דעם מול און מיט דעם הארצן מינען ווי איינע פאר אום ווענטע און פראנען רעכטע פיינט שאפט. פראנען גויעסן פאר בייער בשורות פאר בייער מעשים און בייער שעות פראנען הארעט בייער גויעסן ווס קומט חלילה און דר וועלט :

שני אומאמיקער נאט איך בעט דיה דו זאלסט מאכן פראנען אונזער תפלות. דען נאר און דיר נאט איז מיין באשיצונג. דרום בעט איך דיה ליכר נאט איך זאל נישט פאר שעקט ווערען אייביג הן בעולם הזה וכן בעולם הבא :

ויהי רצון עס זאל וויין דר וויין פאר דיר נאט און נאט פון מינע עלטערן. אז דו זאלסט מיר. מיין מאן. מינע קינדער. און מינע קינדס קינדער געבן זאגן לעבן. גויעסן. חן וחסד. דער בארימקייט. פרייד און הרבה. און באנאד און איין אלע אונזערע שטעט. צו האפן חן וחסד אין דייער אונזער. און איין לייטנס אונזער וואס און אונזער. און אלע די אונזער ווס פון אונזער. גיב אונז שכל און פראנען אונזער צו דיין דיקט. אז דס קוועלדיגע וואסער ווס שטארקט וויין איין די קוואל ברין. אזו זאל מיין הארץ און מיין קינדערס הארץ ווי שטארקט צו דיין הייליגער דיקט. און דו זאלסט מיר דר לייכטן מינע אונז און מינע קינדער אז ווי זאלן לערנען דיין הייליגע הורה. און

רו ביסט דאך ארופא חולים ארופא חנם ארופא
נאמן דער הייד מיין נאמען מיין מאנס נאמען און
מינע קינדערס נאמן און צייט זעליג און דו ביסט
דאך דר גאט ווס דוא דר הערסט דאס געט פון
אזע ווס געטן דיר מיט אצונדראבן הארץ ואלסט
אויך מיין געט דר הערן און באווערן צוא אלעס
גוטען היינט און אזע צייט אמן פן יהי רצון :

פיין מאן און קינד היימיגן מאן און אזע מען
פון געגעניש פון בינע באגעגעניש פון ארום
רעה פון געניש פון חיות רעות פון געניש פון
אומקומען שונאים מיט אונז אפ פון יסורים פון
בינע קראנקהייט פון עין הרע פון אערגלייט
מייטאג רחמנא לצלן און ווען חליצה עם איז
אומקומען נאכטו היילן מיט דער בארימקייט דען

נ"פ ואני תפילתי ק"ה יי עת רצון אלהים פרב חסדך עגני באמת ישעך :

ברוך שמייה דמרא עקמא בריך פתך ואתך יהא רעותך עם
עמך ישראל לעלם. ופורמן ימינך אחי לעמך בבית מקדשך. ולאמטוי
לנא מטוב גחורך. ולקבר צלותנא ברחמין. יהא רעוא קדמך דתוריד
לן חיון בטיבותא ודחוי אנא פקידא בגו צדיקא למרחם עלי ודמנמר
יתי וית פר די לי ודי לעמך ישראל. אנת הוא זן לכולא ומפרנס לכולא
אנת הוא שליט על פולא אנת הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דיקך
היא. אנא עבדא דקודשא בריך הוא. דסגידנא קמיה ומקמיה דיקר
אורייתא בכל ערן וערן לא על אנש רחיצנא ולא על בר אדחין סמיכנא
אלא באהא דשמיא דהוא אהא קשום. ואורייתא קשום. וגביאזיה
קשום. ומסנא למעבד מבון וקשום. ביה אנא רחיץ. ולשמייה קדישא
יקרא אנא אימר תשבחו יהא רעוא קדמך דתפתח לבאי באורייתא.
(ותיהב לי בגין דכרין דיעבדון רעותך) ותשלים משאלין דלבאי ולבא
דכר עמך ישראל לטב ודחיון ולשקם :

פירוש ע"ט

ווס דו שפיינט אלעס און גיטס דיא באדערפעניש
פון אלע דו ביסט דר גוטעלטיג און אלץ דו ביסט
דר ווס גוטעלטיג און די מלכים. אנא איך בין דר
קנעכט פון הקב"ה ווס איך בוק ויה פאר אים את
פר דעם כבוד פון זיין הורה אזע צייט לא על אנש
גיטאוף איין קענטש פאר ויכר איך מיה און גיט
אוף איין מלך פאר דא איך מיה גאר אין דעם
גאט פון הימל וואס ער איז איין ווארהאפטניג
גאט. און זיין הורה איז אמת. און זיינע גביאים
זענען אמת. און ער קערט צוא מאן גוטס און
ווארהאפטקייט. ביה אנא רחיץ אים פר ויכר
איך מיה. ולשמייה קדישא און צו זיין הייליגן מיינען
נאמן מאן איך זאגן לוב. יהא רעוא עם זאל זיין דר
וועלן פר דיר אז דוא ואלסט געפען מיין הארץ אין
דר הורה. און ואלסט נאמן מאן די באגער פון
מיין הארץ און דאס הארץ פון גאר דיין פאלק
ישראל צוא גוטען און צוא לעבען און צוא
פרידען. אמן :

ברוך שמייה גיטומט איז דער נאמען פון דעם
הארען פון דער וועלט. און גלובט איז דיין קרון
און דיין ארט ווי דיא שבינה רענט. יהא עם זאל
זיין דיין וועלן מיט דיין פאלק ישראל צו אייגן דס
מיינט מען ואלסט ויה מיט ישראל שטענדיג בגין
מיט מרת הרחמים און דיא אום זייזונג פון דיין
רעכטע האנט ואלסטו ווייזען צוא דיין פאלק אין
דיין בית המקדש דאס מיינט מען וואס אין פסוק
שמיים (השם אחד קטנה) דרום געטען מיר ער זאל
ווייזען זיין רעכטע האנט מיט בגין בית המקדש.
און צו מאכען אונז גרייכן פון גוטקייט דיין ליבט
און ואלסט צו נעמן אונזר גיבעט מיט דעם מרת
דרחמים עם זאל זיין דער וועלן פון פאר דיר דאס
ואלסט דר לענגעכע אונזר לעבן אין גוטקייט. און
איך זאל וזכה זיין גראכט צו ווערען צווישען דיא
צדיקים מען זאל ויה איבער מיר מרחם זיין און
מען זאל מיה היטן און אלץ ווס צו מיר און אלץ
ווס צו דיין פאלק ישראל. אנת דו ביסט דר גאט

סדר הגבלה וגרילה

ועתה מן הימים אלה דאס ספר תורה פון דער בימה זאגט מען דאס :

וואס התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי יי בור משה : עין חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר : דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום : אנה למים בימניה בשמאלה עושר וקבור : יי הפץ למען צדקו וגדיל תורה וגדור :

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בגבאיים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת : ברוך אתה יי הבורח בתורת ובמשה עבדו ובשרא עמו ובגבאי האמת וצדק :

הפטרה ליום ב של סוכות במלכים א' סימן ח

ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים פתג הוא החדש השביעי : ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון : ויעלו את ארון יי ואת אהל מועד ואת כל כלי הקדש אשר באהל ויעלו אתם הכהנים והלויים : והמלך שלמה וכל עדת ישראל הנועדים עליו אתו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר לא יספרו ולא ימנו מרוב : ויביאו הכהנים את ארון ברית יי אל מקומו אל דביר הבית אל קדש הקדשים אל תחת כנפי הכרובים : כי הכרובים פורשים כנפים אל מקום הארון ויסוכו הכרובים על הארון ועל כדיו מזמעהל : ויארכו הכדים ויבאו ראשי הכדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה : אין בארון רק שני דחות האבנים אשר הניח שם משה בחורב אשר כרת יי עם בני ישראל בצאתם מארץ מצרים : ויהי בצאת הכהנים מן הקדש והענין מלא את בית יי : ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענין כי מלא כבוד יי את בית יי : אז אמר שלמה יי אמר לשבון בערפך : בנה בניתי בית וכל דך מכוון לשבתך עולמים : ויסב המלך את פניו ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עומד : ויאמר ברוך

פירוש ע"מ

(ויקהלו אל) און זיי זענען געווארן איין גזאמלעט צו דעם מלך שלמה אלע לייט פון ישראל אין דעם חודש נוס די שטארקע אבות זענען אין אים געווארן אין יום טוב דס איז דר זיכער חודש דס איז תשרי (עבדאז) און זיי זענען געקומען אלע זקנים פון דיא ישראל און דיא כהנים האבן געבראנגן דעם ארון (ויעלה) און זיי האבן אויף געבראכט דעם ארון פון גאט און דעם אוהל מועד נוס משה הט גמאכט און אלע חילוקי פליט נאס זענען געווען אין דעם אוהל און די כהנים און די לויים האבן אויף געבראכט דיא אלע זאכן (והמלך) און דר מלך שלמה און גאר דס איינוואוינער פון די ישראל נוס זענען געווארן איין גזאמלעט צו אים זענען געווען מיט אים פון דעם ארון און האבן געקדעט שאף און ריכער אז פיל נאס זיי האבן נוס געמאכט געקענט ווערן און געצייגט ווערן מחמת פילויש (ויעבדאז) און די כהנים האבן געבראכט דעם ארון פון דר תורה פון גאט צוא ויין ארץ צו דעם פאלאץ פון בית המקדש צום קדשי מרשים און האבן אים געשטעלט אונטער די פליג פון דיא כרובים (וכי דען) די כרובים האבן פאר שפרייט זייערע פליגל אויף דעם ארץ פון דעם ארון פון איין וואנט ביז דר אנדערער וואנט און דיא כרובים האבן באדעקט אויף דעם ארון און אויף זיינע שטאנגן פון אונטן (ויעבדאז) און זיי האבן לאנג אום געזען די שטאנגן און זיי זענען געווארן אן געווען דיא

שחרית ליום ב' שר סוכות

בְּאֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתָהּ: דָּק עַל דָּק. עַד אֵין נִבְדָּק
וְלֹתְבוֹנָתוֹ אֵין חֶקֶר: הָאֵר גּוֹרָא. בְּאַחַת סְקִירָה בֵּין טוֹב
לְרַע יִבְקֶר: וְתוֹדָה וְלַעֲוָלָה זְכוֹר נִלְאָה אֲדוֹן צְבָאוֹת. בְּרוֹב
פְּלָאוֹת חֶבֶר כָּל אֲהָלוֹ. בְּנִתְיֻבוֹת לֵב לְבָלֵב. הַצּוֹר
תָּמִים פָּעָלוֹ: וְתוֹדָה וְלַעֲוָלָה זְכוֹר נִלְאָה: (אֲשֶׁרִי וכו')

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתָהּ עוֹד יִתְלַכֶּה סָכָה:
אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכְּבָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁנֵי אֵלֵהוּ:

קָמָה תִּתְּלָה לְדוֹד אֲרוֹמָמָה אֲלֵהִי חֲמִלָה וְאַבְרָכָה שְׁמָה לְעוֹלָם וְעַד: בְּכָל
יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֶחְלֶלֶת שְׁמָה לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל יי וּמִתְלַל מְאֹד וְגִדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר:
דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגְדֹּל: הָדָר כְּבוֹד הוֹדָה וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ גּוֹרָאֲתֶיךָ יֵאֱמָרוּ וְגִדְלָתְךָ אִסְפְּרָנָה: זָכָר רַב טוֹבָה יִפְעוּ וְצִדְקָתְךָ
יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֲרָךְ אַפִּים וְגִדְלֵ חֶסֶד: טוֹב יי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו:
יִדְוֶה יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יִבְרַכְכָּה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאֱמָרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ:
דְּחוֹדִיעַ לִבִּי הָאֵדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הָדָר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים
וּמְמַשְׁלֶתְךָ כָּל דוֹר וְדוֹר: סוֹמֵךְ יי לְכָל הַנוֹפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֲזִי כָל
אֱלֹהֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יְדֶיךָ וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל
חַי רִצּוֹן: צְדִיק יי בְּכָל דְּרָכָיו וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאַמֶּת: רִצּוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאַתָּה שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיִשְׁלֹם: שׁוֹמֵר יי אֶת
כָּל אֲהָבָיו וְאַתָּה כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּתְּלָת יי יִדְבֵּר פִּי וִיבְרַךְ כָּל בְּשׂוֹר שֵׁם
קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד: וְנִתְחַנְנוּ נִבְרַךְ יְהִי מַעֲשֶׂה וְעַד עוֹלָם הַדְּרוּתָה:

חֲנוּן יִתְּלָלוֹ אֶת שֵׁם יי כִּי נִשְׁלַב שְׁמוֹ לְבָרוֹ:

קָמָה הוֹדוּ עַל אֲרִץ וְשָׁמַיִם וְיָרֵם קֶרֶן קָמָה תִּתְּלָה לְכָל חִסְדֵּיךָ לִבִּי יִשְׂרָאֵל עִם קָרוֹבוֹ הַלְלוּתָהּ:
לְדוֹד מוֹמָר לִי הָאֲרֶץ וּמִצְוָהּ תִּבְרַךְ וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל גְּבוּרָתוֹ יִכְוֹנֶנָה:
מִי יַעֲלֶה בְּהָר יי וּמִי יִקְוֶה בְּמִקְוֵה קִדְּשׁוֹ: גָּמִי כְּפִים וְכָר לְכָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נִפְשִׁי וְלֹא
יִשְׁבַּע לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְּרָכָה כְּאַתָּה יי וְצִדְקָה מֵאַתָּה יִשְׁעוּ: זֶה דוֹר דּוֹרְשֵׁי חֲבִדּוֹתֶיךָ פְּנִיָּה
יַעֲקֹב סֵלָה: שְׂאוּ שְׁעֵרִים רְאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וְיִבָּא מִלָּה הַכְּבוֹד: מִי זֶה מִלָּה
הַכְּבוֹד יי עֲזוֹ וְגִבוּר יי גְּבוּר מִלְּחָמָה: שְׂאוּ שְׁעֵרִים רְאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וְיִבָּא מִלָּה
הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מִלָּה הַכְּבוֹד יי צְבָאוֹת הוּא מִלָּה הַכְּבוֹד סֵלָה:

וְעַתָּה שֶׁנֶּחֱדָה אֵין מִכָּל שְׁמֵעֵלֵם וְאַנְשֵׁם מִעַן דָּאִם:

וּכְנוּחָה יֵאֱמָר שׁוֹכֵה יי רַבְּבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל: קוֹמָה יי לְמִנְחוּחָה אֲתָה וְאֲרוֹן עֲזוֹתָ: בְּהִנֵּיךְ
יִלְכְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֶּיךָ יִכְנְנוּ. בְּעִבּוֹר דְּוָר עֲבָדְךָ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מִשְׁחָה: כִּי לָקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם
הַתְּרִי אֵל מַעֲוֹבוֹ: עַץ חַיִּים הוּא לְמַחְיִיקִים בָּהּ וְהַמְּבִיחָה מֵאֲשֶׁר. דְּרָכֶיךָ דְּרָבִי נִעְסֵם וְכָל
נִתְּבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם: הִשְׁכֵּנוּ יי אֱלֹהֶיךָ וְשׁוֹכֵה חֶדֶשׁ יִמֵּינוּ בְּקֶרֶם:

דְּעַר חֲנוּ וְאַנְשֵׁם חֲצִי קְדִישׁ:

פי שם יי אקרא הבור גודל לאלהינו :

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתה :

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל
עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות
אמביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :

מלך עוזר ומושיע ומגן . ברוך אתה יי מגן אברהם :

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להשיע : מוריד המי :

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומחיה אסורים ומקיים אמונתו לשיני עפר : מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך במית ומחיה ומצמית ישועה :

וגמלן אתה להחיות מתים . ברוך אתה יי מחיה המתים :

אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום יתקדש סלה : פי אל
מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אהבת אותנו
ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדחתנו
במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך . ושמו
הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את
יום חג הסוכות הזה . זמן שמחתנו מקרא קודש וזר יציאת מצרים :

(*) בחזרת הש"ץ אומרים קדושה

פתח יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי משה.
יחד כלם קדושה לך ישלשו בדרך האמור על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר :
קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו : כבודו מלא עולם משרתיו
שואלים זה לזה איה מקום כבודו להעריצו לעמתם משפחים ואומרים : קהל ברוך
כבוד יי ממקומו : ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ורחון עם המיתדים שמוערי ובוקר
בכל יום תמיד פעמים באהבה ישמע אומרים : שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :
הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו . והוא יושיענו ויגאלנו שנית
וישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי לאמר . הן גארת אתכם אחרית פראשית
להיות לכם לאלהים . אני יי אלהיכם : הן אדיר אדירנו יי אדונינו מה אדיר
שמו בכל הארץ . והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו
אחד : ובדברי קדש כתוב לאמר . ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור תללוה :
הן לדור דור נגיד גדלך ויגדל גצוהם קדושתך נקדיש . ושבתך אלהינו מפני
לא ימוש לעולם ועד . פי אל מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

וּמִפְּנֵי חַטֵּאיֵנו גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וּנְתַרְחַקְנוּ מֵעַל אֲדַמְתֵּינוּ
וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲלוֹת וּלְרַאֲוֹת וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵיהָ.
וּלְעֲשׂוֹת חֻבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתָהּ בְּבֵית הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שֵׁמֶךְ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחַהּ בְּמִקְדָּשָׁהּ :
יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיהָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן
שֶׁתִּשׁוּב וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשָׁהּ בְּרַחֲמֶיהָ הַרְבֵּים
וְתִבְנֶהּוּ מֵהֵרָה וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ : אֲבִינוּ מִלִּפְנֵי גִלָּה
כְּבוֹד מַלְכוּתָהּ עָלֵינוּ מֵהֵרָה. וְהוֹפֵעַ וְהַנִּשְׂאָ עָלֵינוּ
לְעֵינֵי כָל חַי. וְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפֻצוֹתֵינוּ בְּנֵם
מִירְכַּתִּי אֶרֶץ : וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירָהּ בְּרָנָה וּלְיִרוּשָׁלַיִם
בֵּית מִקְדָּשָׁהּ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לִפְנֵיהָ
אֶת קִרְבָּנוֹת חֻבוֹתֵינוּ תְּמִידִים בְּסֶדֶרִם וּמוֹסָפִים
בְּהַלְבָּתָם וְאֵת מוֹסֵף יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת חֻזָּה. נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב
לִפְנֵיהָ בְּאַהֲבָה בְּמִצְוַת רְצוֹנָהּ. כִּמּוֹ שֶׁכָּתְבָתָּ עָלֵינוּ
בְּתוֹרָתָהּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבֹדָה מִפִּי כְבוֹדָהּ כְּאֹמֹר :

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קוֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. כָּל מַלְאֲכַת עֲבוֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגּוֹתֶם חַג צִי שְׁבַעַת יָמִים : וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אֵשׁ רִיחַ נִיחּוֹחַ לַיהוָה פָּרִים
בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי אֵילִים שְׁנָיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי שְׁנָה אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵי תְּמִימִים יִהְיוּ :
וּמִנְחָתָם וְנֹסֶפֶיהֶם כַּמִּדּוּבָר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לֶפֶר. וְשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאֵל. וְעֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ.
וְחֵן בְּנוֹסֶפוֹ. וְשִׁעִיר לִכְפֹּר. וְשְׁנֵי תְּמִידִים כְּהִלְכָתָם :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב
הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֲלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ רַחֲמֶיךָ. בְּגִדְלֵי אֲבוֹת שֶׁעָשִׂה
רְצוֹנָהּ. בְּנֵי בֵיתָהּ בְּבִתְחִלָּה וְכוּן מִקְדָּשָׁהּ עַל מְכוּנוֹ : וְהִרְאֵנוּ
בְּבִנְיָנוּ וּשְׂמִחָנוּ בְּתַקּוּנוֹ. וְהַשֵּׁב בְּהֵנִים לַעֲבוֹדָתָם וְזִמּוּם לְשִׁירָם
וְלִזְמָרָם. וְהַשֵּׁב יִשְׂרָאֵל לְנוֹיָהֶם. וְשֵׁם נַעֲלֶה וְנִרְאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לִפְנֵיהָ
בְּשִׁלֹּשׁ פְּעָמֵי רְגִלֵּנוּ. כְּכַתּוּב בְּתוֹרָתָהּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל
זְכוּרָה אֶת פָּנָי יְיָ אֱלֹהֶיהָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּתֵּג הַמִּצְוֹת וּבְתֵּג
הַשְּׁבוּעוֹת וּבְתֵּג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יִרְאֶה אֶת פָּנָי יְיָ רִיקָם. אִישׁ בְּמַתְנֵת יָדוֹ
בְּכִרְפַּת יְיָ אֱלֹהֶיהָ אֲשֶׁר נָתַן לָהּ :

וְהִשִּׁיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַבַּת מוֹעֲדֶיהָ לְחַיִּים
וְלִשְׁלוֹם לְשִׂמְחָה וְלִשְׁשׁוֹן בְּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמְרָתָ לְבָרְכֵנוּ

בְּרֵשֶׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שְׂבַעְנוּ מִטוֹבָךָ .
 זְלַמְח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ . וְמִתֵּר לָבֵנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאֵמֶת
 וְהִנְחִינוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ .
 וְיִשְׁמַח בְּךָ יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי שְׁמֶךָ . בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מִקְדָּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים :

(י) רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולהפלתם שעה והשב את העבורת
 לדבור ביהך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברחון:
 ותהי לרחון תמיד עבודת ישראל עמך:

והחייבה עלינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מורים אנהנו לה שאהה תוא יי אלהים ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר בראשית ברכות ותדאיות לשכך תהיה ותקדש על	מורים אנהנו לה שאהה תוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו בצו יגענו אתה הוא לדור ודור נודה דך ונספר
--	--

די תתנה ואנא מעו ווען די פהנים דוכנו אז דר תון הייבס אן צו ואנען רצה:

(י) אלהינו ואלהי אבותינו: פריד אונ שוקה אונ שטייגקייט עם זאל חליקת
 גיט קומען מיין איבער שרעק אין אונגן הווי

אונד נאט דר נאט פון אונזער עקערן אצרהם
 צדק ויעקב הנה בני אהרן פהניה נון ריא קינדר
 פון אהרן דייע פהנים וועלן אצונד אוף קיינן די
 תענט צוא בענטשען דיין פאלק ישראל מיט נאר
 ניער הארץ אונ וועלן זאגן די ברכה ויס דו האקט
 יי נבאמן דס מיט דר ברכה זאלן יי בענטשן דיין
 פאלק ישראל ווען יי שטעלן דך צום דוכן רבנו
 שר עולם פר נעם דאס גביס פון די פהנים וואס
 בענטשען דיין פאלק ישראל אונ מיר אנדערן
 גבענטשען ווערען אקע יודען באנאנד אונ אוף איה
 מיט מיין מאן אונ מיינע קינדר צווישן יי צו גושן
 לעבן אונ גושע פרנסה פון דיין פילער גבענטשער
 האנט מיר זאלן גיט בארפן אן קומן צו איין בשר
 נדס אונ דס מיר זאלן ווכה זיין צו האבן קינדר אונ
 קינדס קינדר גושע אונ פרומע נאכס דויערס אונ
 נאכס פארקמינע. אונ זאלסט אונ וויסן פון אלעס
 בייען קיין שונא זאל אונ גיט קענען מאן קיין
 שרעקצן אונ זאלסט דר זייכטן דיין פנים צו אונ
 מיר זאלן קענן דר האבן דיין היליע הורה מיר
 זאלן גיט וידער שפעניגן אקענין דיר אונ זאלסט
 אונ לייט זעלען מיט אלעס גושן מיט אונט לעבן.
 לעבן פון גונד. לעבן פון פרנסה. לעבן פון שפיו
 לעבן פון דר גערונג. לעבן פון רייכקייט. לעבן פון
 אונט מיל אונ זאלסט אונ גושא פנים זיין ווען דו
 קומסט צוא משפסן אונ איין דעם נכות פון אהרן
 תבון סיט וייע קינדר אונ זאלסט טוען צוא אונ

ונספר תהלה על חיינו המסורים בידך ועל
נשמותינו הנקודות לך ועל נסיה שבבית יום
עמנו ועל נפלאותיה ומובותיה שבבית עת
ערב ובוקר וצהרים המוב כי לא קצו בחמיה ותמרחם כי לא תבו חכמיה
כי מעולם קנינו לך :

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד :
וכל החיים וידוך מלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב הא
ישועתינו ועזרתנו סלה האל המוב : ברוך אתה יי המוב שמך וליך נאה לתודות :
שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
אבינו בלנו באחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום ומוב יהיה פעיניה לברכנו
ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום :
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום :

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי פעפר
לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ואחרי מצותיה תרדוף נפשי. וכל הקמים ויחושבים עלי
דרעה מהרה חפר עצתם וקלקל כחשבתם : עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה
למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחדצון ידידיה וישיעיה ימינה וענני : יהיה
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי : עשה שלום במרומינו הוא יעשה
שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו נא להי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ומן חלקנו בתורתך : ושם
נעבדך בקראת דימי עולם ובשנים קדמוניות : וערכה ליי מנחת והודה וירושלם דימי עולם ובשנים קדמוניות :

סדר ברכת כהנים

או דער חזן האלט ותחוינה ואנס קהל דאס :

ותערב לפניך עתירתנו בעולה ובקרבן. אנא רחום ברחמיה הרבים השב
שבינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים : ותחוינה עלינו בשוכה לציון
ברחמים ושם נעבדך ביראה דימי עולם ובשנים קדמוניות : ע"כ והש"ס סמים ברוך
אתה יי שאותך לבדך ביראה נעבוד :

דעם יהי רצון ואנחנו דיא פאגים אין קהל פאר דעם דובענין :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו נא להי אבותינו שתהא תהיה תואת :

לכהנים | שצוית הכהנים לברכנו

ברכה שלמה ולא יהיה בה שום מכשול ועון כלל מעתה ועד עולם :

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה בתוכה על ידי משה עבדך
הנביא מפי אהרן ובניו. כ"ז נקול בכהנים. וסכול ענין עם קדושה באמור :

פירוש ע"מ

פון דר עבודה ווס מען האט געזאגט אין בית המקדש
ואלקסו אום קעקן קיין ירושלים ותחנה אונ אנורס
אונן ואל וזה ויין צו זעהן אז דא וועסט זיך אום
קעקן צו די שטאט ציין מיט רחמים אונ דארפן
וועלן מיר דיר דינען מיט פארקט אזו ווא אין רי
מען פון אייביג אונ דיא פארניע יארי :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו שש אהרן וצאנו
 לברכה את עמו ישראל באהבה: אמן
 יברכה יי מציון עושה שמים וארץ
 ברכי נפשי את יי וכל קרבי את שם קדש
 יי אדונינו מה אדיר למה בבל הארץ
 יי בחר בשמע קוץ נזר אשר לך ואצעה:
 וישמרה. שמיני אל כי חסיתי בך
 ויבני פאשון כח עין כצד כנף ספתיני:

רבונו של עולם אני שוקד מחלומתי שדך היום חלמתי ואני יודע מה הוא יהי רצון מלפניך
 אלהי נאמתי ונאמתי על כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה. בין שחלמתי על עצמי ובין
 שחלמתי על אחרים ובין שחלמתי אחרים עלי אם טובים הם חננים ואם רעים ויחמדינו כי ובהם
 בחלומותינו על יוסף הצדיק ואם צדיקים רפואה רפאם בחלומותינו מלך יהודה מחליו וקמרים הנביאה
 טרעקה ובעצמן מצרעו וכו' מה על ידי משה רבינו וכו' וירחו על ידי אלישע וכו' שהפכת
 את קולת בלעם הרשע מקללה לברכה בן תהפוך כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה
 ותשמרני ותחנני ותרצני אמן:

אלהים יחנני ויברכני ואר פניו אתנו סלה
 האירה פניו על עבדך הושעני בחסדך:
 יי אל רחום וחנון ארף אפים ורב חסד וארחם
 יי אל בארץ הוביטני ואל פחמתי תעבתי:
 פנה אלי ויחנני כי יחיד ועני אני
 פנה אל הפלת הערער:

נצח יי נפשי אשא
 צדיק יי שועתי ובבקר הפלתי הקדש:
 רצה כעני עבדים אל יד אדוניכם. כעני שפחה אל יד נברכה
 בן עינינו אל יי אלהינו עד שיהננו:
 חננו אלהים בחסדך ברוך בחסדך חסד פשעי: ונשע

ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו. ומצא חן ושקד טוב בעיני
 אלהים ואדם: נשא לרבנו אל בפים אל אל בשמים:
 יי חננו לך קוינו היה ורועם לבקרים אף ישועתנו בעת צרה
 יי אלהים צבאות שמעה הפלתי האויגה אלהי געב סלה:

פירוש

רבונו של עולם הער פון דר תעלט איה בין דיין
 און מיינע חלומות ווען דיין איין חלום האט מיר
 געלמט און איה ווייס גוט ווס ער באמיט יי גע
 נאל ויין דר ווייל פון דיר גאט מין גאט און גאט
 פון מיינע עלטערן דס אלע מיינע חלומות ואין ויין
 איה מיר און איה כל ישראל צו גוטן בי מיי מיינע
 חלומות ווען איה מיר געלמט מיי מיינע חלומות
 כמיין איה אנדערע לייט מיי אנדערע לייט האט
 געלמט איה מיר און איה די חלומות כמיין איה
 גוט שטארק ויי און קרעכטיג ויי און וואן מקרים
 ווערן אין מיר און אין ויי און די חלומות פון יוסף
 הצדיק און און ווען ויי דאנאן איין רפואה הייל ויי

און ווי דר האבט געלמט חלומות פון יוסף
 פון ויין קרינקעווייט און ווי מרים הנביאה פון איר
 צבעת גיב ווי געשן פון ויין צבעת ויין און און די
 ביטערע וואס פון מיר ווען ויס גווארן דורך משה
 רבינו און און און די מיינע וואס פון וירחו און גוט
 גווארן דורך אלישע הנביא וקשם און און וויא דר
 האבט איהר געקערט די קולות פון בלעם ווס ער
 האט גוואלט שטעלן די ישראל און איהר געקערט
 גווארן צו ברכות און נאלקסו איהר קען אלי מייני
 חלומות איהר מיר און איהר כל ישראל צו גוטן
 ווערן און נאלקס מיר היין און נאלקס מיר לייט
 ועלנען און נאלקס מיר באוויילנען אמן:

סדר ברכת כהנים

פניו : אֵל תַּסְתַּחַר פָּנָיו מִמֶּנִּי בַיּוֹם צַר לִי תַחֲמָה אֵלַי אֲזוּדָה בַּיּוֹם אֶתְקַרָּא מִתַּחַת עֲנִינִי
אָזְנוֹ : אֲנִי בְצַדִּיק אֲחֻסֶּה פָנָיו אֲשַׁבְּעָה בְּהִקְיָן תַּמּוּנָתָהּ
אֶפְרָיִם : וְנִשְׁאַלְתִּי אֶת עֲנִי הַיּוֹשֵׁב בַּשָּׂמַיִם
וְיִשְׁלֵם : אֶתְקַרָּא בְּעֶטְרוֹ קָדִי בְּצוּר יְרוֹם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי
קֶדֶד : וְשִׁמּוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם
שְׁלֹם : שֵׁם אֱמֻנִים קְדוֹן וְהַגְבֹּרָה וְהַתְפָּאֶרֶת וְהַנְצַח וְהַרְדּוּר כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
שְׁלֹם : לָךְ יְיָ הַגְדוּלָה וְהַגְבֹּרָה וְהַתְפָּאֶרֶת וְהַנְצַח וְהַרְדּוּר כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
שְׁלֹם : לָךְ יְיָ הַמְּמַלְכֶה וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לִרְאֵשׁ
שְׁלֹם : כִּי לָךְ יְיָ הַחֲלֵמִי אֶתָּה תַעֲנֵה אֱלֹהֵי אֲהֵי
שְׁלֹם : שְׁלֹם שְׁלֹם לְרַחֲמוֹךְ וּלְקַרְבֹּךְ אֲמֵן יְיָ וּרְפָאֵתוּ
שְׁלֹם : יְיָ עוֹז לְעַמּוֹ יִפְנוּ יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :

די תפלה ואנכי קען נאך ברכת כהנים קען דר חן לאנס אויס שלום :

רבונו של עולם. מיר געטין דין ויגער לייט
 זענען אונז ברכות אברהם אבינו. מיר האפן צו
 גינסן דעם גלות פון דר עקידה פון יצחק. שפיו
 אונז קלייד אונז ברכות יעקב ויעקב נעמען האט
 צו דעם קאבול ויגד לך בשר. לך נאט דא אונז
 ברא שטיין דר גלות פון שרת רבקה רחל וליאה.
 אונז שיק אונז דין השקפה ונס ואל אונז בהשין
 פון אלם בייון אונז גיב מיר מיט פאן אונז
 שלום. אמן :

דער נאך ואנכי קען דאס :

יהי רצונו מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שפעשה למען קדושת חסדך ונודך בחמיה הפשוטים
 ולמען פון שוקה הגדול הגבור והנורא בן עשרים ושתים אותיות היוצאים מהפסוקים של ברכת
 כהנים אנת'ם פסח'ם פסח'ם פסח'ם דונס'ם האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושה שמהיה קרוב לך בקראי לך
 יהי'מע הפלתי באהלי ואנקתי המיד כמו ששמעת אנקת יעקב הממך הנקרא איש חם ותתן לי ולכל
 גפשות ביתי מזונותינו ופרננו חנו כרחו ולא בצמצום בהרע ולא בצורך בנחת ולא בצער ממדת יוד
 הרחבה פלשם שנתת פסח להם קאבול ויגד לך בשר ואינו הנקרא איש חם ותתנו להם
 חן ולחסד ורחמים בעיניך ובניך כל רואינו ויהיו דברי נשאים לעבודתך בשם שנתת את יוסף
 צדיקה בשעה שרלישו אביו פחות פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובניך כל רואינו ופעשה עמי
 גפארות ונסים וליטובה אות ונצחיתני בך רבי. וכן כלליתני להבין ולהשפיל ולקיים את כל דברי

פירוש ע"מ

יהי רצונו עם ואל ויין דר ויין פאר דיר נאט
 מיר נאט אונז נאט פון מיינע עלטערן או דו ואלקסט
 טא אום ויין די הייליגקייט פון דייענע חסדים ויגד
 אונז אום ויין דם גרוסקייט פון דייענע דר בארמקייט
 ונס ויין ויין פון שפרייט א בר נאר דר וועלט אונז
 אום ויין דעם רייניגקייט פון דין נאמן דעם גרוסן
 אונז שטארקען אונז פארמקט'ן ונס אין אים איז דא
 צוויי אונז צוואנג'ן אותיות היוצאים דם ויין גייען
 ארום פון דא פסקים פון ברכת כהנים די ברכה
 איז נאנט גווארען אום דעם מול פון אהרן מיט
 דייענע קנדער ביין הייליגע פאלק שמהיה אז דוא
 ואלקסט ויין נאמענט צו מיר אז איך טו רופען צו
 דיר אונז ואלקסט פון געטן מיין ופעט אונז מיין גשפרי
 צלע צייטן בשם און ויין האבט נעמט דם גשפרי

סדר הושענות ליום ב' של סוכות

גוה שאין. סופת שלם. עלית שבמים. | למען נצחה. למען סודה. למען עינה.
 פנת יקרת. ציון המצוינת. קודש | למען פארה. למען צדקתה. למען קדשתה.
 הקדשים. רצוה אהבה. שכינת כבודך. | למען רחמיך הרבים. למען שכינתך.
 הושענא. תל תפלות הושענא: | הושענא. למען תהלתך. הושענא נא:

אני והו' הושיעה נא :

בהושעת אלם בלוד עמך. בצאתך לשע עמך. בן הושענא : בהושעת ניו נא להים. רחמים
 לישע אלהים. בן הושענא : בהושעת המון צבאות. ועמם מלאכי צבאות. בן הושענא : בהושעת
 זבים מבית עבדים. חנון בירם מעבירם. בן הושענא : בהושעת מבעים בצול גורים. יקרה עבים
 מעבירים. בן הושענא : בהושעת פנה משורת וישע. לנוחה מצונת וישע. בן הושענא : בהושעת
 מאמר והוצאתי אתכם. נקוב והוצאתי אתכם. בן הושענא : בהושעת סוכי מובם. עומסי ערבה
 קהקף מובם. בן הושענא : בהושעת פלאי ארון בהושע. צינור פלשת בחרון אף וישע. בן
 הושענא : בהושעת קהלות בבלה שלחת. רחום למענם שלחת. בן הושענא : בהושעת שבות
 שבמי יעקב. תשוב ותשיב שבות אחלי יעקב. והושיעה נא : בהושעת שומרי מצות וחוכי
 ישועות אל מושעות והושיעה נא :

אני והו' הושיעה נא :

הושיעה את עמך וברה את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם : והיו דברי אלה אשר התחננתי לפני
 קרובים אל ו' אלהינו ויחם וצליה לעשות משפט עבד ומשפט עמו ויגאל דבר יום ביומו : למען ברת
 ב' צמי הארץ פי' הוא הצליח אין עוד : קדיש שלם

מנה אל ו' חנן ורחמים לכה וקנה אל ו' : אין קדוש כפי פי אין בלטה ואין צור בארץ
 כי מי אלה מבלעדי ו' ומי צור וזכתי אלהינו :

אין באלהינו אין באדונינו אין במלכנו אין במושיענו :
 מי באלהינו מי באדונינו מי במלכנו מי במושיענו :
 נודה באלהינו נודה באדונינו נודה במלכנו נודה
 למושיענו : ברוך אלהינו ברוך אדונינו ברוך מלכנו
 ברוך מושיענו : אתה הוא אלהינו אתה הוא
 מלכנו אתה הוא מושיענו : אתה הוא
 שיהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים :

כמום הקטורת תצרי והצפורן תחלבה והלבונה. משקל שבועים שבועים מנה : כור וקציעה
 שבונית נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה : הקושץ שנים עשר וקדורה לששה וקמח
 תשעה. בורית פרשינה תשעה מדין קפריסין סאין תלתא. וקבין תלתא. ואם אין לו יו קפריסין
 סביא חמר תרין עתיק. מלח סדומית רובע תבב מעלה עשן קל שהוא. כפי גמ' אופר אף כפת
 תרין קל שהוא ואם נחן בה דבש פסלה ואם חסר אחת מקד סמניה חייב מיטה :
 כן שמעון בן נחמאל אמר תצרי אינו אלא שרף הנופך מעצי הקמח בורית פרשינה לששין
 בה את הצפורן כדי שתהא נאה : יין קפריסין ששורין בו את הצפורן כדי שתהא עזה ויהא מי נקלים
 ימין לה אלא שאין מכניסין מי רגלים בעורה מכני הקבד :

פירוש ע"מ

אברהם ורואנוג דר בית המקדש אין אן גירושן גירושין נאמס סוכה דיא שבמים בלעזן אהין אף גיין ויום יום טוב
 דיא קשאים ציון ונאם אין גווען מיט פיר מצות אונ קרבנות אין גווען אחשוב ווינקיר דער קדוש קדשים אין גווען
 בלעזאסטערט מיט אהבת דם אין דר ארון אונ דר פופות אונ די ברוכים אונ די לוחות דם אין גווען און אין ארם נוס
 איינלעבס מול פלעגט וך מערן אהין מתפלל ויין דרום בעמן מיר אן דו ואלקס אים ניד אף בלעזן :

בשר שהיה היו אומרים בבית המקדש: ביום הראשון היו אומרים לוי הארץ ומלואה בשר
 ילשי בה: בשני היו אומרים גדול יי ומהל מאור בעיר אלהינו הר קדשו: בשלישי היו אומרים
 אלהים נצב בעזת אל בקרב אלהים ישפוט: ברביעי היו אומרים אל נקמות יי אל נקמות הוקיע:
 בחמישי היו אומרים הרנינו אלהים עזנו הריעו לאלהי ועקב: בששי היו אומרים יי מלך גאות לבש
 לבש יי עזו התאזר אף תפון תבל כל תמוט: בשבת היו אומרים מןמור שיר ליום השבת מןמור שיר
 לעתיד לבא ליום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים:

תנא רבי אבהו כל השנה הלכות בכל יום כוכבא לו שהוא בן
 עולם תנא שניאמר הליכות עולם לו אל תהי הליכות אלא הליכות:

אמר רבי אבהו אמר רבי חנינא. תלמידי חכמים כרבים שלום בעולם. שניאמר וכל בניה
 למורי יי ורב שלום בניה: אל תהי בניה אלא בניה. שלום רב לאחי תורתך ואין דמו כבשול:
 וחי שלום בחילך שלום בארמנותך: למען אחי ורעי אברה נא שלום בה: למען פתי יי אלהינו
 אבקשה טוב קר: יי עזו לעמו וימן יי ובה את עמו בשלום: קדוש דרבנן

לומדים יתגדל ויתקדש עד דאמירן בעלכא ואמרו אמין ואלח לומדים זס:

על ישראל ועל רבנו. ועל תלמידיהו ועל כל תלמידי תלמידיהו ועל כל
 מאן דעסקין באורייתא די באתרא ההין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולבון
 שלמא רבא תנא וחסדא ורחמי ותמי אריכי ומזונא רוחי ופזקנא מן קדם אבוהון
 די בשמיא וארעא ואמרו אמין: יהא שלמא רבא וכו

עלינו לשבח לאדון הכל כחת גדולה ליוצר בראשית שרא עשנו
 בגויי הארצות ולא שובנו במשפחות האדמה שלא שם חלקנו בהם
 וגדלנו בכל המזנס: ואנחנו בורעים ומשתתפים ומודים לפני מלכי מלכי
 המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו
 בשמים ממער ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת
 מלפנו אפס זולתו בכתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי
 היא האלהים בשמים ממער ועל הארץ מתחת אין עוד:

ועל בן נקוה קה יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן
 הארץ והאילים פרות ופרותו לתקן עולם במלכות שירי וכד בני יקראו
 בשמה להפנות אליה כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לה תכרע
 כל ברה תשבע כל לשון. לפניה יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמה יקר
 יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוד עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות
 שמה היא ועל עמי עד תמלוד בכבוד. בכתוב בתורתך יי ימלוד לעולם ועד:
 ונאמר ותהי יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:
 ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: מי

שיר של יום

ליום ראשון בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

ליום ראשון

לדוד מןמור לוי הארץ ומלואה תכל ויושבי תכל ויושבי תכל: כי הוא על גבי יסרה ועל נהרות וכוונתה:
 סי געלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: גמי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו ולא
 גשבע למרמה: ושא ברכה מאה יי וצדקה מאתי ישעו: זה דוד דורשיו מבקש פניה
 יי ויהי יי: ושא שערם ראשיכם והגשאו פתחי עולם ויבא מלך המלך: מי זה מלך
 המלך: יי זה ויבור יי גבור מלחמה: ושא שערם ראשיכם ויבאו פתחי עולם ויבא מלך
 המלך: יי זה וזה מלך המלך: וצבאות הוא מלך המלך:

לִיכָעַר הָעַר נָאֵם עֶפְעֵן מִיר דִּיא מוֹעֲרֵעֵן פֿון תַּפְלוֹת וְתַחֲנוּת אונ פֿאר נַעַם מִיין נִכְעַם וְיִיא דָם
נִכְעַם פֿון אַנְתֶּם יִצְחָק וְיִגְבַּל מִשָּׁה וְאַחֲרָיו וְיִשְׁלַח אונ עֶפְעֵן מִיר דִּיא מוֹעֲרֵעֵן פֿון הִימְעַל אונ פֿון גַּן עֵדֶן
אונ עַם זֶל אָן אָוֶן נִים גּוֹעַלְמִינְעֵן דָּער וְיָצַר הָרַע . אונ דָּער הִילִיגֶער שַׁבָּת אונֶער יום טוב זֶל
מִיין פֿיר שְׁפָרעֶקֶר זײַן פֿאר מִיר אונ פֿאר מִיין מאַן אונ קִינֶער אונ קָד יִשְׂרָאֵל צו אַלְעם נִשְׁטן אָמֵן .
יִבְרַחְמֵהּ הַגּוֹלִים נָא מִן יִשְׂרָאֵל אונ מִן דָּער בִּאֲרָמִינְג שְׁמֵאֲרֵק אונ בִּאֲשָׁרֵם מִיין
לֵיב פֿון יִתְנֶם וְחִיבוֹט הַקָּדֵר וְהַכְּלִי מִשִּׁית . אונ גִּיב מִיר אַלְעם גּוֹטֵם אונ וְאַלְטֵם מִיך מִזְבָּה זײַן מִינְעֶה
קִינֶער צוא דָּער צִידֵן (תְּהִינָה וְלַחֲוָפָה וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים אָמֵן) :

שיר הכבוד

פּוֹתְחִין הָאָרֶץ

חיו	אומֶתוּ לוֹ עֲמֶרֶת עֲמֶרֶת :	חיו	אֲנֵעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֲאָרוֹג .
חיו	מִחֲלָפוֹת רֹאשׁוֹ כְּכִימִי בַחֲזוֹרוֹת .	חיו	כִּי אֵלֶיךָ נִפְשִׁי תַעֲרוֹג :
חיו	קוֹוֹצוֹתַי תַּלְפִּילִים שְׁחֹזְרוֹת :	חיו	כִּי אֵלֶיךָ נִפְשִׁי חֲמִידָה בְּצֵל יְדִידֶךָ .
חיו	יִעֲלֶה נָא עַל רֹאשׁ שְׁמִינִי :	חיו	לְדַעַת כָּל רוֹי סוֹדֶךָ :
חיו	סִגְלָתוֹ תְּהִי נָא בִידּוֹ עֲמֶרֶת .	חיו	מִדֵּי דְבָרִי בְּכַבֹּדֶךָ .
חיו	וְצִנּוֹן מְלוּכָה צְבִי תַפְאֶרֶת :	חיו	הוֹמָה לְבִי אֶל דּוֹדֶיךָ :
חיו	עֲמוּסִים נִשְׂאֵם עֲמֶרֶת עֲנִים .	חיו	עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִכְבְּדוֹת .
חיו	מִאֲשֶׁר יָקְרוּ בְּעֵינֵי כְּבֹדֶךָ :	חיו	וְשִׁשָּׁה אֲכַבֵּר בְּשִׁירֵי יְהוֹדוֹת :
חיו	פֶּאֶרֶוּ עֲלֵי וּפֶאֶרֵי עֲלֵי .	חיו	אֲסַפְּרָה כְּבוֹדֶךָ וְלֹא רֵאִיתִיךָ .
חיו	וְקָרוֹב אֲרִי בְּקֶרְאִי אֲצִוֶּה :	חיו	אֲדַמָּה אֲכַנֶּה וְלֹא יֵדְעֶתִיךָ :
חיו	צֵחַ וְאִדּוֹם לְבוֹשׁוֹ אִדּוֹם .	חיו	כִּי בְּכֹד עֲבָדֶךָ .
חיו	פֶּוֹרָה בְּרִכּוֹ בְּבוֹא מֵאֲדָם :	חיו	דְּמִיתָ הַבֵּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ :
חיו	קִשֶׁר תַּפְלִין תִּרְאֶה לְעֵינֵי .	חיו	נְדוּלָתֶךָ וְגִבּוֹרָתֶךָ .
חיו	וְתַמּוּנָתִי יִי לְנֶגֶד עֵינֵי .	חיו	נִגְוֹ לְתוֹקֶךָ פְּעוּלָתֶךָ :
חיו	רוּחֶךָ יִי בְּעֵמֶן עֲנִים וְפֶאֶר .	חיו	דְּמוֹ אוֹתֶךָ וְלֹא כְּפִי יִשָּׁה .
חיו	יֹשֵׁב תַּהֲלוֹת בָּם לְהַתְפָּאֵר :	חיו	וְשִׁוּוֹךְ לְפִי מַעֲשִׂיךָ :
חיו	רֹאשׁ דְּבָרֶךָ אֲמַת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ .	חיו	הַמִּשְׁלִיכֶךָ בְּרוֹב חַיּוֹנוֹת .
חיו	דּוֹר וְדוֹר עִם דּוֹרְשֵׁיךָ דְּרוֹשׁ :	חיו	הִנֵּה אֶחָד בְּכֹל דְּמִיוֹנוֹת :
חיו	שִׁירֵי הַמּוֹן שִׁירֵי נָא יִזְלֶיךָ .	חיו	סֵחַל וְחִיוֹ בְּךָ וְקִנְיָה וּבְחִירוֹת .
חיו	וְרִנְתִּי תִקְבַּע אֶלֶיךָ :	חיו	וְשִׁעֵר רֹאשְׁךָ בְּשִׁירָה וּשְׁחִירוֹת :
חיו	תַּהֲלִיתִי תְּהִי נָא לְרֹאשְׁךָ עֲמֶרֶת .	חיו	זִקְנָה בְּיוֹם דִּין . וּבַחֲתוּרָה בְּיוֹם קָרֵב .
חיו	וְתַפְלִיתִי תִכּוֹן קְמוּרָתִי :	חיו	כְּאִישׁ מְלַחֲמֹת יִדּוֹ לוֹ רֵב :
חיו	תִּמְכֵּר שִׁירְתִּי לְשׁ בְּעֵינֶיךָ .	חיו	סֵחַל תִּבֶּשׂ כּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ .
חיו	פֶּשֶׁר יוֹשֵׁר עַל קֶרְבֶּנֶיךָ :	חיו	הַשִּׁיעָה לוֹ וְיִמְנוּ וְיִרְעוּ קִדְשׁוֹ :
חיו	בְּרִכְתִּי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר .	חיו	מִלְּלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלֵא .
חיו	מְחוּלָל וּמְחוּלָל צִדִּיק בְּבִיר :	חיו	קוֹוֹצוֹתַי רְסִימֵי לִיָּה :
חיו	וּבְרִכְתִּי תִנְעֵנֵעַ לִי רֹאשׁ .	חיו	קֵחַ וְתַפָּאֵר בִּי כִּי חֲפִץ בִּי .
חיו	וְאוֹתָהּ קַח לָךְ בְּבִשְׁמִים רֹאשׁ :	חיו	וְהוֹא יִתֶּה לִי עֲמֶרֶת צְבִי :
חיו	יַעֲרֵב נָא שִׁיתִּי עֲדֶיךָ .	חיו	כֶּתֶם מְחֹרֵר הֵן דְּכוּת רֹאשׁוֹ .
חיו	כִּי נִפְשִׁי תַעֲרוֹג אֶלֶיךָ :	חיו	חֶק עַל מִצַּח כְּבוֹד שֵׁם קִדְשׁוֹ :
חיו	סוֹגְרִין הָאָרֶץ	חיו	קֵחַ לְשׁוֹ וְלִכְבוֹד צְבִי תַפְאֶרֶה .

לָךְ יִי הַגּוֹלָה וְהַנְּכֹרָה וְהַתַּפְאֶרֶת וְהַנְּעֻץ וְהַחֹדֵר בִּי כֹל בְּשָׁמִים וּבְאָרֶץ : לָךְ יִי הַמִּסְתַּכֵּה
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ : מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יִי וְשִׁמְעֵה כָּל תַּהֲלָתוֹ : קִי
דָּאָם מִיִּיקֵשׁ פֿון אַנְעִים וְקִירוֹת יִשְׁרָאֵל מִן כָּל צִדִּים עַל־שֵׁם מִנִּי :

תחנה ובקשה

די תחנה זאגט מען איידר מען גייט ארום פון דר שוהל ?

כבודו של מלך הער פון דער גאנצער וועלט זאגט אן נעמען אלע אוועקע תפלות ובקשות וואס מיר האבען דיר גימאן בעמען אין דער הייליגער שוהל און מיר זאגלען חס ושלום נים פר שעמט ווערען דען מיר מוילן שוין אצינד אוועק גיין פון דיין הייליגער שוהל און מיר מוילן ניד פרייען דער מיט ווס מיר זענען דא אין שוהל געווען און מיר האבען גימאן קושען דיין ליבע הייליגע הוהר וואס זיא ווערט אן גרופען תורת משה און אן דעם זכות פון משה רבינו עזיו השלום

כדר תפלת מנחה גפונט מען כדף נב גאר מען דער מאנט גיט פון שבת :

דיני חול המועד של סוכות

דעם טאג ווס פריער פר אים אין חזרת הש"ץ פון מוסף זאגט מען די קרישה קב"ש . נאך מוסף נעמט מען ארום איין חזר תורה און מען האלט איר אוף דער בימה און מען זאגט הושענות . און מען גייט ארום דער בימה איין מאל . נאך דעם איז מען מקנים דעם ספר אין ארון און מען זאגט קריש שלום . און עלינו : אז מוצאי יום טוב גפא"מ פרייטאג צוא נאכט . איז מען מקבל שבת און מען דאווינט מעריב אז וויא אלע שבת . און מען זאגט ויב"ו . און מוין אבות . און מען דער מאנט גיט פון יום טוב . גאר ביי די ברכת הפטורה פון שבת דער מאנט מען ווס חג המנוחות תות . און מען לאנט אום מקב"ש השבת וישאל ותקנים :

פערט פון מוצאי יום טוב זאגט מען יהוה רחום . און מען דאווינט די וואקענדיגע שמונה עשרה . און מען זאגט אמת חונתנו . און זעלה ויבוא פר ותחזיקה . און מען מאכט הכרזה און מען זאגט גאר די ברכה פון הפקדיל : חול המועד אין דער פרי דאווינט מען וואקענדיגע דאווינט . און מען זאגט מבור לתורה . און אין שמונה עשרה זאגט מען זעלה ויבוא . און מען זאגט גאנץ ב"ד . און מען נעמט אים איין ספר תורה . און מען רופט אוף מיר בענעמן . און מען זיינעט אין מ' פנקס אין די פרשה פון די קרבנות פון סוכות . נאך דעם זיינען זאגט מען אשירי וציון . און מען דאווינט מוסף פון יום טוב . און מען זאגט אין מוסף דעם קרבן פון ועדער טאג און פון

תחנה רשבת חול המועד פאר ליכט אן צינדן

העלפן מיינע קינדער זאלן גיין אין דייענע וועגן . אין דר זכות פון די ליכט פון דעם ליכט שבת זאל מנין ויין ווי דער ליכט שבת האט מנין געווען אוף אדם הראשון ווי ער איז באהיט גווארן פאר איין געבן טוט אזו זאל אונזר זכות פון די ליכט מנין ויין אז אונזרע קינדער לעבט זאל זייכטן אין דר תורה ויערע מזלות זאלן זייכטן אין היס"ד זי זאלן קענין פרנסה געבין דעם ווייב און קינדער געבן יפה אין אונזרע מצות זאלן אן גנוגן ווערן ווי די מצות פון אונזרע אבות ואמהות און די שקים הקדושים מיר זאגן ויין אזו כיון וויא איין קינד ווערט ערשט גארטן פון ויין מוסף . מיר זאגלען ויין אהן וינד גאר צוא מוילן דעם רצון פון השם ותברך מיט דעם גאנצען הארצען אמן :

דבון השמים הער פון אלע וועלען . די מצות וואס איך טאט מיט מיין ליכט צינדן קבד שבת קודש . זאל דיר אן גנוגן ויין ווי דס צינדן די ליכט אין בית המקדש דורך דעם כהן גדול . ליכט גאט זאלקט דיר ווערן צו מיין תפלה . דס אין זכות פון דר מצות פון מיין ליכט צינדן זאלקט ערליכטען מיינע קינדערס אונן אין דר תורה . און אזו ווי דס ליכט וואס האט נברענט פון פיינסטן בוקאיייל אין בית המקדש . אונעס איז גיט פר לאשן גווארן . אזו זאל די תורה אקים האבן ביי מיינע קינדער אונר קינדע קינדער . אוך בעט איך דיר ליכט גאט עס זאל מקנים ווערן דר פסוק נר לילי דברך ואור לחיית . דייענע רייד איז וויא איין ליכט צוא מיינע קרית בעט איך דיר עקבארטיג גאט זאלקט מיר

ווען מען בענטשט לעבט זאגט מען דא ברכה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר שבת:

לכבוד נאט לכבוד אוינער גבאט לכבוד דען לייכען שבת קודש וואס אוינער הער נאט האט אוינע געגעבן און האט אוינע גבאטען דא לייכע מצוה איה זאל ויא רעכט קענען מקנעם זיין און ויא נאך אזו נוואנען זיין וויא פל תריג מצות אמן פן יהי רצון:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיהיה בית המקדש במהרה ביימינו ופן חקנו בתורתך: וישם געבדך ביראה בימי עולם וקשנים קרמוניות: ונעלה לך מנחת יהודה וירושלים בימי עולם וקשנים קרמוניות:

דא נייע תחנה זאל יעדע אשה זאנען נאך לעבט צינדען:

נאט פון דיין פאלק ישראל דו ביסט הייליג און דו האסט גהי ליגט דעם שבת און דו ביסט איינער און די ישראל האסטו אום דר וויילט אויטער אלע פעלקער צווי דיין ריכט און דעם שבת צווי ערן און צו לייכטן מיט לעבט און צו האבן פרייד און: וסט און ליינעם ריכט היינט אן ליינעם הייליגן שבת דאס מיר זענען שוועדיג ערליך צווי האלטן מיט אלע נאכן אזו וויא אמלך דער האלט ערליך איין מלכה אדער וויא אהתן האלט ערליך זיין פלח. און נאך רעכען פיל חכמים דס ויי האבן גרופן דעם שבת בת מלכה און פלח דען איה דיין מאכטער האב שוין לעבט געזונדן צוויי לעבט דא ליינע חכמים האבען גהייסן דא וואס ווייסן דיין הייליגע תורה צו ערקן און צוויי ליינען דיין נאמען און די תורה און דעם שבת. אלעמעמלער נאט גיב מיר און מיין מאן און מייע קינד און מיין נאנץ הון גוינר דעם הייליגען שבת צווי רענען און צווי הייליגן מיט נחת. און בדיט אויב פל אלע בינען געגעניש און איה פל אלע בינען געשעהניש און דעם היינטיגן טאג דען די רשעים און די צדיקים האבען איה היינט רוח פון דעם ביטערן גיהנם אזו

סדר קברת שבת

ווען עס נפאלט חול המועד אום שבת זאגט מען דאס:

מזמור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד ועזו: הבו ליי כבוד שמו השתחוה ליי בהדרת קודש: קול יי על המים אז הכבוד הרעים יי על מים רבים: קול יי בפלח קול יי בהדר: קול יי עבר ארזים וישבר יי את ארזי העבנו: וירקידם כמד: יגל לבנון ושריון פמו כן ראמים: קול יי חוצב להבות אש: קול יי יחיד מדבר יחיל יי מדבר קדש: קול יי יחולל אילות ויחשף יערות ובהיכלו פלו אומר כבוד: יי למבול ישב וישב יי מלך לעולם: יי עזו לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: אמן ככה

קבלת שבת לחוה"מ של סוכות

לָכֵן דּוּרִי לְקִרְאָת פֶּלֶה . פָּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה : לֵכֵת

שְׁמוֹר וּזְכוֹר בְּדַבּוּר אֶחָד . הִשְׁמִיעֵנו אֵל הַמִּוִּחֵד . יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד . לֵכֵת

לְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת וּלְתַהֲלָה : לְקִרְאָת שַׁבָּת לָכֵן וְנִקְבְּהָ . כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה . מֵרֹאשׁ מְקַדֵּם נְסוּכָה . סוּף מַעֲשֵׂהוּ בְּמַחֲשָׁבָה תַּחֲלָה : לֵכֵת

יִמְצָא וְשִׁמְאֵל תְּפֹרֹצִי . וְאֵת יי תַּעֲרִיצִי . עַל יַד אִישׁ בֶּן פְּרָצִי . וְנִשְׁמַחֲתָ וְנִגְלִיָּה : לֵכֵת

בּוֹאֵי בְּשִׁלּוֹם עִמָּרֶת פַּעֲלָה . גַּם בְּרִנָּה בְּשִׁמְחָה וּבְצִהָה . הִנֵּה אֲמוּנִי עִם סִנְהָה . בּוֹאֵי כָלָה בּוֹאֵי כָלָה שַׁבָּת מַלְפָּתָה : לֵכֵת

מְמֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת : טוֹב לַהֲדוּת לִי וְלִנְיָר לְשִׁמְחָה עֲלִיָּין : לְהַגִּיד בְּפִקּוּר חֲסִדָּה נְאֻמְתָּהּ בְּצִלּוֹת : עֲלִי עֲשׂוֹר וְעִי נִבֵּל עָלִי הַיּוֹן בְּכִנּוּר : כִּי אֲמַחֲמֵנִי יי בְּפַעֲלָהּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרֻנָּה : מִה נִגְדָּה מַעֲשִׂיָּךְ יי מֵאֵד עֲמָקוֹ מַחֲשׁוֹתֶיךָ : אִישׁ בַּעַר לֹא יִדַּע וְכִסִּיל לֹא יָבִין אֵת וְאֵת : בְּפִרוֹם רָשָׁעִים כְּמוֹ עֶשֶׂב וַיִּצְצוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֵין לְהַשְׁמֵדָם עֲדֵי עַד : וְאֵתָה מְרוֹם לְעוֹלָם יי : כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יי כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאבְדוּ וְתִפְרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֵין : וְתִרָם בְּרָאִים קִרְנֵי בְּלוֹתֵי בְּשָׁמֶן בַּעֲנָן : וְסַבֵּט עֵינֵי בְּשׂוּרֵי בְּקָמִים עָלֵי מַכְרֵים הַשְׁמַעְנָה אֲנוּ : צִדִּיק בְּתִמָּר יִפְרַח כְּאֵרֶץ בְּלָבָנוֹ וְשִׁנָּה : שְׂתוּלִים בְּבֵית יי בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ : עוֹד יִנְכוּן בְּשִׁיבָה דְּשִׁנִּים וְנִבְעָנִים יִהְיוּ : לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא עוֹלָתָה בּוֹ :

יי סִנְהָ נְאוּת לְבַשׁ . לְבַשׁ יי עוֹן הַתְּאֵנָר אֵף תַּבּוֹן תִּבְלֵ כָּל תַּמּוּם : נִכּוֹן פִּסְתָּהּ מֵאֵן מַעֲלָם אֵתָה : נִשְׁאוּ נִהְרוֹת יי נִשְׁאוּ נִהְרוֹת קוֹלָם יִשְׁאוּ נִהְרוֹת דְּכִיָּם : מְקוּלוֹת מִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁנֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם יי : עֲדוּתֶיךָ נִאֲמָנוּ מֵאֵד לְבֵיתָה נִאֲמָה קוֹדֵשׁ יי לְאֹרֶךְ יָמִים :

קדיש יתום :

זבלת ערבית ליל שבת חול המועד

לומדים סקל יתברך

בשם שלומך חתן ברכו

חֲזוֹן בְּרָכּוֹ אֵת יי הַמְּבוֹרָךְ : יְהִיבֵךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹסֵם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא . שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְרֵאָה אֲחֵרִון וּמְבַלְעָדִיו אֵין אֱלֹהִים . סוּלוֹ לְרֹכֵב בְּעֶרְבוֹת בֵּית שֶׁמוֹ וְעָלוּ לְהַגִּיד וְשִׁמוֹ מְרוֹסֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה . בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד . יְהִי שֶׁם יי מְבוֹרָךְ מִפְּנֵי תֵּדָע עוֹלָם :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּדַבְּרֹךְ מַעֲרִיב עַרְבִים בְּחֻמָּה פּוֹתַח שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מִשְׁנֵה עֵתִים וּמַחֲלִיף אֵת הַזְּמָנִים וּמַסְדֵּר אֵת הַפּוֹכְבִּים בְּמַשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ בְּרָצוֹנוֹ . בּוֹרֵא יוֹם וְלֵילָה גּוֹלֵל אֹזֶר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹזֶר . וּמַעֲבִיר יוֹם וּמַבִּיא לֵילָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לֵילָה יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ . אֵל הוּא וְקִים תְּמִיד וּמְרוֹךְ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעַד : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּעֲרִיב עַרְבִים :

אֶהְבֵּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֵּת . תּוֹרָה וּמִצְוֹת חוֹקִים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדַּת עַל כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁכְבָּנוּ וּבְקִיּוּמָנוּ נִשְׁתַּחֲוֶה בְּחֻקְךָ . וְנִשְׁמַח בְּדִבְרֵי תּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעַד . כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵנוּ וּבִהֵם נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה . וְאֶהְבֵּתְךָ אֵל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים : בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

שמואל ישראל יהוה אלהינו יהוה ואחרי

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך: והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך: ושננתם לבנה ודברת בם
בשבתך בביתך ובדלתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך
והיו לטמטת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את
יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה
ומלקוש ואספת דגנה ותרומה וצדקה: ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת
ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועברתם אחרים והשתחיתם
להם: וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן
את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את
דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטמטת
בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובדלתך בדרך
ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

למען יראו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם
לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל
תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יהוה
ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים
לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות
לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם:

אמת ואמונה כל זאת וקים עלינו כי הוא יי אלהינו ואין וזאתו ואנחנו ישראל
עמו הפורנו מיד מלכים מלכנו הנאלנו מכה כל הערצים האל הנפרע לנו מצרינו
והמשגם גמול לכל אויבי נפשנו: העשה גדולות עד אין חקר נסים ונפלאות עד
אין מספר: השם נפשינו בחיים ולא נתן למוט רגלנו המדריכנו על כפות אויבינו
וירם קרננו על כל שונאינו: העשה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים
באדמת בני חם: הכמה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם
לחרות עולם: המעביר בנו בין גורי ים סוף את רודפיהם ואת שונאיהם
פתחומות טבע: וראו בנו גבורתו שפחו וחרדו לשמו ומלכותו ברצון קבלו
עליהם משה ובני ישראל לה ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהלות עשה פלא:
מלכותך ראו בנה. בוקע ים לפני משה זה אלי ענו ואמרו:

י' ימחוק לעולם ועד: ונאמר כי כדה י' את יעקב. ונאלו מיד חזק ממנו:
ברוך אתה י' גאל ישראל:

השביבנו י' אליהנו לשלום והעמידנו מלכנו לחיים ופרוש עלינו
סבת שלומה ותקננו בעצה טובה מלפניה והושיענו למען שמך ותנו
בעדנו והסר מעלינו אויב דבר וחרב ורעב ויגון. והסר שמן מלפנינו
ומאחרינו ובצל כנפיה תסתירנו כי אר שומרנו ומצילנו אתה. כי אל
מלך חנון ורחום אתה. ושמור צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה
ועד עולם: ופרוש עלינו סבת רחמים וחיים ושלום: ברוך אתה י'
דפורם סבת שלום עלינו ועד כד עמו ישראל ועל ירושלים:

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות י' את השבת לדורות ברית עולם ביני ובין בני ישראל
אות הוא לעולם. כי ששת ימים עשה י' את השמים ואת הארץ וכיום השביעי שבת נפש:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה י' אליהנו ואדני אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה י' מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד הטל:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך מלית ומחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה י' מחיה מתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללה סלה: כי יי
מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה י' האל הקדוש:

אתה קדשת את יום השביעי לשמך. תכלית מעשה
שמים וארץ. וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים
ובן בתורתיך:

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי
מלאכתו אשר עשה. וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר
עשה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל
מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

ושמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויהי
מנוחה ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. ובר למעשה בראשית:
אליהנו ואלהי אבותינו. רצה נא במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו
בתורתך שבענו ממונך ושמח נפשנו בישועתך וסתר לבנו לעבדך באמת
ותחילתנו י' אליהנו באהבה וברצון שבת קדשה וינוחו בה כל ישראל מקדשי
שמך: ברוך אתה י' מקדש השבת:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מזה באהבה תקבל בראון: ותהי לראון תמיד עבודת ישראל עמך:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל רפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום חג הסוכות הזה: זכרנו יי אלהינו בו למזבח ופקדנו בו למזבח והושיענו בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אלהי ענינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

ותחווה ענינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון מורים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צורנו צור חינו מגן ישענו אתה הוא דוד ודוד. נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיד שפכל יום עמנו ועל נפלאותך ומובותך שפכל עת ערב ובוקר וצחרים הטוב כי לא כדו בחמיה ומהרהם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועל פלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד: וכל החיים יודוך מלה ויהללו ויברכו את שמך תהודו באמת לעולם כי טוב תאל ישועתנו וזכרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ודך נאה דהודות: שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל השלום ומוב יהיה בעיניך לברכנו וידברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מרע וישפתי מדבר מרמה ולמקל לי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לפי בתורתך. ואחרי מצותך תרדוף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי דרעה מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחצון ידיך הושיעה ימינה ועני: יהיו לראון אמרי פי והגיון לפי רפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי ראון מלפני יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש בהרהר בימינו וזמן חקנו בתורתך: ושם נעבדך בעזרה בימי עולם ובשנים קדמוניות: וערכה לוי מנחת יהודה וירושלים בימי עולם ובשנים קדמוניות:

ויברכו השמים והארץ וכל צבאם: ויברך אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה: וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויחדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

ערבית ליל שבת חוה"ג שר סוכות

חזן ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קונה שמים וארץ :
קהל מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו האל הקדוש שאין
במוהו המניה לעמו ביום שבת קדשו כי כם רצה להניח להם לפניו
נעבוד ביראה ופחד ונודה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות אל
ההודאות אדון השלום מקדש השבת ומברך שביעי ומניח בקדושת
לעם מדיננו עונג זכר למעשה בראשית :

אלהינו ואלהי אבותינו . רצה נא במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו
בתורתך שבענו מטובה ושמח נפשנו בישועתך ומהר לבנו לעבודה באמת
והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשה וינחונו בה כל ישראל מקדשי
שמך : ברוך אתה יי מקדש השבת : דער חזן ואגמ קריש שלם

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו פגמי הארצות ולא שמנו
במשפחות הארמה שלא שם חלקנו בהם וגורלנו בכל המונם : ואנחנו פורעים ומשפחתיים ומודים
לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא : שהוא נוטה לשמים ויסוד ארץ ומושב יקר בשמים ממעל
ושכינת עזו בגבהי מרומים : הוא אלהינו אין עוד אמת מלבנו אפס וולתו פתוב בתורתו וידעת
היום והשבות אל לבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד :

ועל כן נקנה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גדולים מן
הארץ והאילים ברות יברתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו
בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ . יפירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע
כל ברך תשבע כל לשון . לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר
יתנו . ויקבצו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד . כי המלכות
שכה היא ודעו למי עד תמלוך בכבוד . פתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד :
ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד :
ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :

קריש יתום . לרוד יי אורי . אדון עולם : סדר האושפיזין . תמצא לעיל זייטע 24 :

קידוש ליל שבת חול המועד

יהי ערב יהי בקר :

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי
מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מפל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מפל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :
סברי מרנן ורבנן וכו' :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה
בנו . ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו . זכרון למעשה בראשית :
(פי הוא יום) תהלה למקראי קודש זכר לציאת מצרים : כי בנו
בחרת . ואותנו קדשת מכל העמים . ושבת קדשה באהבה וברצון
הנחלתנו : ברוך אתה יי מקדש השבת :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה :

האל בְּתַעֲצֻמוֹת עוֹד: הַגָּדוֹל בְּכַבּוֹד שְׁמֶךָ: הַגָּבוֹר בְּנִצְחָ
וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאָתֶךָ: הַמְקַדֵּשׁ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא כֶסֶד וְנִשְׂא:

דער חזן הייבט דא אהן

שׁוֹבֵן עַד מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכַתּוּב רַגְנוּ
צְדִיקִים בְּיָ לַיִּשְׂרָאֵל נְאֻה תִּתְחַדָּה:
בְּמִי יִשְׂרָאֵל תִּתְרוֹמֵם. וּבְשִׁפְתֵי צְדִיקִים תִּתְפַּרֵּד:
וּבְגִשּׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדֵּשׁ. וּבִמְקַרְבֵּי קָדוֹשִׁים תִּתְחַלֵּל:

וְהִיד לְהַסְבִּיחַ כִּין חֵיכַת סִילִירִים לְחִיכַת לַפִּיךָ שָׁלֵל יִתְרִים הַעוֹלָם חָיו:

וּבְמִקְחָלֹת רַבּוּת עָמָד בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי
בְּכָד דָּוָר וְדָוָר שָׁכֵן חֹבֶת כָּל הַיְצוּרִים: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְחֹדוֹת לְחַלֵּל לְשִׁבְחָ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַד
לְעַד עַל כָּל דְּבָרֵי יְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת דָּוָד בֶּן יִשִׁי עֲבָדְךָ מְשִׁיחֶךָ:
וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלִּפְנֵי הָאֵל הַמְקַדֵּשׁ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בְּשִׁמּוֹם וּבְאֶרֶץ כִּי לָהּ נְאֻה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָ
הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמִשְׁלָה נִצָּח גְּדִלָה וּגְבוּרָה תִּתְחַלֵּל וְתִתְפָּאֵר קָדְשָׁה
וּמַלְכוּת. בְּרַכּוֹת וְהַדְרָאוֹת לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּמַעֲלֹם וְעַד עוֹלָם
נִתְחַלֵּל אֵל: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶמְקַדְךָ גָּדוֹל וּמַחֲלֵל בְּתִשְׁבָּחוֹת אֵל
הַהוֹדְאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנִּשְׁמוֹת רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים
הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מְלֶךְ יְחִיד אֵל חַי הַעוֹלָמִים:

לֵאמֹר וְעַתָּה יִגְדַל וְיִזְכָּר כְּשֶׁמֶלְכֵנוּ הַחַי הַגָּדוֹל אֵל יֵשׁ לְשִׁמּוֹם וּלְכּוֹיֵן וּלְחַתּוֹק אֲמָנוֹם יֵשׁ לְאוֹמְרוֹ קוֹדֵם שְׁמַחֲמִיל כְּתוּב -
בְּרַשׁ אֱלֹהִים כִּימֵן כִּי סוֹף סֶעֱף י' :

וְעַתָּה יִגְדַל וְיִזְכָּר בְּאֶדְנֵי בָּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאֹמֵר: וְזָכַר בְּחִסְדֵּיךָ יְיָ וְנִתְפַּדֶּיךָ כִּי מַעֲלֵם הָמָּה:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהּ וְיִמְלִיךָ מַלְכוּתִיהּ.
וְיַצְמַח פּוֹרְקָנֶיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ. בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶנְקָא
וּבְיָמֵן קְרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמָא וְלְעַלְמֵי עָלְמָא. יִתְפַּרֵּךְ
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְעַלֶּה וְיִתְחַדֵּד וְיִתְחַלֵּל שְׁמִיהּ דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
לְעֵילָא כֵּן כָּל בְּרַבָּתָא וְשִׁירָא הוֹשִׁבְחָתָא וְנִחְמָתָא דְּאִמְרֵן בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

לומדים סקל יתברך

כשם שזמר חזן ברבנו

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום ויתנשא שמו של מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא ראשון ותא אחרון
וישכלליו אין אלהים. סולו לרוב בערבות בית שמו וכליו לנגד
ושמו קדוש על כל ברכה ותהלה. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרַךְ מַעֲשֵׂה עֲדָר עוֹלָם:

חזן ברכנו את יי המבורך:
יהי ברוך יי המבורך לעולם ועד:

ברוך אתה יְיָ אֱלֹהֵינוּ כִּלְכֵּךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא
אֶת הַכֶּלֶךְ: אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצֵר חַיִּים אוֹרוֹת מְאֻפֵּל אָמֵן וְנִהִי:

שחרית ל'שבת חוה"מ של סוכות

אֶפְאֵר לְאַלְהֵי מַעֲרֹכָה . אֲשֶׁר יַעֲזֹב וּפְעַל בְּרַחֲבָה
וְאַרְוִיכָה . וְצִנּוֹנוֹ לִישֵׁב בְּסוּכָה : בִּיָּאֵר תּוֹרָתוֹ לְמַעֲנֵינָהִים
וְהִקְשִׁיבוּ . בְּסֶסֶם דְּנִצָּח תִּתְאַהֲבוּ . בְּסוּכּוֹת תִּשְׁבּוּ :
גִּלְגָּה שְׂכָרָה מְמֻרָּמִים . וְהִנְחִילֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה
עוֹלָמִים . בְּסוּכּוֹת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת יָמִים : חֵזֶן יִקְבְּצֻנוּ
הָדוּר כִּמְאֹז בְּאַרְיֵאל . דְּרָכֵינוּ הַיָּשָׁר וְרַחֵם יִשְׂרָאֵל .
חֲזַקְנוּ בְּעַד יַד יְקוֹתֵי־אֵל . קְדוּשׁ :

דִּיהַר בְּנוּף אוֹתֵינוּ לְמַעֲנֶכֶם . וּסְפֹד עֲנֵנוּ עֲלֵיכֶם . לְמַעַן יִדְעוּ
דּוֹרוֹתֵיכֶם : הָאִירוּ מוֹבְהָקִים בְּאַמִּירָה . שְׁחַמְתָּהּ מוֹרֶכֶה מַצְלָתָהּ שְׁלֵא
כְּתוּרָה . וְאִם לֹא כְשִׁירָה : וְעִמְרָה בְּסִדִּינִן וּבְקִרְוִימִין הַמְצוּיִרִין . וּסְכָכָה
כְּהִלְכַת מוֹרִין בְּגוֹזֶרֶת קְדִישִׁין וּמֵאֲמֵר עִירִין : זֶה־רַשְׁפּוּדִין חוּץ מְסוּכָה .
וְאִכְלִיָּה וּשְׁתִּיָּה בְּתוֹךְ סוּכָה . וְהוּא מְטִייל בְּסוּכָה : חֲשֻׁבוֹת אַרְבַּע
אֲמוֹת עַל אַרְבַּע . פְּסוּלָה פְּחוּתָהּ מֵאַרְבַּע . בְּדִי לִזְבוֹת עִם רוֹבַע :
מִכְסוֹ עֲדַת בְּחִירֵי . כְּתֻקֵּן דֶּת מוֹרֵי . צֵא מִדִּירַת קִבֵּעַ וְשֵׁב בְּדִירַת
עֲרֵאִי יְחִיד בְּשִׁבְרָא עוֹלָמוֹ . וְכִלְלוּ בְּזוּגִים בְּעֻצּוֹמוֹ . שְׁנִים שְׁנִים כְּנֻאֲמוֹ .
כְּשִׁיצֹר לְוִיתָן וּזְוִגָתוֹ . כֵּן עֲשֵׂה זֵו שְׂדֵי וְהוֹרָתוֹ . וּמִרְעֵהוּ אֶלֶף הָרִים וְאַשְׁתּוֹ .

פירוש ע"מ

גמאכט לייקמן מיט ווייזערע בייך אסוכה וואס דיא
וון איז מער עין דעם שאמן איז פסול און אז דר
שאמן איז מער פון דער וון איז נאך פאר גמאכט און
צו צירען דיא סוכה מיט שייין צירונג צו באדעקן
דעם סוכה ווי די חקמים האבן געפאקט די גזירה
פון די חקמים וויס וועגן גלייך צו מלאכים ווי גאט
הט אונז מוהיר געווען אז מיט איינערע און אנדערע
בלים טאר מען נישט צו דעקן די סוכה און עסין
און מרינקן מוז מען אין סוכה און צו שפאצירען
און נאר אין סוכה חשבה אסוכה פון פיר איילען
און פיר איילען איז פאר ווייניגער פון פיר איילען
איז פסול מוכה וין דיא ישראל וואס האבן גרויט
און כיר דגלים אין דר מדבר פסוק די חקמים האבן
סתמן געווען ווי אין דר תורה שמיט גיי ארום פון
דער שטוב און נישט אין סוכה דער גאט איז געווען
איינער אז ער הט בשאפן דיא וועלט און דיא אלע
בשעפניש פון דר וועלט הט ער גמאכט פאר אונז
וויא אין דער תורה שמיט פאר וויס וועגן אלע
נקופן צו נח אין דר מידה פאר אז ער הט בשאפן
דעם לויטן מיט וין ווייב אז ער הט בשאפן דעם
שור דער מיט וין ווייב און ער מיט וין ווייב איז
ווייזערע שפיו אלע טאג צוויי מונט פערן גראט

אפאר גלגלי איה מוא באשיינן גאט איידער
ער הט בשאפן די וועלט הט ער איין עצה גמאכט
מיט דער תורה וואס דיא איז ברייטער פון דעם וס
אין ער הט אונז גמאכט צו וויין אין סוכה באדער
הט מפורש געווען די תורה צו די חקמים וויס וועגן
הגלה פאר געזעצט וואכן און האבן אויף זיך מקבל
געווען ער האט זיי געשטארקט אויף איינע בדי וויא
זאלין ליב האבן די תורה און הט זיי גשאפט איר
זאלט וויין אין סוכה גלה ער האט מגלה געווען פון
דעם הימל דעם שער פון סוכה פון וויס הט ער זיי
גמאכט יושנן דריי הונדערט מיט עצה וועלטן אין
דעם זכות וויס ווייניג וויין פון סוכה יקבעט
סיר בעטן דיה דו גאט זאלט אונז איין וואסלען
אז ווי ער הט אונז אום געווען פון מצרים און הט
אונז גבוים דעם בית המקדש אונזער וועג זאל וין
גלייך און דר באדעם זיך איינער די ישראל שטארק
אונז אז ווי דו האסט אונז געשטארקט דורך משה
דבינו דו היידער גאט :

דער גאט הט געפרונגן אין מצרים און האט
באווען ווייזערע צייכן פון איינערט וועגן אין דר מדבר
הט ער אייך באדעקט מיט אונזאלקן פרי ווי זאלין
וויסן אלע איינערע דורות הייד די חקמים האבען

לצחק בהם צגן הזכרים בלהקים. והנקבות חרג בבתנים. ומלחם לעתיד לבא לצדיקים: מועדים הכין בגן עדן במסבה. ווי על ראשם למיתה. והמקדן בן דוד שר הצבא: נכנסין פנים לדיון. פני יושב על פסא דין ובצדק אותנו ידיו: סדר מצותיה תן לנו ונקיימה. ונזכה עם אלה בנחמה. שגיא כח שוכן רומה: עליון השופט כל באמונה. ישמיע להם בתבונה. יש לי מצוה קטנה: פרוש סוכה ושאליה. ארבע דפנות וצל עליה. אל תרהקו מאליה: צללים לעשות בה יעמו. וחמה תקרה עליהם ודחמו. וברגליהם יבעמו: קדוש ישפוך עליהם חמה. ויפילם בגיהנם בלי רחומה. במדרגה התחתונה במחומה: רם רוכב ערבות. הוהירנו מצות ערבות. ותחן לפניו להרבות: שם יהוו ויבשו קנאת עם. אף אש צרים תאכרם במסעם. באבני ארגביש אש וגפרית וזעם: תקיף יחינו מזמים. חוד ותור תודיע בכפלים. כהיום היה בחר הקדוש וברושלים קדוש:

הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כפי: הכל ירוממוך סכה יוצר הכל: האל הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה ומאיר לעולם כולו ודיושביו שפרא במדת הרחמים: המאיר לארץ ולדורים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנניה: המקד המרום כבודו מאז המשובה והמפואר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם

פרוש ע"ט

גמ' דר וייטעבן צו האלען דיא מצוה צללים וועלן
 וי'א איינליכער ווי מאכן איין סוכה און גאט וועט
 אום ציהען די וון פון דר פוסר פאס און וועט וי'א
 ברענען און מיט וי'ענע פיס וועלן וי' טרעטן און
 וועלן אנגלופין מיט פרייר פון דר סוכה קדוש גאט
 וועט און וי' פרוגן וועלן וס גאט וועט אין היכל
 וום היינט ערבות גאט וס אונז געבען וסע מצות
 גאט וס ליב אז די ישראל זאלן קענען פאר אים
 תפלות שם די אלע וום וועלן נעהן דאס גושן כן
 ישראל וועלן וי'א קראט וי'ן דיא באליידיגער פון
 ישראל וועט וי' ברענען פיער אז וי' וועלן אום גיין
 פון דר סוכה און וי'א וועט פאלען שטיינער און
 פיער און שוועביל פון דעם היכל פאר דער
 שפאנקער גאט וס און אום וי'ען פון דעם גלות
 אז וי'א ער האט אונז אום גלייט פון מצרים און
 ככל די באולה וס צוויי קאל אזו ורום און שיין
 וי'ן וי' פריער איז גינען אזו וי'א דער טאג וואס
 מיר גענן גען אין ירושלים קדוש הייליגער גאט:

לצחק גאט מיט וי' מיט וי' שפילן ער האט מאכט
 גמאכט דעם לויקן מיט דעם שור הכר וי'א זאלין
 גיט קענין מאכן גוויגן און וי'ענע וי'יבר הט גאט
 גקלעט און הט צו שניטן און שטיקער ער הט וי'
 איין גואלצין און דר סעודה פון דיא צדיקים וועלן
 אז משיח וועט קומען טעגס דיא סעודה איז אן
 נכרייט צוא וי'ן אין אן ערן גאט וועט ווען און
 וי'ענע קעפ צו גושן און דר מלך המשיח כן דר
 וועט דארטן וי'ן גענען די אומות וועלן אריין קומן
 צום משפט פון גאט וואס וי'צט און דער שמוע פון
 צום משפט וי'א וועלן זאלן מיט געקמקייט ואלסמו
 אונז משפטן סדר גיב אונז דינע מצות וועלן מיר
 וי'א מקיים וי'ן וועלן מיר און וי'בט וי'ן מיט דיא
 ישראל צוא פרייען וי' שני גאט וואס וועט אין
 היכל זאלן דער גאט וואס משפט אלע מיט אמת
 וועט ער וי' ענטפערן מיט פון שטאנד און האב
 נקל'ע מצוה פרוש וס היינט סוכה און אירע
 דנים מיר וועט פדעמט מיט סכה איר ואלט וי'

בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים רַחֵם עֲלֵינוּ. אֲדוֹן עֲזֹרָנוּ צוּר מְשַׁלְּבֵנוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ מְשַׁלֵּב
 בְּעֲדָנוּ: אֵין עֲרֹךְ לָךְ וְאֵין זִוְיָתָךְ. אַפֶּס בִּלְתָּךְ וּמִי דוֹמָה לָךְ: אֵין עֲרֹךְ
 לָךְ יִי אֱלֹהֵינוּ בְּעוֹלָם חוּה. וְאֵין זִוְיָתָךְ מִלִּפְנֵי לַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבָּא. אַפֶּס
 בִּלְתָּךְ גּוֹאֲלֵנוּ לִימּוֹת הַמָּשִׁית. וְאֵין דוֹמָה לָךְ מוֹשִׁיעֵנו לְתַחֲיִית הַמֵּתִים:
 אֵר. אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל הַנְּשָׁמָה. גִּדְּלוֹ
 וְטוֹבוֹ מִלֵּא עוֹלָם. דַּעַת וְתִבְנוּתָה סוֹבְבִים הוּדוּ: הַמִּתְגַּאֲה עַד חַיִּית
 הַקּוֹדֶשׁ וְנִהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמְרַבֵּה זְכוֹת וּמִישׁוֹר דִּפְנֵי כֶסֶף. חֲסֵד
 וְרַחֲמִים מִלֵּא כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאֹדוֹת שֶׁבְּרָא אֱלֹהֵינוּ. יִצְרֵם בְּדַעַת
 בְּבִינָה וּבְהַשְׁכָּל. פֶּתַח וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם לַחַיִּית מוֹשְׁלִים בְּמִקְרָב תֵּבֵל:
 מִלֵּאִים זִיו וּמַפִּיקִים נוֹגֶה נֹאחַ זִיוֹם בְּכָל הָעוֹלָם. שְׁמַחִים בְּצֵאתָם וּשְׂשִׁים
 בְּבוֹאֵם עוֹשִׂים בְּאֵימַת רָצוֹן קוֹנֵם: פֶּאֶר וְכָבוֹד נֹתְנִים לְשִׁמּוֹ. צִהְרָה וְרִנָּה
 לְזִכָּר מְלֻכוֹתוֹ. קָרָא לְשִׁמְשׁ וְיִזְרַח אֹרֶךְ וְהִתְקִין צוּרֵת הַלְבֵנָה: שֶׁבַח
 נֹתְנִים לוֹ כָּל צֶבֶא מְרוֹם. תְּפָאֶרֶת וּגְדוּלָה שְׂרָפִים וְחַיִּית וְאִפְנֵי הַקּוֹדֶשׁ:
 לֹאךְ אֲשֶׁר שֶׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וַיֵּשֶׁב עַל
 כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ תְּפָאֶרֶת עֲטָה לְיוֹם הַמְנוּחָה. עֲזָנָה קָרָא לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי: זֶה
 שִׁיר שֶׁבַח שֶׁר יוֹם הַשְּׁבִיעִי. שֶׁבַח שֶׁבַת אֵר מִכָּל מְלֻאכְתּוֹ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי
 מִשְׁפַּח וְאֹמֶר מוֹמֹד שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי טוֹב לְהוֹדוֹת לֵי. לְפִיכָךְ
 יִפְאָרוּ וַיְבָרְכוּ לֹאךְ כָּל יִצְוֵרֵינוּ: שֶׁבַח יָקָר וּגְדוּלָה וְכָבוֹד יִתְּנוּ לֹאךְ מִלִּדָּה
 וְיִצֵּר כָּל. הַמְנַחֵר מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ. בְּיוֹם שֶׁבַת קוֹדֶשׁ.
 שְׁמָךְ יִי אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדֵּשׁ וְזִכְרָךְ מִלִּפְנֵי יִתְפָּאֶר. בְּשִׁמְשׁ מִמַּעַר וְעַל
 הָאָרֶץ מִתַּחַת: תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנו עַל כָּר שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יְדִידָךְ וְעַל מְאֹרֵי
 אֹרֶךְ שְׁעִשִׂית שִׁינִּירָתָה הֵמָּה יִפְאָרוּךְ סֵלָה:

תִּתְבָּרַךְ לְנִצָּח צוּרֵנוּ מִלִּפְנֵי וּגּוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שְׁמָךְ לְעַד מִלִּפְנֵי:
 יוֹצֵר מִשְׁתָּתִּים וְאֲשֶׁר מִשְׁתָּתֵינוּ כָּלֵם עוֹמְדִים בְּרוֹם עוֹלָם וּמִשְׁמִיעִים בִּירָאָה יִחַד
 בְּקוֹל דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֵךְ עוֹלָם: כָּלֵם אֲחוּבִים כָּלֵם בְּרוּרִים כָּלֵם גְּבוּרִים
 כָּלֵם קְדוֹשִׁים וְכָלֵם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבִירָאָה רָצוֹן קוֹנֵיהֶם וְכָלֵם פּוֹתְחִים אֶת
 פִּיהֶם בְּקְדוּשָׁה וּבְמִתְרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּבְמִבְרָכִין וּבְמִשְׁבַּחִין וּבְמִפְאָרִין וּבְמַעֲרִיצִין
 וּבְמִקְדִּישִׁין וּבְמִמְלִיכִין:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמְלָךְ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא וְכָלֵם מַקְבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל
 מִלְּכוּת שְׁמִים זֶה מוֹה וְנוֹתָנִים בְּאֵהֶבָה רְשׁוֹת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצֵרֵם בְּנִתָּח רֹחַ
 בְּשִׁפְהָ בְּרוּרָה וּבְנִעֻמָּה קְדוּשָׁה כָּלֵם פֶּאֶחֶד עוֹנִים בְּאֵימָה וְאֹמְרִים בִּירָאָה:
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

אֹפּוֹ יְרוֹצָנוּ בְּבִרְקִים. יִשְׁתַּכְּבוּ בְּמִזְרְקִים. יִשְׁתָּו

פִּירוֹשׁ ע"ט

יְדוּצֵי רֵי מְלָאכִים מִנֶּעַן לִפְנֵי אֵין נֶאֱמָר שְׁלִיחוֹת וְיִי אֱבָרִין דָּר גָּאֵר אִזּוּ יִיִּא מִנֶּעַן אֶפּ וְיִעֲרֵר שְׁלִיחוֹת

ווערן

ס

11

ע"ט

לפרקים. איש פרעהו יעושו ולא נזק. והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק: צגים במשגרות. צוחר ואשמורות צלצול גם ומירות: צהר קול יריעו חילף וחזק: והחיות חשמלי מרפבה. חששם לא פבה. וחשים פלי עכובה חרדים ומזיעים בצוק מים יזק: והחיות קפציאל השחר כולות יבשר. קשת לא יחמר. קרב להסתכל. ירא פן יתנזק: והחיות המזוי לגיון קובעים הגיון מובלים ברגיון בוגנים בהקדש גנעור ומעוזק:

והאופנים וחיות הקודש. ברעש גדול מתנשאים לעומת שרפים לעומה. מלפנים ואחרים: ברוך כבוד יי ממקומו:

לאר ברוך נעימות יתנו למטה אל חי וקום ומירות יאמרו ותשפחות ישמיי כי הוא לבדו מרום וקדוש. פועל גבורות עושה חדשות. בעל מלחמות וזרע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות נזרא תהלות אדון הנפלאות המחדש במובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כאכור לעושה אורים גדולים פי לעולם חסדו: והתקין מאורות משמח עולמו אשר ברא: אור חדש על ציון תאיר ונזפה כלנו במהרה לאורו: ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו. אבינו מלפנו בעבור שמה הגדול ובעבור אבותינו שפמחו בקדושתם חקי חיים לעשות רצונה בכלב שלם פן תחננו ותלמדנו: אבינו אב תרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו ביה דהבין ולהשכיל לשמוע דלמוד וללמד לשמור וזעזועות ולקיים את כל דברי תלמוד התורה באהבה. והאר עינינו בנורתך וצפוק לבנו במצותך ונחד בלבנו לאהבה וליראה את שמה למען לא גבוש ולא בלם ולא נפיל לעולם ועד. כי בשם קדשך הגדול תגבור ותנורא בפתחנו נגילה ונשמחה בישועתך: ורחמיה יי אלהינו וחסדיה הרבים אל יעזובנו נצח סלה ועד: בחר ותבא עלינו ברכה ושיום מהרה מארבע כנפות הארץ. ושבור עול הגוים מעל

פירוש ע"ט

ווערן זיי פארברענגט אין שייך דינער וויא דיין נאט איז אומקער אין זיין צייט נישט וויא טוען איינלען אין שריחות פון נאט און ווערן נישט גיוק און די חיות פון כסא הכבוד טוען לופען אהין אונג אהער וויא אשיון פון אבלין צייט זיי שטייען אויף דעם משמר ביי טאג און בייא נאכט וויא הייבן אויף ווערן קול ביט גואנג מיט פרייר טוען זיי לופן נאט און ווערן קול ווערן געשארקט דא חיות וואס טראגן דעם כסא הכבוד ווערן דיקט ווערן נישט פאר לאשן זיי איינלען און נאמנג פון זיי לופט טייער שנייט פאר דער שרעקנישע און צווייגיש ווס זיי האבן פאר נאט קעגן דער מלך און ביי שורות סוכות דעם ווס

שחרית לשבת חוה"מ של סוכות

צוֹאֲרֵינוּ וְתוֹלְכֵינוּ מִהָרָה קוֹמְמוֹת לְאַרְצֵנוּ : כִּי אֵל פֹּנֵעַ יְשׁוּעוֹת אֶתָּה וּבְנוּ בְּחַיֵּית
מִפֶּלַע עִם וְלִשׁוֹן וּקְרִבְתָּנוּ מִלִּפְנֵי לְשׁוֹן הַנְּדוּד סִלָּה בְּאַמֵּת וּבְאַהֲבָה לְהוֹדוֹת לָךְ
וּלְיַחֲדֶךָ בְּאַהֲבָה וּבְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַבּוֹרֵךְ בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה :

יחיד אומר אל יי נאמן:

שְׁמִיעַ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

וְאַהֲבַת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לֵבְבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדֶךָ : וְהוּא
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּךְ הַיּוֹם עַל-לֵבְבְךָ : וְשִׁנְתָּם לְבִינֶךָ וּדְבַרְתָּ בִּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יְדֶיךָ
וְהָיוּ לְטִמְטֶמֶת בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתָּה שְׁמִיעוּ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּחַ אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לֵבְבְכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם : וְנִתְּתִי מִטַּר-אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ וְזֶרַח
וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפַּת דֶּגֶן וְתִירוֹשֶׁה וְיִצְהָרָה : וְנִתְּתִי עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה לְבִהְמַתְּךָ וּבְאֵלֵּי
וְשִׁבְעָתָה : הִשְׁמָרוּ לָכֶם פְּנֵי-יִצְהָרָה לְבַבְכֶם וּמִרְתֶּם וְעַבְדְּתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם : וְחָרָה אֶף-יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת-יְבוּלָהּ וְאֶבְדֶּתֶם מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נתן לָכֶם : וְשָׁמַתָּם יְיָ
דְּבַרֵּי אֱלֹהֵי עַל-לֵבְבְכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטִמְטֶמֶת
בֵּין עֵינֵיכֶם : וְלִמְדֶתֶם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בִּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ בְּדֶרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

לְמַעַן יִרְבוּ-יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם
לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לֵּאמֹר : דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם

וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנִתְּנוּ עַל-צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל
תְּכֵלֶת : וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה
וְעָשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִתְּנוּ אֲחֵרִי לְבַבְכֶם וְאֲחֵרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אֵתָם
זִנִּים אֲחֵרֵיהֶם : לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתֵי וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים
כְּאַלְהֵיכֶם : אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹת
לָכֶם לְאַלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :

אַמֵּת וְיָצִיב וְנִכּוֹן וְקִים וְיִשָּׁר וְנֶאֱמָן וְאֶהוּב וְחָכִיב וְנִחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאֶדִיר
וּמְתוּק וּמְקוּבָל וְטוֹב וְיִפָּה הַדָּבָר הַיּוֹם עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד : אָמֵת אֱלֹהֵי עוֹלָם מִלִּפְנֵי
צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעָנוּ. דָּדוֹר וְדוֹדוֹ הוּא קִים וְשָׁמוּ קִים וְכִסְאוֹ נִכּוֹן וּמִלְכוּתוֹ וְאֶמְנוּתוֹ
בְּעֵד מִיָּת : וּדְבָרָיו חַיִּים וְקִימִים נֶאֱמָנִים וְנִחְמָדִים לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל
אֲבוֹתֵינוּ וְעַל עַל בְּנֵינוּ וְעַל דּוֹרֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ :

עַל הָרָאוֹשִׁיִּים וְעַל הָאֲחֵרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקִים לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵת וְאֶמְנוּת
חֶק וְלֹא יַעֲבֹר. אָמֵת שְׁאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מִלִּפְנֵי מִלְּךָ

שחרית לשבת חוה"מ של סוכות פו 171

אבותינו גואלנו גואל אבותינו יוצרנו צור ישועתנו פדנו ומצילנו מעוֹלָם הוא שְׁמֶךָ וְאֵין לָנו עֹד אֱלֹהִים וְזִלְתָּה סֵלָה :

וְלֹא יָפָה וּבִרְהַר פְּרָדָה לָגִיא פְתָרוּסִים . יִהְיֶה הַסֵּר לֵב הַכִּבִּיר עוֹל בְּשִׁנוּסִים . צָרְחָה וּקְבָלָה לְמַעַתִּיק פְּלוּסִים . פִּקֵּד לֵה סָרְסוֹר לְהוֹצִיָּאָה בְּנִיסִים : הַקֶּשֶׁה עֲקֻלְתָּו לְשִׁלָּה אוֹם עֲמוּסָה : הַטִּיחַ דְּבָרִים כְּמוֹטֵל בְּעֵרִיסָה וּפִיץ מִי יִי לְחֻצִי אֲרוּסָה . וּבִכְפָּר דְּתוֹתִי אֵין שְׁמוֹ בְּמִכּוּסָה : וְהַשִּׁיבֵנו שְׁלִישׁ בְּשֵׁם דֵּר מַעֲוִנִים . הַתִּצֵּב וְהִכֵּן קָדַּ מוֹל גִּנָּה אֲבָנִים . דָּם וַצִּפְרָדָּעִים וְעָרֹב עֲדִים גְּבוּנִים . וְחִילִים קִמָּנִים חֲמֻכּוֹנִים בָּנִים : דְּבַר וְהַשְׁלִים מִכּוֹת עֲשֶׂרָה . וְהוֹצִיָּאָה בְּתוּפִים מֵאֲפִילָה לְאוּרָה : וְחִפָּה עוֹיָנָה מִכָּה כְּעוֹרָה . וְהַנְחִילָה קְדוּמָה אֶלְפִים סְתוּרָה : הוֹשִׁיבָה בְּסוּכָה בְּאַרְץ מִדְּבָרִים . וְהַכְנִיסָה לְהוֹפָה בְּחֹדְרֵי חֲדָרִים . וְעָנָה עֵין עֲבוֹת וּפְרִי עֵין חֲדָרִים . וְעָרְבֵי נִחָלִים וּכְפּוֹת תְּמָרִים : חוֹן חוֹדְשָׁה שִׁיר וְזִמְרָה רִנָּנוֹת וְרִנָּנִים . זְכוֹת אֲבוֹת וּבָנִים יְמֻלָּם מֵאֲנּוּנִים . כְּנָרָאָה בִּים וּמְבִיעַת גְּאוּנִים . חֲנָנָה מִמְרוֹם עוֹזֵר אֲבוֹת וּבָנִים :

עֲזֹרַת אֲבוֹתֵינוּ אֲתָהּ הוּא מַעֲוָם מִן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וּלְבָנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר : בְּרוּם עוֹלָם מוֹשִׁבָּה וּמוֹשְׁפָּמִיד וְצִדְקָתָךְ עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ . אֲמַת אֲשֵׁרִי אִישׁ שִׁישְׁמַע לְמַצּוֹתֶיךָ וְתוֹרָתֶךָ וּדְבָרֶךָ יֵשִׁים עַל לְבוֹ : אֲמַת אֲתָהּ הוּא אֲדוֹן לְעַמְּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לְרִיב רִיבֶם לְאֲבוֹת וּבָנִים : אֲמַת אֲתָהּ הוּא רֹאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמַבְלָעֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ . אֲמַת מַמְצָרִים גִּאֲלָתָנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ : כָּר בְּכוֹרֵיהֶם תְּרַנֵּת וּבְכוֹרֶה יִשְׂרָאֵל גִּאֲלָת וּם סוּף לָהֶם בְּקַעַת יוֹדִים טַפְעַת . וְיִידִידִים הַעֲבַרְתָּ עֲבָרֵי יָם וַיִּכְסּוּ מֵיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נֹתַר : עַל זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוּבִים וְרוֹמְמוֹ לֹאֵל וְנִתְּנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחֹת בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם : רָם וְנִשָּׂא גְדוֹל וְנִזְרָא מְשֻׁבָּר גְּאִים עַדִּי אֶרֶץ וּמִגְבִּיָּה שְׂפָלִים עַדִּי מְרוֹם מוֹצִיא אֲבוֹתִים וּפּוֹדֶה עַנּוּיִם וְעוֹזֵר בָּלִים הַעוֹנָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל

פירוש ע"ט

יָפָה וּבִרְהַר דִּי יִשְׂרָאֵל וּם נַעֲנִין שִׁיין אֹנִי דּוֹמֵר
אֹנִי וְיִי הָאֵבֶן גִּנְדֵּרְתָּ קִיין מְצָרִים הָט דֵּר נִאֲרִישֵׁר
בַּעַל גְּאוּה פְּרַעַה שְׁוֹעֵר גְּמֵאכְט דָּעִם יָאָה אוּף
יִשְׂרָאֵל הָט וְיִי גִשְׁרֵינִן צו גֵּאט וּם עַר צו בְּרַעַכְט
גּוֹאֲלֵנְט בְּעָרְגִי הָאט גֵּאט גִּשְׁרֵינִן מִשָּׁה רַבִּינוּ עַר
זָלֵר אוֹם צִיָּהן וְיִי מִיט גָּסִים תְּקַשָּׁה הָט פְּרַעַה גִּיט
גּוֹאֲלֵט אֲרוּם לָאוּן פֿון מְצָרִים דִּי יִשְׂרָאֵל עַר הָט
סוֹכֵר גִּינְוֵעֵן אֵין גֵּאט וְיִי אֲקִינֵד וּם לִיגָט אֵין וְיִי
אוֹן הָאט גִּנְאָט וְוַעַר אֵין דֵּר גֵּאט וּם זָלֵר קַעֲנִין
בְּצִיל וְיִין פֿון מִיין הָאנֵט דִּי יִשְׂרָאֵל וְוַאס וְעֵנִין אֵין
גְּרופֿן בְּלָה אוֹן גֵּאטִס נֶאָמֵן אֵין גִּיט דֵּער מֵאנֵט
אֵין מִיין סִפֵּר הַקְּבוּרָנוֹת וּם שְׁמִיעֵן דֵּר מֵאנֵט אֲלֵע
הָאָרְעֵן פֿון דֵּער וְוַעֲלֵט וְוַשִּׁיבוּ הָאט אֵים מִשָּׁה
גְּעוֹמְפֵקֶרֶט פֿון גֵּאטִס וְוַעֲנֵן אֵיךְ בִּין דִּיר מִתְּרַה

אֹנִי גֵאט וְוַעַר דִּיךְ שְׁאָנֵעֵן מִיט פִּיל מְכּוֹת דָּם
וְצִפְרָדָּעִים אוֹן עָרֹב וְעֵנִין אֵין גִּבְרִיט צו מֵאן דָּם
שְׁלִיחוֹת פֿון גֵּאט אוֹן קִלְיָנֵעַ בְּשַׁעֲפָנִישׁ דָּם הֵייקֶט
בָּנִים דְּבַר וְהַשְׁלִים מִשָּׁה הָאט אֵים מִתְּרַה גִּינְוֵעֵן אוֹן
הָאט גִּבְרֵאכְט אוּף אֵים צִעְהן מְכּוֹת אוֹן הָאט וְיִי
אוֹם גִּצּוֹן פֿון פִּינְצֵטֶען גִּלוֹת צוֹא אֵיין לִיכְמִיעֵן
גִּאֲלָה מִיט פּוֹקִין אוֹן הָאט גִּשְׁאָנֵעֵן פְּרַעַה מִיט
מִיאוּסַע מְכּוֹת אוֹן הָאט גִּנְעֵבֶן דִּיא יִשְׂרָאֵל דִּיא
הוֹרָה וְוַאס וְיִי אֵין בִּאשְׁאָנֵעֵן גִּינְוֵאָרְעֵן צִיָּיִא
מִזִּינֵט וְאֶהָר פֿון דֵּער וְוַעֲלֵט הוֹשִׁיבָה אֵין דֵּער
מִדְּבַר הָט עַר וְיִי גִנְעֵט אֵין אֲסוּבָה פֿון וְוַאָקִין
אוֹן הָט וְיִי אֲבִיין גִּבְרֵאכְט אֵין וְיִי עַר פֿון בִּאָרְנֵעֵן
חֲדָרִים אוֹן הָט וְיִי מִגְלָה גִּנְעֵן אֹנִי וְיִי וְאֵלִין נֶעֱכֵעֵן
דִּיא פִּיר מִינִים פֿון דּוֹלֵב :

שחרית לשבת חוה"מ של סוכות

בַּעַת שְׁמַע אֲדֹנָי : תַּחֲזוֹת לֹאֵל עֲלִיּוֹן גִּיאָם בְּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ שְׁמוֹ :
מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָלָם :

מִי כְמוֹכָה בָּאֵלִים יי מִי כְמוֹכָה נֶאֱדָר בְּקוֹדֶשׁ
נִזְרָא תַּהֲלוֹת עוֹשֶׂה פֶּלֶא :

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גֵּאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל שְׁפַת הַיָּם
יַחַד כָּלָם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ : יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

צוּר יִשְׂרָאֵל קִימָה בַּעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל וּפָדָה כְּנָאמָךְ
יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל וְנֶאֱמַר גִּאֲלֵנוּ יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קָדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יי גֵּאֵר יִשְׂרָאֵל :

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תַּהֲלִתֶּךָ :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל רַבֵּנִי בְּנִיָּהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן . בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם :

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מַחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ : מוֹרֵד חַסֵּד :

מְכַלְכֵּד חַיִּים בַּחֲסֵד מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְוִים אֲמוֹנָתוֹ לִישׁוּבֵי עָפָר : מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ מֶלֶךְ מִמִּית וּמַחִיָּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה :

וְנֶאֱמַר אַתָּה לְתַחֲיוֹת מֵתִים . בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחִיָּה חַמֻּדִים * .

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וְקָדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה : כִּי אֵל
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה יי תֵּאֵל תְּקָדוֹשׁ :

בַּחוֹרַת הַשָּׁץ אוֹמְרִים כָּאן קְדוּשָׁה :

"גְּקִדִּישָׁךְ וְנִעְרִיצָךְ כְּנוּעַם שִׁיחַ סוֹד יִשְׂרָאֵל קוֹדֵשׁ הַמְשַׁלְשִׁים לָךְ קְדוּשָׁה
בְּפָתוּב עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר : קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יי
צְבָאוֹת מֶלֶא כָּד הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : אִזּוּ בְּקוֹד רַעַשׁ גָּדוֹל אֲדִיר וְחֹזֶק מְשִׁמִּיעִים
קוֹל מְתַנַּשְּׂאִים לְעוֹמֵת שְׂרָפִים לְעוֹמֵתָם מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים
בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמָךְ מַלְכֵנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ כִּי מַחֲכִים
אֲנַחְנוּ לָךְ : מִתִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכַּח : תִּתְגַּדֵּל
וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּקְנִצָּח נְצָחִים : וְעֵינֵינוּ תִּרְאֶינָה מְכֻבָּתָךְ
בְּדַבָּר הָאֶמֶר בְּשִׁירֵי עוֹזָךְ עַל יְהִי דוֹד מִשִּׁים צִדְקָךְ :

קַהֵּל יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר תִּלְלוּנָה :

שחרית לשבת הזה"מ ש

ישמח משה במתנת חקו. פי עב
תפארת בראשו נתת לו בעמדו לפניך על
הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שפר

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את ה
אות הוא לעולם. פי ששת ימים עשה יי את ה

ולא נתתו יי אלהינו לגויי ה
פסידים וגם במנוחתו לא ישכ
באהבה לזרע יעקב אשר בם

ישמחו במלכותך שומרי שבת
מטובה ובשביעי רצית בו וקבשתו חמ

אלהינו ואלהי אבותינו
בתורתך שבענו מטובה

והנחילנו יי אלהינו ה
שמך: ברוך אתה

רצה יי א
לדביר ביתך

ותהי לרצו
אלה

ויפקד

עבדך

לפני

חג

בו

וה

ישבת חוה"מ של סוכות

בברכה המושלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך
קרושיך כאמור :

ויחנה. ישא יי פניו אליך. וישם דך שלום :
זסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
האור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
ם וחיים ושלום ומוב יהיה בעיניך לברכנו
זעה בשלומך ברוך עוז ושלום :
עמו ישראל בשלום :

הודמקדלי נפשי תדום ונפשי כעפר
יוף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי
מען שמך עשה למען ימינה עשה
דיך הושיעה ימינה וענני : יהיו
יילום במרומיו הוא יעשה

י ותן חלקנו בתורתך : וישם
יילם וכשנים בקדמוניות :

יר
א
יר
ז

וסדר הלל לשבת חוה"מ של סוכות פת 175

לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך: ימח אמרו
 תנאים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם כמח וזהב
 מעשה ידי אדם: פה דהם ולא ידברו. עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא
 ישמעו אף להם ולא ירחו: ויהיה ולא ימיון רגליהם ולא יחלכו לא יתנו בגרונם:
 כמחיה יהיו עושיהם כל אשר בומח בהם: ישראל במח ביי עזרם ומגנם הוא: בית
 אהרן במחו ביי עזרם ומגנם הוא: יראי יי במחו ביי עזרם ומגנם הוא:

יי וברנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית
 אהרן: יברך יראי יי הקטנים עם הגדולים: יוסף יי
 עליכם עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם ליי עושה
 שמים וארץ: השמים שמים ליי והארץ נתן לבני אדם:
 לא המתים יחללו יה ולא כד יורדי דומה: ואנחנו נברך
 יה מעתה ועד עולם תלוייה:

אחבתי כי ישמע יי את קולי מתנני: כי הטח אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני
 חבלי מות ומצרי שאור מצאני צרה ונגון אמצא: ובשם יי אקרא אנה יי מלמה
 נבשי: חנו יי וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים יי דלותי ולי יהושיע: שובי
 נבשי למנוחכי כי יי גמר ערכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה
 את רגלי מדחי: אתהלה לפני יי באצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי
 באד: אני אמרתי כחפזי כל האדם כוזב:

מה אשיב ליי כל תגמולהי עלי: כום ישועות אשא
 ובשם יי אקרא: נדרי ליי אשלם נגדה נא לך עמו: יקר
 בעיני יי המותה לחסידיו: אנה יי כי אני עבדך אני
 עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: קד אצבת ובה תודה
 ובשם יי אקרא: נדרי ליי אשלם נגדה נא לך עמו:
 בתצרות בית יי ברוכבי ירושלים תלוייה:

הללו את יי כל נזים שפחוהו כל האומים:
 כי גבר עלינו חסדו ואמת יי לעולם תלוייה:

הודו ליי כי טוב
 יאמר נא ישראל
 יאמרו נא בית אהרן
 יאמרו נא יראי יי
 כי לעולם חסדו:
 כי לעולם חסדו:
 כי לעולם חסדו:
 כי לעולם חסדו:

מן המצר קראתי יה עניי במרחב יה: יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם:
 יי לי בעזרי נאני אראה בשונאי: טוב לתסות ביי מבטח בך: טוב לתסות

סדר הגר רשבת חוה"מ של סוכות

בִּי כִפְנוֹחַ בְּנֵדִיכִים : כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בִּשְׁם יי כִּי אֲמִילִם : סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי בִּשְׁם יי כִּי אֲמִילִם : סִבְבוּנִי כְּדֹבָרִים דּוֹעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בִּשְׁם יי כִּי אֲמִילִם : דְּחֹז דְּחִיתִי לְנִפּוֹל וַיִּי עֲרֹנִי : עֲזִי וּמִרְתַּי יְהי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה : קוֹל רְנָה וּשְׁנוּעָה בְּאַהֲלֵי צִדִּיקִים . יָמִין יי עֲשֵׂה חֵיל : יָמִין יי רוֹמְמָה יָמִין יי עֲשֵׂה חֵיל : לֹא אֲמוֹת כִּי אֶתִּיה וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהי : יִסּוֹר יִסְרֵנִי יְהי וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנִי : פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲבֹא בָם אוֹדֶה יְהי : זֶה הַשַּׁעַר לִי צִדִּיקִים יִבְּאוּ בּו : אוֹדֶה כִּי עֲנִיתִנִי וַתִּהִי לִי לִישׁוּעָה : אִידֵּד אֶבֶן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים הִתֵּה לְרֹאשׁ פִּנָּה : אִינוּ מֵאֵת יי הִתֵּה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינָיו : מֵאֵת זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי נִגְיָה וְנִשְׁמַחָה בּו : יְהי

אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָּא :
אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָּא : אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָּא :

בְּרוּךְ הַבָּא בִּשְׁם יי בִּכְבוֹדָם מִבֵּית יי : בִּידֵּד אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ אֲשֶׁר חָג בְּעֹבוֹתֵינוּ עַד קְרֻמֹּת הַמִּזְבֵּחַ : אֵל אֱלֹהֵי אֲתָה וְאוֹדֶה אֱלֹהֵי אֶרֶמוֹמָה : אֵלֵי הוֹדוּ לִי כִּי מוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : הוֹדוּ

יִתְלַדֶּה יי אֱלֹהֵינוּ (ע"ה) כָּל מַעֲשֵׂי וְחִסְדֵּי צִדִּיקִים עוֹשֵׂי רַצוֹנָה וְכֵל עֲמֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וּיְכַבְּדוּ וּיְשַׁבְּחוּ וּיְפָאֲרוּ וּיְשׁוּרוּ וּיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיְקַדְּשׁוּ וַיְמַלִּכוּ אֶת שְׁמֹךְ מַלְכֵנוּ תָמִיד : כִּי לָךְ מוֹב כְּהוֹדוֹת וְלִשְׁמֹךְ נָאֶה לְזִמֹּר כִּי מַעֲרֹם נֶעַד עוֹרֶם אֲתָה אֵל : בְּרוּךְ אֲתָה יי מֶלֶךְ מְהוֹלֵל בַּתְּשׁוּבָה :

דער חזן זאגט קדיש שנים
דיא ספרדים זאגן דא דעם (שיר של יום) גיפונט מען נאך (תפלת) טוסף) דער נאך זאגט מען קהלת :

מוגרת קהלת א

א דבְּרֵי קְהֵלָת כִּן דוֹר מִלֵּךְ בִּירוּשָׁלַיִם : הַבֵּל הַבָּלִים אֲמֵר קְהֵלָת הַבֵּל הַבָּלִים הַבֵּל

פירוש ע"מ

משלי יעקב

דְּבִרֵי קְהֵלָת וְגוֹי הַבֵּל הַבָּלִים . די מפרשים פרעגן פאר וואס מען רופט דא אן שלמה המלך מיט דעם נאמען קהלת . אויך פר ווס זאגט ער אז פיל מאל תבל . אויך דיא גארשקייט פון דיא וועלט , זאגט דער רובנר כּוּגֵד וְכִירוֹנוּ לְבַרְכָּה , דאס באַמט איו יעדער ספעטש מעיד צום סוף זיינע זארגען דאס מיט דעם ענין עולם הזה און מיט דעם אויפן חי' ער האט זיך גפירט . איו עס גענוג גארש . און ער האט אויף דעם חקקה נאר דאך דאכט זיך אים דעם יענער האט בעסער פאר אים אפ גלעבט דיא וועלט . אונ יענער האט גיט קייין חרטה אויף זיין יענער . רופט זיך דא אן שלמה המלך מיט דעם נאמען קהלת וואס איו שייטש איין זאמען כּוּגֵד ער זאגט אויך האב איין גזאמלט אלע חרמות . דאס הייסט אויך האב אלע אופנים גפירנדיג . און האב געזען דאס אלע התנהגות פון עולם הזה . חזין דר ענין פון חרדה ומצות . איו אלעץ גארש . און מען האט אויף אעס חרטה יעדער האט חרטה אויף זיין גארשען אויפן ווס ער האט זיך גפירט : און ווייס גיט ווס עס טוט זיך דעם צווייטן . אבער אויך ווייס דיא חרמות פון דיא אלע גארשע אופנים . דעם עס איו אלעץ תבל הבלים . למושל איינר איו גזאגט איו גזאט האט ער געזען שייטש זאגנעץ חרדה מיט בלינדע אירשע לייט און יעדער פידער האט פון זיי אפ גערעטן אים האט זיך פארקליסט פון זיי צוא שפעטן . זאגט ער הויך גזייר וויא ער וואלט געזען צו איינעם . גאדיר אריבער . און סהייר דרך מיט דיא רעשט בלינדע . און באמט האט ער גרינעם גיט געזען . די בלינדע האבען דעם געטעם האבן זיי זיך אן גרונדן קריגען און שלאגן איינר מיט דעם אנדערן . יעדער האט אלעס גמיינט דאס דר צווייטער האט באהאלטן דעם רובעל . און ווי אים גאר גיט געזען . און עס איו גיט געזען ווארן שטוב ביז דר פידער זיינער איו צו גקטען . און האט צו זיי גזאמט בלינדע גאנצנים ווס קריגט איר זיך . יעדער האט גאר גמאכט אשפאס . אבר באמט האט איהר קריגען גיט . און אויך דיא גזאנעץ וועלט האט יעדער חרטה . יעדער איו פמאט דעם זיינען עס דאכט זיך אים דעם יענעם איו בעסר . יענער האט גיטמין חרטה פון זיין לעבן . אבר באמט זאגט שלמה המלך דאס אויסר דר צניק . דער

קרא אליהם . איו קריגן גיט צופרידן . און יעדער האט חרטה אויף דיא אלע גארשקייט :

חֲבִיל • מִה יִתְרוֹן זָאֲדֶם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמוֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: דּוֹר הַזֶּה וְדוֹר בָּא
וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת: וְרוּחַ הַשָּׁמַיִם וּבֹא הַשָּׁמַיִם וְאֵל מְקוֹמוֹ שׂוֹאֵת וּזְרָח הוּא שֵׁם:
הַזֶּה אֵל דְּרוֹם וְסוּבָב אֵל צָפוֹן סוּבָב סוּבָב הַזֶּה הָרוּחַ וְעַל סִבְיֹתָהּ שֵׁב הָרוּחַ:
כֹּל הַנְּחָלִים הַזֹּלָכִים אֵל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מֵרָא אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַזֹּלָכִים שֵׁם הֵם
שְׂבִים לָלֶכֶת: כֹּל הַדְּבָרִים וְגַעִים לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר לֹא תִשָּׁעַע עֵין לְרֹאוֹת וְלֹא
תִמְלֹא אֵין מִשְׁמוֹעַ: מִה שֶׁהִיא הוּא שִׁיחִיה וְמִה שֶׁנַּעֲשֶׂה הוּא שִׁיעֲשֶׂה וְאֵין כֹּל
חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַיִם: יֵשׁ דְּבַר שִׁיאִמַּר רֹאה זֶה חֲדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעוֹלָמִים אֲשֶׁר
הָיָה מִפְּנִינוּ: אֵין וְזָרוֹן לְרֵאשׁוֹנִים וְגַם לְאַחֲרוֹנִים שִׁיחִיו לֹא יִהְיֶה לָהֶם זָכָרוֹן עִם
שִׁיחִיו לְאַחֲרוֹנֶיהָ: אֲנִי קִהַדְתִּי הָיִיתִי מִדֶּף עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם: וְנִתְּתִי אֶת לִבִּי
לְדַרוֹשׁ וּלְתוֹר בַּחֲכָמָה עַל כֹּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם הוּא עֵינִי רַע נָתַן אֵלֵיהֶם

פירוש ע"ה

זור הולד' ורור בא וְהָאֵרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶתָ :
 שְׁלֹמֶה הַמֶּלֶךְ וְאָמַם וְיִזְבֵּאל אֶסְרֵם הַשִּׁבְלִי אֹפֶר דַּעַם
 וְיֹאמַר וְעַם אֵין מִתְּנַגֵּל וְיֵין אֵין מִלְּסִטְמִיָּקִים פֻּן עוֹלָם
 הָיָה אִין דָּאָךְ אֹדֶר וְיִזְבֵּי בִּלְבִים בִּי וְיֹעֲלִם , עִקְרָרְלֵךְ
 שְׁלֹמֶה הַמֶּלֶךְ עִם אֵין אֵיזְדָּר דִּי לְסִטְמִיָּקִים פֻּן עוֹלָם הָיָה
 הֵם אֹדֶר אֲשִׁינְגִּים גְּלֵאמִין אֹמַר מִעֲקֻנְךָ וְיֹאדָר בִּינְגִי אֶפְּ אֶנְרִי-
 חֶסֶד וְיִזְבֵּי וְעַם אֵין קֶלֶב , קֶלֶב אֵין אֹדֶר דִּיא מִלְּסִטְמִיָּקִים
 גְּלֵאמִין גְּלֵאמִין אֹדֶר דִּי סְחֹרֶה וְהֵם אֵין דוֹעֲרֵי הַפְּסִיפִּס , לְמַשֵּׁן
 צוֹנִין קֶרֶם־עֵדֶם הָאֵבֶן גוֹאֹהֶם , אֹמַר אִין שְׁטֵאם , אִינְגֶּר אִין
 גִּינוֹן אִין אִישׁ אִמְתֵּךְ דִּם הַמְּאִנְדִּילֵךְ כִּיבֹוֹהֶה , מִיִּם נֹעִם
 סְחֹרֶה , אֹמַר אִינְגֶּר אִין גִּינוֹן אֶרֶסְטֶר רֶכֶּאִי , אִינְגֶּר-אִינְגֶּר-
 עַד הָאֵם גִּתֵּאם שִׁינְגֶּר סְחֹרֶה , נֶאֱדָר אִין קֶרֶם דִּם עִם צוֹנִין
 מֶאֶל אֵין מִגְּמֹן אִין עִם בִּאֲדֶר צוֹ רִיכְטֵן גִּינוֹנִין , אִסְאֵל הֵם וְיֹד
 גְּלֵאמִין אֵין אִינְר פֻּן אֶפְסֶעֱרֶךְ שְׁטֵאם אִין קִסְוִן אֵין זִי
 שְׁטֵאמִין בִּינְגִי עוֹפֶר קֶרֶה , עַד הֵם פֶּרֶג־לֵאבִים פֻּן זִי
 שְׁטֵאמִין סְחֹרֶה אִין סְחֹרֶה , דִּר גִּתֵּאֶרֶעֶר וְהֵם אִין גִּתֵּאֶרֶעֶר
 שִׁינְגֶּר פֶּרֶגֶס , אִינְגֶּרֶעֶר מוֹסְסֶעֶר , אֶלְכֵן פֻּן גִּיטֵן סְחֹרֶה
 דִּם עִם הַמְּאִנְדִּילֵךְ דִּי אֹנֶן , דִּר עֲדֶרֶלֶבֶב סְחֹרֶה אִין וְיֹזֶן
 אִינְרִין בִּינְרִין אֵין אֶפְסֶעֶר קֶמֶר , אֹמַר הֵם גִּתֵּינִין אִין וְיֹזֶן
 שְׁטֵאמִין אֶלְכֵם אֶפְסֶעֶר , אֹמַר וְאָמַם צוֹא אִים אֹבֵב דוֹא
 וְיֹלְכִים גִּיטֵן וְיֹזֶן גְּלֵאמִין וְאָלְכֶם דִּר פֶּרֶגֶסֶר , דִּר שְׁטֵאמִין אֶפְסֶר
 וְיֹלְכִים , דִּר אֵין וְיֹעֲלִם נֶעֱקֵן פֶּרֶגֶסֶר פֻּן גִּיטֵן סְחֹרֶה
 קֶמֶסֶם , אֹמַר דִּר נֶעֱשׂוֹנֶהר אֶפְּ נֶאֱרֵעֵן , דִּקֵּן אִין אִין שְׁטֵאמִין
 סְחֹרֶה הָאֵם אֹדֶר אִין דִּיא בִּינְא אֲשִׁינְגִּים גְּלֵאמִין קֶבֶר עֵת
 גִּנֹר דִּר אֶלְכֵם שְׁטֵאמִין , וְיֹד עִם הֵם גִּנֹר אֶלְכֵן , אֹמַר וְיֹד
 שְׁטֵאמִין דִּם אִין גִּנֹר , אֶלְכֵם שְׁטֵאמִין קֶבֶרֶס , אֹמַר וְיֹד
 וְיֹשֵׁעִן אֶפְסִיבֹוֹת , וְיֹעֲלֵךְ סְחֹרֶה וְאָלְכֶם דִּר אִין אֶלְכֵם , אֹמַר
 אֹדֶר דִּי אֶלְכֵם לְסִטְמִיָּקִים פֻּן עוֹלָם הָיָה אִין אִין אִין
 פֶּרֶגֶסֶר , אֶבֶר , עִם וְעַם נֶעֱשׂוֹנֶהר פֶּרֶגֶסֶר , דִּקֵּן וְיֹד
 וְיֹזֶן דִּר גִּנֹר , אֹמַר אֵין מִעֲנוֹ וְיֹד וְיֹשֵׁעִן וְיֹעֲלֵךְ הֵךְ עִם אִין
 דִּקֵּן דִּם וְיֹד וְיֹעֲלֵעֲמִין וְיֹד שֵׁן אֹדֶר דִּי גִנֹר , דִּקֵּן דִּי גִנֹרִים
 הֶאֱלֶשֶׁן וְיֹד וְיֹעֲרֵן , וְיֹעֲרֵר , וְיֹעֲרֵר סְחִינְגֶּר מִשְׁשִׁים
 הֶאֱבֵן אֶבֶר אִין :

וְנָתַתִּי אֶת לִבִּי לְדֹרוֹשׁ וּלְתוֹר בְּחֻכְמָה. עַם
אֵיזֶה קִשָּׁה אֶפֶס יְשַׁלְּמָה הַמֶּלֶךְ דָּם עַר הֵם פְּעוּלָאֵם תְּלִילָה

[illegible]

בריהא איז נישט אין דעם עולם וואס ער איז אונטער דער זון
 און זאגן ערעך דאס איז איין זייט. גיין עס איז שוין געווען
 גיט די פאררעכענישן און אזו וועט עס געשעהן אויך
 דיא דורות וואס וועלן זיין נאך שפעטער (און) איך קהלת
 אויך האב אונזעך געבען מיין הארץ צו פארשטאן און צווא

שְׁעָרָה דָאס וועט ווייטער גשען און קיין נוצים אין דער
 ישיב' און ווען עס טרעפט אפט ווא אזוי נאך ווא איהר
 זאגט אין די דורות ווא אז גענוג פאר אונז נאר מען געקעגט
 מיט די שפעטיגע דס עס וועט פון וויי קיין זכרון בלייבן
 אין ווען אקטוב איבער ישראל אין ירושלים (נחמיה) און

קהלת ב ג

היה לאדם ככל עמלו וברעיון דבו שהוא עמל תחת השמש: כי כל ימיו מכאובות
 וכעס ענינו גם בלידה לא שוב לבו גם זה הבל הוא: אין טוב בָּאָדָם שִׁיֵּאכֵל
 וְשָׂתָה וְהִרְאָה אֶת נַפְשׁוֹ טוֹב בְּעַמְלֹו גַּם זֶה רֵאִיתִי אֵינִי כִּי מִדֹּ הָאֱלֹהִים הִיא: כִּי כִּי
 יֵאכֵל וּמִי יִחוּשׁ חוּץ מִמֶּנִּי: כִּי לָאָדָם שְׂטוֹב לָפָנָיו נָתַן הַכֶּמֶה וְדַעַת וְשִׂמְחָה וְזִחוּמָה
 נָתַן עֲנִין לָאִסוּף וְלִכְנוּס דָּתָת לְטוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים גַּם זֶה הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ:
 לִכְפֹּל זִמְן וְעַת לִכְפֹּל חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם: עַת לָלֶדֶת וְעַת לָמוּת עַת לַמָּעַת וְעַת
 לַעֲקוֹר נִטְעוֹ: עַת לַהֲרוֹג וְעַת לַרְפוּאָה עַת לַדְּרוֹן וְעַת לַכְּנוּת: עַת לַכְּפוּת וְעַת

משלי יעקב

פירוש עיני

אין טוב בָּאָדָם שִׁיֵּאכֵל וְשָׂתָה
 וְהִרְאָה אֶת נַפְשׁוֹ טוֹב בְּעַמְלֹו .

(פי כל ימיו) דעו ער פֿר קעמט אלע וויינע מעג אין שטענדיג
 אונ זיין גאנצן גשעפט איז מיט קרענקליכן און פֿי נאכט
 איז ווילן האַרץ נישט ורהויב דוועס איז און גאר הָבָה (אין
 טוב) דרום קומט אום דס עס איז קיין פֿעסערס דא פֿר דעם
 מענטשען נאר דעם עפעס אונ פֿרינקען אונ וואָר ווֿך נאר
 גוֹסְלִיךִי מֵאֵן מִיט אַלץ וּס, ער הט פֿר האַרענועס (גם זה)
 דאך אָפֿער איז דס און גאר איין נאטירליכקייט ווס גאט
 גיט עס פון ווילן האַנד (אונ הענגט נישט אפֿ אַן מענטש'שנס
 ווידען אליין) (פי מו) דען זאנקט דאס היינט ווען גאט
 וואלט גיט געקען די נאטירליכקייט אין מענטש'שן אָפֿער צו
 דאָן פֿר דעם אַנדערן וואָרט יעדער גאנט ווער ואל עס עסן
 אונ געוויסען פון מיינע באַרעט חוץ מיר (פי לאַדס) דען
 נאר דעם מענטש'שען נישט אים [גאט] געשטעלט נישט דער חֶכְמָה
 אונ וויסענשאַפט אונ אונ צו אַפֿער צו און פֿריינד. צו דעם ווינדער
 אָפֿער הט ער געקען פֿר איין גשעפט נאר צו זאמלן אונ צו
 זאכן צו מאַכן רייכקייט אונ, עס דער נאך אונזער צו געבן
 יענעם וועמען גאט געשטעלט אונ דוועס און איז נאר איין
 הֵבֵל אונ איין ווינדערע צו באַהאָלען:

ג (לִכְפֹּל זִמְן) אַרץ דינג גיט ווילן געשטימטע צייט אונ איין
 געוויסער טערמין איז אים אום צווא פֿירן ווערען וואָרען
 אונטערן הויפֿט דאָרף דס דס מענטש'ש האט קיין פֿריינד
 ווילן איין קיין און וואס ער מוט אַמאָל איז אונ אַמאָל
 פֿר קעמט אים עס נאר אום איינער געטליכע געשטימונג
 דס דר מענטש ואל עס איז מֵאֵן יעדער נאך איין איינער
 געוויסע צייט (עַת לָלֶדֶת) עס איז דא איינע געשטימטע
 צייט צווא ווערען גבאָרען אונ איין געשטימטע צייט צווא
 שטארבן איין צייט צו פֿאַרזאָגען אונ איין צייט אום צו רייסן
 דאס גפֿאַרזאָגעט (עַת לַהֲרוֹג) עס איז דא אַצייט צווא דער
 שטאַנען אונ איין צייט צו ווילן איין צייט איין צווא ברענגן
 איין גפֿי אונ איין צייט עס אָפֿער צו בּוֹאָען (עַת לַכְּפוּת) איין
 צייט צווא ווילן אונ אַצייט צו זאָכן איין צייט צו קלאָנן אונ

למשל אַרְיִמָאן איז געקומן אין אַרְאָךְ ווס האָבן גיוואָס
 צוויי אידען גנדיגס. נאר איינער איז גווען אַרְאָסער
 צירק אפֿכנס אורח דאס ער פֿלעגט געדען איד צו געבן געטן
 אונ פֿרינקען פון שטענדיג אונ פון בעסטן. אונ איינער איז גווען
 אַרְאָסער קעש אַר צען. דער אַרְיִמָאן הט געקענט שטארבען פֿר
 ציין גראַשן. דער אַרְיִמָאן הט גיט גוויסע פון דעם. סתמא
 דס ער אריין געקראפֿן צו דעם קעש. ער בעט ביי דעם קעש
 שָׁר ואל איז עס אַר צו געטן. דער קעש רופֿט צו צו אים אָן
 בהם גיב איד גיט צו געטן און דווא ווילסט. קענסט דו דיר ביי
 מיר פֿעדירן וועל איד דיר געבן עסן. דר אַרְיִמָאן איז געבירד
 בעשטאנען ער האט געקענט דעם אַרְיִמָאן ווייט אַשׁוּרִיעַ
 אַרבעט צווא אַרבעטן דאס ער הט זיך ווייט גיט אָן גאָרבעט
 אונ גיט ווך דער שוויצט. נאך דעם ווי ער האט שוין געגרינגט
 די אַרבעט דס ער הט שוין גיט גאטס קיין כח און דא פֿוס צו
 ציין. געמט דער קעש אים אים אונ אָפֿער אים צווא דעם הו
 פון דעם צווייטן ווייט דעם צירק. אונ וואָס צו דעם אַרְיִמָאן
 ביי דעם אַרְיִמָאן וועט מען דיר שוין געקען צווא עפעס. דען איד
 האב אָן גיוואָס מיינע משתתים דס גי זאָלן דיר געבן פון
 שטענדיג אונ פון בעסטן. דר אַרְיִמָאן איז אריין געקראפֿן מען
 הט אים צו גנדיגן גבירד גדול. מען הט אים געקענט צו
 עסן אונ צו פֿרינקען כדי הַכֶּלֶךְ אונ און אַפֿאַר גילדן אין
 קעשענע. דער אַרְיִמָאן האט גפֿריינט אַר דס גיבט מען אים
 אַלץ פאר ווילן אַרבעט ער האט ווך ווייט שוין בעדאנקט אונ
 דעם ווייטער גיוואָרעטס. און דעם וועט פֿרעפט ער אַצווייטן
 אַרְיִמָאן ווייט אַפֿעמאָנסען ער פֿערגאָל אים די פֿעשֶׁה אונ
 זאָנט וואָלט וויסען דס אין דעם דאָרף ווייט מען גיט געקען
 דאָס אַנדער, איד האב גמוס ווייט שווער אַרבעטען נאר
 דער פאר אָפֿער מען מיר געקען אַפֿענדט סענדט שלמה
 בשעתו און אַפֿאַר גילדן געלד. דר צווייטער לאָמט ווך פון
 אים אום אונ זאָנט איר שטעה דו ביסט נאך אַפֿריקען דו

ביסט גיט גפֿי. דאָרט וואָהנען צוויי שטירים איינער אַרבעט
 ביי דעם צווייטען וואָלט וו דאָס און גווייט געקראפֿן ווען דאס וואָלט גלייך צוויי געקראפֿן צום צירק. נאר דו האָסט צום
 שטענדיג צוויי געקראפֿן צווא דעם קעש האָסט דו דער וויל ווך אָן גאָרבעט מיט גוים שוויים אונ דו האָסט נאר גיט פאר
 ציין אַרבעט. אזו און וואָנט שטעמח המלך געדער איר דאָרף ווך גיט איין געדען דאס דירף ציין פֿח אונ דירף גיט
 שווער אַרבעטען האט ער וואָנט גווענצו גשירות. מיר גפונן פֿיל מענטש'שן ווס זענען וואָנט צו גשירות אָן שווערע אַרבעט. גיט
 מיר דו ווס טעקט גיט דעם אַרבעטען וועג ער מוט געביר שווער אַרבעטען און דער האט אַפֿענדט דס פֿר ווילן אַרבעט
 דאס ער באקומען דאס גשירות. איז שייטש (אין טוב בָּאָדָם שִׁיֵּאכֵל וְשָׂתָה וְהִרְאָה אֶת נַפְשׁוֹ טוֹב בְּעַמְלֹו) עס איז גיט
 גיט און דס דער מענטש וואָלט אַרבעטען אַר דס ווס ער הט גיט צו עפעס אונ פֿרינקען און דעם פֿיל גוויסן דס איז (בעשטל) ער הט
 דס פֿעדירט מיט ציין שווערע אַרבעט. ציין דאס איז גאר אַפֿענדט (פי גַם זֶה רֵאִיתִי אֵינִי כִּי מִדֹּ הָאֱלֹהִים הִיא) דען גאָט איז ער
 דאס וו. צו געבן צו קרייזן פון גאט נאר ער הט גיט געקראפֿן דעם אַרבעטען דרף דס ער הט גאט שווער אַרבעטען:
 עַת לָרְפוּאָה וְעַת לַרְפוּאָה. שטעמח המלך גערייט אונ אַרבעט דאס אַר עס קומט חלילה וכוונת און אַפֿענדט וואָלט ער געקראפֿן
 חוץ בהשגחה ציין וועט ער דירף די יסורים גיהיילט ווערן אונ האָסטען דאס אים וועט ווך גאר דאָכען מען גרייט אים
 געפֿי די יסורים. גאָט אָפֿער דירף דאס משה וועט דס ווילן פֿר אים אַרפּוּאָה דס עס וועט אים ברענגן צווא אַפֿענדט פֿאַרזאָל.

המשפט שמה הרשע ומקום הצדק שמה הרשע: אמרתי אני בלבי את הצדיק ואת הרשע ישפוט האלהים כי עת לכל הפעם ועל כל המעשה שם: אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לבקרם האלהים ולראות שהם בהמה הטהרה: כי נקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם כמות זה כן מות זה וזה אחד לכל ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הכל: הכל הולך אל מקום אחד הכל נדד בן העפר והכל שב אל העפר: מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה הורדת היא למטה דארץ: וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח האדם במעשיו כי הוא תלך ב' מי יביאנו לראות במה שיהיה אחריו:

ד ושכתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומיד עשקיהם פת ואין להם מנחם: ושבת אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה: ומוב משניהם את אשר עדן לא היה אשר לא ראה את המעשה הרע אשר נעשה פחת השמש: וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון המעשה כי היא קנאת איש מרעהו גם זה הכל ורעות רוח: הכסיל חובק את ידיו ואובל את בשרו: מוב מלא כף נחת ממלא חפנים

פירוש ע"מ

משלי יעקב

האב איך באמקדקט אונטער דו וואס הייסט איה דינע וועלטן דאס עס איז דא איין זאך וואס מען מישפט אונ דארטן ווערט גמאן ביינעם און איין ארט פון גרעקטקייט און דארטן ווערט גמאן אומקערט (אמרת) האב איך מיר גמאכט אין מיין הארצען דאס גאט וועט פאר גוים ריכטען דעם צדיק און דעם רשע וועט צו געבן שוין און דעם איין עולם דעם איין דא איין באשטימטע צייט צום פארוואנדלן (אויף גענער וועלט) פאר אלע פגענוג און פאר אלע מעשים (אמרת) און גאט איך מיר גמאכט אין מיין הארצען וועגן די קינדן פון מענטשן ווס גאט האט וויי אים דער וויילט פון אלע ברואים און אז מען זאל פארמאכען וועט מען דאס וויי: עין פון ויה גדיה אין פיל זאכן וויא בהמות (פי מקרה) נען די מקרים ווס פערפען דעם מענטשן שרעפט אויף די בהמה און איין צו פאר פערפען ווס ביינן ווי דער שטארבט און שטארבט דר און אלע האבן איינערציי אטום און דער מענטש האט גיט אין ויה מער פאר איין בהמה דען אלץ איין הכל (הכל) אלץ דינג גיט גאר צו איין ארט אלץ איין גווארן פון ערד און פערט ויה ויכר צו דער ערד (מי יודע) ווער געמט ויה אין וינן צו וויסן דעם רוח פון מענטשן דעם ער גיט ארום אונטער און דעם רוח פון דער בהמה גיטערט אין דער ערד ער זאל ויה דרום פון פירען וויא אבהות (וראית) אונאידה האב געזאגט דעם איין גיט דער צדקער ווי דעם דער מענטש זאל ויה פריגען מיט וויי גיט מעשים וואס וויא זענען וויין איינערער חלק ואבר, ער הארענעט אויף דעם עולם איין גיט וויינען דען ווער וועט

זיין בני בית און קיסטן מיט ווי אהער אונטען די אפטיא און אז ער וועט ויין דער בעל בית וועט דאך אים קיינר גיט קען זאגן קיין דבר וואס ער וועט וועלן וועט ער מאכן אונטעם טאג מיט נאכט שפעטע פון דעם אוצר. און פראקטענדיג איז ער אויף גריפטן ער האט גאר פיר גרוס תשוקה פיר געסן אז ער איז ביי אהער גשלאפען אויף דעם ער פיר געסן איז דאס איין גאר גוטע אהער ער האט געמיינט אז דאס איז אלץ געווען ער האט שוין קום דערלעבט דעם טאג ער האט ויה גשווידען אז געריכט מיט דעם בעל אפטיא און איין גמאן אהיים צו ויין גני בית ער האט וויי פערציילט פון דעם גליק מיט דעם אוצר ווס פון ויין ויגלענעם פלאן ווי האבען אלע פסקים גווען. מען האט פערקופט פאלע זאכן בדיק מען האט גמאכט ארויסקע קינד, מען האט ויה גענוגט מיט אלע קרובים מיט די גוטע פריינד און גמאן, גוויינליך פערציילט און מען גיט פערשטאנדען ווארן איידר ער איז גקומן מיט דעם באנדן בני בית קיין לייפציג. אז איין תרף גלאפען צו דעם בעל אפטיא ער האט אים אונטען געגען ויין באנדן געלד ווס ער האט גאר גמאט און האט ביי אים גקופט די אפטיא מיט דעם באנדען וואו ער בעל אפטיא האט אים אן גקופט ווי משונע דען דאס האט מיט די אפטיא איין גיט ווערט גווען קיין צענטשל געלד ווס ער האט אים געגען גאר ווס האט אים גמאט דאס אז ער האט גקריגן אונטן קופה. נאך די ועלעך נאכט ער ויה גנוגט ווס זענן שוין לאנג גשטארבן און גראבט און גראבט און גפנים ווידע ערד און ווייטער ערד. ער גראבט נאך סיפר דעם ער שוין גפנים אפטיא בלאפע, ער האט אן גריבן צו האבן

איים אראפ פרגענען נאך דעם מוט צו ווערן ווס עס וועלן וויין מיט וויינען קינדער ווס וועלן ויין נאך אים: ד (ושכתי) האב איך מיר גנומען און האב פערמאכט אלע גווארן ווס ווערן דא גמאן אונטער דער וויא עס איז דא גאר צו ווערן שרעקן פון די אונטער דריקטע און ווס האבן קיין ברויסקט און ווער עס זאל וויא פרייזען פון מען שטיבאן וואס אונטער דריקן וויי מיט גראפט און עס וועט ויה קיין ברויסקט פיר וויי גפנים (ושכתי) דרום שארן ויה פיר גליקליכער די מיטע ווס זענן שוין לאנג גשטארבן פיר דאס לעבעדיגע ווס לעבן נאך (טוב) און גליקליכער פיר וויי ביינען ווען די ווס זענען נאך גיט גמאן ווס האט גיט געווען אלע שפעטע מעשים וואס מען ויה אפ דאס אונטער דער וויין (וראית) אויף האב איך באמקדקט דאס אלע געמיינען ווס מענטשען געמיינען ויה און אפילו דאס אלע מעשים וואס מענטשען טוען דאס עס ווערט אלס גמאן אויפן הופט אום קנאה ווס איינער ויה מתנא און דעם געווען דאס איין אויף גאר איין הכף און איין וויינער גמאקט (הקסיל) איין גאר האלט דאס הענט צוויי אונטער

יָמַל וְרֵעוּת רֹחַ: וְשִׁבְחִי אֲנִי וְאַרְאֶה הַבַּד תַּחַת הַשָּׁמַשׁ: יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי גַם בֶּן
וְאֵח אֵין לוֹ וְאֵין קֶץ לָכֵךְ עָמְדוּ גַם עֵינֵי עֵינֵי כְּתִיב דָּא תִּשְׁבַּע עוֹשֵׁר וְלִמִּי אֲנִי עֲמִיד
וּמַחֲסֵר אֵת נַפְשִׁי מִמִּטְבֵּה גַם זֶה הַבַּד וְעַנִּין רַע הוּא: טוֹבִים הַשְּׁנִים בֶּן הָאֶחָד אֲשֶׁר
יֵשׁ לָהֶם שֶׁכָּר טוֹב בְּעַמְלָם: כִּי אִם יִפְּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֵת חֲבִירוֹ וְאֵילוּ הָאֶחָד שִׁיפּוּל
וְאֵין שְׁנֵי לְהַקְיָמוֹ: גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנֵים וְחֵם לָהֶם וְלֵאחָד אֵין יָחֵם: וְאִם יִתְקַפוּ הָאֶחָד
הַשְּׁנֵים יַעֲמֵדוּ נִגְדוֹ וְהַרְחֵם הַמִּשְׁלָשׁ לֹא בְּמַהֲרָה יִתֵּק: טוֹב יָלַד מִכֶּבֶן וְחֵכֶם מִמֶּלֶךְ
זָקֵן וּכְסִיף אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהוֹחֵר עוֹד: כִּי מִבֵּית הַטּוֹרִים יֵצֵא לְמִלּוֹךְ כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ
נוֹלַךְ רֶשֶׁ: רֵאִיתִי אֵת כָּל הַחַיִּים הַמַּחֲלָכִים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ עִם הַיָּלִיד הַשְּׁנֵי אֲשֶׁר
יַעֲמִיד תַּחֲתָיו: אֵין קֶץ לָכֵךְ הָעַם כָּלֵךְ אֲשֶׁר הָיָה לַפְּנִיָּהם גַּם הָאֲחֵרֹנִים לֹא יִשְׁמָחוּ
כּוֹ כִּי גַם זֶה הַבַּד וְרֵעִיוֹן רֹחַ: שְׁמוֹר בְּרַגְלֶךָ יְמֵי יוֹד בְּאֲשֶׁר תִּלְךָ אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים
וּקְרֹב לִשְׁמוֹעַ מִתַּת הַכְּסִילִים זָבַח כִּי אֵינֶם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רַע:

משלי יעקב

[illegible]

פירוש ע"מ

גליינט (טוט) אונ פאר צערט דורך דעם ווין אַלעײַנס
קערפּר דאָס הייבט ער פּר גייט פון הונגער און געקעמט
מען וואָס צו מאַן (טוב) דאָך אַלער און פיל בעסער איין
הייבט אַלעסעלע (מיט רוהיגקייט איידער צווייט פּולע
העפענט נוס סע און פּר ביי גרויס מידע און איין וואָ
בראָכען גמרא (וּשְׁבַת) און איה האב ויה אַלער ארום
גיקומט און איין ווערן דאס עם און אַנצולעב נארישקייט
אונטער דער וון דאָס הייבט דעם מען בעמיהט ויה ווייגער פיל
גאר און גוצן פיר ויה (אדר) עם איה פיר האנדן פיל מאל
אמעקש נוס ער איה גאר איינער אליין און אַנצווייטן דאס
הייבט און אפרו און גיין וון ברודער האט ער מיט און דאך
איה איין עגל דא צווייטע און מיט רייכטיק גאר דאך דאך
און ווין און ווערט נוס איה מיט רייכטיק גאר דאך דאך
אנצולעב דענקען פאר וועמען געמיהט איה מיה און פאר
גאנצ צווייט גוטס פאר מיינעם דאס און איה ווין געל
און ווייגער איה איה איה איה איה איה איה איה איה איה
אנצולעבנאד איה איה איה איה איה איה איה איה איה
פון ווייגער מידע (פיל) דען איה פאל ווען איינער פון וויי
פאלן וועט דען אנדער און איה הייבן ווען מען און אַליין
איה און גיטא איה ווייטער וואס איה איה איה הייבען (פיל)
איה ווען ווין צוויי לייגן איה ווייט דורך דעם ווארם איה ווין
גען איינער פון ויה אַליין ווארם ווין (נאם) איה ווען איינער
וועט איינעם פון וויי גיין און גרייט דאן וועלן איה פיינדע
באנאד פיי גיטויין אַלעקען איה איה און איה איה איה איה
גידייט און דרייען רייטס נוס גיך דעם היסט מען ווערט
גאך פיל שטאנער און מען דער לעבט אַמיר און מען
ווערט שוין וואלדערייט (טוב) ער געבט דעם אַמיר ערן
הייבט הייבט הייבט הייבט איה איה איה איה איה איה איה

אויז נאר קלוג! דען עס איז פיל געפער איין זאכעס, קינד וויא בויזל ער איז נאר קלוג איינער איין נאר האמטשע ער איז
אונס פון דעם אלעס דען דר נאר ווייס גיט נידעם קעהר אפ צו הייט פון ביינעס [האמטשע ער הט שוין פיל פראקטיקען
(פיל) דען מען זעט אקרויגען נוס גייט אפילו פון געענקניגעס ארום אונד וועקט אקניג (אז וויא יוסף) אונד ווידר אונדארן
נוס ער איז האמטשע קיניגליך גאבאר אונד ווערט דאך זאכעס (ראיתו) איה האב פ טראכט אלע לעבעדיגע אונדאר
אונד פון גיגען איה מיט דעם צווייטען קינד דעם הייטט דעם ביינעס דורן, נוס ער שטעלט איה אפ אן שטאטס אים (אין
קניג) אים איין סוף מיט דאך צו דעם באנאן פאליקס צו גיט נוס ער וועט נאר פאר איה מיט דעם צו שפעטערדיגע אונד
אונד פרייט נידעם מיט דעם אונד דעם נוס ער לאזט נאך נידען איה דען איה דעם (דעם איינער לאזונג נאך ויה) איה איה איה דעם
אונד איין ווייניגער גראנק (שכור) היט דיינע פיס (דיין באנג) אז דו וועסט גיין אין באטס הוז דעם דו נאקט גיט
דיארשען ברענגען מין קרבנות איה דיינע וידר, נאך עס איז געפער צו גיין נאכהענט צו צו הערען באטס גראט איינער
די קרבנות נוס עס גיין די ווייניגער (נוס לאזט נאך דעם) צו פרגעבען איה וועלכע וידר דען דיא נוס
דעקען באטס גראט ווייטן, דאך גאר קיין איין וואס איינער איינער האמטשע ווי ברענגען קרבנות איה ווייניגער ווי
האבן ווי דאס שוין נוסט ביינעס צו מאן

ה' תבה על פיה וקבה אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים
 נשמים ואתה על הארץ על פני יהיו דבריה מעשים: כי בא החלום בזה ענין
 ענין כסיל ברוב דברים: כאשר תדור נדר האלהים את תאחר לשלמו כי אין חפץ
 בבסלים את אשר תדור שלם: טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם: אל
 תתן את פיה לחטא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף
 האלהים על קולך וחבל את מעשה ידך: כי ברוב חלומות וחבלים ודברים הרבה
 כי את האלהים ירא: אם עשק רש וגול משפט וצדק תראה במדינה אל תתמה
 על החפץ כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם: ויתרון ארץ כפל הוא כתיב
 מלך לשדה נעבד: אהב פסח לא ישבע פסח וימי אהב בהמון לא תבואה גם זה
 חבל: ברבות המוכה רבו אובדניה ומה בשרון כבועיה כי אם ראות ראית כתיב
 ענינו: מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח

משלי יעקב

פירוש ע"ט
 ה (אל תבה) דו ואקט דארטן (אין גאטס הוז) גיט ויין
 איבר אילט מיט דיין מול (מיט דיין תפלה) אונ דיין

הארץ נאל גיט אילן אים צו רעדן איין אונפאסיגן ווארט
 פר גאט דען גאט איז אין היכל דס הייטט ער איז ווייטער דר
 הולץ) אונ דר הייטט און דר ערד (ווייטער געלעב) דרום ואלן
 ויין דייער ווערטער נאגין ווייגן (לך הייטט געלעבט ווערטער
 (פי בא) דען: עס קומט פארהר דר חלום פר מייטש פון
 פיל ענינים (דס אן אסדר) און איז די שטייט פון איין נאגין
 פר מייטש מיט פיל דבורים (דס הייטט און אן אסדר)
 (באשר) און דו וועסט זיך אנדער פאר גאט און גאט גיט
 פר שפעטעגן אים צו באצאלן. דען ווען און גאט הט
 דאך אין גאנצן קיין וואל גפאלן אין די גדרים וס די גאנץ
 לעגן גיבט (דס הייטט אן די קרפנות פון די וינדענער) און
 ווען דו האסט שוין איין פאל אנדער גאט באצאלט באצאלן
 (טוב) איז פיל בעסער דס דו ואקט גאר קיין גרר טאן
 איידר דוא ואקט טאן איין גרר אונ גיט באצאלן (אל
 תתן) לאז גיט צו דיין מול צו פר וינדענער ויך פר גאט מיט
 דיין נפש אונ דו ואקט באקאנער גיט דארטן וואגן פר דעם
 שליית גוס וועט קולן מיין ווען דר דו האסט דעם גרר
 גטאן גאר אונגעקערן דען ווארום ואל גאט צעקענען איבר
 דיין שטיט דייער רייד אונ וועט דרום פר דארטן די ארבעט
 פון דייער הענט (דאס הייטט דייער קינדער) (פי) דען ווען
 אפילו, עס מאכען ויך דען פיל חלומות אונ נאך אונגעקע
 נארישקייטן אונ אונגעקע פיל וואכן ווס מאכן דיר שרעק
 וואקסט ויך גיט טאן קיין גדרים דרייבן דוא ואקט גאר
 מורא האבן פאר גאט וועסטו ויך גיט דארטן פר קיין וואר
 שרעקן (אם עושק) ווען דו וועסט נעהן און דער מדינה
 די אונטער דרייטן פון די ארבעט אונ וויא מען גולת
 אונעק דעם משפט אונ דיא גרעכטמייט וואקסט ויך גיט
 וואונדערן און דעם וועלען פון גאט ווס ער באשטאמט
 ווי גיט. דען און וואס ער איז הונט און ארבעט הונט ער
 ווארט אפ ביז אונזשיט צייט מיט ווייטע ענינים אונ עס
 נעגן דא הונט און נעהר און די אלע מעשים (ויתרון) אונ

מישכ גיט צוא פארברענגען דיא וועלט מיט נארישקייט מיט
 פוקטע חלומות:

טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. פר ווס
 דער חסא פון גדרים איז אונגרום. וועלן מיר פערשטיין
 ער פי מושל אדאקטס פאן איז גקסן אין אדאקט שטאט ער
 איז גלאנגן צו ווייט אונגעקאמטן. דר האט אים ארום גפירט
 אין אלע גאסען ווייטען אים אלע שיינע גגנים מיט אלע
 וויינדלעכע וואכען ער איז און בעקאנט גווען מיט דעם שר ווס
 איבר אלע תפילות האט ער אים גפירט אונ גוויינען אלע
 ארבעטשאפטן ווי נער איז געקסן אין וויין שווערע תפילות לום
 ווי ער הט ויך פערווינדען גוויינען דר תפילות הט ער געווען דס
 איין תפוס ויזט אין אדאקטע שטיבל שטוהל שוין אונ מען
 בענגט אים צו עסען פון שטעקען אונ פון בעקסן גלייך ווי ער
 זאלט גווען ביי ויך אין דער תים דעם דארפט מאן איז גיטען
 אדאקט ווייטער ער פערט ויך ביי דעם שר ווס דעם מענטש
 פערט גאר גיט אין ויין תפילה. דער שר געקעמט אים דיא
 אלע ארבעטשאפטן וועגן וועלן זיי האבן געגבט גרזיניס.
 און דער מענטש ויך אים גיט וואס קיין שום גיבט ער ויזט
 גאר תפוס וועל ער הט געקאמט אדאקט דס ער איז שלדיג געלד
 אונ הט גיט צו בעצאלן ויזט ער גאר תפוס דס ביי מען ואל
 דס גיין דעם אמת צו ער הט באמת גיט צו בעצאלן וועט מען
 אים ארום לאזען דען די שטיק קוקט אים גיט צו צו געבן
 אונער דעם ויזט ווייטער לייקט. דער אדאקט מאן האט ויך
 מייטש גווען ווארען ער אונ שווער צו ארבעטען אין דארף. ער
 וועט און פארקען אונ גיט בעצאלן וועט אים וועמען אין
 די לייכטע תפילות מען וועט אים געבן צו עסען אונ מרינגען אונ
 סך וועט אים וויין פול בעסער ווי אין דארף. ער הט אבר גיט
 גיטאן קיין גרעדיס. איז ער גפאלן און ארבעטען פלאן ער
 איז גלאנגען אין אדאקט ארבעט גרעכטמייטע. ער האט ויך
 גוויינען געבן פון די בעסטע מאגליכע אונ פון דיא שטייטערסטע
 מייטשער ער איז פיל גפרעקן דס דער בוך הט אים שווער
 גפלאצט עס איז גקסן צו בעצאלן מען הט אים אנדער גרייט

דיא מענה פון איין לאנד איז אין אלע דריג ווי עס ווערט ריכטיג גרייט איין קניג אפילו אפילו וואס ער איז
 גאר איבער איין פערד כחו און גרייט ווערען (דעקטמאל קען ערסט און גיט ווערען די גרעכטמייט (ואתב) דר ווס
 לייבט געלט וועט קיין מאל גיט וואס ווערען מיט געלט אונ ווער עס לייבט אפליע דר וועט גיט האבן קיין פרוקט פון
 זיין ארבעט דאס און איז גאר איין חבל (ברכות) דען ווס מעהר פר מעקען מען האט גפיען ויך דרום מעהר עכער
 אונ ווס דר פון דר ווייט אריין פאר דס ער וועט עס צו מיט ווייטע אונען (מתוקה) ווס איז גאר דער צראח מיט
 דעם ארבעטס ער צו ער עקט פיל צוא ווייזענע אונ וועטמייט צאמט גראדע דעם רייכן גיט שטאפען וויא
 צו נאך איז דא איינע ביינע גראמקייט ווס און האב איר געקען אונטער דר וון אונ דס איז און און ערשט וואס

כִּי לַיֵּשׁוּעַ: יֵשׁ רַעְיָה חֹזֶה רֵאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר שָׁמֹר כְּבַעְדָּיו דָּרְעָתוֹ: וְאֶבֶר
הָעֶשֶׂר הָיוּ בְּעֵינָיו רַע וְהוֹלִיד בֶּן וְאִין בִּידוֹ כְּאֵמֶה: כְּאֵשֶׁר יֵצֵא מִכַּמֶּן אִמּוֹ עָרוֹם
יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשֶׁבֶא וּמֵאֻמָּה לֹא יֵשֵׁא בְּעַמְלּוֹ שְׂוִלָּה בִידוֹ: וְגַם זֶה רַעְיָה חֹזֶה כָּל
עֹמֶת שָׂבֵא בֶן יֵלֶךְ וְזֶה יִתְרוֹן לוֹ שְׁעֵמֹל לָרוּחַ: גַּם כֹּל יָמָיו בַּחֲשָׁד יֵאֱכֹל וּכְעַם
הַרְבֵּה וְחֲלָיו וְקֶצֶף: הִנֵּה אֲשֶׁר רֵאִיתִי אֲנִי מִזֶּבֶד אֲשֶׁר יָפָה לְאֵבוֹר וְשִׁשְׁתּוֹת וְלִרְאוֹת
מִזֶּבֶה בְּכֶּ עֲמָלוֹ שְׁעֵמֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ מִסָּפֶר יָמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי הוּא
חָלָקוֹ: גַּם כֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר וּנְכֻסִּים וְהַשְׁלִישִׁי לְאֵבוֹר מִמֶּנּוּ
וְלִשְׁאֵת אֶת חָלָקוֹ וְלִשְׁמוֹת בְּעַמְלּוֹ זֶה מֵמֶת אֱלֹהִים הוּא: כִּי לֹא הַרְבֵּה יוֹפּוֹר אֶת
יָמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ:

וַיֵּשׁ רָעָה אִשָּׁר רָאִיתִי מַחַת הַשֶּׁמֶשׁ וּרְבֵהָ הִיא עַל הָאָדָם׃ אִישׁ אִשָּׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עוֹשֶׁר וְנִכְסִים וְכָבוֹד וְאִינְנו חֹסֵר נִפְשׁוֹ מִכָּל אִשָּׁר יִתְּאוּהָ וְלֹא יִשְׁלֹמֶנּוּ הָאֱלֹהִים לְאִכּוֹר מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נִכְרִי יֵאבְדֵנוּ זֶה הַכֹּל וְחֹדֶי רָע הוּא׃ אִם יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת וְחֵיהָ וְרַב שְׂהִיּוֹ יָמֵי שְׁנָיו וְנִפְשׁוֹ לֹא תִשְׁפַּע מִן הַמּוֹצֵבָה וְגַם קְבוּרָה לֹא חֵיתָה לֹא אִמְרָתִי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל׃ כִּי בְהַבֵּל בָּא וּבְחֹשֶׁךְ יֵלֶךְ וּבְחֹשֶׁךְ יִשְׁכַּב וְגַם שְׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יֵרַע נַחַת לִזְה מוֹת׃ וְאִלּוּ חֵיהָ אַרְבַּע שָׁנִים פְּעָמִים וּמוֹצֵבַת יִכְבֶּה׃

משלי יעקב

[illegible][illegible]

פירוש ע"מ

אין איינס און גארטל גלאזן גאר צו זיין אונגלעך (וואר)
זייער אפט פאר לייט וואס זייער געזינדע און איין זייער
שלאכטע אופן און ער האט געוואלט זיין ווערן האט ער
שטענדיג געזאגט דאס פון און זיין האנט (פאלער) וויא ער
האט געזאגט פון זיין בויסלעך און ערשט ער וואס צו
זיין צוריק און ער איז געקומען און געשטעלט זיך גאר
גוט פון זיין פאר הארענטען פון זיין ער וואס ער מיט
פארן אין זיין האנט (ווי ער) און דאס איז אייגענע שלאכטע
גאנצליכע דאס אקראם ווי ער איז געקומען הארעט און גייט
דא צוריק און ער גלייבט אים דער פונדאמאנט ער וואס
אמאמעט פאר דעם וויינט (גם) און אלע וויינט מען
לעבן עסט און דאס איז פארשטעלט ער פאר ערשט וויינט מען
אין צולתאנו האט אים איבער פארשטעלט און געקענט זיין
צאכען (הנה) און און האט אים שוין איינע געזעהן דאס אים
געשטעלט און צו עפען און צו פארשטעלט און זיך פארשטעלט פון מיט
זיין פארשטעלט און ער האט פארשטעלט ווי ער האט זיך
זייענע דעם אמאמעט אונטער דעם און דאס איז געזעהן מען
פון זיין געזעהן ווי ער האט אים באשטעלט דעם גאר דעם
און זיין מיל (גם) און ער געזעהן ווי פארשטעלט און זיין
האט דאס אים געזעהן פארשטעלט און גאר און דאס אים דאס
געזעהן זיך פארשטעלט דעם פון און צו זיין מיל
פאר זיך און צו פארשטעלט זיך מיט וויינט פאר הארענטען דאס
אלץ איז אמאמעט פון דאס (פאר) דעם ער האט געזעהן דאס
עס געזעהן מיט פאר זיך מען פון זיין לעבן און דאס וועט אים
העלפן זיך פארשטעלט זיין הארענטען

וְיִשְׂרָאֵל עָם אִיז דא איין אומגליק ווס איך האב איין
 זעהן אגטר דר וון אונ ויא טרעפט זייער פיל בייא

דעת לעמשן (איש) עס איז דא אזוי פארט קענישן
 וס וואלט אים שוין גאר איין פערט פון אַלץ דינע וס ער
 וועט זיך שוין דא איין קלעקער נויטס עס דאס איז
 גענוג פאר אים וועגן אים וועגן אים פיל יארן לעבן
 גור. פיל יום וועט עס פארענדיגן אונז
 פאר גאנץ. פיל יום וועט עס פארענדיגן אונז
 פאר גאנץ. פיל יום וועט עס פארענדיגן אונז

דא: יאה הלא אל מקום אחד חכד הודק: כל עמל האדם לפיהו וום הנפש דא תמלא: כי מה יותר דהבם מן הכסיל מה לעני יודע להודק נגד החיים: טוב מראה עינים מהלה נפש גם זה הכד ורעות רוח: מה שהיה כבר נקרא שמו ונודע אשר הוא אדם ולא יוכל לרין עם שתקוף שהתקוף כתב: ממנו: כי גש דברים הרבה מרבים הקד מה יותר לאדם: כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חי הבלו ונעשם בצל אשר מי יגיד לאדם מה יהיה אחריו תחת השמש:

ז טוב מ רבתי שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו: טוב לזכות אל בית אבד מלכות אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם ורחי יתן אל לבו: טוב פעם משחק כי ברוע פנים ייטב לב: לב חכמים בבית אבד ולב פסילים בבית שמחה: טוב לשמוע גערת חכם מאיש שומע שיר פסילים: כי בקול הסירים תחת הסיר כן שחוק הפסיל גם זה הקד: כי העושק יהולל חכם ויאבד את לב מתנה: טוב אחרית דבר מראשיתו טוב ארך רוח מנבה רוח: אל תבהל ברוחך לכעוס כי כעס בחיק פסילים ינוח: אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאדלת

פירוש ע"מ

משלי ועבר

אל תבהל ברוחך לכעוס. די ואלסם דיד גיש איידין אין כעס צו ווערען. למשל עס איז אמאל גוען אפליך אנדערע פסן און די קלענקסטע וינד נס מען קס גען אים גינדיקס. איז ער באלד אין כעס גווארן און קס גהייסען מען וואל אים שוין הרגען. אמאל קס וויינס אנגעקס גטראקן אונלאז וויי. סראגעניג די בלאז וויין קס אים אשטאקע נסאן די האנט און אביסל וויין איז פו נאסען גווארן. די קנעכס קס אקום נסאן און דעם סוף און קס גוען ויין כעס גווארען דער מיט און פשוטא שוין ווען ער גענוסט גאר גיש (בי) דען וואס האט מער אפליי אין חכם וום דארכט ויין פראיינס גארן. צו וום גיט דעם ווארען גלעריקטן מענטשען צו גיין אנגעקענען דעם לעבען ורס הייט דעם לעבען די וויידר צוא ויין (טוב) עס איז פיל בעסער איין פו געניגן וום די אונן ועהן איידר די גלויבטיקייט וום דר נפש יאגט ויך אימער נאך דס איז און נאר איין הכל און איין ווייטיגער גאנאקן (מה שהיה) וום איינער איז גווארען איין אירער אדער איין רייכר איז שוין לאנג ויין נאמען און אן גרופן גווארן פון גאט דס הייט עס איז בשמיט פון גאט און ער איז גוואוסט דס. ער איז נאר איין מענטש אונקען ויך גיש משפטן מיט דעם וום איז שטאנאקער פו אים דאס הייטס ער קען די פאשטימונג גיש איבער מאכן כפן איז איוויסט די פיל הארענאנין (כי יש) דען וועט עס איז פון האנדן פיל ענגיגן. וום ווי מערן נאר הקלים אונ דעם אונגלייכט פלייבט נאך גיש דר פון (בי) דען ווער ווייט וום עס איז בעסער פו דעם מענטשן אין וויינס לעבען אין די גלייכע איוויגליגן טעג פון ויין נארישן לעבען אונ ער וואל עס טאן איז דעם קורצען לעבען וום דאפט איבער ווי איין שאטן ורס הייטס וום עס איז קיין צייט אים גיטא דך און נאר מיישט צו ויין וואס בעסער צו טאן אונ דר צו נאך ווער וועט עס דער ציילען דעם מענטשן וום נאך אים וועט ויין אונקטן דער וון (צו וועט מען אים לוכען אדער נאר אים לאכען):

ז (טוב שם) אונטער נאמען איז בעסער פו גושן אייד און אין דעם טאג פון טאט איז דר שם טוב בעסער פו דעם טאג וום דער שם טוב איז גארן גווארן ווייל דענקטמאל קען נאך גיש גוואוסט אונ דער שם וועט ויך האלטן (טוב) לזכות עס איז גלייכר צוא איין אבד צוא גיין איידר צו גיין אין דעם וום פון איין סאליציט ווייל דער טאט איז דר סוף פון אישליכן מענטשן וועט ויך דער לעבדיג קעמן צום האנדן (טוב פס) עס איז בעסער און איידר ווייט ארום דעם פסעס קען דעם וום קס גינדיקט קעגן אים איידר ער וואל אים ווייטען אנגעקסטער דען דורך דס פאר דריסליכע געוויסט וואס ער ווייט אים בעסערט ויך דאס הארץ (עס קהיט ויך אפ דורך דעם די שטאה) (לב) דאס הארץ פון די קניג איז אין הוץ פון איינס אבד ווייל סראקטן פון טאט אונ דאס הארץ פון דאס גארן פון דאס גארן פון שמה ווי דער מאנן ויך פון אים (טוב) עס איז בעסער צוא הערן דעם בייגן איין חכם איידר איין מענטש וואל הערן דעם ויגען פון איינעם גארן (בי) דען ווי דס גרעסקן פון דא דערנאנטן טאט וום ווען גאר אן אשום ויגען און איז דס לאכען פון איין נאכען אונ דאס אפרייליכקייט איז און איין הכל (כי העושק) דען דא צייט וום מען ריכט כרי צו הערען נארישקייט פירט אראפ פון ויגען דעם גרעסקן חכם אונ עס פירט איידר די הארץ וום אונ פאשטאנן מיט גוטע מעלות (טוב) עס איז בעסער דר סוף פון דר וואל איידר ויין אן הוב (ווייל מען ווייט נאך גיש ווייט עס וועט ויך אום לאזן. עס איז בעסער אן מען דער לענגסט דעם גארן איידר איין שטאנאקער גמיט וום האלט גיש איין דעם כעס) (אל תבהל) דא וואלט ויך גיש בעצילן מיט וויינס געמיט צו ווערן אין כעס דען דער צארן ורשט גאר אין דעם שום פון דעם גארן (אל) די וואלט גיש נאמען וואס טוט ויך דא פארט דאס די גרשטע צייטען וועגן גווען בעסער פאר דאס איינטיגע צייטען דען מיט חכמה הקמה דרוף גרענקט ווען עס איז גיש אפגעקליבן אן די צייטען נאר

קברים ובאו וממקום קדוש יתלכו וישתכחו בעיר אשר בן עשו גם זה הכי : אשר אין געשה פתגם מעשה הרעה מהרה על בן מלא לב בני האדם בהם לעשות רע : אשר חוטא עושה רע מאת ומאריך לו כי גם יודע אני אשר יהיו טוב ליראי האלהים אשר יראו מלפניו : ומוב לא יהיה לרשע ולא יאריך ימים ככל אשר איננו ירא מפני אלהים : יש הכי אשר געשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים אברתי שגם זה הכי : ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא יקנו בעמלו ימי חיו אשר נתן לו האלהים תחת השמש : כאשר נתתי את לבי לדעת חכמה ודראות את הענין אשר געשה על הארץ כי גם ביום ובלילה שנה בעיני איננו ראה : וראיתי את כל מעשה האלהים כי לא יוכל האדם למצא את המעשה אשר געשה תחת השמש בשל אשר יעמוד האדם לבקש ולא ימצא וגם אם יאמר החכם לדעת לא יוכל למצא :

פירוש ע"ט

משלי יעקב

נוסח דעו באמת איז יענער גענון א אריסאן נאר געביר א איש כפונק גיט אזוי וויא דיא היינטיגע וועלט בעזונותינו הרבים מען בארעכטנס בארד דעם אריסאן דאס ער געס גוט . פארקערט מען בארעכטען דעם אריסאן דאס ער איז איד אזוי גוט אפגעשט וויא איד . איד בארעכט מען פארקערטען די גויסע צייט מיט דעם וויסן וועג אז צו גרייסן ויד ער געבירט דעו וועט מען גענון ווערן פון אלעם שלעכטען . מיר געבירט ככה משלוח דם דמיטה פון צדקה באשענוט פון מוים . דיא גמרא זאגט אין שבת רבי עקיבא האט גתאם אשכנזי איד אפגומע טאכטער . האבען די שטערן ווערן גאנצט דאס אין חופה טאג וועט זיין ווערן געבירט פון אשכנזי איד און זיין וועט שטארבן . עס איז געקומן אידר חופה טאג האט רבי עקיבא גפאכט אגורטען פאל מען האט איין געלאדען פאר גרויסע געסס אלע קשרתים האבן גתאם צוא סודין ביא דיא גרוס אריסאן געסס דאס זיין האבען נאר גיט בעאבאכטעט אויף דעם אריסאן ווס איז אריין געקומען די פרושע בלח הם אפער געווען דאס קיינער בארעכט ויד געבירט גיט אים אויף דעם אריסאן הם זיין ויד אויף געוויבן פון איר שטור אונט האט געשטען ויסצוין דעם אריסאן זיין דאס אים דער לאנגס פון די בעסטע שפיין אונט דיא בעסטע ווייזען דער אריסאן הם זיך גלאס ווארל גיין שר האט זיך ביי אידר באדאכט אונט דאס זיין געבענשט מיט אים גווען ווייטע היים איז די בלח באפילט אריין גגאנצן אין גארטען זיך אפ קיחלען אונט זיין דאס זיך געשעס געבען דיא צוים פון נאכטן . די קרוין וואס זיין האט אויף זיך געטראגען האט זיין פון קאפף אראפ גענומען אונט דאס אריין געשטעקט אין אונט פון די צום . דיא קרוין האט גתאם שטעכענדיגע שפיטצען זיין דאס דיא קרוין צוריק אן געטירן אונט זיין איז אריין אין שטוב צוא אידר פאסער . רבי עקיבא איז דר ציטערט געווארן וועגנענדיג דעם אויף א שפיטע פון דער קרוין הענגט אפמיט שלאגט מיט דעם אונט אן געפענט האט איר דר פאסער גפרעגט זאג מיר מיין קינד וואס פאר אפציה קאמטו נסודין זיין פריצילט אים דיא מעשה מיט דעם אריסאן האט רבי עקיבא גאנצט צאגער איד רעכט וואס עס שטייט צדקה תפיל ממות . ווערט מען דאס אפציה דאס זיין אפ פון אלעם שלעכטען :

אונטער דר וון וויפאל אויף דר מענטש זאל זיך בעסטיהן עס אונט ווען אפילו איין נאכט זאל זאגן ער וועט צו וויסן וועט ער צו די גיין וועט ער עס דאך גיט קענען פארשטען (ווס) אויף גיט קענן פארשטען :

קהלת י' י"א

וְהוֹצֵאת רָעָה: וְהִסְקֵךְ יִרְבֵּה דְבָרִים לֹא יָדַע הָאָדָם מִה שִׁיחֶיהָ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו
מִי יֵגִיד לוֹ: עַמֵּךְ הַכְּסִיפִים תִּינָעֲנוּ אֲשֶׁר לֹא יָדַע לִדְבַח אֶל עִיר: אִי דָף אֶרֶץ שְׂמִלְכָהּ
גָּעַר וְשִׁרְיָהּ בְּבוֹקֵר יֹאכֶלֶת: אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמִלְכָהּ בֶּן חוֹרִים וְשִׁרְיָהּ בַּעַת יֹאכֶלֶת
בְּבוֹקֶרָה וְלֹא בִשְׂתִי: בַּעֲצָתָם יִמָּךְ הַמִּקְרָה וּבִשְׁפֹלוֹת יָדִים יִדְלוּף הַבַּיִת: לִשְׁחֹק
עוֹשִׂים לָחֶם וַיֵּין יִשְׂמַח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֶּזֶב: גַּם בַּמַּדְעָה מִלֶּךְ אֶל תִּקְלָהּ
וּבַחֲדָרֵי מִשְׁבָּכָהּ אֶל תִּקְלָהּ עֲשִׂיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעֲדֵי
הַכֹּנָפִים יִתִּיר הַ יֵגִיד דָּבָר :

יא שְׁלַח דְּחִמָּה עַד פְּנֵי הַמַּיִם כִּי בְרוּב הַיָּמִים תִּמְצְאוּנוּ: תֵּן חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְנָם לְשִׁמוּנָה
כִּי לֹא תִדַּע מָה יִהְיֶה רָעָה עַל הָאָרֶץ: אִם יִמְלֹאוּ הַעֲבִים גִּשְׁם עַל-הָאָרֶץ יִרְקוּ

מישלי יעקב

שלה לחנה ער פני המים בי גרוב הימים
תמלאנה. מען דארף מוהן מיט יעדען תפס דען עס
וועט אסאך ברענגען נוצענען און וויא מיר פלינען אפמשה אין
קירש רבי אליעזר בן שמעון און אסאל גענוגען אפצאיען און
דעם רבי האט ער געזען אליינס שטעקען זיך אין וואסער און
אלע מענטשען זענען דאראפ צום גרוינד. גאר איינער פון דיא
געשעצטען האט געזען אזוי גענוגען וואסער ארום אברעם
דיא איינען פון די האפטן איז געווארפן אהין און אהער בי
דאס, ער איז נאכעם ארום אהין געפאלן און האט זיך באהאלטען
אונטער דיא בייסער אידען זענען פאר בריא גיבאנען איז ער
ארויס פון זיין באהעלטניש און האט זיי געזעסן ווי זאלן און
אברעם האט האפטן אהען אים געבען אפצאיער און צו שוהן נאר אפ
ווייל דיא ערמער האבען דיא אידען און דויער צייט ווייטער
זענעקעס געוהן און דער מענטש איז געווען פון רוש האבען
זיך אידען אים נאך גום און געשטען ווי האבן זאגנס (בן ארדך
גל אורבך ח') און זענען אונזען האבען. רבי אליעזר בן
שמעון האט דעם אלץ געזעהן פון ווייטן פון האט אים זיך נאך ווייטער
פארבראטען דען דיא לחד ואנס מין זאל מוין נקמה געסען
פערס נאך זא זינגער איז אין אונקאטליק. דר אונזער איינער
ערמער איז געגאנגען דעם ברב אליעזר און זאגט צו אים איך
זעה דאס דיא ביסן געהר אונטערגעליכער און געזענעקער
מאגן געבראכט דך און מיר און גיב מיר עפס און צו שוהן
רבי אליעזר האט אים געסאן דעם אונטערגעליכער וואס און האט
אים געזעהן און צוא סאן ער האט אים און געבראכט צוא
זיך אין אהין און האט אים געזען צו אים געזען און שוהן
ער האט אים געהאלטען בריא זיך אין אהין געליכע סענ בז
דעס ער איז צו זיך געקליבען דעם אליעזר האט אים גיט בקריי
און אהין געליכע זיך צו אים געזעהן ווי צו אים געזעהן. דיער
אויס איז געווען איינער פון דיא שרי המליכה וואס אין רוש
אונז ער איז צוריק מוין רוש. דאנערמאן האט זיך געשאקט דס
דאס האט איז געשענען אונטערגעליכער און געזעהן אים זיך געשען
אויס האט ער זיך דאס געזעהן ווי דאס האט אים געשען אים געשען
און זיך האבן געלאפט פון וויין אונקאטליק. ער האט ארום געבען
אפצאיער דס מען זאל אלע אידען געשטעלען מענער און ווייב

פירוש ע"ט

אוי דער פעל לשון הרע (דבר) די רייד פון דעם קליינען
מאד נישט אים צו תל אפר די רייד וואס גייען פון דעם
ארגינס לעפען טוען אים זאציען פאר דארגן (תחת)
אנפאנגט רייד פון זיין מול אים נארשטיקט אים דעם גענעד
פון זיין מול אז איז איינע ביינע דומהיט (הסכל) און דעם צו
נאך פלדירט דר גאר וויער פיל נעמקסט איבער וועגן
אונז קען דעם מענטש קען גאר נישט וואס עס וועט זיין
אונז איבער אונזעלע זאכן וועט זיך נישט זיין נאך אים דעם
זענער קען עס אים זאגן (עמל) דעם בעמיהו יחזקאל איין נאך
דעם וויסן וועט מען קען נישט וויסן פאר מאקרט אים וויין פאר
שטאנד דעם ער ווייס שוין נאך דעם נישט אפילו ווי אזא
גאנץ איין דער מאקרט שטאנד דעם הייסט ער פאר דרייט
זיין קאפ דעם ער פארשטייט נאך נישט אפילו די געוואקסע
און (א) ווייז דאך וועט דעם דעם פירט דעם ווי אקט
אונז וועט דעם פירט עפען גאנץ פאר די הייסט וויא
געבן זיך דעם געטעניס פאר דעם פארן (אשרה) וואו
אוי דער לאנד וואס דיין לאנד איז איין פרייער מאן פון
אנפירערע תולות אונז וועט זינע העלען עפען גאר איין
דער צייט עס זאגן גאר איין דעם גענן פון גבירה פון
מלחמה אונז זינען נישט איין ווען (אשרה) דורך פאליטי
ווערט נידעריג דער באקאן דעם הייסט ווען מען פאלט
זיך ארום צום עקוה איין הוי ווינט דער פאלקען אונז
ווען מען האט דא הענט אונטער זאגלען קאפעט
לשון איין שטוב (אוי שטייט אונז ווען מען גיט אים
השגחה איבער איין לאנד) (לשחוק) איין אלאנד ווי מען
מאכט מאד איין צו ערעכטען זיך (אפרע) נישט אונז זיך צו
געטען אונז ווי מען זאגט וויין אונז דאס זעלן צו
עפרייען אונז אונז נישט אונז גאר די געווענליכע צו ערמאנען
דאמטן געטעכט שוין געמט אונז אלעס דעם הייסט אונז
שוין דאמטן מיט געמט אונז צו מאכען (גם במדק) אפילו
אין דיין געמט אונז אונטער קיין קלייב נישט אונז אפילו
אין וועגן צייער אונטער נישט שטייט אונז ווייב
מאן דעם דר פייגל פון היסט וועט דיין קול אונטער טראגן
צו ווי אונז די געפליגלע פייגלעך וועט אונז פאלקען
דיין ווערט אונז דא האסט אונטער זאגלען וויא
(שחח) (חמה) לא אונטער זיך ברשט אונז דעם וואסער

[illegible]

ואם יפול עין בדרום ואם בצפון מקום שפול העין שם יהוא: שומר רוח לא יורע וראה בעבים לא יקצור: באשר אינה יודע מה דרך הרוח בעצמים בבטן המלאה ככה לא תדע את מעשה האלהים אשר יעשה את הכל: בבוקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך כי אינה יודע אי זה יכשר תהא או זה ואם עליהם באתחיל טובים: ומתוך האור וטוב לעינים לראות את השמש: כי אם שנים הרבה יתהא האדם בכלם ישמח ויזכור את ימי החשך כי הרבה יהיו כל שבת הכל: שמה כהור בלדתה ויטיבה לבך בימי בחורותיה והלך בדרך לבך ובמראה ובמראי כתיב עליך ודע כי על כל אלה יביאה האלהים במשפט: והסר פעם מלפך והעבר רעה מבשרך כי תצדות והשחרות הכל:

יב וזכור את בוראך בימי בחורותיה עד אשר לא יבא ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ: עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים וישבו העבים אחר הנשם: ביום שיעזו שומרי חבית והתגותו אנשי

משלי יעקב

פרוש ע"ס

אז קנודר אין איין סאג. די אידן האבן דער הערש דיא גורח האבען וויא געקלאגט און געווינט ווי זענן געקומן צו מאסע צוא רבי אליעזר בן שמעון וואס ער וואר דער גרוסער צדוק אידן אנדערש אים סאגט (אנלעגהערטער) ער גר נאל פארן קיין רוח בעשען דעם קייסר דאס ער נאל מבטל ווין דא גזרה ווי האבען אים אדך מיט געבען אנדערש פערענעם פאר דעם קעניג פער סוויגד גאלדענע דבאקסען רבי אליעזר האט גאר ניש געקענט אז עס איז דר געליבדער קעסער וואס ער האט ווי אדער אים דער באריקט ער איז געארבעט מיט אנדערש הארפן קיין רוח ווי ניד בקער ווין פאר איין ער איז געקומן אין דר געגנענעם שטאט רויס ער איז גלייך געגאנגען צום קיינעליקען דאך און געוויסען מעלדן דם איהודי פראגאנט אנדערש צו האבן ביי דעם קייסר. דער קייסר האט געקענט ערליכע אים אריין צו לאזן רבי אליעזר איז אריין געקומן אין דער קעניגליכע ואל האט אים דער קייסר גלייך דרגעטט ער האט ויד געבען א הייד אויף פון ווין שטחיל און האט אים גרוס כבוד געווינען דער קייסר פרענט אים וואס איז דיין בקשה רבי אליעזר נאנט מיין בקשה און אנקאסט קבלט ווין די גורח פון אידן דר קייסר נאנט ווי האבן דאך אדער פערדינט דאס דען עס שטייט אין איינער סורה (לא תתעב ארומי כי אחיה הוא) אנקאסט נעמט פאר אים ווירדען די אקט פון אדום וויל ער איז דיין ברויך דלסוף האבן ווי מיד געשטעלט און גלאבט פון מיין אויפגלייך רבי אליעזר ענטפערט אים דם האסט העכט קאכער דאך דעם גוט דם די אידען נוס האבען דר גשאלטען זענן גוים פון געווינעם געארד דען א ארגענליכער איד געטויש ויד געקנישט און אז ווי די ביסט דאך א ערליכער קעניג רעגירט דאך מיט העכט דבאקסען גוט באשטראפט קיין אומשולדיגע פון שולדיגע. ווס זענן שולדיג אלץ אידן. דר קייסר ענטפערט אים דיין גוט געכעט גאר דאך אקט אידן. דר טייל דר האסט מיר פיל גוטס צומאן אדך וואס אפ די גזרה און דם גאלד ווס דוא האסט מיר געלאבט אפמאכט שטענדיג עס דיר פאר דיין ארגענליכע רבי אליעזר איז צוריק געבירט גורד נאך ווין שטאט אלץ אידן זענען אים אקליגן געגאנגן מיט פויגלן און מיט סענין און האבען געזאגט עס איז מקיים געווארן דער פסוק (שלא לחרש עיני פני חכים) שייך דיין גרוס אדך דעם וואסער דען נאך פיל מעג העכט עס געניגן:

געענטשען ער מעג ווין וואו ער איז (שומר) די נוס ווארט מיט דעם זעלנען אויף איין גוטן ווינט דער קען גלייבן גוט געווינט און דר נוס קעמט אויף דא וואלקען (ער ווארט מיט דעם שטיינדיג ביי עס ואלן קיין וואלקען ווין) דר קען פלייבן גוט געווינט וואו און מיט דעם מענטשען וואס באקומט אלץ ווען און וועלען צוא טאן חסד דער בלייבט גוט געטאן (כאשר) אזוי ווי דו וויסט גוט וועלכען וועט נעמט דר ווינט גיין אז ווין מעג ווייסט גוט נוס פאר קנודר עס זענען אין דעם פילן בוך פון אים פראג אזוי קענטשען גוט וויסט דא ווערס פון קאסט נוס ער וועט אלץ טאן ווי קענטשען גוט וויסט נוס עס קען דיר שרעפן (פבוקר) אין דער פרי וואו זייעט נאכען און אבינט צייט נאל דיין האנט אדך גוט אויף דערין צו ווין וואס הייסט דו וואקסט טאן דעקא אלץ צייטן דען וויסט גוט וועלכע וועט ווין גראטער צוא די אדער נענט אדער פרידע גלייך וועלן גוט ווין (מחוק) מען דארף ברעכען דאס האטשען דם לויטענע לעבן אים וואס און עס איז א גענום פאר די אונז צוא ווערן דא ווין דם הייסט צוא לעבן (כי) און אפילו אז ער וועט שוין פיל גאר לעבן און וועט ווין אין אלע ווארן פרייען דארף. ער וויר אדער דער פאנל די סינגערטע טעג (נאך דעם מאט) דם ווי וועלן ווערן דען וואס אלץ נוס עס און איז גענום דאס גאר אין הכל (שמה) ווען רוא וועלער טאן פרייסט ווין אין דיין אייגער און עס וועט דיר ווין גוט אויף דעם הארצין איין זייעט וועט טעג און דו וועסט גיין אין דא וועלען וועלכע דו הארץ גלוקט און וועלכע עס געשען אין דא זייעט אונזען מונט אדך וויסט דאס אויף דא אלע וואכען וועט דיר גאט גרענגע צום משפט (אין זעכס עולם) (והסר) וואקסט דרום אפ טאן פון דיין הארצין אנלעכע וואכן ווס דר צארגען גאט און מאל אפ בייטעס פון פיל לויב. דען דא גענוסטיקייט פון דער קיינעדיגט און פון וועלכע איז גאר הכל:

יב (וואר) און דר פאן וויר אן דיין בורא אין דא מעג פון זייער וועלכע געפאר עס וועלן נאך קומן די שלעכטי מען וואס הייסט דם עלטרא און עס וועלן גלייכן די ווארן נוס די העכט נאנט דם אדך האב קיין לופט צוא וואו (ער) געפאר עס וועט ווערן פרישטער דא וון און איינער לויטענע און די קענען מיט די שטערן וואס הייסט דא וועלען וואו די וואלדן קענען פאלן ווערן נאך דעם צייט פון דעם הערשט (אנשען) וואס דאן איז דער נהימ

דעגן (דס הייסט אין די עלטערע ווארן) איז שוין וואו אין דער איינער פאר האמערט דם באלד נאך דעם אום רעגנען נאך

ההיל ובמלכו המוחננות כי מעטו והשכו הראות בארבות: וסגרו דלתים בשוק בשפל קול המהנה ויקום לקול תצפור וישחו כל בנות השיר: גם מנבוה ייראו וחתחתים בדרך וינאץ השקר ויסתכל החנב ותפר האביזנה כי הולך האדם אל בית עולמו וסכבו בשוק הסופדים: עד אשר לא ירתק ירחק כתיב חבל חספה ותריץ גלת הוזהב ותשבר בר על המבוע ונרוץ הנגלה אל חבור: וישב העפר על הארץ פשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה: הכל תכלים אמר הקהלת הכל הכל: ויותר שהיה קהלת חכם עוד למד דעת את העם ואזן ותקר תקן משלים הרבה: בקש קהלת למצוא דברי חפץ וכתוב ישר דברי אמת: דברי חכמים בדרבנות ובמשמרות נטועים בעלי אספות נתנו מרועה אחד: ויותר מהמה בני הוזהר עשות ספרים הרבה אין קץ ולמה הרבה יגיעת בשר: סוף ס' ובהי דבר הכל

פירוש ע"מ

קופין או ויזר אנדרע וואלדן (פוס) אין זענע צייט הייבטן שוין און צו ציטן די וועקער פון שטוב און עס הייסט די הענט ווס זענען די וועקער פון גוף און עס קרייזן ויה אום דא אגליש תולדים און הייסט דא פוס ווס זענען די שטארקסטע אגרים פון מענטשן דען ווי שראגין און ויה דעם גאנצן גוף און עס הערין שוין און די מיל שטייגער (דס איז די ציגער ווס צו מאלן דס עסין) דען ווי ווערין ווייגט און עס ווערין טונקל די שובן אין די פענקער (דאס איז און אויגן) (קשר) און עס טאר שוין פר שלאקן די מירן ווס זענען אפין צום גאס און הייסט די מירין ווס עפניין ויה אין גוף ארום צו לאזן פון איינווייניג דורשן דען עס ווערט גיערעג דר קול פון דא מאהלונג (דאס הייסט עס הערט און דא פארדייאונג אין קאגן און מען שטייט און פון שלאקן און ווערט נאך) אפילו דורך איין שטים פון איין פוגל און עס ווערען גיערעג אלע בלייזן ויה דאס הייסט דא פלי פון וויין שטימע (בס) און פאר אקליין בערגעלע האט מען שוין מורא און מען האט שרעקענעש גיערעג אין וועג און עס שפראצט ארום (עס טייזן ויה ארום דישפנין פון די בייגער פון מאגנקייטן) און עס ווערט אים שווער וויין אונטער פאר און ווערט פאר שטערט דא לעבענס דאס (פי) מען דארף געזענען דאס

משלי יעקב

סוף דבר הכל נשמע את האלהים דא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם. דא ספרים תקדושים מייסדן סוף דבר דר תכלית פון גער נאך הכל נשמע אלס ווס דער מענטש פאר און רייד און אפילו דאס וואס ער שראקט ווערט דעם אייבערשטן דען פר אים איז אלס אנטפלעקט איבער דעם את האלהים דא האב מורא פאר גאט דר וואס נישט עובר ויין און לאז דעם וואס מען טאר נישט מוהן וואס נישט טוהן וואס מצותיו שמור און יגיע מצות עשה תמים אס דס הייסט דא מצות וואס ער הייסט דיר טוהן וואס טוהן כי זה כל האדם דען דא לאזין מיט דא מצות עשה ווען ריכטיג אקריגן דעם מענטש צוויי הונדערט און אכס און פערציג לאזן איז אקריגן דא אכרס פון מענטש צוא וויין דס אז מען טוט חילת אגבירה שטייט מען ויה אס אגבר און ער וועט דאס צום סוף און יענער וועלט זעהן וויא פיל אגרים אים וועט פעלן און ווי אקאליע ער וועט אום זעהן פר יעדער געביר. און דרייא הונדערט סוף און עקציג מצות עשה אקריגן דר אנדערן פון מענטש צווייין דס אזו גוט ווי יעדעס אנדערס נישט דאך חיות דעם מענטש דען דא בלייבט זענען דאך דעם מענטש חיות אזו און איז יעדער מצות אפריש חיות:

דר מענטש גייט אימור צו געהענט צו וויין אייביגן היים און דס עס וועלן ארום גיין אין גאס דא באקלאגער (דר צוילענדיג וועג מעשים דרום דאך מען טאן גוטע פעשים ווס זאלן וויין צום ביי שפיל פר דא ווס וועלן בלייבן) (ער) דר וואסט דיר דער מאנען אן דאך פאר גאט עס צו רייסט ויה די וילברגע שטור און איז דר ווס השדרה וואס איז וויא ויה ויה און עס צוא בעקעט ויה די גאלדענע שאל און דא דער מוח ווס ער איז אזו וויא איין שאל און עס ווערט צו בראיין דר קרוג ביא דעם קוואל וואס דר גערער ווערט צו בראיין ביא דעם קוואל פון לעבען דאס הייסט און דען לעבעדיגער וועלט און דא קאלענערדאקע דייט ויה אנדערס אין ברויגען דעם הייסט דער גאנצער רעדיר פון לעבעדיג און דאס אין קרן (וויש) און דא אקליין ויה אום דען ער צו דר ער (דאס הייסט דער קערפער וואס ער איז נאר שטוב ווערט וועדער שטוב) ווי פריער איז געווען אגב די נשמה קערט ויה אום צו גאט ווס ער האט איר דעם מענטשן געגעבן (הכל) איין חבל איבער אלע תכלים וואס קהלת אלץ דירג איז איין חבל (ויותר) אויפער דעם ווס קהלת איז געווען איין חכם האט ער נאך געלעהרנט דעם פאלק חכמה און האט אלץ אום געזעט נאך גאנצער רעדיר פון לעבעדיג און דאס פאר פארשידן פיל משלים (בקש) קהלת האט איבער וואלט איין וויין וואס אלץ אום געגנים וואס עס איז אלוסט ווי צוא הערן און אלץ וואס נאר ריכטיג גישריגען איז וואהרע ריכטיגע רייד (דברי) ער האט אים גיזכר דר וייד פון חכמה ווס זענען ווי דא גלייכע שטעקעס וואס מען לייגט מיט וויא דא אקליין ביא דעם אקערין (קען וויא פארין אויך דעם מענטשן אין גראדען וועג) וויא זענען פעסע וויא איין גיטלאנגעס געגיל אין אונזנט ער האט גיפארשט דא רייד פון דא חכמים וואס האבן געטאמילט דברי חכמה וועלכע עס זענען געגעבן גיטאנן פון דעם איין מורא ווס ער איז דר פיטער פון דער גאנצער וועלט (ויותר) און נאך פר אלע דיע עגנים וואס דא איז גישריבן וואסט דא דיר מיינ מיד אריין היטן. דען ווען מען זאל איבער אלע עגנים פאבען פיקער וועט דאך היין געגערענען און עס וועט וויין איין גרויסע גישרעקע וועלכער עס וועט ערמינן דעם קערפער (סוף) דאס געזעט אגב פון אקערע רייד פון דס אלץ וואס דא איז געקערט גיטאנן דס וואסט דיר פאר גאט פארקטען און ווייניג מצות וואס מען וועט דען גארדענעס איז דא גאנצע בעשטימונג פון מענטשן

וַיִּשְׁמַע אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מַצּוֹתָיו שְׁמור בִּי זֶה כָּל הָאָדָם: כִּי אֶת כָּל מַעֲשֵׂה
הָאֱלֹהִים יָבֹא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נִעְלָם אִם מִזֵּב וְאִם רָע:
סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: מיכן יתקף:

סדר הוצאת ספר תורה

אִירָעָר מִעַן נִעְלָם אִוִּים דִּיא סִפְר תוֹרָה וְאִנִּשׁ מִעַן דִּיא :

(אמרה הראת לבעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו):

אִין כְּמוֹהַ בְּאֱלֹהִים אֲדֹנִי וְאִין בְּמַעֲשֵׂיהָ: מַלְכוּתָהּ מַלְכוּת כָּל
עוֹלָמִים וּמַמְשִׁלְתָּהּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: יִי מֶלֶךְ יִי מֶלֶךְ יִי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם
וָעֶד: יִי עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יִי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:
אֵב הַרְחֵמִים הַיְמִיכָה בְּרַצוֹנָהּ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חֲמוֹת יְרוּשָׁלַּיִם:
כִּי בָּהּ לְבַד בְּמַחְנֵנוּ מֶלֶךְ אֵל רַם וְנִשְׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים

בְּשִׁעַת מִעַן נִעְלָם אִוִּים דִּיא סִפְר תוֹרָה וְאִנִּשׁ מִעַן דִּיא :

וַיְהִי בְּנִסּוֹעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה יִי וַיִּפּוּצוּ אִיבֵיהָ
וַיִּנּוֹסוּ מִשְׁנֵאֵיהָ מִפְּנֵיהָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יִי
מִירוּשָׁלַּיִם: בְּרוּךְ שְׁנַתָּן תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשָׁתוֹ:

בְּרִיד שְׁמִיהַ דְּמָרָא עֲלֵמָא בְּרִיד כְּתִידָהּ וְאֶתְרָהּ יֵהֵא רַעֲיוֹתָהּ עִם
עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל לְעַלְמָא. וּפּוֹרְקָן יִמְיִדָּהּ אַחְזִי לְעַמָּהּ בְּבֵית מִקְדָּשָׁהּ. וְלֹאֲמַמְזִי
לְנָא מִטּוֹב נְחוּרָהּ. וְלִקְבֵר צְלוֹתָנָהּ בְּרַחֲמִין. יֵהֵא רַעֲיוֹא קְדָמָהּ דְּתוֹרָהּ
לֵן חִיין בְּטִיבוּתָהּ וּרְחוּיָהּ אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צְדִיקָא לְמַרְחָם עָלֵי וְלִמְנַטֵּר
יְתִי וְיֵת כָּד דִּי לִי וְדִי לְעַמָּהּ יִשְׂרָאֵל. אֲנִתָּהּ הוּא זֶן לְכוּלָּא וּמִפְּרָנִס לְכוּלָּא
אֲנִתָּהּ הוּא שְׁלִיטָהּ עַל כּוּלָּא אֲנִתָּהּ הוּא דְשִׁלִּיטָהּ עַל מַלְכוּיָא וּמַלְכוּתָא דִּיקְדָּהּ
הִיא. אֲנָא עֲבָדָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיד הוּא. דְּסִגִּידָנָא קָמִיהַ וּמִקְמִיהַ דִּיקְר
אֲרִיִּיתָהּ בְּכָל עֵדָן וְעֵדָן לֹא עַל אֲנִשׁ רַחֲצִנָא וְלֹא עַל בֵּר אֲלֵהִין סְמִיכָנָא
אֲלֹא בְּאַלְהָא דְשָׁמַיָא דְהוּא אֲלֵהָא קְשׁוּטָא. וְאֲרִיִּיתָהּ קְשׁוּטָא. וּנְבִיאֵיהָ
קְשׁוּטָא. וּמִסְנָא לְמַעַבְדָּהּ טַבּוֹן וּקְשׁוּטָא. בֵּיהַ אֲנָא רַחֲצִין. וְלִשְׁמִיהַ קְדִישָׁא
יִקְרָא אֲנָא אִימֵר תִּשְׁבַּחְתָּן יֵהֵא רַעֲיוֹא קְדָמָהּ דְּתַפְתַּח לְבָאִי בְּאֲרִיִּיתָא.
וְתִתֵּיב לִי בְּגִין דְּכָרִין דִּיעֲבָדוּן רַעֲיוֹתָהּ וְתִשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלְבָאִי וְלְבָא
דְּכָד עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל לְטַב וּלְחִיין וְלִשְׁלָם:

חו"ק שִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל יִי אֲלֵהִינוּ יִי אַחֵר:

אַחֵר הוּא אֲלֵהִינוּ גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ שְׁמוֹ:

חוּן גְּדוֹל כִּי אֲתִי וְנִרְמָמָה שְׁמוֹ יִתְרוֹ:

פירוש ע"מ

דעו אע"פ מעשים פון מענטשען בריינגט גאט פאר דעלען פון דער וועלט אזוי די גוטע מעשים און אז
שום מעשט זעלבסט אויף אלע מעשים וואס זענען די שלעכטע מעשים:

דאס מיינט פון ואין כבוד) און פון (הוצאת ספר תורה) בעשינט מען ביא דעם ערשטען טאג סוכות:

הוצאת ס"ת לשבת חוה"מ סוכות

ק"ה יי הנדולה והנבירה והתפארת והנצח וההדר פי כל בשמים ובקצין: ק"ה יי הממלכות והממשלה לכל דראש: רוממו יי אלהינו והשפחתו להרום בנדיו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו והשפחתו להר קדשו פי קדשו יי אלהינו:

על הכל יתגדר ויתקדש וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשא שמו שיר מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. בעולמות שפרא העולם הזה והעולם הבא. פרצונו וברצונו יראיו וברצונו כל בית ישראל. צור העולמים אדון כל הבריות אלוה כל הנפשות. היושב במרחבי מרום השוכן בשמי שמי קדם: קדושתו על החיות וקדושתו על כסא הכבוד. ובכן יתקדש שמו בננו יי אלהינו לעיני כל חי ונאמר לפניו שיר חדש בכתוב: שירו לאלהים זמרו שמו סורו לרובב בערבות ביה שמו ועלו לפניו. ונראהו עין בעין בשובו אל נהו בכתוב: כי עין בעין יראו בשוב יי ציון. ונאמר ונגלה כבוד יי וראו כל בשר יחדו כי פי יי דבר אב ורחמים הוא ורחם עם עמוסים ויזכור ברית איתנים ויציל בפשלותנו מן השעות הרעות ויגער ביצר רע מן הנשואים ויחן עלינו לפזימה עולמים וימלא כסאולותינו במדה טובה ישועה ורחמים:

קריאה לשבתחול המועד סוכות

וקורין כס"ח ט"ו כ" כי תשא ומהלך לו' גכ"ו

ויאמר משה אלהינו ראה אלהי אמר אלי העל את העם הזה ואמרה לא הוועלתי את אשר השתח עמי ואמרה אמתה ויעלהה בשם וגם מצאתה חן בעיני: ועמך אסגל מצאתי חן בעיניך הוועלתי נא את הרבה ואתה רמעה למען אמצאתי חן בעיניך וראה פני עמך הגוי הזה: ויאמר לפני וכלנו והנחתי ק"ה: ויאמר אלהינו אסגל פניך הלקים אל תעלנו מזה: ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתה עמנו ונפלנו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה: פ' לי ויאמר יהוה אל משה גם את הרבה הזה אשר רבדת אעשה כי מצאתי חן בעיני ואתה בשם: ויאמר הלאני נא את ככתבך: ויאמר אני אעביר בלתי כפי ערפך וקראתי בשם יהוה לפניך וכלתי את אשר אהן ורחמתי את אשר ארחם: ישראל ויאמר לא תוכל לראות את פני פני לא יראני אדם וחי: ויאמר יהוה הנה מקום אפני

פרוש ע"מ

כושלי יעקב

(ויאמר משה) משה הט גואגט צו גאט ועד דא וואסנט מיר ברענג אויף דאס פאלק דא האסט מיר אגב נישט גמאכט וויס פראוין מלאך דא וועסט שקיין מיט מיר אונ דא האסט דאך גינאנט איה האב דיר באקאנט גמאכט מיט איין גרוסן נאמן אונ דא האסט אונ גיפניען חן אין מיניע אויגן (ועתה) אונ אויפט אויב איה האב גיפניען חן אין דיניע אויגן וואסנט אלליין מיר באקאנט מאכען דיניע ווענין וואו צו גיין מיט דאס פאלק בדי איה וואל ווען דאס איה געפיין חן אין דיניע אויגן אונ זעה דאס פאלק איה דאך דיניע (ויאמר) האט וויס גאט גינאנט מיין שכינה אלליין וועט שוין גיין מיט דיר ביי איה וועל דיר פערזיגליין פון דאס פנימט (ויאמר אלהי) האט משה צוא גאט גינאנט ווען דיין שכינה וועט נישט גיין מיט אונז שטענדיג וואפילו נאך דעם פערזיגליען פון דיין פנימט) וואסנט אונז גאר נישט אויף ברענגען פון דאן (ובמה) דען מיט וויס דען קען באקאנט ווערין דאס איה מיט דיין פאלק האבן גפינען חן אין דיניע איין דאך גאר מיט דיין שטענדיגן גיין מיט אונז דאן וועל איה מיט דיין פאלק אונ גיניכונט וויין פון אע פאלקער וויס זענין אויף דער ערד (ויאמר ה') האבנאנט גינאנט צוא משה איה דא דאניגע זאך וואס דא האסט גינאנט וועל איה אויף טאן ווייל דא האסט גיפניען חן אין מיניע אונזען אונ איה וועל דיר באקאנט מאכין מיט אגרוסין נאמען (ויאמר) האט משה גינאנט וויי מיר דיין הערליכע גשטאלט (ויאמר) האט גאט גינאנט איה וועל דאניען פראוין פרא ביי דיר אע מרות פון מיין גושפסקייט אונ דופין מיט דעם נאמן פון גאט פרא דיר דא וואסנט וויסן ווי צו טאן תפלה מיט דעם נאמן טאט איה דאס וועלן וועסט איה ווייל לייט וועליגן אונ דא בארום וועמן איה ווייל דא באריכן (ויאמר) האט גאט נאך גינאנט דאס קענסט נישט זענען מיין פנים ווייל קיינ מענטש קען מיר נישט זעהען אונ נאך בלייבן לעבדי (ויאמר ה') האט גאט גינאנט עס איה דא איין ארנט ביי מיר פרא דיר וואו איה וועל דיר באהאלטן אונ דא וואסנט שטיין

וראה פי עמה הגוי הזה. מיר וועלען דאס פרשפין על פי משה. איינער האט גיטען אויב וויס נא האט גמאכט קינד פון איר געשטאנן אין גינען וויאזא אשלקעט אשה אונ בעניד וויס נא האט גינאנט האט זיא אלעס אריין גשטעקט אן איבע קינד דיר טאן האט וויס מיניע גינען צוא שטיינען דען ער האט גינען דאס מיט גינען וועט וויין אין וויין שטוב שטענדיג. גלות מיט תרומת מיט קינדעריי ער האט איר גינען אפרייליך פנים איה איבע קינדער האט ער מקרב גינען וועל וויי וויי וועלן גינען ווייג קינדער נאר ביי זיך אין הארץ האט ביי אים גינען דא איה ווי אפישער ער האט נאך גינען פתילות ווי אונ פון ווי פאר צו ווערען ביי עס איה

קריאה לשבת חוה"מ סוכות

וַיִּצְטַח עַל הַחֹרֶב : וְהָיָה בְעֵמֶד כְּבֹדִי וּשְׁמִי תִהְיֶה בְּנִקְרָת הַחֹרֶב וּשְׁפֹתַי כַּף לִילָךְ עַד־עֶרְבִי : וְהִסְתִּירֹתִי אֶת־כְּפִי וְרֵאִיתָ אֶת־אַחֲרִי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ : פְּרִישִׁי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לָךְ שְׁנֵי־לֶחֶת אֲנִינִים בְּרֹאשֵׁינִים וְחִבְתִּי עַל־הַלֶּחֶת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֶּחֶת הָרִאשִׁינִים אֲשֶׁר לִשְׁכַּרְתָּ : וְהָיָה נָכוֹן לְבָבְךָ וְעֵלִיתָ בְּבָבֶר אֶל־הָרֹם סִינִי וְנִצַּצְתָּ לִּי שָׁם עַד־רֹאשׁ הָהָר : וְאִישׁ לֹא יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־רֹאשׁ כְּבֶד־הָהָר גַּם־הַצֵּאֵן וְהַבָּבֶר אֶל־יָרְעֵנוּ אֶל־כֹּחַ הָהָר הַהוּא : חֲמִישִׁי וּפֶסֶל שְׁנֵי־לֶחֶת אֲנִינִים בְּרֹאשֵׁינִים וְשֵׁשׁ מֹשֶׁה בְּבָבֶר וְעֵלָה אֶל־הָרֹם סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וְנִקְחָה בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֶחֶת אֲנִינִים : וְהָיָה בָעֵמֶד וּבְתֵצֵב עִמּוֹ שָׁם נִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה : וַיַּעֲבֹר יְהוָה אֶל־פְּנֵי נִקְרָא יְהוָה : וְהָיָה אֵלָּה רְחוּם וְחָנוּן אֲדָבָה אֲפִים וְכֹבֶד־סֶד וְנֹאמָה : בְּצֵד חֶסֶד לֹא־אֶפְרִים נִשְׁאָה עַל־נֶפֶשׁ וְשָׁוֶה וְנִקְחָה וְנִקְחָה פֶקֶד : וְעוֹן אֲבוֹת עַל־בְּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁשִּׁים וְעַד־רַבּוּעִים : וְיִמְחַר מִשְׁתָּה וְיִקְרַח אֶרְצָה וְיִשְׁחָתוּ : וְיִזְכֹּר אֶת־נֶאֱמָר מִצִּיּוֹנָה : ח וּבְעֵינֶיהָ אֵלֶיךָ יִבָּרֵךְ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי בְּרַבּוּנֵינוּ כִּי עַם־קָדְשְׁךָ עָרְךָ הוּא וְנִלְחַם־לָנוּ וְנִלְחַם־אִמָּנוּ וְנִלְחַמָּנוּ : וַיֹּאמֶר הָיָה אֲנִי בְּרֵית בְּרִית גְּדוּלָּה אֲנִי עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכֶל־הָאָרֶץ וּבְכֹל־הַגּוֹיִם וְרָאִיתָ כֹּל־הַעֲם אֲשֶׁר־אִתָּה בְּקִרְבֶּךָ אֶת־מִקְדְּשְׁךָ הוּא כִּי־נִרְאָה הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ : שִׁי שִׁמּוֹר לֹךְ אֵת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם הַזֶּה : גֵּשׁ מִפְּנֵי אֶת־הָאֱמֹלִי וּבִסְעֵנִי וְחִתִּי וּמִסְרִי וְקַחְנִי וְיִתְּנוּכִי : הַשִּׁמּוֹר לֹךְ פֶּתִיחַ־בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה בְּאֵלֶיךָ פֶּתִיחַ־יְהוָה לְמֹנָשׁ

משלי יעקב

קדמסטן די צייטס ער האט ביי יודן שוין בעלזאסען ניא א גאסן
אזאש אז דאס דער באנגן אזוי איר פאסכער ווארן פאר דאס
אזן וואס ער האט געבן און אלס אים אריינדאן און אים
בעסער דאס אבער קיינעם נאך מאלס הערען אינער און דאס
שליכטס זיינע גאנץ פריינד האט דאס און גרופען איד מוז בייא אים
פארען דאס ער זאל וואס זיין פאר אים מיט אים אין אונזער
און אונזער ברודערשליף זאג איר דעם גאנצן פון וואס וואס וואס
נאך דאס זאג אים ווייל איר אז איר אשטעהט דער שטוב זאגט
איר דאס וויססט דאך דאס מיינע אז איר אשטעהט פון דעם
וועגן וואו איר מיט איר זאגט דער מאן זאגט איר דאס האט
דאס מיט איר קינד און נילל דא האט ליב איר קינד מוכט
איר פון וואו איר דא שטוב זאגט דאס איר ענה דאך דאס דאס
האט איר ליב אירע קינדער גלייך וויא וואס וואס וואס וואס
דאס מאל האט איר וואס איר זאגט דאס איר אונזער וואס וואס
איר דאס אירע קינדער זענען איר מיט אונזער באקאנט און
וואס איר האט וואס איר פארקן נאך דאס וואס וואס וואס

פירוש ע"מ

[illegible]

דעם באנד (נופסל' שני לוחות אבנים) הט משה אויס גיהאקט צוויי שטיינערע לוחות וואו דיא ערשטע
שטעה אוי אוף גלאטטן איין דר פריא אונ איין דאס גראנגען צום פארט סיני ווי גאט הט אים בנאטן אונ הט גינבן
זיין לוחות די צוויי שטיינערע לוחות (גאט) האט זאגט גינדרט איין וואקסן אוי דאס ווי מוט אים בנאטן אונ הט פארן
אידעם נאמן פון גאט (נוערבא) אונ זיכט איכר גיפארן פאר משה אונ דאס ווי גינדרטן (ה) גאט (ה) גאט (רש"י שרייבט
(ה) און מרת רחמים אונ גר' שטייט דא צוויי מאל איין מאל צו ווייזן דאס ער און אברהם פאר דעם משה אונ דער
אנדרר מאל דאס ער און מרתן גאט דעם משה ווען ער מוט תשובה (אל) דר אלמאכטער דר דער באמירנא אונ
גינדער (אך אים) דר ער עקענט זיין יאכרן און איילט שט צו שטארען סאכער וועט מען מוט תשובה אונ
גרוס און חק אונ און ווארהאפטאט (נאצד חקד) ער הויט דעם חקד וועט דעם מענטשן פאר דינמ (לא'א'ים) אז צוויי
שוויגט דורות ער פאר מראגט די וינד נוס מען מוט במיד אונ נוס מען מוט להקעים (וחסא) אונ וינד נוס מען מוט
שונג אכר רינגן אוימוס רייניגט גיט גיט גר' שענקט גיט אויף דר וינד ער נעקט אונ וינד אונ דר און ערשטן צו
שטארקן דר מידה ווען ווי אלאטען דעם סאכער מעשים אויף מידהס מידהס די דעם דריטן דר אונ די דעם פערטן
דר (וואקס) הט משה באיירט ווי ער האט נעקטן די שכינה גייט פאר אים אונ זאגט די שיש עשרה מדות אונ ער
ווי גינגט בי דער ער אונ האט זיך גיבט (וואקס) הט משה גאנטן ווען איה האב גיטן חן און דינע אונן גאט
קאכטס האר אל'אין און צווישן אונ אונ ווען דאס פאלק און הארט נאמן אונ וינד שפעט קעגן דר וואקס פאר
עצמן צוא אונערע פאר פרעבן און צוא אונערע (וואקס) און נעקט אונ מאכן פאר דר אכר צוא דאס
צאכטס רוען און וואקס (וואקס) האט גאט גאנט און שליסן זיך און וינד דרוף קעגן דיין גאנצע פאלק וועל
איה מאכן וואונדער וועקט ער ועגן נאך גיט באשאפען גווארן און דער גאנצער וועלט און צווישן אלע מעלכער
איה דאס גאנצע פאלק ווען די ביסט צווישן אים וועט גערן גאטס וועקן דאס עס און פארקלייט און איה מוט דר (ספר)
הויט דר צו האלטן מוט איה גיבט דר הויט איה ער מריב פאר דר דעם אמוני און פלעגן חתי פאר זיך און וואקס
(עלשבר) היט דר מאכער וועסטו שליסן איין וינד צו איה וינד פאר דעם לאנד נוס דר קאכטס און איר דען ווי משה ער

קריאה למפטיר בשבת חוה"מ סוכות ק 199

מניחין ס"ח כ' אלל הראשון ואומר ח"ק על שתיין ומגביהין וגוללין ס"ח שקראו ופוחסין ס"ח כ' וקורין למפטיר כס' פנחס.
 אם הוא ראשון של חול המועד קורין וביום השני וביום השלישי. ואם הוא שלישי של חול המועד קורין וביום הרביעי וביום
 החמישי. ואם הוא רביעי של חול המועד קורין וביום החמישי וביום הששי:

וביום השני פרים בגיבוק שנים עשר אילים שנים כבשים בגי' שנה ארבעה עשר תמימים:
ומנחתם ונספיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפט: ושעיר-עזים אחד סמאת
מלכר עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום השלישי פרים עשתי-עשר אילים שנים כבשים בגי' שנה ארבעה עשר תמימים:
ומנחתם ונספיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפט: ושעיר סמאת אחד
מלכר עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים כבשים בגי' שנה ארבעה עשר תמימים: מניחין
ונספיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפט: ושעיר-עזים אחד סמאת מלכר
עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום החמישי פרים תשעה אילים שנים כבשים בגי' שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם
ונספיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפט: ושעיר סמאת אחד מלכר עלת
התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום הששי פרים שמנה אילים שנים כבשים בגי' שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם
ונספיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפט: ושעיר סמאת אחד מלכר עלת
התמיד ומנחתה ונספיהם:

מי שברך. ומגביהים. וגוללים. וכשנגביהים הס"ח מניחין נגד הכתב של ס"ח ואומרים:

וואת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי ה' ביד משה: עין תיים היא
 למחזיקים בה ותומכיה מאשר: דרקה דרבי נעים וכל נתיבותיה שלום: אנה ימים בימינה
 בשמאלה עושר וקבור: יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ונאדיר:

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בגביאים טובים
ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי הבורח בתורה ובמשה
עבדו ובישראל עמו ובגביאי האמת וצדק:

הפטרה לשבת חוה"מ סוכות

ויהי ביום ההוא פיום בא גוג על אדמת ישראל נאם אלני יהודה תעלה
 חמתי באפי: ובקנאתי באש עברתי דברתי אם לא ביום ההוא יהיה רעש גדול על
 אדמת ישראל: ורעשו מפני הני הים ועוף השמים ותית השדה וכל הרמש הרמש
 על האדמה וכל האדם אשר על פני האדמה ונהרסו ההרים ונפלו המדרגות וכל
 חומה לארץ תפוס: וקראתי עליו לכל הרי חרב נאם אדני יהודה חרב איש באחיו
 תהיה: ונשפתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אגבניש אש ונפרית

פירוש ע"ט

ויהי ביום ההוא פיום בא גוג על אדמת ישראל נאם אלני יהודה תעלה
 חמתי באפי: ובקנאתי באש עברתי דברתי אם לא ביום ההוא יהיה רעש גדול על
 אדמת ישראל: ורעשו מפני הני הים ועוף השמים ותית השדה וכל הרמש הרמש
 על האדמה וכל האדם אשר על פני האדמה ונהרסו ההרים ונפלו המדרגות וכל
 חומה לארץ תפוס: וקראתי עליו לכל הרי חרב נאם אדני יהודה חרב איש באחיו
 תהיה: ונשפתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אגבניש אש ונפרית

אֲחִסִּיר עֲצִי וְעַל אֲנָפִי וְעַל עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֶתִּי: וְהִתְנַדְּלִיתִי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנִדְעִיתִי
לְעֵינֵי גוֹיִם רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יי: וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנֵּכָא עַל גִּזְוֹ וְאַמְרַתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנִי יְהוָה הִנְנִי אֵלֶיךָ גִּזְוֹ נִשְׂאִי רֹאשׁ מִשָּׁה וְתִכְרַב: וְשִׁבְכַתִּיךָ וְשִׁשְׁאִיתִי וְהַעֲלִיתִי
מִיִּרְבִּיתִי צָפוֹן וְהִבְיֵאתִיךָ עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל: וְהִפֵּיתִי קִשְׁתְּךָ מִדֹּם שְׂמֹאלְךָ וְחִצֶּיךָ מִדֹּם
יְמִינְךָ אֵפֶי: עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל תַּפּוֹל אֶתָּה וְכָל אֲנָפִיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אֶתָּה לְעֵיט צָפוֹר
כֹּל כִּנָּה וְחֵית הַשָּׂדֶה נִתְּתִיךָ לְאַכְלָה: עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תַּפּוֹל כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נָאֻם אֲדֹנִי
יְהוָה: וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּמִגְדוֹן וּבִישְׁבֵּי הָאֵיִם לִכְטֹחַ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יי: וְאַתָּה שֵׁם קָדְשִׁי
אֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶחָד אֶת שֵׁם קָדְשִׁי עוֹד וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יי קָדוֹשׁ
בְּיִשְׂרָאֵל: הִנֵּה בָאָה וְנִהְיִיתָ נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה הַיּוֹם אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי: וְיֵצֵאוּ יִשְׁבֵּי
עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעָרוֹ וְהַשִּׁיקוּ בְּנִשְׁקָ וּמִגֶּן וְצִנָּה בְּקִשְׁת׃ וּבְחִצִּים וּבְמִקֵּץ יי וּבְרוֹמַחַ
וּבְעָרוֹ בָּהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים: וְלֹא יֵשְׁאוּ עֲצִים מִן הַשָּׂדֶה וְלֹא יַחֲסֹבוּ מִן הַיַּעֲרִים
כִּי בְנִשְׁקָ יִבְעָרוּ אֵשׁ וְשִׁלְּחוּ אֶת שְׂלֵלֵיהֶם וּבָחוּזוּ אֶת בְּחוּזֵיהֶם נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה: וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶתָּה לְגִזְוֹ מְקוֹם שֵׁם קָבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גִּי הַעוֹבְרִים קִדְּמַת הַיָּם וְחוֹסְמַת
הַיָּם אֶת הַעוֹבְרִים וְקָבְרוּ שֵׁם אֶת גִּזְוֹ וְאַתָּה כֹּל הַמּוֹנֶה וְקָרָאֻהָ גִיָּה הַמּוֹן גִּזְוֹ: וְקָבְרוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמַעַן מִהֵר אֶת הָאָרֶץ שְׁבַעֲהָ חֲדָשִׁים: וְקָבְרוּ כֹל עַם הָאָרֶץ וְהָיָה לָהֶם
לְשֵׁם יוֹם הַקְּבָרִי נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה: וְאֲנִשׁ תְּמִיד יִבְדְּלוּ עוֹבְרִים בְּאָרֶץ מְקַבְּרִים
אֶת הַעוֹבְרִים אֶת הַתּוֹתֵרִים עַל פְּנֵי הָאָרֶץ לְמַתְהֵר מְקַצֶּה שְׁבַעֲהָ חֲדָשִׁים יַחְקוֹרוּ:

פירוש ע"ט

פִּלְגִּיל בְּיָמֵינוּ אוֹף נִינֵעַ תִּינִלוֹת אוֹן אוֹף דִּיא פִּיר פִּעֲלֵקֶר
וְנֹאֵם וְעָלָן וְיִין מִיט אִים (וְהִתְנַדְּלִיתִי) אִין אִיךְ נִינֵעַ גְּבַרְיִיטָט
אוֹן גְּבַרְיִיטָט וְעָרָן אוֹן וְעָלָן בְּאִמְאָנִט פִּיר דִּיא אוֹנֵעֵן
פִּיר פִּעֲלֵקֶר אוֹן וְיִין וְעָלָן וְיִין דֵּם נִיא אִיךְ בֵּין נֹאֵם
(וְאַתָּה) אוֹן דִּיא בֵּין אָדָם נֹאֵם נִבְּאוֹת אִיף גִּזְוֹ אוֹן אֲנָשִׁט
נֹאֵן אוֹן הַט גְּזֻאָט נֹאֵם לְעַר הָאֵר. אִיךְ גְּעִם וִיךְ צוֹ דִּיר
גִּזְוֹ דְּעַר פִּרְשֵׁט פִּון מִשָּׁה אוֹן תִּיבֵּל (לְשׁוֹכְבַתִּיךָ) אוֹן אִיךְ
וְעַל דִּיר פִּיר וְיִינֵדֶן אוֹן וְעַל דִּיר אֵן וְיִינֵדֶן אוֹן וְעַל דִּיר אוֹף
כִּרְעֻנָן פִּון דִּיא וְיִיטֵן צָפוֹן אוֹן וְעַל דִּיר כִּרְעֻנָן אוֹף דִּיא
כִּרְעֻנָן פִּון דִּיא יִשְׂרָאֵל (וְהִתְנַדְּלִיתִי) אוֹן וְעַל אוֹם שְׂלֵקֶעֶן דִּין
בֹּאֵן פִּון דִּין וְיִינֵקֶע הַאָט אוֹן דִּינֵקֶע פִּאָלֶען וְעַל אִיךְ מֵאָנֶן
אֲרוֹם פִּאָלֶען פִּון דִּין כִּרְעֻנָן הַאָט (ע"ט) אוֹף דִּי כִּרְעֻנָן פִּון
דִּיא יִשְׂרָאֵל וְעִסְטֵט פִּאָלֶען דִּיא מִיט אֲלֵעַ דִּינֵקֶע תִּינִלוֹת אוֹן
מִיט דִּי פִּיר פִּעֲלֵקֶר וְנִים וְעָנֶן מִיט דִּיר. צִיא דִּי גְבַרְיִיטָט
פִּוִּיר אוֹן צוֹ דִּיא פִּעֲלֵר חֵלֶה הָאָב אִיךְ אִיבֶר גְּעֻעֵן דִּיר
מִיט דִּינֵקֶע תִּינִלוֹת וְיִיא אֲלֵעֵן אִיךְ עָסִין (ע"ט) אוֹף דֵּם
פִּעֲלֵר וְעִסְטֵט אֲלֵעֵן דִּיא אִיךְ הָאָב גִּיט כִּרְעֻנָן אוֹן נֹאֵם
עַל הָאָר דְּרוֹם וְעַל עַם גִּיּוּסִין (וְשִׁלַּחְתִּי) אוֹן אִיךְ וְעַל
שִׁיבִין אִין פִּינֵקֶר אִין דִּר אִוְקֶה מִגְדוֹן אוֹן אִין דִּי וְנִים וְיִין
וְיִבֶר אוֹף דִּיא אִינֵקֶלֶן אוֹן וְיִין וְעָלָן וְנִיטֵן דֵּם אִיךְ בֵּין נֹאֵם
אוֹן בֵּין מְקִיט מִינֵקֶע רִידִי (וְאַתָּה) אוֹן מִיין הִיִּלְיִינֵן נִאֲמִין
וְעַל אִיךְ בְּאִמְאָנִט מֵאֲבִין צִיּוּשִׁין מִיין פִּאָלֶען יִשְׂרָאֵל אוֹן
וְעַל שִׁיבִין מִיט שִׁיבִין מִיין הִיִּלְיִינֵן נִאֲמִין אוֹן דִּיא
פִּעֲלֵקֶר וְעָלָן וְנִיטֵן דֵּם אִיךְ גִּיט דִּר הִיִּלְיִינֵן צִיּוּשִׁין
דִּי יִשְׂרָאֵל (וְהִנֵּה) גִּזְוֹ דִּי צִיּוּט פִּון דְּעַר הִיִּלְיִינֵן מִקֵּטֶם אוֹן וְיִיא
וְעַל וְיִין אוֹן נֹאֵם גִּיט דִּר הָאָר דֵּם אִין דִּר מִגְדוֹן פִּון הִיִּלְיִינֵן
וְנִים אִיךְ גִּיט הָאָב כִּרְעֻנָן (וְיִיא) אוֹן דִּיא וְנִים וְעָלָן וְיִין
אִין דִּיא שְׁטֵט פִּון יִשְׂרָאֵל וְיִיא וְעָלָן אֲרוֹם גִּיין אוֹן וְעָלָן
כִּרְעֻנָן אוֹן הִיִּלְיִינֵן אִין וְיִין אוֹן מִיט פִּאָלֶעֶן מִיט בֹּאֵן
אוֹן מִיט פִּאָלֶען אוֹן מִיט דִּיא שְׁטֵטֶקֶן וְנִים מִיט הַאָט אִין
דִּי הַאָט אוֹן מִיט שִׁיבִין אוֹן וְיִיא וְעָלָן כִּרְעֻנָן מִיט וְיִיא

הפטרה לשבת חוה"מ סוכות כא 201

וַעֲבְרוּ הָעֹבְרִים בָּאָרֶץ וְרָאָה עֵצִים אֲדָמִים וּבְנֵה אֲצִלּוֹ צִיּוֹן עַד קָבְרוּ אֹתָהּ
הַמְקַבְּרִים אֵלָּה גֵּיא הַמּוֹן גּוֹג: וְגַם שָׁם עִיר הַמּוֹנֶה וְסִתְרוּ הָאָרֶץ:

המפטיר אומר הברכות

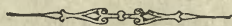
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צְדִיק כָּל הַדּוֹרוֹת
הָאֵל הַנּוֹאֵם הַאֹמֵר וְעוֹשֶׂה תַמְדָּבָר וּמִקּוּיִם שְׁפָל דְּבָרָיו אֲמִת וְצֶדֶק:

נֶאֱמַן אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמַנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָיו לֹא
לְשׁוֹב רִיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמַן וְכֹחֵן אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנּוֹאֵם כָּל דְּבָרָיו:
רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבֵת נַפֶּשׁ תּוֹשִׁיעַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשַׁמֵּחַ צִיּוֹן בְּבִנְיָה:

שְׂמַחְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְהֵינוּ תַנְבִּיא עֲבָדֶיךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחָהּ בְּמַהֲרָה
יָבֹא וְיַגִּיד דְּבָרָיו עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ: כִּי בְשֵׁם
קְדוּשָׁה נִשְׁפָּעַת לֹו שְׁלֹא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְעַל יוֹם חַג הַסּוּפּוֹת
הַזֶּה שְׁנַתָּה לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקְדוּשָׁה וְלִמְנוּחָה לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמֻחָה לְכַבּוֹד וְלִתְפָּאֶרֶת:
עַל כָּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל תִּי
תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְהַיָּמִים:

יָקוֹם פּוֹרֶקֶן מִן שְׂמִיָּא חָנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחֵי אֲרִיכִי וּמִזֻּזְנִי רוּחִי
וְסִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא וּבְרִיּוֹת גּוֹפָא וְנִהוּרָא מַעֲלִיא זִרְעָא חֵיָא וְקִימָא זִרְעָא
דִּי לֹא יִפְסוּק וְדִי לֹא יִבְטוּל מִפְתָּגְמֵי אוּרִיתָא לְמַרְנָן וְרַבְּנָן חֲבוּרָתָא
קְדִישָׁתָא דִּי בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל וְדִי בְּכָבֵד לְרִישֵׁי כְּלָה וּלְרִישֵׁי גִבּוֹרָתָא
וּלְרִישֵׁי מִתִּבְתָּא וּלְדִינֵי דְבִבָּא לְכָל תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן
וּלְכָל מֶאֵן דְּעַסְקִין בְּאוּרִיתָא מְלָכָא דְעֵלְמָא יִבְרַךְ יִתְהוֹן יִפִּישׁ חֵיהוֹן
וְיִסְגֵי יוֹמִיהוֹן וְיִתֵּן אֲרַפָּא לְשִׁנֵּיהוֹן וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתַּזְבּוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל
מַרְעִין בִּישׁוּן מֶרֶן דִּי בְשְׂמִיָּא יֵהֵא בְּסַעֲדִיהוֹן כָּל זְמַן וְעַד וְנֹאמֵר אָמֵן:
יָקוֹם פּוֹרֶקֶן מִן שְׂמִיָּא חָנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחֵי אֲרִיכִי וּמִזֻּזְנִי רוּחִי וְסִיעֵתָא
דְשְׂמִיָּא וּבְרִיּוֹת גּוֹפָא וְנִהוּרָא מַעֲלִיא זִרְעָא חֵיָא וְקִימָא זִרְעָא דִּי לֹא יִפְסוּק וְדִי
לֹא יִבְטוּל מִפְתָּגְמֵי אוּרִיתָא: לְכָד קַחְתָּא קְדִישָׁא הָדִין רַבְרְבִיא עִם זַעֲרִיא מַפְלָא
וְנִשְׂאִי: מְבָכָא דְעֵלְמָא יִבְרַךְ יִתְכּוֹן יִפִּישׁ חֵיכּוֹן וְיִסְגֵי יוֹמִיכּוֹן וְיִתֵּן אֲרַפָּא לְשִׁנֵּיהוֹן.
וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתַּזְבּוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישׁוּן: מֶרֶן דִּי בְשְׂמִיָּא יֵהֵא
בְּסַעֲדִכּוֹן כָּל זְמַן וְעַד וְנֹאמֵר אָמֵן:

מִי שֶׁבִּרְךָ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יִבְרַךְ אֶת כָּל הַהֶקֶל הַקּוֹדֵשׁ הַזֶּה עִם כָּל
קְהִלַּת הַקּוֹדֵשׁ. הֵם וְנִשְׁתֵּם וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם. וּמִי שֶׁמַּחֲרִים בָּמִי בְּנִסּוֹת לְתַפְלָה
וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכָם לְהַתְפַּלֵּל. וּמִי שֶׁנּוֹתְנִים נֶר לְמֹאזָר וְנֵיִן לְקִדּוּשׁ וּלְתַבְרָלָה. וּפֶת לְאוֹרְחִים

פירוש ע"מ

(נֶגֶם) אוֹג אוֹךְ דִּי שְׂטָאט נֶגֶם אִי דִּיאָרְטוֹן דִּר בִּי נֶעֱמַת וְעַרְן
נְרוּפֶען (הַכּוֹנֵה) דָּאס הֵיסְט דִּר אָרֶט וּוּאָ דִּיא פִּי פִּאָלֶק
פּוֹן גּוֹג נֶעֱנִין בְּקִרְאָבִין אוֹג דִּיא יִשְׂרָאֵל וְעַלֵין כִּינִינִין
מֶלֶךְ נֹאם דָּאס פִּאָלֶק פּוֹן גּוֹג נֶעֱמַת דִּיאָרְטִין וְיִין בִּיאָרְאָבִין
דָּאס זָאָר:

וַיִּצְדָּקָה לְעֵינָיו. וְכָל מִי שֶׁשׁוֹקֵם בְּצִדֵּי צִבּוֹר בְּאַמּוֹנָה. הַקְדוּשׁ כְּרוֹן הוּא יִשְׁלַם שְׁלָמָם. וְיִסְדָּם בְּמַחֲלָה וְיִרְפָּא לָכָל גּוֹפֵם וְיַכְלִיחַ לְכָל עוֹלָם וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצִּלָּתָה כָּל בְּעֵשָׂה וְיִרְיָם. גַּם כָּל יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם וְנֹאמַר אִמֵּן :

תפלה בעד שלום הקיסר יר"ה עם שלום משפחתו הרמה . תמצא ביום א' של פוכת.

אֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי בֵיתָךְ עוֹד יִהְיֶה סָבֵב :
אֲשֶׁר הָעָם שִׁכְבָּה לוֹ אֲשֶׁר הָעָם שָׁנִי אֱלֹהָיו :

קמה תהלה לדוד ארוממה אלהי המלך ואברכה שמה לעולם ועד : **בכל**
יום אברכה : ואתה שמה לעולם ועד : גדול יי ומהלל מאד וגדלתו אין חקר :
דור לדור ישבח מעשיה וגבורותיה יגידו : הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיה
אשיחה : ועוזו נוראותיה יאמרו וגדלתה אספרנה : וקר רב מוכה יביעו וגדלתה
יבגו : תנון ורחום יי ארף אפים וגדל חסד : טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו :
יודה יי כל מעשיה וחסידיה יברוכה : כבוד מלכותה יאמרו וגבורתה ידברו :
תודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו : מלכותה מלכות כל עולמים
וממשלתה בכל דור ודור : סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים : עיני כל
אליה ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו : פותח את ידיו ומשביע לכל
חי רצון : צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : קרוב יי לכל קוראיו לכל
אשר יקראהו באמת : רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם : שומר יי את
כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד : תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם
קדשו לעולם ועד : ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם חסדיה :

חֲזֹן יִהְיֶה לָּךְ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ לְבָרְךָ :

קהל הורו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו הדרויה :

מִמֶּנּוּ לְדָרֹךְ הָבֹהֵן לִי בְנֵי אֲדָמִים הָבוּ לִי
כְבוֹד וְעוֹן לִי הָבוּ לִי כְבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֶהוּ לִי
בְּהִירַת קוֹדֶשׁ : קוֹל יי עַל הַמִּים אֵל הַכְּבוֹד
הַרְעִים יי עַל מַיִם רַבִּים : קוֹל יי בִּפְנֵי קוֹל יי
בְּהֵרֵר : קוֹל יי עֲבַר אֲרוֹזִים וַיִּשְׁפֹּר יי אֶת
אֹרְזֵי הַלְּבָנוֹן : וַיִּרְקֹדִם כְּמוֹ עֶגֶל דֹּבִנוֹן וַיִּשְׁרִיזוּ
כְּמוֹ בָּן רֵאמִים : קוֹל יי חוֹצֵב לַחֲבוֹת אֵשׁ :
קוֹל יי יִחַיֵּל מְדַבֵּר יִחַיֵּל יי מְדַבֵּר קִבֵּשׁ : קוֹל יי
יי יִחַלֵּץ אֵילָנוֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת וַיְבַהֲקֵנָהוּ כְּדֹ
אוֹמֵר כְּבוֹד : יי לְמַבּוֹד יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב יי מֶלֶךְ
לְעוֹקֶם : יי עוֹן לַעֲמֹו יִפֹּן יי יִבְכֶּה אֶת
עַמּוֹ בְּשִׁלּוֹם :

ווען מען דיא ספר תורה אין היכל שטעלט זאגט מען דאס:

וּבְנִיחָהּ יֹאמֶר שׁוּבָה יְיָ רַבּוֹת
יִלְכְּשׁוּ צָרָה וְחִסְדֶּיהָ יִנְגְּנוּ .
הִזְרֵתִי אֶל הַמַּעֲשִׂיִּים הַזֵּה הָיָא
לְמַחְשִׁימִים בְּהָ וְהוֹמָכִיהָ מְאֹדֶשׁ .
וְרַבְּרִיהָ דְּרַבִּי נָעֵם וְכָל
הַבְּתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם : הַשִּׁיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יִמְנֵנוּ בְּכֶדֶם :

זייער חזן זאגט חצי קדיש :

תפלת מוסף

כִּי שֵׁם יְיָ אֱמָרָא חֲבו גִדְרָ לְאֶחָיו : אֲרֵנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ :
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסִדִּים מְלָכִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְיוֹכֵר חֲסִדֵי
אֲבוֹת וּמִבְּיֵא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַזְכָּרָה :

מִלֶּדֶת עֶזְרָא וּמִדֹּשִׁיעַ וּמִגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אֲבֹרָהִם :
 אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנֵי מַחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ : מִיֹּדֵד הַמֶּלֶךְ :
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נִפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
 וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אַמּוּנָתוֹ לִישׁוּנֵי עֶפְרָיִם : מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמָה
 לָךְ מֶלֶךְ מַמִּית וּמַחִיָּה וּמַצְמִית יְשׁוּעָה :

וְנִצְאֵן אַתָּה לְתַחֲיוֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחִיָּה מֵתִים (*) :

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם וְיַחֲלֹדֶךָ סֵלָה : כִּי אֵל
 מְכֻדָּ גָדוֹל וּקְדוֹשׁ אַתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ :
 אַתָּה בִּחְרָתְנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אֲהַבָתָ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרַחֲמִיתָנוּ
 מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת וּקְרַשְׁתָּנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ וְקִרְבָתָנוּ מִלִּבָּנוּ לְעִבּוּדֶיךָ .
 וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ כְּרָאתָ :

וּתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שְׂפָתוֹת לַמְנוּחָה. וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה
 חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה .
 זְמַן שְׂמִיחָתָנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם :

וּמִפְּנֵי חַטֵּאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאֶרְצָנוּ וּנְתַרְחַקְנוּ מֵעַל אֲדָמָתֵינוּ
 וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲלוֹת וּלְרַאֲוֹת וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ .
 וְלַעֲשׂוֹת חֻבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ :
 יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מִלֶּדֶת רַחֲמָן
 שֶׁתִּשׁוּב וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים :

(*) בַּחֲזוֹת הַשָּׁמַיִם אוֹמְרִים קְדוֹשׁ

כְּתוּב יִתְנוּ לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ מִרְאָאִים הַמּוֹנִי מַעֲלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מִטָּה.
 יַחַד כָּלָם קָדְשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ בְּדָבָר הָאֲמוּר עַל יָד נְבִיאֶךָ וְקִרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר :
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : כְּבוֹדוֹ מֶלֶךְ עוֹלָם מִשְׁרָתוֹ
 שְׂוֹאֵלִים זֶה לָזֶה אֵיךְ מָקוֹם כְּבוֹדוֹ לְתַעֲרִיצוֹ לְעִמְתָּם מִשְׁפָּחִים וְאוֹמְרִים : הֵלֶל בְּרוּךְ
 כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֵּן בְּרַחֲמָיו לַעֲמֹוֹתָן עִם הַמִּיחֲדִים שְׂמוֹעַרְבֵיכֶם
 בְּכָל יוֹם תְּמִיד פְּעָמִים בְּאַהֲבָה שְׂמַע אוֹמְרִים : שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד :
 הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אֶבְיָנוּ הוּא מִלִּבָּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יוֹשִׁיעֵנוּ וְיִגְאָלֵנוּ שְׁנִית
 וְשְׂמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שְׁנִית לַעֲנִי כֹל חַי לֵאמֹר. הֵן נִצְלָתִי אֶתְכֶם אַחֲרֵית כְּרֹאשִׁית
 לְחַיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים. אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם : מִי אֲדִיר אֲדִירָנוּ יי אֲדוֹנֵינוּ מֶה אֲדִיר
 שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהִיא יי לְמַלְכָּה עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיהָ יי אֶחָד וְשִׁמְךָ
 אֶחָד : וּבְדִבְרֵי קֹדֶשׁ כְּתוּב לֵאמֹר. יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן דָּדוֹר וְדוֹר תִּלְלוּהָ :
 מִיֹּדֵד לְדוֹר וְדוֹר נִגִּיד גְּדָלָהּ וְגִצְחָהּ נִצְחִים קְדוּשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ. וְשִׁכְחָה אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵי
 זֶה יִמּוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מְכֻדָּ גָדוֹל וּקְדוֹשׁ אַתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ :

בזמנה לשבת חוה"מ סוכות

וּתְבַנְּהוּ מִחֶרֶה וּתְנַדְּלוּ בְּבוֹדוֹ : אֲבִינוּ מִלִּפְנֵי גִלְהָ
בְּבוֹד מִלְכוּתָהּ עָלֵינוּ מִחֶרֶה . וְהוֹפֵעַ וְהַנִּשְׂאָ עָלֵינוּ
לְעֵינֵי כָל חַי . וְקָרַב פְּזוּזֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפּוּצוֹתֵינוּ בְּגִם
מִירֵכְתִּי אֶרֶץ : וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירָה בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם
בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם . וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ
אֶת קַרְבָּנוֹת חֻבּוֹתֵינוּ תְּמִידִים בְּסֻדְרָם וּמוֹסָפִים
בְּהִלָּכָתָם . וְאֵת מוֹסָפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה . וְיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת
הַזֶּה . נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה בְּמִצּוֹת רְצוֹנָה כְּמוֹ
שִׁשְׁתַּבֵּת עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מִשְׁחָה עֲבָדְךָ מִפִּי
כְּבוֹדְךָ בְּאִמּוֹר :

לשבת וקיום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סוכת מנחה גדולה בשמן
ונקפו: עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונקפה: (נה לרפן שבת ולרפן היום כפאמור):
דעם ערשען פאג חול המועד סוכות זאגט מען דאס:

וביום השני פרים בני בקר שנים עשר אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים:

וביום השלישי פרים עשתי עשר אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים:

וביום השלישי פרים עשתי עשר אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים:

וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

וביום החמישי פרים תשעה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

וביום החמישי פרים תשעה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

וביום הששי פרים שמונה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

וביום הששי פרים שמונה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

וביום השביעי פרים שבעה אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר
תמימים:

והנחתם ונספיהם כמדובר. לשלשה עשרונים דפר. ושני עשרונים דאיל. ועשרון לכבש.
וזמן נקפו. ועציר לכפר. ושני המידים כהלכתם:

ושמחו במדכותה שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כולם ושבועו ויתענגו
במנוחה ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. וקר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומיב
הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמים. בגלל אבות שעשו
רצונך. בני ביתך בבתחלה ובזמן מקדשך על מכוננו: וחראנו
בבנינו ושמחנו בתקוננו. והשב פהנים לעבודתם וקיום לשרם
ולזמרים. והשב ישראל לגוייהם. ושם נעלה ונראה ונשתתה לפניך
בשרש פעמי רגלינו. בפתוב בתורתך שרש פעמים בשנה יראה כל
זכורך את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר פהג המצות ובחג
השבועות ובחג הסוכות ולא יראה את פני יי ריקם. איש כמתנת ידו
כברפת יי אלהיך אשר נתן לך:

והשיאנו יי אלהינו את ברפת מועדיך לחיים ולשלום לשמחה
ורשיון באשר רצית ואמרת דברנו אלהינו ואלהי אבותינו רצה
במנוחתינו קדשנו במצותיך ותן חקנו בתורתך. שבענו משובך
ושמח נפשנו בישועתיך. ומחר לבנו לעבדך באמת ותנחילנו יי אלהינו
באהבה וברצון בשמחה ובששון שבת ומועדי קדשך. וישמחו בך
ישראל מקדשי שמה: ברוך אתה יי מקדש השבת וישראל והומנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודת
לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל רצון:
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחווה עינינו בשוכך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכנתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו אלתי כל בשר ויצרנו ויצר
בראשית ברכות ותקדש אות לשמך הקדוש ותקדש
על שהתקדשנו ונקדשנו בן תחינו ותקדשנו
ותאסוף גלותנו למצות קדשך לשמור תמיד
ולעשות רצונך ולעבדך כלבב שלם עד שאנו
מודים לך. ברוך אל סה קאות:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חינו
מזן ישענו אתה הוא דוד ודור נודה לך
ונספר תהלתך על חינו המסורים בידך ועל
נשמותינו הפקודות לך ועל נסיה שפכל יום
עמנו ועל נפלאותיך ומצבותיך שפכל עת
ערב ובקר וצהרים המוב בן לא בלו רחמים ותמרחם בן לא תמו חסדיך
בן מעולם קונו קד:

ועל פלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמה מלבנו תמיד לעולם ועד:
וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמה הקדוש באמת לעולם בן טוב האל
ישועתינו ועזרתנו סלה האל המוב: ברוך אתה יי המוב שמה וקד נאה לתורות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המושלשת בתורה הבתובה על ידי משה עבדך
האמורה ספי אהרן ובניו. פהנים. עם קדושיך באמור:
ברכה יי וישמרה. ואר יי פניו אלה ויחנה. ישא יי פניו אליה. וישם לך שלום.

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
אבינו בך באתר יחד באור פניך בן באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים

מוסף לשבת חוה"מ סוכות

ואתה חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום ומוב יהיה בעיניך לברכה ולברכה את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום :
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום :

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי דרעה מהרה חפר עצתם וקלקל כחשבתם : עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינה וענני יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי : עשה שלום במרומו הוא יעשה שלום עדינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שנקנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורה : ושלם נעבדך ביראה בימי עולם וכשנים קדמוניות : וערכה לוי מנחת יהודה וירושלם בימי עולם וכשנים קדמוניות :

סדר הושענות

הושע נא

למענה אלהינו הושע נא : למענה בוראנו הושע נא :
למענה גואלנו הושע נא : למענה דורשנו הושע נא :

אום נצורה ככבת. בוננת בדת נפש משיבת. גומרת הלכות שבת. דורשת משאת שבת. הקובעת אפלים תחום שבת. ומשיבת רגל משבת. זכור ושמור מקומת בשבת. חשה למחר ביאת שבת. מורחת כל מששה בשבת. יושבת וממתנת עד פלות שבת. כבוד ועונג קוראה בשבת. רבוי וכסות מחלפת בשבת. מאכל ומשקה מכינה בשבת. נועם מנדים מנעמת לשבת. מעודות שלש מקומת בשבת. על שתי בפרות בוצעת בשבת. פורקת ארבע רשויות בשבת. צווי הדלקת נר מדלקת בשבת. קדוש היום מקדשת בשבת. רנן שבע מפלילת בשבת. שבעה בדת קוראה בשבת הושע נא. תנחילה ליום שפלו שבת הושע נא :

אני והו הושיעה נא :

ההושעת אדם יציר פפיה לגונה. בשבת קודש המצאתו בפר וחגיגה. בן הושע נא : ההושעת גוי מצאן מקום חפץ. רעה פונו לבור שביעי לנופש. בן הושע נא : ההושעת העם נהגת בצאן להנחות. חוק שמך במרה על מי מנוחות. בן הושע נא : ההושעת ובדוד במדבר מין במחנה. חכמו וקטבו בששי לחם משנה. בן הושע נא : ההושעת מפולח הורו הכנה במדעם. ישר פוחם והורה למו רועם. בן הושע נא : ההושעת בקפלו בעונג מן המשמר. לא הפך עינו וריחו לא נמר. בן הושע נא : ההושעת משפטי משאת שבת נמרו. נחו ושבתו רשויות ותחומים שמרו. בן הושע נא : ההושעת סיני השמעו בדבור רביעי. ענין זכור ושמור לקבש שביעי. בן הושע נא : ההושעת פקדו וריחו שבע לתקף. צרו עד רמיה בשבת לתקף בן הושע נא : ההושעת קהלך ועמו בבית עולמים. רצוד בחגגם שבעה ושבעה ימים. בן הושע נא : ההושעת שני מחודש. נומלין דלוב כל שבעה במקדש : בחג יום יום. בן הושע נא : ההושעת משמחה בבגין שני מחודש. נומלין דלוב כל שבעה במקדש : בן הושע נא : ההושעת חפז ערכה שבת מרחים. מרביות מוצא ליסוד מנחם מניחים. בן הושע

דאם פייט פון הושענות גיפונם מען ביא דעם ערשטען טאג סוכות :

הושיענות לשבת חוה"מ סוכות קר 207

נא: בהושעת ברכות וארובות ונכוהות מעלמים. בפמירתן יפי לה מנבח מקלסים פן הושע נא: בהושעת מורים ומתחלים ורא משנים: פלנו אנו ליה ועינינו ליה שונים. פן הושע נא: בהושעת נקב מתצקה סוכבים ברענה. רוננים אני והו הושיעה נא פן הושע נא: בהושעת חיל וריוס משרתים במנוחה. קרפן שבת כפול עולה ומנוחה. פן הושע נא: בהושעת לויה על דוכנם להרבת. אומרים מןמור שיר ליום השבת. פן הושע נא: בהושעת נחמיה במצותיה תמיד ישפושעון. ורצם וכתליצם בשוכה ונחת יושעון. פן הושע נא: בהושעת שבות שבמי יעקב השוב והשוב שבות אהלי יעקב. והושיעה נא: בהושעת שומרי מצות. וחובי ישועות. אל רמושעות. והושיעה נא:

אני יהו הושיעה נא:

הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם וגשלים עד העולם: ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפניי קרובים אל יי אלהינו ויחס ללילה לעשות עברו ומשפט עמו ישלח דבר יום ביומו: למען כעת של צמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד: קדיש שלם

קנה אל יי חנו ונאמן לכה וקנה אל יי: אין קדוש כני פי אין בלטה ואין צור פאלהינו כי מי אלה מפלעי יי ומי צור וזכתי אלהינו:

אין פאלהינו אין פאלהינו אין פאלהינו אין פאלהינו
מי פאלהינו מי פאלהינו מי פאלהינו מי פאלהינו
נודה פאלהינו נודה פאלהינו נודה פאלהינו נודה
למושיענו: ברוך אלהינו ברוך אלהינו ברוך אלהינו
ברוך מושיענו: אתה הוא אלהינו אתה הוא אלהינו
אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו: אתה הוא
שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים:

פסוס תקטורת הצרי והצפורן הלהבנה והלבונה. משקל שבעים שבעים מנה: מור וקציעה שבוטת גרד וכפרום משקל ששה עשר ששה עשר מנה: הקושט שנים עשר וקדושה שלשה וקמון תשעה. בורית פרשינה תשעה קבין וין קפריסין סאין תלתא. וקבין תלתא. ואם אין לו וין קפריסין פביא חמר חורן עתיק. מלח סודמת רובע הקב מעלה עשן כל שהוא. כבי ומן אומר אף כפת הברן כל שהוא ואם נחן בה רבש פסלה ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה:

ככן שמעון פן גמריאל אומר הצרי אינו אלא שרף הנחמץ מעצי הקומץ בורית פרשינה שישפין בה את הצפורן פבי שתתא נאה: וין קפריסין ששורין בו את הצפורן פבי שתתא עונה ותלה מי רגלים זמין לה אלא שאין מבניסין מי רגלים בעורה מפני הקבור:

השיר שחללים היו אומרים בבית המקדש: ביום הראשון היו אומרים ליי הארץ ומלואה תכל וישבי בה: בשני היו אומרים גדול יי ומהלל מאוד בעיר אלהינו הר קדשו: בשלישי היו אומרים אלהים נצב בעזרת אל בקרב אלהים ישפוט: פריבועי היו אומרים אל נקמות יי אל נקמות הופיע: פחמישי היו אומרים רגינו לאלהים ענו הריעו לאלהי יעקב: בששי היו אומרים יי מלך גאות רבש רבש יי עוז התאזר אף תפון תכל כל תמוט: בשבת היו אומרים מןמור שיר ליום השבת מןמור שיר לעתיד לבא ליום שפלו שבת ומנוחה לחיי העולמים:

תנא רבי אלהי כל השונה הלכות בכל יום מוכחח לו שהוא פן עולם תבא שנאמר תלכות עולם לו את מקרי תלכות אלא הלכות:

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם. שנאמר וכל בניה למורי יי ורב שלום בניה: אל מקרי בניה אלא בונה. שלום רב לאוהבי תורתך ואין כמו מכלול: יהי שלום בחילך שלום בארמנותיה: למען אחי ורעי אדברה נא שלום בה: למען בית יי אלהינו אבקשה טוב לך: יי עוז לעמו ויהו יי וברך את עמו בשלום: קריש דבנן

עָרֵינוּ לְשִׁבְחָהּ לְאֹדֹן הַכֹּל כִּתְּת גְּדוּלָּהּ לְיוֹצֵר בְּרָאשִׁית שְׂרָא עֲשֵׂנוּ
בְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת וְלֹא שְׁמֵנוּ בְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה שְׂרָא שֵׁם חֲדָקְנוּ בָּהֶם
וְנֹדְרָלְנוּ כָּכֵל הַמוֹנֶם : וְאַנְחָנוּ בּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִּים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא : שֶׁהוּא נוֹמֵחַ שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יָקָר
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינָתוֹ עִזּוֹ בְּנִבְחֵי מְרוֹמִים : הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד . אִמֵּת
מִלִּפְנֵי אָפֶס זֹלָתוֹ בְּפֶתוּב בְּתוֹרָתוֹ וּיְדַעַת הַיּוֹם וְהַיְּשׁוּבוֹת אֵל לִבְכָּה כִּי יֵי
הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַד הָאֶרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד :

וְעַל כֵּן נִקְחָה לָּהּ יֵי אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מַהֲרָה בְּתַפְאֶרֶת עוֹד לְהַעֲבִיר גְּלוּלֵים מִן
הָאֶרֶץ וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִפְרֹתוֹ לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂרָי וְכֵן בְּשֵׁר יִקְרָאוּ
בְּשִׁמְךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ בְּרִשְׁעֵי אֶרֶץ . יִפְרֹו וְיִדְעוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי תְּכֵלֶה כִּי לָּהּ תִּכְרַע
כֹּל בְּרֶךְ הַשְּׁבַע כֹּל לִשׁוֹן . לִפְנֶיךָ יֵי אֱלֹהֵינוּ יִכְרַעוּ וְיִפְּלוּ וְלִכְבוֹד שְׁמֶךָ יִקָּר
יִתְנוּ . וְיִקְבְּלוּ אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מִתְּהִלָּה לְעוֹלָם וָעַד . כִּי תִמְלֹכוֹת
שְׁמֶךָ הֵיחָ וְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד . בְּפֶתוּב בְּתוֹרָתְךָ יֵי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד :
וְנֹאמַר וְהֵיחָ יֵי לְמַלְכָּה עַל כֹּל הָאֶרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יֵי הֵיחָ יֵי אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד :
וּבְתוֹרָתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יֵי אֱלֹהֵינוּ יֵי אֶחָד :

שיר של יום

הַיּוֹם יוֹם שַׁבָּת קוֹדֵשׁ שֶׁבוּ הָיוּ הַלְלוֹם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ :

מְזוֹמַר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת : מוֹב לְהוֹדוֹת לָּהּ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ : לְחַנִּיד בְּפוֹקֵר חֲסִדְךָ
וְאִמּוֹנֶתְךָ בְּכִידוֹת : עֲלֵי עֲשׂוֹר וְעֲלֵי נִבְלָה עֲלֵי הַגִּיּוֹן כְּכִנּוֹר : כִּי שִׁמְחֵנִי יֵי בְּפִעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ
אֲרָנוּ : מִה גִּדְּרוּ מַעֲשֵׂיךָ יֵי מֵאֵד עֲמָקוֹ מִתְּשׁוּבוֹתֶיךָ : אִישׁ בַּעַר לֹא גִדַּע וְכִסִּיל לֹא יִכִּין אֶת זֹאת :
בְּפִרְחֵי רִשְׁעִים כְּמוֹ עֹשֵׁב וְנִצִּיצוּ כֹּל פֹּעֲלֵי אֵין לְהַשְׁמֵד עֲבִי עַד : וְאַתָּה מְרוֹם לְעוֹלָם יֵי : כִּי הִנֵּה
אֵיכֶיךָ יֵי כִּי הִנֵּה אֵיכֶיךָ יִאֲבְדוּ וְתִפְרְדוּ כֹּל פֹּעֲלֵי אֵין : וְתִרְם כְּרָאִים חֲרָנִי בְּלוֹתִי בְּשִׁמְךָ בְּעֵין :
וְחִבַּט עֵינֵי בְּשׂוֹרֵי בְּקָמִים עֲלֵי מְרַעִים הַשְּׁמַעְנָה אוֹנֵי : צִדִּיק בְּתִמְרָה וְפֶרֶח כְּאֶרֶץ בְּלִבָּנוּ וְשִׁנָּה :
שְׁתוּלִים בְּבֵית יֵי בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ : עוֹד יִנּוּבֹן בְּשִׁיכָה לְשָׁנִים וְכַעֲנָנִים וְהֵיחָ :
לְחַנִּיד כִּי יִשָּׁר יֵי צוּרִי וְלֹא עוֹלָתְךָ בּוֹ :

לְדוֹד יֵי אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אֵירָא יֵי מַעֲזוֹ חַי מִמִּי אֶפְתָּח : בְּקֶרֶב עֲלֵי מְרַעִים לְאִכְלוֹ אֶחָ בְּשִׁיר
צָרִי וְאִיבִי לִי תִמָּה בְּשִׁיר וְנִפְלֹא : אִם תִּתְּנֶה עֲלֵי מַחְנֶה לֹא יוֹרָא לִבִּי אִם תִּקְרָם עֲלֵי מַלְחָמָה כּוֹאֵת
אֵנִי בּוֹטֵחַ : אֶחָת שְׁאֵלְתִּי כֹאֵת יֵי אוֹתָהּ אֶבְקֵשׁ שְׁבִתִּי בְּבֵית יֵי כֹּל יוֹמֵי חַיִּי לְחַוֹּת בְּנוֹעָם יֵי
וּלְבַקֵּר בְּחִיכָלִי : כִּי יִצְפְּנִי בְּסֹבֵב בַּיּוֹם כֶּעֶם יִסְתַּחֲבֵנִי בְּסִתָּר אֶהְיֶה בְּצוֹר יוֹסִמְנִי : וְעַתָּה יְרוֹם
רֹאשִׁי עַל אֵיבֵי סִבִּיבוֹתֵי וְאֶבְחָח בְּאֶהְלֹ וְכִזִּי תִרְוַעָה אֲשִׁירָה וְאִמְרָה לָּהּ : שְׁמַע יֵי קוֹלִי אֶקְרָא
וְחַנּוּנִי וְעֲנֵנִי : לָּהּ אִמְרָ לִבִּי בְּקִשׁוֹ פָּנֵי אֶת כְּנִיָּה יֵי אֶבְקֵשׁ : אֵל תִּסְתַּחֲבֵנִי כְּנִיָּה מִמִּי אֵל תֵּם בְּאֶף
עֲבָרְךָ עוֹרַתִּי הָיִיתָ אֵל תִּשְׁשֵׁנִי וְאֵל תִּשְׁכַּח אֶתִּי יִשְׁעִי : כִּי אֵבִי וְאִמִּי עוֹבְדֵי יֵי וְאִסְפְּנִי :
הוֹרֵנִי יֵי בְּרִכָּה וְנִחְנֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר לְמַעַן שִׁרְרִי : אֵל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרִי כִּי קָמוּ כִּי עֲבִי שִׁקָּר
וְיִשֵּׁם חֲסֵם : לְזֹאת הָאִמּוֹנִתִּי לְרֹאוֹת בְּטוֹב יֵי בְּאֶרֶץ חַיִּים : מִתָּה אֵל יֵי חֲנֹן וְנִאֲמִין לְךָ וְנִתֵּן אֵל יֵי :

קודם פתיחת הארון ראנעים ומירות

בְּשַׁבָּת כֵּן יִפְתָּח אֶרֶן תְּקוֹדֵשׁ צוֹ אֲנִיִּים וּמִירוֹת וְאִנֵּם כֵּן דָּא :

אֲבִינוּ מִלִּפְנֵי פֶתַח שְׁעֵרֵי שָׁמַיִם לְתַפְלֵתְנוּ שְׁעֵרֵי רַחֲמִים שְׁעֵרֵי תַפְלָה שְׁעֵרֵי
תַחֲנוּנִים שְׁעֵרֵי עֵת רָצוֹן שְׁעֵרֵי עֵת בְּקִשָּׁה שְׁעֵרֵי רְפוּאָה שְׁעֵרֵי שְׁלָמָה שְׁעֵרֵי קְדוּשָׁה שְׁעֵרֵי

קודם פתיחת הארון לאנעים זמירות קה 209

תורה שערי חיים טובים שערי נאוקה וישועה שערי גדולה שערי בנים ובני בנים
שערים של צדיקים ותלמידי חכמים ואריכות ימים ושנים ועוסקים בתורה ובמצוות
לשמה שערי שמועות טובות שערי בשורות טובות בזכות אבות תקדושים אברהם
יצחק יעקב משה אהרן דוד שלמה אליהו אלישע ובזכות אמהות הצדקניות שרה
רבקה רחל לאה בלה וזלפה חנה אביגיל ובזכות מרדכי ואסתר בשושן הבירה:

שיר הכבוד

הארץ

היו אנעים זמירות ושרים אחרונים.
כי אלה נפשי תערוג:
קהל נפשי חמה בצל ידך.
לבעת כל זו סודך:
היו מדי דברי בכבודך.
הומה לפי אל דודך:
קהל על בן אברהם נגבדות.
ושמך אכפר בשירי ודירות:
היו אספרה כבודך ולא ראיתך.
אדמה אכנה ולא ידעתך:
קהל בך נביאך בסוד עבדך.
דמיון הבר כבוד הודך:
היו גדולתך וגבורתך.
כנו לתוקף פעולתך:
קהל דמו אותך ולא כפי ישרך.
ושווה לפי מעשיך:
היו המשיחה ברוב חזיונות.
הנה אחד בכל דמיונות:
קהל ויחיו בך זמנה ובחירות.
ושער ראשך בשירה ושמירות:
היו זמנה ביום דין. ובחירות ביום קרב.
כאיש מלחמות ידיו לו רב:
קהל חכם פובע ישועה בראשו.
הושעה לו זמנו וזרוע קדשו:
היו מללי אורות ראשו נמלא.
קווצותיו רסיסי לילה:
קהל תפאר בן פי חפץ בן.
והוא יהיה לי לעמדת צבי:
היו בתם מהור פו דמות ראשו.
וחק על מצח כבוד שם קדשו:
קהל לזון ולכבוד צבי תפארה.

לה יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח והדור כי יכב בשמים ובארץ: לה יי הממלכה
והמנושא לכל לראש: מי ימלא גבורות יי וישמע כל תהלתו: קי

דאם פייףש פון אנעים זמירות זינען קען בייס ערשטין פאג

תפלת בנחה לשבת חור המועד סוכות

צו מנחה ואנכי מן קרבנות גיפנים מן תפלת שחרית. אשרי ובה לציון גואל וכו' ח"ק. ואני תפילתי. פס: נעמס אום אספר תורה. מן ואנכי ויהי בנסוע. בריך שמיא ביו ולשכלם. דר גאך גדלו. אב הרחמים הוא ירהם וכו'. דער תון ואנכי והגלה והראה וכו'. נעס איז דא אויף דעם עמוד) מעלינים פאר דרייא פערזאן אין פרשת ואת הברכה. הנבחה ונבילה. ווען מן שפעלס דאס ס"ת אין היכל ואנכי מן קפילס דרור מוזור לה הארץ ומלואה וכו'. מן נאוינעם שמונה עשרה ביו האל הקדוש. (קדושה) אלעס גיפנים מן נייפע 103 נע גאך ואנכי מן אתה אחד וכו' ביו מקדש השבת. (עס איז דא אויף דעם עמוד) רצה. יעלה ויבוא. מורים ביו ענדע שמינה עשרה עלינו ק". אוי מן איז מקיים סעדה שלשית :

מן מחיל ותנלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב ויהיו פלסתינו ופלישת עמו בית ישראל לתן ויתקן לרחמים לרצון ונאמר אמן. הכל הבו גודל לאלהינו ותנו כבוד לתורה כהן קרב: נעמיד (רבי פלוני בר פלוני הכהן) בריך שנת הורה לעמו ישראל בקדשיו: תורת יי תמימה משיבת נפש. עדות יי נאמנה מחיימת פתי. פקודי יי שרים משפתי לב. מצות יי ברה מאירת עינים: יי עוז לעמו ימן יי יבדה את עמו בשלום: האל תמים דרכו תפלת יי צדקה מן הוא לכל הרוצים בו: ואח"כ יאמרו הנה ואנכי תתקנים ביו אלהיכם מיום בורכם היום: אתה אחד ושמוך אחד. וכו' בעמך ישראל נוי אחד בארץ. תפארת גדלה ועמרת ישועה יום מנוחה וקדשה לעמך נתת. אברהם יגל. יצחק ירגן. יעקב ובניו ינוחו בו. מנוחת אהבה ונדבה. מנוחת אמת ואמונה. מנוחת שלום ושלחה והשקט ובטח. מנוחה שלימה שאתה רוצה בה. יכירו בניך וידעו כי מאתך היא מנוחתם. ועל מנוחתם יקדישו את שמך:

אלהינו ואלהי אבותינו. רצה נא במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מבורך ושמח נפשונו בישועתך ומהר לבנו לעבדך באמת ותתללנו יי אלהינו באהבה ובכרצון שבת קדשה ויגדלו בם כל ישראל מקדשי שמך: בריך אתה יי מקדש השבת: מעריב. ואח"כ תן נוי אלע מוצ"ש. אתה חוננתנו. יעלה ויבוא. מקדל גבה אל וכו'. ויהי אלע מוצ"ש :

סדר הושענות לחוה"מ של סוכות

- כסחל יום א' של סוכות ביום ב' או יס זס הסדר של הושענות.
 למען אמתך. אבן שתיה. אערך שועי. אום אני חומה. אל למושעות. אום נצורה :
 כסחל יום א' של סוכות ביום ג' אומרים.
 למען אמתך. אבן שתיה. אערך שועי. אל למושעות. אום נצורה. ארון המושיע :
 כסחל יום א' של סוכות ביום ד' אומרים.
 למען אמתך. אבן שתיה. אום נצורה. אערך שועי. אל למושעות. ארון המושיע :
 כסחל יום א' של סוכות ביום ה' אומרים.
 אום נצורה. למען אמתך. אערך שועי. אל למושעות. ארון המושיע :

הושע נא

למענה אלהינו הושע נא : למענה בוראנו הושע נא :
 למענה גואלנו הושע נא : למענה דורשנו הושע נא :

ליום ה' של סוכות

ליום ג' של סוכות

וכסחל יום ד' של סוכות כסחל אומרים אום נצורה :
 אל למושעות. בארבע שבועות. גוהי שששעות.
 ויהודתם משתששעות. וועקים להשעות. חוכי יששעות. מספלים בך שעות. יודעי בין שעות.
 פורעך בששעות. לרדין ששעות. מספה גששעות. נוהן ששעות. ספורות נששעות:
 עדות מששעות: פועל יששעות צדיק נששעות.
 קרב ששעות. רגל ששעות. שיש שעות.
 הושע נא. תחיל למושעות. הושע נא :

וכסחל יום ג' כסחל אומרים זס ביום ד' של סוכות :
 אערך שועי. בבית שועי. גליתי בצום
 ששעי. דרשתיך בו להושיעי. הקשיבה לקול
 שועי. וקומה והושיעי. זכור ורחם מושיעי.
 חי בן השששעי. טוב באגך שעי. יוחם מושיעי.
 פלה במושיעי. לכל עוד פרשועי. מהר אלהי
 ישעי. נצח להושיעי. שא נא עון רשעי. עכור
 על פשעי. פנה נא להושיעי. צור צדיק מושיעי.
 קבר נא שועי. רחם קרן ושעי. שיי מושיעי.
 הושע נא. תופיע ותושיעי. הושע נא :

כהושעת אלים וכו' תמצא ביום ב' של סוכות :

כהושעת אלים וכו' תמצא ביום ג' של סוכות :

דיא פריש הקדשים פרייבן אז אום (הושענא רבה) איז א חיוב צו שפעלען איין אדם חשוב פאר דעם גמור מתפלל
 ויין (נגינת וי"ב). בקרבן צו שרועקען דעם עולם הארצער צו באווייזען מיט פונקט. מיט וי"ב. און מיט א הויך קול.
 פון פרייבן פון ויך דעם שלאף. אויף אז א מנהג אין די שוועלען ופתי פדרשים אן צו צינדן פיל ליכט. אויך די אייבן נגליכע
 שפיקער יום כפור ליכט. דען אום (הושענא רבה) נעמטן אייבן גיגען די קוויטלעך פאר אלע לעבעדיגע אן דיא שולח הקב"ה
 עס איז אפילו נאך צייט מיט תפלה ביז שמיני בצהר. על פן זאל יעדער איינציג מתפלל זיין בפי ויכולת בדיבור.

סדר תפלה להושענא רבה

שהרית. פון דאזינס (מיט נגינת וי"ב גוראם) פסוק דומה און פון זאנס מומור לתורה (גיפנס פון דא) למנצח ומי
 השמים מספרים גישם נשמת נאר ושתבח. פאר ברכו זאנס פון שיר המעלות ממעמקים
 גיפנס פון דא) קריאת שמע. שמע. גאנץ הלל. אוי וי"ב גאנץ חול המועד. ק"ש. אין כבוד. פון געס
 מיט א פסוק תורה און פון זאנס ויהי בנסוע. י"ג מרות. און רבנו של עולם. פון י"ב גוראם (גיפנס פון
 דא). ביי שמע ישראל זאנס פון ענין. על הכל. דער פון זאנס ויעזור ויגן. פון גי"ג פאר פיר פערנאן
 גען. ובוים החמישי. ובוים הששי. ישראלי. ובוים השביעי. קדיש. ובוים הששי. ובוים
 השביעי. האב קדיש. אשרי. ובא לציון גואל. יהללו:

פאר למנצח השמים מספרים זאנס פון מומור לתורה:

מומור לתורה הרעו ל"י פל הארץ: עקרו את יי בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי ה'
 דעא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו: באו נעזרו בתורה חצרותיו בתהלה תורה
 לו ברכו שמו: כי טוב יי לעולם חסדו ועד דור דור אמונתו:

פאר ברכו זאנס פון שיר המעלות ממעמקים:

שיר המעלות ממעמקים קראתיה יי: אדני שמחה בקולי תהינה אונות לשבוח ללול תחנני: אום עונות תשכר
 יי אדני מי יעמוד: כי עקב תפלתה למצו תורא: קו תיין קוה נפשי ולדברך תהלת: גפשי לאדני משמרים
 לבקר שמרים לבקר: על ישראל אל יי עם יי חסד ורחבה עמו מרות: תהא יסדה את ישראל סלל עונותיו:
 בשעת הוצאת ס"ת אומרים י"ג מרות עד תקה. ואחר כך אומרים זה:

רבנו של עולם מלא משאלותי למובה והפק רצוני ותן שאלתי ומחול על
 כל עונותי ועל כל עונות אנשי ביתי מחילה בחסד מחילה ברחמים ומחילתי מחמאי
 מעוני ומפשעי ותכני בזכרון טוב לפניך ובקדני בפקודת ישועה ורחמים ובכרנו
 לחיים ארוכים לחיים טובים ושלום ופן נסה וכלכלה ולחם לאכול ובגד ללבוש
 ועשר וכבוד ואריכות ימים להבות בתורתך ולקיים מצותך ולשכל ובינה להבין
 ולהשכיל עמקי סודותך ושלח רפואה לכל מכאבינו ותברך כל מעשה ידינו
 ונזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמית ובמל מעלינו כל גזירות קשות ורעות
 ותן בלב מלכות וועציו ושליו עלינו למובה אמן וכן יהי רצון: יהי רצון
 אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

תחנה חדשה להושענא רבה

פניני תחינה צוא זאנען (הושענא רבה) פאר (הושענא):

רבנו של עולם. דוא גאט פון גענאד און
 גראדמאנען וועלכער דיין האנד איז אום גשטרעקט
 מקבל צו זיין יעדן וועלכע קערן ויך צו דיר מיט
 דעם גאנצען הארצן. ודער צו גרוסקער גאט דעם
 גיגעט פון דיין דנקס (פלונית בת פלונית) וועלכע
 קומט אצנד פאר דיר אין דיין הייליגער הויז מיט
 אצוריקענע הארץ צוא בעטען ביי דיר מחילה
 אקליחה אין דעם הייליגן טאג הושענא רבה. מיט
 איין איינגיבונגעם קאפף ווי אשווערע וינדערין.
 מיט הייסקע שרעין אין דיא אונזן שמיא איך
 אצנד פאר דיר אום צו בעטען ביי דיר גאט דער
 גראדמאנען און אנט קוויטעל פאר מיר פון מיין
 מאן. פאר מייענע קינדערליך פאר כל ישראל.
 רבנו של עולם דוא פאטער פון אלע צובראכענע
 הארצער. דער צו מיין גיגעט. פערענס מייענע
 ופצען. נאמעל צו זאנען מייענע הייסקע שרעין
 וועלכע איך פון גיט פון דיר אין דיין הייליגן הויז.
 מיין גיגעט זאל ארום גיין צוא דיר צו דיין פסא
 הקביר און יא נאל דארשען גיפנען איין אדם
 צווישן אלי תפלות ובקשות פון דיין פאלק ישראל
 וועלכע עס קומן פאר דיר היינט פאר אין דיען
 הייליגען מאג. און דער זכות פון דיא הושענא
 וואס מיר זענען מקיים דעם מנהג פון אונזערע
 הייליגע גוראים זאל מיר היינט ביא שמיני פאר

תתנה הדישה להושענא רבה

אונ פשיטא שוין נאכען שטיט. לשמרא אונז גיט
מיט דיין פעם חלילה גיט און אונז גיט אום דיין
צארן. לען מיר האבן שוין געניגן לעלישן און די
נועלט, וויז אונז דיין הימלעשן חסד קרוב צוא
נאכן דיינע פערנוואנדלטע פערשטאנדיגע שפעסלעך
פון אַלע פּיער ווינקלעך פון דער נועלט קער אונז
אום אַין אונזר הייליג לאנד. בויא און דיין הייליג
שטאדט ירושלים. בויא און איהרע חובות.
בויא אונז יאריק דיין בית המקדש וויא דיין
שכינה האט שטענדיג גירושט אונז דארטן נועלי
מיר אונזערי הארצער דיר ברענגן אפּפּראונ דיר
דינען ברושה וכתבה. אמן בן יהו רצון :

סדר הקפות לחושענא רבה

גייט ארום מיט דעם אַתרוג וואָלך אַרום. דיא בימח :
 רוא זאָלסט גיך קיניגען איינער אונז דיין לייב פאָלך
 ישראל : גענוגות בימינה נצח :

צוה דער פינפטער תקפה זאגט מען דאס:
 רחמנא דער בארעמדיגער זאגט גייענעק אונז
 דעם זכות פון אהרן הכהן דער הייליגער מאן וואס
 ער איז געגאנגן אין אכט בגדי כהונה צווישן
 זיין און דא עבירות פון ישראל זיין זכות זאל
 אונז ביי שמיטת יום און הושענא רבה צווישן דער
 גמול חתימה אז דא ארומט גוף קליינען אבער
 אונז דיין לויב טהייל פאליק ישראל:
 יהוה ארומיגט מה אדיר שמך בכל הארץ
 אשר תנה הודך על השמים:

זוא דער זעקסשטער תקפה ואנט מען דאס :
 רחמנא דער בארימדיגער גאט גירענא אונז
 דעם זבת פון יוסף הערליך דער געקסשטער מאן
 אונז אדקס קיינען ניה אונז בארד און אונז ריין
 לויב הייגען פארק ישראלי
 צוויי ה' בכל רחבו וחסיד בכל מעשיו •

צוא דער וויסער הקדש זאגט מען זאגט :
 רחמנא דער בארימטער זאגט גרענק אונז
 דאס ויס גיזאגט פון דור המלך עליו השלום מיט
 מרומייטן אונז פירלעך האט ער דער וועגט דעם
 מארגן שטענען צוא רובין דיה מיט ווינע וימרות
 ותשבתה ויין זכות זאל אונז ביא שטיין היינט
 אין הושענא רבה צוא דער גער חתירה במהרה
 געה אונז באלד זאל קומען דער מבשר צדק אונז
 משיח בן דוד מיר זאלן קומן מיט גרויס שמחה
 אונז פרייז קיין ארץ ישראל אונזער הייליג זאגט
 אזו ווי עס שטייט אין פסוק ובה לציון גואל אמן :

וְהַמְתִּישָׁא
יְהוָה יִתְּנָה אֶתְּךָ וְשִׁמּוֹ אֶתְּךָ : בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
לֵלֵךְ וְעַד :

דיין הייריגע שמוהל אז רוא וואָלסט דער פאָנען
 מיה אג מיין מאן אג מינע קינדער צום נאָמען
 אָפּען גייען יאהר . וואָלסט אָג צום שיקען
 אַריינגעקע חזונה דו וואָלסט היטן מינע קינדער
 צום נאָמען מיט דיא קינדער פון דיין פאָלק אַרבעט
 פון אַלעס בייז אג פון אַלע שטערקע קראַמלין .
 רוא וואָלסט גיזא נעבין אַמינע האַרץ אז ווי נאָל
 גיין אין דיינע געזאָנאַלן לערנן דיין הייליגע וואָרד
 און היטען דיינע מציז . (רבונו של עולם) וואָרד
 שטאַרקר אַלעמקטמיגער נאָם ווערענער דו ביסט
 מוֹשֶׁה'ס דיין פֿבור צו קאָפּ פון דיינע הובע הימלן
 און יעדען מענטשן ווס איז ערר ביי דעם לעבען

דִּיּוּ הַקְּפוֹת פֶּאן הוֹשַׁעְנָא רַבָּה מִיּוֹם מֶעַן וְעַן מֶעַן
זֵיא דַּעַר עֲרִשְׁטֵער הַקְּפוֹת זֵאגט מֶעַן דָּאס:

רחמנא דר בארומדיגר גאט גרעק אויג דעם
 זכות פון אברהם דיין גלייכער ווס דו האסט אים
 גפרוקט מיט עצהן פרויבונג און ער איז באשטאנן
 און האט אין דר גלייכעם ניין זכות און דר ברית
 ווס דו האסט מיט אים פוכה ברית נוען זאל אונז
 ביי שטיין היינט אין חושענא רבה צוויי דער גמר
 תמימה אז דו זאלסט קיניגן איינע אויג דיין ליב
 הייליג פאלק ישראל: פי אפרתי עולם חסד רבנה:

כחֲמָנָה דָּר בְּאַרְבֻּנֵי דִיר גֵּאֵת גִּדְעָק אִינֵי דָעֵס
 זְכוּת פֿון זִצְק וּסְ עַד הָט אִיס גִּשְׁמָעֵקִס זִיין הֶאָלֶז
 אִינֵי הָט זִיךְ גִּתְאֵלִט לֶאָזן מִקְרִיב וּזִיין פֿר אִיזִין קֶרְבֵּן
 עוֹלָה פֿון דִּיין לִיבֵּן הִיילִיגֵי גִאָסֶען וְעֵנֶען זִיין זְכוּת
 זְאָלִיסטו אִינֵי גִדְעָקֵן לִיבֵּן גֵּאֵת הִיטֵט אִין הִושְעָנָה
 רַבָּה צו דָּר גִּמֵּר הַחִימָה דִּיא זְאָלִיסט קִינֵעֵן אִיבֵּר
 אִינֵי דִיין לִיב הִיילִיג פֿאַלֵּק יִשְׂרָאֵל:

לֵךְ וְרוּעַ עִם גְּבוּרָה תַעֲזֹז יְדֶךָ תִּרוֹם יְמִינֶךָ׃
צֹא דָעַר דְּרִיטָעַר תִּקְפָּה זְאָגִט מְעַן דָּאס׃

רַחֲמָנָא דְרַ בְּאַרְיִמְדִינִי פֶּאָפֶּר גִּרְעֵק אֲוִי דַעס
זִכּוֹת פֿון אֲוִינֵר פֶּאָפֶּר יַעֲקֹב נַיִן זִכּוֹת וְאֵל בִּינֵי
שְׁמַיִן הֵינִט אִין הוֹשַׁעֲנָא רַבָּה צו דֶּר גַּמֵּר חֲתִימָה דו
וְאֵלֶסֶט קִינֶען אֵיבֶר אֲוִי דִיין לִיב דִּילִיג פֶּאָפֶּר
יִשְׂרָאֵל : תָּמָן אֵמֶת יַעֲקֹב חֲסֵד לְאַבְרָהָם :

צוא דער פערדער תקפה ואנא מען דאס:
 רחמנא דר בארימדיגער פאטער גרענק אויף דעם
 זכות פון משה רבינו דער באגלייבטער מאן וון
 נכות זאל אונז ביי שטיין ווס דאזיקער מיט אים
 גשייסק פארן גענעם אים; כות זאל אונז ביי שטיין
 היינט אין הושענא רבה צוא דער גמר חתימה או

לְךָ יְהוָה מְגִדּוּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְפָּאָרֶת וְהַנֶּצֶחַ וְהַחַיּוּת
לְכֹד לְרֹאשׁ וְיֵהוּ יִהְיֶה לְבִכְרֶךָ עַל כָּל הָאָרֶץ כִּי הִיא
מְלִכּוּתוֹ לְ

מִן עֵסֶם אֲרוֹם אֶלֶם סָפְרֵי תוֹרוֹת . אִנּוּ מִן שְׁסָעֶלֶם יוֹד מִסּ וְיֵא אֲרוֹם דְּעַר בִּיטָה . פֶּאֶר בִּי גִינְגֶנְדִי מִס דַּעַם סָפֶר
שְׁרִיף יַעֲדֶר צוּא בְּאֵיִסְטֵן . דְּעַר עוֹלָם נַעֲסֵם דִּיא לִילְכִים מִס אֶתְרוּגִים אִנּוּ גִינְגֶן מִס וְיֵא אֲרוֹם דְּעַר בִּיטָה וּבִקֵּן מֶאֱהֵל
אִנּוּ וְאִנְגֶן הַרְשַׁענָא . אִנּוּ דְּעַר סוֹף פִּון יַעֲדֶן כְּפִיֶל וְאֵל אֲרוֹם קוֹמֶן צוּ שְׁפִיין נַעֲבֶן עֲסוֹד . דְּעַר נֶאֱד וְיִיפֶעַר צוּא
וְאִנְגֶן כְּסָדֶר הוֹשַׁענֹת פִּון הוֹשַׁענָא רַבָּה :

הוֹשַׁענָא

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ הוֹשַׁע נָא : לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ הוֹשַׁע נָא :

לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ הוֹשַׁע נָא : לְמַעַנְךָ רוֹרֵשֵׁנוּ הוֹשַׁע נָא :

לְמַעַן אֲמַתְךָ . לְמַעַן בְּרִיתְךָ . לְמַעַן גְּדֻלַּת וְתַפְאֶרֶתְךָ . לְמַעַן דָּתְךָ .
לְמַעַן הוֹדְךָ . לְמַעַן וַיַּעֲבֹדְךָ . לְמַעַן זְכָרְךָ . לְמַעַן הַדָּדְךָ . לְמַעַן טוֹבְךָ .
לְמַעַן יְחִידְךָ . לְמַעַן כְּבוֹדְךָ . לְמַעַן לְמוֹדְךָ . לְמַעַן מַלְכוּתְךָ . לְמַעַן
נִצְחָתְךָ . לְמַעַן סוֹדְךָ . לְמַעַן עוֹדְךָ . לְמַעַן פֶּאֶרְךָ . לְמַעַן צִדְקָתְךָ .
לְמַעַן קְדוּשַׁתְךָ . לְמַעַן רַחֲמֵיךָ הַרְבִּים . לְמַעַן שְׂכִינַתְךָ . הוֹשַׁע נָא .
לְמַעַן תְּהַלֵּלְתְּךָ . הוֹשַׁע נָא :

הַפֶּת א' פ' אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד וְכֶנֶה :

אֲבֵן שְׂתִיחַ . בֵּית הַבְּחִירָה . גִּזְרֵן אֲרֵנָה . דְּבִיר הַמוֹצֵנֶע . תֵּר
הַמּוֹרִיָּה . וְהַר יִרְאָה . זְבוּל תַּפְאֶרֶתְךָ . חֲנֶה דִּנּוֹר . טוֹב הַלְבָּנוֹן . יִפְה
גּוֹף מִשׁוּשׁ כֵּד הָאֶרֶץ . כְּלִיכַת יוֹפִי . לִינַת הַצֶּדֶק . מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ . נִיח
שְׁאֵנָה . סִבַּת שְׁלֵם . עֲדִית שְׁבִטִים . פֶּנַת יִקְרַת . צִיּוֹן הַמְצִינָת . קִדְש
חֲקָדָשִׁים . רְצוּף אֶהְבָּה . שְׂכִינַת כְּבוֹדְךָ . תֵּר תַּלְפִּיזֹת . הוֹשַׁע נָא :

הַפֶּת ב' לָךְ וְרוּעַ עִם גְּבוּרָה תַעֲזוּ יוֹד הַרְוֹם וְיִמְנֶה :

אֲוִם אֲנִי חוֹמָה . בְּרַח בַּחֲמָה . גּוֹלָה וְסוֹרֶה . דְּמַתָּה לְתִמָּר .
הַהֲרוּגָה עֲלֶיךָ . וְנִחַשְׁבַּת כְּצֶאֱן מִבַּחַח . זִרְוִיָּה בֵּין מַכְעִיסִיָּה . חֲבוּקָה
וְדְבוּקָה בְּךָ . מוֹעֲנֶת עוֹדְךָ . יְחִידָה לִיתְדְךָ . כְּבוֹשָׁה בְּגוֹלָה . לוֹמֶדֶת
יִרְאָתְךָ . מְרוֹמַת לְחִי . נִתְּוֶנָה לְכִפִּים . סוֹבֶלֶת סִבְדְךָ . עֲנִיָּה סוֹעֶרָה .

פִּירוּשׁ ע"מ

הוֹשַׁע נָא מִיר בַּעֲמִיעַן פֶּאֶר גֵּאֵם הַעֲלָף אִנּוּ
לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ פִּון וְנַעֲנִין דָּס דוּא בִּיטָם אִנּוּגֶר גֵּאֵם
וְאֶלְסֵמוּ הַעֲלָפֵן אִנּוּ לְמַעַנְךָ כִּדְאֵנוּ דוּא בִּיטָם אִנּוּגֶר
בְּאִשְׁעֶפֶר וְאֶלְסֵמוּ הַעֲלָפֵן אִנּוּ לְמַעַנְךָ טֶאֱלֵנוּ דוּא
בִּיטָם אִנּוּגֶר אֲרוֹם לִינְעֶר וְאֶלְסֵמוּ הַעֲלָפֵן אִנּוּ
לְמַעַנְךָ דוּרְשֵׁנוּ אִנּוּ פִון וְנַעֲנִין וְאִם דוּא בִּיטָם
אִנּוּגֶר פֶּאֶר־שְׁטֶר וְאֶלְסֵמוּ אִנּוּ הַעֲלָפֵן :
אֲוִם אֲנִי חוֹמָה וְנַעֲרִין דִּי יוֹדֵן גִּרְוֹפֵן וְיִיֵּל וְיֵא

דָּס מִיִּקְשׁ פִּון לְמַעַן אֲמַתְךָ אִנּוּ אֲבֵן שְׂתִיחַ נִיפְתִּים קִיָּו בִּיא דִּיא מְדַשְׁשֵׁת יוֹם :

כדר הושענות להושענא רבה

פדוית טוביה. צאן קדשים. קהלות יעקב. רשומים ביעקב.
שואגים. הושע נא. תמוכים עליה. הושע נא:

הקפה ג' תמן אחת כעקב הסד לאברהם:

אדון המושיע. ברתה אין להושיע. גבור ורב להושיע: דלותי
ולי יחושיע. האד המושיע. ומציר ומושיע. זועקה תושיע. חוביקה
הושיע. מלאכה תשביע. יבור להשפיע. כר שית תדשא ותושיע.
לגיא כל תרשיע. מגדים תמתיק ותושיע. נשיאים דחסיע. שעירים
להניע. עננים מלהמניע. פותח יד ומשביע. צמאה תשביע.
קוראיה תושיע. רהומיה תושיע. שותריה תושיע. הושע נא.
תמימיה תושיע. הושע נא:

הקפה ד' נעימות בימינה נצח:

אדם ובהמה. בער ורוח ונשימה. גיד ועצם וקומה. דמות וצלם ורקמה.
הוד להבל דמה. ונמשל בפחמות נדמה. זיו ותואר וקומה. הדוש פני אדמה.
מיעת עצי נשמה. יקבים וקבה. פרמים ושקמה. לתבל המסיכה. מטרות עוז
לסממה. נשיה לקומה. שיחים לקוממה. עדנים לעצמה. פרהים דהעצמה.
צמחים דגשמה. קרים לזומה. רביבים לשלמה. שתייה לרוממה. הושע נא.
תלוייה על בלימה. הושע נא:

הקפה ח' ין אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים:

אדמה באר. בהמה מכשכרת. גורן מנום. גורן מדלקת. הון מכארה.
ואכל מכהומה. וית ממשל. חמה מהגב. מרף מגובאי. יקב מילק. פרם מהולעת.
לקש מארבה. מגד מצלצל. נפש מבחלה. שובע מסלעם. עדרים מדלות.

פירוש ע"מ

פדוית די ידען ונעין אום גלייט גוארן פון מצרים
דורך משה רבינו ווס ער איז גירופן גוארן טוביה
היינע שאף דס איין ואמלונג פון יעקב אבינו
שריינען דאס וואלסט ווי העלפן תמוכים ויין ונען
אן גילעהנט אויף דיר דרום בעטען מיר אז
דו וואלסט אויף העלפן:

אדון המושיע דו גאט ביסט אהאר צו העלפן
ער איז אגבור און מערס הייליך דו גאט העלפסט
אימליכן די ווס שרייען צו דיר מיט געט וואלסט
העלפן און דייני שאף וואלסט ויין אן נעטען און
פרוקט וואלסט צוא ויין משפיע ויין און וואלסט
העלפן אז די פירות וואלן ויין ויס און עס וואל ויין
רעגין פותח יד און דורך דאס רעגן עפינט ער ויין
האנד און מאכט נאט דאס וועלט קראך די וואס
רופען דיר מיט געט וואלסט העלפן חמפיד און
דייני נאנצע וואלסט העלפן הושענא:

אדם ובהמה דו גאט העלף דאס מענמשל און
דחמות דעם מענמשל ווס איז גנועטס גוארן מיט

פירות משדפון. צאן מצמיתות. קציר מקללה. רוב מרוון. שבועות מצנמון. הושע נא. תבואה מחסיר. הושע נא:

הקפה ו' צדיק ו' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו:

למען איתן הנזרק בלהב אש. למען בן הנעקד על עצים ואש. למען גבור הנאבק עם שר אש. למען דגלים נחית באור ונענן אש. למען הועלה למרום ונתעלה במראבי אש. למען והוא קד בסקן בארצלי אש. למען ובר דברות הנתונות מאש. למען חפוי יריעות נענן אש. למען מכס הר ירדת עליו באש. למען ידידות בית אשר אהבת משמי אש. למען כמה עד שקעה האש. למען לקח מחבת אש והסיר חרון אש. למען מקנא קנאה גדולה באש. למען נה ידו וירדו אנבי אש. למען שם מלה חלב בלי אש. למען עמד בנוון ונתרצה באש. למען פלד בעורה וירדה האש. למען ציר עלה ונתעלה ברכב וסומי אש. למען קדושים מושלכים באש. למען רבו רבבן חז ונהרי אש. למען שממות עירך השורפה באש. הושע נא: למען תולדות אדומי יהודה תלשים בכיור אש. הושע נא:

הקפה ו' קד ו' הנדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פי כל בשמים ובארץ: קד ו' הממלכה והמתנשא לכל ראש: והיה ו' למלה על כל הארץ ביום ההוא יהיה ו' אחר ושמו אחר: ובתורתה כתוב לאמר שמוע ישראל ו' אלהינו ו' אחר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

אני והו הושיעה נא:

בהושעת אלים בלוד עמך. בצאתך לשע עמך. בן הושע נא: בהושעת גוי ואלהים. דרושים בושע אלהים. בן הושע נא: בהושעת המון צבאות. ועמם מלאכי צבאות. בן הושע נא: בהושעת

פירוש עיני

ואלען גימ מאגיר ווערן דיא פירות נאלן גימ אום גשלאנגען ווערען שבוט דיא נאנגען צוא היטין פון דארקייט תבואה און דיא תבואה צוא היטען פון דעם הייטערק היטענא:

למען איתן מיר בעטן דיה אז דו נאלקט אונו העלפן פון וועגן דעם זכות פון אברהם אבינו וום ער איז גווארפן גווארן אין דעם מקלה אויך למען בו פון וועגן יצחק וום ער איז גיבונדן גווארן צו דר עקידה למען גבור פון וועגן יעקב אבינו וום ער האט זיך גראנגיקט מיט דעם שר שר אש פון וועגן די יודי וום נעגן גמאנגן שארין ווייס אין דער מדרבך למען היטען פון וועגן משה רבינו וואס ער איז אוף גימאנגן אוף דעם הימך מקבל זיין דיא תורה למען פון וועגן אהרן הכהן וואס האט משמש גווען בכהונה גדולה פון וועגן די עשרת הדברות וואס נעגן געעפן גווארן פון פייער פון וועגן דעם מושפן וום ער איז גווען באדעקט מיט יריעות למען פנס און פון וועגן דעם בארג סיני אוף אים צו געבן די תורה מיט פייער פון וועגן דעם גרוסיגקייט בית המקדש פון וועגן אהרן הכהן וום ער האט גנוקין

אפייער פאן מיט קטורת און האט אפ גמאן דעם פייערדיגן גרים צאקען פון וועגן אלהיו הנביא וום ער האט זיך מקנא גווען נאמס קנאה און האט פר ברענט דיא נביאי בפעל העלף אוינו פון וועגן דעם זכות פון יהושע למען שם פון וועגן דעם זכות פון שמואל הנביא און פון וועגן דעם זכות פון דוד המלך וואס ער איז גישמאנן אין דעם שייגער פון אהנה און די כנפיה איז איין גיהאקען גווארין פון וועגן דעם זכות פון שלמה המלך וום ער האט מקפיל גווען אין בית המקדש פון וועגן דעם שלחן דאס איז אלהיו הנביא וואס ער איז ארום גמאנגן אוף דעם הימך מיט פייערדיגייט וועגן און פערד פון וועגן די הייליגע דאס וועגן חגיגה מישאל ועניניה וום וועגן אריין גווארפן אין מקלה אויבן למען רבוא פון וועגן דעם זכות פון דניאל וום ער האט גווען פר נאם פיר צעהן טויזנט בלאזקים און טייכן פון פייער למען שממות און פון וועגן דיין פר וויקטי שטאט וום זיא איז פר ברענט גווארן אין פייער למען תולדות פון וועגן דעם זכות פון אלי צדיקים ואלקטו מאכן אז ויאי ואלען זיין אזו וניא איין אויבן פון פייער היטענא:

דאס טייטש פון בהושעת אלים בלוד עמך גיפנט מען בייד דעם ערשטען מאג:

סדר הושענות להושענא רבה

זכים מבית עבדים. חנון בְּרַם מעבדים. בן הושע נא: בהושעת מבעים בצור גורים. יקרה עמם מעבדים. בן הושע נא: בהושעת פנה משוררת ויושע. בן הושע נא: בהושעת מאמר והוצאתי אתכם. נקיב והוצאתי אתכם. בן הושע נא: בהושעת סוכבי מזבח. עומסי ערכה קמקו מזבח. בן הושע נא: בהושעת פלא ארון בהופשע. ציור פלשת בחרון אף ויושע. בן הושע נא: בהושעת קהלות בבלה שלחת. רחום למענם שלחת. בן הושע נא: בהושעת שבות שבמי יעקב. משוג והשיב שבות אהלי יעקב. והושיעה נא: בהושעת שומרי מצות וחוכי ישועות אל כמושעות והושיעה נא:

אני והו הושיעה נא:

תתננו לשם ולתהלה. תשיבנו אל החבל ואל הנחלה. תרוממנו למעלה למעלה. תקבצנו לבית התפלה. תציבנו פעץ על פרגי מים שתולה. תפרנו מכל גנע וזחלה. תעמרנו באהבה בלילה. תשמחנו בבית התפלה. תנהלנו על מי מנוחות סלה. תמלאנו חכמה ושלמה. תלבישנו עלו וגדלה. תכתירנו בכתר בלילה. תישרנו בארה סודלה. תמענו בישר מסיפה. תחננו ברחמים ובחמלה. תזכירנו במי זאת עולה. תושיענו לקץ הנאפה. תהדרנו בזיו המילה. תדביקנו באזור חתולה. תגדלנו ביד הגדולה. תביאנו לביתך בנה וצלה. תאדירנו בלשע וגילה. תאמצינו ברוח והצללה. תלכבנו בבגין עירך כבתחלה. תעוררנו לציון בשכילה. תזכנו בנבנתה העיר על תלה. תרביצנו בפשון וגילה. תחנקנו אלהי יעקב סלה. הושע נא:

אנא הושיעה נא:

אנא אזון חין תאבי ישעך. בערבי נחל לשעשעך והושיעה נא: אנא גאר פנת נטעך. דומה במאמץך. והושיעה נא: אנא הבט לבית מבעך. ומחשפי ארץ בהמביעה. והושיעה נא: אנא זכר לנו אב ידעך. חסדך למו בהודיעך והושיעה נא: אנא מחורי לב בהפליאך. יודע כי הוא פלאך. והושיעה נא: אנא כביר פת תן לנו ישעך. לאבותינו בהשבעך. והושיעה נא: אנא מלא משאדות עם משועך. געקד כמו בהר מור שועך. והושיעה נא: אנא סגב אשלי נטעך. עריצים בהניעך. והושיעה נא: אנא פתח לנו אוצרות רבעך. ציה מהם בהרביעך. והושיעה נא: אנא קרואך ארץ

פירוש ע"ט

אין לוב דו ואלקט אונו גרעקן מיט פרייר אונ מיט רוסט דוא ואלקט אונו מאכן הערען אונ פעמי פאשע דוא גאט פון יעקב ואלקט אונו מאכען שטארקען אויף אייביג:

אנא אזון איך בעט דיה פר געם דאס געט פון די וואס גלויבטן צו דיין הילף והושיעה נא אונ העלף אונ אנא איך בעט דיה לייז אום דיא יודן איך בעט דיה רוג אויף דר מקוה פון מילה גרעק צו אונ דעם זכות פון אברהם אבינו אז דו וועסט מאן ווייגער צו די יודן ווס זיי האבן ביני הערצער אנא איך בעט דיה גאט ווס דו האקט פול פח גיב דיין הילף צוא אונ אנא פלא איך בעט דיה דער פיל דס געט פון די ווס שרייען פר דיר שטארק די ווס זענען די ביימער פון דיין פלאנצונג איך בעט דיה עפין צוא אונ דיא אוצרות פון דיין רעניז אנא

תתננו לשם ואלקט אונו געבין צוא אנגן שם אונ צוא לוב תשיבנו דוא ואלקט אונו מאן צוא אונר ארב דאס איז ארץ ישראל דוא ואלקט אונו דר הייבן דו ואלקט אונו ריכטן דוא ואלקט אונו מאכן שטעלן ביא די בער וואס דו ואלקט אונו אום לייזן פון אדל קראנקייט דוא ואלקט אונו אן קרייזן מיט אנאצער ליבשאפט דוא ואלקט אונו דר ברייען אין דעם בית המקדש דו ואלקט אונו דער פילן מיט חכמה תלבישנו דוא ואלקט אונו אן קליידן מיט שטארקייט דוא ואלקט אונו פלאנצין אין דעם גלייכן שטען דו ואלקט אונו דר בארמן מיט רחמנות הושיענו דו ואלקט אונו העלפן מיט דיין גרוסי האנד דו ואלקט אונו מאכן גלייבן צו דעם סוף פון דער גאולה תהיינו דוא ואלקט אונו שטארקן מיט הילף דו ואלקט אונו דר וועקין צו

ברועה. רעם במוב מרעה. והושעה נא: אנה טערה תעל ממנו. תל תלפיות בהשיאך. והושעה נא:

אנה אל נא הושע נא והושעה נא:

אל נא תענינו פשה אובר. שמינו מספרך אל תאבר. הושע נא והושעה נא: אל נא רעה את צאן התרנה. קצופה ועליך תרונה. הושענא והושעה נא: אל נא צאנך וצאן מרעיתך. פערך וריתך. הושענא והושעה נא: אל נא עניי הצאן. שיחם ענה בעת רצון. הושענא והושעה נא: אל נא נושאי לה עין. מתקוממיה יהיו כאין. הושע נא והושעה נא: אל נא למנכבי לה מים. בממעני הושעה יושבנו מים. הושענא והושעה נא: אל נא יעלו לציון מושעים. מפורים כך וכשמך נושעים. הושענא והושעה נא: אל נא חמוץ בנדים. זעום לגער פל בוגדים. הושענא והושעה נא: אל נא וזכור תזכור. הנכורי בלתיך וזכור. הושענא והושעה נא: אל נא דורשיך בענפי ערבות. געים שעה מערבות. הושענא והושעה נא: אל נא בך בעמור שנה. אמרי רצה בפלולי ביום הושענא. הושענא והושעה נא:

אנה אל נא הושענא והושעה נא אבינו אתה:

למען תמים בדרותינו הנמלט ברוב צדקותינו. מצל משמך בבא מבור מים. לאום אני חומה. הושענא והושעה נא אבינו אתה: למען שגם בכל מעשים. המנסה בעשרה נסים. פשר מלאכים גם יקח נא מעט מים. לברה פחמה. הושענא והושעה נא אבינו אתה: למען כך ויחיד נחנש למאה. זעק איה השח לעולה. בשרוהו עבדיו מצאנו מים. לגולה וסורה. הושענא והושעה נא אבינו אתה: למען קדם שאת הרכה. הנשטם ולשמך הבה. ליחס במקלות בשקתות המים. בדמתה לתמר. הושענא והושעה נא אבינו אתה: למען צדק היות לה לבחן. פחתן פאר יבנה. מנסה במסה בטי מריבת מים. להחר המוב. הושענא והושעה נא אבינו אתה: למען

פירוש ע"מ

מיון מאן בעשן אין דעם מאן פון הושענא ואלקטו מיון נאם באויליגן:

למען תמים אום וועגן דעם דאזיגן ווס ער איז גיווען אצדיק אין וין דור דאס איז נח ווס ער איז אנגרוגן גיווארן פון פאר פלייצונג אז דער מבור איז גיקומן צו די יודן וואס זענען שטארק אין גאטס אמונה אזו וויא איין מווער בעשן מיר דיר אזו דאס ואלקט העלפן ווארום דאס ביסט אונזר פאטער לשון פון וועגען אברהם אבינו וואס ער איז גיפארבט גיווארן מיט צעהן נסים צו די יודן וואס זענען קלאר אזו וויא דאס וון ואלקטו העלפן פון וועגן דעם איינציגן צו וין מווער דס איז ויחזק ביי דרעקוהל הט ער גישריגען וויא איז איין שאף פאר איין עולה לשון דס וועגן דעם וואס הט ויה געפערט געמן די ברכה דס איז יעקב אבינו צו דיין נאמן הט ער גימאן האפן צו די יודן ווס זענען גיגליכן צו אטייטל בוס ואלקטו העלפן לשון צדק פון וועגן דעם גרעכטן צו וין צו דיר איין פון דס איז אהרן הכהן צו דעם בית המקדש ואלקטו העלפן מחמת וין וכות לשון

קדוש איה בעט דיר דאס ווס רופן צו דיר ואלקטו זיין ווייזן אין דיין גוטר ווייד אז דיין טעגן פון דעם בית המקדש ואלקטו זיין און בענגען פון פאר וויסטעניש און ואלקטו זיין מאן איה הייבן: אל נא איה בעט דיר גאט מיר זענען פאר איירט אזו ווי איין שאף אונזער נאמן ואלקטו נט מאכן פאר ליבן פון דיין ספר פאשי דאס וידן די דא צוא דיר גרוסמן די ארימי שאף דאס זענען די ישראל צוא ווייער תפלה ואלקטו ענטפערן אין דער באויליגן צייט די ווס הייבן און צוא דיר דא אונז אין ויער תפלה צו די יודן ווס זענען מנסה צו דיר וואסער אום יום טוב ואל ויער תפלה נט און און און אזו וויא מען שעפט פון אקוואל עם נאמן און גיין העלפער צו דער שטאט ציין אל נא גור דאס ואלקט געגען די יודן וואס זענען צו דיר גקופט גווארן פאר איין פאלק דאס ווס פארשטן און זענען מחפץ פאר דיר מיט דאס צווייגן פון ערבות ויער גשריין ואלקט דו פאר געמין פון דעם הימל ואלקט דאס וואר באקרייטן מיט אלי ברכות אין

סדר הושענות רחושענא רבה

פאר היות גביר לאחיו. יהודה אשר גבר באחיו. מספר רובע מדליו יור מים.
לא לנו כי אם למענה. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען עניו מכל ונאמן אשר
בצדקו בליל המן. משנה לגואל ומשוי ממים. לזאת הנשקפה. הושענא והושיעה נא
אבינו אתה: למען שמתו במלאכי מרומים. הלובש אורים ותמים. מצוה לבוא
במקדש בקדוש ידים ורגלים ורחיצת מים. לחולת אהבה. הושענא והושיעה נא אבינו
אתה: למען נביאה מחולת מחנים. לכמיהי לב הושמה עינים. לרגלה רצה עלות
ורדת באר מים. למובו אהליו. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען משרת לא מש
מאהל. ורוח הקדש עליו אהל. בעברו בירדן נכרתו המים. לפפה וברה. הושענא
והושיעה נא אבינו אתה: למען למד ראות למוכה אות. זעק איה נפלאות. מצה של
מנה מלא חסד מים. לבלת לבנון. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען בלולי עשות
מחמתה. אשר בידם תתה ישועתה. צרופי מגוי בפקקם בידם מים. ללא בנה
בה. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען יחיד צוררים דש. אשר מרתם לגויר הקדש.
ממכתש לחי הבקעת לו מים. למען שם קדשה. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען
טוב חולד וגדל. מעקשות לב עדה חדל. בשוב עם מהמא צו שאב מים.
לנאנה כירושלים. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען חיה מכפר בשיר. המלמד
תורה בלב בלי שיר. מנסך לפניו פתאב שותות מים. לשמו בה סבבם. הושענא
והושיעה נא אבינו אתה: למען יך עדה בסערה. המקנא ומשיב עברה. לפלוזו ירדה
איש ולחכה עפר ומים. לעיניה ברכות. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען ושרת
באמת רבו. פי שנים ברוחו נאצל בו. בקחתו מנגן נתמלאו גבים מים. לפצו
מי כמוכה. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען תהרה עשות רצונה. תכריז
תשובה לצאנה. אז בבא מחרת סתם עינות מים. לציון מכיל יופי. הושענא והושיעה
נא אבינו אתה: למען דרשוה בתוך הגולה. וסודך כמו נגלה. בלי לתתנאל דרשו

פירוש ע

ישראל ווס הייסן פדה ואקסמו העלפן למען יחיד פון
וועגן שמשון הגבור ווס ער הט די פלשתים צוא
מקעפן פון דעם קין באק צאן האקסמו אים גמאכט
שפאלטן וואסר פון וועגן דיין הייליגן נאמן ואקסמו
העלפן צו אויגן למען טוב פון וועגן דעם גוטען דם
אוי שמואל הנביא ער הט פראקטן די ישראל פון
צו זינדיגן און ווי ואלד טוען תשובה צו די יודן ווס
גענין אזו שיינ ווי ורושלים ואקסמו העלפן פון
וועגן דוד המלך ווס ער הט מיט ויין מול גויגן און
גלעריקט תורה מיט שמחה און אלע בלי זמר צו
די יודן ווס טוען וייער פאחון און דיר ואקסמו
העלפן למען יך פון וועגן אליהו הנביא ווס אוי ארויף
אין הימל מיט שמוגס ווינט צו די ישראל ווס
אירע אויגן גענין אזו וויא די מיינן ואקסמו העלפן
פון וועגן דעם ווס הט באמת גרינט צום הארץ דם
אוי אלישע הנביא צוויי פאכנדיג נבואה אוי ווארן
אפ גשיר צו אים צו די יודן ווס וואגן ווער אי אזו
איינ גאט ווי דו ביסט ואקסמו העלפן למען תהיה פון
וועגן חזקתו המלך ווס ער הט אוס גרויף אז די
ישראל וואגן טאן תשובה צו דר שטאט ציון ווס

פאר פון וועגן דעם באשיינט צו ויין איין האר צוא
זייני ברודער דאס אוי יהודה דאס אוי מלכים
וועגן ארום קומן פון זייני מלךער גוט מחמת אויגן
נאר פון וועגן דיר ואקסמו העלפן פון וועגן
משה רבינו ווס ער איז גיווען איין עניו ווס מחמת
ויין עקרות האט דער מן גישפיינט דיא יודען צו
דיא יודען וואס וועגן ווארען גלונט אזו וויא דער
מארגען שטערען ואקסמו העלפן פון וועגן אהרן
הכהן ווס ער הט אן גלגלדעט אורים ותומים צו
די יודן וואס וועגן קראנק מחמת ליבשאפט צו דיר
ואקסמו העלפן למען גביא פון וועגן מרים וואס
זיא אוי ארויס גיבאנען מיט פוקין און מיט מאנגען
אין דר מחנה פון די יודן פון וועגן איר זכות אוי
גלאפן וואסר צו איטליכן אין ויין געלעט אריין צו
די יודן ווי גוט וועגן אירע געלעפן ואקסמו העלפן
למען שבת פון וועגן דעם באדניג דם אוי יהושע
אין ויין איר פאךן אין דעם יודן וועגן ווארן פרא
שנאפן די וואסר צו דר באגער מויב דם וועגן די
ישראל ואקסמו העלפן פון וועגן דעם וואס האט
קלמד זכות גוטען און די יודן דם איז גרען צו די

סדר הושענות להושענא רבה קי 219

ורעננים ומים. לקוראיה בצר הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען גמר חכמה ובינה. סופר מהיר מפלש אמנה. מחכמנו אמרים המשלים ברחבי מים. לרבתי עם. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען פאי דף תיום בכל לב. שופכים דף שית בלא לב ורב. שואלים ממך עוז ממרות מים. לשוררו בים. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: למען אומרי יגדל שמך. והם נתלתך ועמך. צמאים לישעה. בארץ עיפה למים: לתרת דמו מנוחה. הושענא והושיעה נא אבינו אתה: הושענא אר נא. הושיעה נא:

הושענא. סלח נא. והצליחה נא. והושיענו אל מעונו:

דא נעמט מען דא (ערבה) אין דער האנט און מען נאנט (תענה) אמונים) מיט גרום בונד און מיט בכיות: תענה אמונים שופכים דף לב במים. והושיעה נא: למען פאי באשובמים. והצליחה נא: גור וגם יקח נא מעט מים. והושיענו אל מעונו: תענה דגלים גור גורי מים. והושיעה נא: למען הנעקר בשער השמים. והצליחה נא: ושב ופפר בארות מים. והושיענו אל מעונו: תענה זפים חונים עלי מים. והושיעה נא: למען חלק מפצל מקלות בשקתות המים. והצליחה נא: מען וגל אבן מבאר מים. והושיענו אל מעונו: תענה ידידים נוחלי רת משולת מים. והושיעה נא: למען פרו במשענותם מים. והצליחה נא: תהיין כמו ורצאצאיו מים. והושיענו אל מעונו: תענה מתחננים פבישימון עלי מים. והושיעה נא: למען נאמן בית מספיק דעם מים. והצליחה נא: סלע דף וזובו מים. והושיענו אל מעונו: תענה עונים עלי באר מים. והושיעה נא: למען פקד במי מריבת מים. והצליחה נא: צמאים להשקות מים. והושיענו אל מעונו: תענה קדושים מנסכים דף מים. והושיעה נא: למען ראש משוררים כתאב שתות מים. והצליחה נא: שב ונסך דף מים. והושיענו אל מעונו: תענה שואלים ברבוע אשלי מים. והושיעה נא: למען תל תלפיות בית כוצא מים. והצליחה נא: תפתח ארץ ותדעף שמים והושיענו אל מעונו:

פירוש ע"ט

דס גאנצע שיינקייט איז געווען אין איר זאלקסטו העלפן לשון דרשיה פון וועגן די ווס האבן דיה גפארשט אין דר גולה דס איז דניאל חנניה מישאל וענניה וייל ויי האבן ויה גיט גוואלט פראום ווערדיגן מיט די מאכלים פון נבוכדנצר צו די יידן ווס רופן דיה אז עס איז ויי ענג זאלקסטו העלפן פון וועגן דעם ווס הט גלעריגט די תורה ווס ער איז געווען איין ניקער סופר ער הט און גמאכט קלוג אין דר זאג פון דר תורה צו ירושלים ווס זא איז געווען פאר מיט מענטשן זאלקסטו העלפן פון וועגן די יידן ווס קובן צו דיר היינט תפלה טאן מיט דעם גאנצן הארץ אלע יידן בעטן פון דיר די שטארקע רעגן וואסר לשון איברי פון וועגן די יידן ווס האבן נאנט אז דיין נאמן זאל גיאכפערט וועגן און ויי וענין דין ארב און דיין פאלק צו די יידן ווס דו האסט אום געקען צו ויי איין בארוהט ארש זאלקסטו העלפן:

תענה אמונים דוא זאלקסט ענטפערן צו דיא תפלות פון די באגלייבטע יידן ווס פראגן צו דיר זאל מאכען מרפאען רענין:

סדר הושענות להושענא רבה

קו"ח רחם נא קהל עדת ישראל. סלח ומהר עונם. והושיענו אלהי ישענו:
אז כעני עבדים אל יד אדונים. באנו לפניך גדונים. והושיענו אלהי
ישענו: גאה אדוני האדונים. נתגרו בנו מדנים. דשנו ובגלנו וזלזלנו אדונים.
והושיענו אלהי ישענו: הן גשנו היום בתחנון. עדיך רחום וחנון. וספרנו גפלאותיך
בשנון. והושיענו אלהי ישענו: זבת חלב ודבש. נא אל תיבש. חשרת מים כאבה
תחבש. והושיענו ואלהי ישענו: מענו בשמנה. ביד שבעה ושמונה. ישר צדיק אל
אמונה. והושיענו אלהי ישענו: כרת ברית לארץ. עוד כל ימי הארץ. לבבתי פרי
בה פריץ. והושיענו אלהי ישענו: מתחננים עלי מים. בערבים על יבלי מים. נא זכור
למו נסוך חמים. והושיענו אלהי ישענו: שיתם בדרך מטעתם. עומסים בשועתם.
ענם בקול פניעתם. והושיענו אלהי ישענו: פועל ישועות. פנה לפלולם שעות.
צדקם אל לבושעות. והושיענו אלהי ישענו: קול רגשם תישע. תפתח ארץ ויפרו
ישע. רב להושיע ולא חפץ רשע. והושיענו אלהי ישענו:

שערי שמים פתח. ואוצר המזב לנו תפתח.

תושיענו וריב אל המתח. והושיענו אלהי ישענו:

חזן קול מבשר מבשר ואמר: והקהל חזור

אמין ישעך בא. קול דודי הנה זה בא. מבשר ואמר: קול. בא ברבבות
ובתים. לעמוד על הר הזיתים. מבשר ואמר: קול. גשתו בשופר לתקע. תחתיו הר
לבקע. מבשר ואמר: קול. דפק והציץ נורח. ומש חצי ההר ממזרח. מבשר ואמר: קול.
הקים מלול נאמו. ובא הוא וכל קדושו עמו. מבשר ואמר: קול. וכלכל באי העולם.
בת קול ישמע בעולם. מבשר ואמר: קול. זרע עמוסי רחמו. נולדו פליד ממעי אמו.

פירוש ע"מ

רחם נא דודי בארם ויה איבר דר איין ואקלוג
ישלאל אונ פאר גיב ויערע עבירות אונ העלף
אונ אונער שטארקער גאט:

אז בעני פון לאנג אן האפן מיר צו דיר אזו
ווי די אונ פון די קנעכט צו ווערע הערן באנו מיר
קומן היינט פר דיר פון וועגין וואס אז דו ואלסט
אונ געבין מיר האפן היינט גנעהנט מיט גיבעט
אונ מיר האפן דר ציילט דיינע וואונדער דיא ערד
נאל גיט דאר ווערן מחמת ווייניג רעגן לארן אונ
מיט אפעט יאהר מיט תבואה אונ מיט פירות גאט
אז דאך אצדיק אונ ארעכט פארטיג דרום אז
ראוי אז ער זאל אונ דן ויין מיט רחמנות בפה דא
האסט פורת ברת גיטען צו דער ערד אז עס נאל
גיט קומן קיין מבול און דר וועלט אזו בעטין מיר
אז די ערד נאל גיט פר דארט ווערן מחמת ווייניג
דעגין די ביימער פון די פיר מינים אזו וויא זיי זענען
גיפלאנצט בוכות זה עגפער זייא אין רעם קול פון
ויער תפלה פועל ישועות גאט ווס ער ווערסט היף
קער ויק צו ויער תפלה צו פר געבן קול דאס קול
און ויער תפלה ואלסטו מקבל ויין דיא ערד נאל

אמין דאס שטארקייט אז דיין היף איז גקומן
קול דודי גאט איז גקומען בפה ואמר דאס ער וועט
מבשר ויין אונ וועט ואגן קול בא ער וועט מבשר
וויין אז דער קול פון גאט איז גקומען און דעם הר
הזיתים העלפן צו דיא יודן אונ וועט מבשר ויין אז
דער קול פון גאט איז גקומען צוא בלאזן מיט דעם
גרוקען שופר קול דר קול פון גאט האט גיקלאפט
פון כורח ביו מערב גאט האט מקנים גיטען וואס
ער האט אונ מקנים גיטען דורך די גביאים אונ
ער איז גקומען מיט ויער הייליגע מלאכים אבת
קול איז גיהערט גיטארען און דער וועלט אקול
פון דעם מבשר צוא ואגן אז דיא יודן זענען וויא
ווארן גיטען און דעם שום פון גאט אזו ווי אקור

סדר הושענות להושענא רבה

פ"א 221

מבשר ואומר: קול. חֲתָה וַיִּלְדָּה מִי זֹאת. מִי שָׁמַע בְּזֹאת. מבשר ואומר: קול. מִהוּר פִּעַל כָּל אֵלֶּה. מִי רָאָה בְּאֵלֶּה. מבשר ואומר: קול. יֵשַׁע וְיִזְחָר הוֹחֵד. הַיּוֹחֵד אֶרֶץ בָּיִם אַחֵד. כִּבְשָׁר וְאוֹמֵר: קול. כְּבִיר רוֹם וְתַתָּה. אִם יוֹדֵד גּוֹי פִּעַם אַחַת. מבשר ואומר: קול. לָעֵת יִנָּאֵל עִמּוֹ נְאוֹר. וְהָיָה לָעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר. מבשר ואומר: קול. מוֹשִׁיעִים יַעֲלֶה לָהֶר צִיּוֹן. כִּי חֲתָה גַם יִלְדָה צִיּוֹן. מבשר ואומר: קול. נִשְׁמַע בְּכֶל גְּבוּלָה. הַרְחִיבִי מְקוֹם אֲהֶלָה. מבשר ואומר: קול. שִׁמִּי עַד דְּמִשְׁק מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ. קִבְּלִי בְּנִיךָ וּבְנוֹתֶיךָ. מבשר ואומר: קול. עֲלֵי חֲבֻצֹת הַשָּׁרוֹן. כִּי קָמוּ יִשְׁרָאֵל חֲבֵרוֹן. מבשר ואומר: קול. בְּנִי אֲדִי וְהוֹשְׁעוּ. הַיּוֹם אֵל בְּקוֹלֵי תִשְׁמָעוּ. מבשר ואומר: קול. צִמַּח אִישׁ צִמַּח שָׁמֶר. הוּא דוֹד בְּעֶצְמוֹ. מבשר ואומר: קול. קוֹבוֹ כַּפּוּשֵׁי עֶפְרָיִם. הַקִּיצוּ וְרַגְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם. מבשר ואומר: קול. רַבְתִּי עִם בְּהֵמָלִיכוֹ. מִדָּלִיל יִשׁוּעוֹת מִלִּבּוֹ. מבשר ואומר: קול. שֶׁשׁ רִשְׁעִים לְהֶאֱבִיד. עֲשֵׂה חֶסֶד לְמֹשִׁיחוֹ לְדָוִד. מבשר ואומר: קול. תִּנֵּה יִשׁוּעוֹת לָעַם עוֹלָם. לְדָוִד וְלִזְרָעוֹ עַד עוֹלָם. מבשר ואומר: קול.

חזון ג"פ קול מבשר מבשר ואומר: והקהל חוזר ג"פ

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וְגִבֹּר אֶת בְּחִלָּתְךָ וְרַעַם וְנִשְׁאָם עַד הַעוֹלָם: וְהָיוּ דְבָרֵי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנְּנוּ לָפָנַי יְיָ קְרוֹבִים אֵלַי וְיִי אֱלֹהֵינוּ יוֹכֵם וְלִלְוָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עִבְדוֹ וּמִשְׁפָּט עִמּוֹ וְיִשְׁרָאֵל כָּכָר יוֹם כִּיּוֹמוֹ: לְמַעַן כַּעַשׂ צִמִּי הָאֶרֶץ כִּי יִי הוּא הַאֱלֹהִים אֵין עוֹד: קריש שלם

ווען מען קלאפט אפ דיא (ערבה) זאגט מען דאס:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵּהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַבּוֹחֵר בְּגִבּוֹרָתוֹ מוֹבִים וּבְמִנְהִגֵּיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁתִּקְבֹּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תַּפְלָתֵנוּ וְתַקַּחֲתָנוּ וְזָכָר לָנוּ זְכוֹת שְׁבָעַת תְּמִימִיךָ וְתַסִּיר מִחִיצַת הַבְּרִיזָה הַמַּפְסֶקֶת בֵּינֵינוּ וּבֵינֶיךָ וְתִאֲוִין שְׁעֵתֵנוּ וְתַמְכֵּיב לָנוּ חֲתִימָה תוֹדָה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה וְחֲתִמָּנוּ בְּסֶפֶר חַיִּים טוֹבִים

פירוש ע"ט

קול תנה ישועות דם איז דר שליח צבור מתפלל פר גאט אהילה צו דיא יודן וואס זענען איין פאלק פון אייביג אזוי ווי דוד המלך הט מתפלל גווען אז נאם נאל טאן חסד צוא אים און צוא אייני קינדער ביו אייביג און עם נאל ארום גיין אקול בשורה אוף דער וועלט אז גאט גיט הילה צוא דיא יודן: יְהִי רָצוֹן עִם זֹאת וְיִין דָּר וְיִילָן פֶּר דִּיר אוֹנְעֵר גָּאֵט אֲנִי גָאֵט פֶּרן אוֹנְעֵרִי עֲלִשְׁרָעֵן הַפִּיחֵר וְיִילָן דִּיר דוּ הָאֵסֵט אוֹס דָּר וְיִילָן אֵין דִּי הִילְגִי נְבִיאִים אֲנִי אֵין וְיִיעֲרִי גוֹטֵט מִנְהִגִּים שְׁתַּבַּל אֲנִי וְיִיא מִיר טָאן גָאֵר וְיִי מִיר הָאֵבֶן קִבְּלָה גִיוֹעֵן פֶּרן אוֹנְעֵרִי עֲלִשְׁרָעֵן אֲנִי וְאֵלֶּסְטוּ קִבְּלָה וְיִין אוֹנְעֵר גִּבְעֵט אֲנִי אֲנִי אֲרוֹם רֹגֵלָן מִיט דָּר בְּאֶרְעִמְקִיט אֲנִי מִיט גוֹשְׁעֵן וְיִילָן וְיִיר דִּיר וְאֵלֶּסְט אֲנִי גִדְעֵנְקוֹן דָּעֵם זְכוֹת פֶּרן דִּיר וּבִין גָאֵלֵן פֶּרומִי אֲבוֹת (אֲבָרָהִם יִצְחָק יַעֲקֹב מִשָּׁח אֶתֶּן דָּוִד וְיִשְׁלֹמֹה) אֲנִי אֵין וְיִיעֵר זְכוֹת וְאֵלֶּסְטוּ אֲפִי טָאן דִּי אֵין וְעֲרֵגִי וְאֵנֵט דָּאֵם מִיִּינֵט טָעֵן דִּי קִלְפֹת וֹס עֲנִין מִפְּסִיק צוֹוִישֵׁן אֲנִי אֲנִי צוֹוִישֵׁן דִּיר וְיִיא אֵין אֵין וְיִיעֲרֵגִי וְאֵנֵט פֶּרִי אוֹנְעֵר הַפִּלָּה וְאֵל גָּט אוֹף גִּין צוא דִּין הִילְגֵן נָאֵקֵן וְתִאֲוִין אֲנִי וְאֵלֶּסְט פֶּאֶר נָעֵקֵן אוֹנְעֵר נִשְׁרָיִיא אֲנִי וְאֵלֶּסְט אֲנִי אֵין הַמְּקִנֵּי

סדר הושענות רהשענא רבה

ותיום הזה תתן ב'שכינת עזך חמשה גבורות ממקלות עץ ידך חבימת ערבה מנהג
גבאיך הקדושים ותתעורר האהבה ביניהם (ותנשקיה) מנשיקות פיה ממקלת כל
הגבורות וכל הדינין ותאיר לשכינת עזך בשם י ה' ו' שהוא מל אורות מלך ומשם
משפיע לעבדך המתפלל לפניך מחילה שתאריך ימיו ותמחול חטאיו ועונותיו
ופשעיו ותפשוט ימנה וידך לקבלו בתשובה שלמה ואוצר הטוב תפתח להשפיע
מים נפש שקקה כמו שכתוב יפתח יי לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר
ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך. אמן :

פירוש ע"מ

צו גושן חלה דוא גאט וואס דו האסט פשאפן דיא
וועלט און האסט זיך און גיהאנגן און גאר גישט
והחטא ואלקט אונז אן חתמן צו גושן אין דעם בוך
פון לאנג לעבין און דער וועלט און און יענער
וועלט און קיינער קען דיר נישט ווערן וויסן און אן
דעם היינטיגן מאן ואלקטו געבין אין דר הייליגער
שכינה חמשה און די פונף מקורנים וואס ווילען
אלי צייט מקורבן זיין און אונז דיא וועלכע ווערן
אונטער מעניג דורך אונזער אפ שלאגן די ערבה
פנה און אזוי ווי מיר האלטן דעם מנהג פון אונזרי
הייליגע גבאים ואלקטו דר ווערן דס ליכשאפט
פון אונזער עלטן און אונז און ואלקט און אונז
ניסין דעם טוה אזוי ווי דו האסט גמאסן און אונזרי

מוסף. אין דיא שמונה עשרה זאגט מען וביום הששי. וביום השביעי. ביא חתם חתם זאגט מען קדושה
פון יום טוב. אדיר אדירנו. הושענות. אין כאלהינו. עלינו. קדיש יתום. שיר של יום.
לדוד ה' אורי וחי :

תחנה פאר לעכט אן צינדן פון שמיני עצרת און שמחת תורה

רבו העלמים הער פון אלע וועלטן. די מצוה
וואס איך טוה מיט מיין ליכט צינדן לעכט יום
טוב. ואל דיר אן גנומן זיין ווי דס צינדן די ליכט
אין בית המקדש דורך דעם פלה גדול. ליכט גאט
וואלט דיר ווערן צו מיין תפלה. דס אין זכות פון
דר מצוה פון מיין ליכט צינדן ואלקט ערלייכטען
מייע קינדערס אונז אין דר תורה. און אזוי ווי דס
ליכט וואס האט גברענט פון פינסטן בוקמאיר אין
בית המקדש. און עס איז נישט פראשן געווארן.
אזוי ואל דר תורה אקוים האבן ביי מייע קינדער
אויך קינדס קינד. און געט איך דיר ליכט גאט
עס ואל מקוים ווערן דר פסוק גר חליל דברך וואו
אמרי. דייע רייד איז וואס איין ליכט צוויי מייע
קריש געט איך דיר עקבארמיר גאט ואלקט מיר

העלטן מייע קינד ואלן זיין אין דייע ווערן. אין
דער זכות פון דיא מצוה פון יום טוב ליכט ואל
שטענדיג לייכטן וואס דאס ליכט פון גר המערבי
וואס האט גברענט פון דעם געסטן בוקמאיר אין
בית המקדש. און נאך בלמן הזה כגון זיין אז
אונזער קינדס לעכט נאך לייכטן אין דר תורה
זייערע מולות ואלן לייכטן אין הימל זיין ואלן קענין
פרנסה געבין דעם ווייב און קינד גען יפה אין
אונזער מולות ואלן אן גנומן ווערן ווי דר מצוה פון
אונזער אבות ואמהות און די שקמים הקדושים מיר
נאכען זיין אזוי וויא איין קינד ווערט ערשט
גבארן פון זיין מוסר. מיר נאכען זיין אהן וינד.
גאר צוויי מוען דעם רצון פון השם יהיבך מיט
דעם נאנען האנדעלן אמן :

תחנה לשמע'צ ולשית פון ריכט צינרן קיב 223

ווען מען געטשט לעבט נאנט מען דא ברקע :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר לשבת (שבת) על יום טוב :

אזוי ווי טוב נאנט מען דא דא ברקע שבת :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה :

לפנינו נאנט אונזער גאט לפיכך דען ליבען יום טוב וואס אונזער הער גאט האט אונז געגעבן און האט אונז געמאכט דא ליבע מנה איה ואל ווא עקט מענטש מענטש זיין און דא נאך אזוי מואנען זיין וויא קל תריג מצות אמן פון יהי רצון :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו נאכהי אבותינו שובנה בית המקדש במהרה בימינו ומן המקדש בתורה : ולשם געברך ביראה בימי עולם וקשנים ברמיות : ונערה לך מנחת יהודה וירושלים בימי עולם וקשנים ברמיות :

דא תחנה נאנט מען אים שמיני עצרת און שמחת תורה נאך לעבט געמאכט :

והנה חשבים בענין נאך תפלה מאתנו : און מיר נאך זיין תשוב און געברענגט אין זייער און און נאכט ויהי קיין מאל נישט אפ שידען פון אונז אין דעם זכות וואס מיר היינען דעם הייליגען יום טוב שמיני עצרת וואס ער ווערט געווען מיט דעם דאזיגן נאכטן וואס ער באמיט אים און דיר ויהי שווער אפ צווא שידען פון אפ אונז דאן גלייכט פאלק ישראל :

ראה עם אהוביך שלשים ושלמחים בתורה : קיין און ענה ליבער גאט וויא דאן גלייכט שיער פאלק מענטש ויהי היינטיגען מאג פרייען מיט דאן תורה אין אלע בתי מדרש און אין אלע שווער : **קבל ברוצן ברקתי על גרתי שהללתי :** געט אן ליבער גאט מיטען גוטען וועלען מיין ברקע וואס איה האב גמאכט און דא לעבט נאנט איה קאמ געווענען לפיכך דעם הייליגען יום טוב :

ותרש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה : און פני און אונז דעם גייע נאך צו פיל גוטס און צווא געטשט און מיר נאך געגענטשט ווערן צו אונז לעבן און גוטע פונקט און מיר נאך געברענגט זיין אונזער קינדער זיין הייליג תורה ומצות ומעשים טובים אמן : **ועיני בעלי ובני בתורתך הקדושה תאיר :** און אזוי וויא איה האב דר לייכט דא ליכט לפיכך דעם יום טוב און נאכט ליבער גאט דר לייכט דא אונז פון מיין מאן און מייע קינדער און דאן הייליגע מצות : **ונקב לקיים כל תורתך מצות תפלות בתורתך אמן :**

און פונקט וואס מיר ווייבער גייען היינטיג אים טוב אין די שטיין צו גייען דאן הייליגע תורה נאכט און קונדע זיין מיר נאך מענטש זיין אלע תריג מצות וואס זענען געברענגט אין דער תורה אמן קלה :

שמע תפילתי ויהאזנה לקול תחנוני :

הער צו ליבער גאט מיין תפלה וואס איה וויא מוהן פון דא און פון געט דעם קול פון מיין געט און געשט וואס איה וויא פאר דיר אונז אמן :

שערי שמים פתח ויהעוררו עלי רחמים : פאר און דא מואנען פון דעם הייל און צו לאזען מייע דא וואס איה וועל פרייען אונז אפ אפ דר נעקט נעבן און מיר ריינע פיל דער בארומקייט :

שפתי תפתח ורעיונותי לא יהיו נבוכים :

מייע לעפענען נאכט אפגעגען דער ברומדיג גאט איה נאך און פון דיר מייע כיד און וויא מען געהער צווא נאנט פון דיר וואס דו ביסט איין מלך מלכי העלמים און מייע גראנקות נאנט גאט פאר איה ווערן :

ואל יאמר פי דבר שלא כרצונה : און מיין מוה נאך תפלה גאט אונז ריינע צווא פאר דיר איין וואס אפ און גאט און וויא דאן ווערן :

אנא הרים קרן עמך אתה מלכנו :

איה געט דיר גאט וואס דו ביסט אונזר קינד און דר קינד פון נאך דר וועלט הייב און דא הערשאפט פון דאן ליב פאלק ישראל די קינד פון אברהם יצחק ויעקב :

את לבם תשמח ואת מולם תרום :

דייער הערצ אונזער אונזער דר פרייען ליבער גאט איין דעם זכות וואס זי טוען ויהי היינטיג וויא פרייען מיט דאן היינטיג תורה און ווער מיר נאכט און היינטיג צו גוט דערה : **ואל יבא עצב ויגנו בקהנת לעולם :**

און אפ נאך גוט קומען מיין שום מרומקייט און קיין שום קלאג און קיין שום נארג אין אונזער היינטיג פון מייער מיר אונז און לעבען אונזערע נאכטן אין שבת און אין פרייד :

ומבדיל בין יום ובין לילה וי צבאות שמו. אז חי וקם תמיד ומדוך
ענינו לעולם ועד :

אעניד לך תפארה והלל. ביום שמיני העצרת בליל.
גבורותיך ברב עם אמלך. דוד מעביר יום ומביא ליל:
רוך אתה וי המעריב ערבים :

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. תורה ומצות חוקים ומשפטים
אותנו למדת עד כן וי אלהינו בשכבנו ובקומנו גשית בחקיה. ונשלח
בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד. כי הם חיינו וארך ימינו
ובהם נהנה יומם ולילה. ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים :

הזכר לעמרנו בשנת טובותך. ונרוה מדשן ביתך : זכור
לדורשיך יושבי ביתך. חסד נעורים וכלול אהבתך :
ברוך אתה וי אלהי עמו ישראל :

יחד אומר אל מלך נאמן :

שמיני ישראל יהוה אלהינו יהוה ואחרי

מלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך : וחי
תדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך : ושננתם לבנה ודברתם
בשבתך בביתך ובכלתך בדרך ובשכבך ובקומך : וקשרתם לאות על ידך
והיו למטפת בין עיניך : וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :
ויהי אם שמעו תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוך אתכם היום לאהבה את
יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם : ונתתי מטר ארצכם בעת יורח
ומלקוש ואספת דגנה ותירוש ויצהרך : ונתתי עשב בשדה לבדמתך ואכלת
ושבעת : השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים ונתחתיתם
להם : ויהי אם ידעה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן
את יכולה ואבדתם מהרה מעד הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם : ושמתם את
דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו למטפת
בין עיניכם : ולמדתם אתם את לבבכם לדבר בם בשבתך בביתך ובכלתך בדרך
ובשכבך ובקומך : וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך :

מירוש ע"מ

הזכר לעמנו נידענך אנו צו קרינו מיט איין
יאהר פון דיין גוטס אונ מיר מעלדן יך נעשין פון
די פעטס פון דיין הוה לזעשד צוא דינע פארשר
נוס ויצין אין דיין הוה ואלסטו גרעמן דעם חסד
פונדעם יונגענד פון די ישראל (נאך קריית התורה)
און דיין ליבע פון דר רחפה (פון באדן סיני) :

אעניד לך איד נועל אן קניפן צוא דיין נאמן
שיינע ויהם אונ לוב אין די נאכט וום גהערט צו
דעם טאג שמיני עצרת ונחודך דינע גבורות נזיל
איד צווישען פאלק ריידען חד דוא ליבער נאט
נאט דוא מאכסט אונעק גיין דעם טאג אונ
דוא גרענסט דיא נאכט :

מעריב ידי שמיני עצרת

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ :

יאמר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הפנף פתיל תכלת : והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם : למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם : אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם :

אמת ואמונה כד ואת וקים עלינו כי הוא יי אלהינו ואין וזלתו ואנחנו ישראל עמו הפורנו מיד מלכים מלכנו הנאלנו מכה כל הערצים האל הנפרע לנו מצרינו והמשיגם גמול ככל אויבי נפשנו : העשה גדולות עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין מספר : השם נפשו בתיים ולא נתן מוט רגלנו המדריכנו עד כמות אויבינו וירם קרננו על כל שונאיו : העשה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת בני חם : המכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם : המעביר בנו בין גזרי ים סוף את רודפיהם ואת שונאיהם בפתומות טבע : וראו בני גבורתו שפחו והודו לשמו ומלכותו ברצון קבלו עליהם משה ובני ישראל דך ענו שירה :

שמיני אשפוד לב ונפש פמים. לפני רוכב בגאותו שמים. ביום השמיני : שמיני בכחה לטרת משרת וניניו קרא משה לאהרן ולבניו. ביום השמיני : שמיני גזרת דת נשמים. אם רב ואם מעט נרשמים. ביום השמיני : שמיני דורש לאות ברית. להנצח בו מאה שארית. ביום השמיני : שמיני הוכן לגאמנה. תן חלק לשבעה וגם לשמונה. ביום השמיני : שמיני ותור יסופה עוצרים. לישב בבתים ובחצרים. ביום השמיני : שמיני זמן לבהמה. להרצות פני שוכן רומה. ביום השמיני : שמיני חקר לאספו עם עבדה. לפני מורח ולדת השבעה. ביום השמיני : שמיני טכס לברך קהל מלכם. בשלח את

פירוש ע"ט

שמיני אשפוד אין דעם אכטמן טאג וויל איה אום גיטן מיין הארץ אזוי ווי וואסער פאר גאט ווס ער רייט מיט זיין גרוסקייט אין הימל שמיני ברהוזה אין דעם אכטמן טאג האט משה גרפן צוא אהרן מיט זייער קינדער ווי ואלן אן הייבן צו פארטן אין דער קהונה שמיני גזרת אין דעם אכטמן טאג סוכות ווערט גזר איין געזעץ אויף רעגן אוב ווי ואלן זיין פיל אדר ווייניג ווערן ווי פאר צייכנים שמיני רובש דר אכטמן טאג איז גיפארטט גווארן צו מאכן אין אים דעם צייכין פון ברית מילה בכות דעם מציל צוא זיין פון גאטס צארין דא איז געזעט גווארן פון ישראל שמיני הוכן דר אכטמן טאג איז געזעט גווארן צו דא בנלובטע ישראל צו געבן אהלק צו דא זיין שעג סוכות און אויך צום אכטמן טאג שמיני ותר

דעמים דערפס. ביום השמיני שמיני יחד אור עט. דקרבן טוב מעט. ביום השמיני: שמיני כפור ומנוח דוחה לקיום צווי עונות מוחה. ביום השמיני: שמיני לעזרה שמחה דראות. לגעגע שמיני. בעשותו נוראות. ביום השמיני: שמיני מזמן לעתיד לבא. לשמח בו עם קרובו. ביום השמיני: שמיני נקרא עצרת לאום פאישון ננצרת. ביום השמיני: שמיני סודרה בדתות. ובו נכרתו שלש עשרה בריתות. ביום השמיני: שמיני ערוף התומים בו להציל. מפוערת ננון והציל. ביום השמיני: שמיני פיים בו להתפן. למבוח טבח והכן. ביום השמיני: שמיני צווי לומר זמן ולברך האל הנאמן. ביום השמיני: שמיני קבוע הגל בפני עצמו. לשמח בו עמו. ביום השמיני: שמיני רצוי להקריב קרבן בו לבדו. למלא כל הארץ כבודו. ביום השמיני: שמיני שיר בו לבדו למלא. לגמר בו את החלל. ביום השמיני: שמיני יתת ברכה בפני עצמה לגותן ליעוף פח ועצמה. ביום השמיני:

שמיני דורשי נצוח יחודה. אנא להשתחוות באים ברוח חסדיה. יוחש עורם מקודש בזכות חסדיה. בעזרת שוררו על הים סהדיה: בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כולם: מי כמוה באלים יי מי כמוה נאדר בקודש נורא תהלות עשה פלא: מכלותה ראו בניו בוקע ים לפני משה: טועני עול מלך יאר אמונה. ישובו בסוכה שבועה

פירוש ע"ט

סוכות הם מען פערביט איין נייעם נורד ווער עם נאל מקריב ויין די קרבנות און צו פרייטן שמיני צווי איין דעם אכטען טאג סוכות איז גאטן צוא נאגן שעהיינו צו לוכן דעם נוארבהאפטן גאט שמיני קבוע דר אכטער טאג סוכות איז גשטעלט פאר איין באוונדערן יום טוב דס ויין פאלק ואל ויך אין אים פרייטן שמיני רצוי דר אכטער טאג איז באוויילגט מען נאל אין אים מקריב ויין איין באוונדערן קרבן צוגאט וואס ויין פבור איז פול דיא נאנצע וועלט שמיני שיר אין דעם אכטן טאג דארף מען נאגן אבאוונדערן שיר און גאנץ חלל שמיני על ברכה אין דעם אכטן טאג דארף מען באוונדער דער מאגן שמיני עצרת אין דאכטן און בענטשן צוא לוכן גאט וואס ער גיט דעם שוואכין פח און קראפט: שמיני דורש איין דעם אכטן טאג נאלקטו די ישראל וואס פארשטען רייגע אייביגע איינציגקייט און וואס קוכן מיט דיין גרוס חסד ויך צוא בוקן נאלקטו היילן וייער היילן פון דיין הייליגע האנט פונות דייעע פרומע לייט געזיכט מיט די היילן וואס דו האסט גהאלפען צוא די וואס האבן גוילן ביא דעם ים און דאכטן עדות גאט און דיין גרוסקייט: טועני עול די וואס טראגן דעם יאך פון דעם נוארבהאפטן גאט דר מלך נענין געסן און סוכה

פירוש שמיני יחד גאט וואס איז אין דייקטקייט גיהילט האט פאר דעם אכטען טאג גשטעלט איינציגע קרבנות (ניט ווי די מענ פון סוכות וואס האבן גהאט פיל קרבנות) און הם אן גנומן דיא בייסיל פאר גוט שמיני פאר דר אכטער טאג דר טאג פון מילה איז דוחה יום כפור און שבת פרי מקנים צו ויין די מצוה פון גאט וואס מעקט אפ די וינד שמיני לעזר שמה דר אכטער טאג סוכות איז גאטן גווארן צו מערין מיט פרייד צו זעהן נאמס פבור אין בית המקדש צו שפילן און דעם הארץ פון אכט סטרוגס אים צוא לוכען פאר ויין טאן פארשטען שמיני מען דער אכטער טאג איז אן גברית און די קומענדיגע צייט צו דר פרייטן אין אים ויין פאלק וואס איז נאעניגט צו אים שמיני נקרא דר אכטער טאג ווערט גרופע עצרת פאר דס פאלק וואס איז גיהט גווארן ווא דיא שווארץ אפעל פון און שמיני סודרה דר אכטער טאג איז אן עריכט מיט פיל גווען און אין אים איז גשטעלט מצות מילה וואס עס איז דר ביי גאט דרייצעהן מאל ברית שמיני ערוף די מצות מילה פון אכטן טאג איז אן גיברייט מצוה צו ויין און צו שיען די וואס זענן גינעלעט מיט דער מצוה פון גיהנום וואס עפניט פרייט איר מיל שמיני פס אין דעם אכטען טאג

מערב ר"ל שמוני עזרת

באמונה. בנתנו חלק לשבעה וגם לשמונה. לקראת זה ישענו להחיש שבעה ושמונה: זה צור ישענו פצו פה ואמרו:

י ימרוך לעולם ועד: וגאמר כי פדה יי את יעקב. וגאלו מיד חזק ממנו: מחיל אל חיל חולקים. נסעו מסכה ולשמות בשמיני במלכים. סבר יהבם עליה משליבים. עזר ישראל וגאלו במלכים:

ברוך אתה יי מלך צור ישראל וגאלו: (נס גאל ישראל): השפיענו יי אליהנו שלום והעמידנו מדינו לחיים ופרוש עלינו סבת שלומך ותקנונו בעצה טובה מרפנו והושיענו למען שמך והגן בפענו והסר מעלינו אויב דבר וחרב ורעב ויגון. והסר שמן מרפנו ומאחרנו ובצל בנפיק תסתירנו כי אל שומרנו ומצילנו אתה. כי אל מלך חנון ורחום אתה. ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם: ופרוש עלינו סבת רחמים וחיים ושלום:

פונים מסכה לביתם לישוב. צקון לחשם הקשב. קוראי רוממותיה שמך לחשב. תפרוס עלינו סוכת שלומך תהלות יושב:

ברוך אתה יי הפורש סבת שלום עלינו ועל כל עמי ישראל ועל ירושלים: לשבת ושמוך בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם. כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביים השביעי שבת נחפש: ונדבר משה את מועדי יי אל בני ישראל: ח"ק

דער חזן זאגט חצי קדיש

אדני שלפתי תפתחופי יגיד תהלתך.

ברוך אתה יי אליהנו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מלך עזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

פירוש ע"ס

ויבין מעג מיט ריכטיקייט בנתנו אזו ווי ניא האָבן גיגען אַהעל צו דיא ויבין מעג כובות אזו גיבן וייא צום אַקטין טאג נאכאט דא אנטקענין דעם זאָסטו אונזר היף היקן לעתיד לבא דורך ויבין היקטען אונ אַקט נשיאים:

מחיל אל חיל פון איין חיל גייען וייא צוא דער אנדרר (דס היקט פון איין טענה צו דר אנדרר) וי נעגן אונעק פון סוכה צוא פרייען ויך אין דעם אַקטען טאג וייא פראמיט ויך דיא האפענונג פון וייער לאסט און דיר צוא ווארפן עזר ישראל נאם דער העלפער פון ישראל און ויין אויס ליינער כאַקען וייא מיניגן: פונים מסכה וייא קעבן ויך פון דער סוכה אין וייער אזו צו וייער דיא פון גיסונג פון וייער תפלה זאָסטו פון נעמען קראי די ווס רופן דיין הוֹקְמִים דיין נאָמען צוא געקעקען זאָסטו אויך וייא פאר שפרייטען דיין פרידליכע דעקע דו נאם וואס דוא וייער העכר פון אַלע לויב:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להשיע: מוריד הטה:
מכלל חיים בחדס מחיה מתים ברחמים רבים סומך נזילים ורופא חולים
עמיתר אסורים ומקיים אמונתו לשינוי עפר: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמוך קדוש וקדושים בכל יום יתקדוך סלה: פי אל
מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך.
ושמוך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה (לשבת שבתות לבנוחה) מועדים
לשמחה חגים וימים לששון את יום (לשבת השבת הזה ואת יום)
שמיני עצרת חג הזה. זמן שמחתנו (באהבה) מקרא
קדש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד
עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל
לפניך לפליטה למנוחה להון ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום
שמיני עצרת חג הזה: זכרנו יי אלהינו בו למנוחה ופקדנו בו לברכה
והושיענו בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנו ורחם
ענינו והושיענו פי אליך עינינו פי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו (לשבת) ואלהי
אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך
שבענו מטובך. ושמח נפשנו בישועתך. ומהר לבנו
לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו (באהבה וברחון) בשמחה
ובששון (שבת) מועדי קדשך. וישמחו בך ישראל מקדשי
שמוך. ברוך אתה יי מקדש (השבת) ישראל והימים:
רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה
דביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברחון:
ותהי לרחון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזיקה עינינו בשוכך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שביתו לציון:

מערב ליר שמוני עצרת

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צִדְקָתוֹ
צוּר חַיִּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אֶתָּה הוּא דָּדוֹר וְדוֹר . נִוְדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ
מִמְּכֹרִים בְּיָדְךָ וְעַל נִשְׁמֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסִּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עָמְנוּ וְעַל
נִפְלְאוֹתֶיךָ וְמוֹבֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עָרֵב וּבֹקֵר וְצַהֲרַיִם תְּמוּבָה בִּי לֹא כִזּוּ בְּחִמֶּיךָ
וְהִמְרַתָּם בִּי לֹא תִמוּ חֲסִדֶיךָ בִּי מֵעוֹלָם קוּיֵנוּ לָךְ :

וְעַל כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא (תְּכִיִּד) שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד :

וְכֵל הַחַיִּים יִדְוֶה סִלָּה וַיִּחַלְצֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ אֵת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת לְעוֹלָם בִּי טוֹב הָאֵל
יִשְׁוּעָתֵנוּ וְעֲזָרָתֵנוּ סִלָּה הָאֵל הַטּוֹב : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱחָה בְּהַדְרוֹת :
שְׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תָּשִׂים לְעוֹלָם בִּי אֶתָּה הוּא מֶלֶךְ אֲדוֹן כָּל הַשָּׁמַיִם
וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרַךְ אֵת כָּל עַמָּה יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל
שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרַךְ אֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם :

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מָרַע וּשְׁפָתֵי מַדְבַּר מְרֻמָּה וְלִמְקַלְצֵי נַפְשֵׁי תְדוּם וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר
לִכְל תִּהְיֶה פֶתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ . וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּ וְנִפְשֵׁי . וְכָל הַקָּמִים וְהַחַיִּים שְׂבִי
דָּרָעָה מִתְּחִלָּה הִפֵּר עֲצָתָם וּקְלַקְל מַחֲשַׁבְתָּם : עֲשֵׂה לָמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לָמַעַן יִמְנֶה עֲשֵׂה
לָמַעַן תוֹרָתְךָ עֲשֵׂה לָמַעַן קְדוּשַׁתְךָ . לָמַעַן יִחַלְצֵנוּ דִּידֶיךָ הַיְשִׁיעָה יִמְנֶה וְעַנְנֵי יִהְיוּ
לְרִצּוֹן אֲמָרֵי בִּי וְהַגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי : עֲשֵׂה שָׁמַיִם בְּמִרְמִיּוֹ הוּא יַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם עֲדֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִּנְיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִתְרָה בְּיָמֵינוּ וְמִן חֲלָקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ : וְשִׁם
נִסְתָּרָה בְּרָצָה בִּימֵי עוֹלָם וּכְשִׁנִּים בְּקִמּוֹנוֹת : וְעִרְבָה לֵב מִנְחָת וַיְהִי וַיְרוּשָׁנִים בִּימֵי עוֹלָם וּכְשִׁנִּים בְּקִמּוֹנוֹת :

וְעַתָּה יוֹם טוֹב גָּפֹלֵם אִם שְׁבַת זָאֵם מִעַן דָּאֵם :

וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צִבְאָם : וַיִּכַּר אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה . וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּד מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְדָּשׁ אוֹתוֹ בִּי בּו שְׁבַת מְכָל
מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת :

חַיֵּינוּ בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַלֹהֵי
עַקֵּב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲדִיּוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

קָהַל מִגֵּן אֲבוֹת בְּדִבְרֵי מִתְיָה מַתִּים בְּמִאֲמָרוֹ הָאֵל הַקְדוֹשׁ שְׁאִין
כְּמוֹתוֹ הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בַּיּוֹם שְׁבַת קָדְשׁוֹ בִּי כִּם רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם לְפָנֵינוּ
נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפֶחַד וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מִעַן הַבְּרֻכּוֹת אֵל
הַהוֹדְאוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מִקְדָּשׁ הַשְּׁבַת וּמִבְּרַךְ שְׁבִיעִי וּמְנִיחַ בְּקִדּוּשׁ
לְעַם מִדְּשָׁנֵי עוֹנֵג זִכָּר לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית :

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . רָצָה נָא כְּמוֹנוֹתֵנוּ קְדִישׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֲלָקֵנוּ
בְּתוֹרָתְךָ שֶׁבִעֲנוּ מִטּוֹבָה וְשִׂמְחָה נִפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ וּמִתָּר לָבֵנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת
וְהַנְחִילֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שְׁבַת קְדִישָׁה וְנִנּוּחָה כִּהֵּן כָּל יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשִׁי
שְׁמֶךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי מִקְדָּשׁ הַשְּׁבַת :

בִּקְ"ק נוֹתָנוּ לְעִסּוֹת חֲסִדוֹת כָּלֵל שְׁבִיעִי עֲצֵרַת תַּמָּלָה אַחֵר תַּפְלַת עֲרֵכִית עַל שְׂמֵחַת תּוֹרָה :

עֲלֵינוּ

ד

15

ע"ש

מעריב ליל שמיני עצרת

עלינו לשבת לאדון הכל כדת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמינו כמשפחות האדמה שלא שם חקנו בהם וגזר לנו ככל המזנס : ואנחנו בורעים ומשתתנים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא : שהוא נוסה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממער ושכינת עזו בגבהי מרומים : הוא אלהינו אין עוד . אמת מלכנו אפס זולתו כפתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד :

ועל כן נקנה ד' יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזו להעביר גלוים מן הארץ והאלילים ברות יברתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אריך פ' רשעי ארץ . ימירו וידעו כל יושבי תבל כי ד' תכרע כל ברוך תשבע כל לשון . לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו . ויקברו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד . כי המלכות שלך היא ודעו דמי עד תמלוך בכבוד . כפתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד : נאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד : ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :

לדוד ה' אורי וישעי . אדון עולם :

קידוש ליל שמיני עצרת

יום טוב גיפאלט אום שבת הייבט מען אן יום הששי :

ויהי ערב ויהי בקר :

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

ונען יום טוב גיפאלט אום דר וואכען הייבט מען אן סברי :

סברי מרנן ורננן ורבותי :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי תנפן :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממו מכל לשון וקדשנו במצותיו . ונתת לנו יי אלהינו באהבה ושבחות למנוחה (א) מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום (השבת הנה זאת יום) שמיני עצרת חג הזה : זמן שמחתנו (לשבת באהבה) מקרא קידוש וזכר יציאת מצרים . כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים (ושבת) ומועדי קדשך (באהבה ורצון) בשמחה ובששון הנחתנו : ברוך אתה יי מקדש (השבת) ישראל והזמנים :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגנענו לזמן הזה :

הָאֵל

בְּתַעֲצוּמוֹת עֲנֵה הַגָּדוֹל בְּכָבוֹד שְׁמֶךָ . הַגָּבוֹר לְנֶצַח
וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ :

הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא :

שׁוֹבֵנֵךְ מִדֹּם וְקוֹדֵשׁ שְׁמוֹ וְכַתּוּב רִנְנוּ צְדִיקִים בְּיָיִךְ לְיִשְׂרָאֵל נֶאֱמָה תְּהִלָּתְךָ :

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְרַוְּמֶם :

וּבִשְׁפָתַי צִדִּיקִים תִּתְבָּרֶךְ :

וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדֵּשׁ :

וּבִקְרֹב קְדוֹשִׁים תִּתְקַלָּל :

וְהִנֵּה לְהַפְסִיק בֵּין תִּעֲתֵי הַיְיָ נִתְּנָה לַפִּיךָ שֶׁלָּא יִתְרַב הָעוֹלָם חַי :

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי
כָּכָר דָּוָר וְדָוָר שֶׁכֵּן חֹכֶת כָּל תַּעֲצוּרִים : לִפְנֵיךָ יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ כְּתוּדָה לְחַלֵּל לְשִׁבְחָה לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לַעֲלֶה
וּלְקַדֵּם עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירָוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת דָּוָר בְּכָל יוֹם עֲבָדֶךָ מְשִׁיחָה :

וּבְכֵן יִיִּתְבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלִּפְנֵי הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בְּשִׁמּוֹם וּבְאַרְצָךְ כִּי לָךְ נֶאֱמָה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה
חֵלֶל וְנוֹכָחָה עִזּוֹ וּמִמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קִדְשָׁה
וּמַלְכוּת . בְּרַכּוֹת וְהַלְלוֹת לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּמַעֲלֹם וְעַד עוֹלָם
אֲתָה אֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמַחֲלֵל בְּתַשְׁבְּחוֹת אֵל
הַתְּהִלָּה אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנִּשְׁמוֹת רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים
הַנּוֹרָאִים וְיִתְרֵי וְיִתְרֵי מֶלֶךְ יְחִיד אֵל חַי הַעוֹלָמִים :

וְעַתָּה יִגְדַּל אֵל כֹּחַ אֱדוּתוֹ בְּאֶשְׁרֵי דְבָרָתָהּ לֵאמֹר : וְכִיִּר בְּחִיבָה יִי וְנִסְתָּרָה בִּי מַעֲלֹם חַי :

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּהּ רַבָּא . בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהּ וְיִמְלִיָּהּ מַלְכוּתִיהּ .
וְיִצְמַח פּוֹרְקָנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ . בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶנְיָא
וּבְזִמְנֵי קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן . וְהָא שְׁמִיָּהּ רַבָּא בְּכָרָה לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמָא . יִתְבָּרֵךְ
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְקַלֵּל שְׁמִיָּהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא .
לְעֵילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא תּוֹשְׁבַתָּא וְנִחְמָתָא בְּאִמְרֵינוּ בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

אומרים הקהל יתברך

ששם האומר חתן ברכו

יחברך וישלחך ויהפאך ויתרומם ויתנשא שמו של בן
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא . שהוא ראשון והוא אחרון
ומכללי וזו אלהים . סולו לרובך בערכות ביה שמו ועליו לעני
ושמו מרומם על כל ברכה ונהלה . ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . יהי שם ה' מבורך בעתה ועד עולם :

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך . עושה שלום ובורא
את הכל : אור עולם בראור היום אורות מאופל אמר ויהי :

מיוסד ע"פ א"ב

אום באישון נגצרת . השוף אותה מבצורת . ביום
השמיני עצרת : באה בתחנון לפניה . לחלות את
פניה . ביטה ופקח עיניה : גיה לה יומך . וחמול על
עמך . ושמחה ושיגו מעמך :

ביום השמיני . שמחות הומיני . וסכות נא מעני . קדוש :

דורשים בתבנית מועדם . גשמי נדבות במעמדם . צפה
נא לעודדם : השקיפה עליהם ממרומים . וזכור ברית שלשת
קדומים . והמלא על צאצאיו רחמים : ואם עקרו ברשע . חוסה ועבור
על פשע . והצמח כמו ישע : וזעקים אליה בכל לב . תרופא לשבורי
לב . ביום מקום עין ולב : הטאם תנאים לכפר . וברית אר תפר .
בזכות אמרי שפר : טוב השוכן רומה . קרב קץ נחמה . ועורר ישיגי
אדמה : יה שוכן עזיות ורב העלילות . עתה פנים גליות : כל אויביך
להאבד . ואוהביך שמחות להרביד . במלכות משיח בן דוד :
למענה להעלה לרומם . בית מקדשך השמים . צרים מנו להרמים :

פירוש ע"מ

פר דיר גיוניקניט האב איה ויי רחמנות אונ פאר
גיב ויי די ויגד אונ שפראץ צו ויי איין הילף ויגס
די ושראל שרייען צו דיר מיט דעם גאנצין הארצן
דו ואלקט היילין צוא דיא וואס האבן אצוראבין
הארץ ברייט אן דעם בית המקדש ווס די ושראל
האפען אוף אים מיט דעם גאנצין הארצין וסאם
ווישער וינד ואלקטוואנן צו פר געבן אונ דעם ברית
ואלקטו נים פר שטערן אין דעם זכות פון שיינע
לוב טוב גאט ווס רועט אין הוכין הימל אייד דיא
גאולה אונ ואיי מחיה די מתים ווס ליגן אין דער
עדר יה שוכן גאט וואס רועט אין הוכין הימל אונ
איו אכשעפר פון אלע בשעפנש בעמען מיר דיר
היינט ואמר איין די ושראל פון דעם גלות כל אויבך
אלע ביינע פיינט צו מאבין פאר ליבן אונ ביינע
ליבך ושראל ציר אן מיט פרייד מיט דער מלוכה
פון משיח בן דוד למעלה דו ואלקט וייא גאנץ הוך
דר הייבין צו בויען דעם וויסען בית המקדש צוא
באשיינען

אום פאישון די ושראל ווס גאט היט ויי ווי דם
שווארץ אפעל פון דעם אונ היט וייא פון הונגר
מיט דר תפלה וואס מיר בעטן אום שמיני עצרת
באתי איה בין גיקופן מיט גיבעט צו דיר צו בעטן
דיך קוק אונ געין ביינע אונן גלי אונפלעק צו איר
דעם קץ פון דר גאולה אונ דר בארעם ויך אויב
דיין פאלק אונ פיר פרייד זאלן ויי גרייכן פון דיר
ביום השמיני דעם אכטין טאג פון סוכות פיר פרייד
גרייט מיר אן אונ פאר דעם מיון תפלה קדוש
היליגער גאט :

דורשים תפלה ויי טוען גאט בעטן מיט תפלה
אין סוף פון ווייגער יום טוב גשמי אין ווייגער גבעט
טוען ויי בעטן רעגין פאר איין נדבה בעטן מיר
דו ואלקט קוקין צו שטארקין ויי השקפה קוק אוף
ווי פון דעם הימל אונ גרענק דעם ברית פון דיא
דריי אבות אינ ווער דער פילט אוף ווייגער קעגנער
מיט רחמנות וואס אונ ווען סם ושראל וייא האבין

שחרית לשמיני עצרת

מִהֲלָלִים לָךְ בְּהִגְיוֹתֶם. שׁוּר קָחַל עֲדֹתֶם. וּשְׁמַע קוֹל וְעֲקֹתֶם: נִגְדָה בְּתַחַן עוֹמְדִים. וְעַל דִּלְתוֹתֶיךָ שׁוֹקֵדִים. וְאוֹתָךְ בְּהַתְמִיד מִיַּחֲדִים: שִׁיתֶם לְפָנֶיךָ יַעֲרֹב. וְהוֹשִׁיבֶם מִיּוֹם קָרֵב. וּמִמְחֹתָהּ כִּי לֹא תִקְרָב: עֲמִרֶם רֹב בְּרָכוֹת. וְהַיִּים אֲרוֹכוֹת. עַדִּי עַד מְאֹרֵכוֹת: פֶּתַח לְמוֹ אוֹצְרוֹךְ. וְקוֹיִם עֲלִימוֹ אֲמִרְךָ. וְאֵל יִבְשׁוּ מִסְכְּרוֹךְ: צִקּוֹן לַחֲשֵׁם תִּשְׁמַע. וְקוֹל מְבַשֵּׁר לַחֲשֵׁמֶיךָ. טָבוֹת וְנִחְמוֹת בְּמִשְׁמַע: קוֹלוֹת אֲרָבֶעַת לַחֲחִישָׁה. וְלַעֲזָרְתִּנוּ הוֹשִׁיעַ וּלְצוּרֵינוּ תִּפְחִישָׁה: רֶם עַל רָמִים. שִׁמַּח נֶפֶשׁ עֲגוּמִים. בְּבִנוֹי כְּמוֹ רָמִים: שִׁבְחֶךָ בְּפִימוֹ מִתְנַים. וְגִדְלֶךָ בְּלִבָּם מִשְׁנָגִים. וְיִחְוֶדֶךָ בְּכָל יוֹם עוֹנִים: הֵן תּוֹקֵפִים שִׁבְחָה וְהוֹדִיָּה רוֹחִשִׁים וְרוֹנְגִים. רוֹעִשִׁים וְלֹא חֲשִׁים. וְאוֹתָךְ מְעַרְצִים וּמְקַדִּישִׁים. קְדוֹשׁ:

בשחל בחול

המאיר לארץ
ולדרים עליה
ברחמים ובטובו
מחדש בכל יום
תמיד מעשה
בראשית: מה
רבו מעשיך יי.
כלם בתורה
עשית מלאה
הארץ קניניה:
המקדש המרום
לברוך מאד
המשבח והמפאר

והמתנשא

בשחל בשבת

הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמר אין קדוש כיו:
הכל ירוממוך סלה ויצר הכל: האל הנותן בכל יום דלתות
שערי מרח ובוקע סליו רקיע מוציא חמה ממקומה ולבנה
ממכון שבתה ומאיר לעולם פולו ודיושביו שפרא במדת
הרחמים: המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו
מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי
כלם בתורה עשית מלאה הארץ קניניה: המקדש המרום
לברוך מאד המשבח והמפאר והמתנשא מימות עולם: אלהי
עולם ברחמיה הרבים רחם עלינו. אדון עוננו צור משגבנו מן
ישענו משגב בעדנו: אין ערוך לך ואין יולתה. אפס בלתי
ומי דומה לך: אין ערוך לך יי אלהינו בעל הנוח ואין וולתה
מלכנו לחי העולם תבא. אפס בלתי גואלנו לימות המשיח.
ואין דומה לך מושענו לתחיית המתים:
אל. אדון על כל המעשים. ברוך ומבורך בפי כל

הנשמה

פירוש ע"ט

באשנידן אונגער בליידער סהלים זיין טוען דין
לובין אין וייער יום טוב קוק און דעם איין נאמלונג
ווס זיי נאמלן זיך איין אין שול אונגער צו וייער
גשריי נגד אנטקענין דיר שטייען זיי מיט תפלה
אונג איילן צו גיין און די מירין פון דר שול אונג
צו דיר טוען זיין תמיד לייגן קריאת שמע שיהם
זייער תפלה ואל פר דיר ווס זיין אונג פר מיד זיי
פון מלחמות עם ואל צו זיי נט נעקונקין בראך
שם קריין זיי מיט פיל ברכות אונג מיט לאנג לעבן
אייביג לעבן פתח למו עפין זיי ביינע אוצרות אונג
זיי מקנים און זיי ביינע גושע רייד אונג זיי נאלן נט
פר שעתם ווערין פון דין האפין צו דיר זקן הער
צו וייער תפלה צו מאכען הערן דיא ישראל איין
קול פון גושע בשורות איין גושע מרייטטונג קולות

אראלים

ס

15

ע"ט

שחרית לשניני עצרת

בחורי מרכבה מרגנים באהבה. למלך מלכי המלכים: ידודון יוצבא בחור
 שירה עריכה. לשורר בחבה. למלך מלכי המלכים: רגיון הנחר. מאוד
 חש ויומחר. למלך מלכי המלכים: בו להמחר. חשמלי וזחר. חדש שיר
 להנחר. למלך מלכי המלכים: ישורר מיכאל. ויומר גבריאל. למלך מלכי
 המלכים: שואג קמואל. וגועה רפאל. ומהרר תרנגיאל. למלך מלכי
 המלכים: פוחד סנדרפון. לצד דופן ירפון. למלך מלכי המלכים: טעמי חין
 ירפון. כתר מוחם לספון. ומשביע לאפון. על ראש. מלך מלכי המלכים:
 יקדש גליצור. המגדה טעמי צור מפי. מלך מלכי המלכים: המשמיע רכל
 יצור. שנת שובע ובצור. וכל דבר האצור. ברצון. מלך מלכי המלכים:
 חיות ארבעתן. משלשות מדושתן. למלך מלכי המלכים: זועות מאימתן.
 קופצות בנהמתן. קוראות לעומתן. למלך מלכי המלכים:

והאופנים וחיות הקודש. ברעש גדוד מתנשאים לעומת שרפים לעומתם
 משפחים ואומרים: ברוך כבוד יי ממקומו:

לא ברוך נעימות ותנו למלך אל חי וקום ומירות יאמרו ותשבחות נשמעו
 כי הוא לבדו מרום וקדוש. פועל גבורות עושה חדשות. בעל מלחמות וזרע
 צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות המחודש
 במוכו בכל יום תמיד מעשה בראשית באמור לעושה אורים גדולים כי לעולם
 חסדו: והתקין מאורות משמח עולמו אשר ברא: אור חדש על ציון תאיר ונזפה
 כלנו במהרה לאורו: ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אליהנו חמלה גדולה ויתירה חמלה עלינו. אבינו
 מלבנו בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבתו כך ותלמדם חקי חיים

פירוש ע"ש

הקב"ה פנמי דיא ביידי פון תפלות פון דיא ישראלי
 נעמט דר מלאך אין זיין הייפיל צו מאכן פון זיין
 איין קרון צו הקב"ה און ער ווייסט נישט דאס ארמ
 פון הקב"ה דרום באשוערט ער דעם כתר מיט
 דעם שם המפורש ער נאל פליהן צו הקב"ה יקבש
 הייליגט דר מלאך גליצור ווס אנפלעקט די ביידי
 פון הקב"ה פון דעם מול פון הקב"ה הפשמי וואס
 ער מאכט הערן צו אלע פשעפניש ווס גאט הט
 גיבאטן אוף דעם ניעם יאר אוב עס נאל זיין איין
 נעשיג יאר אורר איין הונגר און אלע נאכען וואס
 נענין פהאדקטן ביי כאג ווערן זיין אנפלעקט דורך
 דעם מלאך מיט דעם וועלען פון הקב"ה חיות דיא
 פיר חיות הקודש ווס ווענין אין פסא תכבור נאנען
 דרייא מאל קדוש למטה: וועט זיין מאכען נענין
 שוויים מחמת מורא פון הקדוש ברוך הוא זיין
 שפרניגן מיט זייער גשרייא און ברויגן זיין רופען
 אקענין זיין צא הקדוש ברוך הוא וואס ער איז
 דער קניג איבער אלע קניגניען:

לעשות רצונה בלבב שלם בן תחנונו ותלמדנו: אבינו אב הרחמן המרחם רחם
נא עלינו והן בלבנו בינה תהיון ולהשפיע לשמנו וללמד לשמנו
ועשות ולקיים את כל דברי תלמוד התורה באהבה. והאר עינינו בתורתך
ודבק לבנו במצותיך ויחד ללבנו לאהבה וליראה את שמך למען לא נבוש ולא
נכלם ולא נפשל לעולם ועד. כי בשם קדשך הגדול הגבור והנורא במחנו נגידת
ונשמחה בישועתך: ורחמיה יי אלהינו וחסדיה חרבים אל יעזובנו נצח סלה ועד:
מהר והבא עלינו ברכה ושלום מהרה מארבע כנפות הארץ. ושובור עול הגוים מעל
צוארינו ותוליכנו מהרה קוממיות לארצנו: כי אל פועל ישועות אתה וכונו בחרת
מכל עם ולשון וקרבתנו מלבנו לשמך הגדול סלה באמת ובאהבה יהודות לך
וליהודה באהבה ולאהבה את שמך: ברוך אתה יי הבוחר בעמו ישראל באהבה:

חיד אומר אל מלך נאמן:

שמיני ישראל יהוה אלהינו יהוה ואהיה

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושונתם לבויה ודברתם
בשבתך בביתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך
והיו למטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את
יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו וירח
ומקוש ואספת דגה ותירוש ויצחקך: ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת
ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים ושתחיתם
לכם: וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן
את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ המלה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את
דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו למטפת
בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובדרכתך בדרך
ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם
קתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם
ועשו להם ציצת על בגדי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת חנף פתיל
תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה
ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים
לאלהים: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות
לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם:

אמת וצבי ונכון וקם וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר

שחרית רשמיני עצרת

ימתוקן ומקצף טוב ופה הדבר הזה עלינו לעולם ועד: אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מן ישענו. דוד ודוד הוא קים ושמך קים וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו לעד בנחת: ודבריו הים וקמים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים. על אבותינו ועלנו ועל דורותינו ועל כל דורות ורע ישראל עבדיך:

על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקים לעולם ועד. אמת ואמונה חוק ולא יעבור. אמת ושלמה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מקד אבותינו ואלהינו נאצל אבותינו יוצרנו צור ישועתנו בורנו ומצילנו מעולם הוא שמך ואין לנו עוד אלהים וזאתה מלך:

אמונים אשר נאספו. ברכות נכספו. גם קומתם בפסו. דבר חנונים העדיפו. חזילים לאהליהם לשלום וימצאו שם שלום ורע השלום. חסנם בצדק ושלום: מובות לכלם. יקר להכלים. פבור להנחילים. למעלה לעם: מלא משארותם נהוג בשמחתם. שמה ערתם. עורר פדותם פניה לחנונים. צמת מענם. קבל מענם. רומם תמונם. שמור הדורים. שפח אורנים. תקומם עדרים. ונחמיה בקרעה גורים:

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מן ומושיע להם ולבניהם אהיהם בכל דור ודור: ברום עולם מושבך ומשפחה וצדקתך עד אפסי ארץ. אמת אשרי איש שישמע למצותך ותורתך ידברך ישם על לבו: אמת אתה הוא ארון לעמך ומלך נבחר לריב ריבם לאבות ובנים: אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבצעך אין לנו מלך נאצל ומושיע. אמת ממזרים נאדתנו יי אלהינו ומבית עבדים בדינתנו: כל בכוריהם הרגת ובכורך ישראל נאלת וים סוף להם בקעת גורים טבעת. וידיים העברת עברו ים ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר: על זאת שבחו אהובים ורוממו לאל ונתנו ידירים ומירות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך אל חי וקים: רם ונשא גדול וגורא משפיר נאם עדי ארץ ומבית שפלים עדי מרום מוציא אסורים ופודה עניים ועוזר דלים העונה לעמו ישראל בעת שונם אדיו: תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך שמו. משה ובני ישראל לה ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי במוזה באלים יי מי במוזה נאדר בקורט
נורא תהלות עושה פלא:

פירוש ע"מ

אמונים אשר די ישראל ווס ואמרו ויה איין איין
על וי מונן גלסמן די ברכות פון רעגין און וייצר
הוא מונן וי פאר נאם איין בייגין וייצר תפלות
מונן וי מערן חילם ברענג וי קיין ארץ ישראל
מיט פריד וועלן וי דארט נפין שלום דיא קינד
פון די אבות ווס ווען גווען נאנץ מיט נאם שטיינק
וי מיט גרעכטיקייט און שלום טובות גיב וי פיל
גווען צו קרייגן וי מיט שטיינקייט צו מאכן ארץ
וי פבור הויך צו דער הויכן ויא פלא מיינליהם וייצר

שירה חדשה שבהו גאולים לשמוך הגדול על שפת הים
יחד כלם הודו והמליכו ואמרו: יי ימלוך לעולם ועד:
צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאמך יהודה וישראל ונאמר
נאמנו יי צבאות שמו קדוש ישראל (*): ברוך אתה יי גא ישראל:

אדני שפתי תפתחופי יגיד תהלתך:
ברוך אתה יי אלהינו ואדני אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הנבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
אבות ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ונחם. ברוך אתה יי מגן אברהם:
אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד המט:
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו ליושני עפר: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי מחיה מתים (*):
אתה קדוש ושמוך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: כי אל
מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

בחזרת הש"ץ אומרים כאן קדושה:

(*) וקדושה ונעריצך בנועם שיח סוד שרפי קדש המשלשים לך קדושה
פכתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי
צבאות מלא כל הארץ כבודו: אז בקול רעש גדול אדיר והתק משימים
קול מתנשאים לעומת שרפים לעומתם משבחים ואומרים:
ברוך כבוד יי ממקומו: ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מתקים
אנחנו לך: מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד השבכון: תתגבר
ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור וקנצח נצחים: ועינינו תראינה מקבוצתך
בדבר האמור בשרי עונה על ידי דוד משיח צדקך:
קהל ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

(*) כשים מילה בשח"ה לו בשח"ע שחל כשנת אומרים זה כשחרית קודם שירם חדשים
יום לבישה נהפכו מצולים. שירה חדשה שבהו גאולים: המבעת בתרמית.
רגלי בת ענמית. ופעמי שולמית יפו בנעלים. שירה: וכל רואי ישורון. בבית
הודי ישורון. אין פאל ישורון. ואיבינו פלדים. שירה: דגלי פן תרים. עד
הנשאים. ותקט נפירים. כמקט שפלים. שירה: הפאים עמך. בברית חותמה.
ומבמן לשמוך. המה גמולים. שירה: הראה אותותם. כל רואי אותם. ועל
פנפי כסותם. יעשו נדירים. שירה: למי זאת נרשמת. הבר נא דבר אמת. למי
החתמת. ולמי תפתלים. שירה: ושוב שנית למדשה. ואל תוסוף לגרשה. והעלה
אור שמשות. ונסו תצללים. שירה: ידידים רוממוך. בשירה קדמוך. מי כמכה
יי באלים. שירה חדשה שבהו גאולים:

בגדי אבות ויושיע פנים. ותביא גאלה לבני בנייהם: ברוך אתה יי גא ישראל:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מזבחנו לעבודתך.
ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

והתקדשנו יי אלהינו באברה (לשבת שבתות למנוחה ו) מועדים
לשמחה חגים וזמנים לששון את יום (לשבת השבת הזה ואת יום
שמיני עצרת החג הזה. וזמן שמחתנו (באברה) מקרא
קדש וזכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד
עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל
לפניך לפליטה טובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום
שמיני עצרת החג הזה: וזכרנו יי אלהינו בו למזבח ופקדנו בו לברכה
והושיענו בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חוס ותננו ורחם
ענינו והושיענו כי אלהי עינינו כי אל מלך תנו ורחם אותה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו (לשבת (אלהינו ואלהי
אבותינו רצה נא במנוחתינו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך
שבענו מטובך. ושמח נפשנו בישועתך. ומהר לפני
לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו (באברה ובציון) בשמחה
ובששון (שבת ו) מועדי קדשך. וישמחו בך ישראל מקדשי
שמה. ברוך אתה יי מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים:
רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה
דדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל בציון:
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחוויה עינינו בשוכן לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שבינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאמרת הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר
בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש
על שהחיייתנו וקדמתנו בן חמישי ותקנתנו
ותאספת גלותנו למצות קדשך לשמור תמיד
ולעשות רצונך ולעקבך בלבב שלם על שאת
מודים לך. ברוך אל תתקדמות:

מודים אנחנו לך שאמרת הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חינו
מן ישענו אתה הוא צדור ודור נודה לך
ונספר תהיך על חינו המסורים בידך ועל
נשמותינו הפקודות לך ועל נסיה שפכ יום
עמנו ועל נפלאותיך ומיבותיך שפכ עת
ערב ובקר וצחקים המוב פי לא כלו נחמיה ותמרחם פי לא תמו חסדיך
פי מעולם קנינו לך:

ועל פלם יתברך ויתרום ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד :
 וכל חיים יודוך מלה ויהללו ויברכו את שמך הנדוד באמת לעולם כי טוב האל
 ישועתינו ועזרתנו מלה האל הטוב : ברוך אתה יי הטוב שמך וקד נאה להודות :
 לש"י אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשובשת בבורה התוכה על ידי משה עבדך
 האמור מפי אהרן ובניו . בנהנים . עם קדושה פאמור :
 וברכה יי וישמרה . יאר יי פניו אליה ויחנה . ישא יי פניו אליה . וישם לה שם :
 שים שם טוב וברכה חיים הן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
 אבינו כלנו פאחד יחד באור פניו כי באור פניו נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
 ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחסים ושלום וטוב יהיה בעיניך בברכנו
 ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלום פרוח עזו ושלום :
 ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום :
 אלהי נצור לשוני מרע ושמתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר
 לפי תהיה פתח לבי בתורתך . ואחרי מצותיך תרדון נפשי . וכל תקמים ויהיו שבים עלי
 דרעה מהרה הפך עצתם וקלל מחשבתם : עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה
 למען תורתך עשה למען קדושתך . למען יחצון ידידיך הושיעה ימינה וענני : והיו
 לציון אמרי כי וחנון לבי לפניך יי צורי וגואלי : עשה שלום במרומו הוא יעשה
 שלום ערינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

והי קצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ומן חלקנו בתורתך : ושם
 נעבדך ביראה בימי עולם ובשנים קדמוניות : וערכה לנו מנחת וחסד וירושלום בימי עולם ובשנים קדמוניות :

סדר הלל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר
 קדשנו במצותיו וצונו לקרא את ההלל :

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי : יהי שם יי
 מבורך מעתה ועד עולם : ממזרח שמש עד מבוא
 מהלל שם יי : רם על כל גוים יי על השמים כבודו : מי
 ביי אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים
 ובארץ : מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון :
 להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו : מושיבי עקרת
 הבית אם הבנים שמחה הללויה :

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז :
 היתה יהודה לקדשו ישראל ממשותיו : הים ראה ויגוס
 תירדן יסוב לאחור : ההרים רקדו כאידים גבעות כבני
 צאן : מה לה תגוס תירדן תסוב לאחור : ההרים

סדר הדל רשנוני עצרת

תִּרְקְדוּ בְּאֵילִים וּבְעֹצוֹת בְּבִגֵּי צֹאן : מִלִּפְנֵי אֲדֹנָן חוֹלֵי
 אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : הַחֹזֵב הַצּוֹר אֲגַם מִים
 חֲלָמִישׁ לִמְעִינוּ מִים :

לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תָּנן כְּבוֹד עַד חֲסִדְךָ עַל אֲמִתְךָ : דָּמָה יֵאמְרוּ
 הַגּוֹיִם אֲנִי נָא אֱלֹהֵיהֶם : וְאֵלֵינוּ בְּשָׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה : עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְהַב
 מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם : פֶּה דָם וְלֹא יִדְבְּרוּ . עֵינִים לֵהֶם וְלֹא יֵרְאוּ : אוֹזְנִים לֵהֶם וְלֹא
 יִשְׁמְעוּ אֵף לֵהֶם וְלֹא יִרְחֹוּ : יָדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְיוּ בְּגִדֵיהֶם :
 כְּמוֹתָם יִהְיוּ עוֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בּוֹמֵחַ בָּהֶם : יִשְׂרָאֵל בְּמַח בִּי עֹזְרִים וּמִגֹּנֶם הוּא : בֵּית
 אֲתָרָן בְּמַח בִּי עֹזְרִים וּמִגֹּנֶם הוּא : יֵרָאִי יי בְּמַח בִּי עֹזְרִים וּמִגֹּנֶם הוּא :

יי וְכִרְנוּ יִבְרַךְ יִבְרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְרַךְ אֶת בֵּית
 אֲתָרָן : יִבְרַךְ יֵרָאִי יי הַקְטָנִים עִם הַגְּדוֹלִים : יוֹסֵף יי
 עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם : בְּרוּכִים אַתֶּם לֵי עוֹשֵׂה
 שָׁמַיִם וָאֶרֶץ : הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵי וְהָאֶרֶץ נָתַן לְבִגֵּי אָדָם :
 לֹא הִמָּתִים יִהְלְדוּ יֵה וְלֹא כָד יוֹרְדֵי דוּמָה : וְאַנְחָנוּ נִבְרַךְ
 יֵה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם תִּלְלוּהָ :

אֶהְבֵּתִי כִי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנִי : כִּי הִטָּה אֲזִנוֹ לִי וּבִימִי אֶקְרָא : אֶפְפוּנִי
 חֲבָלֵי מוֹת וּמִצְרֵי שְׁאוֹל מִצְאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אִמְצָא : וּבִשֵּׁם יי אֶקְרָא אֲנִי יי מִלְטָה
 בְּנִפְשִׁי : חָנוּן יי וְצָדִיק וְאֵלֵינוּ מִרְחָם : שֹׁמֵר פְּתָאִים יי דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ : שׁוֹבֵי
 בְּנִפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי כִי יי גִּמַּל עֲדֵיכִי : כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינֵי מִן דְּמַעָה
 אֶת רַגְלִי מִדָּחִי : אֶתְחַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים : הֶאֱמַנְתִּי כִי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי
 כָּאֵד : אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי כֹל הָאָדָם כּוֹזֵב :

מָה אֲשִׁיב לֵי כֹל תַּגְמוּלוֹתַי עָלַי : כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא
 וּבִשֵּׁם יי אֶקְרָא : נִדְרֵי לֵי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָד עֲמוֹ : יָקָר
 בְּעֵינֵי יי הַמּוֹתָה לְחִסְדֵּיךָ : אֲנִי יי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי
 עֲבָדְךָ בֶּן אֲמִתְךָ פֶּתַחַת לְמוֹסְרֵי : דָּךְ אֲזַבַּח זִבְחַ תוֹדָה
 וּבִשֵּׁם יי אֶקְרָא : נִדְרֵי לֵי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָד עֲמוֹ :
 בְּחִצְרוֹת בֵּית יי בְּתוֹכֵכִי יִרוּשָׁלַיִם תִּלְלוּהָ :

הִלְלוּ אֶת יי כֹּל גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כֹּל הָאֻמִּים :
 כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ וְאַמֵּת יי לְעוֹלָם תִּלְלוּהָ :

הוֹדוּ לֵי כִּי טוֹב
 יֵאמֹר נָא יִשְׂרָאֵל
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :
 כִּי לְעוֹלָם תְּכָדוּ :

סדר הדל רשמיני עצרת קבב 243

יאמרו נא בית אהרן
 כי לעולם חסרו :
 יאמרו נא יראי יי
 כי לעולם חסרו :

מן המצד קראתי יה ענני במרחב יה : יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם :
 יי לי בעוזי ואני אראה בשונאי : טוב לחסות ביי מבמוח באדם : טוב לחסות
 ביי מבמוח בגדיבים : כל גוים סבבוני בשם יי כי אמילם : סבוני גם סבבוני בשם
 יי כי אמילם : סבוני כדבורים דועכו פאש קוצים בשם יי כי אמילם : דחה
 דחיתני דנפול ויי עורני : עזי וזמרת יה ניהי לי רישועה : קול רנה וישועה
 באהלי צדיקים . ימין יי עשה חיל : ימין יי רוממה ימין יי עשה חיל : לא אמות
 כי אחיה ואספר מעשי יה : יסור יסרני יה ולמות לא נתנני : פתחו לי שערי
 צדק אבא בם אודה יה : זה השער ליי צדיקים יבאו בו : אודה כי עניתני ופתחי
 לי רישועה : אודר אכן מאסו הפונים היתה לראש פנה : אנו מאת יי היתה זאת
 היא נפלאות בעינינו : מאת זה היום עשה יי נגידה ונשמחה בו : זה

אנא יי הושיעה נא : אנא יי הושיעה נא :
 אנא יי הצליחה נא : אנא יי הצליחה נא :

ברוך הפא בשם יי ברכנוכם מבית יי : בירו אל יי ויאר לנו אסרו חג
 בעבותים עד קרנות המזבח : אל אלי אתה ואודה אלהי ארומקה : אלי תודו
 ליי כי טוב כי לעולם חסרו : הודו

יהללה יי אלהינו (על) פל מעשיה וחסידיה צדיקים עושי רצונה וכל עמך
 בית ישראל בנה יודו ויברכו וישפחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויקדישו
 וימליכו את שמך מלכנו תמיד : כי לה טוב יהודות ורשמך נאה לומר כי מעולם
 עוד עולם אתה אל : ברוך אתה יי מלך מהולל בתשבות :

דער חזן זאגט קדיש שלם
 דיא ספרדים זאגען דא דעם (שיר של יום) גיפונם מען נאך (תפלת מוסף) :

איידער מען געקום אויס דיא ספר תורה זאגט מען דאס :
 אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו :
 אין פמוך באלהים אדני ואין פמעשיה : מלכותך מלכות כל
 עולמים וממשלתך בכל דור ודור : יי מלך יי מלך יי ימך לעולם
 ועד : יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום :
 אב הרהמים היטיבה ברצונה את ציון תבנה חומות ירושלים :
 כי בך לבד בטחנו מלך אל רם ונשא ארון עולמים :

סדר הוצאת ספר תורה

בלשעת מען געקום אויס דאס ספר תורה זאגט מען דאס :

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ופוצו איביה

דאס טייטש פון (אין כבוד) און פון (הוצאת ספר תורה) געמינט מען ביא דעם ערשטען טאג סוכות :
 דאס טייטש פון (אין כבוד) און פון (הוצאת ספר תורה) געמינט מען ביא דעם ערשטען טאג סוכות :
 ע"מ 16

הוצאת ספר תורה לשמיני עצרת

וינוסו משנאיה מפניה: כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים: ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו:

זו עס גיפאלס אום שבת זאנט מען ניש י"ג מרות . רבש"ע . אונד תחנות . אק אפיל זאנען יוא :

יי יי אל רחום ותנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופושע וחטאה ונקמה :

רבנו של עולם מלא משאלות לבי למזכה והפק רצוני ותן שאטתי וזכה לי עבדך מביא אמתך ואשתי ובני ובנותי וכל בני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם . ומלטנו מן יצר הרע ותן חלקנו בתורתך ונכנו כפי שתשרה שכנתך עלינו והופע עלינו רוח חכמה ובינה . ויתקיים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח יי רוח חכמה ובינה רוח עצה ונבונה רוח דעת ויראת יי . ובכן יהי רצון מלפניך יי אליהינו ואלהינו אבותינו שנוזח לעשות מעשים טובים בעיניך וללכת בדרך יישרים לפניך ונקדשנו בקדשתך כדי שנוזח להיטעם טובים וארוכים לחיי עולם הבא ותשמרנו ממצעים רעים ומשעות רעות המתרגשות לבא לעולם והבומם ביי חסד יסובבנותי אמן :

תחנה שלש עשרה מדות בשעת הוצאת ספר תורה

דיא (תחנה) זאנט מען ווען מען נעמט אום דיא (ספר תורה) צו מיינען : און פריער זאל מען זאנען דרייא סאר (נ"י) און ווען יום טוב גיפאלס אום שבת זאנט מען דאס ניש :

שבי איםמאקטיג נאט איה בעט דיה דו זאלסט מאכן פרייר אקרון פון אונזער תפלות . דען נאר אן דיר נאט איז מיין באשיצונג . דרום בעט איה דיה ליבר נאט איה וואס ניש פאר שעמט ווערען אייביג הן בעולם הזה והן בעולם הבא :

יהי רצון עס זאל זיין דר וועלן פאר דיר נאט און נאט פון מייע ערשטען . אז דו זאלסט מיר . מיין מאן . מייע קינד . און מייע קינדס קינד . קעבן לאנג לעבן . גיוונד . סן וחסד . דער בארימקייט . פרייר און הרבה . און באגלוק אונז אין אלע אונזער שטעט . צו האבן הן וחסד און דייע אונזער . און אין ליימקס אונזער וואס און אונז ווערן . און אלע די אונזער וואס פון אונז הערן . גיב אונז שכל און פאר שטארקייט צו דיין דינקסט . אז דו קענענדיג אונז פאר וואס פון שטארקט זיך אין דר קוואל ברין . אזאל וואס מיין הארץ און מיין קינדערס הארץ זיך שטארקן צו דיין מילדיגער דינקסט . און דו זאלסט מיר דר לייכטן מייע אונז און מייע קינד און זיי זאלן לערנען ביין הייליגע תורה . און זיי זאלן גיין אין וועג פון דיין תורה . און וואס זיי וועלן לערנען פון דיין תורה . זאלן זיי ניש פאר געסן . און גיב מייע קינד און קינדס קינד הן וחסד און שיינע רייד . און אלץ וואס איה בעט דיה און וואס מיר וועלן בעטן . זאלן מיר ניש פאר שעמט ווערן פאר אלע אונזער האפנו . וואס מיר האבן זאל

רבנו של עולם . הער פון דר וועלט . אזו ווי מען זאנט ביים עפין דס ארון הקודש דיא שלש עשרה מדות . ווערענען איימל דר בארימקייט . און איימל איז איין עת רצון צוא בעטן פאר דיר . בעט איה (פכ"ס) אום דיין דער בארימקייט . און גנאדע . אז מיין תפלה וואס איה בעט היינט און אין אלע צייט אבינא און מארגן . ווען איה בעט נאר מיין תפלה גיין מיט גויעס דייע תפלות פון די צדיקים און צדקניות וואס גייער תפלות קומן דיר גוים אן . און עס זאל פאר אונזער תפלות קיין ביינער אונזערער . קיין פגע רע . ניש גוועלטיגן . ניש אן מיר און ניש אן מייע תפלות גייער ווי די תפלה גיט אום מיין מול זאל שטיין איין מליץ יושר איימל גוטס און זאל גרעכט און גוטע דעות זאגן און זאל אונז גרענען צו גוטן . ליבר הער נאט פשעמס מיר . מיין מאן . און מייע קינד פאר און און פאר און ביי מילדיגנעיש . פאר איין יצר הרע . פאר איין הרור . פאר איין מחשבה רעה . פאר דארגניש . פאר בייע מענטשן קינד . פאר ערע לייט וואס נאר ביינן מיט דעם מול און מיט דעם הארץ מייע ווי אנדערש פאר אים וואס און פאר אים רעכטע מייע שאפט . פאר בייע גוירות פאר בייע גשורות פאר בייע מעשים און בייע שעות פאר אלע הארמע בייע גוירות וואס קומט הליגה און דר וועלט :

וכאשר שפעת אור נוא דו האסט גיהערט דאס
גשריי און גנויין פון אונזר עקסטר פאטער יעקב און
האסט אים אפ געהיטן פון עשו ולכן. און געקען
פרנסה פון דיין האנד לשם לאביל יבקר לגבש. און
די ושראל האסט גשפייזט און געקען פל מוב אין
דיא וויסטע מדבר. אזו קעט איה דיק ליכר גאט
ענטפער מיר אור מיין געט און פר נעם מיין גנויין
מיט מיינע מרערין. (פותר את ידה). צו שפייזן
מיה מיט מיין מאן און קינדער מיט מיין נאנץ הוו
גיוינד. אקע אונזר באדערפניש אונזר הארץ נאל
גוט ויין פר נארנט מיר נאלען דיק קענין דיין מיט
דעם גאנצן הארצן. און דו נאלסט היטן מיה מיט
מיין מאן און קינדער היינטשין מאן איה אקע טעג
פון פקעכעניש פון ביינע באגעגעניש פון ארום
רעה פון גללים פון חיות רעות פון גנבים פון
אוימוסטע שלנאים היט אויז אפ פון יסורים פון
ביינע קראנקהייט פון עין הרע פון אעקלייט
ווייטאג רחוקא לערן און ווען חליצה עס איז
אוייטאג נאלסטו היילן מיט דער בארימקייט דען
דו ביסט דאך ארופא חולים ארופא חנם ארופא
נאמן דער הייד מיין נאמען מיין מאנס נאמען און
מיינע קינדערס נאמן און צייט ועדיג אויז דו ביסט
דאך דר גאט נוס דוא דר הערסט דאס געט פון
אקע נוס בעטן דיק מיט אצוראכין הארץ נאלסט
איה מיין געט דר הערן און פאוערן צו אקעס
גוטען היינט און אקע צייט אמן פן יהי רצון :

גפ ואני תפלתִי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני
באמת ישעך :

ברוך שמייה דמרא עקמא בריך בתרך ואתרך יהא רעותך עם
עמך ישראל לעלם. ופורקן מינד אחזי לעמך בבית מקדשך. ולאמטוי
לנא מטוב גחורך. ולקבר גלותנא ברחמין. יהא רעוא קדמך דתוריק
לן חין במיבותא ורחמי אנא פקידא בגו צדיקיא למרחם עלי ולמנמר
יתי וית פד די לי ודי לעמך ישראל. אנת הוא זן לכולא ומפרנס לכולא

פרוש ע"מ

ווייזען ויין רעקטע האנד מיט גנן בית המקדש.
און צו מאכען אויז גרייבן פון גומקייט דיין ליכט
און נאלסט צו געבן אונזר גיבעט מיט דעם מרת
הרחמים עם נאל ויין דער ווילן פון פאר דיר דוא
נאלסט דר לענגערן אונזר לעבן אין גומקייט. און
איה נאל ווכה ויין גראכט צו ווערען צווישען דיא
צדיקים מען נאל ויה איבער מיר מרחם ויין און
מען נאל מיה היטן און אלץ נוס צו מיר און אלץ
נוס צו דיין פאלק ישראל. אנת דו ביסט דר גאט

שרה'ה'ט ווערן. און מיר נאלן גיט פאר דארבען
ערבן. אונזר האפונג נאל חליצה גיט גיין צווא
מודקייט און צווא צער. און אונזר ארבעט נאל
אלץ ויין לכרכה והצלחה. און די צייט און אלע
צייט דען איצט איז איין צייט פון דר בארימקייט.
איין צייט מיין בער נאל דער הערט ווערן. און
איכר מיין פקשה צווא ענטפערן מיט דר בארימקייט
און גינאר. און נאלסט פר נעמן מיין גיבעט און
נאלסט דיין צו מיין געט מיט דער בארימקייט
און גינאר. און מיר נאלען דער צייט ווערען
במהרה ביימינו אמן :

אנא נחם איה בעט דיק ערבארמיקר גאט מוא
דס פון דיין איינציגן נאמן ווערן. דס איינציג איז
נוס דס איז גוויסן גווארין דורך דא גביאס דינע
קנעכט. איינציג מיין הארץ און מיינע קינדערס
הארץ אז מיר נאלן וויסן צווא פארשטין פאר דיין
איינציגען הייליגען נאמען אז מיר נאלן שון גיט
סערה'נדיגען צווא דיר :

רבנו של עליה יחי רצון מלפניך שפעשה למען
שמה החדיד והמיוחד. איה בעט דיק ליכר גאט
מוא דס פון דיין איינציגן נאמן ווערן נוס ער איז
גאיינציגט גווארען דורך אונזערע אבות הקדושים
און דורך אונזער גביאס דינע קנעכט. איינציג
מיין הארץ און מיינע קינדערס הארץ מיר נאלען
וויסען צו פאר שטין דיין איינציגן נאמן הקדוש
והטהור דס מיר נאלן שון גיט וינדיגען צווא דיר :

הוצאת ספר תורה לשמיני עצרת

אֵת הוּא שְׁלִיט עַל כּוֹלָא אֵת הוּא דְשָׁרִיט עַל מַלְכֵיָא וּמַכְוֹתָא דִּילָךְ הוּא. אֲנָא עֲבָדָא דְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. דְסִגִּידְנָא קָמִיָּה וּמַכְוִיָּה דִּיקָר אֲזִרְתִּיהָ בְּכָל עֵדָן וְעֵדָן לֹא עַל אִנְשׁ רְחִיצָנָא וְלֹא עַל בַּר אֲדָחִין סְמִיכָנָא אֲלֵא בְּאַרְחָא דְשִׁמְיָא דְהוּא אֲלֵהָא קְשׁוּמָא. וְאֲזִרְתִּיהָ קְשׁוּמָא. וּנְבִיאֵיהִי קְשׁוּמָא. וּמִסְנָא לְמַעַבְדַּר מִבּוֹן וּקְשׁוּמָא. בִּיהָ אֲנָא רְחִיץ. וְלִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא יְקִירָא אֲנָא אֵימֵר תְּשַׁבְּחֵן יְהֵא רַעְוָא קְדָמָךְ דְתַפְתַּח קִבְּאִי בְּאֲזִרְתָּא. וְתִיתֵיב לִי בְּנִין דְכָרִין דִּיעֲבֹדוּן רַעְוֹתְךָ וְתִשְׁלִים מִשְׁאַלִין דְלִבְּאִי וְלִבְּאִי דְכָךְ עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל לְטֹב וְלְחַיִּין וְלְשָׁלָם :

פֻּעֵן נַעֲמֵס אִוִּים דָּאס סִ'ת מִיִּם דִּיא רַעֲכֵסֶה הַאֲנֵר . דְעֵדֵר חוֹן נַעֲמֵס אוֹרֵךְ דָּאס סִ'ת אִין דְעֵר רַעֲכֵסֶהר הַאֲנֵר . אִוִּן שְׁמַעְלֵס וִידֵךְ פֻּאֵר דְעֵס אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ אִוִּן זֹאנְט מִיִּס א הִירֵךְ קֹר :

חו"ק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ גְדוֹל אֱדוּיָנוּ קְדוֹשׁ שְׁמוֹ :

חוֹן גְּדֵלֵנוּ לְיְי אֱתִי וְנִרְמָמָה שְׁמוֹ יְהֵדוּ :

פֻּעֵן דְעֵר חוֹן זֹאנְט גְדוֹל זֹאנְט קֹהֵל דָּאס :

לֵךְ יְיָ הַגְדוֹלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְפָּאֲרָת וְהַנְצַח וְהַחַדוּד בִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ : קֵד יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמַּתְנַשֵּׁא לְכָל רַעֲשׁ : רֹמְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁפִּיחוּ לְהָרוּם בְּגִלְיוֹ קְרוֹשׁ הוּא : רֹמְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁפִּיחוּ לְכָר קְרוֹשׁ בִּי קְרוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ :

עַד חֶפֶץ יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא . בְּעֻלְמוֹת שְׁפָרָא הַעוֹלָם הוּהוּ וְהַעוֹלָם הַבָּא . בְּרַצוֹנוֹ וּבְרַצוֹן יִרְאוּ וּבְרַצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל . צוּר הַעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַכְרִיזוֹת אֱלֹהִים כָּל הַנִּפְשוֹת . הַיּוֹשֵׁב בְּמִרְחַבֵי מְרוֹם הַשָּׁבוֹן בְּשָׁמַיִ שְׁמִי קָדָם : קְדוּשָׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדוּשָׁתוֹ עַד בְּסֵא הַכְּבוֹד . וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵךְ בְּנוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָל חַי וְנֹאמֵר לְפָנָיו שִׁיר חֹדֶשׁ בְּכָתוּב : שִׁירֵנוּ לְאֱלֹהִים זִמְרוֹ שְׁמוֹ כֹּלֵנוּ לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת בֵּיהָ שְׁמוֹ וְעָלוּ לְפָנָיו . וְנִרְאָהוּ עֵין בְּעֵין בְּשׁוּבֵנוּ אֵל נִוְהוּ בְּכָתוּב : בִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן . וְנֹאמֵר וְנִגְלֶה כְּבוֹד יְיָ וְרֹאוּ כָל בֶּשֶׁר יְהֵדוּ בִּי פִי יְיָ דְבַר :

נִייעֵנדיג פֻּון אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בִּי צו דְעֵר בִּימָה זֹאנְט מַעֵן (אב הַרְחֻמִּים) :

אָב הַרְחֻמִּים הוּא יְרַחֵם עִם עַמּוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֲיִתָּנִים וְיִצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשְׁעוֹת הַרְעוֹת וְיַגְעֵר בְּנֵצֶר הָרַע מִן הַנְּשׁוּאִים וְיַחֲוֶן עֲלֵינוּ לְפָלִיטָה עוֹלָמִים וְיַמְלֵא מִשְׁאַלֹתֵינוּ בְּמֶדֶה טוֹבָה יִשְׁוּעָה וְנַחֲמִים :

וּזְעֵן מַעֵן פֻּינְט דָּאס סִ'ת אֵיפֵךְ דְעֵר בִּימָה זֹאנְט מַעֵן (וִיעוּר) .

חוֹן וְיַעֲזוֹר וְיַגֵּן וְיִשְׁעֵנוּ לְכָל הַחֻסִּים כּוֹ וְנֹאמֵר אָמֵן : הַכֵּל הָבֵנוּ גְדֵל לְאֱלֹהֵינוּ וְהֵנוּ כְּבוֹד לְהוֹרֹת כְּחוֹן קֹרֵן יַעֲזוֹר (פֻּכִּי) בְּרוּךְ שְׁתֵּן תוֹרָה לְעַמּוּ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשְׁתָּהּ . הַתּוֹרָה יְיָ הַמִּמָּה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ . פִּירוּשׁ עִם

נוֹס דו שְׁפִירָיוֹם אֲלֵעִם אִוִּן נִיִּסְט דִּיא בְּאֲדַרְפֵּנִישׁ פֻּון אֲלֵע דו בִּיִּסְט דִּר נִוְעֵלְמִיָּנֵר אִוִּף אֲלֵךְ דו בִּיִּסְט דִּר וּס נִוְעֵלְמִיָּנֵר אִוִּף דִּי בְּלָכִים . אֲנָא אִיךְ בִּין דִּר גְּנַעֲכֵךְ פֻּון הַקִּבְּרָה נוֹס אִיךְ בּוֹק וִידֵךְ פֻּאֵר אִוִּם אִוִּן פֻּר דְעֵס כְּבוֹד פֻּון זִיין תוֹרָה אֲלֵע צִיִּיט לֹא עַל אִנְשׁ גִּיט אִוִּף אִיין קְעִנְשׁ פֻּאֵר וִיכֵר אִיךְ מִיךְ אִוִּן נִיט אִוִּף אִיין מִזְּאָה פֻּאֵר לֹא אִיךְ מִיךְ נֹאֵר אִין דְעֵס גִּיט פֻּון הַמִּשְׁעֵל וּנֹאס עַד אִיז אִיין וְיִאֲרֵהאֲפִטִּיָּנֵר נֹאֵס . אִוִּן זִיין תוֹרָה אִיז אֲמָת . אִוִּן וְיִזְעֵנֵךְ גִּבְיָאִים פֻּרִיעֵנוּ . אָמֵן :

סדר הוצאת ספר תורה קבר 247

עדות יי נאמנה מחכמת פתי. פקודי יי וישרים משמחי לב. מצות יי ברה מאירת עינים. יי עוז לעמו ויין יי ברה את עמו בשלום. האל תמים דרכו אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו: ואח"כ יאמרו הקהל ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כולכם היום:

דער אויף געריפענער עפינט דאס ספר תורה. אונז זעהט דעם פסוק וואס מען הייבט אהן צוא לייענען. אונז ער קישט דיא ספר תורה. אונז זאגט שטילער הייט (עץ חיים) למחזיקים בה. אונז דיא ברכה זאגט מען מיט אהוך קול:

ברכו את יי המבורך:

קהל ואח"כ העולה ברוך יי המבורך לעולם ועד:

דער דא און גרופען ווערט זאגט דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את התורה: ברוך אתה יי נותן התורה:

דער אויף געריפענער זאל שטילער הייט מיט לייענען דיא פרשה ווארט פאר ווארט:

ווען מען אום גליינט האט זאגט ער דיא ברכה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו: ברוך אתה יי נותן התורה:

מי שברך לעזה לתורה.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את (פכ"ט) בעבור שעל לכבוד המקום לכבוד התורה ולכבוד הרגל ובשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילוהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע וסחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ויזכהו לעלות לרגל עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

מי שברך מידות.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פכ"ט) ואת בנה הנולד ואת בתה הנולדת) לה כמול טוב (ויקרא שמה בישראל פכ"ט) בעבור שבעלה נדר לצדקה בשכר זה יוכח לגדלו (לגדלה) לתורה ולחופה ולמעשים טובים ונאמר אמן:

מי שברך החילה.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (נקבה החולנית) (פכ"ט). בעבור (שפכ"ט) נדר מתנה בעבורו (בעבורה) בשכר זה הקב"ה ימלא רחמים עליו להחלימו ולרפאותו ולהחיותו ולהחיותו (עליה להחלימה ולרפאותה ולהחיותה) וישלח לו (לה) מהרה רפואה שלמה מה שמסים לרמ"א איבדו (איבירה) ושם"ה גידיו (גידיה) בתוך שאר חולי ישראל רפואות הנפש ורפואות הגוף. (לשנת שבת היא מלועק ורפואה קרובה לבוא) השתא בעגלא ובזמן קרוב ונאמר אמן:

קריאה לשמיני עצרת

וקוראים בס"ת ראשון כפי ראה. עשר תעשר. ואין חילוק בין אם כל כשבת או ככול. מפני שאז זמן מעשרות רק כשבת קורין י' גברי. וכחול סי' גברי:

עשר תעשר את פרי תבואת ורעה היצא השדה שנה שנה: ואכלת לפני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנה מירושן ויצהרה ויכלת בקרב וצאנה למען תלמד ליראה את יהוה אלהיך פרי תבואת: וכי ירבה מקדש הדרך כי לא תוכל לשאתו

דברי חכמים

פירוש ע"ט

עשר תעשר דו זאקסט מעשר געבין פון אלע תבואות וואס דא ווייטט וואס דיין פערד ברענגט ארום אדע יאר (ואכלת) און דו זאקסט עסין פאר דיין גאט אין דעם ארט וואו ער וועט אום ווייזען צוא מאכן רעגן ויין נאמען דארטן די מעשר פון דייע קארען און פון דייע וויין און פון דייע איד און די ערקסט גיבארענע פון דייע רינגער דיין גאט אלע קאג (ק"ה) און נען דער וועג וועט זיין ווייטט פון דיר דס דו וועקסט גוט קענען אים מראנען אין ווייזשעם

יעקב

משלי

עשר תעשר אונזע הייליגע חכמים זאגען. עשר זאקסט מעשרין בשביל שיהעשר נעמן דעם זכות וועסטו רייד ווערן. מיר זאגען אויך אפאק אין תרי עשר (מלאכי ג') וויבאנדיג נא ביאת וגו' תוריקותי לכם ברכה עד קץ ימי. דר פריבקרשער הייבט זיך אן. ייגן. כ. ב. דיא מכתב פון מעשר מיט

לא תעלה ומשדת בנחם רבים ובה לא יקשורו: ס ביהיה לה אלהי מאחד אחיה באחד
לגיה בארצה אשר יתנה נחמן לך לא תאמן את לבך ולא תקפץ את ידך מאחד
האביון: ב פתח הפתח את ידך לו ותעבט מעביטיו ב מחסלו אשר יחסר לו: השמר לה
פניה רב עם לבך בלעל: אמר קרבה שנת השבע שנת השטמה ורעה עינה באחד
האביון ולא תסן לו והוא עדיף אלהיה והיה לה חסא: נתון תסן לו ולא יבע לבך
פתח לו פי בגלל הדבר הזה: קרבה יהיה אלהיה בכל מעשיו ובכל משלח ידיו: כי לא
יהיה אביון סתם הארץ ערפו אנכי מצוה לאמר פתח הפתח את ידך לאחד לעניו
ולא יתנה בארצה: ס ביהיה לה אלהי העברי והעברית בעבר שש שנים ובשנת

פרוש ע"ט

דינן מיל פלגך אור דו וועסט דיר גיט ליען אונ דאס
וועסט הערשן איבר פיל פלגך אונ איבר דיר וועלען זי
גיט הערשען (כי יהיה) ווען עס וועט זיין ביא דיר איין
באדערפטיג איינער פון דינע ברודר אין איינע פון דינע
שטעט אין דיין לאנד ווס דיין גאט גיט דיר וואלסטו גיט
פאר הארשן דיין הארץ אונ וואלסט גיט צוא שטיין דיין
האנט פון דיין באדערפטיגען ברודר. רש"י שרייבט געבן
מוז קען אלע ארעמע לייט גאר ווער עס איז נייטיג דער
איי פריער אונ אוף ווער עס איז מיט דיר מער קרוב און
און פריער אונ אוף דינע שטעטיגע אריבע לייט וועלען
פריער וויא פריער אריבע לייט (כי קרוב) דען דאס

דבר חכמים
פחוח תפתח את ידך לו: דא וואלסט עפענען ביין
האנד צום אריפאן. דען וואס דער פסוק וואס ווייזט (לא
תחל אביון מקרב האדון) עס וועט גיט פריסטען ווערען דער
אריפאן פון צווישן לאנד. איז דאס גאר דורך דיר אליין. וויא
די הרגום יונתן שרייבט פד דעס ווס די ישראל הערן נישט
גאט אונ סתור נישט זינע מצות איבר דעם הערם נישט און
דאס אריפאט אין איינער לאנד. איבער דעם נאך איד איז אן
פירוד תפתח ולאבינוה בארצה. דא וואלסט עפענען
דיין האנד צוא ביי אריסטן ברודער. אונ אז צוא אלע פון
דיין לאנד וואס וועגן אונ:

וואס עפענען דיין האנט צוא אים אונ וואלסט אים ליען גיט
השקפה וועסט דיר מאכער וועט זיין איין אפאקאפטיגער גראנק
אונ וועט פערדראפיה זיין אוף דיין באדערפטיגען ברודער אונ
וועסט אים גיט געבן וועט ער דאך רופן אוף דיר צוא גאט וועט אין דיר זיין איין ווער (קרות) דו וואלסט אים געבן
אונ דיין הארץ וואל גיט פד דריסן ווען דו גיט אים דען איבער דא וואכע וועט דיר גאט גענישן אין אלע דינע
ווערק אונ אין אלע דינע בלעטטיגונג פון דיין האנד (פי לא) דען עס וועט גיט אוף הערען קיין באדערפטיגער
אין דיין לאנד דאס גיט איד דיר אונ נאך דיר אן דו וואלסט עפענען דיין האנט צו דיין ברודר דער ארעפער אונ
צום דרעפטליגען אין דיין לאנד (פי ויכר) ווען עס וועט פד קופט ווערן צו דיר דיין ברודר איין מאכט פערקאן אדער
איינע פחאציגער צום דיין וואל ער דיר דינען וועסט נאר אונ דעם וועסטן נאר וואלסטו אים ארום שיקן פריא פון

תרי"ג מצות

קציט עס איז ארבעט עשה או סתן נאל נעבן זיין אריפאן
צדקה אונ גיט פד שליסן די האנט פאר איין אריפאן
סען ואל אים גיט נעבן אז וויא עס שטייט פירוד תפתח
את ידך אונ יעדער יוד איז מחויב צוא נעבן וויא זיין
כל איז ער נעבן צדקה אונ דאס אריבע לייט וואס זיין וועלען
זינע קרובים דאך ער פריער צוא נעבן אונ אז זינע קרובים
נעבן גיט קיין אריבע לייט וואל ער נעבן דא אריבע לייט פון
זיין שפאט פריער דר נאך די אריבע לייט פון אנדערע שפעט
אונ אונדערע הייליגע חכמים שרייבען אז דער כל פון דער
מצוה איז נישט רבים אונ סתן וועלען דער לייט ווערען פון
דעם גלות גאר דורך דער מצוה פון צדקה אזוי וויא
דער פסוק שרייבט (זיין במשפט תפיה ושבתי בגדלתי)
דאס איז שייפער ראי וואס זיין נאך דעם וועלען אין גלות ווערען דער
לייט ווערען דורך דער מצוה פון צדקה אונ דאס מצוה
גייט אן אוף יעדער אדם ביא וברים אונ גלות:

רמב"ם עס איז ארבעט לא תעשה סען וואל וך גיט פאר מיין
פון אזויליגען נעלר דעם וועלען פאלענעם סענעלען אז
וויא עס שטייט **לשמך לה גר. ורעה עינה באחדיה**
האביון אונ דער וואס ער האט מוכה צו אנשליסן סאסט
וועט מען אים גיט אז געבן איז ר"ל יעד דאס אונ דאס
מצוה גייט אן אוף יעדען אדם אונ יעדע צייט:

משלי יעקב
סת דריינן מצות. אום פריגען אלע מצות אוב וויא וועלען גוט
פון דאך דר מינסל גיט אום שפאנד. האט דער אייברשפר
גאט. קרובים אייך אום איין מצוה. וועלעך אייך וועט יך
דאכטן דס איר קט גאר שאנד ביי איר. די מצוה איז פגשען.
סען צדקה. דס איר נעכט איינער נעלר. כים איינער תבואה
אונ שענקט וועק. בארף דאך אייך מינער צוא ווערען.
לסוף וועט איר וועהן דאס עס וועט גאך ביא אייך נעקט
ווערן. וועט איינע יך קענען קענער זיין. ווי גוט איז פאר
איר אלע מצות:

ורעה עינה באחדיה האביון וכו. נתון תסן וכו.
פי בגלל הדבר הזה וכו. דא תורה מקדשה ווארנט
דעם מינסל אז דא צייט פון שטייב וואס מען אקערט
גיט אונ מען וועט נישט אונ מען קט גיטש קיין תבואה
פון די פערלער וואס דא גיטש פערמינען איין צדקה פון
דיין אריסטן ברודער. גאר וואלסט אים נעבן. הארים גאר
אייבער דא צדקה וואס מען גיט דא אריסטן. בעקעלען השם
יתברך סען גשירות. דעם הקשקש פון דא פסוקים קען מען
אין שפיר דער מושל א אריפאן קט געניגט צוויי עשרים
שיינער איז געטען אהרן. ואמרינער. אנאפיה. דער שטיינער
איז אבר געטען אהרן. דר עוש דר יתד קט געטען במהנה
א וואך פון דעם אריפאן. האט ער אים נישט גיטאלט געגען.
דער מקדשה עושר האט געגעטן פון אריסטן די וואך במהנה
האט ער אים נא נעבן. קענעם דער ווערן פון וואס האסטו סתן גיטש וואלסט נעבן די סתנה. עפענעם דר אריפאן. דר מקדשה
וועט פיר איד אפאל נעבן אונד גאר וואל ליב דעם וואס איז האב אים היינט די סתנה נעבן. דאס גיט אבר אהרן וועסט

[illegible]

דברי חכמים

ו' אין ריינע אונגן אז דו שיקסט אים ארום פֿון דיר
גידונגענער דינט נאר בייא טאג אליין אונגער האט דיר
גאט בענטשן אין אלץ ווס דוא וועסט טאן:

משלי יעקב

פיר און ע"ט
דר (ווי תלמוד) און ווען דא וועסט אים ארום שיקן
דריי פון דריי וואס אים גיט ארום שיקן (דריי
און נאכט) אים געלענען פון דריינע שיקן און פון דריין
שיינע און פון דריין קעגנער ווען דריין האט דיר געקענט
אויס אים געבן ווערן) און וואס ער געלענען דאס אין
געקענט דיטעס וועגן און לאנד פערט און דריין האט
דיר אום געלויבט דרייבער באפעל איך דיר און נאכע ווינט
ווערן און ווען דריין געקענט וועט דיר וואס איך וועל גיין
ארום גיין פון דיר רען איך ליבע דיר מיט דריין האט געזינד
וועל עס איז ווען גוט מיט דיר (ווערן) וואס ער געבן און
אויס און וואס דיר געבן און איך און איך און איך
און ער וואס ער צו דיר געקענט מיט וועל און דיר

תר"ג מצות

כס משירות. ואריגם דיא תולת תקדושה ואלקסם דיר גיט לאן
 ער האט יברכה וכו'.) גאר פאר דעם וויס דוא גיטס

קריאה למפטיר שמיני עצרת

שמעון ספר תורה שנים אלף כהאסון. ואומרו חזי קדוש על שניהם. ומגביהו ונולין ספר תורה שקראו בו. ופוחזין ספר תורה שנים וקוראין למפטיר כפי פנים:

ביום השמיני עצרת היתה לכם גדולת אבותי עבדה לא תעשו: והקרבנות עליה אשר ברת נחת לה היתה פה אחד אצל אחד כבשים בני שנה שבעה תמים: מנחתם ונספיהם לפי לארץ ולקבשים במספרם במשפט: ושעיר חטאת אחד כלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיה: עליה תעשו ליהוה במועריכם כלר מנדריכם ונדבותיכם לעלתיכם ולמנחתיכם ולנספיהם ולשלימכם: ואמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה:

מי שברך. ומגביהו. וגוללים. וכשמגביהו הס"ת מניחין נגד הכתב של ס"ת ואומרים:

זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי יי בך משה: עץ חיים היא למחיות בה ותחיה בה כאשר: דרקה ברכי נעים וכל נתיבותיה שלום: אנה ימים בימינה בשמאלה עושר וקבור: יי הפז למען צדקו ויגדיל הוזהר ונאדר:

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי הבורא בתורה ובמשנת צדקו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

הפטרה לשמיני עצרת במלכים א' סימן ה' פ' נד

נהיה בפירות שדמה להתפלה אל יי את כל התפלה ותתחנה הזאת קם

פירוש ע"ש

דברי חכמים

(ביום השמיני) אין דעם אכמין טאג איינע קנטהאלטונג פון ארבייט ואל ויין צוא אייך קיינע ארבייט ואלט איר גיט טאן (והקרבנות) אונ איר ואלט ברענגען איין עולה צום בראנד אפער צום ליבליך ברוך פון גאט איין שמיר איין ווייזר ויבן שאף אלט איזר אן אפער (מנחתם) איין ווייזר אונ דעם שאף ביט איר צאל ווייזר דר רעכט פון (ויעזר) אונ איין ציגין באק פון איין חטאת אופר דיא עולה ווס איז שפענדיג אונ איר מנחה אונ איר גיסונג (מנחה) דיא קרבנות ואלט איר מאכן צו גאט אין איינע פיער טעג אופר איינע נדרים אונ נדרות איינע עולות איינע מנחות איינע נסכים אונ שלמים ווס ויזר ברענגט פשעת איר ויזר עולה לרגל כוסם איר מאכן די קרבנות ווס איבן זענין גשמאנן (וויאמר) הט משה נאמט צו די קינד וישראל ארץ ווס גאט הט גבאמן צו משה: (ויהי בברות) אונ אז שדמה המלך הט גענדיגט צו בעמן צו גאט נאר די דאזיג תפלה אונ תנה איינער און

ס"ת אין פרי מען די אלע ווס געזען אין ויין הו. און דר לוי אונ דר גר ואלו וך דאס פרייטן מיט דעם יום טוב. דער צול קרומים. שרייבט ואלסם דיר אבער פרייטן נאר פאר גאטס וועגן גיטס וועגן דין הנאה:

ויעזר שפיי אפער אונ וייער גיסונג צוא דעם שמיר אונ דעם ווייזר אונ דעם שאף ביט איר צאל ווייזר דר רעכט פון (ויעזר) אונ איין ציגין באק פון איין חטאת אופר דיא עולה ווס איז שפענדיג אונ איר מנחה אונ איר גיסונג (מנחה) דיא קרבנות ואלט איר מאכן צו גאט אין איינע פיער טעג אופר איינע נדרים אונ נדרות איינע עולות איינע מנחות איינע נסכים אונ שלמים ווס ויזר ברענגט פשעת איר ויזר עולה לרגל כוסם איר מאכן די קרבנות ווס איבן זענין גשמאנן (וויאמר) הט משה נאמט צו די קינד וישראל ארץ ווס גאט הט גבאמן צו משה: (ויהי בברות) אונ אז שדמה המלך הט גענדיגט צו בעמן צו גאט נאר די דאזיג תפלה אונ תנה איינער און

תרי"ג מצות

משלי יעקב

ירושלים אונ מען האט גיט גיפאקס קוסען ליידיג אן איין קרבן דיא מנחה גיט נאר אן ווען דאס בית המקדש שפיים שבעה בבמה ברמיז אמן:

מען פרייט אונ ויך פרייטן אום יום טוב. מען פערשטיין פל פ' מושל. עס האט ויך גבראן צוויי מענטשן איינער איז ווען היינטיק. אונ דער צווייטער איז גענון טוב. דעם היינטיקען הט ויך פערלוקס צוא גיין. האט ער גמוקט אן קומען צום טובען ער נאל איסאוף דיא אקליין פאנאן. אזו האבן ויזר גפירט. איין לענגע צייט. איין מאל גייענדיג האט דער היינטיקער גהירט שוין שפילן און איינע שפילע. אונ עס האט אויסגאליפערלוקס צוא געזען. דר מוידר האט אבר גיט פהרס האט ער גיטס גוואלט שפילן. דער היינטיקער גיט דעם טויבן גראנפין. אונ מינים אונ מינים אן ער וועט דא ווארפן. דר מוידר פרייטקט אום אונ גיט ווייטער. דער היינטיקער לאסט דאס פערנעניגן אונ וויל מאנצן. האט דר היינטיקער גיט געזען פון איין באנץ קליין פערשעלע טראפען וויין. אונ דורך דר צייט ווס דר מוידר האט גאנצאם פערנעניגן אונ איין מער שייכר גווארן. הט דער מוידר אן גווארן צו מאנצן. האט דער היינטיקער האט גסאנצם פון פאר געניגען פון מוידר. אונ דער מוידר פאר שייכרות. הכחשל דאס וועלכע איז ביי דעם מענטש. עס פרייטן צוויי צו זאמען אונר מיט אנשעה. דער גוף טראגט די נשמה. אונ אזו גייען ויזר אנאנץ יאר. וויא עס קומט אויס מוידר. די הייליגע מען. שפירט דיא נשמה. אפרייליקייט פון דיא שפחה ווס אין היפל פון די מצות ווס דיא יידען טאן דעם יום טוב. דיא נשמה וואלט געהערן ויך מיט גפריים. דער גוף וויל ויך אבער גיט פרייטן ער וויל ווייטער גיין מיט וייער בארייטקייט וויל ער היינט גיט. דער היינטיקער האט דא תורה גאנצם איזר ואל גוטעס אונ גוט פרייטקען. ער נאל פרייטקען ווס מוידר אנגעלע וויין. אונ איינע איז ווייניג נאל ער פרייטקען נאך ביז ער וועט פרייליך ווערען. אונ וועט אן הייבן מאנצן אונ דיא נשמה וועט מיט מאנצן. דער גוף וועט מאנצן פון דעם וויין ווס ער האט גפרייטקען. אונ דיא נשמה וועט מאנצן פון די שפחה וואס אין היפל איז. דאס מיינט דער פוסק (ושמחת בבקד). דער גוף מיט דיא נשמה וואלט ויך

אום יום טוב צוא נאכטן פרייטקען:

מלפני מזבח יי מברע על ברכיו ובפיו פרשות השמים: וינעמד ויברך את כל קהל ישראל קול גדול לאמר: ברוך יי אשר נתן מנוחה לעמו ישראל ככל אשר דבר לא נפל דבר אחד מפל דבריו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו: יהי יי אלהינו עמנו באשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ולא ימשנו: להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצותיו ותקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו: ויהי דברי אלה אשר התחננתי לפני יי קרובים אל יי אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו: למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד: והיה לבבכם שלם עם יי אלהינו ללכת בחקיו ולשמור מצותיו ביום הזה: והמלך וכל ישראל עמו זוכים ובה לפני יי: ויזבח שלמה את זבח השקמים אשר זבח ליי בקר עשרים ושנים אלה וצאן מאה ועשרים אלה ויחנכו את בית יי המלך וכל בני ישראל: ביום ההוא קדש המלך את הוה החצר אשר לפני בית יי כי עשה שם את העולה ואת המנוחה ואת חלבי השלמים כי מבית הנחשת אשר לפני יי קבון מהביל את העולה ואת המנוחה ואת חלבי השלמים: ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים לפני יי אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום: ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים ומזבי לב על כל המזבה אשר עשה יי לדוד עבדו ולישראל עמו: עי נהי בבלות שלמה לבנות את בית יי ואת המלך ואת כל חשק שלמה אשר חפץ לעשות:

המפטיר אומר הברכות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העופות צדיק בכל תהלות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק:

פירוש ע"ט

גשטאנען פון פאר דעם מזבח פון גאט פון צו קעגנן אף זיינע קניא און זיינע העקר זענען געווען פאר שפרייט אקעגן דעם היסוד (ועמור) און ער האט זיך גשטעלט און האט געקעמפט דאס גאנצע איין וואלדונג פון ישראל מיט איין גרוס קול און האט געזאגט (ברוך ה') גלובט איז גאט ווס ער האט געגעבן איין רואונג צו זיין פאלק ישראל ארטיק ווי ער האט גרעט עס איז מיט גמאלען איין וואך פון אלע גיטע בייד ווס ער האט געטען דורך משה זיין קענעט (יה) גאט אונזער גאט זאל זיין מיט אונז און וויא ער איז געווען מיט אונזער עלטערן ער זאל אונז מיט פאר דאן און זאל אונז גיט פארנומען (קדמות) ער זאל זיין אונזער הערצער צו אים צו זיין איין אלע זיינע וועגען און צו היטן זיינע מצות און זיינע געזען און זיינע משפטים און ער האט גיבאטען אונזערע עלטערן (יהוה) און זייער בייד די אונזער ווס איהר האט געאכטען פאר גאט זאל זיין געהעקט צו גאט אונזער גאט טאג און נאכט צו טאן דעם משפט פון זיין קענעט און דעם משפט פון זיין פאלק וישראל די וואך זון איינליכן טאג און זיין טאג (למען) פון וועגן אלע פעלקר פון דער ערד זאלן וויסן אז גאט איז מיט אים און גיט דאס קיין גאט הוץ אים (יהוה) און אייערע הערצער זאלען זיין גאנץ מיט גאט אונזער גאט צו זיין איין זיינע געזען און צו היטן זיינע מצות און וויא היינטיקן טאג (והקבלה) און דער כלל און כל ישראל מיט אים האבן גיבאטען איין שעכטונג פון קרבנות פאר גאט (והקבלה) און שלמה האט געאכטען דאס שעכטונג פון שרייט וואס ער האט געאכטען צו גאט

רייזער צוויי און צוואנציג טויזנט און זיי האבן פנייט דס הוה פון גאט דע קלף און אלע בני ישראל (פולס הוהא) אין דעם דאוונק טאג האט דער מלך געוויילט דעם פאמאשט פון דעם הוה ווס איז פאר דעם הוה פון גאט דאס איז ריא עזרה אז דער פאמאשט זאל זיין אזוי הייליג וויא דער מזבח קען זאל און אים מעגן פקריב זיין קרבנות (כי עשה) דען ער האט דארטן פקריב געווען די עולות און די מנחות און די חלבים פון שרייט ווארום דר קופערער מזבח וואס איז געווען פאר גאט איז ער קליין געווען פון אים צו האלטן דא פיר עולות און די מנחות און די חלבים פון שרייט וועגט) און שלמות האט גמאכט אין די דאוונק צייט דעם יום טוב פון חנוכה פהיית און כל ישראל מיט אים איין גרועע איין וואלדונג פון ארץ ווס מען קויפט קיינמאל אין צפון ווס ארץ ישראל ביז אין טיף פון עירבים אין דרום ווס ארץ וישראל האט ער גמאכט איין יום טוב פאר גאט אונזער גאט ויבן טעג פון חנוכה פהיית און נאך דעם פאך פון סוכות דס איז פהיית פערצען טעג (ביום) אין דעם אכטען טאג פון דאס אכטען ויבן טעג האט געקעמפט דעם מלך און געקעמפט דעם פאלק און זיי האבן געקעמפט דעם מלך און געקעמפט דעם וועגערע געקעמפט פרייליך און מיט וואס גמושע הערצער איינער גאר דעם גיטס ווס גאט האט געטאן אז דוד זיין קענעט און צוויי וישראל ויבן פאלק (יהוה) אז שלמה האט געגרינגט זענען דס הוה פון גאט און הוה דאס פון דעם מלך און גאר דאס געשעעניש פון שלמה ווס ער האט געוואלט פאכן

ברכת הפטרה רשמיני עצרו.

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריה ודבר אחד מדבריה אחר לא ישוב. ריקם כי אר מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו: רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלוכת נפש תושבע במהרה בימינו: ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגד לבנו עד כסאו לא ישוב זר ולא יגתלו עוד אחרים את כבודו: כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יבכה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד: על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום (לשבת השבת הזה ועל יום) שמיני עצרת החג הזה שנתת לנו יי אלהינו (לקדושה ולמנוחתו) רששו וישמחה לכבוד ולתפארת:

על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמו בפי כל חי תמיד לעולם ועד: ברוך אתה יי מקדש (לשבת השבת ה) ישראל ותומנים:

ויען יום טוב זון שבת נפאלס ואנמ מען דאם:

יקום פורקן מן שמיא הנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומוזני רויחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא ורעא חיא וקמא ורעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא למרנן ורפנן חבורתא קדישתא די בארעא דישראל ודי בבבל קרישי כלה ולרישי גרותא ולרישי מתיבתא ולדיני דבבא לכל תלמידיהון וכל תלמידיהון וכל מאן דעסקין באורייתא מלכא דעלמא יברך יתהון ופיש חייהון ויסגי וימיהון ויתן ארפא לשניהון ויתפרקון וישתובון מן כל עקא ומן כל מרעין בישינ מרן די בשמיא יהא בסעדיהון כל זמן ועד ונאמר אמן:

יקום פורקן מן שמיא הנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומוזני רויחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא ורעא חיא וקמא ורעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא: דבר קהלא קדישא הדין רברביא עם זעריא מפלא ונשיא: מלכא דעלמא יברך יתכן ופיש חיכון ויסגי ארפא ויתן ארפא ויתפרקון וישתובון מן כל עקא ומן כל מרעין בישינ: מרן די בשמיא יהא בסעדיהון כל זמן ועד ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה עם כל קהלות הקדוש. הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. ומי שמיתרים בפי בניסות להפלה ומי שבאים בתוכם להפלה. ומי שנותנים נר למאור וינין לקדוש וקהילה. ופת לאורחים וצדקה לעניים. וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה. בקדוש ברוך הוא ישם שבתם. ויסעד בהם כל מחלה וירפא לכל גופם ויסלח לכל עונם וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה עם כל קהלות הקדוש ושושים וסביבות של כל עיר ועיר הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. כל מי שיתן נדבת לבו הן איש הן אשה לזמירי תורה ולעני ירושלים עיר הקדוש. בשכר זה הקבלה יוכחו לראות בבניה ולשמח בתקונה ושמרה ויצילה מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה. ויזכו לביאת משיחנו ולהביא נדבתו לבני בית המקדש במהרה בימינו בעגלא ובזמן קריב. וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

חמלה בעד שלום הקיסר ירה עם שלום משפחתו הרמה. תמצא ביום א' של סיכות.

ויברך

תתנה קודם הזכרת נשמות

דיא תתנה וואס מען קען איז פארוואס מען זאגט און זאגט

די צענדליגער וואס ווילן פאר דיר גאט דר גאט פון אַלע לעבדיג און פון אַלע נשמות פון דר
עלמט און אונזר תפלות וואס וועלען היינט גאט ווערען בלשעת סוף נשמות זיין. זאגן זיין מיט גרום
פארקט און צופרידן און מיט גרום פונעם און דר שטן וואל גיט געוועלדיגע און זיי און זאגן און זיין
סוף דין פאר הכבוד און די הייליגע נשמות וואס מיר וועלן דר מאגן זאגן וואל דר ווערען צו מורע זיין
זייער די אנדערע ביי די אבות ואמהות הקדושים און זיי זאגן וויסן זייער דיא אנדערע ביי אדם ונתת
און זיי זאגן מתקן זיין וואס זיי האבן גורם געווען דעם שום און דר וועלען:

רבונו של עולם דר בארוקן איבער אונז צוא הימן
אונז פון אונזער שום געט זאל נישט קומן ביין בראה
פון קינד און אונז ביי אונזער לעבן און סוף זאגן
וואל זיין צו מנצח זיין אונזער אונזער אונזער צו דין הייליג
הורה ומצות ומעשים טובים:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אונזער שום בראה רבקה וואס זיא האט גורם
געווען צו ברענגן די בראה צו אונזער פאטער יעקב
רבונו של עולם בענטש אונז צום גוטען
לעבען און גוטע פארקט און סוף זאגן אונז
גלייכע ווערען במהרה ביימיט:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אונזער שום פאטער יעקב זאגסט אונז
ליבער גאט אפ הימן פון אַלע מקבליים און אַלע
וואס מען רייזן און אונזער נשמה צו ביינן זיין זאגן
גוט קענען מקבליי זיין און אונז און וואו וואו וואו
גיהנום אונזער פאטער יעקב פון די הענט פון עשו און
פון דין און זאגסט אונז העלפן אונז ביין שוואג זאג
אין אונז גיט דער פרייעט ווערען:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אונזער שום רחל זאג זיא דער וועקט
ווערן פון איר קבר צו ווייזען און שרייען פון דעם
מלך מלכי המלכים הקב"ה ער זאל מקיים זיין די
הבטחה וואס ער האט איר צוא געזאגט דאס שוף
איר זכות ווערען וועט ער אונז אום קענען צוא
אונזער לאנד און איר זכות זאל און אונז פאלד און
און דער גאט זאג זאג און זאגן:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אונזער שום רחל זאג וואס זיא האט און
גאט געקלאגט און געוויינט זיא זאל גיט פאלן אין
דעם גור פון עשו זאגסט הימן ביין נשמה זיא
זאל גיט פאלען אין דעם גור פון דאס שוואג זאג
און דאס שוואג זאגן:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון יוסף הצדיק וואס ער האט גלות געווען
און איז געקומען אין דער תפיסה זייער ער איז
אין שני מלך געווען געווען זאגסט אונז רבונו של
עולם הימן פון איין שום בלבל און פון געענדיגט

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אדם וחוה זאגן וואל דר ווערען פון זייער
קברים צו בעטן און צו שרייען פון גאט און אונז
זייער קינד מיר זאגן געגענטש ווערן צו לאנג
זאג און מיר זאגן באשעפטיגט ווערן צו גיטיג
ווערן דורך דר שווער פון דעם מלך המלכות און
אונזער נשמה זאל ליכטיג מיט איר שוין און וואו
דער מארגען שטענען אין הימל:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אונזער פאטער נח זאג ער דר וועקט געווען
פון דין בראה אירום צו בעטן פון אונז און מיר זאגן
גרום ווערן פון דר מלך המלכות אין וואס און וואו
חשיה האט אים מציל געווען פון דעם וואס פון
דעם סוף און מיר זאגן זיין געזיגט מיט דר שוין
פון גאט און וואו ער מיט זיין ווייב מיט זייער קינד
זייער געזיגט געווען און דער תורה וואס גאט
האט אים געקאמט צוא ווערן:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד
נשמה פון אברהם אבינו זאגסט הימן מיר און
ביין מאן און מיינע קינדער און כל ישראל פון
פייער און פון ברענגט און וואו דאס האט איהם
גיהנום פון דעם פייער פון דעם קאליד אירבין און
זאגסט אונז ליבער גאט ביין מאכען אונזערע
נשמות פון אלי עונות וחטאים ופאשעים אונזער
נשמה זאל ביין קומען און וואו מען האט זיא
געגעבן צוא אונז אין אונזער גוף אריין:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד
דער נשמה פון אונזער שום שרה זאגסט אונז
ליבער גאט געגעבן דעם זכות פון איר צער און
מען האט איר געזאגט מען האט איר אייגענען
וואו יצחק צו דער עקידה געפירט און זיא זאל און
קלאפען אין דאס שוואג רחמים צוא זיין אונז
קלייב פאר אונז און עס זאל גיט אונז גענומען
ווערן אונז נשמה ביי אונז מיר זאגן גיט בלייבן
ביין אלמנות און אונזערע קינדער ביין יתומים
און מען זאל חס ושלום נישט אונזע געקען
ווערען קינדער ביין אונזער לעבן:

בזכות וואס איך בין סגור לעדקה לכבוד דר
נשמה פון אונזער פאטער יצחק זאגסט דיר

את עס ואל גיט שאמין קיין ביין אויג צוא
 מיר אונ צוא מיין מאן אונ צוא מייע קינדער
 וואג ואלקט אונ אויף ברענגען צוא גרויס גרוקה
 וואג אונער נשמה ואל גיט גיטעקע ווערין אין די
 קענט פון דיא מכהלים :
 (י) זכות וואס איך בין מנדר לצדקה לכבוד דר
 נשמה פון משה רבינו עליו השלום ווס דו האקט
 אונ דרך אים גיגען דיא הייליגע תורה ואלקטו
 רבשע דר לייכטן אויגער נשמה צו מקנים ויין דיא
 מרין מכות ווס איז אין איר גשריבן אונ ואלקט
 רייניגן אויגער נשמה פון עונות וחסמים ופשעים :
 (י) זכות ווס איך בין מנדר לצדקה לכבוד דער
 נשמה פון אהרן כהן עליו השלום וואס ער איז
 גיוואנט געווען צו מערן שלום צווישן דיא ישראל
 ואלקטו דער בארומדיגער נאט אן שרייען אין דעם
 שטן אונ אין אלי מקבריינים זיין ואלקטן גיט אויף

אונ נק קען האט געזאגט די אלע מפרשין (זכות) מה
 פון ווס קען זיין מנדר פון פאקטער אונ מפרש ווערן אדער נאך פון אנדערע קרובים ווערן :

א גייע תחנה פאר מזכיר נשמות

זי רצון מלפניה עס ואל ויין דר ויילן פון דיר
 נאט ביה דוא ואלקט עפענין די מוערן פון רחמים
 וואג ואלקט דער וועקן היינטיגען מאג ביינע
 צדארימקייט אויף די הייליגע נשמות דו ואלקט
 דיען מאג דר מאגן אונ רענגען צו מעלה ויין וי
 צו דר הוכן. אונ צו דר הוכן וי. צו געבן וי מנוחה
 צווישן די הייליגע נשמות פון צדיקים אונ צדקניות.
 זכות די הפלות פון די הייליגע תורה וזכות דיא
 צדקה ווס מיר נענין מתנבך. ועה אונ פערנעם די
 גייוויגען אונ דיא מרעקען וואס ווערען היינטיגן
 מאג פאר גאסן אין אלע שטעט אונ בתי מדרשים.
 אונ פארנעם מייע מרען אויף האמטשע איך בין
 גיט ווערם. נאר זכות הפלות רבים ואלקטו מיין
 גויין אויף הערן. דו ואלקט געבן רוחניג צו אלע
 הייליגע נשמות וי זאגן רשען אין גן עדן אונ צו די
 הייליגע נשמה פון מיין (פלוני) ווס האט גהייסן מיט
 דעם (נאמן פלוני) מיין ויגד אונ מיין ביינע מעשים

ווערען דעם פאקטערס נשמה נאמן מען דאס :

ברענגין קיין רוקה פון דיר אויף אויגער נשמה איך
 ואלקט גיט אפ מין דיין שלום פון אונ :

(י) זכות וואס איך בין מנדר לצדקה לכבוד דער
 נשמה פון דוד המלך עליו השלום ווס ער האט
 געזאגט צו גאט פיל שירות ותשבחות ואל ויין זכות
 דר וועקט ווערן אונ אויף גיין גלייך פון דעם בשר
 הכבוד אונ השם יתברך ואל קמלא ויין אלי אויגער
 בקשות צו גאט אונ משיח בן דוד ואל קמלא אונ
 אום צוא ליינען במהרה ביימינו אמן :

(י) זכות ווס איך בין מנדר לצדקה לכבוד דר
 נשמות פון אלי צדיקים וצדקניות ווס ווערן גיגען
 פון אדם הראשון ביה היינטיגער צייט ויין ואלקט
 דר וועקט ווערן פון ווייערע קברים צוא בעטן פאר
 אונ אונ פאר כל ישראל צוא היטען אונ פון
 דעם מלאך המות אונ עס ואל שוין ויין תחית
 המתים במהרה ביימינו אמן :

מען צו טיילן נאך יום טוב מפרשין מפרשט מן ווער
 פון ווס קען זיין מנדר פון פאקטער אונ מפרש ווערן אדער נאך פון אנדערע קרובים ווערן :

ואלקטו איצט גיט דר מאגן אויף ואלוים נאט ויין
 חליצה מיט מייע שלעכטע מעשים צו ערוועקן
 דעם מרת דרין אויף די נשמות פון מייע עקטערן
 ווס האבן מיד גיבראכט אויף דער וועלט. מייע
 ויגד ואלוין גיט ויין אפחיצה פאר ווייערע נשמות
 הקדושות וי ואלן גיט קענין קמלא חליצה צו ווייער
 הייליגע מדרגות. גייערע אונזערע נאט מעשים
 ואלקטו אויף וי דער וועקן. דעם זכות פון אונזער
 מכות אונ דעם זכות פון אויגער צדקה ווס מיר זאגן
 צו צו געבן. אונ בפרט דר זכות פון אויגער גלייגי
 קינד ואל דר וועקט ווערן אויף די הייליגע נשמות
 פון אויגער עלטערין ווס האבן אונ גבראכט אויף
 דער וועלט. אז ווייערע נשמות ואלקטן דער הוכם
 אונ דער הוכטן ווערן. אונ בפרט ואלקטן נאט
 ביה דער הויבען אונ אויף ברענגען אויף אהויבע
 מדרגה דיא נשמה פון מיין (פלוני) אונ דו ואלקט
 צוא נעקען מיין גיבעט ברחמים אמן :

ווערען דעם פאקטערס נשמה נאמן מען דאס :

זכור אלוהים נשמת אבא מורי (פב) שהיה לעולמו בעבור שאני נודר צדקה
 בעדו בשבך זה תהא נפשו צדקה בצדור החיים עס נשמת אברהם יצחק ויעקב
 וזה רבקה רחל וזאה ועס שאר צדיקים וצדקניות שבען עדן ונאמר אמן :

חבור דו ואלקט גיגענין גאט די נשמה פון מייעם פאמער ער הייסט מיט ווייערע נאמן פב
 דו איז געזאגן אויף יעדן וועקט ואלקטו גיגעניקען אים אום ויילן דס איך בין מנדר צדקה פון ווייערע
 קענין איר פון דעם שבו ואל ויין נשמה רשען אין גן עדן מיט די נשמות פון אברהם יצחק ויעקב וזה
 רבקה רחל וזאה אנדער צדיקים אונ צדקניות די איז גן עדן ווערן אונ מיר ווערן וואן אמן

סדר הזכרת נשמות לשמיני עצרת קכט 257

ויענין דא מוסערס נשמה ואגם מען דאס :

יזכור אלהים נשמת אמי מורתי (פב"ט) שהלכה לעולמה בעבור שאני נודר
צדקה בעדה ובשכר זה תהא נפשה צדקה בצדור החיים עם נשמת אברהם יצחק
ועקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן :
 יזכור דא ואלקט גרענקען נאט דא נשמה פון מיין מוסער ויא הייבט מיט איר נאמען (פב"ט)
 דאס ויא איז גווארען גנוקען און גענער וועלט ואלקטו היינט גרענקען אום וועלען דאס איה בין
 מגדר צדקה פון אירעט ווענען אום פאר דעם שבר ואל איר נשמה רוען אין גן עדן מיט דא
 נשמות פון אברהם יצחק ועקב שרה רבקה רחל ולאה אום אנדערע צדיקים אום צדקניות
 אין גן עדן וענין אום מיר וועלען ואנען אמן :

ווענען דא נשמות פון פאטער אום מוסער אום גרויס פאטער אום ווייפער קרובים ואגם מען דאס :

יזכור אלהים נשמת אבי ואמי זקני וזקנותי דודי ודודתי אחי ואחיותי בין
מצד אבי בין מצד אמי שהלכו לעולמם בעבור שאני נודר צדקה בעדם ובשכר
זה תהיינה נפשותיהם צדורות בצדור החיים עם נשמת אברהם יצחק ועקב שרה
רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן
 יזכור דא ואלקט גרענקען נאט די נשמה פון מיין עלטער פאטער פון מייער ברדר אום שוועסטער
 אום פאטערס ברדר די ווס וענין גנאנקען און גענער וועלט אום וועלען דאס איה בין מגדר צדקה פון
 זייערע ווענען פאר דעם שבר ואנן וועלען נשמות רוען אין גן עדן מיט די נשמות פון אברהם יצחק
 ועקב שרה רבקה רחל ולאה אום די אנדערע צדיקים די אין גן עדן וענין אין מיר וועלען ואנן אמן :

ווענען דא נשמות וואס ווענען נשמתאדען און קדוש השם :

יזכור אלהים נשמת (פב"ט) ונשמת כל קרובי וקרובותי הן מצד אבי והן
מצד אמי הן שהותמו הן שנהרגו הן שנשחטו ושנשפרו ושנמבעו ושנחנקו על
קדוש השם בעבור שאתן צדקה בעד הזכרת נשמותיהם ובשכר זה תהיינה
נפשותיהם צדורות בצדור החיים עם נשמותיהם של אברהם יצחק ועקב
שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן :

יזכור דא ואלקט גרענקען נאט דא נשמה פון דעם זעלביקן (פב"ט) אום די נשמה פון אלע מייער
 גריינד אום דא נשמה פון מייער פריינדס פריינד סייד די וואס ווענען פון מיין פאטערס קרובים סייד
 פון מיין מוסערס קרובים און דא וואס ווענען גישמארבען און זייער געט אום און דא וואס גיט און
 זייער געט ואלקטו היינט גרענקען אום וועלען מיין געבען צדקה ווענען זייערע נשמות צוא
 גרענקען אום ואנען רוען אין גן עדן מיט דא נשמות פון אברהם יצחק ועקב שרה רבקה רחל ולאה
 אום אנדערע צדיקים דא אין גן עדן וענין אמן :

יזכור אל מלא רחמים שוכן במרומים המצא מנוחה נכונה עד בנפי השכינה
 במעלת קדושים וטהורים בזהר הרקיע מזהירים את נשמת (אבי מורי) (פב"ט)
 שהלכה לעולמו . בעבור שאני נודר צדקה בעד הזכרת נשמתו . בגן עדן תהא
 מנוחתו . דכן בעד הרחמים יסתירהו במהר בנפיו לעולמים ויצדור בצדור החיים
 את נשמתו . ויהא נחלתו וינח על משכבו בשלום ונאמר אמן :

זכר אל מלא רחמים ברוך הוא וואס ער איז פול מיט דער בארימקייט ער רועט אין הימלע המצא
 מאה גריינען איין רעכט רואנען און דעם באשיצונג פון דער שכינה געזעט מיט הייליגע אום ריינע
 מעלות און וויא דאס וועטערקייט פון הימל ואל זייקען די נשמה פון מיין פאטער פב"ט וואס ער איז
 אונזע גנאנקען צוא וויין וועלט עס הייבט ער איז גשמארבען בעגור פון ווענען וואס איה בין מגדר
 צדקה געזעט מען האט דער מאגט וויין נשמה עס הייבט געזעט מען האט גאנצט וזכור וויין רואנע
 נאל וויין אין גן עדן לכו דרום ווענען דער צדקה וואס איה בין מגדר . באל נאט ביה וואס ער איז איין
 דער בארימקער ואל אים באהאלטען אין וויין באהאלטעניש מיט באשיצונג און אייבען אום ואל וויין
 איין גנוקען אין בוגר פון אייבען געבען וויין נשמה דאס מינים מען לעולם האט . נאט ביה איין וויין
 פב"ט אום ער נאל רוען אין וויין גביר מיט שלום ונאמר אום דרוף וועלען מיר מלך ואנען אמן :

לנכח את מלא רחמים שזוכן במרומים המצא מנוחה נכונה על פני השכינה
במעלת קדושים ומחורים כזהר הקינע מהיררים את נשמת (אמי מורתי) (פכ"ט)
שהיכה לעולמה בעבור שאני נודר צדקה בעד הזכרת נשמתה. בנן עין תהא
מנוחתה. לכן בעד הרחמים יסתירה בסתר פנפיו לעולמים ויצרור בצרור החיים
את נשמתה יי הוא נחתה ותנוח על משכבה בשלום וגאמר אמן:

אל כלא נאם ברוך הוא ווס ער איז פול מיט דר בארימקייט ער רועט אין היכל המצא מאה גרייכן
אין רעכט רואונג און דעם בשיצונג פון דר שכינה במעלת מיט הייליגע און ריינע מעלות אזו וואס
דס לומסקייט פון היכל ואל לייכטן את נשמת די נשמה פון מיין מוסער (פכ"ט) וואס זיא איז אונזע
גאנגן צו איר נועלט עס הייסט זיא איז גישמארקן בנכר פון וועגן ווס איה בין סנדר צדקה בשעת
מען הט דר מאנט איר נשמה עס הייסט בשעת מען הט גאנט ויכור איר רואונג ואל זיין אין גן עדן
לכן דרום וועגן דר צדקה בל נאם ברוך הוא וואס ער איז אין דר בארימקייט ואל איר בהאלטן אין זיין
כהעלמניש מיט באשיצונג און אייביג און ואל זיין גבונדן אין בונד פון אייביג לעבן איר
נשמה דאס מיינט מען לעולם הקא נאם ברוך הוא איז איר ארץ און ואל רוען אונז קבר מיט
שלום וגאמר און ברוך וועגן מיר אלע וואגען אמן:

מי שברך ווער דא האט געענטשט אונזער עלטערן אברהם יצחק ויעקב דער זאך בענטשען
טר פכ"ט) אום ווילן ווס ער הט מנדר געווען צדקה אים ווילן די נשמות ווס מיר האבען היינט מוכר
געווען פאר השם והקדש און פון כבוד דר הייליגער תורה וועגן ואל אים הקדוש ברוך הוא היטן און
באשערען פון אלע זייד און פון אלע ווימאג אין דר נועלט און ואל אונז אן חתמן צום לעבן און
צו גוונד אין דעם יום הרין ווס היינט איז אונז שיק אים איין בענטשונג און באגליק אים אין אלע
ניינע ווערק מיט כל ישראל ויינע ברוכער אמן:

דיא התחנך ואל מען וואגען נאך פוכיד נשמת:

היייליגע נשמות און און דר נשמה פון מיין פאטער
און מוסר און זיי נאך און גיין און נאך קומן און
נאך גרייכן אזויא נאך און ווערן גראכט ויער טום
גדעכניש פון זיין הייליגע דר בארימקייט שמואל און
דארטן ואל זיין ויער רואונג און דא ואלקסט איין
בינך ויערי נשמות און די נשמות פון אבי ואמי
לפני ולפנים און דעם הייליגן ארט וואס גיין און
קאן גיט פון שמיין נאר דא און זיין און דא ואלקסט
לייכטען ויערי נשמות מיט לומסקייט און זעט
זי מיט פעטקייט זיין דא און דר באך פון גן עדן
וואל זיין אן מרינקן און די נשמות וואס האבן גיין
פון גיט צו קומן צו ויער רואונג און צווישן די
נשמות איז די נשמה פון מיינע קרובים בעט איה
דיה דו ליב נאם דר דא ליכט און דער ערד און
די זייט ווס וואגן און דר ערד בארימקייט נאם דר
לייכט זיין שכינה און ואלקסט צווא דעקן ויערע
עבירות און ואלקסט וואגען צום מלאך וואס איז
ממונה איבער זיין צו גריינעקען פון זיין דאס משפט
און זיין נאך גיפין איסליכר ויער רעכטי רואונג
בשלום און זיין נאך זיין ממדנה למדנה אונז
דיא פליג פון דא קרובים אמן

זיין רען מלפניה עס ואל זיין דר ווילן פון דיר
נאם מיין נאם און פון מיינע עלטערן דס דו ואלקסט
לייכטן היינט מיט זיין גרוסן גאד און די הייליגע
נשמות די דא ריידן מיט לויב און בעטן און זיין
הייליג פאלק ישראל און צווישן זיין ואלקסט דער
לייכטען און די נשמה פון מיין פאטער און מוסער
און און די נשמות פון אלי מיינע פריינד הן מצד
אבי הן מצד אמי און אלי די נשמות ווס שטייען
אין די רביי שורות פון גן עדן און מען רופן נאם
אונז קיניג און זיין בעטן לעבן און פריד און און
זיין ליבעקינד און בעט איה מיט גרויס קראפט
זיין דר בארימקייט אז זיין אונזען נאך פון נעמן
צו מיין געט פון נעם מיט דר ברימקייט אז דא
נאקסט מבטל זיין פון זיין פאלק ישראל אלע דיא
גרויס צארן פון די משיחיים און אלי די פורעניות
און ואלקסט דר לענגען אונזער מען מיט שמחה
און מיט חיים ושלום ופרנסה טובה שיהיה אצלי
הורה וגדלה במקום אחר דס ואל און אונז מקיים
נערן עושר וקבו אריכות ימים ושנים בגים בעלי
פנים עד מאה שנים און מיר ואלן ריין צו דיר נאם
מיט גרוס גיט און עס ואל זיין זיין גאד און אלי

אֵל הַחַמִּים שׁוֹכֵן בְּרַחֲמֵי הַעֲצוּמִים: הוּא יִפְקֹד בְּרַחֲמִים חַסִּידִים וְחַיִּים וְחַתָּמִים. קַהְלוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמִּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם: הַנֶּאֱהָבִים וְהַנִּגְעִימִים בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ: מִנְּשָׁרִים קָלוּ וּמֵאֲרִיזוֹת נִבְרוּ בַּעֲשׂוֹת רִצּוֹן קוֹנֵם וְחַפֵּץ צוּרִים: יוֹכְרֵם אֱלֹהֵינוּ בְּטוֹבָה עִם שְׂאֵר צִדִּיקֵי עוֹלָם: וְיִקְוֶם לַעֲיִנֵּנוּ נִקְמַת דָּם עֲבָדָיו הַשְּׁפוּף בְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים הִרְגִּינוּ גּוֹיִם עִמּוֹ כִּי דָם עֲבָדָיו יָקוּם וְנִקֵּם יֹשִׁיב לְצִרּוֹ וּכְפָר אֲדַמְתּוּ עִמּוֹ: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנִּבְיָאִים כְּתוּב לֵאמֹר. וְנִקִּיתִי דָמָם לֹא נִקִּיתִי וְיִי שׁוֹכֵן בְּצִיּוֹן: וּבְכַתְבִּי הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמַר. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיזֵה אֱלֹהֵיהֶם יוֹדֵעַ בְּגוֹיִם לַעֲיִנֵּנוּ נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ הַשְּׁפוּף. וְאֹמַר כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עַבְדֵּי: וְאֹמַר יְדִין בְּגוֹיִם מִלֵּא גְבוּרַת מַחֵץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה מִנְחֵל בְּדֶרֶךְ יִשְׁתָּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ:

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִתְלַכּוּ סָבָה:
אֲשֶׁרִי הָעָם שֶׁכָּבָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעָם שְׂנִי אֱלֹהָיו:

סָבָה תִּהְיֶה לְדוֹר אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאֲבִרְכָּה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּבֶל יִסֵּם אֲבִרְכָּךָ וְאַתְּלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוּל יִי וּמַהֲלֵל מֶלֶךְ וְגִדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׂבַח מַעֲשֶׂיךָ וְגִבּוֹרוֹתֶיךָ עֲיָדוֹ: הָדָר כְּבוֹד הוֹדָה וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֵצוֹ נוֹרָאֵתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדְלָתְךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב טוֹבָה גִּבְעוֹ וְגִדְלָתְךָ יִבְנֶנּוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יִי אֶרֶךְ אַפִּים וְגִדְלֵי חֶסֶד: מוֹב יִי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדֵה יִי כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְחַסִּדֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרָתְךָ יִדְבְּרוּ: דְּהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרוֹתָיו וְכְבוֹד הָדָר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמַמְשְׁלָתְךָ כָּל דוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יִי לְכָל הַנוֹפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכַּפּוּפִּים: עֲיָנִי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יְדֶיךָ וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן: צִדִּיק יִי כָּל דְּרָכָיו וְחַסִּיד כָּל מַעֲשָׂיו: קְרוֹב יִי לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְוֶה אֹתוֹ בְּאַמֶּת: רִצּוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שְׁוַעְתָּם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּהְיֶה לְיִי יִדְבָּר כִּי וְיִבְרָךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנִנְחֲנוּ גִבְרָה יְהִי מַעֲשֶׂה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּהָ:

חֲנוּ יִתְלַכּוּ אֶת שֵׁם יִי כִּי נִשְׁלַב שְׁמוֹ לְבָדוֹ:

קִדְּשׁ הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וְשָׂמִים וְיָרֵם קֶרֶן לְעַמּוֹ תִּהְיֶה לְכָל חַסִּידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבוֹ הַלְלוּהָ:

אֲנִי דָר וְאֶבְעֵן וְאֶנֶם מִעַן דָּאִם

אֲנִי שִׁבְתִּי וְאֶנֶם מִעַן דָּאִם

מְזֻמֹּר לְדוֹר הָבֹי לְיִי בְּנֵי אֱלֹהִים הָבֹי לְיִי	מְזֻמֹּר לְדוֹר הָבֹי לְיִי בְּנֵי אֱלֹהִים הָבֹי לְיִי
כְּבוֹד וָעוֹז: הָבֹי לְיִי כְבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּהוּוּ לְיִי	כְּבוֹד וָעוֹז: הָבֹי לְיִי כְבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּהוּוּ לְיִי
בְּהִרְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יִי עַל הַמָּיִם אֵל הַכְּבוֹד	בְּהִרְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יִי עַל הַמָּיִם אֵל הַכְּבוֹד
הַרְעִים יִי עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יִי בִפְתַח קוֹל יִי	הַרְעִים יִי עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יִי בִפְתַח קוֹל יִי
כְּהָדָד: קוֹל יִי שׁוֹבֵר אֲרָזִים וְיֹשֶׁבֶר יִי אֵת	כְּהָדָד: קוֹל יִי שׁוֹבֵר אֲרָזִים וְיֹשֶׁבֶר יִי אֵת
פְּרָדִי הַלְבֵּנוֹן: וְיִקְרָעֶם כְּמוֹ עֵצִי בְּגִנוֹן וְשִׁרְיוֹן	פְּרָדִי הַלְבֵּנוֹן: וְיִקְרָעֶם כְּמוֹ עֵצִי בְּגִנוֹן וְשִׁרְיוֹן
כְּמוֹ כֵּן רִאשִׁים: קוֹל יִי חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ:	כְּמוֹ כֵּן רִאשִׁים: קוֹל יִי חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ:
קוֹל יִי יִחַי מְדַבֵּר יִחַי יִי מְדַבֵּר קִבֵּשׁ: קוֹל	קוֹל יִי יִחַי מְדַבֵּר יִחַי יִי מְדַבֵּר קִבֵּשׁ: קוֹל
יִי יִחַדֵּל אֵילוֹת וְיִחַשֵּׁף יַעֲרֹת וּבְהִיכִלּוֹ כְּלוֹ	יִי יִחַדֵּל אֵילוֹת וְיִחַשֵּׁף יַעֲרֹת וּבְהִיכִלּוֹ כְּלוֹ
אֲמִיר כְּבוֹד: יִי לְמַבּוֹר יִשָּׁב וְיִשָּׁב יִי מֶלֶךְ	אֲמִיר כְּבוֹד: יִי לְמַבּוֹר יִשָּׁב וְיִשָּׁב יִי מֶלֶךְ
לְעוֹלָם: יִי עוֹלֵי לְעַמּוֹ יִפֹּן יִי יִבְרָךְ אֵת	לְעוֹלָם: יִי עוֹלֵי לְעַמּוֹ יִפֹּן יִי יִבְרָךְ אֵת
עַמּוֹ בְּשִׁטָּה:	עַמּוֹ בְּשִׁטָּה:

כדר הכנסת ספר תורה

וען מען דיא פער תורה אין היכל שפעלט ואנש מען דאס :
 וכוונתה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל : קובץ יי למנוחתה אהה וארון עוז : פתח
 ילקשו צדק וחסידה וינגנו . בעבור דער עבדה אל תשוב פני משיחה : כי דקח טוב נתתי לכם
 תורתא אל פנעונו : עין סיום היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר . ודרכה דרכי נעים וכל
 נתיבותיה שלום : משיבנו יי אליה ונשובה מכל ימינו דלכם :

תחנה לשון קודם תפלה גשם

דיא תחנה ואל דער שלית ציבור זאגן פאר די תפלות גשם און מען מוז די תחנה מיט ברוכה און מיט ציסעריש ואנען :
 אל מלך נאמן שדי מלך עליון קבד שועתי ברוצון אמוין דבבי
 (כוונת במוכסו כוונת) אל חי דין אמת שופט צדק רחום וחנן רחם עלי
 ושמע היום אשר אעתיר בעדי ובעד ביתי ובעד עדתי המסכנים
 עמי בתפלותי ותכדול תפלותינו עם כל תפלות הישרות והנקיות
 שיעשו היום בעמך ישראל ותחתור תחת פסא בבורך פמו שתתרת
 לתפלת משה (נ"א מנשה) שלא יבזשו שולחי בי ולא אני בהם : יהי
 לרוצון אמרי פי ותגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי אמן סלה : יהי רצון
 לפניך אויס וגורא שתתן לי קול ערב ונעים היום ואל יפסק קולי ואר
 יתר גרונא ויהא קולי נעים ותוק פמו שגאמר ויהי קול השופר תולך
 ותוק מאד אמן סלה :

דער מן ואנש קצ' בריש . און דער שמש רופא אויס מליב הרוח ומוריד הגשם . כדי דער עולם ואל דאס ואנען
 אין דיא שאלע שמונה עשרה

תפלת מוסף

פי שם יי אקרא קבו נודע זאלהינו :
 ארני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתה :
 ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
 האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה חפל ונוצר חסד
 אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :
 מלך עוזר ומושיע ומגן . ברוך אתה יי מגן אברהם :

פירוש ע"מ

אל מלך נאמן שדי מלך עליון קבד שועתי ברוצון אמוין דבבי
 אלמכמיגר גאט איבערשטר קינג פר געם מיין
 גיבעט מיט ווילן און דו מיט קראפט דס הערצן
 נסמן ווערט . איינציג לעבדיגר גאט ווארפטגר
 ריכטער דער אויף ריכטיג ריכט . דר ברמיגר און
 געדריגער דר בארעם דר איגר מיר און דר הער
 מיין גיבעט וואס איך וועל היינט בעפן פאר מיר
 און פר מיין הונד גינג פר מיין געמיין ווס עפען מיט
 מיר מרקים מיין תפלה און דו אלעס מיין תפלה
 רעכנן אינער די רעכט פרטיג און היינט תפלה
 דיא ישראל וועלן מענן און אלעס אינער גראדן
 אינער ביין פסא תבור גלייך ווי דו האסט אינער
 גיגראדן פון וועגן די תפלה פון משה . אין אנדרי
 פורים שמיים מנשה און דא די ווס מיר גישקט

האפן גיט דורך מיר פאר שעמט ווערן און איך
 גיט דורך וויא . וויא זאלן צו איין וואל גיפאלן ווין
 דיא בירד פון מיין מול און דיא גיגראדן פון מיין
 הארץ פר דיר מיין בשעפער און דר זיין אמן סלה :
 יהי רצון עס ואל גיין דער ווילן פאר דיר דוא
 פארקט פארך גאט דאס דוא ואלעס מיר היינט
 געבען אויסע און אן גיגראדן שמיים . און מיין
 שמיים ואל גיט גיגראדן און מיין קעל ואל
 גיט פאר מירקענט ווערען . און מיין שמיים
 ואל זיין און שטארק בלייבען . גלייך
 וויא און פסוק שמיים (שמות י"ט) . ויהי קול
 השופר תולך ותוק דאס איז מיינש און
 דיא שמיים פון דעם שופר גינג לענגער וויא
 שטארקער אמן סלה :

אתה גבור עולם אלני מחיה מתים אתה רב לה' שני: משיב הרוח ומוריד הגשם:
מכלכל חיים בחדר מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר: מי כמותך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה
ונאמן אתה לתחיות מתים. ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יתקדש סלה: פי אל
מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מזבחנו לעבודתך.
ושמך הגדול והקדוש עלינו כראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה (לשבת שבתות למנוחה) מועדים
לשמחה חגים וזמנים לששון את יום (לשבת השבת הזה ואת יום
שמיני עצרת החג הזה. זמן שמחתנו (באהבה) מקרא
קדש וקר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעד אדמתינו
ואין אנתנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך.
ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש
שנקרא שמך עליו מפני הוד שגשתלחה במקדשך:
יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן
שתשוב ותרם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים
ותבנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו מלכנו גלה
כבוד מלכותך עלינו מהרה. וחופע והגשא עלינו
לעיני כל חי. וקרוב פוזרנו מבין הגוים ונפוצותינו בנס
מירבתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים
בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך
את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספם
בהלכתם: ואת מוסף (לשבת מוספי יום השבת הזה) יום שמיני
עצרת החג הזה: נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות
רצונך. כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה
עבדך מפי כבודך באמור:

מוסף לשמיני עצרת

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשורונים סוקת מנחה בלילה בשמן
 ונקטו: עולת שבת בשבתו על עולת תמידי ונסקה: (נה קרבן שנת וקרבן ביום באמרה)

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא

תעשו: והקרבתם עולה אישה ריח ניחוח ליי. פר

אחד איך אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים:

ומנחתם ונספיהם כמדובר. שלשה עשורונים זכר. ושני עשורונים זאל. ועשרון לבקש.

מן פנסכו. ושלעיר לכפר. ושני תמידים קהלכם:

לשבת ושמחה במלכותה שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי פוסם ישבעו ויתענו
 מטובה ובלביעי רצית בו וקבלתו המדת ימים אותו קראת. ובר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו (בשבת רצה במנוחתינו) **מקד רחמן רחם עלינו**

טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך. בגלל אבות

שעשו רצונך. בני ביתך בבתחלה ובין מקדשך על מבוננו. וחראנו

בבנינו ושמחנו בתקנו. והשב פתנים לעבודתם ודוים לשירים

ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ושם נעלה ונראה ונשתתחה לפניך

בשלוש פעמי רגלינו. בפתוב בתורתך שלש פעמים בשנה יראה כל

זכורך את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג

השבועות ובחג הסופות ולא יראה את פני יי ריקם. איש כמדת ידו

בברכת יי אלהיך אשר נתן לך:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום

לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו לשבת (אלהינו ואלהי

אבותינו רצה נא במנוחתינו) **קדשנו במוצותיה ותן חלקנו בתורתך**

שבענו מטובה. ושמח נפשונו בישועתך. ומהר לפנינו

לעבודה באמת והנחילנו יי אלהינו (באהבה ובדבון) **בשמחה**

ובששון (שבת) **מועדי קדשך.** וישמחו בך ישראל מקדשי

ישמך. ברוך אתה יי מקדש (השבת) **ישראל והזמנים:**

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה

דביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון:

ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותתוונה ענינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צורנו

צור חיינו מן ישענו אתה הוא צדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך על חיינו

המסורים בידך ועל נשבותינו הפקודות לך ועל נסיה שפכל יום עמנו ועל

נפלאותיך ומכותיך שפכל עת ערב ובקר וצהרים טוב כי לא כלו בחמית

והמרתם כי לא תבו חסדיך כי מעולם קונו לך:

ועד כלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד :
 וכל החיים יודוך מלך ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל
 שנועתינו ועזרתנו מלך האל המזב : ברוך אתה יי המזב שמך וקך נאה לתודות :
 שים שלום טובה וברכה חיים הן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
 אבינו כלנו באחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
 ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום ומזב יהיה בעיניך לברכנו
 ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום :
 ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום :

אלהי נצור לשוני מרע ושלפתי מרבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר
 לכל תהיה פתח דבי בתורתך. ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל תקומתי והחושבים עלי
 דרעה מהרה חפר עצתם ומקלל מחשבתם : עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה
 למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחלצוני ידידיה הושיעה ימינה וענני יהיו
 לרצון אמרי פי והגיון לבי בפניך יי צורי וגואלי : עשה שדום במרומוי הוא ועשה
 שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך : ושים
 נענדה בנראה כיפי עולם וכשנים קדמוניות : וערכה לוי מנחת והודה וירושלום בימי עולם וכשנים קדמוניות :

הארון

תפלת גשם

פותחין

אדני שפתי הפתח ופי יגיד תהלתך :
 ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
 האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
 אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :

מלך עוזר ומושיע ומגן :

אף ברי אתה שם שר מטר. להעביב
 ולהענין להריק להמטר. מים אבים בם גיא
 לעטר. לבד יועצרו בנשיון שטר. אמונים
 גנון בם שואלי מטר : ברוך אתה יי מגן אברהם :
 אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע :

פירוש ע"מ

אף ברי דר מלך וואס ער איז אקמונה איבער
 דעם רענען הייסט ער אף ברי אמת איז מייטש
 גיציכט דאס הייסט דא אמתיות פון זיין נאמן
 בטייטן און זינע פערזות דען דס ווארט אף איז
 פייטש צאקן און דס ווארט ברי איז מייטש מיט
 נעמקייט דען אז די וועלט איז גיט וזכה בריינגט
 ער דעם רענן מיט צארן וואס דער רענן ניצט
 גאר גיט און אז דיא וועלט איז וזכה צום רענען
 ברענגט ער אים מיט נעמקייט דאס דיא וועלט
 ווערט דורך דעם רענן גשפייט דר דאזער מלך
 מאכט טונקל דיא הימל מיט וואקן און צוא
 לערן די וואס און מאכן רענען צו מאכן קרייט
 דיא ערד מיט פירות דיא רענען נאקען גיט און
 גימאלטן ווערן פאר אונז שטר חוב פון אינגערע וינד
 אמינים בוכות דיא אבות ואלקטו באשיצן ווייערע
 קינדער דיא דא באקען דעם רענן :

יִטְרִית לְפָנַי מִפְּלֹג גִּשְׁם. לְמוֹגַג פְּנֵי גִשְׁן
בְּצֻחוֹת לְשֵׁם. מִים לְאֶדְרֶךְ בְּנִית בְּרִשָּׁם.
לְהַרְגִיעַ בְּרַעְפִּים לְנִפְוֹחֵי גִשְׁם. לְהַחֲיוֹת
מִזְבִּירִים גְּבוּרֹת הַגִּשְׁם: סוּגְרִין הָאֵרוֹן

אֶפִּיק מִעַן מַעֲוֵטָר. בְּיוֹם הַמַּעֲטָר. אֶעְרוֹךְ שׁוֹעַ וְלֹא אֶמְטָר. בְּנִיב
הַמַּפְוֵטָר: בְּקֶץ הַמְנוּטָר. שְׁאוּנֵי הַוּנְטָר. בְּמוֹסְפֵי לַעֲטָר. תַּפְלַת מִטָּר:
גִּילַת פַּעֲמִים. שׁוֹשׁ יוֹם מִיּוֹמִיכ. גֵּל לִי מִשָּׁמַיִם. בְּשׁוֹאֲלֵי בֹ מִים:
דְּלִיתִי שָׁמַיִם. אֲשֶׁר מוֹל שַׁעַר הַמַּיִם. רוֹדֵי יִפְתָּח מִשָּׁמַיִם. בְּשׁוֹפְכֵי לוֹ
לֵב בְּמַיִם: חֲגִיגֵי בַר יָדַיִם. בְּצַע אֲשָׁמַיִם הוֹרְבֵנוּ בְּכַפּוֹר אֲשָׁמַיִם.
וְשׁוֹמֵן מֵה יִשָּׁמַיִם: וְאִמְרֵי רְשׁוּמִים. בְּעֶרְפֶּם גִּרְשָׁמַיִם. וְדִיתִי עִם
שָׁמַיִם. לְהַזְכִּיר גְּבוּרֹת גִּשְׁמִים: זַעַק מִמִּצַּר אֶקְרָא בְּעַת צָר. זֶה יִרְחִיב
לִי בְּצַר שׁוֹעַ אֲשֶׁר לֹא בָצָר: חֹזֶק יָדְךָ לֹא תִקְצַר מִפְּתוּחַ אוֹצָר. חֲמָא
אִם עָצָר. יִפֵּן בְּעַם נַעֲצָר: מַעֲמִים אַחֲבָר חֲיִילִים לְגִבּוֹר. מִפִּי נִתְוָרִים

פירוש ע"ט

סְרִיחִים לִפְנֵי נֶאֱמַר וְאֵל מִסְרִיחֵי נֵיז דַּעַם מִלְאָךְ
צוֹ אוֹם מִיִּזְנֵן דַּעַם רַעְנָן פֿון דיא אוֹבֶרֶשְׁטֶע וואָס
הָם נִי וְעִנִּין אַפּ גִּישְׁיִלֶט גִּוְאֶרְן פֿון די אוֹנֶטֶרֶשְׁטֶע
וואָס בְּשַׁעַת אֵז נֶאֱמַר הָאֵם דיא וועלֶט באַשאַפֶּען
צוֹ מֶאֱכָן צוֹ גִּיין אונ ווייז דיא ערד דַּעַמְקֶאֱלֶט אֵז
וואָס אֵז פֿר דַּרְמַט ווי אֲשָׁמַיִן דו האָסט די וואָס
אֵין דר חוֹדָה אֵן גִּירוֹפֿן אֲדִי. יִם אֵז ווי דִּיין נֶאֱמָן
ווערֶט אֵן גִּירוֹפֿן אֲדִיר צווא מֶאֱכָן רַעְנָן מִיט ווייז
מִרְפִּין צווא דיא קִנְדֶּער פֿון אֶדָם וואָס אֵין ווייז
אֵין אֲרִיין גִּיבְלֶאֱרֵן גִּוְאֶרְן אֲנִישְׁמָה לַעֲבָדֵי צווא
מֶאֱכָען דיא יִשְׂרָאֵל וואָס ווייז דַּעַר מֶאֱנָען דִּיין
גְּבוּרָה וואָס דווא באַווייזֶט מִיט דַּעַם רַעְנָען:

אֶפִּיק מִעַן אֵיךְ וועל אוֹם צִיָּהן גִּיבְעַט דָם נֶאֱמַר
זֶאך דוֹרֶךְ מִיין תַּפְלָה גִּיבְרִינֶט ווערֶען אֵין דַּעַם
גִּיבְרִינֶט מִיין טֶאָן אֲחִידֵי אֵיךְ וועל אֵן רִיכְטִין גִּיבְעַט
פֶּאָר נֶאֱמַר אונ וועל פֿון דֶּאֱנָען גִּיט אַוועק גִּיין אֵן
גִּיבְעַט מִיט דיא רִידֵר וואָס גִּיט אַרום פֿון מִיין
גִּיבְרִינֶט מוֹל בָּקֵץ אֵין דַּעַם יוֹם מוֹב וואָס ער
ווערֶט גִּיהֵט צווא בַּעֲשָׂן אֵין אִים אוֹף רַעְנָן מִיין
אֵין וּמִקְרִיבֵנוּ וְאֵל ווערֶען גִּיהֵט פֿון דִּיר נֶאֱמַר מִיט
מִיין מוֹסָף וועל אֵיךְ קִרְיָנֵן נֶאֱמַר מִיט דַּעַר תַּפְלָה
פֿון רַעְנָן גִּיט בִּי דַּעַם יוֹם מוֹב שְׁמִיט צוויי מֶאֱלֵ
אֵן גִּיבְרִינֶט מִעַן וואָל ויז פֿרייזֶען אֵין דַּעַם טֶאָן
שְׁמִיט עֲצָרָה דַּרְמַט מִעַן ויז פֿרייזֶען מִעַר פֿון אֲלַע
מִעַן אֲנִיבְלַעַק מִיר דיא שְׁמִיטָה פֿון דַּעַם הִימָל אֵין
דַּעַם טֶאָן וֹם אֵיךְ בַּעַט אוֹף וואָסֶר דִּלִּי דיא מִרְיִן

אֲדָרָה. וְלֹא כְמִתְנַבֵּר: יִזְרְוֵי מַה אֲדָרָה. כִּנִּי תִבְהַ כְּעוֹבֵר. יִרְשׁוּנִי
בְּעֶדֶם לְחֶסֶד. כִּי עֵת לַחֲשׂוֹת וְעַת לְדַבֵּר: כְּרוֹעַ בְּרָךְ לְחֶבְרִיךְ. כְּמוֹת
לְחֶדְרִיךְ. כְּוֹן חֵין לְחֶעְרִיךְ. כְּעַד עִם מְעֶרֶךְ: לְחֶבוֹשׁ וּלְהֶאֱרִיךְ. תִּרְבּוֹן
חֹרֵב מִפְּרִיךְ. לְדַבֵּר גְּבוּרֹת אֲאִרִיךְ. כִּי עֵת לְקַצֵּר וְעַת לְהֶאֱרִיךְ:
כְּמִמַּע דְּרִבּוּנֹת. אֲבִינָה תְבוּנֹת. מַעַם בִּינֹת. אֲדָרָה נְכוֹנֹת:
נֶאֱקֹת מְכוֹנֹת. לְחֶמְמִיר גִּיא וּלְבָנוֹת. גִּשְׁמוֹת לְבִזְנוֹת. בְּרָבוֹת
בָּנוֹת: שְׁעִירִים לְחֶרְבִּיב. חֻזִּיִּים לְחֶעֱבִיב. שִׁיחִים לְהֶאֱבִיב. עַד זְמַן
אֲבִיב: עֲדָנִים לְחֶנְפִּיב. מְקִדִּיחַת שְׂבִיב. עֲבִים לְחֶחֲלִיב. לְרוֹוֹת עִם
חֲבִיב: פָּנִים לִי יֵשָׂא. בְּצִגְתִּי פָנִי כְּנִיסָה. פּוֹעֵל בְּעֶשֶׂר נִסָּה. יוֹפּוֹר
לִי לְחֹסֶה: צוֹר רָם וְנִשָּׂא. אֵלֹהֵי עֵין אֵשָׂא. צִבְאִיו לֹא אֲנִיסָה. וְלֹא
בְרוּחַ נִסָּה: קוֹלִי יַעֲרֵב. וְרִנְתִּי לְפָנָיו תִּקְרָב. כְּמִתִּי בְּבִקְרָב. חֲגוֹר
כְּלִי קָרֵב: רִשׁוֹת צִעִיר וְרֵב. אֲטוֹל מָרָם אֲקָרֵב. רַחֵשׁ אֲבִשֵּׁר וַיַּעֲרֵב.
צִדֵּק בְּקָהֵל רֵב: שְׁלִיחַ לְמִסְתוֹפִים. צִיר לְאִסּוּפִים. שְׁבַעַת יָמֵי תַג

פירוש ע"ט

פון די תפלות מיט פוננה טוא איה פא גאט. נאט
ואל שיגן דעם רעגין אויף דר ערד אונ אויף די קארן
פעלדער צו בושן די וויסמע פעלדער דא ערד נאל
באנעצט ווערן מיט די ישראל וס ווערן אן גירופען
רבת בנות שצירס די שמועס רעגין וס וויא זענן
ניש תמיד גוט ואל ער מאכן צו קליינע טראפן ווי
ואלן וין צוא אברקה אויף דעם גראו דא קליינע
וואלן נאל ער מאכן צו דקע וואלן דא בוטר
פרוכטיג צו מאכן ביו אין דר צייט דס ווי וועלן
צייטיג ווערן געזיס די ניסע פירות צו פרוכטיג ער
ואל ווי אפ היטן פר דר היט פון דער וון די וואלן
ואלן מאכען בליינן דא פירות עס חביב צוא מאכין
ועטיגען דאס גיליכטע פאלק ישראל אונ איה ואל
פר נאט צו גיפערן וין אין מיין שמיין פאר דעם
אין ואמונה פון די ישראל די ווערן פון אברקה
ווס ער איז גיפרוכט גווארן מיט צעהן פרוב ואל
ער מיר גינעקן צו דער בארימן מיד צו דס נאט
ווס ער איז הוף אונ דר הוף צו אים הייב איה אויף
מיינע אויגן די ישראל וס ווי זענן זיין חיל טוא איה
ווי צו אים איין ואלן צו מאן תפלה אונ גיט מיט
האפענדיג גמיט קול יעבב מיין קול ואל גיוסט וין
מיין רוב ואל פאר דיר גינעקן איה שטעל מיד אן
גיגורט מיט מיין תפלה אונ ווי אייגער גורט אן פלי
זון צו גיין אין מלכה קענען די ביינע מלאכים ווס
הייסען מלכה גיט רשות איה וועל געמן רשות פון
ינג אונ אלט אייגער איה גינעקן תפלה צוא מאן
מיין תפלה ואל גיוסט וין אונ איה וועל מבשר ניץ
די גרעכטיג פון דעם פיר אין ואמונה פון די

ישראל

אויף בעטן מיט מיר אונעכע רייד וואס וויא זענן
נייט וויא קרייד וועל איה באהעפטן אונ גיט וויא
אייגער ווס שטארקט זיך מיט גיוואלד מתפלל צו
וין וירוי די חכמים האבן מיר גיוויין ווס איה ואל
ביידן פר נאט ווען איה פאר איגער פר דעם ארון
הקודש צו מאן תפלה וין האבן מיר רשות גנעקן
פר ווי מתפלל צו וין דען עס איז אצייט צו שווייגן
פון צו בעטן אויף רעגן ריינו אום ווער אונ אצייט
איז צו ביידן אונ בעטן אויף דעם רעגן אז ווי היינט
גרע דרום קניא איה מיט מיינע קניען פאר נאט
למדיד נאט ואל מיד מאכין מרעטין אויף די הייד
פון דעם לאנד איה בין מבין אן צוא ריכטן מיט
פוננה דא תפלה פאר די ישראל ווס ווי גיבן דאס
שאצונג פון ווער נפש אין דער צדקה אריין לחבוש
ער ואל פלאטשערן אונ היילן דאס דארקייט אונ
מרוקנהייט פון דר ערד וואס צוא ברעקליט דא
פירות דרום וועל איה לאנג ביידן פון דעם פח פון
דעם רעגן דען עס איז אצייט צו בייידן איה קרצין
אונ אצייט איז צו דר ליינגערין אונ דר פון פיר צו
ביידן משה פון די בייד פון די חכמים ווס ווי זענן
גינליקן צו אפלאנצונג אונ אגיוואון איין ווס מען
גיוואנט אברהם אין רעכטין וועג אונ גיוואונן וויא
די לייט צוא גיין אין רעכטן וועג פון דא ראויגע
פרוב איה פאר שטאנד פון דעם פאר שטאנדיגן
פאלק ישראל האב איה גילערינט צוא ביידען אן
גיבלייטע ואל אונ וויא דא חכמים האבען גיוואנט
פריער דארף אפגעשט מוסר וין נאטם שבתים
דר נאל ואל ער בעטן וין בקשה ואל דס גייער

תפרת גשם

אוספים. ונסוך המים האוספים: שמיני מוסיפים. ובו נאספים. שועת מים מחספים. בחין מוספים: תפוצינה עינות מים. ברחובות פלגי מים. תמשכנה בטהרות קלה מים. להתנבר פנחלי מים: הן תזכור לי אתיו נהלים. משוב אחרים. תענני עדי אפרים. בשפכי שיחות צהרים:

אקשמה כסף וקרב להביע בעד מים. אוזם לפי מעט געת בלחלוח מלאכת מים. אחספה מעין מעש מפעל מים. את פני מבין להשמע גבורות מים: בנבחי שמים אצר אסמי מים. בתחתיות ארץ תחביא תהומות מים. בם תחל וכל הוג ארץ ושמים. בם תרקיע הדום וקרה שמים: גם במרם יוצרו פתוכי אש ומים. גמר וכלל כל במשולת מים. גרה אצלז אמן לשעשעו יומים. גנזה פעול אתו עולמות שנים: דרך והשתה שתות במשתית מים. דעת כי כל הושתה משתית מים. דבר העיריה תפתה משליגת אש ומים. דרש ונטע שתול על פלגי מים: הצפין לישרים אמונת יומים. העביר תשע מאות ושבעים וארבעה דורות כבשמה מים. הכין לשבעה בריאות עד לא ארץ ושמים. תשרה בם שכינה קדם דר שמים: ונכון מאז צר בם

פירוש ע"מ

ישלח שלים איה בין איין שלים צו די ווס מרעמן איבר די שוועלן פון ודי שולן אונ צו די ווס ואמלן איין בין איה איין שלים אונ ויי ואמלן ויה איין צו האלמן ויבן טעג סוכות אונ אנפלעקן צו ניסן די ויבן טעג פון סוכות וואסר ביי די קרבנות שמיני דעם אכמן מאג ווען ויי מוסיה אונ אין דעם מאג ואמלן ויי ויה איין צו שרייען אונ צוא מאן תפלה און דעם רענען אנפלעקן ויי אין דער תפלה פון מוסר תפילה דא קוועל וואסר ואלען ווערען אונ נשפרייט ויי ואלין ויה דר ווייטערן אונ ואלן ווערען בעד וואסר דא גינדאנקען פון דעם הארצין ואלען גיצונן ווערען צום מול צוא בעמען און וואסער צוא שטארקן ויה או ווי די טייכן וואסער תמור ל ואלסט מיר געלען דעם וכות פון אברהם וואס ער איז נאכן פון ארם נהרים ויער תפלה זאל ויה גיט אום קערען צוריק תעני ואלסט מיר ענטפערען פון ווערען דא ושראל וואס ווערן אן גרופן און דעם שבת אפרים נשפכי אז איה פאר גים מיין הארץ מיט תפלה ביו צום מומאג :

אקשמה כסף איה ווער צירין מינע גינדאנקען צו רייזן אונ תפלה צו מאן פון ווערען וואסר דר מיט ווער איה אביסל גידענקן אונ אן ריבן צוא בידן פון די פארקמייט פון דר מלאכה ווי דא טעלט איה בשאפען גינארן מיט וואסר איה ווער אנפלעקן אנלינגס פון דא ווערק פון 'אשה מי קראשית ווס עס איז געווען דורך וואסר פר נאט דער דא איז פאר שטענדיג צוא מאכן הערן דא שטארקייט פון וואסר שמים אין דר הוף פון דא היסל האט ער איין גינאמילט אונזרות וואסר אונ

יחסו שמים. ובסמוי על רוח מרחפת על פני המים. וכצר מעשה בראשית ומדר בשעלו מים. ויעדו בין חשרת מים לחשפת מים: ומן לו לעמוס גבותם מלאות עינים. ויו מספר רובע פנים חמשים ואש וקארים. וזעות ממשא ורועשות מקולות מים. ונודים אתם ברוב ואופן וגלגל מים: חיל שרפי מעל גותם פתרשיו מים. חקוקים ונשערים באורד עמקי מים. חצים ברית אש וחצים רצירת מים. חוצים תת מחיצה בין אש ובין מים: מסים ומעופפים בכנפי אש ומים. מובלים בנהר נגיד בנהלי מים. טבס אוצרות שלג ואש וברד ומים. טמונים למערת המה דלמונת מים: יום ואצר לחיים פלג מלא מים. יעץ לפלג מנו לפלגות מים. יה פכמ בכר פועל פי אין תיות בלי מים. ישר תת מתנת חנם לעולם מים: כפץ תת מאז ישוב דת למים. כל להשקות גשי מתחתיות מים. כשר בבבלי זרוע פי יחסו מים. כון ושכ לשוקקה מאוצר שמים: למעל דרקי עש בברכת מים. דנמות עליה כפה מועת בחמת מים. להטיה ממנה מברע נמפי מים. להחיד מחדד כמה בלי ערוב מים: מראה הקשת פעשעית במים. מנו כל יבנו כח מודר מים. מראה כל מראה ומראה במראית מים. מודעת לגוא אות ברית בלי מובעת מים: נוצץ כרק בבחל להבריק במחת מים. נוהם

פירוש ע"ט

וואסר צוא געבין לעבין אוף דר וועלט נאט מוט ויה באראטין אז די וואלקן טוען ויה אז געבן אין ים גואלצענע וואסער מוט ער אפ טיילן ווסע וואסער פון דעם הימל אז דיא וואסער זאל אוף ויס ווערן אז נאט הט גועהן אז אלע באשעפעניש קאנן גיט לעבין אן וואסער אז אים וואול גפעלן ער זאל געבן וואסער אום ויסט אוף דר וועלט. קען אז נאט הט גואנט בשעת בראת שמים וארץ אז די וואסער זאל וך איין וואלקן אוף איין ארט און זאלען גיט פאר פלייצן דיא וועלט איז גוואלן ויין דעה דיא אוינטערשטע וואסער זאלען מאכן אן שרינקען דיא ערד אז נאט הט גועהן אז די לייט פון דר וועלט רובן אוועק די קוואלן פון וואסער וועט דיא וועלט חרוב ווערן הט נאט גויר גווען אז דיא ערד זאל שרינקן רעגין וואסער וועלן ויין מוויין נאט בעטקן למעל גרוע איבר דעם הימל האט ער גמאכט און ווי אטיף וואסער די הימל האט ער גוועלט איבר דר ערד פון די וואסער מוט זיא שוויצן צוא מאכן מדיפין פון איר דס מערונג פון מראלן וואסער דר רעגין גייט פון הימל צוא דר ערד און עס מיינט ויה גיט צו נוף איין מראשין מים דעם אנדערין. מראה הקשת דער גישמאלט פון דעם רעגין בויגן איז אזוי אזוי אנלאז מוט וואסער אז מען שטעלט אוף דער וין האט זיא פיל פארברן פון דעם רעגין בויגן קען מען פיר שמיין נאטס גבורה ווס ער הט מייט ויין מריט גימאכטן די וואסער דר רעגין בויגן הט עטליכע גשמאלטן און ויין גשמאלט איז ווי וואסער דאס איז איין צייט אז עס זאל קיין מובל גיט ויין

ער אן גברייט פון לאנג אן אונט אים איין נאמן געבין הימל און האט אים גברונד פעסט אוף דעם ווינט ווס הט גשוועכט איבר דעם וואסער און אז ער הט באשאפן די מעשה בראשית און האט אים גמאכטן מיט ויין מריט דיא וואסער האט ער דעם כסא הכבוד גשטעלט צווישן די אוברשטע וואסער און צווישן דיא אוינטערשטע. ווס אז נאט הט אן גברייט די חיות הקודש זאלן מראשין דעם כסא הכבוד און ווער נוף אזי פול מיט אויגן דס גשמאלט פון די פיר חיות. חמשים ואש זאל פון אויך פליגל איז צווייא הונדירט נעקס און פופציג ויין שוויצן מחמת פחד פאר נאט און שטורמן נאך מער אז דיא שטורם פון וואסער ויין נעגין בהעפט מיט די חיות מלאכים ווס וי הייסקן כרוכים און אופנים און גלגלים פון וואסער ברענענדיגע מלאכים פון אוברן ווער לייב איז גרום וויא דער ים פרשיו ויער שיעור ווערט גשטעלט אין דר לענג ווי די טיפענש פון וואסער האלב נעגין וי פיגער און האלב נעגין ויא וואסער נאט האט אפ גשייט דיא צדיקים חנניה מישאל ועזריה פון פיגער און יונה פון וואסער. כסים ויטעניס ויין פליהן און שוועבן מיט פליגל פון כיייר און וואסער ויין מובלין ויה אין אפיגערדיגן טיף אזוי ווי אין וואסער ער הט אן גברייט אוצרות פון עגרי אן פיגער און האגל און וואסער ער הט זיי באהאטן צו שטראפן מיט שטורכרדיגן צארין די רשעים אין גיהנום. דא וואס ער הט גימאכט און הט גימאכט אוף דעם הימל איין אוצר פון ווסע

ברעש וקול גלגל רעם כרעים על המים. נשיאים ורוח מקרימים למים. נראים כעולים ממים ונשבים אל המים: שם משקל לרוח בו דפלים מים. סוס דפי כל ארץ מה להגריד מים. ספק ומד במדה תבן מדת מים. סדר לשבט לארץ להסד להמציא מים: עב וחזיו ונשיא ואד וענן מים. ערך בם שאת משא מעמו מים. עפים ודאים על פני רקיע השמים. עומדים צדורים עד ירשו להריק מים: פחד שעירים משתערים בהרעיופם מים. פותחים פיהם כנוס כנר שתית מים. פורחים להמתיק בשחק תמלוחת מים. פונים שוב ללכת אל מקום המים: צבאות דביבים המרביבים מים. צומחים בערבים על יבלי מים. ציה ממוגנים בנחת זלת מים. צהיון חרבון קוץ להשביע שובע מים: קו מבדל אשר הבדל למים. קצבם תלם באומר להפרות מטר מים. קול צנורות פי וחייו מהם מים. קולות יתנו תהומות שעות לצמאון מים: רועשים ומרעישים קול מקולות מים. רוגשים ונשיאים קול לאדיר קולו על המים. רנן מרעמים למרעים על רוב מים. רדתם כל ישרו שיר למדד מים: שבה פנוי שם בנה בשם מים. שתף בשם אדיר אדירים למים. שת מעטה לבושו במחזה שליגית מים. שנה קול הודו בקול רבוי מים: תבן וכל ומד וגור וכלה מים. תת לכל גיא וגיא מעין לשתות מים: חט תרגל מעדן נהר יובל מים. תבן להפרד לרבנע ראשי מים:

תכנס

פירוש עיט

אוף דר וועלט. נוצן דער מוט מאכן גיף לייקען דעם בליץ צוא דא וואס גרוסקען רעגין ער מוט לשמוקעמן און דונקען אז רעגין גייט וואלקען און פרייטן פערדען ניד פו דעם רעגין גייט ווערן אן גייען וויא ווי גייען אוף פון דעם ים און דר נאך גייען וויא צוריק צום וואסער. שם מ'שקל גאט האט גמאגלין דעם ווינט ער זאל קאנען טראגן דעם וואלקען וועלדיג דא וואסער גאט האט גצייכענט איינליכעם לשמיקל ערד וויפיל רעגין זיא דארף קאבן ער מעקט מיט אמאם דעם רעגן אמאל בריינגט גאט דעם רעגין פון גאר דר מדינה וועגן און אמאל פון איין שטח וועגן און אמאל פון איין מענטשין וועגן. קד וחזיו דער וואלקין האט פינף געקען ער הט אן גריכט דעם וואלקין ער זאל קאנען טראגן די משא פון דעם וואסער ווי פליהן אוף דעם הימל ווי שטייגען בהעפט פון גאט גיט וויא רשות צי ואלן אום ליידיגן דא וואסער. פחד שעירים נאר די וועלט מוט זיך שרעקן פאר דא ווינטן בשעת רעגין די וואלקין בהעפטן זיך און עפענען אמול ווי איין לאנד און טרינקן זיך אן איין ים גיאלציגע מאסער ווי פליהן צום הימל וום מאכן די גיאלציגע וואסער נאך דעם רעגין טענען ווי זיך נידר קערן צו גיין אינעם ארין. צבאות דביבים די שפריי רעגין וום גייען ווי מאכן שפראצן אלע פירות ווי איין ווערבי ביי וואסער דר רעגין מוט ווייך מאכן דא ערד דא דער פון וואסער זאל גיי דער רעגין נאט אין דער וועלט:

תכנס

פיוסד ע"פ תשר"ק ובראשי חתרות השניות חתום איעזר ברבי קמיר מקריה ספר

תבנם לארץ וחוצות לחצות מים. אמן לך אחד ואחד מה יתנו
מים: שקל לראש עפרות תכל לך פלגי מים: למטר השמים תשתה
מים רצות לה שרם פירית מים עמוק ותדול גלוי וחבוי פאחת שתות
מים: קרח וכפור ושלג וזול מים. זמנו לה לשוקקה בכל מיני מים צופה
בה עין להתמידה במים. ראשית ועד אחרית דרושה רוות מים. פשע
אם העצם ונגזר (עדי) עצירת מים. בתתן ופלד יפתו מרגע נמפי מים:
עין ישאו לרוב בעזרם שמים: ישנים היות במצע והוא מספיק כמו
מים: שיח מהיום נעצרים להזכיר בשוחם מים: רוגשים בסוף שבועה
לציין במוסף מים. נסוד מנסכים שרשת לוג מים. בס ערוך בסדר
שלשת רביעות מים: ממעל להרביע זכרות רבע מים: יעד בכפל
מתחת פרית נקבות מים. לופתח ארץ ויפרו ישע מטר מים. קוראים
זה לזה עד ישיקו מים למים. (פי) פאשר ירד הגשם והשלג מן השמים:
לצמאון ישעוהו עינות ותהומות מים: יחד דגת וקשקשת הגדלים
בהמון מים: יתאוו לרדתו גמות מנו מעט מים. מרוחי שחין וכאב
וחולי מעים. רוגעים ומתרוהים באווי קרת מים: חיי כל גשי מסרת
במזלות שמים. ממוגים עד כל ארץ איך לפרנסה מים זבת חלב ודבש

פירוש ע"ט

הקנס לארץ נאמ הט אן גבריט די וואסר צו
מיינען קיין ארץ ישראל און קיין חוץ לארץ עד
האט גווערקט אימליקן וואלקן ווי פיל וואסר ער
זאל געבן שקל ער הט אפ גוואונען צו ארץ ישראל
זאל גיין באוונדערע וואסר ויא טוט מרינגן וואסר
פון דעם הימל רמת דיא רענען ווס גיען אין ארץ
ישראל איז פון שרם וועגן אינע פירות זאלן ווס
ניין די ינדערניע און די הוכע און די אפענע און
די פר בארנענע עקער מרינגן אלע גלייך וואסר
קבא איז און שנייא און אלע רינדעניע וואסר דס
איז אן גבריט פון ארץ ישראל וועגן ויא זאל האבן
פון אלע מינים וואסער צופה בה נאט קוקט תמיד
אוף ארץ ישראל צו געבן צו איר וואסר פון אנהייב
יאהר ביז סוף יאהר פארשט ויא נאט און מאכט
זיא וואט מיט וואסר פשע ווען די עמדות זענן גוטם
איין צוא האלטען דעם רעגן מיט ווייטער תפלות
מוען ויי נאט איבר בעטן עס זאל גיט גמינעקט
ווערן דר רעגן גיט וישא מיט ווייטער תפלות ווס ויי
הייבן אוף ווייטער אונן צו נאט מוען ויא אים דר
הייבן די ישראל שלאפן אוף ווייטער בעט און ער
גיט ויי רעגן שים ממים אין דר תפלה פון שמיני
עצרת מוען ויא דר מאגן און בעטן רעגן ויא
שמוקטן מיט נבעט נאך דיא וועגן מען סוכות אז

תפלת גשם

אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם. קִדְשָׁתָא אֱלֹהֵיהּ כְּשִׁמְךָ לְמוֹגֵגָה מַיִם. וְאַתָּה בִּידֶךָ תַּתַּח
מִפְתַּח מַטֵּר מַיִם: רְשׁוּת אֵין לְהִנָּתֵן בְּלַעֲדֶיךָ לַפְתּוֹחַ אוֹצְרוֹת מַיִם: הֶקֶם
דְּכִרְךָ הַטּוֹב תַּת בְּשַׁפְעַ מַיִם: יַחַד דְּרַצּוֹן לְגִדְבַּ לְמוֹתֵר דְּהִנִּיף מַיִם. וְיִ
אַרְבָּעִים כְּאוֹ מִשְׁעָר מְקוֹה מַיִם תְּמִימִיָּה אֵיךְ בּוֹ יִטְהַר אִם אֵין בּוֹ
שְׂעוּר מַיִם. גְּשָׁמִים שְׂבָעָה מִשְׁבָּעָה רְקִיעֵי מַיִם שְׂבַע אֲרָצוֹת שְׂבַע
וְשִׁבְעַת עֲמוּדֵי מַיִם: בְּצוּר חֲוָגִים שְׂבָעָה וְנַעֲצָרִים עֲדֵי מַיִם. פְּרוּקִם
קָשׁוּב בְּשִׁפְכֶם דָּךְ לֵב בְּמַיִם: חַוּ אֲרוֹן תְּשֻׁקֶיפָה מִמַּעַן קִדְשָׁךְ מִן
הַשָּׁמַיִם רַעֲדָה לְנַחַל בְּרִבְרִי כְּעַל מְבוּעֵי מַיִם:

מיוסד פ"ס א"ב מרובע. אלא שהקדים בראש כל אות בראשן תיבה אחת מפסוק ופתח ה' דך וגו':
ולאות השני הקדים תיבת מים: ולאות השלישי תיבה אחת מפסוק כי כאשר ירד וגו'. (ישעיה נט):
ולאות הרביעי תיבת מים. וע"ד זה הלך ולכו הסורוסים כלם

יפתח אֶרֶץ רִישָׁע. לְשַׁבּוֹר מִמֶּה רִשָּׁע. מַיִם
אִם בָּזְבוּ בְּפִשָּׁע. זְכוּר נָם יִקַּח נָא מַעַט מַיִם וְתִישָׁע: מַיִם
אֲרָבוֹת שְׁמֵי עֶרְץ. עַד אָבִיב יִפְתָּחוּ בְּלִי פֶרֶץ. מַיִם
אֵד לְהַעֲלוֹת בְּמֶרְץ. מָרִם יִהְיֶה בְּאַרְצִי:

יהיה בִּידֵי מִפְתָּח: וּזְלָתוֹ בְּלִי יִפְתָּח. מַיִם
בְּצוּל יִרְתִּית. חֲגוּר בְּנֵי עֲקוּד לְפִתָּח: פֶּאֶשֶׁר
בְּיָתֵן וְשִׁפְךָ לֵב בְּמַיִם. יִחְיוּ מְלָאִי מִיּוֹמִים. מַיִם
בְּאֵר הַפֶּר פְּעָמִים. קָוֹל תַּתּוֹ חֲמוֹן מַיִם בְּשָׁמַיִם:

פירוש ע"מ

פון טייכן וואסער האקט דו זיא גהייליגט צו דיין
הייליגן נאמן און דוא טוקסט פון דיין האנט אלליין
מיין מאכן מיט רעגן איר ערד וואס בידך און דוא
נאט אין דיין האנט איז דר שליסל פון רעגן און
האקט אים גיט מוסר גווען צו קיין שום ממונה
מיין דאס קיין רשות גיט צוא געבן אן דיר צוא
עפיגן פון רעגן דאס דערד בעטן מיר דיר נאט אז
דו וואקסט געבן פיר רעגן אין דר צייט אז נאט
געט רעגן און ברכה און דר וועלט זעגן די לייט
שלוס און איינס איינער מיט דעם אנדערן די אנדערס
דער שיעור פון אקקונה איז פערציג מאס אז חס
ושראף קיין רעגן וועט גיט זיין ווי וועלן ויה דיינע
שראף וואס זענען נאנץ אין דיין דינקסט טאכטן
גשמים מאך רעגנען פון די ויבן הימלן מאך וואס די
העלט נוס זיא איז גמיינט און ויבן העלן און
שמיים און ויבן ויילן און די אפ גרויזן בצור חוגים
די האבן יום טוב ויבן מען סוכות און טוען גיט
קיין מלאכה און מאכן שמיני עצרת און בעטען
און רעגן וייער געט וואקסט דו פון געטן אז ווי
פון גיטן פון דיר וייער הארץ ווי וואסער און השקפה
נאט זאל קוקן פון זיין הייליגן וואונגן דיינע

ישראל וואקסט דו פירן און מאכן רעגן וויא און
קנואלן פון וואסער נוס לייט האבן הנאה:
יפתח אמן לישע נאט זאל עפיגן די ערד זאל
מקבל זיין דעם רעגן וועט זיין איין ושוועה און דר
וועלט וועט צו בראכן ווערן דס שטארקייט פון די
רשעים וואס וואקען איין תבואה און האקטן און
אקקונה און דר רעגן טוט זיך פון מיידן איבן דר
זינד בעטן מיר דיר וואקסט געגען און העלף פון
וועגן דעם זכות פון אברהם וואס ער האט געזאגט צו
דיא מלאכים זיין וואלן געטן אביסל וואסער די ארבות
דס די פערצער פון דעם שטארקן הימל וואלן זיין
אפן ביי ראש חודש ניסן די פירות וואלן צייט
ווערן דער וואקסן זאל גיך ברענגן דעם רעגן
איינער דיא פירות שפראצן ארום ה' בידו מפתח ביי
נאט איז דר שליסל פון רעגן אן אים וועט גיט
גיטעט און דיא טיפע טייכען ווערן ווארעם איז
אסיבן פון רעגן זיין אום די ישראל אין דעם זכות
פון יצחק וואס ער איז גיבנערען גווען אויף דעם
מזבח כאשר בית וויא ער איז גיברוכט גיווארן און
הט זיך גילאזט קולן און זיין הארץ איז פון נאט
גיווארן ווי וואסער אין זיין זכות וואלן זיין אום גלייכע

מים
זוהרע
מים

מים
והחם

מים

מים
לאוכל

הון מים

ר ננות בישבי. הרביתי לך דהקשיבי.
ר זה דהשאיבי. בזכר ענית תשבי.
ר אה שית נדכו. פנדי רובץ דהשדכו.
ר בה כנחר דכו. פקדרו עד פה ועד פה.
ר שעה גיב שפתי. המזכירים מאימתי.
ר שוקק עמותי. בזכר ענית בן אמת.
ר שמן ודשן דרשם. גדלי שבט יצהצח בלשם.
ר שפע דנפוחי גשם. וימלאו העבים גשם.
ר ת לזה מלפתוח כל סגור. לענות מצפצפים בעגור.
ר ת ריק לכל מגור. בזכר ענית גור ואגור.
ר ת לזה לך עינים. לאדרו וליהדנו ממגד שמים.
ר תן דהחיות במיזמים. ארץ נחלי מים.

רבים

ואתה

לא

ו כול אדר דנים

הארון

אלהינו ואלהי אבותינו:

פותחין

זכור אב נמשך אחריך במים. ברכתו בעין
שתול על פלגי מים. גננתו הצלתו מאש וממים.
דרשתו בזרעו על כל מים:

פירוש ע"ט
גם די ישראלי ואין זיה גיט דר שרעקין גיב רעגן
אין ויין צייט רבים רגנות איה האב פיל תפלות גטאן
מיט ושוב חרעת צו דיר פרי דו ואלקס מקבל ויין
מיין תפלה מאה מיה ואם מיט וואסער אין דעם
זכות פון אליהו הנביא ווס דו האסט אים גענוממען
אין הר הנקרא יזרעל פאר דעם דס געט מיט
דעם צו קראכין הארץ פון דעם ווס וייעם תבואה
אלקס אים שטימן מיט פרייליכקייט ווי אציקעלע.
פיל וואסער גיב צו אונז אוי ווי דו האסט צו געהערט
די תפלה פון אליהו ווס ער הט ויה איין גבולין צו
גד עדר אונ דר היסל איין גווארן וואלקנדיג פון
אין עק צום אנדערן וואה שעה אונ דו גאט פאר דעם
דס געט פון מיין מול וואס מיר דר מאגן גשם
אוי דר צייט מאה אן מרינקן וואסער. דיא ישראלי
ווס זענן בהעפם איינר צום אנדערן איין דעם זכות
פון יונה הנביא ווס דו האסט אים גענוממען אין
בנה פון דעם פיש וועס שפן אונ ואלקס אן שרייבן
אין פעט יאהר מיט דעם מול פון דלי וואס אין
שכט איין זאל ער מאכען לייכטען דיא ערד וויא
אקריסטאל ואלקס מערין וואסער צו אלע בשעפענש
ווס האבן אין זיך אנשמה אונ זיי זאלן דר פילט
זענען די וואלקן מיט רעגין לא תלה דו בדארפסט

גוט זייען בייא קיין בארעפענש דעם שרייס צו
עפענן דעם אוצר פון רעגין אונ אלע פאר שראקענע
זאכן אונ קיין קען דיר גיט ווערן צו הערן דיא
תפלה ווס די ישראלי זאגן מיט איין קול אזו וויא
דער פוגל וואס הייסט עגור גיב רעגין אוף אלע
ערטער וויא ישראלי וואגן אין זכות פון דוד המלך
אונ ויין ווערן שלמה ווס ער הט איין גיואמילט אלע
חכמות לאגל די ישראלי האפן צו דיר דו ואלקס
זיי געבן פרינסה צו שטארקן אונ צו מערן וויא וויא
פיש דוד המלך ווס רעגן פון היסל גיב רעגן ווי דוד
האסט געגעבן אז דר ערשטער אונ דר אנדערער בית
המקדש איין געשטאנן צו גענומען ארץ ישראלי ווס
איין גענומען פון גאט מיט מייכען וואסער.
אלהינו ואלהי אבותינו אונזער גאט אונ גאט פון
אונזערע עלטערן:
זכור אב גידענק דעם זכות פון אברהם וואס
ער הט זיך גיצונן נאה דיר ווי וואסער דוד האסט
אים גענומען אזו וויא אבוס ווס וואסער ביי איין
מייך דוד האסט אים מציל געווען פון פייגער אונ
וואסער דוד האסט אים גפארשט אונ גפרוכט אז
דוד האסט אים גיטיסן גיין קיין ארץ ישראלי איין
גווארן גרוס הונגער איין ביי אים פארט גלייך גווע

זְכוֹר הַנוֹלָד בְּבִשּׁוּרֵי יְקוֹחַ נֶאֱמַעַט מַיִם. וְשִׁחַתָּ
לְהוֹרוֹ לְעִשְׁתּוֹ לְשִׁפּוֹךְ דָּמוֹ בַּמַּיִם. וְהָרַגְםָּ הוּא
לְשִׁפּוֹךְ לֵב בַּמַּיִם. חָפֵר וּמֵצֵא בְּאֵרוֹת מַיִם :

קהל בְּצִדְקוֹ חוֹן חֲשֵׁבֶת מַיִם :

זְכוֹר טָעַן מִקְלּוֹ וְעֵבֶר יִרְדֵּן מַיִם. יַחַד לֵב וְגִל
אֶבֶן מִפִּי בְּאֵר מַיִם. בְּנֶאֱבֶכְךָ לוֹ שֶׁר בְּלוֹל מֵאֵשׁ
וּבַמַּיִם. לִכְן הִבְטַחְתָּ הָיִוֹת עֲמוֹ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם :

קהל בְּעִבּוּרוֹ אֵל תִּמְנַע מַיִם :

זְכוֹר מִשּׁוֵי בְּתִיבַת גּוֹמָא מִן הַמַּיִם. נָמוּ דָּלָה
דָּלָה וְהִשְׁקָה צֶאֱן מַיִם. סְגוּלָּיְךָ עֵת צָמְאוֹ לַמַּיִם.
עַל הַסֵּלַע הָךְ וַיֵּצֵאוּ מַיִם :

קהל בְּצִדְקוֹ חוֹן חֲשֵׁבֶת מַיִם :

זְכוֹר פְּקִיד שְׁתוֹת טוֹבֵל חֲמִשׁ טְבִילוֹת
בַּמַּיִם. צוּעָה וּמִרְחִיץ כַּפָּיו בְּקִדּוּשׁ מַיִם. קוֹרֵא
וּמְזֶה טְהֵרַת מַיִם. רוֹחֵק מֵעַם פֶּחֹז בַּמַּיִם :

קהל בְּעִבּוּרוֹ אֵל תִּמְנַע מַיִם :

פירוש ע"מ

אֵל וְאֵסֶר דְּרוֹם הָאֶסְטוֹ אִים פֶּאָר וַיִּכְעַרְם צוֹא
וַיִּין מִיֵּט אִים אִין פִּיֵּיֶר אֹנֵן אִין וְאֶסֶר אִין נִין
זְכוֹת וְאֶלְסֵטוֹ נִיט פֶּאָר מִיֵּדֵן וְאֶסֶר :

זְכוֹר פִּשְׁי גִדְעֵנֵךְ דְּעַם זְכוֹת פִּון מִשָּׁה רַבִּינוּ
וּסֵם עַר אִין גִּלְעָד אִין מִאֶסְטֵן פִּון פִּימְסֵן הָאֶלֶץ אֹנֵן
בְּתִיבַת בַּת פֶּרְעָה הָאֵם אִים אֶרוֹם גִּצּוֹנֵן פִּון דְּעַם
וְאֶסֶר דִּיא טַעֲכֶסֶר פִּון יִתְרוֹ הָאֶבֶן גִּזְאֵט עַר הָאֵם
אֹנֵן אִין גִּשְׁעֶפֶט אֹנֵן הָאֵם אִין גִּשְׁרֵנֵךְ דִּיא שְׁאֵר
מִיֵּט וְאֶסֶר דִּינֵעַ גִּלְבִּשְׁתָּ יִשְׂרָאֵל אִין דְּעַר צִיִּישׁ
דֵּם נִין וְנִין דְּאֶרְשִׁימִין גִּזּוֹנֵן צוֹא וְאֶסֶר הָאֵם עַר
גִּשְׁלֵאֵן אֹפֶן דְּעַם שְׁמִיִן אִין אֶרוֹם גִּזְאֵט וְאֶסֶר
מִיֵּט נִין גִּדְעֵמִיקִיִּים וְאֶלְסֵט דִּיא דְּעַר בְּאֶלְסֵן
דִּיא יִשְׂרָאֵל מִיֵּט כְּעִרְוֵנֵךְ פִּון וְאֶסֶר :

זְכוֹר פִּקִּיד גִּדְעֵנֵךְ דְּעַם זְכוֹת פִּון אֶתְרֵן הַבִּתָּן
וּסֵם עַר הָאֵם גִּזְאֵט צוֹ שְׁאֵפֵן אִיפֶר דְּעַם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
אֹם יוֹם כְּפֹרֵר הָאֵם עַר זִיָּה גִמְבִּרְתָּ פִינֶף מֵאֵל אִין
וְאֶסֶר עַר מוֹט אֶפֶן אֶלֶץ וַיִּגְדֵּן אֹן עַר מוֹט זִיָּה וְאֶסֶר
אִין דִּי הִילִינֵעַ וְאֶסֶר עַר מוֹט לִיֵּעֵנֵךְ דְּעַם סִדֵּר פִּון

דְּעַם

וַיִּיא עַר הָאֵם גִּזְאֵט בִּי דְּעַם וְאֶסֶרֶנֶן וַיִּין זְכוֹת
וְאֶלְסֵטוֹ נִיט פֶּאָר מִיֵּדֵן וְאֶסֶר :

זְכוֹר מִטְלֵד גִּדְעֵנֵךְ דְּעַם זְכוֹת פִּון יִצְחָק וְאֶם
עַר אִין גִּזְאֵרֵן גִּזְאֵרֵן אִין דֵּר בְּשׁוּרָה אֹן אֶבֶרְהֵם
הָאֵם גִּזְאֵרֵסִין גִּזְאֵרֵסִין דִּיא מִלְּאֵכִים אֶבֶרִיסִי וְאֶסֶר
אֹנֵן דִּיא הָאֵסֶט גִּזְאֵט צוֹ אֶבֶרְהֵם וַיִּין פֶּאָר עַר
זֶאֶל אִים קוֹלֵעַן אֹנֵן זֶאֶל פֶּאָר נִיִּסִין וַיִּין בְּלוֹט וַיִּיא
וְאֶסֶר עַר אִין אֹפֶן גִּזְאֵרֵסִין גִּזְאֵרֵסִין צוֹ פֶּר נִיִּסִין וַיִּין
הָאֶלֶץ אִין דֵּר הַפֶּלֶה וַיִּיא וְאֶסֶר עַר הָאֵם גִּזְאֵרֵסִין אֹנֵן
הָאֵם גִּזְאֵרֵסִין בְּרִנֵּעַן מִיֵּט וְאֶסֶר מִיֵּט וַיִּין
גִּדְעֵמִיקִיִּים וְאֶלְסֵטוֹ דְּעַר בְּאֶלְסֵן דִּיא יִשְׂרָאֵל
מִיֵּט כְּעִרְוֵנֵךְ פִּון וְאֶסֶר :

זְכוֹר מִטְלֵד גִּדְעֵנֵךְ דְּעַם זְכוֹת פִּון יִצְחָק וּסֵם
עַר הָאֵם גִּזְאֵרֵסִין דְּעַם שְׁמִעֵקִין אֹנֵן אִין אִיפֶר
גִּזְאֵרֵסִין דְּעַם יִרְדֵּן וְאֶסֶר עַר הָאֵם גִּזְאֵרֵסִין דְּאֶם
הָאֶלֶץ צוֹ גִּזְאֵט אֹנֵן הָאֵם אֶפֶן גִּזְאֵט דְּעַם שְׁמִיִן פִּון
בְּרִנֵּעַן וְאֶסֶר גִּזְאֵט אֹן עַר הָאֵם זִיָּה גִזְאֵט יִלְט
בִּיֵּט דְּעַם מִלְּאֵךְ וּסֵם אִין אֹם גִּזְאֵט פִּון פִּיֵּיֶר

זכור שנים עשר שבטים. שהעברת בגורת
מים. שהמתקת לנו מירות מים. תולדותם
נשפך דמם עליך במים. תפן כי נפישנו אפפו מים:

קהל בצדקם חון בשבת מים:

שאתה הוא יי אלהינו משיב הרוח ומוריד הגשם:
לברכה ולא לקללה: אמן לחיים ולא למות: אמן
לשובע ולא לדיון: אמן

בגורן הארון

מכלל חיים בחד מניה מתים ברחמים רבים סומך נפלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר: מי כמזה פעל גבורות ומי דומה
לך מלך במית ובחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי מניה מתים:

בחר יתנו לך יי אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי משה. יחד בלם קדשה לך
ישלש בדרך האמור על יד גביא וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל
כל הארץ כבודו: כבודו מלא עולם משתחויו שואלים זה לזה איה מקום כבודו להעריצו לעמקם
משבחים ואומרים: קהל ברוך כבוד יי במקומו: במקומו הוא יפן ברחמי לעמו ויחון עם המיתרים
שמו ערב ובקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים: שמע ישראל יי אלהינו יי אחר:
הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו. והוא יושענו ויגאלנו שנית וישמענו ברחמי שנית
לעיני כל חי לאמר. הן נאלתי אתכם אתרית פראשית להיות לכם לאלהים. אני יי אלהיכם:
חון אדיר אדירנו יי אדירנו מה אדיר שמך בכל הארץ. והיה יי קמך על כל הארץ ביום ההוא יהיה
יי אחר ושמו אחר: ובדברי קדשה כתוב לאמר: ימלך יי לעולם אלהיו ציון לדור ודור תלדנה:
חון לדור ודור נגיד גדלה ולגצח נצחים קדושתך בקדוש. ושכחה אלהינו מפניו לא נמוש דעולם
נער. כי אל בלך גדול וקדוש אתה. ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מלפנו לעבודתך.
ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה (לשבת) שבתות למנוחה ומועדים

פירוש ע"מ

דעם שפרענונו את מות שפרענונו אום יום פפור
מיט דעם קם ער גרייניקט די ישראל ויי אלקה
וואס ער איז ווארן אפ גישייד ויבין מען פריער
פון די ישראל וום ויא איילען ווי וואס אין גיין
זכות ואלקט דא ניש פאר מידען וואסער:

זכור שנים עשר גידענק דעם זכות פון דיא
צוועלף שבטים לאם דא האסט ויא דורך גפרים
צווישן צו שפאצאענע וואס נוס דו האסט גמאכט
זיס צוא ויא די ביטערע וואס ווערע קינדערס
בדומ איז פיר נאכן גווארן פון דיטעט וועגן אין
דורך בית המקדש אזוי ווי וואס ואלקט דיא דרך

מוסף רשמיני עצרת

לשמיחה חגים וזמנים לששון את יום (לשבת השבת הזה ואת יום
שמיני עצרת החג הזה. וכן שמחתנו (באהבה) מקרא
כדש זכר ליציאת מצרים:

ומפני המאנינו גלינו מארצנו ונתרתקנו מעל אדמתנו ואין אנחנו
כולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך. וקעשות חובותינו בבית
החיתך בבית הגדול ותקדוש שנקרא שמך עליו מפני חיד שגשתלחת
מקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן
שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מחד
ותגדל כבודו: אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מחדה. וחופע
והנשא עלינו לעיני כד חי. וקרב פוורנו מבין תגוים ונפוצותינו כנס
מירכתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה וירושלים בית מקדשך
בשמיחה עולם. ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים
בחדרם ומוספים פהלכתם: ואת מוסף לשבת מוספי יום השבת הזה ויום שמיני
עצרת חג הזה: נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. כמו
שכתבת עלינו בתורתך. על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמידים ושני עשרונים סוקת מנחה גדולה בשקן
ונסכו עלות שבת בשבתו על עלות הקמיר (נסקה: ויהי קרבן שבת וקרבן היום כאמור) 4

ביום השמיני עצרת והיה לכם צבא מלאכת עבודה לא

תעשו: והקרבתם עולה אשה ריח ניחוח ליי. פר

אחד אייל אחד כבשים בני שנה שבעה תמידים:

ומנחתם ונספיהם כמדינך. שלשה עשרונים לפר. ושני עשרונים לאיל. ועשרון לכבש
יין כנסו. ושעיר לכפר. ושני תמידים פהלכתם:

לשבת ושמיחה שומרי שבת וקדאי עונג עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ותענונו
ממנה ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. וקר למעשה כראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו (בשבת רצה במנוחתינו) מקדך רחמן רחם עלינו
טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך. בגלל אבות
שעשו רצונך. פני ברתך בבתחלה וכוונן מקדשך עד מכונו. והראנו
בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ודוים לשירם
ידומים. והשב ישראל לגויהם. ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך
בשרש פעמי רגלינו. בפתוב בתורתך שרש פעמים בשנה יראה כל
זכורך את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר פתג המצות ובחג
השבועות ובחג הקצות ולא יראה את פני יי ריקם. איש כמתנת ידו
בברכת יי אלהיך אשר נתן לך:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
לשמחה ולששון כאשר רצית ואמרת לברכנו לשבת (אלהינו נא) 5

אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתה
 שבענו מטובה. ושלמח נפשו בישועתה. ומחר לבנו
 לעבודה באמת והנחילנו יי אלהינו (באהבה ובדיון) בשמחה
 ובששון (שבת) מועדי קדשה. וישמחו בך ישראל מקדשי
 שמך. ברוך אתה יי מקדש (השבת) ישראל והזמנים:
 רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולהתפלתם שעה והשב את העבודה
 לדביר ביתה ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברוץ:
 ותהי לרוץ תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחיינה עינינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחיר שכנתו לציון:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
 ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו
 מגן ישענו אתה הוא לדור ודור גידה דך
 על ונספר

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו

ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו
 מגן ישענו אתה הוא לדור ודור גידה דך

ונספר

די תחנה ואנכי מען נען די בנים דוכן אז דר תון הייבם אן צו ואנען רצה:

פריר און שקוה און שטיקקייט עם זאך חלילה
 גיט קומען קיין איבער שרעק אין אונזר הויז:

י אלהינו ואלהי אבותינו:

אתה האל המרום על כל ברכה ותהלה נאמז וזם די
 ביסט דער הויבן אוף אלע בענטשונג און לוב עם
 אוי אנפלקט פו דיר דס איבר אונזערע וינד אוי דר
 בית המקדש חרוב גווארען און עם אוי צוא גנוקע
 גווארען די ליבט פון אונזערע אויגן און ווען דר בית
 המקדש אוי גשטאנן פלעגן די ישראל סקריבוין
 קרבנות צוא פאר גיגען אוף ויערע וינד און דיא
 פהנים עגן גשטאנן אוף ויערע דוגען און די קוים
 מיט ויערע גואנג אבר היינט האבן מיר דס אלץ אן
 גווארן נאר דס אוי אויגן גבליגן דס די פהנים קומן
 צו בענטשן דיין פאנק ישראל מיט דר ברכה וזם די
 האכט ויי גבאטן דרום בעט דיר רבשע פו נעם די
 ברכות פון די פהנים וזם בענטשן אויגן און עם זאל
 פאר דיר וזם ויי אונזער געט גלייך אז איין קרבן
 איך בעט דיר דער בארעמיגר פאטר זאלסט מיט
 דיין גרום דר בארעמיגש דר בארייך אוף אויגן און
 זאלסט בווען דיין בית המקדש פון אייטעל פייגער
 און מרייט די שטאט ירושלים דס דו זאלסט אום
 קערן איך קינד צו איר. קער אום דיין שכינה
 קיין ציון און דעם סדר פון קרבנות קיין ירושלים
 און דאקט וועלן מיר דיר דיגען מיט פארקט אז
 ווי די טעג פון אייביג און אזו וואי די פריערניג
 יארן היינא זאלן ויין צו באוולדיגונג דא זאג פון
 סין מיל און דס טראכטן פון סין הארץ פו דיר
 נאמז מיין בשעפער און סין אויס ציור אמן

אונז נאמז דר נאמז פון אונזערע עקלמן אברקם
 זיך געקעבנה בגי אהרן פהיגה נון דא קינד
 פון אהרן דייע פהנים וועלן אונז אוף הייבן די
 הענט צוא בענטשען דיין פאלק ישראל מיט נאר
 ויער הארץ און וועלן זאגן די ברכה וזם דו האכט
 ויי גבאטן דס מיט דר ברכה זאלן ויי בענטשן דיין
 פאלק ישראל ווען ויי שטעלן וך צום דוכן רבונג
 שר עולם פו נעם דאס גביט פון די פהנים וואס
 בענטשען דיין פאלק ישראל און מיר זאלען
 גענטשט ווערען אלע ידען באנאנד און אוף איך
 מיט מיין מאן און מיינע קינד צווישן ויי צו גושן
 לעבן און גושע פרנסה פון דיין פילער גענטשט
 האנט מיר זאלן גיט בארן אן קומן צו איין בשר
 נדס און דס מיר זאלן זוכה ויין צו האבן קינד און
 קינדס קינד גושע און פרושע נאמז דוגען און
 נאמז פארקטיגע. און זאלסט אונז היטן פון אלעם
 ביינען קיין שונא זאל אונז גיט קענען מאן קיין
 שלעכטץ און זאלסט דר לייכטן דיין פנים צו אונז
 מיר זאלן קענן דר האקטן דיין הייליגע הורה מיר
 זאלן גיט היידער שפעניגן אקענין דיר און זאלסט
 אונז לייט זעליגן מיט אלעם גושן מיט אנט לעבן.
 לעבן פון גוונד. לעבן פון פרנסה. לעבן פון שפייו
 לעבן פון דר גערונג. לעבן פון רייקייט. לעבן פון
 גוטס מזל און זאלסט אונז נושא פנים ויין ווען דו
 קוססט צוא משפטן און איין דעם זכות פון אהרן
 בנהן מיט ויער קינדער און זאלסט מענן צוא אונז

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו שש אהרן וצנן
 לברכה את עמו ישראל באהבה: אמר
 יברכה יי מציון עושה שבמים וארץ
 ברכי נפשי את יי וכל ברכי את שם קדש:
 יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ
 יי פקר תשמע קולי פקר אערה לה ואצפה:
 יי שמוני אל כי חסיתי בך
 שמוני פאשון בת עין בצל כנפיה פסחתי:

רבונו של עולם אני שלך תלומדתי שלך חלום חלמתי ואני יודע מה הוא יהי רצון מלפניך
 אלהי נאמתי אבותי שהיו כל תלומדתי עלי ועל כל ישראל לטובה. בין שחלמתי על עצמי ובין
 שחלמתי על אחרים ובין שחלמו אחרים עלי. אם טובים הם חלום ואמצם ונקימו כי ובהם
 תלומדתי של יוסף הצדיק ואם צריכים רפואה רפאם כחוקיהי כלך יהודה מחליו וקמרים הנביאות
 מצדעה ונגעמן מצדעתו וכמי מרה על ידי משה רבינו וכמי יריחו על ידי אלישע ובשם שהפכת
 את קללת בלעם הרשע מקללה לברכה בן פהפוך כל תלומדתי עלי נעל כל ישראל לטובה
 ותשכמני ותחנני ותרחני אמן:

יאר. אלהים יהנני ויברכני יאר פניו אתנו מלת
 האירה פניו על גברך הושעני בחסדך:

יי. יי אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת
 יי אל באפך תוכיחני ואל בחסדך תענני:

פניו. פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני
 פנה אל תפלת הערער:

אליה. אלהי יי נפשי אשא
 אלהי יי שועתי ובבקר תפלתי תמדת:

יחנה. הנה כעני עבדים אל יד אדוניהם. פלעני שפחה אל יד גברתה
 בן עינינו אל יי אלהינו עד שיחננו:

חנני אלהים בחסדך רוב רחמיה טחה פשעי: וכו'

ישא. ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו. ומצא חן ושכל טוב בעיני
 אלהים ואדם: נשא לבנו אל פנים אל אל בשמים:

יי. יי חננו לה קנינו תיה זרועם לפקרים אף ישועתנו בעת צרת
 יי אלהים צבאות שמעה תפלתי האויגה אלהי יעקב פנה:

פירוש ע"מ

רבונו של עולם קער פון דר ועלט איה בין דיין
 און סיינע תלומות וענן דיין איין חלום האט מיר
 גתלמט און איה ווייס גיט ווס ער באמיט יי עס
 זאל זיין דר ווייל פו דיר גאט מין גאט און גאט
 פון מיינע ערשטן דס אלע מיינע תלומות זאלן זיין
 אוף מיר און אוף כל ישראל צו גיטן בן מיינע
 תלומות זענן אוף מיר ועלברט מיי מיינע תלומות
 במיטן אוף אנדערע לייט סיי אנדערע לייט האט
 גתלמט אויף מיר און אויב די תלומות במיטן אויף
 נוסן שטארק זיי און קרעפט זיי און זאלן מקיים
 ווערן אין מיר און אין זיי און די תלומות פון יוסף
 הצדיק זא און ווען זיי דארפן איין רפואה הייל זיי

און ווי דו האסט גתלמט חוקיהי דר סוף פון יהודה
 פון זיין קראנקהייט און ווי מרים הנביאה פון איה
 צרעת און ווי נעמן פון זיין צרעת ימי און אז די
 בישורע וואס פון מרה זענן ווס גווארן דורך משה
 רבינו און אז דיא ביינע וואס פון יריחו איז נוס
 גווארן דורך אלישע הנביא וקסם און אז וויא דו
 האסט איבר גקערט די קללות פון בלעם ווס ער
 האט גוואלט שענקן די ישראל איז עס איבר גקערט
 גווארן צו ברכות און זאלסטו איבר קערן אלי מיינע
 תלומות אויף מיר און אויף כל ישראל צוא נוסע
 ותשכמני און זאלסט מיר חסון און זאלסט מיר לייט
 ועלינען און זאלסט מיר פאווילנען אמן:

סדר ברכת כהנים

פניו • ואר תסתר פניה ממני ביום צר לי הטה אלי ידך ביום אקרא מחר עניי:

אֲנִי בְּעֶדֶק אֲחֻזָּה פְּנִיךָ אֶשְׁבְּעָה בְּהִקְיִן תְּמוֹנָתְךָ :

אֶלֶיךָ נִשְׁאַתִּי אֶת עֵינֵי הַיּוֹשֵׁבִי בַשָּׁמַיִם •

אֲלֵיָּה אֶקְרָא בְּעֶטְרוֹף לְבִי בְּצוּר יְרוּם מִמֶּנִּי תִנְחִי:

וַיִּשְׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם.

שֵׁם אֲמִיחַקְרָן לְדֹר עֲרֵבָהּ יִגְדַּל מְשִׁיחִי. שִׁמְנֵי בְּחוּתֶם עַל לִבְךָ בְּחוּתֶם עַל וְהָעֵד:

דף. לך " הגדולה והגבורה ותתפארת ותגצח ותתוד פי כל בשמים ובאריץ

לֵךְ הַמִּקְלָבָה וְהִתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ

כִּי יִהְיֶה הָיוֹתִי אִתָּה כְּעֵנָה אֶלְנִי אֶחָד :

שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם. לְרַחוּק וּלְקָרוֹב אָמַר יי וּרְפָאֲתֵי

י" עוז לעמו ימן יי יברך את עמו בשלום:

דִּי תַפְלָה זְאֵגָם מִעַן גָּאֵד בְּרִכַּת כְּהָנִים וְעַן דָּר חֲזוֹן לְאֻם אִים שְׁלֹמִים :

רבונו של עולם. מיר בעמין דוך ויער לייט פאָל אין דר פּרנסה אונג אין ניוֹרד. אדיר במחמם

ועליי אונז בוכות אברהם אבינו. מיר האפין צו שובן בנבורה שטארקער גאט ווס רוהט אין הימל

גִּינוּסִין דָּעם זְכוּת פֿון דַּר עֲקִידָה פֿון יִצְחָק. שְׂפִייוֹ

און קלייד אויגן בוכות יעקב וועלכער געטען האט
 רויטער שולן. יהי רצון שפשים עלינו ועל כל

צוֹלָחִים לֵאכֹל וּבָגֵד לִכְבוֹשׁ. לִיבֹר נָאט לְאֹ אֶנֶן עֶמֶד בֵּית יִשְׂרָאֵל וְחַיִּים וּבִרְכָה לְמִשְׁמַחַת

אנו שמים אנו ביי בשוחד עם אל אנו נבדלים

מִן הַיָּם וְעַד הַיָּבֵשׁ וְעַד הַיָּבֵשׁ וְעַד הַיָּבֵשׁ

דער נאך זאגט מען דאס:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵי שְׁתַּעֲשֶׂה לָּמַעַן קְדוּשַׁת חֻמְדֶּיךָ וְגִדְּלֵךְ רַחֲמֶיךָ הַפְּשׁוּטִים

וְלִמְעַן טַהַר שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בֶּן עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיוֹת הַיּוֹצֵאִים מִהַפְסוּקִים שֶׁל בְּרִכַּת

כְּהִנִּים אֲנֶקֶת'ס פִּסְת'ס פִּסְפִּס'מ דִּינֹנִס'ס הָאֲמֹרָה מִפִּי אֶהְרָן וּבְנָיו עִם קְדוּשָׁה שְׁתֵּהִיָּה קְרוֹב. לִי בְקָרְאִי לָךְ

וְהַשְׁמַע תִּפְלְגֵהוּ גִּאֲקָתִי וְאִנְקָתִי תִּמְדֵּד בְּמוֹ שְׁשִׁמְעֵת אִנְקָת יִצְחָק הַמִּימָה הַנִּקְרָא אִישׁ חָם וְחֵתָן לִי וְזִכְרֵה

אֶפְשָׁה בַּיּוֹם הַזֶּה לִמְנוּחָתִי וּלְפָנֵינוּ יִפְרֹצְתֵנוּ בְּרוּחַ אֱלֹהִים וְלֹא בְעֲמֻסֹּת בְּחֵדָה וְלֹא בְעֲבָכֹר בְּנִיחָת וְלֹא בְצִיעָר מִפְּחַת יָדָה

וְהוֹחִיבָה בָּשֶׁם שְׁמֵת פְּסֻתָּה דָּחִם לְאִכּוֹר וּבְכֹר לְיִצְחָק אֲבִינוּ הַנֶּקֶד אֲשֵׁר הֵם וְהִתְנִי לְאִחֵיהֶם

צדיקה בשעה שהלבישו אביו בתונת פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניה ובעיני כל רואיו והעששה עמו

וְלִמְבוֹהָ אוֹת וּתְצַלְחֵנִי בְּדַרְבֵּי. וְהוּא בְּלִבִּי בֵּינָה לְהַבִּי וְלִמְשֻׁבִּיל וְלִמְיָם אֶתְּכֵל רֶבֶב.

פירוש ע"מ

פירוש ע"מ

יְהִי רָצוֹן עִם זָאל וַיִּין דֶּר ווִירְזן פֿאַר דִּיר גֵּאט פֿון יַעֲקֹב אָבִינוּ וְאַם עַד הַיּוֹם אִישׁ חָם וְתָן אֶת

מ״יין גאט און גאט פון מ״ינע עלטערן און דו אא״ס אא״ס מיר געבן מיט מ״יין גאנץ ה״יו ג״יגד אונזער

שָׁמַן אִם וְיִזְכֶּן דִּי הִילִיקִיט פֿון דײַנע חֲסָדִים וְגוֹדל שְׂפִיז אֹנ פֿרָנְסָה מִיט בְּרִיטִיקִיט נִיט בְּצִמְצוֹם

אונאום וויקירס גרומקייט פון ריינע דר באדמקייט מיט הייפר ניש מיט איסור מיט נחת ניש מיט צער פון דיין בריווער האלט אים און דיין דיין האלט אים

אדם וי'ל: דעם דייניקייט פון דיין נאמן דעם נכסו
פון דיין ברייטע און גאנצע און דיין האלד נאך

אונג שטארקע אונג פארבטלונגס און אים און דא

צוויי און צוואנציג אותיות היזאים דס וייא נייען

צו רחמים אין דייע אונזען אונז אין לייטנס אונזען

איז גאנץ גווארען אום דעם מול פון אהרן מיט קשם אזו וויא דו האסט גגעבן יוסף הצדיק אז דער

יִינַע קִינְדֶּרֶר בִּין הַיִּלְדִּים פֶּאָלֶק שְׂתֵּתִיה אִז רוא פֶּאָר האט אים אָן נִטָּאן דאס ווִידֶנע העמֶדל צו

אָלסמ׳ זײַן גאָרענמ׳ צו מיר אַז איך מו רופֿען צו חן און חסד און רחמים אין דײַנע אָנגען און אין

יִדּוּ אֶת זֶלְזָלָתָם בְּרֵעֵיהֶם וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם כִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה יֶחֱדָה וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם כִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה יֶחֱדָה

אלע צייטן בשם און נ"י דו האבסט גהערט דס גשבריי וואונדער און גסים און צייגן צו גושען און זאלקס.

כז

נוסף לשמיני עזרת

אמר רבי אלעזר אמר רבי הניא . תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם . לשנאמר וכל בניה
למורי יי ורב שלום בניה : אל תהי בניה אלא בניה . שלום רב לאהבי תורתך ואין כמו מכושול :
זה שלום בניהך שלה בארמנותיה : למען אחי ורעי אברה נא שלום בך : למען בות יי אליהו
אברהם טוב בך : יי עוז לעמו ויהו יי וברך את עמו בשלום : קריש דרבנן

עלינו לשבח לאדון הכל כדת גדולה ליוצר בראשית שרא עשנו
בגויי הארצות ולא שומנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו בהם
וגזרלנו בכל המונם : ואנחנו כורעים ומשתחיים ומזידים לפני מלך מלכי
המלכים הקדוש ברוך הוא : שהוא נוסח שמם ויוסד ארץ ומושב יקרו
בשמים ממעל ושכינת עוז בגבהי מרומים : הוא אליהנו אין עוד . אמת
מלכנו אפס זולתו כפתוב בתורתו וידעת חיוס ותשובות אל לבבך כי יי
הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד :

ועל בן נקנה לך יי אליהנו לראות מהרה בתפארת עוזך להעביר גלוים מן
הארץ והאלילים פרות יברתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו
בשמה להפנות אלה כל רשעי ארץ . יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע
כל בך תשבע כל לשון . לפניך יי אליהנו יכרעו ויפולו ולכבוד שמה יקר
יתנו . ויבקשו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד . כי המלכות
שכה היא ודעו למי עד תמלוך בכבוד . כפתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד :
ונאמר והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד :
ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד : פ

שיר של יום

ליום שני
שיר מבור לבני קדש גדול יי ומתהלל מאד בעיר אליהנו הר קדשו : יפה נוף משוש כל
הארץ הר ציון ירפתי צפון קרית מלך רב : אלהים בארמנותיה נודע למשגב : כי הנה המלכים
נגערו עברו וחרו : המה ראו בן המה נהגו נחשו : רעדה אחזתם שם היל ביורה : ביום קדים
השבר אמות תרשיש : כאשר שמענו בן ראינו בעיר יי צבאות בעיר אליהנו אלהים יונגה עד
עולם סלה : דמינו אלהים סלה בקרב היכלך : בשמה אלהים בן התהלה על בעני ארץ צדק
מלאה וימנה : ישמח הר ציון תגלה בנות יהודה למען משפחה : סובו ציון ותקיפוה ספרו
מגדליה : שיתו לבכם חילה פסנו ארמנותיה למען תספרו דורו אחרון : כי זה אלהים אליהנו
עולם ועד הוא ינהגנו על מות :

ליום שלישי
היום יום שלישי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש :
מבור לאמר אלהים נצב בעת אל בקרב אלהים יושפט : עד מתי תשפטנו עזר לפני רשעים
תשאו סנה : תשפטו יי ויהיה עני ורש הצדיקו : פלמו דל ואביון מיד רשעים הצידו : לא ידעו ולא
יבינו בחשכה ותתקכו ימוטו כל מוכרי ארץ : אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון פלכם : אכן פאדם
תמותו וכאחד השרים תפולו : קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה תנחל בכל הגוים :

ליום חמישי
היום יום חמישי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש :
למנצח על תהית לאמר : תרגינו לאלהים עוננו תרעו לאהבי יעקב : שאו זמרה ותנו תוף
בגור נעים עם נבל : תקעו בחודש שופר בפקה ליום חגנו : כי חוק לישראל הוא משפט לאהבי
יעקב . עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע : המירותי מסבל
שכמו פני מדוד תעבורנה : בצרה קראת ואחלצך אענה בקבר רעם אבחה על מי מריבה סלה :
שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי : לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נגר : אנכי
יי אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיה ואמלאהו : ולא שמע עמי קרולי וישראל לא אבה לי :
ואשקוה בשירות לבם ילכו במנוצותיהם : לו עמי שומע לי וישראל בדרבי יחלבו : במעט

אויבֿיהם אָכנענע וועל ציריקם אָלשיי ירי : משנאי יי וכהשו לו ויהי עתם לעולם : ונאכלהו מחֿבֿב
חֿמֿה ונצור דבֿש אִשְׁכִּיעָה :
ליום השבת

קומור שיר ליום השבת : טוב להודות ליי וְלִזְמֹר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ : להגיד בבקר חֿסְדֶּךָ
וְאִמּוּנָה בְּלִילוֹת : עֲלֵי עֲשׂוֹר וְעֲלֵי נָבֵל עֲלֵי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר : פי שִׁמְחִתִּנִי יי בְּפִעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יְדִידֶךָ
אֶרְנָן : מה גִּדְּלוּ מַעֲשֵׂיךָ יי מאד עֲמָקוֹ מַחֲשַׁבּוֹתֶיךָ : איש בער לא ידע וְכִסִּיל לֹא יֵבִין אֶת זֹאת :
בְּקִרוֹחַ לְשָׁעִים כְּמוֹ עֶשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אֵין לְהַשְׁמֵדָם עֲדֵי עַד : וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יי : פי הַנֶּחֱת
אִתְּךָ יי פי הַנֶּחֱת אִתְּךָ יאבִּדוּ וְתִפְרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אֵין : וְהָרֶם כְּרָאִים מְרַנֵּי בְּלוֹתֵי קֶשֶׁן בַּעֲנָן :
וְכַכֵּם עֲיִנֵי קִשּׁוּרֵי בְּקָמִים עֲלֵי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אֹזְנֵי : צִדִּיק בַּחֲמֹר יִפְרָח כְּאֵרוֹ בְּלִבָּנוֹ יִשְׁגֶּה :
שְׁתוּלִים בְּבֵית יי בְּחִצְרוֹת אֵלֵיהֶנּוּ יִפְרִיתוּ : עוֹד נִנְכוֹן בְּשִׁיבָה לְשָׁנִים וְכַעֲנָנִים וְהָיוּ :
לְהַגִּיד כִּי יִשָּׁר יי צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָה בּוֹ : קי

קודם פתיחת הארון ראנעים ומירות

בִּשְׁמֵת מַעַן קִפְּנִים דָּאס אַרֹן הַקֹּדֶשׁ צוֹ אֲנָעִים וּמִירוֹת וְאָנָם מַעַן דָּאס :

אָבִינוּ מַלְכֵנוּ פֶּתַח שְׁעֵי שָׁמַיִם לְתַפְלָתֵנוּ שְׁעֵי רַחֲמִים שְׁעֵי תַפְלָה שְׁעֵי
תַחֲנוּנִים שְׁעֵי עֵת רְצוֹן שְׁעֵי עֵת בְּקִשָּׁה שְׁעֵי רְפוּאָה שְׁלָמָה שְׁעֵי קְדוּשָׁה שְׁעֵי
תוֹרָה שְׁעֵי חַיִּים טוֹבִים שְׁעֵי גְאוּנָה וְיִשׁוּעָה שְׁעֵי גְדוּלָה שְׁעֵי בְּנִים וּבָנִים בְּנִים
שְׁעֵרִים שֶׁ צְדִיקִים וְתַלְמִידֵי חֻכָּמִים וְאֵרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת
לְשִׁמְחָה שְׁעֵי שְׂמִינִיּוֹת מוֹבּוֹת שְׁעֵי בְשׂוֹרוֹת מוֹבּוֹת בְּזִכּוֹת אֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אֲבִרְהָם
יִצְחָק יַעֲקֹב מִשָּׁה אֶהְרֹן דָּוִד שְׁלָמָה אֶלְיָהוּ אֶלְיָשָׁע וּבְזִכּוֹת אֲמֵהוֹת הַצְּדִיקוֹת שָׂרָה
רַבִּקָּה רַחֵל לֵאָה בְּלָהָה וְלֵפָה חַנָּה אֲבִיגַיִל וּבְזִכּוֹת מַרְדְּכַי וְאַסְתֵּר בְּשׂוֹשֵׁן הַבִּיָּרָה :

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם וְיֵאָדָה דָּא הָאֵם וְהָ גִיעִפְנִים דֵּר אַרֹן הַקֹּדֶשׁ אֲזוּ וְאֵל וְהָ עֲשִׂינוּ דֵּר חֲזוֹן בְּרַמֵּעַ
שְׁעֵי עֵת רְצוֹן שְׁעֵי עֵת בְּקִשָּׁה שְׁעֵי תַפְלָה שְׁעֵי רַחֲמִים אֲזוּ מִיִּין תַּפְלָה וְאֵל אֵין גִּינוּמֵעַן וְנִעְרָעַן
צוּיִשְׁוִי דִּי שְׁלָע תַפְלוֹת וְוָאם וְנִעְרָעַן פֶּר גִּינוּיִם אֵין גִּנוּמֵעַן אֲזוּ מִיִּין תַּפְלָה וְאֵל וְיִין אִיִּין קְרוֹיִן אוּף דִּיִּין
קֹאפּ אֲזוּ אֵין וְאֵל גִּיהֶאָלְפֵן וְנִעְרָעַן מִיִּין נִאָנְצֵעַ הָיוּ גִיזִינְד אֲזוּ מִיִּין מִיִּיןעַ לִיבָע בְּרִיִּינְד אֲזוּ מִיִּין
תַּפְלָה וְאֵל וְיִין גִּלְיָה וְיֵאָדָה אֵין וְוָאָלְט אִיִּין מְרַבֵּן מְרַבֵּן גִּינוּעַן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ :
לִיבָעַר הָעַר גָּאָט עֲפֵעַן מִיר דִּיא מוֹעֲרָעַן פֿון תַּפְלוֹת וְתַחֲנוּתֵנוּ אֲזוּ פֿאַר נָעִם מִיִּין נָעִם וְיֵאָדָה דָּא
נָעִם פֿון אֲבִרְהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְשָׁלֹמֶה אֲזוּ עֲפֵעַן מִיר דִּיא מוֹעֲרָעַן פֿון הִימְעַד אֲזוּ פֿון גִּן עֲדָן
אֲזוּ עֵס וְאֵל אֵין אֲזוּ גִיט גִיטֵימֵעַן דֵּעַר גִּיטֵימֵעַן הָרַע . אֲזוּ דֵּעַר הִיִּילִיגֵעַר שְׁבֵת אוֹדֵעַר יוֹם טוֹב וְאֵל
מִיִּין פִּיר שְׁפִרְעֵעַר וְיִין פֿאַר מִיר אֲזוּ פֿאַר מִיִּין מֵאָן אֲזוּ קִינְדֵּר אֲזוּ כֶּף יִשְׂרָאֵל צוֹ אֲלֵעִם גִּנוּמֵעַן אֲזוּ .
וּבְחִסְדֵּי תַחֲנוּלִים גָּאָט חֲסֵד וְשִׁמּוֹר נִפְשֵׁי אֲזוּ מִיִּין דִּיִּין גְּרוֹם דֵּעַר פֿאַרמוֹגֵן שְׁמֵאָרְק אֲזוּ בִּאֲשָׁרְעִם מִיִּין
לִיבָע פֿון גִּיהֶנֶם וְחִיבוֹתֵם תִּמְכֹּר וְחִבְלֵי מִשִּׁיחַ . אֲזוּ גִיט מִיר אֲלֵעִם גִּנוּמֵעַן אֲזוּ וְאֵלְטִם מִיָּה מִזֶּכֶר וְיִין מִיִּיןעַ
קִינְדֵּעַר צוֹא דֵּעַר צִיָּהֵן (לְתוֹרָה וְלַחֲנוּפָה וְלִמְעֻשִׁים טוֹבִים אֲזוּ) :

שיר הכבוד

פּוֹתִיחַן הָאָרֹן

יְהוָה אֲנָעִים וּמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרֹן .

כִּי אִתְּךָ נִפְשֵׁי תַעֲרוֹן :

קֹהֵל נִפְשֵׁי חֲמִידָה בְּצִדֵּי יְדִידָה .

לְבַשְׁתָּ כָּל רוֹ מִסְדָּה :

חַן מְרִי דְבָרֵי בְּכַבּוּדָה .

חֻמָּה לְבִי אֶל דּוּדִיָּה :

קֹהֵל עַל כֶּן אֶדְבֵּר בְּךָ נִכְבְּרוֹת .

וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְחִידוֹת :

חַן אֲסַפְרָה בְּבוּדָה וְלֹא רֵאִיתִיהָ .

אֲדַמָּה אֲכַנֶּה וְלֹא יִדְעִיתִיהָ :

קֹהֵל בְּיָד גְּבִיָּהּ בְּסוֹד עֲבָדֶיהָ .

רְמִית הֵבֵר בְּבוֹד הַדָּוָה :

מוסף לשמוני עצרת

וצניף מלוכה צבי תפארת:

קהל עמוסים ושאם עמרת ענדם:

מאשר יקרו בעיני כבדם:

חיון פארו עדי ופארי עדי:

וקרוב אלי פקראי אציו:

קהל צח ואדום לבוש אדום:

פורה בדרךכו בבואו מאדום:

חיון קאשר תפילין הראה לעניו:

ותמונת יי קנגד עיניו:

קהל רוצה יי בעמו עניו ופאר:

יושב תהלות גם דהתפאר:

חיון ראש דברה אמת קורא מראש:

דוד ודוד עם דורשיה דרוש:

קהל שית תמון שירי נא עדיה:

ונתתי הקרב אליה:

חיון תהקדתי תהי נא לראשה עמרת:

ותפלתי תבון קמורת:

קהל תילך שירת רש בעיניה:

פשיור יושר על קרבניה:

חיון ברכתי תעלה לראש משביר:

מחולל ומוליד צדיק בביר:

קהל ובברכתי תענע לי ראש:

ואותה חז דה בנשמים ראש:

חיון יערב נא שיחי עדיה:

כי בפשי תערוז אליה: סוגרין הארון

חיו גדולתה וגבורתה:

כנו לתורה פעולתה:

קהל דמו אותה ולא כפי ישה:

ונשוה דפי מעשיה:

חיון המשיכה ברוב חיונות:

הנה אחד בכל דמויות:

קהל נחשו דה נקנה ובחרות:

ושער ראשה בשיבה ושחרות:

חיון נקנה ביום דין. ובחרות ביום קרב:

כאיש מלחמות ידיו לו רב:

קהל חשב בוכע ישועה בראשו:

הושיעה לו ימינו ורוע קדשו:

חיון מולי אורות ראשו נמלא:

קווצותיו רסיסי ליה:

קהל ותפאר כי פי חפץ בי:

והוא יהיה לי עמרת צבי:

חיון בתם מהור פז דמות ראשו:

וחק על מצח כבוד שם קדשו:

קהל לחן וקבדור צבי תפארה:

אומתו לו עמרת עמרת:

חיון מחלפות ראשו בבימי בחורות:

קווצותיו תלתיים שחורות:

קהל וזה תצדק צבי תפארתו:

יעלה נא על ראש שמחתו:

חיון סגלתו תהי נא בידו עמרת:

דה יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל בשמים ובארץ: דה יי המלכות

והמנהגשא לכל לראש: מי ימצל גבורות יי וישמע כל תהלתו: קי

קדוד יי אורי וישעי ממי אירא יי מעוז חיי ממי אפחד: בקרוב עלי מבעים דאבוד את בשרי

צדי ואיבי לי המה בשלש ונפלו: אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בואת

אני בלחם: אחת שאלקתי מאת יי אותה אבקש שבתתי בבית יי כל ימי חיי לחיות בנועם יי

ויבקר בהיכלו: כי יצפנני בסבו ביום רעה יסתיבני בסתר אהלי בצור ירוקמני: ועתה ירום

ראשי על איבי סביבותי ואזכרה באהלי ודחי הרועה אשירה ואזמרה ביי: שמע יי קולי אקרא

וחנני ונענני: לה אמר לבי בקשו פני את פניו יי אבקש: אל תסתר פניו ממני אל תס

עבדה עונתי תיית אל תמשיני ואל תעונבני אלקי ישעי: כי איבי ואמי עונבני ויי יאספני:

הורני יי וברכה ונתני בארץ מישור למען שררי: אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי ענדי שגור

ניפח חכם: וזאת האמנתי לראות בסוב יי בארץ חיים: קנה אל יי חנק ויאמץ דבה וקנה אל יי:

תחנה ובקשה

די תחנה ואנא מען איידר מען ימים ארום פון דר שוהל:

דבנו של יום הער פון דער נאנצער וועלט

ואלסם אן נעמען אלע אנגעכע תפלות ובקשות

וואס מיר האבען דיר גיטאן בעמען אין דער

הייליגער שוהל און מיר נאלען חס ושלום גיט פר

און מיר האבען גיטאן קישען דיין ליבע הייליג

מורה

מכללך חייב בחדש מתיא ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר : מי כמוד בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממית ומתיה ומצמיח ישועה :

ונאמן אתה לתחיות מתים . ברוך אתה יי מתיא המתים :

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהלודך סלה : פי אל
מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבבתנו מזבחנו לעבודתך .
ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת :

וענין גם גיפאלס יום טוב אים מוצאי שבת ואנס סען דאס :

ותודיענו יי אלהינו את משפטי צדקה ותלמדנו לעשות בהם חוקי רצונך ותתן
לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורת אמת חקים ומצות טובים ותנחילנו זמני
ששון ומועדי קודש וחגי נדבה ותורישנו קדשת שבת וכבוד מועד ותנינת הרגל
ותבדל יי אלהינו בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי
לששת ימי המעשה . בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי
מששת ימי המעשה קדשת . הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך :

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את
יום שמיני עצרת תחג הזה . זמן שמחתנו מקרא קודש וזכר גיציאת
מצרים :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד
עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך . וזכרון כל עמך בית ישראל
לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום
שמיני עצרת תחג הזה : זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה
והושיענו בו לחיים טובים : ובדבר ישועה ורחמים חוס ותננו ורחם
ענינו והושיענו פי אליך עינינו פי אל מלך תנון ורחום אתה :

והשיאנו יי אלהינו את ברבת מועדיך לחיים
ולשלום לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו
קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך . שבענו מטובך
ושמח נפשנו בישועתך . וטהר לבנו לעבדך באמת .
והנחילנו יי אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשך .
וישמחו בך ישראל מקדשי שמך : ברוך אתה יי
מקדש ישראל והזמנים :

מעריב דיל שבחתי תורה

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והישב את העבודה
דביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברחון:
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך

ותחוויה ענינו בשוכה לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שבינתו לציון:
מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואליהי אבותינו לעולם ועד צורנו
צור חיינו מנן ישענו אתה הוא לדור ודור. גודל לך ונספר תהלתך על חיינו
המכורים בידך ועל גשמותינו המקודות לך ועל נסיה ששכל יום עמנו ועל
נפלאותיה ומכותיה ששכל עת ערב ובקר וצהרים טוב כי לא כדו בתמינה
ותמרחם כי לא תכנו חסדיך כי מעולם קיינו לך:

ועל פסם ותבדק ותרוםם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל
ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך וכה נאה תהודות:
שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך ארון לכל השמים
וטוב יהיה בעיניך לברכנו וליברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל
שעה בשלומך: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהינו נצור לטובי מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר
לכל תהיה פתח לבי בתורתך. ואחרי מצותי תרדוף נפשי. וכל הקמים ותחושבים עלי
לדעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה
למען תורתך עשה למען מדותיך. למען יתקדש יידיך הושיעה ימינה ועני: יהי
לרצון אמרי פי ותהיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה ששום במרומו. הושיע
שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון כלפניך יי אלהינו ואליהי אבותינו שובנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושמ
בגברך בנראה בימי עולם ובשנים קדמוניות: וערכה לוי מנחת יתירה וירושלם בימי עולם ובשנים קדמוניות:

סדר הקפות לשמיני עצרת ולשבחתי תורה

דבר תנו ואנכם (אתה הראת) איפליקען פסוק און קהל ואנכם נאך איפליקען פסוק.

אתה הראת דדעת פי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: לעשה נפלאות
גדולות לבדו כי לעולם חסדו: אין כמוך באלהים אדני ואין
במעשך: יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו: יהי שם יי מבורך
מעתה ועד עולם: יהי יי אלהינו עמנו באשר היה עם אבותינו אל

פירוש ע"ט

אתה הראת דוגמא האסם די היקלן געפינט
דס דו האסט דא תורה געגעבן און האסט געוויזן
צוא וויסן. דאס גאט איז דער שטארקער דער אלס
אונזער זיין גואלט הט קראפט אלער קראפט עם
אין קיינער מער וונדער אים. לעשה צו דעם דר דא
טוב תרופע וואונדער לופט דען אין אייביקייט איז
זיין גיגד. אז עם איז קיינער אלס וויא דא גאט
אונזער די שטארקע און איז קיין ווערק אלעס ווי
דינע ווערק. יהי עם ואל זיין די עהרע גאסם צו
אייבען ווען דר פסא הכבוד וועט ווידר פול זיין
וועט זיך גאט פרייען מיט ווינע ווערסין דא ער
הט באשאפן נים ווי ביי דעם דור המבול דס די
תורה שרייבט אן ביי זיי (ותעצב אלהינו). יהי עם
ואל זיין גאסם גאטען גילופט פון אונזער בון
אייבען. יהי גאט אונזער הער ואל מיט אהן זיין וור
ער איז געווען מיט אונזערע עלטערן אז ער הט זיי
אויס געלייגט פון מצרים ווען וויא שוין נים פרום
געווען אז ואל ער אויך נים פיר לאשען און פאר

ועובנו ואל ישלנו: ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: יי מלך יי מלך יי מלך יי מלך יי מלך דעורם ועד: יי עזו לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: ויהי נא אמרינו לרצון לפני אדון כל: פותחין הארון ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ויפצו איביה וינסו משנאיה מפניה: קומה יי למנוחתך אתה וארון עך: פהניך ילבשו צדק וחסידה ירננו: פעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחה: ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קנינו לו ויושיענו. זה יי קנינו לו. נגידה ונשמחה בישועתו: מלכותך מלכות כל עולמים. ונמשלתך בכר דוד ודור: כי מציון תצא תורה. ודבר יי מירושלים:

אב הרחמים הטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים: פי בך לבד בטהנו מלך אל רם ונשא אדון עולמים:

מן נעמם אים אלע ספרי תורות. אונ מען שמעלס אריין א ברענדיג ליכט זין אית הקודש. אונ מען מאכט זינען הקפות:

אָנא יי הושיעה נא. אָנא יי הצליחה נא. אָנא יי עננו ביום קראנו: אלהי הרחחות הושיעה נא. פותח לבבות הצליחה נא. גואר חזק עננו ביום קראנו:

תורה יי תמימה משיבת נפש: מומור קרוד הבו ליי פני אלים הבו ליי קבוד ועזו: הבו ליי קבוד שמו השפחו ליי בתרבת קדש: קול יי מלך הבבור הקעים יי על מים רבים:

פירוש ע"ט

קריינען גירעכטיקייט אונ דייער חסידים וועלען פרייזן דיין הילף. בענור מיין תפלה ואקסט דו צו הערן פון וועלען מיר דיין קנעכט דוד אונ ואקסט גיט אונ קערן ליידיג דעם פנים פון דיין גואלכטן. ואמר אונ ער נעמט ואנען אימליכער פון ישראל דעם געלביגטן טאג ווען דא נעמט קומען משיח דאס וויא וועלען אלע געהן די שכינה אונ וועלען נאנען דינער איז אונזער נאם דא מיר צוא איב גיהאפט האבען ער נאר אונז העלפען. דינער איז דער הער דא מיר האבען צוא אים גיהאפט נון וועלען מיר זיך פרייען אונ וועלען זיך לויבטן מאכען אין ווינער הילף. מליכה דיין קניגרייך איז איין אייביגע קניגרייך אונ דיין גינעלטיגונג איז אין אלע גיבירד. מי דען פון ציון נעמט ארום גיין די תורה אונ נאמט ווארט פון ירושלים:

אב התמים דר פארמיגר פאמיר זיי באגייטן מיט דיין וועלען דא שטאמט ציון אונ דוא ואקסט בויען דא בויערן פון שטאמט ירושלים מי דען אין דיר אליין מנען מיר זיך פאר זינעלען. איין קניג אונ איין נאם איין הויכער אונ דער הויכענער דער הער פון אלע וועלען:

דנקן פון אונז. ואמר אונ נאמט העלף אונז נאם אונזער העלפער צוא לובען דיין הייליגען נאמען צוא דינען דיין גלויב. ה' נאם איז איין קניג אורף דינער צייט נאם האט גקניגט פר בשעפענש דאס וועלט אויב שוין גיין פאלק איז גינעוין דאס אים קניג האבען גירופען נאם נעמט קניגנען נאך פאר וועלטיגן דאס וועלט אייבעג אונ אימער. ה' נאם דאס די שטארקע תורה ויין פאלק ישראל גינען נאם טוט בענטשען ויין פאלק מיט פריד וויא דא שטייט גשריפען וכל נתיבותי שלום. ויהי אונ איה בעמ דרך עם נאר ויין אונזר ואנען צוא וועלען פאר דעם הער איבער אלס. ויהי אונ עס וואר וויא דער ארון הקודש איז גינען האט משה גינאגט. שטייט אורף נאם אונ וויא נאמן זיך פאר שפרייטען דייער פיינט אונ וויא נאמן מנען לויפען דא פון דיר גיפיינט וועלען פון פאר דיר נאם דען ויין שכינה לאמט רנען צווישען די שטאנען פון ארון. קופה שטייט אורף נאם דיין שכינה צו לאזען רנען ווען דאס דינעם טוקט קען דער ארון וואס דיין תורה איז בייזין ווינער פארקט איה דאס די היידן אים גיט פאנען. מליכה דייער פנים ואלען איה ע"ט

סדר הקפות

למנצח בננינות מוסר שיר. אלהים יחננו ויברכנו ואר פניו אהנו פנה: אנא כח נדלת
ימיה תמיר צורה: כי אמרת עולם סדר וכה:

יד נפש אב הרהמן משוך עבדה אל רצונה ירוץ עבדה כמו איש ישתחוה
אל מול הדרה. לערב לו ידידותיה. מנפת צוף וכל מעם:

ה דור נאה זו העולם. נפשי חולת אהבתך. אנא אל נא רפא נא לה בהראות
לה נעם יורה. אז תתחזק ותתרפא. והיה לה שמחת עולם:

ן תיק יהנו נא רחמיה. וחוסה נא על בן אהובה. כי זה פמה נכסוף נכספתי
לראות בהתארת עונה. אלה חסדה לבי וחוסה נא ואי תתעלם:

ה נלה נא ופדום הביבי עלי את סבת שרומה. תאיר ארץ מכבודה. נגינה
ונשמחה בה מחר אהוב כי בא מועד וחננו בימי עולם:

שכינה הקדושה בתוכנו. זכותיה ראברהם
עמנו. ולשם נשמח פורנו בבוא לציון ברננה:

כלו הנקפות נעמקו מספר עבודת הקודש וקודם יאמר זו.
שם יהוד קוב"ה וכו'. הנה אנחנו באים להקיף שבע הקפות "תיבה שבח הס"ת.
ולתהנות בלפנת התורה. לתקן את שרשן במסוק עליון. ויהי נועם וכו':
יד רצון כלפניה ה' אורי. אב הרחמים. שבכות הקפה ראשונה שהקפנו תיבה בשמחת תורתך. הרומזת
חסיד. יהי חסדך ה' עלינו. תוכנו לעבדך ביראה ואהבה. והיה אהבתך תקוה בלינו מסיד כל ימי חיינו. והיה
פאתך עי פנינו לבלי נחא. ובכל מדה ומדה שתמדוד לנו נודה לך במדך מאד. ותוכנו והשכלי. להסיד. ולנמול חסד
כל כחו. בנינו. כלב שלם. והיו כל מעשנו לשמך. וזוכרך. תאות נפש. ותוכנו להתרחק מהקנאה.
ואכזריות. וכסם. ולקנות מרת התסוד בקנין נמור. ולמען תורחך הקדושה הננתת בימין. ולמען אברהם אהובך איש
החסד. תסמל משאול לבנו לסוכה. יורע עלינו הכל סובך וחסדך כמנו. (ר"ת חסד) חסד ה' עולם אשירה לדור ודור
עדיע אמותך בפי. סתרי ופנינו אתה לדברך יחלתי. דרכיך ה' הוריעני ארחותיך למדתי יהי רצון וגו' :

דובר צדקות הושיעה נא. הדור ברבוי
הצליחה נא: ותיק וחסיד עננו ביום קראנו:

צרות יי נאמנה מחכימת פתי. קול יי בפח. לדעת בארץ ורפה בך גוים ישועה: קבל
רנת עמך שגבנו מברנו נרא: דה זרע עם נבורה תעו ירה תרום ימיה:

אל מסתתר בשפירי תכיון. השכל הנעלם
מכל בעיון. עילת העילות מוקתר בכתר
עליון. פתר יתנו דה יי:
ב ראשית תורתך הקדושה. רשומה חקמה
הסתומה. מאין המצא והיא געלמה.
ב ראשית חקמה וראת יי:
ך חובות הנרה נחלי אמונה. מים עמוקים
ינדם. איש תבונה. תוצאותיה חמשים

שכינה הקדושה בתוכנו זכותיה רעקדת יצחק
עמנו. ולשם נשמח פורנו בבוא לציון ברננה:

יהי רצון כלפניה ה' אלהינו ואלי אבותינו. שבכות הקפה הזאת השנית הרומזת לנבונה. תוכנו להתגבר על
יצרנו. ותן בנו כח לכבוש תאוותנו הופניות. ולמען יצחק עקיד נאור בנבורה. עזרה את נבחרתך. ולכה לישועה
נו. וכמו שכבש אברהם אבינו את חסדיו לעשות רצונך בזכב שלם. כן יכבוש רחמיך את כספך. ויגור רחמיך על חותיך.
ותתנה עמנו ה' אלהינו כמדת החסד. ותכנס לנו לפנים משורת הדין. ובסופך הגדול ישוב חזק אפך מעמך. מעריך.
וסאריך. ומנחלתך. ותבטל מעיני כל גזירות קשות ורעות. ותגזור עלינו גזירות טובות כרוב רחמיך. (ר"ת נבורה) נפ
מודים חסוד עבדך אל איתם. באברתי יסד לך ותחת כנפיו תחסם צנה וסוחרת אמתו. ואנחנו עמך וצאן
כרעתך. נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך. רועה ישראל האוינה נהג כצאן יוסף וישב הכרובים הושיעה. דורנו ח'
דרכך אהלך באמתך יחד לבני ייראה את שמך. יהי רצון וגו' :

זה וישר הושיעה נא. חומל דלים הצליחה
נא. טוב ויטיב עננו ביום קראנו:

פקדי יי ישרים משמחי לב: קול יי בפתח: יורוה עמים אלהים יורוה עמים פלם: נא נבחר
דורשי יחודה פגבת שמים: המן אמת לעקב חסד ראברהם:

וְגִדְלָנוּ כָּכֵל הַמוֹנֶס : וְאַנְחָנוּ בּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּהוּיִם וּמִדִּים דְּפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא : שֶׁהוּא נוֹמֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יִקְרֹד
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינָת עֶזוֹ בְּגִבְהַי מְרוֹמִים : הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד . אֲמַת
מִדְּבָנוּ אַפֶּס זִילְתוֹ כִּפְתּוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיִדְעָת הַיּוֹם וְהַשְׁבוּת אֵל לִבְכָּה בִּי יי
הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאֶרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד :

וְעַל בֶּן נִקְוָה דֵּה יי אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מַהֲרָה בְּתַפְאֶרֶת עוֹף דְּהַעֲבִיר גְּלוּדִים מִן
הָאֶרֶץ וְהָאֱלִילִים פְּרוּת יִפְרֹתוֹן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי וְכֵל בְּנֵי בִשֵּׁר יִקְרָאוּ
בְּשֵׁמֶךְ דְּהַפְנוֹת אֱלִיךְ כֵּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ . יִפְרִי וְיִדְעוּ כֵּל יוֹשְׁבֵי תִבֵּל בִּי דֵּה תִכְבֵּר
כֵּל בְּרָךְ תִּשְׁבַּע כֵּל לְשׁוֹן . לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוּלוּ וְלִכְבוֹד שְׁמֶךָ יִקְר
יִתְנוּ . וְיִקְבְּרוּ כֹלם אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מַהֲרָה לְעוֹלָם וָעֶד . בִּי הַמַּלְכוּת
שְׁמֶךָ הִיא וְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד . כִּפְתּוּב בְּתוֹרָתְךָ יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
וְנֵאמַר וְהָיָה יי לְמַדָּה עַל כֹּל הָאֶרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד :
וּבְתוֹרָתְךָ כִּתּוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד : ק"י אֲדוֹן עוֹלָם

קידוש ליל שמחת תורה

סְבִירי מְרֵנָה וְרַבֵּנָה וְרַבּוֹתֵי :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר
בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹכְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וּמִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו .
וְתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים
לְשִׁשׁוֹן אֶת יוֹם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת הַחַג הַזֶּה : זְמַן שִׂמְחָתֵינוּ
מִקְרָא קוֹדֶשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם : בִּי בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ
קִדְשָׁת מִכָּל הָעַמִּים . וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן
הִנְחַלְתָּנוּ : בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה :

וְעַתָּה יוֹם טוֹב גִּיפְאָלִם אִים מוֹצָאֵי שְׁבֶת זָאנֶס מִעַן דָּאס פֶּאָר שְׁהַחַיִּינוּ :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מֵאוּרֵי הָאֵשׁ :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדֵּל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחֹל בֵּין אֹרֶךְ חַיִּים
בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה . בֵּין קִדְשָׁת שְׁבֶת לְקִדְשָׁת
יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּה . וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשִּׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדְשָׁת . הַבְּדִלָּה וְקִדְשָׁת
אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתְךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבַדֵּל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחֹל :

וּסְבִירךָ שְׁהַחַיִּינוּ

נשיקות משה

אמר ויט אור ניש נתען אין (גלות מצרים) איה קענט איה
 גיט האלמין קיין (כבוד אב ואם) איה קט איה גיגעען פאר
 אברהם אבינו אונזער אונזער. אז ווען די מלאכים אלי
 אונזער אונזער ביהמה פון מיר. איה ווען דיא מלאכים
 גיגאנגען איה דעם הר סיני צוא אימליין פון אונז האבן
 אים צווייגלידע קרענען אן גאטן. איה האבען מיר דיא
 מלאכים (שנים רבוא רבוא) מוויזן אים דעם וועג צוין.
 גוא איז דען בילד דעם איה ואל מונען צויען פון דעם מלאך
 הקודש דעם טוט. נאך דעם זאגט ווידער משה (רשע)
 ווארום פוקטו מוחל ישראל די ויזר אים זיס פפור אונז מיר
 ווידערט גיט מוחל צוין. שטראף סוף ליבער דעם וועגן פורים
 נאר גיט צו שטארבן פון דעם מלאך הקודש. זאגט גאט
 משה משה דוא וועסט גיט געצוקען מיט דיין גווייזן די
 מוט דאך פון דער ווידער וועלט אונזען גיין אונז אין דעם
 גליקליכן צו ערן אריין צוין. דאספען וועסטו דיר קשט
 ויין מיט דיר צעקלן:
 אונז דא משה בואשט זיך מיט טרערן אונז בעס צוא
 גאט (רשע) דאס מוין וויזר דאך גיטל ווערען. ער בעט
 הימל אונז ער ווי זאגן פאר אים גאט בעטן. אז וועסטפערן
 זי צו אים כיר האבען פון נח צו טאן אז לעהר לבא זאל
 הימל אונז ער גיט הרוב ווערן. איה בעט משה דיא וון
 אונז די קאמל אונז בערד אן ווי זאגן פאר אים גאט. אז
 האבן זי אים מרחק געווען. משה טוט בעטן צוא דעם
 ים הגדול אז ער זאל פאר אים בעטן. אז זאגט דעם ים צוא
 משה. משה וסן איז דיר דוא פורקט פון ווארום געקענט
 דיר גיט הקב"ה אז דו האסט ביי מיר גרופע גיטן גאטן
 געקענט אז דוא האסט מיר געזאגן מיט דיין שטערן אונז
 פרעה מיט ויין פאלק האט גהאט שטערן אונז שטערן.
 וואו איז דיין נכות וסן דו האסט גהאט אין די וויגע צייטן
 אז דו האסט דן קרוניקן פרעה מיט ויין פאלק ווי זי ווען
 געקומן צוא רייטן. אזו האב איה מיר מירק גיטן שטארקט
 פון ווערן דיין נכות. דרום זאל אזו אונזערט אין דער ערד
 ליגן. אז זאגט ווידער הקב"ה דוא משה טראכט גלייך
 פון קאנקיין. משה וויזט צוא דעם העקסען מלאך אונז
 שטארקען פאר מיר אז איה זאל גיט שטארקען. אונז
 דער מלאך זאגט איה האט גיטערט אז דיין מלך וועט
 גיט פנעל ויין דו מוט קענען אין דער ערד:
 אונז (אונז אן משה) גאט זאגט צוא משה גוא דיא
 צייט וואו וועט אונז ווידער זאל מלך ויין אונז דיין גוממו אין
 דר ערד אריין. אז זאגט משה צו גאט דאס ווידער ויין. דר
 רבי מיין. אונז איה וועל ויין מקדו ויין. זאגט השם ויזר
 גאט כוש ווען דו וועסט קענין רעכט ווידער פפור אן געבן.
 וועל איה דיר לאזן ביי דיין לעבן. אזו ענטפערט משה איה
 פון דאך איין ווידער מענטש פון פלייש אונז בלייט ווידער
 איה קענין דעם צער צוא ווערן אז מיין מלך זאל מיר
 אונזער געבן מיט מלכה אונז מיין תאב אונז גומטן. איה וויל
 ליבער איין מלך שטארבן. ווידער איה זאל צו ווערן אלע
 טאג אז ווידער זאל מיר לעבעדיגהייט אריין. ליבער
 וויל איה געבן מיין לעבן. איה איה זאל אים פבור געבן.
 פקודו געבן מיט מלכה אונז מיין תאב אונז גומטן. איה וויל
 גאט ווען זאל צו ווערן דר טבע דאס איה זאל
 מיין מלך פבור געבן. איה איה אונז מיר ווידער ליב
 מיין לעבן. אונז זאגט ליבער גאט ווען עס איז ליב דיין
 ה' ליגען נאמען דעם איה זאל פבור אן טאג צו ווידער מיין
 קענט. אזו איה פאר געוויס ווידער רעכט:
 פון משה גיט צו ווידער גאטן פראו צו ויין געקענט
 אונז דעם זיך הימל דאס מיר ווידער. אזו הערט צוא וויד

(מינו גדול משה) ווער זאל צוא משה רבינו גלייך
 אין דר גומט דען השם ויזר. ויזר ביהמה קט מיט
 אים געט פה אל פה. איה וועל הקב"ה אליין מלך פפור
 גענען געברות של משה (זאל דע איה את הכהן) אונז
 קינר וויסט גיט ויין מלך קבורה: אז דיא צייט איז געקומען
 פון משה רבינו ע"ה השלום השם גראמט שטארקען. אונז
 ווידער זאל צו ווידער דעם לאנד מאכט אונזער. זאגט משה
 רבינו רשע ויין זאל גלייך אז איין מענטש דער דא האט
 גהאט איין ווידער קענט איה ער אים ווידער ליב געווען
 אונז אז ער איז דר ערד געקומען. ער אים דעם דעם
 אונזער גומטן. גאט ווארף מיר גיט אונזער אין ביין זאלע
 טאגן. געקען מיר גאט איה האב אין מיין ווידער פרעה
 מיט צעהן שלעק געקענט. ווארף מיר גיט אונזער
 (רשע) איין מיין טעג פון דער ערדער. געקען מיר אז
 איה האב אין וויסט דעם ים געזאגט. געקען מיר ווען
 די ישראל האבען דאס עגל גמאכט. האב איה פאר וויא
 כמלין ווערן פערציג טאג אונז נאכט. אונז האב ווי ווידער
 אונזער דין פליגל גבראכט. (רשע) ויין מיר מיל פון
 מלך הקודש פון ויין שטערן. דען איה נאב צוא ישראל
 גאט עס איז קיין אונזער גאט איה דעם הימל אונז איה
 די ערד. איה האב איה צוא דיא ישראל וואסער פון דעם
 פלענען אונז געזען דאס מיר גאט ווידער לעבן. וועל
 איה ווערן שבת ווארדן צוא דיין הימלען נאמען געבן.
 איה פון דער משה דער דא האט געקען די ישראל פערציג
 יאר דעם פון דעם עסן. אונז איז איה וועל שטארקען וועלן דייקע
 גיט ווערן פאר געסן. איה וועל ישראל וועלן געזען צוא
 אונזער ערד פאר אונז קליין. ווער וועט זאגן דעם צו
 קיין אונזער גאט גיטער צו גאט אריין. אזו ווי איה האב
 גיטן ביי דעם עגל אונז האב דאס געזען פאר שטערן. דא
 האבן ווען די ישראל ווידער צו דיר געקענט. אונז נאך מיין
 מיר ווערן ווי עבד גיטן מערן. אונז קינר וועט ווי
 גיט מאכען שטארקען הערן. איה ווען דו גאט וועסט מיר
 לאזן לעבן וועסט דאך דעם גיטן אונז גאטערט
 ווערען. אונז דו האסט צו די ישראל מאכן געקען פון אונז
 רענען. אונז איה משה וועל שטארקען וועט דעם אלץ ח"ו
 פאר געסן ווערען. דרום זאלעט גאט מיין ווידער אונז גוויין
 אונז ווערען: ענטפערט גאט אונז זאגט אז איה וועל דיר
 לאזן לעבן. ווערן די ישראל אונז דיר ח"ו עבד גיטן גיטן
 מאכן אונז ווערן צו דיר איין לוב געבן. זאגט משה אונזער
 דיר מיר איז דאך גומטן פאר שטערט דאס עגל אונז דיא
 לוחות פון דעם סאמ הגדול האב איה געקען צו די ישראל
 מיט גומט מיין אונז האבן די ישראל געקענט (כל אשר)
 דר ה' געזען וועסט) מיר וועלן אלע הערן אונז טאן.
 אזו האבן די מלאכים אלע גומט צו די ישראל וואל צוא
 איה אז איה ווייט איין דוא געזען גלייך מיט אונז. איה
 האבן די מלאכים גומט ווידער די ישראל ווידער גומט
 אונזער געזען קען ויין מוין דאך שטארקען דרום גאט
 זאלעט צוא אונז געבן די תורה ווארום מיר וועלן אייג
 לעבען. אונז איה האב מיר גיטארקט דיא מלאכים איין
 זאגט צו ווערן ווי זאלן מיר גיט אייגן מיט פיער.
 ווי זאגט גאט צוא מיר משה פארקט דיר גיט עס דיר אן
 ביי מיין סאמ הקודש אזו זאל איה צוא דיא מלאכים מיר
 געקען וואל בעסער וויא דיא מלאכים דען איה קענט גיט
 מיר צו דעם עס הקודש ביי איה מוט צוא פאר דריי
 ווערן אונז דעם כול אונז לאזען אונז זאגן דריי מאל
 (קדוש קדוש קדוש) דער נאך (ה' צבאות) אונז מיר זאגען
 דעם (שם הקדוש) נאך צוויי ווערעט (שם ישראל ה')

והישיע לערניט תורה און משה פאר שטעטס ווידער פנים אז
מען זאל אים נישט דערקענען. און אז די ישראל'דיגע זאגן און
אריין צו היינציע און האבען דערנעבן משה שטייט היינטער
דער טור און היינציע ווערט דאס היינער. און היינטער
הרגעה און היינט וויד אים דאס האר. און שרייט משה מיין
רבי איז דער דאס רעכט. אז איהר זאל וויד איהר דער שטיל
און דאס שטייט ווי איין קנעכט. איהר די ישראל'דיגע
צו נאט אז משה זאל לערנען תורה מיט ווי. אבער עס איז
אין פת קוד ארום געגאנגען פון היינט. איהר ישראל'דיגע
לערנען דאס תורה פון היינציע: נאט משה און איהר דא
נעמען וויד איהר פון היינציע ווייטען און היינציע לערניט וויד
תורה צו די ישראל'דיגע. נאט די ישראל'דיגע משה אז ער זאל
מיט וויד לערנען וויד איהר. איהר משה וואר ביהמך געקען
דען דאס תורה האט וויד פון אים אפ געקען. און משה גייט
אונזע פון היינציע: נאט דעם זאגט משה רבינו ל'בער
נאט איהר פון דעם קנעכט און דאס היינט מיין היינער. און האב
נישט מיין אנדערען מער. די תורה און די ישראל'דיגע זענען מיין
נויבא און קינד. דרום איהר אים צו שיינען וויד פון ווידען וויד
און ווידען. איהר וויל בלייבן לעבן. און דער שבת והזדה
צוגעבען. רבש"ע דעם מוהר מיר דרום איין געשטען מיר
אונזען. אז איהר זאל נישט האבן נוס צו שיינען און קעגן.
און געשטעטעט אים ווידען היינציע און מוש און אונזען. דיין
הטא און ווידען דאס האט נישט געהאלטען מיין פאר גאט.
און דאס האט ווידען געשטעטעט קעגן מיר גאט. און דרום
מוהר און דאס רבי'ס שטארקען. ווידען דאס האט מיין פערל
גטאן פאר דאס רעכט:

נאט דאס קנעכט משה צו די ישראל'דיגע און זאגט ווארום
נאט איהר מיר נישט מיינע טובות געגעבען. און צו
געטן אז היינט תהיה נאט מיר דעם לעבן שטעלן. געקען
איהר האב תהיה אונס דעם פערלען געגעבען. איהר
נאט דעם קנעכט משה אז איהר זאל בלייבן לעבן. דער מאנט
איהר דעם איהר דאס דאס פון היינציע אלץ אונטערגעגען.
איהר ווידען איהר מיט דעם זכות פון דעם מלך הקהה
היינציע וויד אונטערגעגען. איהר האב דאך דעם נישט געהאלטען.
טאמער ווידען איהר מיט פון מלך הקהה קאנען געהאלטען. מיין
זכות הטא געהאלטען ששים רבוא ווען איהר זענט הייב געווען
יבן דעם ענדע דעם מוש. איהר איהר ששים רבוא. קענט
מיר נישט העלפען אום מיין נוס. ווארום זאלט איהר מיר
אפ טרעטען. און נישט פון היינציען מוש אום געטן. וועט
איהר ישראל'דיגע דעם מיר מער נישט דאמפן. אז היינציע מוש מיר
אין מיין זעלסטער אונזען ווארענען:

זאגט משה ווייטער רבש"ע איהר דעם רעכט. אונזען
צו ווארען איהר דעם וועלט און איין געריינען קנעכט. איהר
האב דיר רבש"ע שרייב געדינט אין מיינע ווינקע ווארען. און
איהר איהר ערשט קאנטו מיר נישט דעם געדן אייבער פארען.
געקען נאט פון משה ווידען די היינציע ווארען איהר מיין בוד
דעם געווענען. דרום קענטסטו פון דעם היינציען מוש נישט
ווערען געגען. און ווידען דאס האט דעם פערל געשטען
און האט נישט געהאלטען צו אים היינציען. דרום מוש וויד
דיין געקען נאט פון משה ווידען די היינציע וועל איהר מיר אום
העקן. מיט דאס שטענען היינציע משה מוסט געקען
ווערען: זאגט משה אז. ווידען איהר קען נישט זוכה ווידען צו
קומען אין ווידען. ווידען איהר האב געשטען דעם פערל
צווייטא מאל פון דעם וועגען וועל אום נישט גען איהר מיר אום
איהר ווידען מן השמים. דאס קנעכט דער מלך הקהה און
נאט איהר פון היינציען געווען גאט. און דאס האט
ווער געגען די נשמה צו דעם דער וויד דיר געגעבען דעם:

זאגט משה דאס דאס שטען דעם קנעכט מיר נישט געגעבען פון
מיין לעבן. איהר האב נישט צייט איהר מוש מיין לוב צו היינציע
געבן. די האטסט ביי מיר גיט נוס צו מאכן. איהר וועל דיר
גאנץ און גאר אום דאכן. גיט דאס פון מיר אונזען. דעם
די וועלט קערן פון מיר געקען. דאס מלך הקהה
מוט ווידען ביי משה קעטן. און מוש פון אים געשטעטעט
דאס מלך הקהה קומט צו היינציע און זאגט איהר האב מיט
דעם משה גאר נישט געהאלטען. דעם דאס האט מיר גאר אום
געהאלטען. איהר ווידען גאר נישט נוס דעם מלך הקהה. איהר דעם
מיר איהר דעם וועלט ווידען אלץ היינט. דאס איהר און פאר
שייט. און ווידען נישט געקען דאס. עס איז שוין געקען ווידען
צייט: היינציע זאגט ווידען צום מלך הקהה עס קאן אנדערש
נישט נישט. דאס דאס מוסט דעם ווידען דאס משה דעם
קנעכט מיין. וועלכער איהר ווידען ווידען איהר. עס וואר
דעם מלך הקהה ווידען דאס. איהר איהר מוש ער צו משה
גייט איהר נעכט איהר דאס שטענען פון דער שייט:

ווי משה דעם דער וועקן דעם שטענען. דאס דאס איהר
גש"ע גטאן נישט געשטעטעט היינט איהר. דאס דאס איהר
פון איהר געקען געקען תפלות און געקען. און אז דאס דער
גירעט. רבש"ע איהר דעם דאס רעכט אז דאס זאלט נישט
העקן די תפלה פון דיין קנעכט. היינציע היינט איהר שטען
תפלות פון שטען. ביי דיין משה זאל פון ווידען תפלה גאר
נישט געקען. משה היינט איהר ווידען צו געקען. און זאגט
רבש"ע ווארום זאלטסטו נישט געגען. וואס פאר צרות איהר
האב געהאט אז איהר האב מלך מלך געווען פון ישראל אז דאס
זאלט איהר ווידען שטענען. איהר האב איהר געקען
צרות אז איהר האב געקען דאס ווידען אום מוהר. האב
איהר מיר געקען צו וועקן ווידען מיט שטח אין ווידען.
איהר האב געהאט מיט ווידען צרות איהר דאס רבי'ס רעכט נאך.
האב איהר מיר געקען צו וועקן ווידען איהר ווידען איהר
געקען איהר ישראל גאנץ און גאר. און היינט אז די צייט
איהר געקען דאס ישראל זאלן געשטעטעט ווידען. היינט מיר נישט
קען אין איהר ישראל איהר. רבש"ע ווארום זאלטסטו מיר
נישט דאס לעגען מיינע יאנן. פון דעם זכות ווידען איהר מיר
געהאט צו פערען היינציע ווידען דאס געהייסען די קינדער איהר
וואס איהר ווארען נוס וועלן ווערן געדינט. נאך דעם האב
איהר מיט ווידען משה איהר דעם מלך הקהה פערלען יאנן. קענט
היינט האטסטו פון ישראל איהר שטענען אז איהר דאס
געדן נישט קאנען איהר פארען. דאס מלך הקהה ווארען צו
משה. משה ווען וועט שוין די צייט קען מיט דיין שטח
צו גיין. און פל משה איהר מלך הקהה וועלן איהר
דאס איהר קען משה איהר איהר גאר געוויין. זאגט מלך הקהה
צום מלך הקהה וואס ווען ווען שוין איהר דאס ווערט פאר
דאס. ווערט פארקומט משה איהר אנדערש צווישן געדינט
עס איהר דאס שוין פארקומט ווידען ווידען ווידען. ווער
דיינט איהר דאס ווידען ווידען רעכט. משה פאלט איהר צו דאס
פון איהר זאגט געקען מיר אז איהר האב געקען צו נאט פון
דיין פארט איהר ווען די ישראל'דיגע דעם ענדע געהאלטען.
און זאגט איהר איהר מיר געקען אים איהר איהר פארט
און רבי מיין. מיט מיין געגען געהאלטען איהר פל וועל איהר
פאר דיר געקען איהר ווידען נישט איהר ווידען געקען
פערל נישט. דיין מוש איהר מיר ווידען ליד איהר פארט. גלייך
וואס איהר איהר וואלט געגען געהאלטען. דעם ווידען וועל
איהר די תורה לעבן איהר שוין איהר קדאר. ווידען איהר האב פון
דיר געקען מיר יאנן. משה זאגט ווידען צו היינציע רבש"ע
איהר האב פון די ישראל'דיגע מלך מלך געווען טאג און נאכט

גוף ארום טרייבען. איך וויל אין דעם הייזיגן גוף בלייבן שטיין. אונז גיט פון אזוי איין גוף מחדו וקדוש ונקי. ארום גיין. זאגט הקב"ה משה משה מען האט דיר געזען אלס מוצרי אונז דו האסט געשוועגן. דרום מוז דייןע ביינר אין דר מוצר ליגן. אונז וויל דו האסט דין גיט געטרייבט פון יוסף הצדיק דער הט גאנצטער איז איין והגדו. אפילו נעמן ער איז געווען ביי פרעה אין דר תפוסה. דעסער וועב געווען דס זיינע ביינר נעגין געקומן אין א"י נאך זיין מיתה. אונז ווי משה זעהט אז עס העלפט אים גאר גיט קיין שום מענה. אזוי זאגט ער צו השי"י. רבש"ע איך בין שוין אהר מיר מקבל די מיתה בשמחה ובתהבה. אונז דר מלאך מיקלא' הייבט אן אויף אים זאגין ווער זינט פאר די ישרא'ל בעטען. אז מען זאגט זיי דא ווער מאכן אפ בעטען. אונז ער זאגט איך קראנט אהר משה אלזין זינטערט איך קלאג אהר די ישרא'ל. ווער וועט פאר זיי גיין. ווען דו משה גרייט דיר צו שטארבן. ווער וועט אהר דא ישרא'ל מסכים זיין אז מען זאגט וויא נישט פאר דאנען:

(נורא) משה זעהט דא ישרא'ל אונז זאגט איר גלייבט פאלק צוא השם ותקרה. ווייל איך האב גאנצט (שקען) נא המורים). אונז האב גאנצט איך איין ביין ווארט. קום איך דרום פון מיין גדרה אונז מיין ארש. איר מוזט דאך לויב זיין צו גאט ווייל ער מיר פון איינערט וועגן געשטאפט הט. אונז אז משה הט די תורה צו ישרא'ל געזען. איר ער ביי דעם ווארט נוקט משה געלייגן שטיין. ער וויל נאך גיט שרייבן נוקט משה. ער טראכט טאכר וועט נאך די תורה פאר ווערען. אכר וויא ער האט געזעהן עס קען אנדערש גיט זיין. הט ער דעם פסוק מיט פרעגן געשריבן. איז נאך איין ביסל טרעכען אין דער פערן געלייגן הט ער דס ביסל אהר פון פנים געזען. אונז פון דעם בט ער וועב געווען צו זעהן די שכינה לופט אונז שיינ מיט זיין נוקט אונז זיין פנים הט אים דר פון גלייכט ווי איין פיגער. משה זאגט צו ישרא'ל זעהט ווי איך גייא אהין אונז הער ווידר. אונז איך בין גונגט אונז שטארקט מיט זאגט מינע גלייכער. אונז זעהט ווי דער בן אדם פאלט וויא איין שטיק ליים אגיקר. אונז איך בין גווער אונז שטארקט אונז גופרשט. זעהט פון מיין מיתה אז אפן אדם איז נישט. אונז זאגט צו ישרא'ל זעהט אונז איין מושל מיר. איך בין דר משה דס מיין פנים הט גלייכט אלס די זון אונז די לבנה. דאך בין איך ערשט אין גרוס קעגן. איך בין דר משה דר וואס הט אום געהאקט די לוחות אום גאר פאקיל. אונז השי"י הט גאנצט דא פסולת זאך זיין מיין. אונז פון דעם בט איך אז איין עושר גווארין אן צער אונז אן פיין. איך האב דאך זייער פיר פראגען. דאס איך קאן מיר מיט ביין געבט אפ וועגן עס קאן מיר אהר גיט העלפען פון דר פאגער וועלט דס עשירות אונז מיר געבט. אונז מוז אונזען גיט פון דער וועלט אונז זאגט ווייטער ווער איז מיר אין דא גאנצע וועלט גלייך. בין איך דער זון איין גבול אונז איין חכם אונז רייד. דא גבולה אונז חכמה אונז עשירות דא גרוסע מעלות אפער כריי. ווי קעגן מיר גיט גליי שטיין אז איך זאל זיין פון דא מיתה פרייא. מיין נשמה איז צוא נשמים רבוא ישרא'ל בייא געשטאנען אז וויא זעגן אום מוצרים גאנצען. אונז וואס איין האב וועלטלעך האב גאנצט דר לאנגן. אונז היינט אז מיין גייט איז געווען. קען איך מיר אלזין קיין עצה גיט געבן. אונז מוז קיפן פון מיין לעפען. מיר שפן איר ישרא'ל איר זאגט איך באדענקען אונז זאגט אן איינער מיתה געגעגען. השם תתקן וועט איך גיט שטעקן. דאס איך אכר איינער מיתה איך דא

דא וועסט פון דעם קיין עבירה האפען. איך מוז דיר אפ געבן כבוד וויא דא האסט מיר גיטאן; (וואמר) משה זאגט ווידער צו השי"י לויב גאט ווען שוין דא האסט געווארען אז איך זאל דעם ירדן גיט אכר קארין. דא מיר האטשע זיין וויא איין שיינעלע אונז זאל שטען ארבעט פלידען. זאל איך גלייך זיין אלס איין שיינעלע איין וואלד אכר דא מיר איז ארץ ישרא'ל אריין. אדער מיין האנט זאל זיין איין פלוש עפער פון איין פלוש אונז מינע האר גלייך ווי די שופען. מיין גוף זאל זיין אלס איין פלוש אונז וועט שווימען איבער דעם ירדן אריבער. אכר באה מיר שטארבן אונז דאס מען מיר ווארפן איבער דעם ירדן איינציג ווייס מינע גלייכער. אונז דער נאך מאה מיר לעבדיג ביי דר ארץ ישרא'ל. אדער לאז מיר דא ביי גר וכו' ראובן קענען גלייך. וועלכע ווער טאק אהר דר זינט גנוגין האפן. זאגט גאט דא משה וועסט דען לינגט מאכען מיין תורה ווס איך האב אן געשריבן דאס מאל אין יאר ווארען פאר ישרא'ל עולה לרגל קיפן. וועלן בל ישרא'ל פון דיר איין בייא שפיר געטען. אונז קיינער וועט גיט עולה לרגל קיפן. איינליכער וועט זאגן ווארום זאל איך זיין פון משה בעטער צו קיפן. אונז ווען דו משה וועסט אכר אלזי רגלים ביי דר בני גר פלייבען. אס בן האב איך צוא דא ישרא'ל (שלא פגעמים בשנה יראה) אונז וועסט אן געשריבן. וויא משה זעהט אז עס העלפט אים גיט תפלה אונז בעטען. זאגט ער צוא השי"י. לעבד גאט געגן אז איך בין גווען פאר ערציג מאג אויף דעם הויכע אז דא מיר דא מיתה גיט שווער זיין. מוז מיט מיר אלזין וואס דו ווילסט. זייערע גיט מיר גיט אין מלאך תמות הענט אריין. זאגט גאט משה משה דאס זאל זיין דיר דר הענט. איך וויל דיר גיט געבן אין מלאך תמות זיין שווער. אונז איך וועל מיר מיט דין גוף אלזין מתעסק זיין. אונז דא נשמה קדושה לאז מיר גיט פיר בעטען. זאלסט פון גוף דעם צדיק אפ טרעטן. איך האב דיר פאר איין פקדון אין גוף פון משה געבן. אונז צוויי דר גיט דו צייט דו זאגסט קיפן איין גל ערן איינע לעבן. אפער דס גוטס איז אן גערייט פאר דיר. אונז וועסט זיין געבן כבוד הכבוד בייא מיר. אונז אז משה דאס הענט זאגט ער צוא זיך וועלבעט. וויא איז מיר דאס איך זאל גיט וועב זיין איין ארץ ישרא'ל מקומם זיין דא מיתה פון לקט שפחה ופאה:

(וואמר משה) זאגט משה צו דר נשמה וויא איז זיין דיעה. דו נשמה קדושה ווילסט ארום זיין פון דעם גוף פון משה. אכר איך דס רעכט דר גוף ווס איז אונז פערציג בייג געגען זאל אים ווערען עסין. ענקפרט אים השי"י האב איך דען דר אהר גיט חכמים געווען אלזין. אז דר מלאך תמות וועט צו דיר גיט קועפן צו גיין. דא איך דר נשמה איין מירק אונז זאגט רבנו של עולם וויא איז נאך אזוי איין גוף מחדו ונקי אז משה. עס האט קיין פריג אהר קיין דער טמא גיט אן גרייט אן זיין לויב. אויך פון דעם טמא אן אז דו האסט דיר באווען ביי דעם בט. אזוי האט ער זיך מירק פארש געווען זיין לויב. אונז ער דאך פיל בעטער אז דר מלאכים איין דען רעכט אין דער ערד. צוא לינגען אזוי איין לויב. (ותאמר עזר) נאך זאגט דא נשמה איך בין איך דעם גוף מחדו וקדוש פון משה וואס ער האט דא ספר תורה מיט זיין האנט געטאן שרייבן. אונז דא ווילסט מיר פון אזוי איין

נשיקות משה

אין שפחות ווי זאצן ניש גיין אין ארץ ישראל אריין. דאס
הענט ניש האבן געזאגט וואונדער פאר פערע מיט דעם שטעקן
די זאצן די פירות בון ארץ ישראל ניש געבן צווא עסין. ווי
וויא דער גוף זאל ניש אין ארץ ישראל קענען אריין גיין.
הקדוש ברוך הוא זאגט צו דר נשמה דר נשמה וויא לאנג
וועסטו גאך אין דעם גוף פון צדיק בלייבען זעה ווילסטו
גיין אין עולם המתהוו וואס איז איינע צער און ליד.
און איך וועל דיר פארענדיגן ארום אובין וואו עס איז איינע
שפחה און פרייד. דאס מיתה פון משה איז געווען פונם
שבת קודש. אזו זאגט משה צווא כל ישראל איר מינע
ליבע קינדע וויינט ניש דען היינט איז שבת קודש און
איר וועט מיך שלום אין ארץ ישראל געין לעתיד לבא.
נא ברויט פון מאגט איר נאם פאר איר גלייכייט און
גייוויג הארשטו איר געווען. אזו אזו מיר וועלן זיך דער
מאנען דערלאזן אזו קערן מיר איר צו קלאגן און צו וויינן.
משה זאגט רבש"ע דו זאלסט מיין ווייז איר שרייבען צווא
ווייסן פון וואס פאר איין זיך וועגן איר מו אזו דער סדר
בלייבן. דאס עס זאל איינליכער וויסען אז איר האבן
גרעסערע עבירה גיטאן. איר צו לאזן וויסן איינליכן דאס
הקב"ה טוט ניש אפילו איין בלייבען עבירה שטענען. בלויז
זאל איינליכער מענטש זיך באצייטן באדענקן. און זאגט
רבש"ע עס איז איין מאל פון צוויי ווייבער. איינע האט
דס עסין שלעכט גיקאכט. און דאס אנדערע אישע הט גוה
גיטריבן. האט זי דר מאן ביידע ארום גיטריבן. טוט זי
ערשטע דעם מאן בעטן. דאס איינליכער וויסען מיין חטא
צו זאגן. און ארום דאס האט מיך גיטאן ארום זאגן. איר
בעט דיר הענג מיר איין פתח ארץ מיין הארץ. אזו איינליכער
זאל וויסען וואס פאר איין חטא איר האבן גיטאן. און לאז
איינליכער ליגען מיין פתח. אזו עסן זאל וויסען אז איר
האבן ניש גוה געווען. נישט דאס איינליכער וויסען פאר
זיך דו האסט מיך ארום גיטאן. ווייל איר האבן דס עסין
שלעכט גיקאכט. אזו בעט איר משה דאס מיין חטא איר
געטריבן. ווי אזו איינליכער זאל וויסען ווארום איר קום
ניש אין ארץ ישראל אריין.

משה זעהט די צייט פון דר מיתה איז שוין גאנגען
ער כל ישראל מחילה וויא זאלן אים מוחל זיין. און זאגט
אז. איר קינדע ישראל איר האבן איר פיל טאל מצער
געווען און האבן איר גיטאן גיטאן זענען איר המוריס. און
דרום בעט איר ניש מיר אלץ מוחל ביי מיין לעבן. איר
האבן פיל טאל געטען צו השי" פר איר. און ער הט מיר
גיטאן מיין פקשה צווא גלייך. איר האט דורך מיר גיטאן
ווייז פיל ניש דען עס איז איר איר געווען איין גוה האב
איר עס מיט מיין תפלה גלייך צו ריסען. דאס מיין ליכער
תלמיד יהושע דו זאכט זי פירן אין רעכענען וועג. לעבט איר
אלע איר פרייז. און איר מו זיך פון איר אס שיינען
נא משה גיט פון יהושע און דאס ישראל גלייך
אונזע אין זיין געזעט דא קינט השי" מיט דאס דרייא
מקצבים און משה ליגט זיך אויף זיין בעט אונזער.
אז פה גיטעט. אזו איז איר פקשה כול וואס האט מיט מיר פה
אל פה גיטעט. אזו איז איר פקשה כול וואס האט מיט מיר פה
גיטאן ביי און פון מיר משה הט הקדוש ברוך הוא
גיטאן זאל. קס גיטאן משה האבן. און דאס ישראל האבן
ווייז פיל גיטאן. דרייסיג טעג האבן זי אויף אים גיטאן.
קלאגן. וויא עס שטייט (ובכפי בני ישראל את משה
שלשים יום) דען עס איז שוין מער ניש דא אזו איין גיטאן
וויא משה רבינו. זאגט מיר וזכה זיין צווא זעהט זיין
פנים בתורה בלמינו ימים.

אונזע פאר שטיין. וועט איר נאם ניש פערטן און דאס
שלעכטע וועג צווא גיין. און זאגט רבש"ע ווען איר בון
ניש וזכה צווא קומען אין ארץ ישראל אריין. גיט מיר לכך
שפחות אז איר זאל אין חוץ לארץ זיין. זאגט הקב"ה
משה איר קען דיר ארץ געבן. דען וועסט וויא
זאלסטו דען תחת המים דר לעבן. איר זאלן די מים
אין חוץ לארץ שופר של מים ניש הערען. און לוסט
לעבדיג ווערן. וואס משה און דר ער אריין גיין. אז
פון דין וכות וועגן וועלן די מים אין דר סדר איר שטיין
(וואס משה) זאגט משה רבש"ע דאס מיר גלייך זיין
צו איין פונעם וואס מוט איין באנען טאג נאך שפיו
שעווען. און ביי דר נאכט קינט זא ווייז איר געסט
מיט דען שפיו ווס ווא הט אן גיטאן איר ווייז צו האבן.
אזו ווי איר איר נאך לעבן איר דיר פיל דיר. דען דיין
מלות געבן מיר פיל ווס. ווי דאס האבן ניש קינט פון די
פילן. דען איר נעגן וועלט איז איר ניש דא קינטמאל איר
בין גיטאן. נאך ווס דאס צדיקים ענין זיך משפיע מיט
דיר גיטאן. האסטו דען איר דער געזעט איין גיטאן
קעכט ווי איר דר זאל בעסר דיר דיר. עס איז מיר ווייז
האסטו און ליד. דס איר זאל ווערען פון בייע מלות אפ
שטיין. דאס זאגט השי" צו משה. משה וואס קומט דיר
ארום פון דייע פיל רייד. איר איר ניש געבן פון שביעה
און רייד. און מינע מלות בארשטו ניש קענען. און
גאנצט דאך איר ניש שטערן. איר ווייס וואס איר טו.
און דרום מומט גיין אין דין אייבער דאס. נאך דעם
זאגט הקב"ה צו גבריאל ליבער דיער דאס מיין זאלסטו
זעסן פון משה פאר קרוב מריבין זיין.

זאגט גבריאל דירך משה איז דאך גרוסע נאם
ונפלאות געשען. וויא זאל איר דעם צער פון דעם צדיק
צווא זעהן. זאגט הקב"ה צו משה ליכער דיר דאס מיין
זאכט דיר נשמה פון משה פאר איין קרוב מריבין זיין.
מכאל דער בעט הקב"ה אן משה זאל פון זיין מיתה
גענען זיין. און משה זאגט ווייזער צווא ישראל וועט
ניש אנדערש קען געשען. דאס וועט מיר איר ארץ
ישראל תחת המים האבן צווא זעהן. און ער כל פנים
אז איר וועט קומען מיט יהושע אין ארץ ישראל אריין.
זאכט איר מיר לטוב מריבין זיין. וואל צו איר. און ווייז
ווייז גוט און פרום. און פארמט איינער רבי יהושע.
דעם אזו הצור תקים פערט. דאס משה צווא נאט געשען
און דאס משה ווייזער גיטאן ער זאל אים דעם איינציגן
ווייז וואס זיין מר זייערע לעבן.

ער זאגט משה צו דאס ישראל אז איר וועט אין ארץ
ישראל אריין קומען. און וועט האבן דס לאנד אפ גיטאן.
אזו זאלט איר מיר גענען. איר ניש צו גיטאן. נאס איר
מו שוין פאלד שטארבן און ניש דיר מיר וועט איר דאס
לאנד פאר איר. די ישראל טען ווייז און שרייבען משה
משה די שטארבסט ווס וועלן מיר היינט טאן. משה זאגט
איר ישראל זאלט ווייזן אז אלע נאם ווס איר וואר געשען
איז ניש מיין וכות וועגן. זייער דר וכות פון דר אבות
ווס ער הט ווי צו זאגט אז ער זאל איר געבן דס לאנד.
נאס איר זאלט איר אים האבן איין פתח ווייל איר וועט
לעבן. וואס צו איר וואס פאר נאם ווערען איר געשען.
און בענטשט כל ישראל מיט גרום ווייזן. און זאגט צווא
וויא פאלד וועט איר ארץ ישראל איין געבן. און ער
דעקט זיך צווא זיין קאפ מיט אש אז איין אפ. און ער
בעט צווא נאט און זאגט:

רבש"ע די מים ווס זענען גיטאן פון דיר צווא פערע

קצין באוניגט פסוקי דזכרה בין (נשמת) אונ דער גאך נאנט מען דאס :

נשמת מלמדי מורשה נקראים בגי חופש. נצח
יונטעו לחיי עולם ונאפש. תורת יי תמימה משיבת נפש :

נשמת חכמי חמדה בגבורה ולא בשתי. תמורה
מורה ושים רפואתי. עדות יי נאמנה מחכימת פתי :

נשמת בגי בינה מתענגים מטוב הלב. הרגישו רוי
דרי הלב. פקודי יי ישראל משמחי לב :

נשמות בגי נבונים פשקול ותבריע מאזנים. תישר
יופי חקור ותקון אזנים. מצות יי פרה מאירת עינים :

נשמת מדע תורה בלבם למסעד. תכבד בוגן
אשוריו לא תמער. יראת יי מהורה עומדת לעד

נשמת ידידים. ידם זין פיפיות חודיו. תרון רוממות
סלסול עזו מחמדיו. משפטי יי אמת צדקי יחדיו :

נשמת ועידים בארצות שבים. שרידיך פזורה
ירוממוך בעת תשיבם לעבי עדים.

פירוש ע"מ

עבירות נאל די שאר פון מצות איבר וועגן נאכט
שטארקען דיא תלמודי חכמים וואס וויא האבען
גיפארשט אונ גימאכט אהקון אז מען נאל קעגן
די תורה ומצות מקנים זיין די מצות פון נאט וועגן
לומער אונ מאכן לייקטין דיא אויגן :

נשמת פדע תורה דיא נשמות פון דיא תלמודי
חכמים דס די נויסן שאפט פון דר תורה לעהענט
אונמער וייער הארץ נאכט וויא אפ געבן פבור
ווייערע מרים ברייט צוא מאכין וויא זאגן זיך ניש
אוס גליטשין אוף אייבעג נאמס פארקט איז כיון
אונ שטייט אוף אייבעג :

נשמת ידידים די נשמות פון די ישראל נוס די
תורה איז ביא וויא שארף אין דיא הענט וויא
איין פלי זיין ביא איין גבור זיא מאכט לובן אונ
דער הייבען דער וואס גירוסט אונ שטארקט זיך
אין דער תורה אלע משפטים וואס נאט מוט איז
אמת אונ גירעכט :

נשמת ועידים דיא נשמות פון דיא ישראל
וואס נאמלען זיך איין ציא לובען דיה אין דיא
לענדער פון אלע וייער וואונג ווינע איבעריגע
פאר שפרייטע ישראל וועלען דיה לובען אז רוא

נשמת מלמדי די נשמות פון די ישראל וואס
לערנן תורה ווס זיא איז צו זיי ארושה אונ דורך
דר תורה וועגן זיי פריי איבר דעם זכות אייבעג
העלן וויא זיין גיפלאנצט אין זן ערד צוא אייבעג
לעבן אונ רואונג נאמס תורה איז גאנץ זיא דער
קוויקט די נשמה אין זן ערד :

נשמת חכמי די נשמות פון די חכמים וואס
לערנן די גירוסמיע תורה אונ שטארקן זיך אין דר
תורה אונ מרינקן ניש קיין וויין צו דר פרייען זיך
דו מאכט בריי דיא תלמודי חכמים דאס וויא
וועגן טורי הוראות ווס וויא ווייען דעם וועג פון
תשובה אונ דאס איז ארפואה די תורה איז ביא
נאט אפאנלייבטער עדות זיא מאכט קלוג איין נאר:
נשמת בגי בינה דיא נשמות פון דיא פאר
שטארנדיגע חכמים טוען זיך היינט אונ שמחת
תורה פרייען מיט איין גוט הארץ זיי נאמלן איין
טודות התורה אין דיא וואונג פון וייער הארץ
דיא מצות פון נאט וועגן רעכט פאקטיג זיי מאכן
דער פרייען דאס הארץ :

נשמת בגי נבונים די נשמות פון דיא תלמודי
חכמים ווען דו וועכט וועגן וייערע מצות מיט די

וועכט

20

כת

ע"מ

בְּאַמְרֵים אֱלֹהֵינוּ פִּינוּ מֶלֶא שִׁירָה כִּים : נִשְׁמַח כָּל חַי וְכוּ'

נִשְׁמַח כָּד חַי תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תִּפְאֹר
וְתִרְוָמָם זְכָרְךָ מִלְּכֵנוּ תָמִיד מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אֶתָּה אֵל וּמַפְלְעֶיךָ
אֵין לָנוּ מִלֶּךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ : פֹּדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרֵנָם וְעוֹנֶה וּמַרְחֵם
בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה אֵין לָנוּ מִלֶּךְ עֶזֶר וְסוּמָךְ אֵלֶּא אֶתָּה : אֱלֹהֵי
הָרָאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלֹהֵי כָל בְּרִיּוֹת . אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת .
הַמְּחַלֵּל בְּרוּב הַתְּשַׁבְּחוֹת : הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים
וַיִּי עַר הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן : הַמְּעִירֵר יְשׁוּנִים וְהַמְּקִיץ גִּרְדָּמִים
מִחַיָּה מֵתִים וְרוּפֵא חוֹלִים פּוֹקֵחַ עֵוִרִים וְהַמְּשִׁיחַ אֲדָמִים וְהַמְּתִיר
אֲסוּרִים וְהַסּוּמָךְ נוֹפְלִים . וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים . וְהַמְּפַעֵנֶת גַּעְלָמִים לָךְ
לְבָרְךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים . וְאֵלֹהֵינוּ פִּינוּ מֶלֶא שִׁירָה כִּים . וְלִשְׁנוֹנוּ רִנָּה
בְּחִמּוֹן גִּרְיוֹ וּשְׁפָתוֹתֵינוּ שֹׁבַח כְּמִדְּחֵי רִקְעָה . וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשִׁמְשׁ
וְכוֹרֶחַ וַיְדִינוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם וְרִגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאַיָּלוֹת . אֵין אֲנוּ
מִסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְלְבָרְךָ אֶת שְׁמֶךָ
מִלְּמָנוּ עַל אַחַת מֵאַלְפֵי . אֵלֶּה אֲלֵפֵי אֲרָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים
הַמְּבִיבוֹת גָּסִים וְנִפְלְאוֹת שְׁעֵשִׂית עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ : מִלְּפָנִים
מִמַּצְרִים גְּאֻלָּתֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתֵנוּ בְּרַעֲב זִנְתֵנוּ
וּבִשְׁבַע כְּלִפְתָּנוּ . מִתְּרֵב הִצְרָתֵנוּ וּמִדְּבַר מִלְּטָתֵנוּ וּמִחֲלוֹם רָעִים
וְרָבִים וְנֶאֱמָנִים דְּלִיתֵנוּ . עַד הִנֵּה עֶזְרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֶזְבוּנוּ חֲסָדֶיךָ
יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵל תַּמְשִׁינוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְנֶצַח . עַד כֵּן אֲבָרִים שְׁפִלְגָת בָּנוּ
וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁנוּפָחַת בְּאַפֵּינוּ . וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמָּת בְּפִינוּ . הֵן הֵם
יֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאֲרוּ . וַיִּשְׁוֹרְרוּ וַיְרוּמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ
וַיִּמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ תָמִיד : כִּי כָד פֶּה קָד יוֹדֶה וְכָד לִשׁוֹן
קָד תִּשְׁבַּע וְכָד עֵין קָד תִּצְפֶּה וְכָל בָּרַךְ קָד תִּכְרַע וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ
תִּשְׁתַּחֲוֶה וְכָל הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ וְכָל קָרֵב וְכָלִיוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ בְּדָבָר
שְׁבַחְתּוֹב כָּד עֲצֻמוֹתֵי תֵאֱמַרְנָה יי מִי כְמוֹךָ : מַצִּיל עָנִי מִחֻק מִמָּנוּ
וְעָנִי וְאַבְיוֹן מִגּוֹזֵל שׁוֹעֵת עֲנִיִּים אֶתָּה תִּשְׁמַע צַעֲקַת הַדָּד תִּקְשִׁיב
וְתוֹשִׁיעַ מִי יִדְמָה לָךְ וּמִי יִשׁוּהַ קָד וּמִי יַעֲרֶךְ קָד הָאֵל תִּגְדוֹל הַגְּבוּר
וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ . נִחְלָקָה וְנִשְׁבַּחָה וְנִפְאֲרָה
וְנִבְרָךְ אֶת שֵׁם קְדֻשָּׁה כְּאִמּוֹר לְדוֹר בְּרַכִּי נִפְשִׁי אֶת יי וְכָד קָרְבִי
אֶת שֵׁם קְדֻשָּׁה :

פירוש ע"מ

וְעַכְשָׁא וַיֵּא אֹמֵר קָד יי קִיין אָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְעַלְיוֹ דְּעַר יִם קָאן מַעַן נִים דְּעַר צִיִּלְעָן וַיֵּינַע גָּסִים
וְאֶנְשֵׁי וְעַן אֲנִינְעָר מוֹר וְאֵל וַיִּין אֲנִי גָרוֹם וַיֵּא וְאִם עַר הָאֵשׁ מִיָּם אֲנִי וְנִשְׁאָן :

האל

בְּתַעֲצוֹמוֹת עֶזְרָה הַגָּדוֹל בְּכִבּוּד שְׁמוֹ . הַגָּבֹר לְנֶצַח
וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתָיו :

הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רִם וְנִשְׂא :

שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְכָתוּב רִנְנוּ צְדִיקִים בְּי . לְיִשְׂרָאֵל נֶאֱמָה תְּהִלָּתוֹ :

בְּכִי וְיִשְׂרָאֵל תִּתְרַוֶּמֶם :

וּבְשִׁפְתַי צִי דִיקִים תִּתְבַּרְךָ :

וּבְלִשׁוֹן חֵן סִידִים תִּתְקַדֵּשׁ :

וּבְקֶרֶב קֶדְשִׁים תִּתְהַלָּל :

וְלִירֵךְ לְהַפְסִיק בֵּין תִּכְתּוּב הַיּוֹדִים לְתִכְתּוּב לַפִּיךָ שֶׁלֹּא יִחְרֹב הַשּׁוֹמֵם חָי :

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמוֹךְ מַלְכֵנוּ
בְּכָר דָּוִד וְדוֹר שְׁפָן חֹבֶת כָּל הַיְצוּרִים : לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַזֵּה
וּלְקַדֵּם עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִּׁי עֲבָדְךָ מְשִׁיחֶךָ :

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹךְ לְעַד מַלְכֵנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בְּשִׁמּוֹם וּבְאַרְץ כִּי לָהּ נֶאֱמָה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה
חֵלֶל וְזִמְרָה עֹז וּמְשִׁלָּה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת קְדוּשָׁה
וּמַלְכוּת . בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשְׁמוֹךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּמַעֲזֵם וְעַד עוֹלָם
אֲתָה אֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמַחֲלֵל בְּתַשְׁבְּחוֹת אֵל
הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנִּשְׁמוֹת רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים
הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ יָחִיד אֵל חַי הַעוֹלָמִים :

וְעַתָּה יִגְדֵּל גַּם כָּח אֱדֹנֶי בְּאִשֶּׁר דְּבַרְתָּ לְאֹמֶר : וְכֹזֵר בְּחִמּוּךְ יי נִחְסְרִיךְ כִּי מַעֲלֵם הַמֶּלֶךְ :

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּא . בְּעֶצְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהּ וּמִלְּיָהּ מַלְכוּתִיהּ .
וְיִצְמַח פּוֹרְקָנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ . בְּחִיבּוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָר בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא
וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן . יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרֵךְ לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמָא . יִתְבַּרְךָ
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלֵּל שְׁמִיָּה דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא .
לְעִילָא מִן כָּל בְּרִכְתָּא וְשִׁירָתָא הַוִּשְׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא בְּאִמְרֵן בְּעֶצְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

נחמס טלומר המון ברכו

לומרים הקטל ויתברך

הוּן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ :

קִיָּה בָּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

יתברך וישתבח ותפאד ותקדש ותעשׂא יסוּס של מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא . שיהא ראשון והוא אחרון
ומבולגדיו אין אלהים . סולו לרובב בערכות בית שכן ונליו ללגי
ושמו מחמס על כל ברכה ותהלה . ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך . עושה שלום ובורא
את הפל : אור עולם באוצר חיים אורות מאופל אמר ויהי :

אשרי העם שרו בכה . מארחיו וגאלו ישא ברכה . מתברך בשמים
ובארץ נערכה . וזאת הברכה : בפנות עניו לנוח שכובה : תהיה אמרו
לאפיו רבבה . שמור דת בזרוע פתובה . ויאמר יי מסיני בא : גואלם
חור בכל אומים . ומצאם פולם בעלי מומים . תפיל חבלים לו בנעימים .
אף חובב עמים : דודים מקדימים לנשמע נעשה . השיבו זאת פר
המשה . בוקר וערב לא נגשה . תורה צוה לנו משה : הכתר אדון כתר
להמלך . יתב עם עליו בהשתלף . רננו כל גוי ופקד . ויהי בישורן מלך :
ומיד מוחה כעב אשמות . בנאה למלך ביום רוממות . שאת ויתר יהי
כתקומות . יהי ראובן ואל ימות : ובר טוב ונעים בנאמר . שבת אחים
יחד בפתאמם . מצרימו חיות למז למשמר . וזאת ליהודה ויאמר :
תסידה איש נוצר מאמריך . נסיתו במסח ויאמן דברך . ולעולם שרת
בבית דבירך . וללוי אמר תומיה ואוריך : טוב בשער המהנה בקומו .
מי ליי אלי בנאמו . אוספו תסידיו פאחד לעומו . האומר לאביו ולאמו :

פירוש ע"ט

ווס יי ווארפין ויער בפתחון אופ גאט יי מונן דוכן
גאט אלע אומות און אלע דוכסין גאט איז אמר
איבר די ישראל וידי מה און תפך המ ער פאר
געבן די וינד און ויי אנואלקן גייט געד אינעק און
ווי עם איז שיון צו אפלה דעם טאן אז מען קריינט
אין עם זאל ויה אופ הייבן די כהונה וכלכות צו
דיא ישראל ער זאל לעבן ראובן אופ אייביג און
זאל גיט שטארקן אופ יער וועלט נד סוב אנשטע
און אויסע בהעפטענש וויא עם שמיט דאס איז
גיואנט גווארן אופ ראובן מיט יהודה ויה ויי פון
אירע באליידיגן און דס איז די ברכה צו יהודה
תסידה שבת לוי הימין בייגע ביידי גיא האבן גיין
חלק גיט גיהאט אין עגל וייא האבן גינדלובט אין
בייגע ביידי און האבן גיט גיקרינט און אייביג דיין
גיא דיה אין בית המקדש וויא עם שמיט אהרן
הכהן ונס קומט ארום פון שבט לוי המ גיטראגן
דיא אורים ותומים סוב גשאר אז משה האט ויה
גישעעלט אין דר כהנה און המ גואנט ווער עם
גלייבט אין גאט זאל קומן צו מיר האבן ויה אין
גיואמילט גאנץ שבט לוי פון גאמס וועלן ווי עס

אשרי העם וואר דעם פאלק ווס איז אים און
ישא ברכה דאס פון גאט און פון משה וענין וייא
גיבענמלשט גיווארן ער המ יי גיבענמלשט מיט און
אברקה ווס פון דעם הימל און פון דר ערד און
דס איז די ברכה בפתח עניו איידר משה רבינו איז
גישטארבן המ ער די פיר מווינט ישראל מזהיר
גווען און המ ויי גיואנט וייא ואלן הימן די תורה
ווס זיא איז גווען גישריבן אופ דעם ארום פון גאט
און משה האט גיואנט גאט איז גיקומן פון דעם
בארג סיני טאלס חור גאט האט גיוואלט געבן דיא
תורה צו אלע אומות האבן ויי גיט גיוואלט מקבל
וויין איבר דעם איז די תורה גיפאלן אין דעם חלק
פון די ישראל מחמת ליבשאפט המ ער אן גירופן
אומליכן שבט איין באוונדר פאלק חדים פקדימים די
ישראל איידר ויי האבן גיהערט די תורה האבן ויי
גואנט מיר וועלען ויא מקבל ויין האט וייא גאט
געטמפערט דעם זכות וועט ער פון ויי גיט אפ טאן
אין דר פרי און אופ דר נאכט וועלן מיר גיט פר
געבן די תורה משה היקדד ויה צו קריינט גאט מיט
אקרין און קריינט אים מיט קריאת שבע און אפאלק

שמיים

ימלא פימו תהלתך לנקוב. שירך באדמת נבר מקוב. להסלי אורח
 ולשיר עקוב. יורו משפטיך ליעקב: פקדם מפן בכור בחבדלו. קודש
 הקדשים היות גורלו. בכבלים פן עוד לאולו. פרך ייחילו: לשבון בין
 פתפי גאוי. מקום שירות לוי וכחני. רוחב אחלי ויריעות משכני:
 וקבנימין אמר ידיר יי: מברכות שמים ותחת נסמכת. ברכות שדים
 ורחם מתברכת. ארצו מפל היות גערכת. וליוסף אמר מבורכת: נא
 הסדו לא ימש. חשך עצמו בורה מלשמש. במוב כל גבולו יתנמש.
 וממנו תבואות שמש: סמוך יצר מתחור והאדם. פוזו ורועיו מוחב
 אדם. שלום יצור מרחמו מקדם. ומראש הררי קדם: על קדקוד
 גולגולת נאה. ברבת כל טוב תבואה. להשפיע שפע כל תבואה.
 וממנו ארץ ומלואה: פי שנים בנהלת חבלו. תחת מחלל יצוע מחוללו.
 וועד נחול בחלש גורלו. בכור שורו הדר לו: צידון ירכתו לתרבות
 צמח. ממבין עתים ללחם קמח. מאת זה וזה ישמח. ולובולון אמר
 שמח: קנני חלזון ספון חבוא. כל יועיר למכסה משאו. יזבחו זבחי
 צדק ויראו. עמים הר יקראו: ראשית ראה לו נאגד. ששם חלקת

פירוש ע"ט

שמיים עד הט ויד אן גינון נאסם נקמה אונ הט
 ויה נים דער בארימט און וין פאטור אונ מוקר
 וקלא פיו דין לוב טוען זי דר פילן מיט זייער מול
 אין בית המקדש אונ און די מיינן פון ככל האבן
 זיי נים גינואלט וינגן. און האבן זיי גינוויין צו די
 ישראל דעם שטענ פון דר תורה צו גלייף מאבן
 דעם קרובן נועג וויא עס שמיים זייא טוען לערנן
 דינע משפטים פון דר תורה צוא יעקב נקמם און
 ווי ער הט פריער די לונם אפ גישייר פון די ישראל
 וואס ווערן אן גירופן בכורים דעם קדשי קדשים
 אז אין וין פיר. טאפיל צו שטארקן אים וויא
 אין ספוק שמיים נאט נאל אים שטארקן לשה נאט
 הט נאנט צו רוען אין בית המקדש ווס אזי גיבט
 גנוען אין חלק יהודה ובנימין און דעם ארט האבן
 בארימט די לונם מיט די בנהים אין בית המקדש
 וויא אין ספוק שמיים בנהים אזי דר גיליקער פון
 נאט סברות שפס די ברכה פון היקל און ער נאל
 ער אונזר גילעהנט ווערן דא ברכה פון פאטור
 אונ מוקר נאל ער גענעטשט ווערן וין לאנד אזי
 גנוען גענעטשט מער פון אלע שבטים און ווי עס
 שמיים וין לאנד אזי גענעטשט פון נאט נא סבר
 און בעט דיר נאט וין סבר נאל ויד נים אפ האן
 ער הט ויד פר מיטן פון פוטיפרס ווייב מיט גוטס
 נאל געקעט ווערן וין גבול ווי עס שמיים אונ פון
 דעם וספייט פון דער וון ווס מאכט ווס די פירות

מחוקק יאמר. גידוד יגידנו בבא גר. ולגד אמר ברוך מרחיב גר :
שכן במצד בראות חילו. תקמן למאה ולאף גידודו דלם בראש
גידודי חילו. וירא ראשית לו : תנין עלי דרך היה. שפיפון עלי אורח
היה. בצריו נלחם בשם אהיה. ולדן אמר דן גור אריה : שבע ודשן
בפנימי וחיצון. ים ודרום יירש בעלצון. תלבושת פרים לבוש הצאן.
ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון : מטפל בשמן רגלו באושר. רצוי
אחיו היות בכושר. ומעדני מקד נותן מעושר. ולאשר אמר ברוך
מבנים אשר : ובימיה דבאף בחזוק חיליה. תדרוך על במתי גועליה.
רגלך בל תגוף להכשילך. ברוך ונחישת מנעלה : אדיר בורא שחקי
שפרון. רוקע הארץ פנסי מהרון. תעיני כל אליה ישפרון. אין כאל
ישורון : להבדיל בין מים למים ולבודדים. תתויד רקיע פינס ופרידם.
אל מקומם הקום וימרדם. מעונה אלהי קדם : יקר שני מאורות תדר.
היה השריץ וצפור נבדד. מרקם בצלם צר להתעודד. וישכון ישראל
בטח בדר : יה שבת ממפעל פחואל. ויקרש שביעי בבכתב יקותיאר.
נשא ויאשר עמו אר. אשריה ישראל :

פירוש ע"ט

גית גשמוכיט ווערן און דר עקמור ווי עס שטייט
און ווי איינערע מירן מיט קופרענע רינגן און און
גווען שטארק ווין לאנד אדיר בורא גאט וואס האט
בשאפן שיינע הימלן גאט הט פר לשפרייט די ערד
און האט ווא איין גיומאליט מיט גרים צאקען
אלע אונקען מונען צו דיר האפן ווי עס שטייט עס
אין גיט דא ווי דר גאט פון יסלאל לתביל צו מאכן
אצווישן שייך צווישן די אופערשטע און צווישן
דיא אונטערשטע וואס האט ער גימיעלט דעם
הימל צווישן ווי און האט ווא אפגשייד ער האט
אין גיומאליט און האט גמאסמין ווא אין איין
גבול און דעם הימל ווס דס איז די וואונג פון
גאט ווס ער איז גווען איידר די וועלט איז בשאפן
גווארן יקר שני מאורות די ליכט פון דר וון און פון
דר לבנה הט ער גשארפט היות האט ער גמאכט
ווי דלמן און עופות איז ווארען אפ גישייד. אדם
הראשון וואס ער איז באשאפען גווארען מיט דעם
(צלם אלהים) האט ער אים גשטארקט איבר אלע
בשעפעניש וואס עס שטייט אז ישראל זענען גומ
זענען ווי פר ויכערט דא שבת אז גאט האט גוואלט
רוען פון ווין ווערק האט ער גיחיליגט דעם
ויכעמין מאג ווא עס שטייט אין דער תורה פון
משה מיט דעם הייליגן שבת הט גאט גשטארקט
און און גרויבן דיא ישראל ווא עס שטייט
אשרה יסלאל וואל איז דיר ישראל :

רבינו וועט דארטן באגראקען ווערען. אין ווין
לאנד מוט גיין פיל חילות איבער דעם ירדן צוא
אין נעמן ארץ ישראל ווי עס שטייט משה דוכט
גאט ווס ער הט גמאכט ברייט ווין לאנד שבו בצד
דרד המלך אז ער הט דר זעהן ווין פאלק תקפו דאס
דר קלענסער שלאגט און הונדערט מאן און דר
גרוסער און מווינט האט ער ווא און גווארן און
גיומאכט עלצטע און זיינע חילות ווי עס שטייט
ווא זענען ראוי ווא און ווין עלצטע פון גל דה
שמשון הגבור איז גווען ווי אשלאגט און דעם וועג
און ער פלעגט מלחמה האלטען מיט דעם פיינט
מיט דעם הייליגן שם אי עס שטייט ער איז גלייך
צו אינגל לייב שבע דיש נפתלי ער איז וואט מיט
אלע ברכות און הט גרשנות אברייטע לאנד מיט
פרייט דס אן גליידונג פון די פעטע שאף ווי עס
שטייט פון גאטס רצון וועט ער וואט ווין מיט אלע
ברכות כפל בששן אשר הט גהאט אפעטע לאנד
זיינע פיס הט ער איין גמונקט אין בוכיט ער איז
גווען בויליגט צו וויינע ברדר מלחמה שיינקייט
ווי גיפן מעדני פלעגט צו עסן פון גרום עשירות
ווס ווא ברוקן פון בוכיט ווי עס שטייט ער איז
גבענשטע מיט שיינע קינדן ווייט דאף און ווא
דו ביסט שטארק גווען אין דר ווייגט און וועסט
דו שטארק ווין און דר עקמור דו וועסט מרעמין
און דר ווייט פון זיינע שונאים זיינע פיס וועלן

המאיר לארץ ודדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. מה רבו מעשיך. כלם ברחמיה עשית מלאה הארץ קנינה. המקדש המרום לבדו מאז המעשה והמפואר והמתנשא מימות עולם; אלהי עולם ברחמיה הרבים רחם עלינו ארון עזנו צור משגבנו. מגן ישענו משגב בעדנו; אר ברוך גדול דעה. הכין ופער והרי חמה. טוב יצר כבוד לשמו. מאורות נתן סביבות עזו. פנות צבאו קדושים רוממי שרי תמיד מספרים כבוד אר וקדשתו: תתברך. וי אלהינו ער כל שבח מעשה ידך ועל מאורי אור שעשית שיצרת חמה בפארוך סדה:

ותברך לנצח צורנו מלבנו ונאלנו בורא קדושים ושתבח שמה לעד מלבנו: יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברוכים כלם גבורים כלם קדושים וכלם עושים באימה וביראה רצון קניניהם וכלם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשינה ובזמרה ומברכין ומשבחין ומפאלין ומעריצין ומקדישין וממליכין

את שם האר המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליצורם בנחת רוח בשפה ברוכה ובנעימה קדושה כלם פאחד עונים באימה ואומרים ביראה: קדוש קדוש קדוש וי צבאות מלא כל הארץ כבודו:

אשנבי שתקים. נראים פגרתקים. וכראי מוצקים. נועם שיר ממתיקים. קדוש קדוש קדוש וי צבאות: מראה הקשת. באש צבועה מאששת. דמות מינים שלשת. לזכר הברית מקדשת. קדוש קדוש קדוש וי צבאות: תקיף ממטרון שר. הנהפך לאש מבשר. מלמד מוסר. לילדי אור נמסר. קדוש קדוש קדוש וי צבאות: יפיפה שר התורה. תחופן אש שחורה. לקשור עמרה. לאותיות התורה. קדוש קדוש קדוש וי צבאות: יסוד עירמו. תנקרא צדיק שמו. בהגיון

פירוש ע"מ

אשנבי שתקים ד"א פגעצמר פון דעם הימל ווערן אן געהן ווי אשפגיל פון גלייטערקע קופער מיט אויסע רוב לובין וויא צו גאט און ואגין דריי מאל קדוש. קדוש גאט איז הייליג מראה הקשת דאס גשטאלט פון דעם רעגן בונן ער הט איין פארב וויא גשטאלקטע פייגער ער האט דריי ערלייא גשטאלטין צו גאט וואס ער גידענקט דעם ברית ער ואל גיט ברענגן קיין מבול ואנען ד"א ישאל דריי מאל קדוש קדוש קדוש וי צבאות: תקיף ממטרון שר ד"א גשטאלט פון דעם הימל ווערן אן געהן וויא צו גאט און ואגין דריי מאל קדוש. קדוש גאט איז הייליג מראה הקשת דאס גשטאלט פון דעם רעגן בונן ער הט איין פארב וויא גשטאלקטע פייגער ער האט דריי ערלייא גשטאלטין צו גאט וואס ער גידענקט דעם ברית ער ואל גיט ברענגן קיין מבול ואנען ד"א ישאל דריי מאל קדוש קדוש קדוש וי צבאות: יסוד עירמו ד"א גשטאלט פון דעם הימל ווערן אן געהן וויא צו גאט און ואגין דריי מאל קדוש. קדוש גאט איז הייליג מראה הקשת דאס גשטאלט פון דעם רעגן בונן ער הט איין פארב וויא גשטאלקטע פייגער ער האט דריי ערלייא גשטאלטין צו גאט וואס ער גידענקט דעם ברית ער ואל גיט ברענגן קיין מבול ואנען ד"א ישאל דריי מאל קדוש קדוש קדוש וי צבאות: יסוד עירמו ד"א גשטאלט פון דעם הימל ווערן אן געהן וויא צו גאט און ואגין דריי מאל קדוש. קדוש גאט איז הייליג מראה הקשת דאס גשטאלט פון דעם רעגן בונן ער הט איין פארב וויא גשטאלקטע פייגער ער האט דריי ערלייא גשטאלטין צו גאט וואס ער גידענקט דעם ברית ער ואל גיט ברענגן קיין מבול ואנען ד"א ישאל דריי מאל קדוש קדוש קדוש וי צבאות:

נִזְמָנוּ. הוּא הַמַּרְעִישׁ עוֹלָמוֹ. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יי צְבָאוֹת: חֲדָרֵי הַיָּמִן. בְּסִיר וְעֵשׂ הַמִּזְמִין. הָאֵל תְּנַאֲמִין. לְהַקְדִּישׁ מִיִּשְׁבִּין מַעֲמִין. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יי צְבָאוֹת: יוֹפִי קוֹרְסִי אֵשׁ. וְצִתּוֹמִין בְּטַבַּעַת אֵשׁ. לֹאֵשׁ אֹכְלָה אֵשׁ. בְּשָׂרוֹשׁ קָדוֹשָׁה קְהָאֵשׁ. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יי צְבָאוֹת:

וְהַאֲפִנִים וְחַיֹּת הַקֹּדֶשׁ. בְּרַעֲשׁ גָדוֹל מִתְנַשְּׂאִים: עֲשׂוֹמֵת שְׂרָפִים: עֲשׂוֹמֵתִם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ:

כִּי אֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְּנוּ לְמִלָּה אֵל חַי וְקַיִם וְזִמְרוֹת יִאֲמְרוּ וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמְעִינוּ כִּי הוּא לְבָדוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בַּעַל מִלְחָמוֹת וּזְרַע צִדְקוֹת מַצִּיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רַפּוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן תִּנְפְּלוֹת הַמַּחֲדֵשׁ בְּמוֹבוֹ בְּכֹל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית בְּאֵמֹר לְעוֹשֶׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם תִּסְדּוּ: וְהַתְקִין מְאֹדוֹת מְשַׁבַּח עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא: אוֹר חֲדָשׁ עַל צִיּוֹן תִּצְוֹר וְנִזְגָת בְּלִנּוּ בְמִהְרֶה לְאוֹרוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יי יוֹצֵר הַמְּאֹדוֹת:

אַחֲבָה רַבָּה אַחֲבָתֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חֲמֵלָה גְדוֹלָה וְיִתְרָה חֲמֵלָה עָלֵינוּ. אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ בְּעֶבֶר שְׁמֵהּ הַגָּדוֹל וּבְעֶבֶר אֲבֹתֵינוּ שְׁבַחְנוּ בָּהּ וְתִלְמִדֵם חֲקֵי תִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹנָה בְּלִבָּב שְׁלָם כִּן תַּחֲנֵנוּ וְתִלְמִדֵנוּ: אֲבִינוּ אֵב הַרְחֵמֵן הַמְרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְחֵבֶן וּלְהַשְׁפִּיל לְשִׁמּוֹעַ לְעוֹמֵד וּלְעוֹמֵד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֵת כֹּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַחֲבָה. וְהֵאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחַד לְבִנּוּ לְאַחֲבָה וְלִירָאָה אֵת שְׁמֵךְ לְמַעַן לֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם וְלֹא נִפְשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי בְשֵׁם קְדוֹשֶׁךָ הַגָּדוֹל תִּגְבּוֹר וְהַנוֹרָא בְּמַחֲנוּ נִגְיָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתְךָ: וְנִחְמִידָה יי אֱלֹהֵינוּ וְנִסְתַּדֵּךְ חֲרִיבִים אֵל יַעֲזוּבֵנוּ נִצַּח סֶלָה וְעַד: מִלֵּךְ וְהִבָּא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשְׁלֹם מִהֲרָה מֵאַרְבַּע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ. וְשִׁבּוֹר עוֹל הַנִּזְמִין מִעַל צִוְּאֵרֵינוּ וְתוֹלִיכֵנוּ מִהֲרָה קוֹמִמִית לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אַתָּה וּבְנוּ כְּחֶרֶף מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן וּקְרִבְתֵּנוּ מִלִּפְנֵי שְׁמֵךְ הַגָּדוֹל סֶלָה בְּאַמִּתּוֹ וּבְאַחֲבָה לְהוֹדוֹת לָךְ וְלִיְיָ בְּאַחֲבָה וּלְאַחֲבָה אֵת שְׁמֵךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲבָה:

יחיד אומר אל מלך נאמן:

יְשִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד

בלחש בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

וְאַחֲבָתָ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ: וְהָיוּ חֲדָרִים הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר אֲנִי מִצִּיּוֹן הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ: וְשִׁנְנִיתָ לְבִיךָ וְדִבַּרְתָּ בִּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִפְתָּךְ בְּדֶרֶךְ וּבִשְׁכֵבְךָ וּבְקוֹמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יְדֶיךָ וְהָיוּ לְמִטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מִזְוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

פירוש ע"מ

אונ ואנט דרייא מאל קדוש קדוש קדוש ה' צבאות: העקלאך פון פייער דאס איז דיא הימלען וואס חדרו די מלכות ויום וענן אין דרום ויום ויום הייסן פטיח ויש וענן און גבויים צום ווארשאפטאנען גאט מיט פאר שטארק צוא הייליגען אונ ואנען דריי מאל קדוש קדוש קדוש ה' צבאות: יופי די שיינע צוא שטארקען גאט קדוש קדוש קדוש ה' צבאות:

מלא. וזו עליה ירידה היא להתפלל. חנון אעברה נא ואראה החר
המוב והמעולה. מהור ענהו רב קד ואר תוסף דבר. יהושע משרתך
הגיע זמן להיות חבר. כי המלכות בחברתה כמלא נמא לא תתחבר.
חר נבו תעלה ושם תמות ובני תקבר: משה פידע כי גזרה עליו
נגזרה. גם לארזן כל תודע חובתי ליפה וברה. סגולים פן יאמרו בסתר
עבר עברה. ער פן לא ענהו איום ונורא: פודה השיבו ער אשר
מעלתם בי במי מריבה. צעקת שועתכם לפני לכן לא בא. קניסה זו
עליכם לכן נקנסה ונקצבה. רשום ירשם ויכתב ברת נפש משיבה:
שבמי ישורון קבץ ונתת תמימי תפרוני מרדת שחת. מר צלהו כדם

פירוש ע"מ

משלי יערב

מול דם ארוף נאנא אזי אין אראפ נידערתנא צוא
ווערן פר מיטין פון דר וועלט דר בארמיגר נאמ
לאז מיד איבר פארן אונ לאז מיד זעהן דעם בארג
וואס דר בית המקדש וועט נבוא ווערן פאר גזיר
נאמ האט אים גענויפערט דוא נאלקסט מער ניש
ריידן דיין באדינער יהושע איז נקומן די צייט ער
זאל ווערן אפליי איבר די ישראל דען איין מלוכה
מיט די אנדער מלוכה אין איין אונזען פליק ווערט
ניש באהעפט אף דעם בארג נבו וועסט דו אור
גיין אונ שטארבן אונ אין טאל וועסט דו באגראבן
ווערן משה פידע אז משה האט גוואוסט כי גזיר עליו
גזיר אז אור אים איז גזיר גווארן די גזיר הט ער
גוואוסט צו נאמ זאי מודיע מיין שולד צוא דיא
ישראל ווס זענען קלאר אונ לוטר אין דיין ריקסט
די ישראל זאלן נישט זאגן אז ער הט פר בארגר
הייט עובר געזען איין עבירה איבר דעם הט אים
נאמ נישט גענויפערט פודה השיבו נאמ דר אום ליידן
הט אים גענויפערט איבער דעם וואס איר האט
גפעלישט אין מור ביא דר מי מריבה איבר דעם
האב איר נישט צוא איהערט אייער תפלה אונ
איבר דעם איז אור איהר דער קנס גזיר גווארן
אונ אז געזיכניט אין דער תורה וואס זיא מוט
דער קוויקין דאס נפש שבמי ישורון דיא שקמים פון
ישראל האט ער איין גוואמלט אונ הט גרעט מיט
זיא מיט נחת תשימי מיין נאנצע ליידן מיד אום
פון צוא נידערן אין גרוב פיר האנען זיא אלע

לסוף הט ער דער הערס אז נאם היינס אים אור דעם בארג
שטארבן האט ער געהר גענויפערט. נאר וואי הקב"ה זאגט
צוא משה יהושע משרתך הגיע זמן להיות חבר) קם איז
גיוקסען דיא צייט דיין באדינער יהושע זאל פליק זיין.
(השלים נפשו מיד למיתת נשקת) האט משה באלד איבער
גיקען זיין נשקה צום סוס מיט קלישונ. דער פידע נאמט אז
משה רבינו איז ארבעט סאג פון זיין פסדיר נאנץ פריה
גזאנגען צוא זיין תלמיד יהושע איז געקומן א וואלקען אונ הט
זמאכט א צווישענשייד פון יהושע מיט משה. דר וואלקען איז
אונזען גיזאנגען. פרענט משה ביא יהושע ווס הט דיר נאם
גילאסט זאנען. ענפעקט אים יהושע. דוא האסט מיר עפעס
גילאסט וויפן. אז הש"י הט מיט דיר גרעט. דענקסט מאל
נאמט משה עס איז פיהל מאל בעסער גישטארבן. וואי אור
ווערן קנאח צו האבן. מען ברוד צוא פערשטיין דעם מדרש.
יהושע האט דאך בונדא חלילה נישט גוואלט בער זיין משה
מיט צארייניג רייד. האט ער גקענט גענויפערט מיט גוטע
ווערטער. אונ איהם צו איבר בעטן. עס איז מיר נישט ערלייבט
דיר צו זאנען. נאר דעם מירש איז צו פערשטיין ע"פ משל.
אגרויסער סודר הט גימאט צוויי ווען. דעם עלקטערן ווען הט
דר סודר פארברענט אלע פארבראניגע זאנען. ער איז
גווארען דער פיהרער פון זיינע גישעפטען. מיט דער צייט
איז דער יונגערער ווען געווארען גווארן נאמ דר סודר צום
עלסטערן. עס איז צייט דיין יונגער ברודר זאל ויד געוויינן אין
די געשעפטן. איז מיין עצה דו זאלסט אונזען פון מיר זאלקסט
זיין פערדרוס נישט האבן. דער עלקטער ווען האט געזאגט
זיין אין דעם שטאנד וואי זיין ברודר איז געווען ווען ער
האט די גישעפטן געפיהרט. האט דער אסטר פערטורעט אסור
דעם יונגערן ווען. דער עלקטער ווען האט גוואלט דעם סוד
גווארען ווערען. האט ער איהם גענויפערט דיא ריכטיגע
ווארטיים. בוי הינט האבע איר נישט געוויינען פון די סודות
ווס אונזר אפער הט דיר פארקויפט ברויכט דו ווידר היינט
גישט צו וויסען. דער עלקטער הט איבר געמיינט אז ער וויל
איהם ערענענען. זאגט ער ברודר עס איז מיר שטארק בעסער
אז פון דא הנמשל משה האט גוואלט זיין ביי יהושע. וואי יהושע איז בוי דיא צייט געווען ביי משה. האט הש"י
פסיון געווען מיט א וואלקען. משה האט גענויפערט ביי יהושע וואס הש"י האט אים גמאנט. האט אים יהושע דיא ריכטיגע
פערטור גוואנט וואי הש"י האט געהיטן. משה האט אבער געמיינט אז יהושע זאגט נאמט צוא ערענען. זאגט
משה איידען איר זאל יהושע מקא זיין. (השלים נפשו מיד למיתת נשקת) האט משה באלד איבר געזען זיין נשקה צום
סוס מיט קלישונ. ווארט ער האט גפירש גיערס פון הש"י (כי תמלכות בחברתה כמלא נמא לא תתחבר) דאס איז
פסיון איין מלוכה מיט דר אנדער וועט אפילו וואי איין אויגן בליק נישט בעפעס צו זאמין צו זיין. אפערש נביים
אז ווען דעם ווס די מלוכה פון יהושע איז און גקומין האט דער סאג נישט גוואלט אונזער גיין נאר משה מוז אין דעם
סאג שטארבן. פאר וואס האט דר סאג דורך אום פערזאנען אז משה מוז אין איהם שטארבן. איז צוא פערשטיין ע"פ משל

וזהו כאתח. שאין פדיון וכופר בכלום חפץ ודבר תוכחת: השלים
נפשו מיד למיתת נשיקה. בראותו כי אין הצלה בתפלה וצעקה.
שמעוני אחי ורעי עסקי בדת השוקה. ואל תהי זאת לכם למכשול
ורפוקה: היריו בכותו שלשים ימים. וזכרים צדקת משפטיו אשר
עמם התמים. קפץ ודג בארי לפדותם מבין ענמים. והים בקע לפניהם
וימליכו מדבם לעולמים:

עזרת אבותינו אתה הוא מעזים מנו ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל
דור ודור: ביום עולם כושבך ומשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ. אמת אשרי איש
שישמע מצותיך ותורתך ודברך ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון לעם ומלך
גבור לרוב ריבם לאבות ובנים: אמת אתה הוא ראשון ואמת הוא אחרון
ומבצעך אין לנו מלך גואר ומושיע. אמת ממצרים גאלתנו יי אלהינו ומבית
עבדים פדיתנו: כל בכוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלת וים סוף להם בקעת
נודים טבעת. וידידים העברת עבדו ים ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר:
על זאת שבחו אהבים ורוממו לא נטנו ידידים ומירות שירות ותשבחות ברכות
והודאות למלך אד חי וקום: רם ונשא גדול וגורא משפיר גאים עדי ארץ ומנביה
שפלים עדי מרום מוציא אסורים ופודה עניים ועוור דלים העונה לעמו ישראל
בצת שועם אציו: תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך שמו.
משה ובני ישראל לך גנו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש
נורא תהלות עושה פלא:

משלי יעקב

פירוש ע"ט

אנרופר סוחר האם נחאלס יוניע גישפסען איבער געבן
א איש נאמן. נבון. וחכם. האם ער זיך איבער גיטראכט.
וועלכער עס נעמט וויסען צו ענטפערן איבער זיין פראגע אין
דעם מסחר. דעם סרועט ער אב זינע נרעסעט גישפסען.
דער קען עהר גלגלך זיין. אלאנגע צייט האט ער אין
פארשידנע ערטער נא א מענטש געזוכט. אין נישט גיפנען.
מיט איין טאל וויסן ער עהר פאר סכאכט. קומט צו אים
א מענטש און זאגט. זיך וויסן גיט אז איינע גישפסען
נעמט איר מיר נישט אב געבן. נאר איך וויל אבער דאך וויסען
דעם מסחר. דער גרויסער סוחר זאגט ווייל די מינאס נאר
אין אמת צו וויסן דעם מסחר. וועל איך דיר מיינע געשפסען
איבער געבן. און האט נא גמחקן. מיט דר צייט איך דר איש
נאמן גיפארט צו אנדערסן מסחר אין א ווייטע מדינה. זאגט
דר גרויסער סוחר אין דר שטאט האב איך א ברודר זאלסט
דאס גיין ביי איהם. וכן מה. ער האט זיך געלויבט מאכ
געפרייט מיט אים. און דעם אים אהן געווען אנדער שפעלע
צום מסחר. דר איש נאמן האט גימאכט גוטע מיטל ופגנים.
ווי דער איש נאמן האט גימאכט צוריק פארן. זאגט דעם
סוחרס ברודער ווייל איך האב דיר אהן געווינען די גלגלעך

גשריגען מיט אביטר גשריט דאס עס איז קיין אום
ליוונג מיט קיינעלעך בנערלעך ואך און צווא
פאווערן זיך מיט גאט השלים נפשו האט ער מיכף
איבער גענטפערט ויין נשמה צום טוט מיט
קושוונג ווען ער טוט נעקן אז מען ענטפערט אים
גוט אוף ויין תפלה. הערט צוויי מינע ליבע ברידר
נייט עוסק אין דער גרוסטיגע תורה און עס זאל
גיש ויין צו איה צו איין שטורבלעך חללי בכהו ויין
די חר ישראל האבען אים בלוינט דרייסיג טעג
וויא טוען גרענקא דיו גרעכטיגע מעשים ווס ער
הט מיט וי גימאכט ער הט גשפרונגען וויא אלייב
און האט וויא אום גליינט פון דרא מצרים
און נאך מער ער האט גושפאלעטן דעם ים
צווא פאר וויא און וויא האבען גימאכט קיינען
גאט אוף אייבעג:

ספרים. סח איך זיך צוריק געגענגן צום גרוסן סוחר און נעקן דרא שפחה. וואס האט נעמט ויין הנמשל דרא
ושטה פון משה רבינו איז אין דעם טאג גיפסען אוף דיאנטיגלס. און האט געווינן גרוסע מוהתים. און אלס מיט גמלות.
דא עס איז געקען דער טאג פון משה'ס שפארבען. האט דער טאג גיזאגט ויין משה נעמט שפארבען טוט ער נאר אין מיד
שפארבען. דען אין מיר איז ער גיפסען אוף דרא וועלט צווא אלע גדולות:

שְׁהִירִית לְשִׁמּוּחַת תּוֹרָה

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְּאוּלָּים לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל עַל שְׁפַת הַיָּם
יַחַד כָּלֵם הַיָּדוּ וְהַמְּלִיכִי וְאָמְרוּ : יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד :
צוּר יִשְׂרָאֵל קוֹמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה בְּנֵאֻמָּה יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל וְנֹאמְרוּ
גְּאוּלָּי יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יי גֹּאֲלֵי יִשְׂרָאֵל :

אֲדֹנֵי שְׁפַתִּי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תִּהְלִיתֶךָ :
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסִידִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסִדֵּי
אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּבֹגֵן . בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגֹן אֲבֹרָהִם :
אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנֵי מַחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב דְּחוּשִׁיעַ : מוֹשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם :
מְכַלְכֵּל חַיִּים בַּחֲסֵד מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישִׁינָיו עֹפֵר : מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה
לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמַחִיָּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה :

וְנֹאמְנוּ אַתָּה לְתַחִיּוֹת מֵתִים . בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחִיָּה הַמֵּתִים * :

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמּוֹ קְדוֹשׁ וְקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יַחְדָּוָךְ סֵלָה : כִּי אֵל
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה : בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ :

אַתָּה בַּחֲתֻתְנוּ מִכָּל הָעַמִּים . אַהֲבָתְךָ אוֹתָנוּ וְרַצִּיתְךָ בָּנוּ וְרוֹמְמָתָנוּ
מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּקְרִבְתָּנוּ מִלְּבָנוּ לְעִבּוֹדֶתְךָ .
וְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עֲלֵינוּ קְרָאתָ :

וְתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׁמּוּחַת חַגִּים וּזְמָנִים לְשִׁשּׁוֹן אֶת
יוֹם שְׁמִינִי עֶצְרַת תַּחַג תָּהֶן . זְמַן שְׁמִחָתָנוּ מִקְרָא קוֹדֶשׁ זָכָר וְיִצִּיאָת
מִצְרַיִם :

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע
וְיַפְקֵד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּרֵנוּ וְיַקְדִּינֵנוּ וְיִזְכְּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְיִזְכְּרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

עֲבָדְךָ

בַּחֲזוֹת הַשָּׁמַיִם אוֹמְרִים כָּאֵן קְדוּשָׁה :

(*) בְּקִדְיִשְׁךָ וּבְעִרְיִצְךָ בְּנוֹעַם שִׁיחַ סוֹד שְׂרָפֵי קוֹדֶשׁ הַמְּשַׁלְשִׁים לָךְ קְדוּשָׁה
בְּפָתוּב עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר : קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי
צְבָאוֹת מְלֹא כֹחַ הָאֱרֶץ בְּבוֹדוֹ : אִזּוּ בְּקוֹדֶשׁ גָּדוֹל אֲדִיר וְחֹזֵק מְשִׁמְעִים
קוֹל מְתַנַּשְׂאִים לְעוֹמֵת שְׂרָפִים לְעוֹמֵתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים :

בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמָךְ מִלְּבָנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עֲלֵינוּ כִּי מַחֲבִים
אֲנַחְנוּ לָךְ : מֵתֵי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקִרְבִּי בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכַּח : תִּתְגַּדֵּל
וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים : וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מִכְבוֹתֶךָ
בְּדָבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי עוֹדָה עַל יְהִי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקָה :

כֹּה יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן דָּוִד וְדוֹר הַלְלוּיָהּ :

שחרית לשמחת תורה קנט 317

עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל
קפניך קפלימה למזבח לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום ביום
שמיני עצרת החג הזה: זכרנו יי אלהינו בו למזבח ופקדנו בו לברכה
והושיענו בו רחמים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנונו ורחם
ענינו והושיענו כי אלה ענינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים
ולשלום לשמחה ולששון כאשר רצית ואמרת לברכנו
קדשנו במוצותיה ותן חלקנו בתורתך. שבענו משובך
ושמח נפשנו בישועתך. וסחר לבנו לעבדך באמת.
והנחילנו יי אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשך.
וישמוך בך ישראל מקדשי שמוך: ברוך אתה יי
מקדש ישראל והזמנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה
דדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברחון:
ותהי לרחון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזיקה ענינו בשובך רציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים דרבנן
מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהים
ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר
בראשית ברכות והודאות לשמך מגדל ומקדוש
על שהחייטנו וקמטנו בו חטוינו ותקומנו
ותאספו גלותנו לחצרות קדשך לשמור חקך
ולעשות מצותך ובעבדך פלגב שם על שאת
מודים לך. ברוך אל תהוואות:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חינו
מגן ישענו אתה הוא דוד ודוד נודה לך
ונספר תהלתך על חינו המסורים בידך ועל
נשמותינו הפקודות לך ועל נקיף שבכל יום
עמנו ועל נפלאותיה ומזכותיה שבכל עת
ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו ברחמים
המרחם כי לא תמו חסדך
כי מעולם קונו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלפנו תמיד לעולם ועד:
וכל החיים יודו סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל
ישועתינו ונעזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך וקף נאה דתורות:

לש"י אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשובשת בטהרה המשובשת על ידי משה עבדך
האמורה מפי אהרן ובניו. ברגלים. עם קרשית באמור
יברכה יי וישברך. יאר יי פניו אליך ויחנה. ישא יי פניו אליך. וישם לך שדים:

שים שדים מונח וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך בן
אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת
ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום ואוב יהיה בעיניך לך.
ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום

אֶרְצוֹ נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעָה וּשְׂפָתֵי מַדְבַּר מִרְמָה וּלְמַקְלָדֵי נַפְשֵׁי תְדוּם וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר
 לִכְלֵ תְהִיָּה פֶתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּ וְנַפְשֵׁי. וְכָל הַקְּמוּסִים וְהַחֲשׁוּבִים עָלַי
 יִרְעוּ מִחֶרֶק הַפֶּר עֲצָתְךָ וְקִלְקֵל כִּחַ שְׂבָתְךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ עֲשֵׂה
 לְמַעַן תּוֹרָתְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָׁתְךָ. לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינִי וְעֲנֵנִי: יְהִי
 לְרִצּוֹן אֲמִרִי כִּי וְהַגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹתָיו הוּא יַעֲשֶׂה
 שְׁלוֹם עַל־נוֹעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהִי רִצּוֹן כָּל־עֵד יי אֱלֹהֵינוּ נֹאֲלֵתִי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיבָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן תְּלַקְטֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ: וְשֵׁם
 יְהוָה בְּרָחֵם כִּי־עוֹלָם וְכִשְׁנֵים קְדֻמוֹתֶיךָ: וְעֲרָבָה לֵנוּ מִנֶּחֱם יְהוָה וּיְרוּשָׁנֵם בְּיָמֵי עוֹלָם וְכִשְׁנֵים קְדֻמוֹתֶיךָ:

סדר הלל

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְרֹא אֶת הַהֲלֵל:
 הַלְלוּיָהּ הֲלָלוּ עַבְדֵי יי הֲלָלוּ אֶת שֵׁם יי: יְהִי שֵׁם יי
 מְבֹרָךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מְמוֹרָת שְׁמֶךָ עַד מְבֹאֵל
 מִהֲלֵל שֵׁם יי: רַם עַל כָּל גּוֹיִם יי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי
 כִּי־י אֱלֹהֵינוּ הַמּוֹבִיָּה לְשֶׁבֶת הַמִּשְׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ: מְקִימֵי מַעֲפָר דָּר מֵאֲשָׁפוֹת יָרִים אֲבִיוֹן:
 לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עָמוֹ: מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֵת
 הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שִׂמְחָה הַלְלוּיָהּ:
 בָּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹוְעִי:
 הִתְהַלְּתָה יְהוּדָה לִקְדָּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁלוֹתָיו: הֵם רָאָה וַיִּנּוֹס
 תִּירָדוּן יָסוּב לְאַחֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ בְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי
 צֹאן: מַה לָּךְ הֵם כִּי תִנּוֹס תִּירָדוּן תָּסוּב לְאַחֹר: הֶהָרִים
 תִּרְקְדוּ בְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי
 אֲרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַחוֹפְכֵי הַצּוֹר אֲנִים מִים
 חֲקָמִישׁ לְמַעֲנֵנוּ מִים:

לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תָּן כְּבוֹד עַד חֲסִדְךָ עַל אֲמָתְךָ: דָּמָה יֹאמְרוּ
 תְּנִינִים אִיָּה נֹא אֲלֵהֵיהֶם: וְאֲלֵהֵינוּ בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ עֲשֵׂה: עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְהַב
 יַמֵּשֶׁה יְדֵי אָדָם: פֶּה דָהֵם וְלֹא יִדְבְּרוּ. עֵינִים דָּהֵם וְלֹא יִרְאוּ: אֹזְנִים דָּהֵם וְלֹא
 יִשְׁמְעוּ אָף דָּהֵם וְלֹא יִרְחֹקוּ: יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִחַלְכוּ לֹא יִהְיוּ בְּנוֹרָם:
 בְּמַהֲרָם יִהְיוּ עוֹשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר בּוֹמֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּמֶחַ בְּיַ עוֹרֵם וּמִנְגֵּם הוּא: בֵּית
 אֲדֹרֵן בְּמֶחַ בְּיַ עוֹרֵם וּמִנְגֵּם הוּא: יִרְאֵי יי בְּמֶחַ בְּיַ עוֹרֵם וּמִנְגֵּם הוּא:

יי וְכָרְנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרַךְ אֶת בֵּית

אחרן : יברך יראי יי הקמנים עם הגדולים : יוסף יי
עליכם עליכם ועל בניכם : ברוכים אתם ליי עושה
שמים וארץ : השמים שמים ליי והארץ נתן לבני אדם :
לא המיתם יהללו יה ולא כד יורדי דומה : ואנחנו נברך
יה מעתה ועד עולם הללויה :

אתבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני : כי המה אוננו לי ובימי אקרא : אפפוני
חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא : ובשם יי אקרא אנה יי מלטה
נפשי : חנון יי צדיק ואלהינו מרחם : שמר פתאים יי דלותי ולי יהושע : שובי
נפשי למנוחתי כי יי גמר עליכי : כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה
את רגלי מדחי : אתה לך לפני יי בארצות החיים : האמנתי כי אדבר אני עייתי
מאד : אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב :

מה אשיב ליי כל תגמולוהי עלי : בום ישועות אשא
ובשם יי אקרא : נדרי ליי אשלים נגדה נא לך עמו : יקר
בעיני יי המותה לחסידיו : אנה יי כי אני עבדך אני
עבדך בן אמתך פתחת למוסרי : לך אובח זבח תודה
ובשם יי אקרא : נדרי ליי אשלים נגדה נא לך עמו :
בחצרות בית יי בתוככי ירושלים הללויה :

הללו את יי כל גוים שבחוהו כל האומים :
כי גבר עלינו חסדו ואמת יי לעולם הללויה :

הזרו ליי כי טוב כי לעולם חסדו :
יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו :
יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו :
יאמרו נא יראי יי כי לעולם חסדו :

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה : יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם :
יי לי בעוזי ואני אראה בשונאי : טוב לחסות ביי מבטוח באדם : טוב לחסות
ביי מבטוח בגדיבים : כל גוים סבבני בשם יי כי אמילם : סבבני גם סבבוני בשם
יי כי אמילם : סבבני כדבורים דועכו פאש קוצים בשם יי כי אמילם : רחם
דחיתני לגפול בני עורני : עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה : קול רנה וישנעה
באחי צדיקים : ימין יי עשה חיל : ימין יי רוממה ימין יי עשה חיל : לא אמות
כי אחיה ואספר מעשי יה : יסור יסרני יה ולמות לא נתנני : פתחו לי שערי
צדק אבא בם אודה יה : זה השער ליי צדיקים יבאו בו : אודה כי עניתני ותחי
לי לישועה : אייר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה : אין מאת יי היתה זאת
היא נפלאות בעינינו : מאת זה היום עשה יי נגידה ונשמחה בו : יה

סדר הלל לשמחת תורה

אָנא יי הושיעה נא : אָנא יי הושיעה נא :
אָנא יי הצליחה נא : אָנא יי הצליחה נא :

ברוך הַבא בָּשֶׁם יי ברכנוכם מבית יי : ברוך אל יי ויאר לנו אֶת־הַב
בְּעֻבְיֹתֵינוּ עַד בְּרִנּוֹת הַמִּזְבֵּחַ : אל אלי אֶתֶּה וְאֶתֶּה אֱלֹהֵי אֲרוֹמָמְךָ : אלי תִּדְרֹךְ
לִי בִּי מִזֶּבֶךְ בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : הוּדוּ

יְהִלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ (על) בְּלִי מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ צְדִיקַת עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכִי עֲמִידָה
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וְיִבְרְכוּ וְיִשְׁבְּחוּ וּפִאֲרוּ וּשְׁוֹרְרוּ וּרְוַמְמוּ וְנִעְרִיצוּ וְיִקְדִּישׁוּ
וְיִמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מַלְכֵנוּ הַמִּיד : כִּי לָךְ מִזֶּבֶךְ לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְחָה נָאֶה לְזִמֵּר בִּי מִעוֹלָם
וְגַד עוֹלָם אֶתֶּה אֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ מְהוֹל בְּתִשְׁבָּחוֹת :

דיא ספרדים זאנגן דא (שיר של יום) . דער חזן זאגט : קריש שלם :

סדר הקפות

דער חזן זאגט (אתה הראת) איפליכען זיין קהל זאגט נאך איפליכען פסוק .

אַתָּה הָרָאִתָּ לְדַעַת בִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבָדוֹ : לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : אֵין פְּמוֹךְ בְּאֱלֹהִים אֲדִנִּי וְאֵין
בְּמַעֲשֵׂיךָ : יְהִי כְבוֹד יי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו : יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ
מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם : יְהִי יי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ פֶּאֶשֶׁר הִיָּה עִם אֲבוֹתֵינוּ אֵל
יַעֲזֹבֵנוּ וְאֵל יִמְלִיכֵנוּ : וְאָמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּיגֵנוּ מִן
הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ לְהַשְׁתַּבֵּחַ בְּתִהְיֶיךָ : יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ
יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וְעַד : יי עֲזֹז לַעֲמּוֹ יִתֵּן יי יִבְרָךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :
וְיִהְיֶה נָא אָמְרֵנוּ לְרָצוֹן לְפָנֶי אֲדוֹן כָּל : פּוֹתַחַן הָאָרוֹן וְיִהְיֶה בְּנִסּוֹעַ
הָאָרוֹן וְיֹאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה יי וְיַפְצוּ אֵיבֶיךָ וְיִגְסוּ מִשְׁנֵאֶיךָ מִפְּנֶיךָ :
קוֹמָה יי לְמִנּוּחֶיךָ אֶתֶּה וְאָרוֹן עֲזָךְ : בְּחִנֶּיךָ יִלְבָּשׁוּ צֶדֶק וְחֲסִידֶיךָ
יִרְנְנוּ : בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבָדְךָ אֵל תֵּשֵׁב פָּנֶי מִשִּׁיחָךָ : וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא
הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וְיִוְשִׁיעֵנוּ . זֶה יי קוֹיֵנוּ לוֹ . נְגִידָה וְנִשְׁמַחַת
בִּישׁוּעָתוֹ : מְכֻבָּדָה מְכֻבָּדָה כָּל עוֹלָמִים . וּמִמְשַׁלְתָּהּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר :
בִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה . וְדַבֵּר יי מִירוּשָׁלַיִם :

אֵב הַרְחִימִים הַיְטִיבָה בְּרָצוֹנָה אֶת צִיּוֹן תְּבִנָּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם : בִּי כָךְ
לְבַד בְּמַחְנֵנוּ מֶלֶךְ אֵל רַם וְנִשְׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים :

פֶּן נַעֲשֶׂה אוֹיִם אֵלֶּם סְפָרֵי תוֹרוֹת . אִנּוּ שֶׁנֶּשְׁעִלְמִים נִרְוִין אֶ בְּקַעֲדֵיךָ לְקִים אֵין אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ . אִנּוּ מִעַן מֵאִכְסִי וּבְעֵן הַיְטִיבָה
פֶּן תִּקְפֹּת אִנּוּ כְּמוֹתִים נִשְׁפָּקִים מִעַן בִּיָּא מִקְרִיב מִן שְׁמַחַת תוֹרָה .
נִאֲדָר דִּי תִקְפֹּת נִעֲשִׂים דִּיעַר חֲזוֹן אֵין סֵפֶר תוֹרָה אִנּוּ זֹאנִס שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו' .

הו"ק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד

אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ שְׁמוֹ :

חוֹ גְּדִלּוֹ לִי אֶתִּי וְגִרּוּמָה שְׁמוֹ יִתְדוּר :

קריאה לשמחת תורה

דא ראיתו ואת אחיו דא הכיר ואת בניו דא ידע כן שמרו אמרתך ובריתך ויצרו: ויחד משפחתי
 ויעקב ותורתה לישאל ישימו כטורה באפך וכליל על מנחתך: ברוך יהוה חילו ופעל ידיו ותרצה
 מחץ מתנים קמו ומשנאיו כן יקומון: ס לבנינו אמר ייחד יהוה ישלן רבבם עליו חפץ עליו כד
 היום וגיו כחפיו שכן: ס שלש ויוסף אמר סברת יהוה ארצו ממנו שמים ממנו ומתתום
 רבצת תחת: וממנו תבואות שמש וממנו רבש יתים: ובראש חרביהם וממנו נבעות עולם: ס
 וממנו ארץ ומלאה ורצון שוכני סנה תבואתה בראש יוסף ולקדקד נזר אחיו: בבור שורו הדר לו
 וקדני ראם קדניו בהם עמים יגנח יתרו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה: ס
 חיי ולבולן אמר שמש ובוזן בצאתה ויששכר באהליה: עמים חר יקראו שם ויגדו ויבחי יצחק
 בן שפע ימים יינקו ושפני ממוני חול: ס ולדך אמר ברוך מרחיב גר פלביא שכן ומרר ויזע
 אפר קדקד: וברא ראשית לו כד שם חקת מתקן ספון ונתי ראשי עם צדקת יהוה

דברי חכמים

שטאָרק. און ווער גרים צאָרן ער איז האַרש, און וואָס מ'זאָגט
דערנאָך האט נאָכאָם מיט עפֿס (שבעה נאָדמורים) איז אָפּהאַר
ווייך דיר געלעבט וועגן איך דעם האָט מ'זאָגט נאָדאָם. דאָ
רירט דו וועגסט וואָס נאָדאָמען דעם עצה'ן איז שוין אַהן מיר
מקיים נאָדאָרען. און שטאַמט לוי ענין מיר הונדאָט געשטאַל.
און אזוי וועלען זיין בעלי בעס. איז זייכעם זיי אַזאָן ווי מ'זאָגט
דאָ. האָט מ'זאָגט נאָדאָם נאָדאָם זאָגט לוי פון דער געלעבט
קרייז: זיין

וְיִזְכְּרוּם אֱמֶר. אִם אִיךְ יִסְפֶּה יִסְפֶּה אִם עַד גִּיאָמֶם
(סְבִירָתָהּ ה' יִצְרָא). וְיִזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם שֶׁשֶׁם פֶּן גִּיאָם. רֵשׁ
שְׁרִיטָהּ. וְיִזְכְּרוּם אֶלֶף יִזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם
לִמְדָה וְיִזְכְּרוּם יִסְפֶּה. אִם מִיִּם דָּעִם חֶסֶד עֲקֵב אֲבִינוּ עַד יִזְכְּרוּם
אִיךְ יִסְפֶּה (כְּכֹר שְׁדֹר הָרָד לו). קָם עַד יִזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם יִזְכְּרוּם
אִיךְ רֵאז יִזְכְּרוּם צִאָה שְׁרֵה רֶאֱבִן. עַד יִזְכְּרוּם אִיזְכְּרוּם יִזְכְּרוּם
עֲבֹדָתָם אִיזְכְּרוּם רֶאֱבִן אִיזְכְּרוּם עֲבֹדָתָם אִיזְכְּרוּם יִזְכְּרוּם
עֲבֹדָתָם אִיזְכְּרוּם רֶאֱבִן אִיזְכְּרוּם עֲבֹדָתָם אִיזְכְּרוּם יִזְכְּרוּם

געזען וויל ווי האבן גהיט ביין זאגונג און ביין בונד היסן
(וורו) דרייבאר דארפן ווי היינז ביין רעכטס צוזע זעלב און
זיינע לערענע צו דאס זעלא ווי זאלן ס'איז ווייניגער זאכע
פאר דיר און דיר ערלויב אויף ביין האלדן (קורן) פערנשט גאט
זיין מאכט און דאס זעלבע פון זיינע הענט באווייזנע פאר
אונדערע זיין לערנדיג פון זיינע ענגער און זיינע פיגער זאלן
קליין פאסטאנד גיט האבן (פערנשט) צו פארנימן וועט זיך פארנאמען
(דיר דא) דער ליבסטער פון גאט וועט רעדן וועט זיך און גאט
ער וועט אים באשעצן אפערט טאג און נעכטליך זיינע שלוסערן
וועט זי שטיקן רעדן וויל דער בית המקדש וועט גבול
זענען און פארנימן העכסטן (קולפאן) און צו זיין
האט זי גאנצט (מבורקט) פערנשט פון גאט וועט זיין
זיין זאגן פון יוסע פארקט דורך דאס טאג פון הימל און
דורך זי פייכטקייט פון אפ גרינדן וועט זאגן אונזן (מבורקט)
און פון דאס וועט פארקט וועט זענען צווייט פון דאס וועט
און פון דאס וועט פארקט וועט זאגן דורך דאס (מבורקט)

אזא פון די ערשטע צייטונג פרוקט פון בערך קס מאכן פרי צייטיג אזא פון די זיסע פרוקט וואס וואקסן וואו די וואלע
ערט אייב (ומבנה) אזא פון די זיסע פרוקט פון דער ערד אזא אייער ערלייבונג אזא דיא באוויינדונג פון קעס גאט
וואס רענט אויף דעם דארין אזא וועט אלץ א קומען קאפ פון וואס (מלך) אזא אזא צום באקען פון
דעם וואס די גאנצן אלץ גלייט פון יונגע ברידער אזא וואס האבן אים פון קומפ (בכור) דר, ערצערט פון איין שטעט וואס
זיין פח איז שטארק וואס איין אקס דאס איז וואסע וועט זיין אזא אים די פראקט פון איין קיניג אזא אזא וואס די קענד
פון איין ווייל, מהיר וועט זיין ווייניג הערנער דר מיט וועט וואסע שטעט פון די פערקער אזא וואסע מיט די תאירן פון דר
וועלן דס היינט דיא איין אזא דריטונג מיליט. אזא וועט הערד זענן דאס דיא ערעהלדלונג וואסעטע מיליטערס פון
אפרים און שמועלעס פון קנעס (ובכור) אזא צום באקלעס דע קומט פרייר דיר ובכור איין ביין ארויס גיין
צום געשעפט אזא ישכר מיט דיי וויין אזא געלעס לערנן תורה (עמים) די פערקער פלומר די אנדערע שטעט וועלן
זיך צום באק פון ביה המקדש פאר וואסלן דארטן וועלען וואס פראקטען שטעטעניג פון צענטראליטעט די דאנקן וואס
דס ווייניגער די גוטס פון די ימים אזא אייערע פון אונזערע וועלן באהאלטן איין וואסד (ולנד) אזא צו דר גט דר אנאט
דאנאט איין גאט וואס ברייט אים די ארעלע פון דר. וואס איינער רייב וועט דר רענן ביא ווייניג קענען זיך צום
שטעלן אנטקעגן דעם פיינט אזא רייסט אפ דעם ארעם מיט דעם גאנן פון פיינד (נראה) ער האט זיך אים געליקן

בְּיַשְׁלֵי יַעֲקֹב

אוג. ער זאל קענין פֿחשט ווין ניימס אין דער תורה, קען ער די זאך פֿלעסשן על פי משל. אנדערער וועגער האט גימאכט א טענה פון פֿקח מיט מאַכלים טובים, ביזא דעם שטח קינד גיבט מען ערשט אן אנדערע מאַכל אז מען קען שוין אָלע גיטעס פֿאַר דעם געשעט מאַכל אז אַזא דאָס דריטע ביז אָלע מאַכלים, בֿד הקדוש בֿרוך הוא גיבט ערשט דעם מענטש אינעם חֶקֶה ווען ער האט זיך שוין אָפֿ געמאָכט און דיא תורה לזם ווין כֿח איז משיג אז ווין, געמאָכט אַל ווערט דער וועקס אַרומ בֿזאת מיט אַחֶקֶה פֿון היִלֵּל. אַז האָט יתִּבָּרֵךְ אִיז אַיהם מוריש נייַע זאָכען אין דער תורה דאס מיינט מען (ווער) דערביים (היה) ער קען ווער, ווין צוא פֿיהל ניע נאכין פֿחשט צוא ווין אין דער תורה לזם עס זיך בעמיהם אין דער תורה:

פתיחתו למפסו במוסר אורה: לישרו לכלו ללמדו קה וסברה. למפסו לנשאו
למעדו במעד ברורה: בעדנו לפרנסו לצדקו בעם נבוא: לקרבו לרחמו ולשמרו
מפץ צוקה וצרה. לתקפו למסכו לתומכו ברוח נשברה. עמוד עמוד עמוד
רבי מביס חתן התורה. ותן כבוד לא נדול ונורא. ובשבר זה תזכה מאד נורא.
לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה. ומקימי מצות בתוך עם יפה וברה.
ותזכה לשמחו בשמחת בית הכתירה. ופניו להאיר בצדקה באספקלריא
המאירה. בנבוא ישעיהו מלא רוח עצה ונבורה. שמחו את ירושלים ונילו בה
מהרה. שישו אתה משובש כל המתנבלים עליה באברה וצרה. עמוד עמוד עמוד
רבי מביס חתן התורה. מרשות כל הקהל הקדוש הזה והשלם התורה: יעמוד וכו

קריאה לחתן תורה

כעתה אלהי קדם ומתחת זרע עולם נקדש מפנה אויב ויאמר השמך: וישלח ישראל בטה כדל
עין. יעקב אל ארץ דגן ותירוש ארשמינו וערפד-מס: אשריה ישראל מי כמוך עם
נושע ביהוה מן ענה ואשר-הרב גאותה ופחתו איביה לה ואתה על-במותימו תדקך: ס
יועל משה מערכת מואב אשר נבו ראש הפסקה אשר על-פני ירחו ויראהו יהוה את-כל
הארץ את-הנהגד עד-ההן: ואת כל-נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל-אשך ויהודה עד
הים האחרון: ואת-הנגב ואת-הפקר בקעת ירחו עיר הקדמוס עד-צער: ויאמר יהוה אליו ואת

דברי חכמים

פירוש ע"ט

ויעל משה. אונ משה איז אה גאנצן (מערבות מואב
אז הר נבו) פון קלוי מואב באנד צום בארג נבו. עס איז
גיוועזן פיהל שטאפלען ביז צום בארג. אונ משה רבינו איז
מיס איין מרים נעקמען אה דעם בארג נבו. ונראה ח'
את כל הארץ וכו'). גאט האט געווינען משה דאס גאנצע
לאנד פון אלע שטחים מיס ווייטע צייטען פון שלום אונ
מלחמה. אז וויא עס איז שטענדיג אונ גיךעניגס. (עד היום
התהיו) ביז מערב ויט. דר אור החיים הקדוש שרייבט
אז הש"י האט צוא משה געגעבן אכל ראה פון די ליכטיגקייט
(מששת ימי בראשית) וואס איז געהאלטן פאר דאס צייקס.
אבער הש"י האט גאנצן פאר משה'ס אויגען געגעבן דס
גאנצע לאנד. רש"י שרייבט דאס ווארם (היום) קען מען
לייזען (היום) דער טאג. איז דר פשט הש"י דס משה רבינו
געווינען אלעל סרעפניגער ווט עס וועט סרעפן אין די לענדער
ביז דעם לעצטען טאג. דאס פיינט מען ביז תחיית המתים
במהרה רבינו אמן

לאנג רעבן אים צו צירען מיט דאס צירונג פון דר ליכטיגע
תורה (לישר) אים צו רעכט פארמיטלן אים צו פארשיינען
אים צו לערנען דאס צירונג פון דר תורה אונ איר פארגרייפן
(למלכו) אים צו מאכן אנטרענען פון ביז אים צו דר הובן
אים צו שטיינען מיט איין קלארע שטיינען (קענען) אים צו
מאכן פרגעניגן אים צו שטיינען אים צו רעכטן איז דר פאלק
הם איז באטראכט גווארן ביי דר באשאפטונג (לקרב) אים
גאנצעס צו מאכן צו גאטס דיקט אים צו דר באטראכט אים
אים צו היטן פון אלע ליד אונ צרות (לקחפו) אים צוא
נעקטעניגען אים צוא אונטער לעהנען אים צוא שטיינען איין
צו צאמקענען גמיט (עמוד) שטיינען אה. שטייט אה.
שטיי אה רבי מביס (פ"ב) דער הובן פון דער תורה (ותן כבוד)
אונ גיב. עקדע צום גריסען פארמיטלען גאט (ובשבר זה)
אונ פון דעם שבר וועסטו זוכה זיין פון פארברעכט גאט צו
נעקען קינד אונ קינדס קינדער וואס זענען עיסק אין תורה
אונ זענען מקנים מצות צווישן דאס שטיינע אונ לומערע פיל
(ותזכה) אונ דו וועסט זוכה זיין צו פרייען ויך מיט די פרייד
פון דס אים דר ווייטע הויז (בית המקדש) (וכנסה) אונ דין גויבט זאל זיךרען מיט גרעכטיגקייט אז וואס ליכטיגע
שפאקולירן (פרייען) (כנבא ישעיהו) אז ווי ישעיה הנביא הט גביאות גאטס אויף משיח דאס ער וועט זיין פול מיט
גייסט פון רחם אונ קראפט אונ האט אה גאטס (שמחו את ירושלים) איר קענט זיך פרייען מיט ירושלים אונ
פרייט אייך מיט איר גיך (ישעיה) פרייט אייך מיט איר אקרייד אלע וואס קלאגן אה איר אין איר מרער אונ ליד (עמוד)
שטיי אה. שטיי אה שטיי אה. רבי מביס (פ"ב) דער תורה מיט ערדלעכעניש פון דס גאנצע תולדות פון אומלוג. (והשלים)
אונ ענדונג דאס תורה:

(מקנה אלהי קדם) דאס וואהנינג (דאס שוטיק) פון ישראל איז גאט וואס ער איז פרער פאר אלץ אונ פון
אונטער זיינע ארעסען ווערן וואס געשייטט אייביג אונ ער הט פר טריון פון דר דעם פיינד אונ וואס גיטיקס אים פון
פרייען דס זענען סיחון ועמו ונעמן (ושפון) מיט רגען זיכער טריון פון דר דעם פיינד אונ וואס גיטיקס אים פון
פון הבויה אונ וויין אויף ווייטע היכלען וועלען סרפען טויא (אשרה) וואו צו דר ישראל ווער איז וואס דאס איין
פאלק נוס זיין הרה איז אין גאט ער איז דר פאנצער פון דיין הילף אונ דר שווער פון דיין שטאטקייט דיניג פייגרי וועלן
זיך מווען פון ליכטיגען פון דר אונ דאס וועסט אויף ווייטע הובע שטעלן סרעפניג (עמוד) אונ משה איז אויף גינאנען
אונ מאל מואב צום בארג נבו אויף דעם שפיץ פון דר הויך נוס איז צו דער ווייט פון ירחו אונ גאט האט אים
גוועזן די גאנצע לאנד אלץ נוס אין איר וועט זיך סרעפן אה גאט ביי דן (ואת) אונ דאס לאנד פון גתלי מיט
דעם לאנד פון אפרים אונ מנשה אונ מיט דעם לאנד ויהודה ביז דעם נוס פון מערב ויט (ואת הגלב) אונ דאס
לאנד פון דרום ביז אונ דעם גלייכן פלאץ פון קאל פון וואס די אשכנז וואס פון דר ווערן פון דעם (והשלים)

קריאה דחתן תורה

דארץ אשר נשבעתי לאברהם ליתתק וליעקב לאמר לרעה אתהנה הראיהך בעיני ושמרת לא העבר: ונתת שם משה עבד-יהוה בארץ מואב על פי יהוה: ונקבר אתו בני בארץ מואב מור בית פעור ולא ידע איש את-קברתו עד היום הזה: ומשה בדרמאה ועשרים שנה במתו לא-קברתה. עינו ולא-דגם לחה: ויבכו בני ישראל את-משה בערכת מואב שלשים יום ויחמו ימי בני אהל משה: ויהושע בן-נון מלא רוח חכמה בירספס משה את-דביו עליו וישמעו אליו בני-ישראל ויעשו כאשר צוה יהוה את-משה: ויאמרו נביא עוד בישאל כמשה אשר ידעו יהוה פנים אל-פנים: לכה-האמת והמופלים אשר שלחו יהוה לעשות בארץ מצרים לפרעה וללכה-עבדיו ולקלה-אנצו: ולכל תוך החוקה ולכל המורא הנורא אשר עשה משה לעיני כל-ישראל: חזק

אין דער אנדערער פער תורה רופש מען אוף צוא חתן בראשית און מען זאגט מרשות מואבס, און מען לייקנט פון בראשית ביו אשר ברא אלמים לעשות :

רשות להתן בראשית

ברשות מרומם על כל ברכה ושירה. נזרא על כל תהלה וזמרה. חכם לבב וצמיח כח וגבורה. ומושל עולם אדון כל יצירה. ומרשות כבודת בת מלך פנימה עצורה. ראשית קנינו אלפים אצורה. ברה תמימה משיבת נפש ומחירה ישרון

פירוש ע"ט

הט גאט צו אים געזאגט דאס איז דאס לאנד וואס איך האב געשונארן צו אברהם יצחק און יעקב און האב צו יעקבן געזאגט דס איך וועל איר צוא דינע קינדער אונזעם געבין. איך האב דיר גאר געוויזן צו זעהן מיט די אויגן אפער דארטן וועסטו גוט איבער פארין (ווערט) אונ דארט איז געשטאנן משה דר קנעכט פון גאט אין לאנד מואב דורך גאטס באפעל ער הט זיך אליין באגראפען אין טאל פון לאנד מואב קעגן דס הוז פון פעור און קיין קעניש האב גיט געקויפט דעם ארט פון זיין קבר ביו היינטיקן טאג (ומשה) און משה וואר אלט הונדערט מיט צוואנציג יאר בשעת ווין שטארבען עס איז גיט מניקול געווארען זיינע אויגען און עס איז גיט געוויקען פון אים דא רעכענס פייקנטיקט רען דר עלמר הט אוף אים גאר גיט געוויקט (והבפי) און דר קינד וישאל האבן געוויקט משה אין טאל מואב דרייסיג טעג נאנט עס האט זיך אום געווארן דא געווייניגס מעג פון מרואר אוף משה (ויהושע) און יהושע דער זון פון נון וואר סול מיט גייקט פון קלוגהייט דען משה הט אוף געשטימט זיינע הענט אוף אים און דא קינדער וישאל האבן אים צוא געהערט און גטאן ווי גאט הט באפארלען צו משה (ולא קם) אונ עס איז גיט אוף געשטאנן געווישן דא וישאל גאט אז אנביא זי משה וואס גאט הט זיך דא אים באוויזן געזיכט צו געזיכט (ולכל האחות) צו מאכן אלע זייכן און וואונדער נוס גאט הט אים געליקט צו טאן אין לאנד מצרים צוא פרעה און צו אלע זיינע קנעכט און צו זיין געזאגט דאגד (ולכל) און צו דא גאטן שטארקע האנט נוס גאט ווס באוויזן צו הרעית וס סוף און צוא אלע דא גרוסק פורקט פון משן תורה וואס גאט הט אלטן גטאן דורך משה אין די אויגן פון אלע אידן: (ברשות מרומם) מיט ערלובעניש פון גאט וואס ער איז דער הופען איבער אלע געשטונגן און לויב ליערער (נזרא) ער איז פארקטיג איבער אלע צויב און געזאגן ווען פארקט אים צו ליבען ווייל מיר האבען גיט קיין השגת מיטווס וויס צו ליבן (חכם לבב) דער קלוג הערציגער און איז שטארק אין כח און גבורה (ומשה) און געווענליכט איבער דר וועלט דר חר פון די גאנצע פשוטפונג (וכן שות) און מיט ירדליכיש פון געווענליכט קניגס טאקטער וואס הייקט דא חזקת דא טאקטער פון חקב"ח וואס ווא איז באהאלטן אז ווא איז איין נשמה זענעט נוס פאר האלט זיך איבער אייגענווייניג אין הוז (ראשית) ווא איז זיינע דא ערשטע קנה וואס ער האט איר איין געאקליט צוא זיך געווא מוניט יאר פאר באשאפונג פון דער וועלט (בירה) ווא איז קלאר געקניטן ווא דער וויקט רעם ע"ט

דברי חכמים

נקבור אותו בגי. גאט מיט זיין כבוד צליין. האט משה רבינו קבר געווען (מל בית פעור) קעגן דאס הוז פעור. דאס קבר פאר משה רבינו איז דארט און געוויקט געווען פון שלשת ימי בראשית) ווייל ביי זיין קעבן האט ער גיט פעולות מכפר געווען אוף דא ידען פון זינד פעור. איבער דעם האט משה"י איהם דארט קבר געווען אז דאס קבר פון משה רבינו נאר צוריק האלטען דא זינד פון פעור. דער הרגום יונתן שרייבט מיט דעם וואס משה"י בבורה הט משה בקבר געווען. לעצטע אונגו משה"י צוא גיין אין זיינע גוסע אויגען. אונ צו מרן ווא זיינע גוסע בעליים. פון פסקו וישל ה' וכו' ונקבשים) משה"י האט אדם וחוה (אנך ויגיר וינד) אן געוויקט. זאל דער קעניש לערנען דא מצוה פון הלכות צניע קניס צוא זיין. פון פסקו (וכן ה' וכו' ונקבשים אל האדם) האט מרדוך געוויקט משה צוא אדם. זאל דער קעניש לערנען דא מצוה צוא גיין אוף חתונות קשם מצות קדושה וויגיס. פון פסקו (נזרא אלו ה') זאגט משה"י דער וישל משה"י האט אברהם בקבר חולה געווען דעם דריטען טאג ניד סל זיין. זאל דער קעניש קניס זיין דא מצוה פון ניקור חולים. פון פסקו (וירא אלהים וכו' בבואו מפרס אדם) משה"י הט נקב אבינו מצחם אל געווען נאך זיין מוסרס פסירה. זאל מען אוך קניס זיין דא מצוה קניס אפ צוא זיין. פון פסקו (הנין מקטיר קם קחם) משה"י ה' דא יודען איז דער קבר געשפייט מיט מן. זאל דער קעניש קניס זיין דא מצוה און צו זיין היינערדיג פון דעם פסקו (נקבור איהם) דר חר פון די גאנצע פשוטפונג (וכן שות) און מיט ירדליכיש פון געווענליכט קניגס טאקטער וואס הייקט דא חזקת דא טאקטער פון חקב"ח וואס ווא איז באהאלטן אז ווא איז איין נשמה זענעט נוס פאר האלט זיך איבער אייגענווייניג אין הוז (ראשית) ווא איז זיינע דא ערשטע קנה וואס ער האט איר איין געאקליט צוא זיך געווא מוניט יאר פאר באשאפונג פון דער וועלט (בירה) ווא איז קלאר געקניטן ווא דער וויקט רעם ע"ט

נתנה מורשה לעבדה ולשמרה. מלמדיה נאמי יעקב דפתחה ודמנה. פליד הוד
נשיא מרבה המשרה. יושבי על מדין משיבי מלחמה שעה. ראשי ישיבות ראשי
גולה פזורה. ומרשות חבורת צדק עדה המאשרה. זמנים ונערים בכל שורה
ושורה. קבוצים פה היום לשמחת תורה. ונעצרים לסים ולהחל פניל ובמזרא.
אותה מחבבים פיום נתינתה בהדרה. מסללים בה פחדשה ולא כישנה
שעברה. צמאים למזין ולהתענג מזין יקרה. משמחת לב ונעצב מסירה. תהומות
ישעשעו נפשם בה דהתפארה. והונים במקרא והנה פמשנה וגמרא. רצים
ומביאים טפס לבית העתירה. ועושים גם מעשים באזהרה. לכן נרוד שברם מאת
החבורה. על ראשם שמחת עולם קשורה. תאכים לראות בנן בית הפחירה.
ובכן בסממתי דעת פלם לבררה. פחור הרימותי מעם הוד החבורה. מצאתיו
לב נבון להספירה. צדק נחמד רודף באורה ישרה. ונשאו לבו ונדה רוחו
להתעוררה. תחלה וראשון היות להתחיל התורה. ועתה קום רבי פכ"ב עמוד
להתארה. בלא והתיצב ועמוד לימיני וקרא. מעשה בראשית לכבוד צור ברא.
על זאת מתפין התחלה להשקמה בתדירה. עד שלא ירגל פעם זו דשקרה.
יען נעשית ראשון למצנה נמורה. מה רב טובה ומשפחתך יתרה. טוב עין
תבוך בנדבתך מלעצרה. ומברכות בוראך תבוך ידך מלעצרה. בעבור
שפך המכבד תורה בצפירה. יהי גופו מכבד פכח להתאשרה מהר עמוד

עמוד

פירוש ע"מ

די אייבער פרייד ווס עס וועלען האבן די נוס גלוקסן צו
זעהן דאס באוונג פון בית המקדש (ובכן) אזוי בן איה
מוקדם גינארין מיט אלעמענס דעה אום צוא קדוין איין
אום דר וויילטין האב איה אום גהובין פון פאלק פון מושיין
דר געלשאפט וואס איה האב אים גיפונן ביט איין פאר
שטאנדן הארשט צו פאר שטיין תורה (צדק) גרעכטקייט
אום גמאר נאכט ער נאך אין רעכטן וועג (נישאו) אום
ניין הארשט האט אים געוואנען אום ניין גייטק דט אים
באוויילט ניה צו דר וועקן צו ניין דר אן פאנגער דט אים
ערשטן דאן צו פאנגען דיא תורה (נעטה קום) אום אונד
שטיי איה רבי (פכ"ב) שטעט זיך אן צו גורטן זיך צו טאן
די מינה (בא) קום אום שטעטל זיך אום שטייט ביא מיין
רעכטע האנט אום זיינען די ווערק פון אן פאנג באשאפונג
(לכבוד) פון וועגן דעם קבוד פון פאשעפער ווס ער האט
דיא וועלט בשאפן (ער ואת). דרום הייבט מען שטענדיג
תייף אן די תורה באר נאך דס ענדיגן פרי דר שון נאל
גיס קענין דער וויילע נאמן איין פאלשע קבולות איה דס
פאלק דאן די ביקט גינארן דר ערשטן צור פאלשעשטענדיג
אום ווייל די ביקט גינארן דר ערשטן צור פאלשעשטענדיג
מאנה ווא ייער פיר נעט ניין דיין גיטס אום דיין לוינ וועט
ניין כער (טוב עין) דיין גיטע אום וועט געקענטש ווערן וי
נאל גיט דארפן פאר קארגן דיין נקבה (ומפרכות) אום
פון דיא ברכות פון דיין פאלשעפער נאל געקענטש ווערען
דיין הארד ווא נאל גיט. דארפן פאר קירצן פון צדקה
(בעבור) ווייל איסלער ווער עס איז מכבד די תורה מיט
שיינקייט וועט ניין גוף ווערן געהרט מיט קראפט צוא
ווערן גיטשארקט (מהר) גשויער שטעטל זיך שטעט זיך
שטעט זיך רבי (פכ"ב) דער חתן ווס איז פאשטימט צוא
שיינען בראשית קרא (מראות) מיט ערלובעניש פון
דער דאווענער הייליגער קהל צוא לויפען דעם גרעסן

פון

נפש אום קענט איר ווידערשמוקט (ושוורן) אום מיט
ערלובעניש פון ישראל וואס ווא איז צוא ווא אונזע
געבען גינארען צוא איין ארבע מיט איר צוא דינען גאט
אום איר גאט צו היטן (קלוקריה) אום מיט ערלובעניש
פון אירע גלעכקייט די גרעסע לייט פון נעקב איר אן צוא
פאנגן אום אום צוא לאזן (פלי) אום מיט רשנות פון דיא
שיינע פראקטיקייט פון דעם גיט דר גרוסער הערשן (אין
בכל האבן ווי האט נשיאים איבער ויה) (ווישע) די וואס
ווען איה דס גרייכט ווס קענען ווידר די מלחמה פון דער תורה
ודעם פלפול אן טאנר (אין בית המדרש) ווי אשי ישיבות
אום די הופט לייט פון די פאר טרייבע צו שפרייטע ישראל
(ומרשות חבורה) אום מיט ערלובענס פון דיא גרעכטע
קאמפאניע דיא באריכטע גיטין איינע אום ווינע וואס
זיין איין נעטע צייל וואס ווען דא היינט אום גומאליט זיך
צו פרייען מיט דר תורה אום פר הארטן זיך דא אום צו לאזן
אום אן צוא פאנגען. דיא תורה מיט פרייד אום מיט מורא
(אוקה) ווי רייבן אום ווא איין דעם טאג וואס ווא איז
געניין גינארין מיט פארקט איה דעם פארג סני
(מסכסלים) ווי צירן זיך מיט איר אום ווי מיט איין שפאגיל
זייע אום גיט וואס מיט איין אלטע זאך ווס איז שון איינער
גינאנגען (קמאים) ווי ווען דארשטיג אום צו קענעשן איר
נאפט אום זיך צו מאכן פר גיניגן פון איר ווערע שייין
(משמחת) ווא מאכט דער פרייען דאס הארטן אום טוט
אום דיא פרויעקייט (תחומית) מיט אירע פרויעקייט טאגן
זי ויה פריידיק מאכן מיט איר בשיינן ווי זיך (והוגים) אום
זיאי ריידין איין פסוק אין הגדה משנחת אום גמרא ווי לופין
אום גרענגען ווינערע קליינע קינדר אין דס הויז פון תפלה
(עושים) אום די קינדר טאגן איה גוטע מעשים מיט גמא
פון דיא ערשטעין (לבן) דרום איי גרום ווינער זאך פון
דעם געלערניט נאט אום ווינער קאפ וועט וויין אן געקניפט

יָקוֹב הָיִים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֲחֵר וַתֵּרָא הַיְבֵשָׁה וַיִּחִיבוּ: וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם: לִבְרֹךְ אֶרֶץ וּלְמִקְנֶה הַיָּם כִּנְרָא אֲלֵהֶם כִּי־טוֹב: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם תִּרְשָׁא הָאֶרֶץ רָשָׁא עֵשֶׂב מְזֻרְעֵי זֶרַע פְּרִי לְמִינֵהוּ אֲשֶׁר זָרְעוּבָּ וְעַד־הָאֶרֶץ וַיִּחִיבוּ: וַתֹּאמֶר הָאֶרֶץ רָשָׁא עֵשֶׂב מְזֻרְעֵי זֶרַע לְמִינֵהוּ זָרַע עֲשֶׂה־פְרִי אֲשֶׁר זָרְעוּבָּ לְמִינֵהוּ וַיִּרְא אֲלֵהֶם כִּי־טוֹב: וַיִּהְיֶה־עֶרֶב וַיִּהְיֶה־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי: פ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יְהִי מֵאֲחֵת בְּרִקְעַי הַשָּׁמַיִם תְּהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וַיְהִי לְאֵחֶת: וּלְמִזְמֹרְעִים וּלְמִיִּים וּשְׁנִים: וַיְהִי לְמֵאֲחֵת בְּרִקְעַי הַשָּׁמַיִם לְהַאֲזִיר עַל־הָאֶרֶץ וַיִּחִיבוּ: וַיַּעַשׂ אֲלֵהֶם אֶת־שְׁנֵי הַמֵּאֲחֹת הַגְּדֹלֹת אֶת־הַמֵּאֲזֹר הַגָּדֹל לְמִשְׁלַת הַיּוֹם וְאֵת הַמֵּאֲזֹר הַקָּטָן לְמִשְׁלַת הַלַּיְלָה וְאֵת הַהֹבְבִים: וַיִּתֵּן אֲלֵהֶם בְּרִקְעַי הַשָּׁמַיִם לְהַאֲזִיר עַל־הָאֶרֶץ: וַלְמַשֵּׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה: וַיִּרְא אֲלֵהֶם כִּי־טוֹב: וַיִּהְיֶה־עֶרֶב וַיִּהְיֶה־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי: פ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יִשְׁרְצוּ מִיִּם שֶׁנֶּץ וְנֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף: וַיִּשְׁרָץ עַל־הָאֶרֶץ עַל־כָּל־נֶפֶשׁ הַיָּם וְהַיִּבְשָׁה: וַיִּבְרָא אֲלֵהֶם אֶת־הַמִּצְנִיִּים הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַתַּיִם לְרִמְשָׁתָּהּ אֲשֶׁר יִשְׁרְצוּ הַיָּם לְמִינֵהֶם: וְאֵת כָּל־עוֹף הַכָּנָף לְמִינֵהוּ וַיִּרְא אֲלֵהֶם כִּי־טוֹב: וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֲלֵהֶם לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַיָּם בְּכִמְיָם: וְהָעוֹף יִרְבֵּב בָּאֶרֶץ: וַיִּהְיֶה־עֶרֶב וַיִּהְיֶה־בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי: פ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם הוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינֵהָ בְּהֵמָה: וְהַמֵּשׁ וְחִיתֵּי־הָאֶרֶץ לְמִינֵהָ וַיִּחִיבוּ: וַיַּעַשׂ אֲלֵהֶם אֶת־חֵית הָאֶרֶץ לְמִינֵהָ וְאֶת־

דברי חכמים

[illegible]

וישבנות

[illegible]

פירוש ע"מ

גיווארין (וויקרא) און נאט האט גרופין צו דער נבישאַ עדר
און צו דעם איינזאמלונג פון וואסער הט ער גרופן טייכען
און נאט הט געזען אז עס איז גוט (וואסער) הט נאט געזאגט
דיא עדר אלץ ווערן פאנגראטס מען גראז און אפערלייא
הייטיגער וואס עס זאל וואנקען דירען גראז צום ווייזן. אזוי
זאל וואנקען פרוכטס בזמן ווען זאל אלוס געבן פרוכטס געד
נאך ויין נאטונג נאך (נחוצא) און די עדר הט אום געוואקסן
גראז אייכליכס מין גרייטשער וועס מען קאן דער פון ווייזן
דערנאך זאמן צו ויין מין איז בזמן ווען און ווייזן וואנקען
פרות ווען ויין זאט איז אים צו ויין מין און נאט האט
געזעהן אז עס איז גוט (ויהי) און עס איז געווארען אבינט
און עס איז געווארן מארגין. דר דריטער טאג (וואסער) און
נאט האט געזאגט עס זאל ויין איכטס רס מענטש מען דיא און
מיט דר נבזאן איין דעם פון שפרייטונג פון דעם הימל צוא
סאכן צווישן שויד צווישן סאג און צווישן נאכט און זיית
זאלן ויין צו זייכעס און די וועטערן און צו זייטמען דיא
צייטן פון וויכער און וויכער פרייהלונג און הערדסט און
צוא זייטמען טעג ווען דער טאג הויבט ווען איז לאזט
צוא אום און צו זייטמען דיא צייט פון אטאר דעו דער ער
דעכטיגט ווען נאך דעם נאנג פון די זון און זאכד (ויהי) און
זיית זאלן ויין צו איכטער אין דעם פון שפרייטונג פון דעם
הימל צו זייכטען ווען דער עדר. און עס איז געווארען
(ויהי) און נאט האט זאגט און ווייזן און זאכד און זיית

קריאה למפטיר בשמחת תורה קסו 331

מזמור ס"ח סליח אלל וז דרשית ואומרו ח"ק על שניהם. ומגידיו וגוליו ס"ח הכ'. ופוחיו ס"ח ג' וקוראין למפטיר כפ' פנחס ביום השמיני עצרת תהיה לכם פד-מאבת עבדה לא תעשו: והקרבתם עלה אלה ברת נחת כהנה פר אחד איז אחד פכשים בנז-שנה שבעה תמים: מנחתם ונספיהם לפר לאיז ולפכשים במקדשם פכישט: וישער חטאת אחד מלכד עלת המיד ומנחתה ונספיה: אנה תעשו ליהנה פכישטם לבר מנדרים ונדריםם לעליתם ולמנחתיםם ולנפיהםם ורש-מיםם: ויאמר משה אל-בני ישראל פכל אשר-צוה יהוה את-משה:

מי שברך. ומגידים. וגוללים. וכשמגידים הס"ח מזמור נגד הכתב של ס"ח ואומרים: וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי יי ביד משה: עין חיים היא למחזיקים בה וחומקיה מאשר: דרכיה דרכי נועם וכד' התיבותיה שלום: אנה ימים במינות בשמחה עושר וקבור: יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויגדיר:

ברכת הפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי הבורח בתורה ובמשיח עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

ק"ק אומרים קודם קריאת הפטרה אשריך. וסקול עונה כסוף כל חנו. אשריך הר העברים. על החרים הגבוהים. וען פה מלחר קברים. המבר איש האלהים. בלכדי לכה וכה אף. על מות צור נאמן אשר לא קם עוד כמוהו. ופלאה נראה סתור הסנה לו. בוער באש הסנה אף לא אכל עצמו וחילי. ויואל עניו להרים. ויקרא אליו אלהים. הסמיר פניו הקרים. מהביט אל האלהים: אשריך רב מופתיו אף באמונה. אל חי עצמו בעצמה. הוא הנחיל רת נאמנה. רת מלא דעת וחכמה: בפד הוריה נאל נא תשאל איה הנה נכמה הנפלאים הבורים. למה יקצוף האלהים הבורים עליו שקרים. ולא האמינו באלהים: אשריך הוא הוריד

פירוש ע"מ (אשריך הר העברים). וואהל איז דיר פארן עברים מער פון אלע הובע פערע. ווייל אין דיר איז דר בעסטר פון די קברים דס איז דר קבר פון דעם געשליסן מענטש. אין מיין הארץ פערענט. אונ קלאפט מיט די האנט. אף דעם טוט פון דעם פגלובטען שלים. וואס אזעלעכע ווא ער איז נאך גיט געווען. אפילו איז געווען גווארן צו אים פון דעם דארן. דר דארן הט גערענט אין פייער. נאר דר דארן מיט ויין קראפט וענן גיט פד פערענט גווארן. דר עניו וראם איז משה וואס ער איז ביי זיך נידעריג גווען. הט גוואלט אף הייבן זיך צו גיין צום דארן. הט גאט גרופן צו אים. הט ער פארהאלטן ויין טייערן פנים. אונ הט גיט גוואלט קעגן צו גאט. ווינע פיל וואונדער ווס ער האט גטאן וענין גווען מיט אהת. דר לעבדער גאט הט אים גשטאמקט. מיט שטאמקייט. ער הט גימאכט גרשן צו די יידן אומקתה תורה: אזוי אהורה וואס ווא איז פול מיט וויסענשאפט אונ חכמה. ער הט גאטן די יידן גיב פבד דינע ערטרן. די וואלסט מיט פערען ווי אז עס איז גווארן וויא פיל זענין די וואונדערליכע דר פאנגיגן פר וואס וואל ליגין. אונ גלייכען גיט אין גאט: משה האט אראפ גינדערט צוויי זיחות. אונ ווען איה האב גיהאט אפעות. מיט מיין וינד וואס איה האב גמאכט דעם ענל. הט ער צוויי מאל פערציג טעג גיט געעסן ברוט פון מיינעט וועגן וואס אז קען איה היינט עסען ברוט אונ קריגן אונ מאכר. אז עס איז גשטאמקט דר וואס הט געטען פון מיינט ווענין.

משיח יעקב ויין עבד אף איריד אונ האט איהם פאר וואס ער וואל פאר איהם פערענט אשינע פלי. אונ לידיג ואל ער גישט צוריק קומען. דער עבד קומט אף דעם ירד. אונ ויזט נאך אשינע פלי. ער האט אבער גיפניגן נאר איין שיינע פלי. דר סוחר האט פרלאנגט פיהל געלד. נאך אסך אפריים אונ ער

דעם מענטש שון באשאפטן. די נאך איז שווער צו פערשטיין. אז הש"י ואל זיך באראפען מיט די מלאכים. אויב קען נאך באשאפטן דעם מענטש (מי יאמר לו מה תעשה) ווער הט דען הש"י אנה צווא וואס ער ואל סוחר. דער רובנר מניד וואס אף דעם אמשל. איין שר הט מעשקס

קודם הפטרה לשמחת תורה

לוחות שנים. ובעת מצייתי במעלי. ארבעים יום פעמים. לא אכל לחם בשרי. אף אפס
 לחם ומים אשתה בי נאסף פליי: בחייו פרש לי סוד אגרים. אישר אמר לו האלהים
 יבטחו בך ישרים. ויבנה אותם אלהים: אשריה מה נכבד מפקד ומדרש דת היתה אמו
 בישק. הורשה עניו וירש. דור מדור קרוב למרחק. ויסוד השם המפורש. על ספר ואלה שמות
 סק. ונקרא סוד הספרים. וידבר אתו אלהים. דבר אלה הדברים. ובכאשית ברא אלהים: אשרי

הפטרה לשמחת תורה ביהושע סימן א'
 יהי אחרי מות משה עבד יי ויאמר יי אל יהושע בן נון משרת משה לאמר:
 משה עבדי מת ועתה קום עבד את הירדן הזה אפה וכל העם הזה אל הארץ
 אשר אנכי נותן לך לבני ישראל: כל מקום אשר תדרוך כף רגלךם בו לך
 נתתיו כאשר דברתי אל משה: מהמדבר והלבנון הזה ועד הנהר הגדול נהר
 פרט כל ארץ החתים ועד הים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם: לא יהיה
 איש לפניך כל ימי חיך כאשר הייתי עם משה אהיה עמך לא ארפה ולא אעזבה:
 חוק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת
 לך: רק חוק ואמץ מאד לשמור לעשות בכל התורה אשר צוה משה עבדי
 אל תסור ממנו ימין ושמאל למען תשפיד בכל אשר תלך: לא ימוש ספר
 התורה הזה מפיה ויהיה בו יומם וליילה למען תשמור לעשות בכל הכתוב בו כי
 משלי יעקב

ווען ער הט גלענט האט ער ביר גיאנט דעם סוד פון די
 בייך וואס גאט האט אים גיאנט. אונ איינער ער איז
 געשטארבן הט ער געענטשט די יידן. אונ גאט הט ווי איה
 געענטשט. עס פאר אקבור האבן די סבות אונ דס געענטשט
 פון די הורה נוס ווא איז געווען געווארענעם געווארן אין
 הימיל. נוס דר עניו הט ווא געשען אונ הט ווא געמאכט
 געשען. איין דור האט ווא געשען פון דעם אנדערן דור
 וואס ער איז געווען גאט צו דא צייט וואס דא תורה איז
 געגעבן אונ געוויסר ביי צוא דעם וויסען דור. דר עיקר
 שם המפורש שטייט אין דעם ספר ואלה שמות אונס
 געקריגט. דער ספר נקראט איז דער סוד פון אלע ספרים.
 גאט האט געזעט בייט משה (דעם ספר בפרדק). נאך דעם
 האט ער געזעט דעם ספר אלה הדברים. אונ דעם
 ספר בראשית ברא אלהים:
 (ויהי אחרי) אונ עס איז געווען נאך דעם טוט פון
 משה גאטס קענעט. הט גאט גיאנט צו יהושע בן נון
 דר דינר פון משה אונ צוא זאגן (מישה) פון קענעט איז
 געשטארבן אונ איצט שטיי איה אונ גיט אריבער דעם ירדן
 דו ביט דעם גאנצן פאלץ אין דס גאנצע לאנד וואס איה
 גיב צו ווי צו דא אונגער וישראל (קום) ועד ארט וואו
 עס וועט מערען איה אים דער פאלץ פון איינער פיס האב
 איה עס אייך אפ געגעבן ווא איה האב געזעט צו משה
 (מהדבר) פון דעם בודר אונ דעם צווייגן לבנון ביי דעם
 גרויסן טיף דער טיף פון פרט אונ דאס גאנצע לאנד
 חתים ביי דעם גרויסן ווא ווא דא ווא גיט אונגער ענט
 ווי איינער געגעבן (לא יתעב) קיין מענטש וועט נישט

קענען באשטיין קענען דיר צייט אלע מעג פון דיין געבען ווא איה ביי געווען ביט משה וועט איה וויין ביט
 דיר איה וועט דיר גיט שטונדען אונ וועלדיר גיט פראווען (זאגן) שטארק ביט איז קענעט דיר דען
 דוא וועסט מאכן געבון צוא דוועס פאלץ דס לאנד נוס איה איה געווארן צו ווייטער עלטערן ווי צו געבון (כס
 חזק) נאר שטארק דיר אונ קענעט דיר ווייגער צוא היטען אונ צוא און אלץ ווי איה דיר הורה נוס משה וואו דיר קענעט
 הט דיר געפאן דו וואלט גיט אפ ווייך דר פון גיט געבט אונ גיט לויקס ביי דוא אלעס באגליקען וואו דיר וועסט
 קאר גיין ווא (מישה) עס וואל גיט אפ געבון ווערן די צווייגן ספר תורה פון דיין ביר אונ וואלט דענען און אים טאג
 אונ גאט ביי דו וואלט היטען צו מאן אלץ ווי עס שטייט דעריין געשריבן דאן וועסט באגליקען דייע ווענען אונ

אז תצליח את דרכיך ואז תשליכי: הלא צויתיה חזק ואמין אל תערוץ ואל תחז
 פי עמך: יי אלהיה בכל אשר תלך: ויצו יהושע את שמרי העם לאמר: עברו
 בקרב המחנה וצוו את העם לאמר הבינו לכם צרה כי בעוד שששת ימים אתם
 עובדים את הירדן הזה לבא לרשת את הארץ אשר יי אלהיכם נותן לכם
 לרשתה: ולראובני וגדלי ולחצי שבט המנשה אמר יהושע לאמר: זכור את
 הדבר אשר צוה אתכם משה עבד יי לאמר יי אלהיכם מניח לכם ונתן לכם את
 הארץ הזאת: נשיכם טפכם ומקניכם ישבו בארץ אשר נתן לכם משה בעבר
 הירדן ואתם תעברו חמשים לפני אחיכם כל גבורי החיל ועזרתם אותם: עד אשר
 יניח יי לאחיכם פכם וירשו גם המה את הארץ אשר יי אלהיכם נותן להם וישבתם
 לארץ ירושתכם וירשתם אתה אשר נתן לכם משה עבד יי בעבר הירדן מזרח
 השמש: ויענו את יהושע לאמר כל אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר תשלחנו
 גלך: ככל אשר שמענו אל משה בן נשמע אידך רק יהיה יי אלהיך עמך
 באשר היה עם משה: כל איש אשר ימרה את פיה ולא ישמע את דבריך
 לכל אשר תצוו יומת רק חזק ואמין:

המפטיר אומר הברכות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל תהלות
 קאל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק:

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחר לא
 ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:
 רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושבע במהרה בימינו:
 ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באלהינו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה
 יבא ויגל לבנו עד פסא לא ישוב זר ולא יגלה עוד אחרים את כבודו: כי בשם
 קדשך נשבעת לו שלא יכבה גרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום שמיני עצרת תחג הנה שנתת
 לנו יי אלהינו לששון ולשמחה לכבוד ולתפארת:

פירוש ע"ש

איר ואלט איכר גיין גוואפניס פאר אייערע ברדער אלס
 אייערע שטארקע העלפן אונ זאגט זיי העלפען (ער) בוי
 גאט וועט בארוהיגן צו אייערע קרייז ווי צו אייה אונ זיי
 וועלן אויך ערפן דס לאנד ווס אייער גאט גיט צו זיי דאן
 וועט איר ווידער קערן צו אייער גויערפסטע לאנד אונ איר
 געט איר ארביין ווס משה דר קנעכט פון גאט האט אייה
 געבען אין יעדן ווייט זיידן וואו דא וון שיינט אויף וועגן
 האבן וויא געשטענעט צו יהושע אונ האבן גוואגט אקטן
 ווס דו האסט אונן גבאטען וועלן מיר טאן אונ וואו דא
 וועסט אונן שיינע וועלען מיר גיין (כלל) אקטן וויא מיר
 האבן צו גיין צו משה וועלען מיר אויף צו הערן צו דיר
 ואל קאר ויין מיט דיר ווי ער איז גווען מיט משה (כלל) יעדן
 מענטש ווס וועט ווידר שטענדיג דין באפעל אונ וועט גיט
 הערן דייער ריד צוא אלעס ווס דא וועסט אים באפעל
 ואל ער גייט ווערן קאר זיי שטארק אונ קרעפטאג:

וועסט קליין (החזק) אייה האב דיר דאך און גוואגט שטארק
 דך אונ קרעפטאג דיר דו וואסט גיט צו ברעכן ווערן פון
 שרעק אונ זאגט גיט אונקסטן דען מיט דיר אונ גאט דין
 האר וואו דו וועסט קאר גיין (ווי) הט יהושע באמולן דא
 אויף ווער פון פאלק אונ צוא נאמן (עברו) גייט דורך דעם
 לאנד אונ בפעלט דס פאלק אוי צו נאמן ברויטעט אייה און
 שפייז דען אין דריי טעג ארום וועט איר אשכר גיין דעם
 דאוויזן ידן צו קומן צו ארבען דס לאנד ווס אייער גאט גיט
 אייה איר צוא ערפן (ולראובני) אונ צום שבט ראובן אונ
 שבט דר אונ צום האלפן שבט מנשה האט יהושע גוואגט
 אז צו זאגען (זכור) דענקט דו דיר ווי איר אשכר דר קנעכט
 פון גאט האט אייה באפולט אונ צוא וואגען אייער גאט
 פארהייבט אייה אונ געט אייה געפן דיעסעס לאנד (נשיכם)
 ווערע פורען גלייכע מידן אונ פיה ואלן דרייזן אין דעם
 לאנד ווס משה הט אייה געגען אין ווערע ווייט זיידן אונ

ברכת הפטרה לשמוחת תורה

על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמו בפי כל
במיד לעולם ועד: ברוך אתה יי מקדש ישראל והימים:

אשרי יושבי ביהרד עוד יהללך סגה:
אשרי העם ששכנה לו אשרי העם שיי אלהיו:

סגה תהלה לרוד ארץ אלהי המלך ואברכה שמו לעולם ועד: בכל
יום אברכה ואהללה שמו לעולם ועד: גדול יי ומחלל מאד וגדלתו אין חקר:
דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך גידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך
אשיחה: ועזו נוראותיך יאמרו וגדלתך אספרנה: וברב טובך יביעו וצדקתך
יבגו: חנין ורחום יי ארך אפים וגדל חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו:
יודו יי כל מעשיך ותסידך יברכוה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו:
יהודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עוזקים
וממשלתך בכל דור ודור: סומך יי לכל הנופלים וזוקק לכל הכפופים: עיני כל
אלה ישובו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידי ומשביע לכל
חי רצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קוראיו לכל
אשר יקראוהו באמת: רצון יראוי יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר יי את
כל אבריו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם
קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם יהי רצונו:

מעמידן ג' ס"ח על כניסה ולותרים זס:

אשר בגלגל אבות גדל בנים ובגבורת תורה נתן (יי). בגלגלי רוח יי נגלה.
במלאכי צבאות אלפי שגאן. גבור על גאים אלה אדיר. קרא למשה לקבל
לוחות. דברי אל חי שמעה הארץ ועמידה יתפלצון. הטא שמעם ויבר. וירכב
על פרוב וידא על כנפי רוח. ויצאו דברים מתוך האש ויתחלקו על לוחות
האבן. ומרות אמרו כל בני אלהים. שופר תקעו בשמי מרום. הדרה לבשו כל
בני שער כי משעיר יי זרח. טפחו כלם בני ישמעאל כי מפארן יי הזופע. ימין
יי טפחים בלוחות וימין משה טפחים בלוחות. פי ארך הלוחות ששה טפחים
ומטפחים מפורש בין יד ליד. לך משה ושמח בגדולתך כי אין כמוך בכל הנביאים.
מי עדה שמעם לתוך הענן. ומי ראה תמונת אלהים. משה עדה לתוך הענן גם
הוא ראה תמונת אלהינו. נשיא נשיאים היה משה רבינו. אב לחכמים וראש
לנביאים. סגר הים בתפלתו. ועל יד שלוחו חרון אף השיב. ענה יי ואמר
לעמו אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (ופדיתך) מבית עבדים. פתחו
בכם פיהם ואמרו יי ימלך לעולם ועד: צעק משה צעקה גדולה וברכה בשעה שאמר
לו הקדוש ברוך הוא עדה ומת בחר. קרע בגדיו והרים קולו. יהושע בן נון שמר
נא צאני. ראה משה מראש הפסנה. נחת שבטים עומדים לפניו. שם מת
משה עבד יי מוד בית פעור אספו אלהינו. תפלת משה קרע ריקע וגעה צור לעמו
בעת צרותם. תפלתו לעולם לא שבה ריקם. כי רועה נאמן היה משה לישראל:
משה מת כי לא ימות. על פי יי מת משה רבינו:

אידער כען שטעלט דיא ספרי תורות אין היכל ואנס כען דאס

שישו ושמחה בשמחת תורה. ותנו כבוד לתורה. כי טוב סתרה
מכל סתורה. מפני ומפנינים יקרה: נגיל ונשיש בואת התורה. כי
היא לנו עז ואורה: אהלה אלהי ואשמחה בו. ואשימה תקותי בו.
אהורנו בסוד עם קרובו. אלה צורי אהסה בו: נגיל בכל לב ארננו
צדקותיה. ואספדה תהלתה בעודי אניד גפלאותיה. על חסדה ועל
אמתה: נגיל גואל תחיש מבשר טוב כי אתה מגדל עזו ומזב. גאולים
יודוך בלב טוב. הודו ליי כי טוב: נגיל דגול גאול גא המוני. כי אין
קדוש כיי. דגולים יודוך יי. מי ימלל גבורות יי: נגיל תלא באהבתו
בחר בנו. בננו בכורי קראנו. הוד והדר הנחילנו. כי לעולם חסדו
עמנו. נגיל ונשיש בואת תתורה. כי היא לנו עז ואורה:

התקבצו מלאכים זה אל זה. וזה קבל זה. ואמר זה דזה. מי הוא
זה ואי זה הוא. מאתו פני כסא. פרשו עליו עננו. מי עזה למרום:
מי עזה למרום. מי עזה למרום. והוריד עזו מבטחה: התקבצו משה
עזה למרום. משה עזה למרום. משה עזה למרום. גתנאל
שמעיה. אבי סוכו. אבי זנוח. חבר. יקותיאל. מביה.
ירד. אביגדור. עזה למרום. והוריד עזו מבטחה: התקבצו

פירוש ע"ש

שישו ושחיה פריים אייה אונ וייט דוסטיג
מיס די שמחה פון דר תורה יהנו אונ גיט כבוד
צוא דר תורה די דען איר סתורה איז בעסער פין
אלע סתורות כפון פון פיין גאלד אונ פעריל איז
וה טייערער נגיל מיר וועלן זיך דוסטיג מאכן אונ
זיך פרייען מיט דר תורה כי הוא דען ויא איז פר
אונ איין קראפט אונ איין לוסט אהלה איה וועל
דובען מיין גאט אונ וועל זיך פרייען דורך אים
ואשימה אונ וועל טאן מיין האפענונג אין אים
אהורנו איה וועל אים לובן אין פר ואמלונג פון ויין
גיהענטין פאלק אלה צורי גאט מיין שטארקער
פעלזין איה בעשיץ מיה אין אים. קלל לב מיט
דעם גאנצין הארצין וועל איה וינגען דיינע
גירעכטיקייט אונ וועל דר ציילן דיין לוב בששון
מיט פרייר קער אונ וינד צוא דיין הוז ווייר דיין
גינאר אונ ווייר דיין ווארהייט טאן תחיש כשיח
דעם דער זייער ואלסט דו היילן אונ אלה דעם
גוסען אנוואער כי אתה דען דו ביסט איין פעכטער
שימצונגס שרעם אונ איין גוסער גאט גאולים דיא
אום דער זייערע וועלן דיה לובן מיט איין גוס
הארצין אונ וועלען זאגען. הודי לובט צוא גאט
דען ער איז גיטג דאל אום גיציכטיגער גאט לייז
דאך אום פון דיא היידן מיין פיל פאלק וואס ניי

התקבצו מלאכים עם האבן זיך איין גואמילם
דיא מלאכים איינער צום אנדערן איינער געגען
אנדערן אונ איינער האט גיאגט צום אנדערן
מי ווער איז דס דר אונ פון וואנעט איז דער וואס
באגרייפט זיך אן דעם פסא חכבוד. פרשו וואס
גאט פאר שפרייט אויף אים ויין וואלען מי עזה
למרום ווער איז ארויף גינאנגען אין הימל. ווער
איז ארויף גינאנגען אין הימל. ווער איז ארויף
גינאנגען אין הימל. אונ האט אראפ גינדרט די
תורה ווס ויא איז איין פעכטער פר ויכערונג משה
עזה למרום משה איז אויף גינאנגען אין הימל.
משה איז אויף גינאנגען אין הימל. משה איז
גינדרט דיא תורה וואס ויא איז איין פעכטער
פאר ויכערונג:

אני ואשמי בשמחת תורה. בא יבא צמח בשמחת תורה. תורה היא עץ חיים לכלם חיים פי עמך מקור חיים: אברהם שמח בשמחת תורה. יצחק שמח בשמחת תורה. יעקב שמח בשמחת תורה. משה אהרן שמחו בשמחת תורה. אליהו שמואל דוד שלמה שמהו בשמחת תורה. תורה היא עץ חיים. לכלם חיים. פי עמך מקור חיים: אשריכם ישראל. אשריכם ישראל. אשריכם אשריכם בכם אל. והנהיגכם התורה ממדבר (יא מסיני) מתנה:

בכ"ו יס כהן חוספת וסוף טז :

אשריכם אדירי אל. אשריכם ברוכי אל. אשריכם ושראד וכו' :
אשריכם גבורי אל. אשריכם דורשי אל. אשריכם ושראד וכו' :
אשריכם הדורי אל. אשריכם והנכי אל. אשריכם ושראד וכו' :

אתורה לוד פון שמחת תורה

דיא נשים אדקניות ואלען דאס וינגען ווען מין מאנס ליים הערין גיט אונ פריער ואלען זיין זאגען דיא ווערשער נאם לאנדן מיר געניסען דעם זכות פון אונזער מוסער תנה אזויא איז גינגאגען פאר גלי וכהן אין בית המקדש אריין תפלה מוקד :

(א) אפריילדיק גיזאנג. פון פיהל פלי זכר קלאנג. וועלן מיר אנפאנגען צו וינגען. מיט אהרבע שטימע. קעכוד אונזער תורה. ווס איז געגען גיזארן מיט מורא. צו רופן אונזער הייליגן נאם. וועלכער אונז אום דער וויילט המ. אונ קט אונז גיגען דיא תורה מיט אירע צעהן גיבאט. ווער עס איז ויא רעכט קמוים. האט עושר וקבד וחיים :

(ב) באנווען הט זיך דר כבוד פון נאם צו משה רבינו מיט פיער ראך אדארען. נאך פוער ווי די תורה צו אונז געגען גיזארן. באשיידן וועל איך דיא וואך אין גאנגען נאר. ויא עס איז מיט אונזער תורה דער גאנגען ווען ויא פאר באנגען וואר. איידער דיא וועלט איז באשאפן גיזארען צווייט מוויגט נאך: גבורות אין גדלות הכובא. האט מען געגען מיט פחד אונ מורא. נאם דער אלמעכטיגער האט וויגע מלאכים גמאן פרעגן זאל איך דיא תורה צו דיא מענטשען און די ערר געגען. דיא מלאכים האבען בארד ויער איזמווארט געגען. נאם נאל געסער ביין שיינקייט אין הימלע ביא אונז בלייבען :

(ג) דא ענטפערט נאם צו די מלאכים די הייכגע תורה געגן צו אייה אליון. דס קען גיט ויין. איך וועל פון די מענטשען און גלובט ויין. דאן ויא וויסען אז גיזאנער איז נאר איך אליון: (ד) האבן גאנט די מלאכים נאם פון דר וועלט. ווי אזו וויקט דא געגן אזו אהייליגקייט צו מענטשן ווס וועגן פון ערר גשטעלט. גיב ויא אונז נאר. מיר וועלן ויא היטן גאנגן אונ נאר :

(א) ויא דער אלמעכטיגער מוהט דאס הערן. און וועלכע ענטפערט ער צו דיא מלאכים פון דעם קען גיט ויין. (ב) פל ישראל וועגן גשטאנן מיט פארענגיגען. אונ משה האט ויא גמאן דיא וואך פרעגן. אזו מוען פל ישראל געשה ונשפע ונאן: (ג) ליבר משה ווארהאפטער באן. ווס נאם וועט דיר בפעל וועלן מיר ארץ מאן. ער איז איין אייניגער נאם איכר ארבע בשטענענש. ער הט

אתורה לוד פון שנהת תורה קסט 337

די תורה זאלט עמיץ האבן זעהר אין אכט :
 (ק) קליין און גרוס זענען געווען פריי דעם פארג
 סיני דארטען . צוא פארקעמען פון נאט
 זיינע הייליגע ווארשען . ווען דער פבור
 פון נאט האט זיך פאנווען אין וואלקען :
 (ר) רעכט טאג עס איז גווארן דעם זעפסטין סיון .
 האט דר אלמעכטער אראפ געידערט אויף דעם
 פארג בליין . דעם הימל האט ער אויף דעם פארג
 אויס גישפרייט . דארטער זאלן שטיין אלע
 לייט . מיט פחד און מיט מורא . קלפס
 צוא זיין דיא תורה :

(ש) שטארקע פליצען און דונען ווארן אויף דעם
 פארג סיני אויף זיין . און אלע יודען האבען
 געזעהן גרוסע וואונדער פון נאט אלזיין . פיל פון
 די יודן און אנדערע מייל לייט . האבן פר שרעק
 צוריק געקערט אונטער זיך דרייט מייל ווייט :
 (ת) תפלות ובקשות פון משה האט די מלאכים
 גשטימט . און דר ווילן פון יודן איז גווארן
 דר פיקט . פל ישראל האבן זיך צוא אנגאדער
 גנומן . און צוא משה זייער הייליגען רביין
 גקומן . זיין זאגען גאנץ פרייט . מיט זייער
 אהוד גישכיי . משה דו הייליגער (שליח) פאט .
 בייד דוא מיט אונן גאטס גיבאט . ווארום
 אמענטשקען ניט הערן די הייליגע שטוממע
 פון נאט . אזו לאנג וויא ער זיין נשמה האט .
 איבער דעם ווילען מיר פון אונדז רביין משה
 הערען די געזען פון דר תורה . און מיר
 וועלן טוען פלפ שילום רעון הבורא :

אונז גיבט איבער דעם ים אין דר מריקעניש .
 נאט האט אונז פאנווען זיינע ווינדער .
 און מיר זענען זיינע קינדער :

(מ) משה רבינו איז דר עפער גיפלען זייער
 גוט . ער קומט צוא נאט און זאגט זיינע
 שליחות האב איך גמאכט גאנץ און גוט :

(נ) נאר דיין פאלק ישראל אלזיין האבן . גמאכט
 געשע ונשמע זאגן . דעם עול תורה וועלן
 מיר גערען אויף זיך מראגען :

(ס) סומה זענען זיך אויף דיר נאט . זי ווילן האלטן
 זיינע צעהן גיבאט דוא ביסט איין איינציגער
 נאט וואס דוא הערסט פון יעדער סענטש
 זיין גבעט . ווער קען דער זייערן זייער
 וואונדער וואס דוא מוהסט פריה און שפעט :

(ע) ענפערט נאט צו משה קום אהער מיין הייליגער
 קנעכט . רוף אהרן און פל ישראל דס גאנץ
 גשעכט . איבער זי זיינען צום פארג סיני זאג
 זיין בצייטן . זיין זאלן שטיין פון ווייטן .
 איך לאז זיין וויסען . אז פון שערקטן
 וויי איך זיין שיעזן :

(פ) פארקט און שרעק איז געווען אויף דיא
 יודען צוא גינעתיין . אבער משה שמועסט
 מיט נאט און מוהט אלץ קענען . ער זאגט
 צוא דיא יודען מיט מיר זאלט עמיץ קומען .

(צ) צוא פארג סיני זעהן דיא גרויסע
 וואונדער אבער הייליגען מוסט איר אייך פון
 היינט טאג און נאכט . אוב ניט וועט איך די
 וואונדער צוא זעהען ניט האבען קיין מאכט .

דיא צעהן גיבאט . מיט וועלכע דיא תורה ארויז האט :

דיא תורה האט דעם גרעסטען ווערט . דען נאך פויער זי נאט האט בשאפען הימל און ערד . און אין די ערשטע צייט
 צו באשאפען די וועלט איז נאך געווען צווייט מווינד יאהר טיים . אפילו פויער פר די צווייט מאורות . און אויף פאר
 די ערשטע צוויי און צוואנציג דורות . קען זיך די תורה ריחטען . אז נאט האט זיך צו זיך גענומען . און אין אייך דיא צעהן
 גיבאט גישריבען . לויטער איז ביין וויא גינאלד געקלעבן . זיין זענען פויער . גישריבען מיט שווארץ אויף ווייס פייגל . דאס
 זאלען אירן וויסען . אז דורך מיר קענען זיי אלעס גוטס גינעמען . אויך קען מען וויסן וואס איז מיר איין . (בכל . בכל) . דאס
 איז מיר איין אלעס גוטס דא . און דער מונש קען דורך מיר ווערן זיין לעבן עולם הנה ולעולם הבא :

דאס זענען דיא צעהן גיבאט :

וועלכע נאט מיט זיין רעכטע האנד און מיט פיינערדיגע שריפט געשריבען האט :

זיין גשפאלטן . האב מיר זי פל אפאלק גנומן .
 און זי זענען בשילום דעם ים דורך ניקומין :

דיא צווייטע גיבאט איז

לא יהיה . דו זאלסט ביי דיר ניט האבן קיין שום
 בילד און גשטאלט . וועג אדר אלט .
 דען פר די יודן . ווערט חליקה גשטראפט אפילו
 אין פירדן גבירד דאס קינד . דען איינציגען נאט

דיא ערשטע גיבאט איז

אנכי . איך נאט בין אלזיין . און אויף אייביג זיין .
 גיאינציגט בין איך אויף דער וועלט .
 דס פאלק איבען האב איך מיר גקופט אז געדר .
 איך האב גהאפט אויף זייער פרייד . ווען זי האבן
 גיליטען אין מצרים צרות און ליד . איך האבע
 פארגיסען זייער שרייען און גוואלטן . דס ים פאר
 עיט
 כר

גליבין. און יעדן אונג גליק. קומט מען חליקה צום גרעסטן אונג גליק. אפילו צוא נא. בוי מען האט חליקה גיט אביסען ברויט. זאלסט דיה גיט שטארק צירען און פיצען. דס וועט דיה פון דיא עבירות שיצען :

דיא אכטע גיבאט איז

לא תגזב. דוא זאלסט גיט שטעהען. און דיין חבר דאמיט צוא קוועהלען. מיט פאלש ווענען און סעסטען. גליין שום זאך פון גרעסטן בוי איז גרעסטן. אייבעט צוא גיין דעם ערליכען מיט. וועט דיר בונדאי ויין גוט :

דיא ניינטע גיבאט איז

לא תענה. פון אפאלשען עדות צו ויין זאלסט דו אנטווערען. דען פון דעם וועסט דיה מיט געדיר גיט אפ קופן. אברזיין איין עדות ביי איין זאך וואס איז אמת און ריכטיג. וועט דיר אין אפע ווענען ויין ריכטיג :

דיא עהנטע גיבאט איז

לא תחמוד. דו זאלסט גיט גלוסטן צום הוי פון דיין חבר און צוא ויין געלד. און גיט צו ויין ווייב ויין קעכט ויין דיקט און צו ויין פערד. די מדה איז וייער שלעכט. מען האט באדורף גליין מאג און גליין גאכט :

דיא צעהן גיבאט האט משה רבינו פון גאט אויף דעם בארג סיני גינגען. און מיט ויין צוא דיא אידן גקופן. ווי האבען וויא מיט גרום שמחה צוא גקופן. ווי האבען נאך פונער גאנט נשמע וגעשה. סייא מצות עשה סייא מצות לא תעשה. וזכות די הייליגע תורה. זאלן מיר בעהיט ויין פאר פחד און מורא. און זוכה ויין. צו קומען אין הייליגען בית המקדש אריין. בקהרה גמינו אמן :

זאלסט אייבן גרענקין. וועט דיר גוט ויין אין אפע ענינים און וועסט בעהיט ווערן פון גרענקין :

דיא דריטע גיבאט איז

לא תשא. דוא זאלסט בייא גאמט גאמען גיט פאלש שטענען. דען פון דיא וינד קענסט גליין מאהל גיט פריי טענען. שטענדיג זאלסט דו אין ויין האבן. אז גאט וועט דיר פר די וינד גיט פר מראגן. ביי דעם דבור האט געזעט דו וועלט. זאלסט גיט פאלש שטענען צוא גיט דעם געדיר. גאט זאלסט דו עהרין. וועט גאט דיין גיבעט אין אפע צייט דיר הערען :

דיא פערדע גיבאט איז

זכור. גידענק דעם מאג שבת צוא הייליגען אין דייענע גאנצע גימערק. אונזרען פון אפע דייענע ווערק. דען איין נעכט מעג האט בשאליין די וועלט און איין ויבעטין מאג געוועהט. זאלסט דוא אום שבת געהרען גאט מיט ארוהיג בעהיט :

דיא פינפטע גיבאט איז

כבוד. דו זאלסט געהן דיין פאטער און מיטער. זעס וועט אפילו קאסטען דיין עשירות און גיט. זאלסט פארנעמן ווייערע שטראף בייך נוס וי דיר געבן. בזכות זיך וועסט דו לאנג לעבן :

דיא זעכסטע גיבאט איז

לא תרצח. דו זאלסט גיט גיינעם ערמארדען (שט שטראפן). ויין פאמיליע וועט דיר אייבן פאר דעם זאגן. און אשנאה אויף דיר מראגן. בוי דוא וועסט חליקה פון הימלע ווערין גשלאגן. זאלסט דיר הימלעס זאל חליקה איבער דיר גיין גיט האבן צוא קלאגן. געדענק דיא זאך טוא איך דיר שטארק פארזאגען :

דיא זיבעטע גיבאט איז

לא תנאף. דו זאלסט דיר הימלע פון זנות צוא מריבין. דו זאלסט גיט פר שעסט

חזן יהללו את שם יי בוי גשגב שמו לבדו :

קהל הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו מהרה לכל חסידיו דגני ישראל עם קרובי הלקיחה :

לדוד מומור לוי הארץ ומזאזה מכל ויושבי בה : כי הוא על ימים יסדה ועל גדרות יכוננה : מי געלח בהר יי ומי יקום במקום קדשו : גמי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשון גפשי ודא גשבע למרמה : ושא ברכה מאת יי וצדקה מאדתי וישעו : זה דוד דורשיו מבקשי פניה יעקב סלה : שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : מי זה מלך הכבוד יי עוזו וגבור יי גבור מלחמה : שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד : כי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה :

וען קען דיא ספר תורה אין תיכל שפעלס זאגט מען דאס :

ובנחמה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל : קומה יי למנוחתה אמה וארון עונה : כהנייה
ללכשו צדק וחסידה ויבנו . בעבור דוד עבדה אל תשב פני משיחה : פי לקח טוב נתתי לכם
תורתה אל תעזבו : עץ חיים היא למחיות בה ותחיה מאושר . ורביה ברכי נעים וקד
נהיבותיה שלום : השיבנו יי אליה ונשובה חרש ימינו פנקם :

דער חזן זאגט חצי קריש :

תפלת מוסף

פי שם יי אקרא חבו גורל לאליהו : אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתה :
ברוך אתה יי אליהו ואליהי אבותינו אליהי אברהם אליהי יצחק ואליהי יעקב
האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי
אבות ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה :

מלך עוזר ומושיע ומגן . ברוך אתה יי מגן אברהם :
אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב לחישים : משיב הרוח ומזיר הגשם :
מכליל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים
ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר : מי כמותך בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממת ומחיה ומצמיח ישועה :

ונאמן אתה להחיות מתים . ברוך אתה יי מחיה המתים * :
אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום יהללך סלה : פי אל
מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

אתה בחרתנו מכל העמים . אחבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו
מכל הלשונות וקדשתנו במצותיה וקרבתנו מלכנו לעבודתך .
ושמו הגדול והקדוש עלינו קראת :

ותתן לנו יי אליהו באהבה מועדים לשמחת חגים וזמנים לששון את

יום

* כחורת הש"ץ אומרים קדושה

כתר יתנו לך יי אליהו מצאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה .
יחד כלם קדשה לך ישלשו בדבר האמור עד יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר :
קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו : כבודו מלא עולם משרתיו
שואלים זה לזה איה מקום כבודו לתעריצו לעמתם משבחים ואומרים : קהל ברוך
כבוד יי ממקומו : ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ויחון עם תמימים שמוערב ובוקר
בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים : שמע ישראל יי אליהו יי אחד :
הוא אליהו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו . והוא יושיענו ויגאלנו שנית
וישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי לאמר . הן גאיתי אתכם אחרית בראשית
להיות לכם לאהים . אני יי אלהיכם : חיו אדיר אדירנו יי אדירנו מה אדיר
שמוך בכל הארץ . והיה יי מלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו
אחד : ובדברי קדשך כתוב לאמר . ימלך יי לעולם אלהיך ציון דוד תללוהו :
חיו לדוד דוד נגיד גדלך ונצח נצחים קדושתך נקדיש . ושבתך אליהו מפינו
דא יבוש לעולם ועד . פי אל מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל הקדוש :

יום שמיני עצרת חג הזה. וזמן שמחתנו מקרא קודש וזכר יציאת מצרים:

ובפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעד אדמתינו ואין אנו יבולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך. ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שםך עליו מפני הוד שגשתלחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. וחופע והנשא עלינו לעיני כל חי. וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו בנס מירפתי ארץ: והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים בסדרם ומוספם כהלכתם ואת מוסף יום שמיני עצרת חג הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך באמור:

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבתם עולה אשה ריח ניחוח ליי. פר אחד איז אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים:

ומנחתם ונספיהם כמקדש. שלשה עשרונים דפר. ושני עשרונים דאיל. ועשרון דכבש וזון דנספו. ושעיר דכפר. ושני תמידים כהלכתם:

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב וממנו הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך. בגלל אבות שעשו רצונך. בני ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונן. והראנו בבנינו ושמחנו בתקוננו. והשב פהנים לעבודתם ודוים לשירים וזמרים. והשב ישראל לנויהם. ושם נעלה ונראה ונשתתה לפניך בשלש פעמי רגלינו. בכתוב בתורתך שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר בתג תמצות ובתג

השבויות ובהם הספית ולא יראה את פני יי ריקם. איש במתנת יד
בברכת יי אלהיך אשר נתן לך:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים
ולשלום לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו
קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו משובך
ושמח נפשנו בישועתך. וסחר לבנו לעבדך באמת.
והנחילנו יי אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשך.
וישמחו בך ישראל מקדשי שמך: ברוך אתה יי
מקדש ישראל והזמנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולהפלתם שעה והשב את העבודה
דדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברוצון:
ותהי לרוצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזיקה עינינו בשובך רצון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שבינתי לציון:

שמונות שנהגין שסבסס עולין לדון. סדר נשיאת כפים תמלא בשמיני עצרת.

יודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ונאלי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו יוצר
בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול ותקדש
על שהחיתנו וקנימנו בן חמינו ותקנונו
ותאסוף גלוינו למצות קדשך לשמור חמך
ולעשות רצונך ובעבדך כלב שם על שאנו
מודים לך. ברוך אל ההודאות:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו
ונאלי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו
מן ישענו אתה הוא דוד ודוד נודה לך
ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל
נשמותינו הפקודות לך ועל נסיה שבכל יום
עמנו ועל נפלאותיך ומבמותיך שבכל עת
ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך ותמנחם כי לא תמו חסדיך
כי מעולם קנינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלבנו תמיד לעולם ועד:
וכל חיים יודו סלה ויתללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל
ישועתינו ויעזרתנו סלה האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ודך נאה הודות:

לש אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשיקת בתורה התוכה על ידי משה עבדך
האמורה מפי אהרן וכניו. כהנים. עם קדושיך כאמור:

וברכה יי וישמרה. יאר יי פניו אליך ויחנה. ישא יי פניו אליך. והשם לך שלום:
שום שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו
אבינו כלנו כאחד יחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים
ואהבת חסד וצדקה ורחמים וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב יהיה פעיניך לברכנו
ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלום ברוך עוז ושלום:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מדע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי בעפר
לכל תורה פתח לפי בתורתך. ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי
לרעה מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינה עשה

למען תורתך עשה למען קדושתך. למען יחזצון ידיך הושיעה ימינה וענני ימינה
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי עשה שלום במומו הוא יעשה
שלום עדינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

והי רצון כלפניה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ומן חלקנו בתורתך: ולשם
נעבדה בנראה בימי עולם ובשנים קדמוניות: ועבדה לנו מנחת יהודה וירושלים בימי עולם ובשנים קדמוניות:

מה אל יי חוק ויחמץ לבך ומה אל יי: אין קדוש כפי כי אין בלתי ואין צור פאלתינו
פי מי אלהי מבצעי יי ומי צור וזכתי אלהינו:

אין באלהינו אין באדוננו אין במלכנו אין במושיענו:
מי באלהינו מי באדוננו מי במלכנו מי במושיענו:
נודה באלהינו נודה באדוננו נודה במלכנו נודה
למושיענו: ברוך אלהינו ברוך אדוננו ברוך מלכנו
ברוך מושיענו: אתה הוא אלהינו אתה הוא אדוננו
אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו: אתה הוא
שהקמירו אבותינו לפניך את קמורת הסמים:

פסום הקמורת הצרי והצפון החלבה והכלבה. משקל שבעים שבעים מנה: מור וקציעה
שבוכל נרד וברכום משקל ישה עשר ששה עשר מנה: הקושט שנים עשר וקדושה שלשה וקמון
השעה. בורית פרשינה השעה קפין יין קפריסין סאין תלתא. וקפין תלתא. ואם אין לו יין קפריסין
מביא חמר חורן עתיק. סדומית רובע הקב מערה עשן כל שהוא. כפי נתן אומר אף כפת
הירדן כל שהוא ואם נתן בל דבש פסלה ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה:

כפן שמעון בן נמילאל אומר הצרי אינו אלא שרף הנוף מעצי הקמף בורית פרשינה ששפין
בה את הצפון כפי שתהא נאה: יין קפריסין ששורין בו את הצפון כפי שתהא ענה ונדא מי רגלים
יפין לה אלא שאין מבגיסין מי רגלים בעורה רגלי הכבוד:

השיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש: ביום הראשון היו אומרים יי הארץ ומלואה תכל
וישבי בה: בשני היו אומרים נדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו: בשלישי היו אומרים
אלהים נצב בעדל בקרב אלהים ושפט: ברביעי היו אומרים אל נקמות יי אל נקמות הופיע:
בחמישי היו אומרים הרגינו אלהים וענו הריעו לאלהי יעקב: בששי היו אומרים יי מלך גאות לבש
לבש יי עוז התאזר אף תפון תכל כל תמוט: בשבת היו אומרים מזמור שיר ליום השבת מזמור שיר
לעזריה לבא ליום שבת ומנוחה לחיי העולמים:

תנא רבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן
עולם תנא שניאמר הלכות עולם לו אל תקרי הלכות אלא תלכות:

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם. שניאמר וכל בניה
למודי יי ורב שלום בניה: אל תקרי בניה אלא בונה. שלום רב לאוהבי תורתך ואין כמו מבשול:
והי שלום בחילך שלום בארמנותיה: למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך: למען בית יי אלהינו
אבקשה טוב לך: יי עוז לעמו ויין יי וברך את עמו בשלום: קדיש רובין עלינו וכו' כפי

שיר של יום

ליום ראשון
ליום יום ראשון בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית הראשון:
לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תכל וישבי בה: פי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה
מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: גמי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשון נפשי ולא
נשבע למרמה: וישא ברכה מאת יי ויזדקק מאלהי ישעו: זה דוד דודשיו מבקשי פניה
יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך

דוד ודוד עם דורשיך דרש:

קהל שית המון שירי נא עליה.

והנה תהבב אצלה:

חיו תהלתיה תהי נא לראשה עמרת.

ותהלתיה תבון קמורת:

קהל תהבב שירת כל בעיניה.

כשיר יושר על קרבניה:

חיו ברכתיה תעלה לראש משביר.

מחולל ומוליד צדיק כבוד:

קהל ובברכתיה תענע לי ראש.

ואותה קח לה בךשמים ראש:

חיו יערב נא שיהי עליה.

כי נפשי תערוג אליה:

סוגרין הארון

חיו סגלתה תהי נא כידו עמרת.

וצניף מלוכה צבי תפארת:

קהל עמסים נשאים עמרת ענדם.

מאשר יקרד בעיניו כפרם:

חיו פארו עלי ופארי עלי.

וקרוב אלי בקראי אציו:

קהל צח ואדום לבוש אדום.

פורה בדרכו בבואו מאדום:

חיו קשר תפילין תראה ליויו.

ותמנות יי לנגד עיניו.

קהל רוצה יי בעמו עניים יפאר.

ישוב תהלות בם להתפאר:

חיו ראש דברה אמת קורא מראש.

לה יי הגדולה והנבירה והתפארת והנצח והדוד כי כל בשמים ובארץ: לה יי הסמלנות והמתנשא לכל לראש: כי ימצא נבירות יי ישמע כל תהלתו: ק

תחנה ובקשה

די תחנה ואגם מען אידר מען גייט ארום פון דר שוהל:

פון שוהל שרייבט עלינו השלום ואלקסו אונו שפאקן אונוער הערדן אז מיר זאלן חס נשלוס קיין קאל גיט אונעם גיין פון דעם חס די תיילי תורה חס אונו גשאפט נאר מיר זאלן קענן פקנס ייז אלי מצות חס אין דר הייליגער תורה שמיים. אונ זכות אלי צדיקים אונ אלי פרופע לייט. זאלן מיר זוכה זיין צו האבן גוים קינד אונ ווי זאלן ייך מיין און דר תורה פאן אונ נאכט אונ מיר זאלן זוכה זיין איבער אהרן אין דר הייליגער שוהל וידר צו גיין אפן מלת

(רדנו של עולם) הער פון דר נאנדר וועלס ואלקס אן געטן אונזער תפלות ובקשות וס מיר האבן דיר גמאן בעטן אין דר הייליגער שוהל אונ מיר זאלן חס נשלוס גיט פאר שטעטל ווערן דען מיר טוען שוין אונזער אונעם גיין פון דיין הייליגער שוהל אונ מיר טוען ייך פרייען דר חס וס מיר זענן דא אין שוהל גווען אונ מיר האבן גמאן קישי דיין ליבע הייליגע תורה חס וס וועלס אן וידרפן תוכת מע

לשמחת תורה

פון די ערסט ווי דר מנהג איז. אז ווייבער גייען שבת תורה ביי זוכה ויין צו מנהג ויין אונוערע קינד צווא נאכט דיקסט. אונ אין דעם זכות חס מיר פרייען ייך אין דעם ליבען חס טוב מיט דיין תורה ואלקסו אונו דר פרייען אונו הארמון מיט אלעם גוטען עס זאל גיט גישעקן צווא אונו אלעס אונוער לעב טאג קיין מורעקייט אונ קיין קלאג אונ קיין ויפצען אונ ואלקס אונו באשורקן פון אונוערע ליד ו תורה תורה קוק אן דינע ליבע קינד דאס ווי קוקט צו דיר צו קושן זיך פתחת גרוס ליבשאפט חס אין ויער הארצן איז צו דיר אונ טוען ייך אן שיינע טייערע קליידר פון דיין כבוד וועגן דרום נאכטו אונ איין גוטן זכות זאגן פו השם יתברך דם ער זאל אונונעבן איין גוט יאר מיט פיל ברכות מיט עושר אונ כבוד אונ מיר זאלן זוכה זיין צו גיין קושן די הייליג תורה אין ביתם ברכות ברכות ברכות

(ויהי רצון מלפניך וי אלחינו ואלחיו אבותינו) עס זאל ויין דר ויילן פו דיר גאט אונוער גאט דר גאט פון אונוערע קלמערין דם עס זאל ויין די שעה חס מיר עפענן דעם ארון הקודש אונ מיר קומין קושן דיין ליבע הייליגע תורה איין שעה פון דר בארמקייט איין שעה פון גמאד. איין שעה פון פאנויקגונג עס זאל געווען ווערען פו דיר דר זכות חס מיר קומען אונזער דיין ליבע הייליגע תורה קושען אונ זאקסט אונו עפענן טוערן פון לעבן. טוערן פון גוונד. טוערן פון גוטע פרנסה טוערן פון גוט מל טוערען פון דליק. זאקסט אונו בלייבן אין אלע אונוערע וועגן ווי מיר ווערן ייך קערען אונ ווערן מיר זאלן קענן דר האלטן דיין ליבע הייליגע תורה אונ אירע מצות מיט אלע ווערען פקנס אונ דיקדוקים אונ וויא דיין ויילן איז אונ מיר זאלן

בשעה מען קושט די תורה ואגם מען דעם פסוק דריי מאל: ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דוריה מין:

צווא מנהג גיט מען אין שוהל אריין. מען ואגם אשרי וכל לציון. דאס גפינט מען פייא דעם ערשטען טאג סוכות: שמונה עשרה. גפינט מען פיי שחרית שמיני עשרה. עלינו. קדיש יתום: צווא מעריב הייבט מען אן והוא רחום אונ מען דאווענט דא וואקענדיגע שמונה עשרה מען ואגם אמת חוננתנו אונ דער שמונה עשרה. נאך דא ווערען שעה ואגם מען קדיש שלום. מען שאקט הכדלה מען הייבט אן דא ברכה בורא פרי הנפץ אונ המבדיל בין קודש לחול אונ מען ואגם גיט דא ברכה בורא מאורי האש אונ גיט איבער קשמים:

